Hallituksen esitys Eduskunnalle Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden ryhmän sekä Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden välisen kumppanuussopimuksen sekä Euroopan yhteisön jäsenvaltioiden tämän sopimuksen johdosta tekemän sisäisen rahoitussopimuksen hyväksymisestä sekä laiksi kumppanuussopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että Eduskunta hyväksyisi 23 päivänä kesäkuuta 2000 Cotonoussa Beninissä allekirjoitetun Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden ryhmän, Euroopan yhteisön sekä sen jäsenvaltioiden välisen kumppanuussopimuksen ja että Eduskunta lisäksi hyväksyisi 18 päivänä syyskuuta 2000 Brysselissä allekirjoitetun Euroopan unionin jäsenmaiden välisen sisäisen rahoitussopimuksen.

AKT-EY-kumppanuussopimus, viralliselta nimeltään "Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden ryhmän jäsenten, Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden välinen 23 kesäkuuta 2000 allekirjoitettu kumppanuussopimus" (jäljempänä 'AKT-EY-sopimus') on yhteistyöjärjestely, jossa osapuolina ovat Euroopan Unionin jäsenvaltiot, Euroopan yhteisö ja 77 Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtiota (niin sanotut AKT-valtiot). Sopimus on voimassa 20 vuotta 2000-2020.

Sopimuksen mukaan Euroopan unionin ja AKT-valtioiden välisen yhteistyön päämääränä on AKT-valtioiden taloudellisen, kulttuurisen ja sosiaalisen kehityksen edistäminen rauhan ja turvallisuuden lisäämiseksi sekä vakaan ja demokraattisen poliittisen ympäristön vahvistamiseksi. Yhteistyön tavoitteita ovat köyhyyden vähentäminen, kestävä kehitys ja AKT-maiden asteittainen yhdentyminen maailmantalouteen. Yhteistyön perusperiaatteet ovat osapuolten tasa-arvo ja omistajuus, osallistuminen, vuoropuhelu sekä yhteistyön eriyttäminen ja alueellistaminen.

Sopimus sisältää yhteistyön poliittista ulottuvuutta, kehitysyhteistyötä ja kauppaa koskevia määräyksiä. Poliittinen ulottuvuus kattaa osapuolten välisen poliittisen dialogin; ihmisoikeuksien, demokraattisten periaatteiden ja oikeusvaltion kunnioittaminen määritellään sopimuksen olennaisiksi osiksi. Olennaisten osien rikkomuksia varten sopimus sisältää osapuolten välisen konsultaatiomekanismin. Lisäksi hyvä hallinto on määritelty kumppanuuden peruselementiksi.

Osallistavien toimintatapojen edistäminen on keskeisellä sijalla sopimuksen määräyksissä. Päämääränä on edistää kansalaisyhteiskunnan roolia yhteistyössä.

Kauppaa koskevat määräykset sisältävät uusiin kauppajärjestelyihin johtavan prosessin, jonka puitteissa jatketaan osapuolten välisen kaupan vapauttamista sekä sovitaan yhteistyöstä kauppaan liittyvillä aloilla. Nykyiset, AKT-EY-yleissopimuksesta (niin sanottu Lomén sopimus) periytyneet kauppajärjestelyt lakkaavat viimeistään vuonna 2008.

Kehitysyhteistyön lähtökohtana ovat AKT-valtioiden itsensä määrittelemät kehitystavoitteet, strategiat ja prioriteetit sekä alueellisella että kansallisella tasolla.

Sopimuksen osana on rahoituspöytäkirja, jossa määritellään AKT-EY-yhteistyöhön varattu rahoitus ajalle 1.3.2000-28.2.2005.

Sopimus tuo merkittäviä uudistuksia AKT-EU-yhteistyöhön verrattuna edeltäjäänsä Lomén sopimukseen. Se vahvistaa yhteistyön poliittista ulottuvuutta, tehostaa kehitysyhteistyötä ja uudistaa AKT-EY-kauppajärjestelyt Maailman kauppajärjestön (WTO) sääntöjen mukaisiksi.

AKT-EY-sopimus tulee voimaan sitä päivää seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä, jolloin kaikkien EU:n jäsenvaltioiden ja AKT-valtioista vähintään kahden kolmasosan ratifioimiskirjat sekä yhteisön tämän sopimuksen tekemistä koskeva hyväksymisasiakirja on talletettu. Edellisen AKT-

EY-yleissopimuksen voimassaoloaika päättyi virallisesti 28. helmikuuta 2000. Jotta AKT-EY-yhteistyö voisi katkeamatta jatkua AKT-EY-sopimuksen ratifiointiprosessin vaatiman ajan, on heinäkuussa 2000 tehdyllä AKT-EY-ministerineuvoston päätöksellä päätetty väliaikaisesti 2 elokuuta 2000 lukien soveltaa joitakin AKT-EY-sopimuksen määräyksiä, jotka koskevat mm. kehitysyhteistyöhankkeiden suunnittelua. Ajalla 1.3.—1.8.2000 noudatettiin pääosin edellisen AKT-EY-yleissopimuksen määräyksiä.

Yhteistyön rahoitusta koskevat määräykset eivät kuitenkaan tule voimaan ennenkuin AKT-EY-sopimus ja sen rahoittamista koskeva sisäinen rahoitussopimus on ratifioitu. Lomén sopimuksen päättymisen ja AKT-EY-sopimuksen voimaantulon välisen ajan yhteistyötä rahoitetaan Lomén sopimusta varten jo käytössä olevan kahdeksannen Euroopan kehitysrahaston vielä käyttämättömistä varoista.

AKT-EY-sopimuksen toimeenpanoon liittyy läheisesti Brysselissä 18 syyskuuta 2000 allekirjoitettu EU:n jäsenmaiden välinen *sisäinen rahoitussopimus*, jolla perustetaan AKT-EY-sopimuksen puitteissa harjoitettavan yhteistyön rahoittamiseksi Euroopan yhdeksäs kehitysrahasto (EKR-9). Sopimuksessa sovitaan EU:n jäsenmaiden maksuosuuksista rahastoon ja äänimääristä avun hallintokomiteoissa. Sisäinen rahoitussopimus tulee voimaan sitä päivää seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä, jolloin viimeinen EU:n jäsenvaltio ilmoittaa hyväksyneensä sopimuksen valtiosääntönsä vaatimusten mukaisella tavalla. Avun ohjelmoinnin edesauttamiseksi neuvoston 18 syyskuuta 2000 tekemällä päätöksellä eräitä ohjelmointiin liittyviä sisäisen rahoitussopimuksen säännöksiä sovelletaan väliaikaisesti korkeintaan toukokuun 2002 loppuun saakka.

Tähän esitykseen on lisäksi liitetty tiedoksi Brysselissä 18 syyskuuta 2000 allekirjoitettu EU:n jäsenmaiden välinen sisäinen menettelytapasopimus, jossa määritellään muun muassa EU-maiden välinen riitojenratkaisumenettely AKT-EY-sopimusta koskevissa asioissa. Sopimus tulee voimaan samaan aikaan kuin AKT-EY-sopimus edellyttäen, että kaikki EU:n jäsenvaltiot ovat sen hyväksyneet kyseiseen ajankohtaan mennessä. Neuvoston 18 syyskuuta tekemällä päätöksellä sovelletaan sisäisen menettelytapasopimuksen määräyksiä väliaikaisesti siihen saakka, kunnes AKT-EY-sopimus tulee voimaan. Sisäinen menettelytapasopimus ei edellytä eduskunnan hyväksymistä, vaan se on liitetty tähän esitykseen siksi, että se liittyy läheisesti sekä AKT-EY-sopimukseen että sisäiseen rahoitussopimukseen.

Hallituksen esitykseen liittyy ehdotus laiksi Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden sekä Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden välisen kumppanuussopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti sopimuksen kanssa.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ 1

YLEISPERUSTELUT 6
1. Nykytila ja sopimusjärjestelyn merkitys 6
1.1. Sopimusten sisältö 6
1.1.1. AKT-EY-sopimuksen sisältö 6
1.1.2. Sisäisen rahoitussopimuksen sisältö 6
1.2. AKT-EU-yhteistyön historia 6
1.3. AKT-EU-yhteistyö 6
1.3.1. AKT-EU-yhteistyön keskeiset välineet 6
1.3.2. Painopistealueet 8
1.3.3. Kehitysrahoitus 8
1.3.4. AKT-EY-kauppajärjestelyt 9
1.3.5. AKT-EY-yhteistyön toimielimet 10
2. Esityksen vaikutukset 10
2.1. Taloudelliset vaikutukset 10
2.1.1. Yhteistyön rahoitus 10
2.1.2. Muut taloudelliset vaikutukset 11
2.2. Organisaatio- ja henkilövaikutukset 11
2.3. Ympäristövaikutukset 11
3. Asian valmistelu 11
4. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja 12

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT 13
1. Sopimusten sisältö 13
1.1. AKT-EY-KUMPPANUUSSOPIMUKSEN SISÄLTÖ 13
Sopimuksen ensimmäinen osa: Yleiset määräykset 13
I osasto: Tavoitteet, periaatteet ja toimijat 13
1 luku. Tavoitteet ja periaatteet 13
2 luku. Kumppanuuden toimijat 13
II osasto: Poliittinen ulottuvuus 13
Sopimuksen toinen osa: Toimielimiä koskevat määräykset 14
Sopimuksen kolmas osa: Yhteistyöstrategiat 14
I osasto: Kehitysstrategiat 14
1 luku. Yleinen toimintakehys 14
2 luku. Tukialat 14
1. jakso: Talouskehitys 14
2. jakso: Sosiaalinen ja inhimillinen kehitys 15
3. jakso: Alueellinen yhteistyö ja yhdentyminen 15
4. jakso: Aihepiirikohtaiset ja läpileikkaavat kysymykset 15
II osasto: Taloudellinen ja kaupallinen yhteistyö 15
1 luku. Tavoitteet ja periaatteet 15

2 luku. Uudet kaupankäyntijärjestelyt 16
3 luku. Yhteistyö kansainvälisissä yhteyksissä 17
4 luku. Palvelujen kauppa 17
5 luku. Kauppaan liittyvät alat 17
6 luku. Yhteistyö muilla aloilla 18
Sopimuksen neljäs osa: Kehitysrahoitusyhteistyö 18
I osasto: Yleiset määräykset 18
1 luku. Tavoitteet, periaatteet, suuntaviivat ja tukikelpoisuus 18
2 luku. Rahoituksen soveltamisala ja luonne 19
II osasto: Rahoitusyhteistyö 19
1 luku. Varat 19
2 luku. Velka- ja rakennesopeutustuki 20
3 luku. Vientitulojen lyhytaikaisten vaihtelujen takia myönnettävä tuki 20
4 luku. Alakohtaisten politiikkojen tuki 20
5 luku. Pienhankkeet ja hajautettu yhteistyö 20
6 luku. Humanitäärinen hätäapu 21
7 luku. Investoinnit ja yksityisen sektorin kehitystuki 21
III osasto: Tekninen yhteistyö 21
IV osasto: Menettelyt ja hallintojärjestelmät 22
Sopimuksen viides osa: Yleiset määräykset, jotka koskevat vähiten kehittyneisiin, sisämaa- tai saarivaltioihin kuuluvia AKT-valtioita 22
1 luku. Yleiset määräykset 22
2 luku. Vähiten kehittyneet AKT-valtiot 22
3 luku. AKT-valtiot, jotka ovat sisämaavaltioita 22
4 luku. AKT-valtiot, jotka ovat saarivaltioita 22
Sopimuksen kuudes osa: Loppumääräykset 22
Sopimuksen liitteet 24
Liite I: Rahoituspöytäkirja 24
Liite II: Rahoitusehdot 24
Liite III: Institutionaalinen tuki 26
Liite IV: Täytäntöönpano- ja hallintomenettelyt 26
Liite V: 37 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun valmistelukauden aikana sovellettava kauppajärjestelmä 30
Liite VI: Vähiten kehittyneiden AKT-valtioiden, AKT-sisämaavaltioiden ja AKT-saarivaltioiden luettelo 32
PÖYTÄKIRJAT 33
JULISTUKSET 33
1.2. EU:N JÄSENMAIDEN VÄLISEN SISÄISEN RAHOITUSSOPIMUKSEN SISÄLTÖ 35
2. Voimaantulo 37
3. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus 37
4. Säätämisjärjestys 38

LAKIEHDOTUS 40

LIITTEET

Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden ryhmän jäsenten sekä Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden välinen Cotonoussa 23 päivänä kesäkuuta 2000 allekirjoitettu kumppanuussopimus 41

Sisäinen sopimus yhteisön tukien rahoituksesta ja hoidosta AKT-EY-kumppanuussopimuksen osalta 495

Sisäinen sopimus AKT-EY-kumppanuussopimuksen soveltamiseksi toteutettavista toimenpiteistä ja noudatettavista menettelyistä 525

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila ja sopimusjärjestelyn merkitys

1.1. Sopimusten sisältö

1.1.1. AKT-EY-sopimuksen sisältö

Beninin pääkaupungissa Cotonoussa 23 kesäkuuta 2000 allekirjoitettu AKT-EY-kumppanuussopimus (jäljempänä 'AKT-EY-sopimus') on laaja yhteistyösopimus, jonka osapuolina ovat Euroopan yhteisö, sen jäsenvaltiot ja 77 Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtiota (AKT-valtiot). AKT-valtioista 71 kuului jo neljänteen AKT-EY-yleissopimukseen (niin sanottu IV Lomén sopimus). Uusia jäseniä ovat Cook-saaret, Nauru, Niue, Mikronesia, Marshall-saaret ja Palau. Sopimuksen voimassaoloaika on 20 vuotta 2000-2020.

AKT-EY-sopimus sisältää Euroopan yhteisön ja AKT-maiden välisen laajapohjaisen yhteistyön tavoitteet ja keinot. Sopimus sisältää määräyksiä kehitysyhteistyöstä ja sen rahoituksesta, kauppasäännöksistä ja –etuisuuksista, poliittisesta dialogista sekä kaikista yhteistyöaloista. Lisäksi sopimuksessa määrätään yhteistyön institutionaalisista järjestelyistä, kuten AKT-EY-yhteistyöelimistä. Siinä on myös määräyksiä yhteistyön mahdollisesta keskeyttämisestä.

AKT-EY-ministerineuvoston heinäkuussa 2000 tekemällä päätöksellä AKT-EY-sopimuksen eräitä osia sovelletaan väliaikaisesti 2 päivästä elokuuta 2000 lukien. Uuden sopimuksen väliaikainen soveltaminen koskee useimpia sopimuksen artikloja, mutta ei esimerkiksi rahoitusyhteistyötä ja investointirahoitusta. Muilta osin sovelletaan neljännen Lomén yleissopimuksen määräyksiä siihen saakka, kunnes AKT-EY-sopimus tulee voimaan.

1.1.2. Sisäisen rahoitussopimuksen sisältö

Euroopan unionin jäsenmaiden välinen sisäinen rahoitussopimus allekirjoitettiin 18 päivänä syyskuuta 2000 Brysselissä. Sopimuksella perustetaan järjestyksessä yhdeksäs Euroopan kehitysrahasto (EKR-9), joka ei kuitenkaan tule voimaan ennen kuin kaikki EU:n jäsenvaltiot ovat sen hyväksyneet. Tämän arvioidaan tapahtuvan vuoden 2002 alkupuolen kuluessa. Neuvoston 18 päivänä syyskuuta 2000 tekemällä päätöksellä sisäisen rahoitussopimuksen avun ohjelmointia ja valmistelua koskevia artikloja sovelletaan väliaikaisesti 2 päivästä elokuuta 2000 lukien korkeintaan toukokuun 2002 loppuun.

Sisäisessä rahoitussopimuksessa määritellään muun muassa EKR-9 kokonaissuuruus (13.8 miljardia euroa), kunkin jäsenvaltion maksuosuus ja niitä vastaavat äänimäärät sopimuksen perustamissa komiteoissa. Suomen maksuosuus on 1.48 % eli 202,24 miljoonaa euroa (n. 1.2 miljardia markkaa).

Sopimuksessa todetaan jäsenvaltioiden sitoutuminen Euroopan investointipankin AKT-maille myöntämien riskipääomalainojen takaamiseen.

Sopimuksella perustetaan kaksi EKR-rahoitteisen avun hallintoa käsittelevään komiteaa: komission puheenjohdolla toimiva EKR-komitea ja Euroopan investointipankin johdolla toimiva investointikehyskomitea.

1.2. AKT-EU-yhteistyön historia

Yhteisön ja AKT-valtioiden välinen yhteistyö perustuu alunperin vuonna 1957 tehtyyn Rooman sopimukseen, jolla luotiin assosiaatiosuhde Euroopan talousyhteisön, Hollannin, Belgian, Italian ja Ranskan siirtomaiden välille. Yhteistyötä syvennettiin vuosina 1964-1975 tehdyillä Yaoundén sopimuksilla, joita seurasivat Lomén sopimukset. Tämä sopimus seuraa vuosiksi 1990-2000 tehtyä neljättä Lomén sopimusta, johon Suomi liittyi sopimuksen puolivälintarkistuksen yhteydessä vuonna 1995.

1.3. AKT-EU-yhteistyö

1.3.1. AKT-EU-yhteistyön keskeiset välineet

Uusi kumppanuussopimus uudistaa AKT-EU-yhteistyötä. Yhteistyön poliittinen ulottuvuus vahvistuu, koska muuan muassa siirtolaisuus, hyvä hallinto sekä konfliktien eh-

käisemiseen ja ratkaisemiseen liittyvät kysymykset tuodaan entistä laajemmin yhteistyön piiriin. Lisäksi uusi sopimus vahvistaa poliittista vuoropuhelua AKT-maiden ja EU:n välillä ja lisää kansalaisyhteiskunnan toimijoiden osallistumista AKT-EU-yhteistyöhön.

AKT-EY-kauppajärjestelyissä siirrytään asteittain AKT-maille myönnetyistä ei-vastavuoroisista kauppaetuuksista alueellisiin talouskumppanuussopimuksiin, jotka perustuvat AKT-EY-kaupan vastavuoroiseen vapauttamiseen vuodesta 2008 lähtien. Vuoteen 2008 asti sovelletaan kuitenkin neljännen Lomén sopimuksen kauppamääräyksiä, jotka takaavat AKT-maiden teollisuustuotteille ja pääasiassa kaikille maataloustuotteille vapaan pääsyn EU-markkinoille. Sopimukseen sisältyy myös erityinen etuuskohtelu vähiten kehittyneille maille: niiden pääasiallisesti kaikki tuonti vapautetaan tulleista vuoteen 2005 mennessä. Lisäksi osapuolet sitoutuvat yhteistyöhön palvelujen kaupassa, kauppaan liittyvillä aloilla sekä kansainvälisillä forumeilla.

Kehitysyhteistyön osalta uusi sopimus nostaa köyhyyden vähentämisen yhteistyön päätavoitteeksi ja pyrkii sen saavuttamiseen kokonaisvaltaisella lähestymistavalla. Sukupuolten tasa-arvo, ympäristökysymykset sekä institutionaalinen kehittäminen ja valmiuksien vahvistaminen määritellään sopimuksessa läpileikkaaviksi periaatteiksi, joita sovelletaan kaikilla yhteistyön aloilla. Erityisesti kestävän kehityksen käsite ja ympäristökysymykset on AKT-EY-sopimuksessa huomioitu neljättä Lomén sopimusta paremmin. Sopimuksen rahoitusinstrumentit on ryhmitelty lahjamuotoiseen määrärahakehykseen ja Euroopan investointipankin hallinnoimaan investointikehykseen.

Uudessa sopimuksessa hyvä hallinto lisätään sopimuksen olennaisten osien — ihmisoikeuksien, demokratian ja oikeusvaltion — rinnalle niin sanottuna perustavanlaatuisena osana. Uusi sopimus painottaa hyvän hallinnon edistämistä positiivisin toimin sekä vuoropuhelua hallintoon liittyvistä kysymyksistä. Lisäksi AKT-EU-yhteistyön keskeyttäminen on vastaisuudessa mahdollista olennaisten osien rikkomusten ohella myös vakavan korruption tai lahjonnan perusteella.

Uusi sopimus vahvistaa EU:n ja AKT-maiden välistä poliittista vuoropuhelua. Entistä kattavammassa dialogissa voidaan käsitellä kaikkia sopimuksen tavoitteita sekä kaikkia yleisesti tai alueellisesti merkittäviä kysymyksiä. Erityisesti arvioidaan edistystä ihmisoikeuksien, demokratian, oikeusvaltion ja hyvän hallinnon kunnioittamisessa. Poliittisen vuoropuhelun mekanismit ovat entistä joustavampia ja mahdollistavat muun muassa dialogin maa- ja aluetasolla.

Uusi sopimus sisältää aktiivisen konfliktien ehkäisemiseen ja ratkaisemiseen tähtäävän politiikan, jollaista ei ole sisältynyt aiempiin AKT-EY-yleissopimuksiin. Toimet perustuvat omistajuuteen ja AKT-maiden kapasiteettien vahvistamiseen. Ensisijaisena tavoitteena on konfliktien ehkäiseminen aikaisessa vaiheessa, mutta sopimus kattaa myös tuen toimille konfliktien aikana ja konfliktien jälkeisessä jälleenrakennusvaiheessa.

Uuden sopimuksen myötä siirtolaisuuteen liittyvät kysymykset tuodaan AKT-EU-yhteistyön piiriin. Siirtolaisuuden käsittelyssä painotetaan ihmisoikeuksien kunnioittamista ja vuoropuhelua. Osapuolet sitoutuvat pyrkimään siirtolaisten syrjimättömään kohteluun; siirtolaisille taataan muun muassa vastaavat työolosuhteet ja palkkaehdot kuin omille kansalaisille. Sopimuksen puitteissa annetaan myös tukea lähtöalueiden kehitykselle siirtolaisuuspaineiden vähentämiseksi sekä siirtolaisten koulutukselle paluun helpottamiseksi. Sopimus kattaa lisäksi toimet laittoman siirtolaisuuden torjumiseksi, muun muassa EU:n horisontaalisten linjausten mukaisen laittomien siirtolaisten takaisinottolausekkeen. Takaisinottolauseke sisältää velvoitteen neuvotella, toisen osapuolen pyynnöstä, takaisinottosopimuksia, jotka tarvittaessa kattavat myös kolmansien maiden kansalaiset ja kansalaisuudettomat henkilöt.

Uusi sopimus laajentaa perinteisesti valtiokeskeistä AKT-EU-yhteistyötä ei-valtiollisiin toimijoihin. AKT-EU-kumppanuuden toimijoiksi määritellään valtio (paikallinen, kansallinen ja aluetaso), yksityinen sektori, taloudelliset ja sosiaaliset toimijat (mukaan lukien ammattiyhdistysliike) sekä kansalaisyhteiskunta kaikissa muodoissaan. Uusi sopimus edellyttää niin sanottujen uusien toimijoiden informoimista ja konsultoimista yh-

teistyöstrategioiden suunnittelussa ja poliittisessa vuoropuhelussa. Uusi sopimus lisää myös ei-valtiollisten toimijoiden mahdollisuuksia osallistua yhteistyöhankkeiden ja -ohjelmien toteuttamiseen. Samalla entistä suurempi osa yhteistyön rahoituksesta ohjataan uusien toimijoiden omiin hankkeisiin. Lisäksi tukea annetaan toimijoiden kapasiteettien vahvistamiselle.

Uuden sopimuksen liittymiskriteerit vastaavat pääpiirteissään neljännen Lomén sopimuksen kriteerejä eli jäseneksi voidaan hyväksyä itsenäinen valtio, jonka rakenteelliset piirteet ja taloudellinen ja sosiaalinen tilanne vastaavat AKT-maiden tilannetta. Liittyminen vaatii kaikkien sopimusosapuolten hyväksynnän.

1.3.2. Painopistealueet

Uuden sopimuksen keskeisimmäksi tavoitteeksi on määritelty köyhyyden vähentäminen. Tähän pyritään kokonaisvaltaisella lähestymistavalla, jossa huomioidaan sekä taloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset, ympäristölliset että institutionaaliset tekijät. Sopimuksessa viitataan myös kansainvälisiin kehitystavoitteisiin sekä YK:n konferenssien tavoitteisiin ja toimintaohjelmiin.

Uudessa sopimuksessa AKT-EU-yhteistyölle on määritelty kolme painopistealuetta. Taloudellisen kehityksen osalta investointien edistäminen ja yksityisen sektorin kehittäminen saavat aiempaa enemmän painoarvoa. Lisäksi tuetaan makrotaloudellisia ja rakenteellisia uudistuksia sekä sektorikohtaisia politiikkareformeja ja institutionaalisia uudistuksia. Sosiaalisen kehityksen osalta yhteistyöllä pyritään lisäämään sosiaalisten perusrakenteiden ja palvelujen kattavuutta, laatua ja saatavuutta. Lisäksi tavoitteisiin kuuluu muun muassa taata julkisen sektorin riittävä panostus sosiaalisektorin rahoitukseen. Erityistä painoa saavat nuoriso- ja kulttuurikysymykset. Alueellisen yhteistyön ja yhdentymisen tukemisessa korostuu alueellinen taloudellinen integraatio. Tukea suunnataan myös sektorikohtaiseen yhteistyöhön muun muassa liikenteen ja ympäristön alalla.

Uusi sopimus määrittelee kolme läpileikkaavaa teemaa, jotka on huomioitava kaikessa yhteistyössä: sukupuolten tasa-arvo, ympäristö sekä institutionaalinen kehittäminen ja kapasiteettien vahvistaminen. Sukupuolten tasa-arvon osalta painottuu tuotannollisten resurssien ja sosiaalipalvelujen saaminen naisten ulottuville sekä naisten osallistuminen politiikkaan ja yhteiskuntaelämään. Ympäristökysymysten osalta painotetaan ympäristövaikutusten huomioimista kaikissa kehitysyhteistyöhankkeissa ja -ohjelmissa, kapasiteettien vahvistamista sekä erityistoimia kriittisten ympäristöongelmien lievittämiseksi (muun muassa aavikoituminen) ja luonnonvarojen kestävän käytön turvaamiseksi. Institutionaalisessa kehittämisessä korostuvat ihmisoikeuksia, demokratiaa, oikeusvaltiota ja hyvää hallintoa edistävät hankkeet, esimerkiksi julkisen sektorin virtaviivaistaminen, mutta myös markkinatalouden vaatimien rakenteiden ja kehitysavun koordinointikapasiteetin kehittäminen.

1.3.3. Kehitysrahoitus

Kehitysyhteistyön rahoituksen osalta uusi sopimus korvaa neljännen Lomén sopimuksen seitsemän rahoitusvälinettä kahdella rahoituskehyksellä, jotka ovat määrärahakehys ja investointikehys. Määrärahakehyksestä myönnetään lahjamuotoista apua, joka pyritään mahdollisimman pitkälti kanavoimaan maaohjelman kautta. Maakohtaiset erityistarpeet, joihin aiemmin vastattiin erillisillä rahoitusinstrumenteilla (esimerkiksi vientitulojen vaihtelua tasapainottava Stabex), huomioidaan ohjelma-avun jakokriteereissä.

Uusi sopimus muuttaa avun ohjelmointimekanismeja. Siirtyminen niin sanottuun liukuvaan ohjelmointiin merkitsee, että maaohjelma tarkistetaan vuosittain. Kahden vuoden välein suoritetaan laajempi tarkistus, jossa EU ja AKT-maa yhdessä arvioivat maan tarpeita ja sen edistymistä yhteistyön tavoitteiden saavuttamisessa. Arvioinnissa tarkastellaan resurssien käyttövauhtia, yhteistyön toimeenpanon tehokkuutta, makrotaloudellisia ja sektoripolitiikkoja sekä edistymistä institutionaalisissa uudistuksissa, köyhyyden vähentämisessä ja kestävässä kehityksessä. Arvioinnin perusteella voidaan tarkistaa maan avun määrää.

Uudessa sopimuksessa investointien rahoittamiselle on luotu oma rahoituskehyksensä,

joka korvaa aiempien Lomén sopimusten korkotuki- ja riskipääomainstrumentit. Investointikehystä hallinnoi Euroopan investointipankki. Kehyksestä rahoitetaan ensisijaisesti yksityistä yrityssektoria, mutta rahoitusta voidaan myöntää myös liiketaloudellisten periaatteiden mukaan toimiville julkisen sektorin yrityksille. Rahoitus on pääsääntöisesti markkinaehtoista. Poikkeukset ovat mahdollisia, kun kyse on infrastruktuurihankkeista vähiten kehittyneissä tai konflikteista toipuvissa maissa, yksityistämisistä sekä hankkeista, jotka tuottavat merkittäviä sosiaalisia tai ympäristöllisiä etuja.

Uudella sopimuksella pyritään AKT-EU-rahoitusyhteistyön tehostamiseen. Tätä edistävät apuinstrumenttien määrän vähentäminen sekä liukuvan ohjelmoinnin käyttöönotto. Lisäksi uusi sopimus yksinkertaistaa avun hallintoon liittyviä menettelyjä ja hajauttaa toimivaltaa kenttätasolle. Pyrkimyksenä on nopeuttaa tuntuvasti AKT-EU-yhteistyön varojen käyttöä.

1.3.4. AKT-EY-kauppajärjestelyt

Uusi sopimus tuo pitkällä aikavälillä merkittäviä muutoksia AKT-EY-kaupan järjestelyihin. Uusien kauppajärjestelyjen tavoitteena on AKT-maiden asteittainen integrointi maailmankauppaan ja -talouteen. Samalla AKT-EY-kauppajärjestelyt saatetaan Maailman kauppajärjestön (WTO) sääntöjen mukaisiksi. Muutoksia kuitenkin edeltää vuoden 2007 loppuun ulottuva valmisteluaika.

Vuodet 2000-2007 kattavat valmisteluajan kauppajärjestelyt vastaavat pääosin Lomé-IV-sopimuksen kauppamääräyksiä: AKT-maiden teollisuustuotteet ja valtaosa niiden maataloustuotteista pääsevät EU-markkinoille ilman tulleja ja määrällisiä rajoituksia. Kauppaetuudet eivät edellytä vastavuoroisuutta AKT-mailta. Lomé-IV-sopimuksen hyödykepöytäkirjoista sokeri- ja naudanlihapöytäkirjat pysyvät voimassa valmisteluajan, ja niitä tarkistetaan WTO-yhteensopivuutta silmälläpitäen vuoden 2008 jälkeen. Sen sijaan Lomé-IV-sopimuksen banaanipöytäkirja korvataan jo tässä vaiheessa toisella banaanipöytäkirjalla, joka ei sisällä markkinoillepääsyä koskevia sitovia määräyksiä. Rommipöytäkirja poistuu kokonaan. Valmisteluajan kauppajärjestelyille haetaan WTO:n poikkeuslupaa.

Viimeistään vuonna 2008 voimaanastuvien uusien kauppajärjestelyjen ensisijaisena muotona ovat niin sanotut alueelliset talouskumppanuussopimukset EY:n ja AKT-alueiden välillä. Talouskumppanuussopimukset perustuvat AKT-EY-kaupan ja AKT-alueen sisäisen kaupan asteittaiseen vastavuoroiseen vapauttamiseen ja saattavat siten AKT-EY-kauppajärjestelyt WTO:n sääntöjen mukaisiksi. Talouskumppanuussopimusten päämääränä on tukea AKT-maiden alueellista yhdentymistä ja lisätä AKT-EY-kauppavaihtoa. Tavoitteeseen pyritään kattavalla lähestymistavalla, jossa markkinoillepääsyn lisäksi kiinnitetään huomiota myös tuotanto- ja kaupankäyntikapasiteettien kehittämiseen.

Neuvottelut talouskumppanuussopimuksista alkavat vuonna 2002, ja uudet järjestelyt astuvat voimaan viimeistään vuonna 2008. Vuodet 2000-2008 kattavana valmisteluaikana kiinnitetään erityistä huomiota AKT-maiden kapasiteettien vahvistamiseen ja neuvotteluihin uusiin järjestelyihin sopeutumista varten. Uusien järjestelyjen voimaanastumista seuraa vähintään 10 vuotta kestävä siirtymäaika, jonka aikana kaupan esteet asteittain puretaan. EU- ja AKT-maiden kehitystason erot huomioidaan esimerkiksi vapauttamisaikataulun asymmetriassa ja sensitiivisten sektorien kohtelussa. Vähintään kerran vuodessa kokoontuva ministeritason AKT-EY-kauppakomitea seuraa talouskumppanuussopimusten neuvotteluja.

Talouskumppanuussopimuksista neuvottelevien alueiden kokoonpano perustuu AKT-maiden omiin alueellisen yhdentymisen aloitteisiin. Sopimuksessa on määräyksiä myös niitä maita varten, jotka eivät katso olevansa valmiita alueellisiin neuvotteluihin. Näiden maiden tilannetta tarkastellaan vuonna 2004, ja niille pyritään takaamaan nykyistä vastaava markkinoillepääsy WTO:n sääntöjen mukaisella tavalla. Tämän lisäksi EU sitoutuu sopimuksessa vähiten kehittyneiden maiden erityiskohteluun. Kaikkien vähiten kehittyneiden maiden — myös AKT-ryhmän ulkopuolisten — pääasiallisesti kaikille tuotteille myönnetään vapaa markkinoillepääsy vuoteen 2005 mennessä. Prosessi alkoi vuonna

2000. Vähiten kehittyneiden maiden kohtelu ei sisällä vastavuoroisuusvelvoitetta.

Uusi sopimus laajentaa AKT-EY-kauppayhteistyötä uusille aloille. Osapuolet sitoutuvat ensinnäkin yhteistyöhön kansainvälisillä foorumeilla, erityisesti WTO:ssa. Samalla tunnustetaan WTO:n sääntöjen joustavuuden merkitys ja teknisen avun tärkeä rooli. Toiseksi uusi sopimus lisää yhteistyötä palvelujen kaupassa esimerkiksi tuomalla kansainvälisen meriliikenteen sekä informaatio- ja viestintäteknologian kehittämisen sopimuksen piiriin. Kolmanneksi yhteistyötä vahvistetaan kauppaan liittyvillä aloilla, kilpailupolitiikassa, henkisen omaisuuden suojassa, standardisoinnissa ja sertifioinnissa sekä terveys- ja kasvinsuojelutoimissa. Sopimuksessa on määräyksiä myös kaupasta ja ympäristöstä, kaupasta ja työelämän normeista sekä kuluttajapolitiikasta ja kuluttajien terveyden suojelusta. Huomattavaa on, että kauppa ja ympäristö -teemaan liittyvät kysymykset on nyt ensimmäistä kertaa sisällytetty AKT-EY-sopimukseen.

1.3.5. AKT-EY-yhteistyön toimielimet

AKT-EY-ministerineuvosto tekee AKT-EY-yhteistyötä koskevat tärkeimmät päätökset ja se kokoontuu noin kerran vuodessa. Ministerineuvosto on luonteeltaan assosiaationeuvosto, joka valvoo sopimukseen liittyviä tärkeitä kysymyksiä. Sen päätökset ovat sitovia.

AKT-EY-suurlähettiläskomitea valmistelee ministerineuvoston kokoukset ja sen jäsenet osallistuvat AKT-EY-yhteistyötä käsitteleviin komiteoihin. Komiteat kokoontuvat myös ministeritasolla yleensä kerran vuodessa. Ministerineuvosto voi delegoida itselleen kuuluvaa, jäsenmaita sitovaa päätösvaltaa suurlähettiläskomitealle.

AKT-EY-parlamentaarikkojen yhteisistunnoilla ei ole päätösvaltaa. Instituution tarkoituksena on lisätä EU- ja AKT-valtioiden parlamentaarikkojen välistä kanssakäymistä ja ottaa kantaa AKT-EY-yhteistyön ajankohtaisiin kysymyksiin.

Yritysten kehittämiskeskuksen (Centre for the Development of Enterprises, CDE) — entiseltä nimeltään teollisuuden kehittämiskeskus (CDI) — toiminta rahoitetaan Euroopan kehitysrahaston varoista ja se keskittyy lähinnä EU-jäsenvaltioiden ja AKT-valtioiden välisten taloudellisten suhteiden ja yhteisyritysten kehittämiseen sekä teknisen avun antamiseen AKT-valtioiden yrityksille.

Maatalouden ja maaseudun teknisen yhteistyön keskus (Technical Centre for Agricultural and Rural co-operation, CTA) toimii Euroopan kehitysrahaston varoilla ja keskittyy maataloussektorin teknisen avun antamiseen AKT-valtioille.

AKT-EY-yhteistyötä hallinnoi pääosin komissio ja joiltakin osin Euroopan investointipankki. Myös komission AKT-maissa sijaitsevien edustustojen päälliköille on delegoitu yhteistyöhön liittyvää päätöksentekovaltaa. AKT-valtioissa tärkein yhteistyötä hallinnoiva viranomainen on niin sanottu kansallinen vastuuvirkamies. AKT-valtio voi melko vapaasti päättää harjoitettavan yhteistyön laadusta, tarjouskilpailuista ja valvonnasta. Komissio tekee kuitenkin viime kädessä varsinaiset rahoitusta koskevat päätökset ja valvoo kunkin hankkeen toteutumista.

2. Esityksen vaikutukset

2.1. Taloudelliset vaikutukset

2.1.1. Yhteistyön rahoitus

AKT-EY-sopimuksen rahoittamiseksi perustetaan EU-maiden sisäisellä sopimuksella järjestyksessä yhdeksäs Euroopan kehitysrahasto (EKR-9), joka kattaa vuodet 2000-2005. EKR-9:n koko on 13,8 miljardia euroa, joka vastaa noin 5 %:n korotusta EKR-8:aan verrattuna. EKR-9:n kokonaissummasta AKT-maille on varattu 13,5 miljardia euroa, EU-maiden merentakaisille maille ja alueille 175 miljoonaa euroa ja EKR-varojen hallintoon 125 miljoonaa euroa. AKT-maiden 13,5 miljardin euron kokonaissummasta 12,5 miljardia vapautuu heti EKR-9:n astuessa voimaan, ja viimeinen miljardi vuonna 2004 suoritettavan arvioinnin perusteella. Arvioinnissa tarkastellaan EKR-9:stä tehtyjen sitoumusten ja maksatusten vauhtia sekä varojen tarvetta. EU ja AKT-maat tarkastelevat EKR-9:stä tehtyjä maksusitoumuksia ja mak-

satuksia vielä toistamiseen ennen vuotta 2005 arvioidakseen vuosien 2005—2010 rahoitustarpeen.

EKR-9:n resurssit jakautuvat eri käyttötarkoituksiin seuraavasti: määrärahakehys 10 miljardia euroa, alueellinen yhteistyö 1,3 miljardia euroa ja investointikehys 2,2 miljardia euroa. Lisäksi Euroopan investointipankki lainaa AKT-maille omista varoistaan 1,7 miljardia euroa viisivuotiskaudella 2000—2005.

EU-maiden maksuosuudet Euroopan kehitysrahastossa säilyvät samoina kuin EKR-9:ää edeltäneessä kahdeksannessa Euroopan kehitysrahastossa. Suurin maksaja on Ranska, jota seuraavat suuruusjärjestyksessä Saksa, Iso-Britannia ja Italia.

Suomen maksuosuus on 204 miljoonaa euroa (noin 1213 miljoonaa markkaa) eli 1,48 % rahaston kokonaissummasta. Suomen osuus maksetaan kehitysyhteistyövaroista. Vuoden 2000 lisätalousarviossa Suomelle myönnettiin valtuudet sitoutua yhdeksännen Euroopan kehitysrahastoon perustamiseen ja Suomen maksuosuuteen siinä.

AKT-EY-sopimukseen kuuluvat EU:n jäsenvaltiot ovat myös sitoutuneet vastaamaan sopimuksen piiriin kuuluvista Euroopan investointipankin antamista riskipääomaluotoista AKT-valtioille. Takuu kattaa yleensä noin 75 prosenttia lainan arvosta, mutta voi nousta erityistapauksissa 100 prosenttiin. Sen sijaan Euroopan investointipankin omista varoista tapahtuva lainananto AKT-maille ei aiheuta Suomelle erillisiä maksuja.

2.1.2. Muut taloudelliset vaikutukset

AKT-EY-sopimuksella yhteisö myöntää AKT-valtioille kaupallisia etuuksia, joita muut kehitysmaat eivät pääsääntöisesti saa. Vastaavat kauppaetuisuudet AKT-maille oli myönnetty jo edellisen Lomén sopimuksen puitteissa. Koska kauppapoliittiset määräykset kuuluvat yhteisön yksinomaisen toimivallan piiriin, noudattaa Suomi myös AKT-EY-sopimuksen osalta näitä määräyksiä. Sopimus auttaa AKT-valtioiden maatalous- ja teollisuustuotteiden pääsyä Suomen markkinoille osana EY:n yhteismarkkinoita. Tuonti AKT-maista Suomeen on ollut hyvin vähäistä.

Suomi osallistuu EKR-9:stä rahoitettavien hankkeiden rahoitusesityksiä koskevaan päätöksentekoon EKR-komiteassa. Suomalaiset yritykset, julkiset laitokset ja luonnolliset henkilöt voivat osallistua EKR-9:stä rahoitettavien hankkeiden tarjouskilpailuihin, joiden yhteisarvo on kymmeniä miljardeja markkoja.

Suomalaiset kansalaisjärjestöt, paikallisviranomaiset ja muut vastaavat tahot voivat osallistua hajautetun yhteistyön hankkeisiin AKT-valtioissa sijaitsevien yhteistyökumppanien kanssa ja saada niille rahoitusta EY:ltä.

2.2. Organisaatio- ja henkilövaikutukset

Sopimuksella ei ole kansallisen tason organisaatioon tai henkilöstöön kohdistuvia vaikutuksia. Sopimuksen hallinnointiin liittyvät toimet voidaan Suomen osalta hoitaa nykyisellä henkilöstöllä.

2.3. Ympäristövaikutukset

Esityksellä ei ole välittömiä ympäristövaikutuksia. AKT-EY-sopimukseen on ensimmäistä kertaa AKT-EY-yhteistyössä kirjattu ympäristökysymykset yhtenä yhteistyön läpileikkaavana teemana. Lisäksi sopimuksen osapuolet pyrkivät sopimuksen artiklojen 32 ja 49 mukaisesti yhteistyössä edistämään ympäristönsuojelua sekä luonnonvarojen kestävää käyttöä ja hallintaa. Edellä mainittujen seikkojen johdosta sopimuksella voidaan katsoa olevan myönteisiä ympäristövaikutuksia AKT-maissa.

3. Asian valmistelu

Sopimus on jaetun toimivallan sopimus ja sisältää määräyksiä, jotka hallituksen käsityksen mukaan kuuluvat lainsäädännön alaan. Komission ehdotus AKT-EY-sopimuksen tekemisestä [KOM(2000) 324 lopullinen] on lähetetty eduskunnalle perustuslain 96 §:n perusteella valtioneuvoston kirjelmällä. Sopimus saatetaan allekirjoituksen jälkeen hallituksen esityksellä eduskunnan hyväksyttäväksi perustuslain 94 ja 95 §:n mukaisesti.

AKT-EY-sopimuksesta ja siihen liittyvien asiakirjojen määräyksistä on pyydetty lausunnot kauppa- ja teollisuusministeriöltä, liikenneministeriöltä, maa- ja metsätalousministeriöltä, oikeusministeriöltä, opetusministeriöltä, sisäministeriöltä, sosiaali- ja terveysministeriöltä, työministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, ympäristöministeriöltä, tullihallitukselta sekä ulkoasiainministeriön poliittiselta, kauppapoliittiselta ja oikeudelliselta osastolta.

4. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Tähän esitykseen on liitetty tiedoksi Euroopan unionin jäsenmaiden välinen sisäinen menettelytapasopimus, joka allekirjoitettiin 18 päivänä syyskuuta 2000 Brysselissä. Sopimuksen virallinen nimi on "Neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien sisäinen sopimus AKT-EY-kumppanuussopimuksen täytäntöönpanemiseksi toteutettavista toimenpiteistä ja noudatettavista menettelyistä".

Sopimuksessa määritellään muun muassa jäsenvaltioiden menettelytavat unionin sisäisessä kannanmäärittelyssä AKT-EY-yhteiselimissä, lähinnä AKT-EY-ministerineuvostossa, tiedonantovelvollisuus sopimuksista, jotka saattavat vaikuttaa AKT-EY-sopimukseen sekä sovitaan noudatettavasta menettelytavasta EU:n jäsenmaiden kesken mahdollisissa riitatapauksissa, jotka liittyvät AKT-EY-sopimuksen toimeenpanoon EU:n jäsenmaiden osalta. Riitatapaukset voidaan osoittaa Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ratkaistavaksi. Sopimus tulee voimaan samaan aikaan kuin AKT-EY-sopimus. Yleisten asiain neuvoston 18 päivänä syyskuuta 2000 tekemällä päätöksellä sisäistä menettelytapasopimusta sovelletaan väliaikaisesti 2 päivästä elokuuta 2000 lukien AKT-EY-sopimuksen voimaantuloon saakka. Sopimus ei edellytä eduskunnan hyväksymistä.

Neuvosto teki 22 helmikuuta 2001 päätöksen niin sanottujen vähiten kehittyneiden maiden EY:n markkinoillepääsyn laajentamisesta koskemaan kaikkia tuotteita paitsi aseita. Päätös toteutettiin muuttamalla EY:n voimassaolevaa tullietuusjärjestelmää (GSP) koskevaa asetusta (2820/989). Päätös tuli voimaan 5 maaliskuuta 2001, mistä lähtien tullittomuutta sovelletaan kaikkiin muihin tuotteisiin paitsi banaaneihin, riisiin ja sokeriin, joille määriteltiin erilliset siirtymäajat täyteen tullittomuuteen siirryttäessä. YK:n määrittelemiä vähiten kehittyneitä maita on yhteensä neljäkymmentäkahdeksan. Niistä kolmekymmentäyhdeksän on myös AKT-maita ja kuuluu AKT-EY-sopimuksen määräysten piiriin. Huhtikuussa 2001 Senegal liitettiin YK:n päätöksellä vähiten kehittyneiden maiden listalle. Näin vähiten kehittyneiden maiden lukumäärä kasvoi neljäänkymmeneenyhdeksään, joista neljäkymmentä on AKT-maita.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Sopimusten sisältö

1.1. AKT-EY-KUMPPANUUSSOPIMUKSEN SISÄLTÖ

Sopimuksen ensimmäinen osa: Yleiset määräykset

I osasto: Tavoitteet, periaatteet ja toimijat

1 luku. **Tavoitteet ja periaatteet**

1 artiklan mukaan yhteistyön tavoitteena on rauhan ja turvallisuuden sekä AKT-valtioiden vakaan ja demokraattisen poliittisen kehityksen edistäminen, köyhyyden poistaminen, kestävä kehitys ja AKT-valtioiden asteittainen yhdentyminen maailmantalouteen. Tavoitteisiin pyritään kokonaisvaltaisella lähestymistavalla, jossa huomioidaan kehityksen poliittinen, taloudellinen, sosiaalinen, kulttuurinen ja ympäristöulottuvuus.

2 artiklassa todetaan, että yhteistyön perusperiaatteisiin kuuluu, aiempia AKT-EY-sopimuksia vastaavasti, osapuolten tasa-arvo ja AKT-maiden ensisijainen rooli omien kehitysstrategioidensa määrittelyssä. Toiseksi painotetaan myös muiden kuin valtiollisten toimijoiden osallistumista yhteistyöhön. Kolmantena perusperiaatteena on vuoropuhelu ja molemminpuolisten sitoumusten toteuttaminen. Neljänneksi periaatteeksi määritellään yhteistyön eriyttäminen ja alueellistaminen.

3 artiklan mukaan kukin sopimuspuoli toteuttaa osaltaan tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen tästä sopimuksesta johtuvien velvoitteiden täyttymisen ja helpottaakseen sen tavoitteiden saavuttamista.

2 luku. **Kumppanuuden toimijat**

4—7 artikloihin sisältyviä kumppanuuden toimijoita koskevia määräyksiä on laajennettu aiempiin AKT-EY-sopimuksiin verrattuna. 6 artiklassa yhteistyön toimijoiksi määritellään valtion paikallinen, kansallinen ja alueellinen taso, yksityinen sektori, taloudelliset ja sosiaaliset toimijat, mukaan lukien ammattijärjestöt, sekä kansalaisyhteiskunta. 4 artiklassa todetaan näiden toimijoiden oikeus saada tietoa ja osallistua yhteistyöstrategioiden suunnitteluun ja poliittiseen vuoropuheluun sekä toisaalta yhteistyöhankkeiden ja –ohjelmien toimeenpanoon. Lisäksi todetaan, että sopimuksen puitteissa myönnetään varoja näiden toimijoiden hankkeisiin sekä niiden kapasiteettien vahvistamiseen.

II osasto: Poliittinen ulottuvuus

8 artiklassa osapuolet sitoutuvat aikaisempaa laajempaan poliittiseen vuoropuheluun, jonka puitteissa käsitellään kaikkia yhteistyön piiriin kuuluvia kysymyksiä mukaan lukien poliittiset erityiskysymykset, joilla on yleistä merkitystä sopimuksen tavoitteiden saavuttamisen tai molempien sopimuspuolten kannalta. Laaja-alaiset politiikat, joilla edistetään rauhaa sekä ehkäistään, hallitaan ja ratkaistaan väkivaltaisia selkkauksia, ovat tärkeä osa tätä vuoropuhelua, samoin kuin tarve ottaa rauhaan ja demokratiaan perustuvan vakauden tavoite täysimääräisesti huomioon yhteistyön ensisijaisia aloja määriteltäessä. Alueelliset organisaatiot sekä kansalaisjärjestöjen edustajat otetaan mukaan vuoropuheluun.

9 artiklassa määritellään ihmisoikeudet, demokraattiset periaatteet ja oikeusvaltio sopimuksen olennaisiksi osiksi. Jos sopimusosapuoli rikkoo näitä vastaan, yhteistyö voidaan keskeyttää artiklan 96 perusteella. Uutta edelliseen AKT-EY-sopimukseen verrattuna on hyvän hallinnon määrittely sopimuksen perustavanlaatuiseksi osaksi. Artikla 97 mahdollistaa vastaavasti yhteistyön keskeyttämisen vakavissa korruptiotapauksissa.

10 artiklassa tunnustetaan kestävän ja tasapuolisen kehityksen, kansalaisyhteiskunnan ja yksityissektorin osallistumisen sekä markkinatalouden tärkeys sopimuksen tavoitteiden saavuttamisessa.

11 artikla laajentaa AKT-EU-yhteistyötä kattamaan konfliktien ehkäisemiseen ja ratkaisemiseen tähtäävät toimet ja velvoittaa

varmistamaan, ettei yhteistyövaroja käytetä sotilaallisiin tarkoituksiin.

12 artiklassa määrätään, että yhteisö tiedottaa AKT-valtioille aikeistaan, mikäli se aikoo toimivaltaansa käyttäessään toteuttaa toimenpiteen, jolla voisi olla vaikutusta AKT-valtioiden tämän sopimuksen tavoitteisiin liittyviin etuihin.

13 artikla syventää yhteistyötä siirtolaisuuteen liittyvissä kysymyksissä. Laillisten siirtolaisten syrjimättömän kohtelun lisäksi artikla kattaa siirtolaisten koulutukseen ja lähtöalueiden kehittämiseen kohdistuvan tuen. Lisäksi osapuolet sitoutuvat ottamaan takaisin laittomina siirtolaisina tavatut kansalaisensa. Kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöjen takaisinotosta neuvotellaan tarvittaessa erillisiä sopimuksia.

Sopimuksen toinen osa: Toimielimiä koskevat määräykset

14—17 artiklat määrittelevät yleissopimuksen toimielimet, jotka ovat ministerineuvosto, suurlähettiläiden komitea ja parlamentaarinen yhteinen edustajakokous.

15 artiklan mukaan yhteistyön ylimpänä yhteisenä päätöksentekoelimenä toimii AKT-EY-ministerineuvosto. Ministerineuvosto voi tehdä osapuolia sitovia päätöksiä yleissopimuksen toimeenpanosta. Lisäksi sen tehtäviin kuuluu poliittinen vuoropuhelu ja yhteistyöpolitiikkoja koskevien suuntaviivojen hyväksyminen sekä 96-97 artiklojen mukaisten konsultaatiomekanismein toiminnan varmistaminen. Aiempiin AKT-EY-sopimuksiin verrattuna painottuu ministerineuvoston säännöllinen dialogi kansalaisyhteiskunnan toimijoiden kanssa.

16 artiklassa todetaan, että ministerineuvostoa avustaa AKT-EY-suurlähettiläiden komitea.

17 artiklan mukaan parlamentaarinen yhteinen edustajakokous on neuvoa-antava elin, jonka jäsenistä puolet on Euroopan parlamentin ja puolet AKT-valtioiden parlamenttien jäseniä. Yhteiskokous kokoontuu kahdesti vuodessa. Uutena elementtinä sopimuksessa mainitaan mahdollisuus AKT-EY-parlamentaarikkojen kokouksiin alueellisella tasolla.

Sopimuksen kolmas osa: Yhteistyöstrategiat

18 artiklan mukaan yhteistyöstrategiat perustuvat kehitysstrategioihin sekä taloudelliseen ja kaupalliseen yhteistyöhön.

I osasto: Kehitysstrategiat

1 luku. **Yleinen toimintakehys**

19—20 artikloissa todetaan AKT-EU-yhteistyön päätavoitteina olevan köyhyyden vähentäminen ja lopulta sen poistaminen, kestävä kehitys ja AKT-valtioiden asteittainen integroiminen maailmantalouteen. Yhteistyö määritellään kunkin AKT-valtion olosuhteiden mukaan ja sitä koskevat periaatteet pohjautuvat YK:n päätöslauselmiin sekä kansainvälisellä tasolla sovittuihin tavoitteisiin ja toimintaohjelmiin. Tavoitteisiin pyritään paikallisesti hallittujen kokonaisvaltaisten strategioiden avulla, joissa yhdistyvät taloudelliset, yhteiskunnalliset, kulttuuriset, institutionaaliset ja ympäristöaspektit. Yhteistyöstrategioilla pyritään muun muassa työpaikkoja luovaan talouskasvuun, yksityissektorin kehittämiseen, alueellisen yhteistyön kehittämiseen, tasa-arvoiseen ja oikeudenmukaiseen yhteiskunnan kehitykseen, kulttuuriarvojen edistämiseen, instituutioiden kehittämiseen ja ympäristön kannalta kestävän kehityksen edistämiseen. Kehitysyhteistyön tavoitteita ja strategioita koskevista teksteistä laaditaan yhteenveto, jossa annetaan yhteistyön erityisaloja tai osa-alueita koskevat toimintaohjeet. Ministerineuvosto voi tarkistaa, tarkastella ja/tai muuttaa näitä tekstejä AKT-EY -kehitysrahoitusyhteistyökomitean tekemän suosituksen perusteella.

2 luku. **Tukialat**

1. jakso: Talouskehitys

21 artiklan mukaan yhteistyöllä tuetaan kansallisella ja/tai alueellisella tasolla sellaisia taloudellisia ja institutionaalisia uudistuksia, jotka luovat yksityisinvestointeja suosivaa toimintaympäristöä sekä pyritään tekemään yksityissektorista dynaaminen, elinkelpoinen ja kilpailukykyinen sekä tuetaan yri-

tyksille tarkoitettujen rahoituspalvelujen ja rahoitustakuujärjestelyjen tarjontaa.

22 artiklan mukaan yhteistyöllä tuetaan AKT-valtioita makrotalouden kasvun ja vakauttamisen aikaansaamiseksi kurinalaisen finanssi- ja rahapolitiikan avulla sekä sellaisissa rakennepoliittisissa toimissa, jotka tähtäävät eri toimijoiden, erityisesti yksityissektorin, aseman vahvistamiseen sekä yritysten, investointien ja työllisyyden lisäämiseen.

23 artiklan mukaan yhteistyöllä tuetaan kestäviä poliittisia ja institutionaalisia uudistuksia sekä investointeja, jotka ovat tarpeellisia oikeudenmukaisen taloudelliseen toimintaan ja tuotantoresursseihin pääsyn kannalta.

24 artiklassa korostetaan matkailun merkitystä AKT-valtioiden taloudelle sekä matkailualan kestävän kehityksen tukemista.

2. jakso: Sosiaalinen ja inhimillinen kehitys

25 artiklan mukaan yhteistyöllä tuetaan AKT-valtioiden pyrkimyksiä kehittää yleisiä ja alakohtaisia politiikkoja ja uudistuksia, joilla parannetaan perusinfrastruktuurin ja -sosiaalipalvelujen kattavuutta, laatua ja saantia ja otetaan huomioon paikalliset tarpeet sekä yhteiskunnan huono-osaisimpien erityistarpeet. Erityistä huomiota kiinnitetään sen varmistamiseen, että yhteiskunnan varoja käytetään riittävässä määrin sosiaalialoille. Yhteistyöllä tuetaan myös sosiaalialan toimintaedellytysten kehittämistä sekä edistetään ja tuetaan sosiaaliseen suojeluun ja sosiaaliturvaan liittyvien politiikkojen ja järjestelmien kehittämistä ja täytäntöönpanoa.

26—27 artiklan nojalla tuetaan johdonmukaisen ja kattavan politiikan laatimista nuorten voimavarojen hyödyntämiseksi sekä tuetaan kulttuurin kehittämistä.

3. jakso: Alueellinen yhteistyö ja yhdentyminen

28 artiklan mukaan yhteistyöllä tuetaan AKT-valtioiden asettamia tavoitteita alueellisen yhteistyön ja yhdentymisen alalla. Näihin kuuluvat AKT-valtioiden asteittaisen maailmantalouteen integroitumisen edistäminen, AKT-valtioiden alueiden ja niiden välisen taloudellisen yhteistyön ja kehityksen nopeuttaminen, henkilöiden, tavaroiden, palvelujen, pääoman, työvoiman ja teknologian vapaan liikkuvuuden edistäminen AKT-valtioiden kesken, AKT-valtioiden talouksien monipuolistumisen sekä alueita ja ala-alueita koskevien yhteistyöpolitiikkojen koordinoinnin ja yhdenmukaistamisen nopeuttaminen sekä AKT-valtioiden sisäisen, niiden välisen ja kolmansien maiden kanssa käymän kaupan edistäminen ja laajentaminen.

29—30 artiklassa luetellaan toimet alueellisen taloudellisen yhteistyön ja alueellisen yhteistyön tukemiseksi.

4. jakso: Aihepiirikohtaiset ja läpileikkaavat kysymykset

31 artiklan nojalla tuetaan miesten ja naisten tasa-arvoa vahvistavia politiikkoja. Erityisesti yhteistyöllä luodaan tarkoituksenmukainen kehys sukupuolisensitiivisen lähestymistavan ja sukupuolikysymysten sisällyttämiseksi kaikkiin kehitysyhteistyön tasoihin ja naisia suosivien erityistoimenpiteiden käyttöönoton kannustamiseksi.

32 artikla määrittää tavoitteet ympäristönsuojelun sekä luonnonvarojen kestävän käytön ja hallinnan aloilla. Yhteistyössä pyritään ottamaan huomioon ympäristön kestävä kehitys kaikilla kehitysyhteistyön osa-alueilla sekä eri toimijoiden toteuttamissa tukiohjelmissa ja -hankkeissa, kehittämään ja/tai vahvistamaan ympäristönhoidon toimintaedellytyksiä sekä tukemaan erityistoimia ja -järjestelyjä, joilla ratkotaan kestävän kehityksen kannalta kriittisiä kysymyksiä.

33 artiklan mukaan yhteistyöllä tuetaan demokratiaa, ihmisarvoa, sosiaalista oikeudenmukaisuutta, moniarvoisuutta, oikeusvaltiota sekä avointa ja vastuullista hallintoa edistäviä AKT-valtioiden instituutioita ja menettelyjä, sekä tehdään yhteistyötä lahjonnan ja korruption torjumiseksi ja markkinatalouden toiminnan edellyttämien instituutioiden tukemiseksi.

II osasto: Taloudellinen ja kaupallinen yhteistyö

1 luku. Tavoitteet ja periaatteet

34—35 artiklan mukaan taloudellisella ja

kaupallisella yhteistyöllä pyritään edistämään AKT-valtioiden integroitumista maailmantalouteen kestävää kehitystä ja köyhyyden poistamista edistävällä tavalla. Yhteistyössä pyritään siihen, että AKT-valtiot pystyvät hallitsemaan globalisaation asettamia haasteita ja mukautumaan asteittain kansainvälisen kaupan uusiin ehtoihin. Tästä syystä pyritään parantamaan AKT-valtioiden tuotanto-, toimitus- ja kaupankäyntivalmiuksia sekä niiden edellytyksiä houkutella investointeja. Vähiten kehittyneiden AKT-valtioiden erityiskohtelua jatketaan ja pienten, sisämaa- ja saarivaltioiden haavoittuva asema otetaan huomioon. Taloudellisessa ja kaupallisessa yhteistyössä noudatetaan täysin WTO:n määräyksiä. Yhteistyö perustuu kattavaan lähestymistapaan, joka rakentuu aiempien AKT-EY-sopimusten vahvuuksille ja saavutuksille sekä alueellista yhdentymistä koskeville AKT-valtioiden aloitteille.

2 luku. **Uudet kaupankäyntijärjestelyt**

36 artiklan nojalla sopimusosapuolet tekevät uusia WTO:n sääntöjen mukaisia kaupankäyntijärjestelyjä, joilla poistetaan asteittain niiden välisen kaupan esteet ja vahvistetaan yhteistyötä kaikilla kauppaan liittyvillä aloilla. Ei-vastavuoroiset kauppaedut pidetään uusien kaupankäyntijärjestelyjen valmisteluvaiheen ajan voimassa kaikkien AKT-valtioiden osalta. Sopimuspuolet vahvistavat tarpeen tarkastella tämän sopimuksen liitteeseen V liitettyjä perushyödykkeitä koskevia pöytäkirjoja uusien kaupankäyntijärjestelyjen yhteydessä, erityisesti niiden yhteensopivuutta WTO:n sääntöjen kanssa, tarkoituksena suojata niiden suomat edut.

37 artiklan mukaan talouskumppanuussopimukset neuvotellaan valmisteluvaiheessa, joka päättyy viimeistään 31.12.2007. Uusia kaupankäyntijärjestelyjä koskevat viralliset neuvottelut alkavat syyskuussa 2002 ja järjestelyt tulevat voimaan 1.1.2008, elleivät sopimuspuolet sovi aiemmasta ajankohdasta. Talouskumppanuussopimuksia koskevat neuvottelut aloitetaan niiden AKT-valtioiden kanssa, jotka katsovat olevansa siihen valmiita, niiden tarkoituksenmukaisena pitämällä tasolla ja AKT-valtioiden ryhmän sopimien menettelyjen mukaisesti AKT-valtioiden alueellinen yhdentymisprosessi huomioiden. Sellaisten ei vähiten kehittyneiden maiden osalta, jotka eivät halua tehdä talouskumppanuussopimuksia, tarkastellaan vuonna 2004 mahdollisuuksia luoda niiden tilannetta vastaava uusi kaupan kehys. Talouskumppanuusneuvotteluissa pyritään erityisesti vahvistamaan aikataulu WTO:n sääntöjen mukaiselle kaupan esteiden asteittaiselle vapauttamiselle, jolla AKT-valtioiden markkinoille pääsyä parannettaisiin muun muassa alkuperäsääntöjä tarkistamalla.

Neuvotteluissa otetaan huomioon kehitystaso ja kaupan alan toimenpiteiden sosioekonomiset vaikutukset AKT-valtioihin sekä niiden edellytykset mukauttaa taloutensa kaupan vapauttamisprosessiin, minkä johdosta neuvottelut ovat mahdollisimman joustavat siirtymäkauden keston ja lopullisen tuotekatteen suhteen. Valmisteluvaihetta käytetään myös AKT-valtioiden julkisen ja yksityisen sektorin toimintaedellytysten kehittämiseen. Sopimuspuolet tarkastelevat säännöllisesti valmistelujen ja neuvottelujen etenemistä ja suorittavat vuonna 2006 kaikille maille suunniteltujen järjestelyjen virallisen ja kattavan tarkastelun sen varmistamiseksi, että valmisteluihin tai neuvotteluihin ei tarvita lisäaikaa. Yhteisö on jo vuonna 2000 aloittanut prosessin, jonka ansiosta monenvälisten kauppaneuvottelujen loppuun mennessä ja viimeistään vuonna 2005 kaikista vähiten kehittyneistä maista peräisin olevat pääasiallisesti kaikki tuotteet saavat tullittoman pääsyn markkinoille. Aloitetta laajennettiin niin, että se kattaa kaikki tuotteet aseita ja ammuksia lukuunottamatta. Neuvosto teki helmikuussa 2001 päätöksen, joka vapauttaa vähiten kehittyneiden maiden kaiken tuonnin (poislukien aseet ja ammukset) EY:n markkinoille 5 maaliskuuta 2001 lukien. Banaaneihin, riisiin ja sokeriin sovelletaan siirtymäaikaa.

38 artiklan nojalla perustetaan AKT:n ja EY:n yhteinen kaupan alan ministerikomitea, joka koostuu ministerineuvoston nimittämistä AKT-valtioiden ja yhteisön edustajista ja seuraa monenvälisiä kauppaneuvotteluja ja niiden vaikutuksia AKT:n ja EY:n väliseen kauppaan, tehden tarvittavia suosituksia AKT-EY-kaupankäyntijärjestelyihin perustuvien etujen säilyttämiseksi.

3 luku. **Yhteistyö kansainvälisissä yhteyksissä**

39 artiklan mukaan sopimuspuolet tekevät tiivistä yhteistyötä yhteisten etujensa edistämiseksi kansainvälisessä kaupan ja talouden alan yhteistyössä, erityisesti WTO:ssa. Sopimuspuolet ovat yksimielisiä siitä, että WTO:n sääntöjen tulee olla joustavia AKT-valtioiden kehitystason ja velvoitteiden täyttämisessä ilmenevien vaikeuksien huomioon ottamiseksi.

40 artiklan mukaan sopimuspuolet ovat valmiita vauhdittamaan keskinäisiä neuvottelujaan perushyödykkeitä käsittelevissä kansainvälisissä yhteyksissä ja organisaatioissa.

4 luku. **Palvelujen kauppa**

41 artiklan mukaan sopimuspuolet vahvistavat palvelukaupan yleissopimuksen (GATS) yhteydessä tekemänsä sitoumukset sekä sopivat tavoitteenaan olevan laajentaa kumppanuuttaan talouskumppanuussopimusten mukaisesti ja sisällyttää palvelujen vapauttaminen kumppanuuteen GATS-sopimuksen määräysten mukaisesti. Yhteisö tukee AKT-valtioiden pyrkimyksiä vahvistaa edellytyksiään tarjota palveluja.

42 artiklan nojalla kukin sopimuspuoli myöntää toisen sopimuspuolen kansalaisten tai yritysten liikennöimille laivoille ja jommankumman alueella rekisteröidyille laivoille vähintään samat etuudet kuin omille laivoilleen satamiin pääsyn, satamien infrastruktuurin ja muiden meriliikenteen oheispalvelujen käytön, niihin liittyvien maksujen ja tullipalvelujen sekä lastauksen ja purkuun tarkoitettujen ankkuripaikkojen ja muiden tilojen osoittamisen osalta. Yhteisö tukee AKT-valtioiden pyrkimyksiä kehittää ja edistää tehokkaita ja kustannustehokkaita merikuljetuspalveluja AKT-valtioissa.

Komissio on pyynnöstä vahvistanut kirjallisesti, että niin sanottu kabotaasi ei kuulu 42 artiklan piiriin, vaan 42 artikla viittaa ainoastaan kansainväliseen meriliikenteeseen ja -kuljetuksiin.

43 artiklan mukaan sopimuspuolet toteuttavat toimenpiteitä, joilla tieto- ja viestintätekniikoiden hyödyntäminen tehdään AKT-valtioiden kansalaisille helpommaksi, esimerkiksi kehittämällä ja kannustamalla uusiutuvien ja kohtuuhintaisten energialähteiden käyttöä sekä kehittämällä ja hyödyntämällä kustannuksiltaan edullisia ja nykyistä laajempia langattomia verkkoja. Lisäksi sopimuspuolet vauhdittavat yhteistyötään tieto- ja viestintätekniikoiden sekä tietoyhteiskunnan aloilla muun muassa viestintäjärjestelmien täydentävyyden ja yhdenmukaisuuden parantamiseksi.

5 luku. **Kauppaan liittyvät alat**

44 artiklan mukaan yhteisö tukee AKT-valtioiden pyrkimyksiä vahvistaa valmiuksiaan toimia kaikilla kauppaan liittyvillä aloilla.

45 artiklan nojalla sopimuspuolet sitoutuvat panemaan täytäntöön kansallisia ja alueellisia sääntöjä terveen kilpailun vääristymien poistamiseksi sekä kieltävänsä yrityksiltä määräävän aseman väärinkäytön yhteisön yhteismarkkinoilla tai AKT-valtioiden alueella.

46 artiklan mukaan sopimuspuolet korostavat WTO:n teollis- ja tekijänoikeuksista tehtyyn TRIPS-sopimukseen ja biologista monimuotoisuutta koskevaan yleissopimukseen liittymisen tärkeyttä sekä sopivat vahvistavansa alan yhteistyötään.

47 artiklan nojalla sopimuspuolet sopivat tiivistävänsä yhteistyötään standardoinnin, sertifioinnin ja laadunvarmistuksen aloilla poistaakseen tarpeettomat tekniset esteet ja vähentääkseen kyseisillä aloilla vallitsevia keskinäisiä eroavaisuuksia kaupan helpottamiseksi. Tässä yhteydessä sopimuspuolet vahvistavat sitoumuksensa WTO:n perustamissopimukseen liitetyn kaupan teknisistä esteistä tehtyyn sopimukseen (TBT-sopimus).

48 artiklassa sopimuspuolet tunnustavat kunkin sopimuspuolen oikeuden ottaa käyttöön tai saattaa voimaan terveys- ja kasvinsuojelutoimia, jotka ovat tarpeen ihmisten, eläinten tai kasvien elämän tai terveyden suojelemiseksi, edellyttäen, että kyseiset toimet eivät yleisesti ottaen toimi mielivaltaisen syrjinnän tai kaupan peitellyn rajoittamisen muotona. Tätä tarkoitusta varten sopimuspuolet vahvistavat WTO-sopimukseen liitetyn terveys- ja kasvinsuojelutoimista tehdyn sopimuksen (SPS-sopimus) yhteydessä te-

kemänsä sitoumukset sopimuspuolten kehitystaso huomioon ottaen ja sitoutuvat sen mukaisesti vahvistamaan koordinointia, kuulemista ja tiedottamista terveys- ja kasvinsuojelutoimien osalta aina, kun kyseiset toimet voivat vaikuttaa jommankumman sopimuspuolen etuihin.

49 artiklan mukaan sopimuspuolet sopivat vahvistavansa yhteistyötään kansainvälisen kaupan kehittämiseksi siten, että ympäristön kestävä ja järkevä hoito varmistetaan.

50 artiklan mukaan sopimuspuolet vahvistavat sitoutumisensa keskeisimpiin kansainvälisesti tunnustettuihin Kansainvälisen työjärjestön (ILO) asianomaisissa sopimuksissa määriteltyihin työelämää koskeviin säännöksiin, erityisesti koskien järjestäytymisvapautta ja kollektiivista neuvotteluoikeutta, pakkotyön poistamista, lapsityövoiman pahimpien muotojen poistamista sekä syrjimättömyyttä työelämässä, sekä sopivat, että työelämää koskevia säännöksiä ei saa käyttää protektionistisiin tarkoituksiin.

51 artiklan nojalla sopimuspuolet sopivat vauhdittavansa yhteistyötään kuluttajapolitiikan ja kuluttajien terveyden suojelun aloilla niin, että kansallinen lainsäädäntö otetaan asianmukaisesti huomioon kaupan esteiden välttämiseksi.

52 artikla käsittelee verotusta koskevaa poikkeuslausetta. Artiklan 1 kappaleessa järjestetään sopimusmääräysten mukaisesti myönnetyn suosituimmuuskohtelun ja muiden sopimuksen mukaisten järjestelyjen suhde sopimuspuolten nykyisiin tai tuleviin veroetuisuuksiin, joita ne voivat myöntää kaksinkertaisen verotuksen välttämisestä tehtyjen sopimusten tai muiden verotusjärjestelyjen tai kansallisen verolainsäädännön perusteella. Artiklan 2 kohdan mukaan mikään sopimusmääräys tai sopimuksen mukaan toteutettu järjestely ei estä sellaisen toimenpiteen toteuttamista, jonka tarkoituksena on estää veronkierto ja veron välttäminen kaksinkertaisen verotuksen välttämisestä tehtyjen sopimusten tai muiden verotusjärjestelyjen tai sopimuspuolen sisäisen verolainsäädännön verotusta koskevien määräysten mukaisesti. Artiklan 3 kohdassa todetaan, etteivät sopimuksen määräykset tai sen mukaisesti toteutetut toimenpiteet estä sopimuspuolia verolainsäädännön soveltamistoiminnassa tekemästä eroa eri tilanteessa olevien veronmaksajien välillä sen mukaan, mikä on heidän asuinpaikkansa tai minne he ovat sijoittaneet pääomansa.

6 luku. Yhteistyö muilla aloilla

53 artiklassa sopimuspuolet ilmoittavat valmiudestaan neuvotella kalastusalan sopimuksia, joiden tavoitteena on kestävien ja molempia osapuolia tyydyttävien edellytysten takaaminen AKT-valtioiden kalastustoiminnalle. Sopimuksia tehtäessä tai täytäntöönpantaessa AKT-valtiot eivät harjoita syrjintää yhteisöä tai muita jäsenvaltioita kohtaan eikä yhteisö AKT-valtioita kohtaan.

54 artiklassa yhteisö sitoutuu saatavilla olevien maataloustuotteiden osalta huolehtimaan siitä, että vientituet voidaan vahvistaa nykyistä aiemmin kaikille AKT-valtioille tietyn tuotevalikoiman osalta, joka on määritelty kyseisten valtioiden ilmoittamien elintarviketarpeiden perusteella. Ennakkovahvistus tehdään vuodeksi niin, että tukitaso määritellään komission tavallisesti noudattamien menetelmien mukaisesti. Niiden AKT-valtioiden kanssa voidaan sopia erityisjärjestelyistä, jotka sitä pyytävät osana elintarviketurvapolitiikkaansa. Erityisjärjestelyt eivät saa vaarantaa AKT-valtioiden alueiden tuotantoa ja kauppavirtoja.

Sopimuksen neljäs osa: Kehitysrahoitusyhteistyö

I osasto: Yleiset määräykset

55—61 artiklaan sisältyy kehitysrahoitusyhteistyötä koskevia yleisiä määräyksiä. Niissä määritellään kehitysrahoituksen tavoitteet, periaatteet, suuntaviivat, rahoituskelpoisuus, rahoituksen soveltamisala ja luonne.

1 luku. Tavoitteet, periaatteet, suuntaviivat ja tukikelpoisuus

55 artiklassa todetaan, että kehitysrahoitusyhteistyöllä pyritään rahoituksen ja teknisen avun tarjoamisen kautta kumppanuussopimuksen tavoitteiden saavuttamiseen.

56 artikla määrittelee kehitysrahoitusyhteistyön yhteyden AKT-maiden kehitysstrategioihin ja maiden erityispiirteiden huomioimiseen. Yhteistyö perustuu omistajuuden ja kumppanuuden periaatteille. Sen toteuttamisessa pyritään varmistamaan tehokkuus, koordinaatio ja johdonmukaisuus. Tuen ennustettavuuden ja varmuuden lisäksi tärkeäksi todetaan sen joustavuus ja sopeutuminen AKT-maan ja rahoitettavan hankkeen erityisluonteeseen. Lisäksi sitoudutaan huomioimaan vähiten kehittyneiden maiden, sisämaa- ja saarivaltioiden sekä konflikteista toipuvien maiden erityistarpeet.

57 artikla määrittelee yhteisön ja AKT-maiden vastuualueet yhteistyön toteuttamisessa. AKT-maat ovat vastuussa tavoitteiden ja prioriteettien määrittelystä, rahoitettavien hankkeiden ja ohjelmien valitsemisesta, niitä koskevien asiakirjojen valmistelusta, hankesopimusten neuvottelemisesta sekä hankkeiden ja ohjelmien toimeenpanosta ja ylläpidosta. AKT-maat ja yhteisö vastaavat yhdessä kehitysrahoitusyhteistyön suuntaviivojen määrittelystä, maaohjelmien hyväksymisestä sekä hankkeiden etukäteisarvioinneista, valvonnasta ja arvioinnista. Yhteisö on vastuussa rahoituspäätösten tekemisestä. Uutta aiempiin AKT-EY-yleissopimuksiin verrattuna on se, että myös valtiosta riippumattomat toimijat voivat ehdottaa ja toteuttaa yhteistyöhankkeita.

58 artiklassa määritellään, että sopimuksen alaista rahoitusta voivat saada AKT-valtiot, sellaiset alueelliset järjestöt, joihin kuuluu AKT-maita ja joiden rahoituskelpoisuuden nämä valtiot ovat hyväksyneet sekä AKT-maiden ja yhteisön yhdessä perustamat elimet. AKT-valtioiden suostumuksella rahoituskelpoisia ovat myös AKT-valtioiden julkiset tai puolijulkiset laitokset sekä AKT- ja EU-valtioiden yritykset, rahoitusta välittävät tahot ja ei-valtiolliset toimijat.

2 luku. Rahoituksen soveltamisala ja luonne

59 artiklan mukaan asianomais(t)en AKT-valtio(ide)n sekä kansallisella että alueellisella tasolla asettamien painopisteiden osalta tukea voidaan antaa sellaisille hankkeille, ohjelmille ja muille toimintamuodoille, joilla edistetään tässä sopimuksessa asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

60 artiklan mukaan rahoitusta voidaan antaa seuraaviin tarkoituksiin: AKT-valtioiden velkataakan ja maksutaseongelmien sekä vientitulojen vaihtelun haitallisten seurausten lievittäminen, makrotaloudelliset, rakenteelliset ja alakohtaiset politiikat ja uudistukset, institutionaalinen kehittäminen ja kapasiteettien vahvistaminen, tekninen yhteistyö sekä humanitaarinen apu.

61 artiklan mukaan mahdollisia tukimuotoja ovat hanke- ja ohjelma-apu, luotot, takuut ja pääomasijoitukset, suora tai vastarahastojen kautta annettava budjettituki, yhteistyön hallinnoinnin rahoittaminen sekä yleiset ja alakohtaiset tuontitukiohjelmat. Artiklassa määritellään edellytykset, jotka on täytettävä suoran budjettituen myöntämiseksi. Erikseen mainitaan mahdollisuus käyttää edellä mainittuja tukimuotoja alueidenvälisen talouden vapauttamisen vaatimiin uudistuksiin.

II osasto: Rahoitusyhteistyö

1 luku. Varat

62 artiklan mukaan yhteisön antaman avun kokonaismäärä ja sitä koskevat yksityiskohtaiset ehdot määritellään sopimuksen liitteissä. Rahoituksen määrää tarkistetaan, mikäli jokin AKT-maa jättää sopimuksen ratifioimatta tai eroaa siitä tai mikäli sopimukseen liittyy uusi AKT-valtio. Rahoituksen määrää tarkistetaan myös EY:n laajentuessa.

63 artiklassa todetaan, että yhteisö ja AKT-valtio määrittelevät yhdessä rahoitusmuodot huomioiden erityisesti AKT-valtion kehitystason, maantieteellisen sijainnin ja taloudelliset olosuhteet sekä hankkeen luonteen, taloudelliset ja rahoitukselliset kannattavuusnäkymät sekä sosiaaliset ja kulttuuriset vaikutukset. Lainarahoituksen ollessa kyseessä huomioidaan myös lainan takaisinmaksun takaavat tekijät.

64 artiklassa määritellään menettelyt, joita on noudatettava kun rahoitusta annetaan yksityisen sektorin toimijalle joko suoraan tai välittäjän kautta.

65 artiklassa todetaan, että yhteistyövaroja voidaan AKT-valtioiden pyynnöstä käyttää yhteisrahoitukseen erityisesti EU:n jäsenval-

tioiden, AKT-valtioiden, kolmansien valtioiden, kehitys- ja rahoituslaitosten, yritysten ja vientiluottolaitosten kanssa sekä määrätään yhteisrahoitusta koskevista yleisistä periaatteista.

2 luku. Velka- ja rakennesopeutustuki

66 artiklassa todetaan, että AKT-maiden velkataakan lievittämiseksi yhteistyövaroja voidaan käyttää kansainvälisten velkahelpotusaloitteiden tukemiseen. AKT-valtioiden pyynnöstä yhteisö voi tukea ratkaisujen etsimistä velkaongelmaan, velan hallintaa ja kansainvälisiä rahoitusneuvotteluja koskevaa koulutusta sekä velan hallintatekniikkojen ja -instrumenttien kehittämistä. Osapuolet myös toteavat valmiutensa jatkaa keskusteluja velkaongelman ratkaisemiseksi.

67 artiklan rakennesopeutustukea koskevat määräykset vastaavat pääosin edellisen AKT-EY-yleissopimuksen määräyksiä. Artiklan mukaan kumppanuussopimuksen kautta tuetaan AKT-maiden makrotaloudellisia ja alakohtaisia uudistuksia, jotka tulee toteuttaa taloudellisesti, sosiaalisesti ja poliittisesti kestävällä tavalla. Samassa yhteydessä todetaan alueellisen ulottuvuuden tärkeys: rakennesopeutustuen tulisi käsittää myös alueellista yhdentymistä rohkaisevia toimia, edistää yhdentymiseen osallistuvien maiden politiikkojen harmonisointia ja koordinointia sekä huomioida integraation aiheuttamat sopeutumiskustannukset. Tukikelpoisuuden osalta kelpoisiksi todetaan AKT-valtiot, jotka toteuttavat tai suunnittelevat makrotaloudellisia tai rakenteellisia uudistuksia. Tuen tarpeellisuutta arvioitaessa huomioidaan muun muassa uudistusten tuloksellisuus ja niiden taloudelliset, sosiaaliset ja poliittiset vaikutukset. Ne AKT-valtiot, jotka toteuttavat suurten monenvälisten avunantajien tukemia uudistusohjelmia, katsotaan automaattisesti tukikelpoisiksi.

3 luku. Vientitulojen lyhytaikaisten vaihtelujen takia myönnettävä tuki

Luvussa määrätään vientitulojen lyhyen aikavälin vaihteluissa annettavasta tuesta, joka edellisessä AKT-EY-sopimuksessa sisältyi perushyödykeyhteistyötä koskevaan lukuun. Määräyksiä on huomattavasti uudistettu ja lyhennetty. Tarkemmat määräykset tuen antamisesta sisältyvät sopimuksen liitteeseen II.

68 artiklassa tunnustetaan vientitulojen, erityisesti maatalous- ja kaivossektorin tulojen, epävakauden voivan vaikuttaa haitallisesti AKT-valtioiden kehitykseen ja todetaan AKT-valtioiden mahdollisuus saada lisätukea vaarassa olevien uudistusten ja politiikkojen läpiviemiseksi. Toisin kuin aiemmissa AKT-EY-yleissopimuksissa, tukea ei anneta erillisestä rahoitusvälineestä vaan pitkän aikavälin kehitysapua antavasta rahoituskehyksestä. Varojen jaossa huomioidaan AKT-talouksien riippuvuus viennistä erityisesti maatalous- ja kaivossektoreilla. Vähiten kehittyneille maille, sisämaa- ja saarivaltioille taataan erityiskohtelu. Lisäksi yhteisö tukee markkinapohjaisia vakuutusjärjestelmiä, joilla AKT-valtiot voivat suojautua vientitulojen vaihtelun riskiltä.

4 luku. Alakohtaisten politiikkojen tuki

69 artiklan mukaan tukea annetaan sosiaalisille ja taloudellisille alakohtaisille politiikoille ja uudistuksille; tuotantokapasiteetin ja viennin kilpailukyvyn lisäämiseen tähtääville toimille; toimille sosiaalisektorin palvelujen laajentamiseksi sekä temaattisille ja läpileikkaaville kysymyksille. Tukea voidaan antaa sektoriohjelmien, budjettituen, investointien, jälleenrakennuksen, koulutuksen, teknisen avun ja institutionaalisen tuen muodossa.

5 luku. Pienhankkeet ja hajautettu yhteistyö

70—71 artiklan mukaan sopimuksen puitteissa voidaan paikallisten yhteisöjen tarpeisiin vastaamiseksi ja hajautetun yhteistyön toimijoiden aloitteiden tukemiseksi rahoittaa mikrohankkeita ja hajautetun yhteistyön hankkeita. Paikallistason mikrohankkeet tulee toteuttaa paikallisyhteisön aloitteesta ja yhteisön tulee aktiivisesti osallistua niiden toteutukseen. Hajautetulla yhteistyöllä tuetaan erityisesti AKT- ja EU-valtioiden hajautettujen toimijoiden yhteishankkeita. Mikrohankkeita ja hajautetun yhteistyön hankkeita voidaan toteuttaa myös muilla kuin maa-

ohjelmassa määritellyillä prioriteettisektoreilla. Yhteisö kattaa pääsääntöisesti korkeintaan 75 prosenttia hankkeen kustannuksista. Loppurahoituksesta vastaa paikallisyhteisö, hajautetun yhteistyön toimija tai — poikkeustapauksissa — AKT-valtio.

6 luku. **Humanitäärinen hätäapu**

72—73 artiklan mukaan sopimus mahdollistaa hätäavun, humanitaarisen ja jälleenrakennusavun antamisen sekä luonnonkatastrofeista että ihmisen aiheuttamista kriiseistä johtuvissa poikkeusolosuhteissa. Avun tavoitteena on ihmishenkien pelastaminen, avun saatavuuden takaaminen, kuntoutuksen ja jälleenrakennuksen edistäminen, väestönsiirtojen aiheuttamiin tarpeisiin vastaaminen sekä katastrofien ehkäisemiseen ja niihin valmistautumiseen liittyvien toimien tukeminen. Tukea voivat saada myös pakolaisia vastaanottamaan joutuvat AKT-valtiot. Apua hallinnoidaan nopeilla, joustavilla ja tehokkailla mekanismeilla. Lisäksi todetaan, että lyhyen aikavälin hätätoimia rahoitetaan Euroopan kehitysrahastosta vain poikkeusolosuhteissa, milloin apua ei voida rahoittaa Euroopan yhteisön budjetista.

7 luku. **Investoinnit ja yksityisen sektorin kehitystuki**

74—78 artiklat kattavat sijoitusten edistämisen, rahoittamisen, tuen, takaamisen ja suojan.

75 artiklan mukaan sopimuksella annetaan tukea yksityisten sijoitusten edistämiseen tähtääville toimille. Yksityisten sijoittajien osallistumista AKT-EY-kehitystoimiin rohkaistaan ja vakaan sijoitusympäristön luomista edistetään muun muassa neuvotteluin sen parantamista koskevista sopimuksista. Yhteistyö kattaa sijoituksia edistävien instituutioiden valmiuksien vahvistamisen ja sijoitusmahdollisuuksia koskevan tiedon levittämisen. Lisäksi edistetään yksityisen sektorin toimijoiden vuoropuhelua, yhteistyötä, osakkuuksia ja yhteisyrityksiä kansallisella, alueellisella ja AKT-EY-tasolla erityisesti AKT-alueen ja EU:n välisen yksityissektorin yritysfoorumin kautta.

76 artikla kattaa sijoitusten rahoittamisen ja tuen. Sopimuksen puitteissa annetaan rahoitus- ja teknistä apua yksityisen sektorin kannalta keskeisille politiikka- ja institutionaalisille uudistuksille sekä kapasiteettien vahvistamiselle. Lisäksi sopimuksen kautta tarjotaan riskipääomaa, takuita ja lainoja liitteen II ehtojen mukaisesti. Osa lainoista myönnetään Euroopan investointipankin omista varoista.

77 artikla koskee investointitakuita. Yhteistyö kattaa suorien ulkomaisten investointien vakuutuksen poliittisia riskejä vastaan, takuuohjelmat velkarahoituksen osatakaamiseksi sekä tuen kansallisille ja alueellisille takuurahastoille. Lisäksi rahoitetaan kaupallisten riskien vähentämiseen tähtääviä kansallisia ja alueellisia aloitteita.

78 artiklassa osapuolet vahvistavat tarpeen edistää ja suojata toisen osapuolen sijoituksia alueellaan ja toteavat tätä koskevien sopimusten tärkeyden. Osapuolet sitoutuvat myös sisällyttämään uusiin AKT-EY-talouskumppanuussopimuksiin yleisiä periaatteita sijoitusten edistämisestä ja suojasta.

III osasto: Tekninen yhteistyö

79—80 artiklat käsittelevät teknistä yhteistyötä, jonka tavoitteena on tukea AKT-valtioita kansallisten ja alueellisten inhimillisten voimavarojen sekä kehityksen kannalta keskeisten instituutioiden kehittämisessä. Teknisen yhteistyön tulee olla kustannustehokasta, kysyntäperusteista ja vastaanottajan tarpeisiin mukautettua. Sen tulee edistää tietotaidon siirtoa sekä ohjelma- ja hankekohtaisen tavoitteiden saavuttamista. Teknisellä yhteistyöllä rohkaistaan AKT-valtioiden asiantuntijoiden, virkamiesten, yritysten sekä koulutus- ja tutkimuslaitosten osallistumista EKR-rahoitteisiin hankkeisiin. Lisäksi sillä pyritään lisäämään tietoutta inhimillisiin voimavaroihin liittyvistä rajoituksista ja mahdollisuuksista AKT-valtioissa ja tuetaan AKT-valtioiden keskinäistä teknistä yhteistyötä. Yhteistyö kattaa myös pitkän aikavälin kapasiteettien vahvistamisen. Yhteisö voi lisäksi tukea aloitteita koulutettujen AKT-kansalaisten kotimaahan paluun helpottamiseksi.

IV osasto: Menettelyt ja hallintojärjestelmät

81—82 artiklassa todetaan, että hallintomenettelyjen on oltava läpinäkyviä ja helppoja soveltaa. Niiden on mahdollistettava tehtävien ja vastuiden hajauttaminen kenttätasolle. Toisin kuin aiemmissa AKT-EY-yleissopimuksissa, yksityiskohtaiset määräykset yhteistyön toimeenpanosta ja siitä vastuussa olevista toimijoista eivät sisälly itse sopimukseen, vaan sen liitteeseen IV. Liitettä voidaan tarkistaa AKT-EY-ministerineuvoston päätöksellä.

83 artiklassa todetaan, että AKT-EY-ministerineuvosto tarkastelee vähintään kerran vuodessa kehitysrahoitusyhteistyön tavoitteiden toteutumista. Tätä tarkoitusta varten ministerineuvosto perustaa yhteyteensä AKT-EY-kehitysrahoitusyhteistyön komitean. Komitean tehtäviin kuuluu varmistaa kehitysrahoitusyhteistyön tavoitteiden ja periaatteiden toteutuminen, tutkia siihen liittyviä ongelmia ja ehdottaa toimia niiden korjaamiseksi, tarkistaa sopimuksen liitteiden asianmukaisuus ja ehdottaa tarvittaessa korjauksia sekä seurata investointikehyksen toimintaa. Pariteettiperiaatteella toimiva komitea koostuu ministerineuvoston nimittämistä AKT-valtioiden ja yhteisön edustajista. Se kokoontuu neljännesvuosittain, vähintään kerran vuodessa ministeritasolla.

Sopimuksen viides osa: Yleiset määräykset, jotka koskevat vähiten kehittyneisiin, sisämaa- tai saarivaltioihin kuuluvia AKT-valtioita

1 luku. **Yleiset määräykset**

84 artiklan mukaan yhteistyö takaa erityiskohtelun vähiten kehittyneille AKT-valtioille ja huomioi sisämaa- ja saarivaltioiden haavoittuvuuden. Lisäksi huomioidaan konflikteista toipuvien maiden tarpeet. Sopimuksen eri luvuissa mainittujen toimien lisäksi näihin maihin kiinnitetään erityistä huomiota alueellisessa yhteistyössä, liikenne- ja viestintäinfrastruktuurin kehittämisessä, meri- ja sisävesivoimavarojen hyödyntämisessä, rakennesopeutuksessa sekä elintarvikestrategioiden ja integroitujen kehitysohjelmien toimeenpanossa.

2 luku. **Vähiten kehittyneet AKT-valtiot**

85—86 artiklassa todetaan vähiten kehittyneiden AKT-valtioiden erityiskohtelun tavoitteeksi auttaa näitä valtioita selviämään niiden kehitystä estävistä vakavista taloudellisista ja sosiaalisista vaikeuksista. Erityiskohtelu kattaa sopimuksen liitteessä VI listattavat vähiten kehittyneet AKT-valtiot. Listaa voidaan muuttaa ministerineuvoston päätöksellä uuden vähiten kehittyneen valtion liittyessä sopimukseen tai jonkin AKT-valtion taloudellisen tilanteen muuttuessa huomattavasti ja pitkäkestoisesti.

3 luku. **AKT-valtiot, jotka ovat sisämaavaltioita**

87—88 artiklassa todetaan yhteistyön kattavan erityistoimet, joilla tuetaan AKT-valtioihin kuuluvien sisämaavaltioiden pyrkimyksiä voittaa kehitystään haittaavat maantieteelliset ja muut vaikeudet. Sisämaavaltiot on listattu sopimuksen liitteessä VI. Listaa voidaan muuttaa ministerineuvoston päätöksellä uuden sisämaavaltion liittyessä sopimukseen.

4 luku. **AKT-valtiot, jotka ovat saarivaltioita**

89—90 artiklassa todetaan yhteistyön kattavan erityistoimet, joilla tuetaan AKT-valtioihin kuuluvien saarivaltioiden pyrkimyksiä voittaa kehitystään haittaavat maantieteelliset ja muut vaikeudet. Saarivaltiot on listattu sopimuksen liitteessä VI. Listaa voidaan muuttaa ministerineuvoston päätöksellä uuden saarivaltion liittyessä sopimukseen.

Sopimuksen kuudes osa: Loppumääräykset

91 artiklassa todetaan, ettei mikään yhteisön tai AKT-valtioiden solmima sopimus tai järjestely saa estää sopimuksen toimeenpanoa.

92 artiklassa todetaan sopimusta sovellettavan Euroopan yhteisön ja AKT-valtioiden alueella.

93 artikla koskee sopimuksen ratifiointia ja voimaanastumista. Sopimuksen allekirjoittajavaltiot ratifioivat tai hyväksyvät sopimuksen perustuslaillisten sääntöjensä ja menettelyjensä mukaisesti. AKT-valtioiden ratifiointiasiakirjat talletetaan EU:n neuvoston sihteeristöön ja yhteisön sekä sen jäsenvaltioiden ratifiointiasiakirjat AKT-valtioiden sihteeristöön. Sopimus astuu voimaan, kun yhteisö, kaikki sen jäsenvaltiot ja kaksi kolmasosaa AKT-valtioista ovat tallettaneet ratifiointiasiakirjansa. AKT-valtion, joka ei ole ratifioinut sopimusta sen voimaanastuessa, tulee saattaa ratifiointiprosessinsa päätökseen seuraavien 12 kuukauden kuluessa. Toisin kuin aiempiin AKT-EY-sopimuksiin, artiklaan sisältyy AKT-EY-ministerineuvoston mahdollisuus myöntää erityistukea AKT-valtiolle, joka ei normaalien valtiollisten instituutioiden puuttuessa pysty allekirjoittamaan tai ratifioimaan sopimusta.

94 artiklan mukaan sopimuksen jäsenyyttä voi hakea itsenäinen valtio, jonka rakenteelliset piirteet ja taloudellinen ja sosiaalinen tilanne vastaavat AKT-valtioiden tilannetta. Hakemus esitetään ministerineuvostolle. Neuvoston hyväksymä uusi jäsen liittyy tallettamalla liittymisasiakirjansa EU:n neuvoston sihteeristöön. Ministerineuvosto voi määrätä liittymisen ehdoista ja järjestelyistä, eikä liittyminen saa vaikuttaa kielteisesti muiden AKT-valtioiden kehitysrahoitukseen.

Ministerineuvostoa informoidaan kolmansien valtioiden hakemuksista EU:n jäseneksi, ja yhteisö sitoutuu tiedottamaan AKT-valtioille jäsenyysneuvottelujen etenemisestä. Kaikki Euroopan unioniin liittyvät valtiot liittyvät AKT-EY-sopimuksen jäseneksi. Ministerineuvosto arvioi liittymisen vaikutuksia ja päättää sen mahdollisesti edellyttämistä toimista.

95 artiklassa todetaan, että sopimus on solmittu 20 vuodeksi alkaen 1.3.2000. Rahoituspöytäkirjat laaditaan viisivuotisiksi. Osapuolet ilmoittavat vähintään 12 kuukautta ennen viisivuotiskauden päättymistä ehdotuksistaan sopimuksen tarkistamiseksi, ja neuvottelut muutoksista aloitetaan 10 kuukautta ennen viisivuotiskauden umpeutumista. Tämä ei kuitenkaan koske kaupallista yhteistyötä. Osapuolet aloittavat neuvottelut suhteidensa tulevasta järjestämisestä 18 kuukautta ennen sopimuksen 20 vuoden voimassaoloajan umpeutumista. Lisäksi todetaan, että ministerineuvosto päättää sopimuksen tai sen muutosten voimaantuloa edeltävistä siirtymävaiheen toimista.

96 artikla sisältää konsultaatio- ja sanktiomenettelyn, jota noudatetaan, jos toinen osapuoli on rikkonut sopimuksen olennaisia osia — ihmisoikeuksia, demokratiaa ja oikeusvaltiota — koskevia velvoitteitaan. Artiklaan sisältyvä konsultaatiomenettely on joustavampi kuin edelliseen AKT-EY-yleissopimukseen sisältynyt keskeyttämismenettely. Ellei konsultaatioissa päästä yhteisymmärrykseen, voidaan ryhtyä asianmukaisiin toimiin, ja ääritapauksessa yhteistyö voidaan keskeyttää. Erittäin vakavat olennaisten osien rikkomukset oikeuttavat kiireelliseen menettelyyn. Tällöin asianmukaisiin toimiin voidaan ryhtyä välittömästi, mutta toimista on ilmoitettava toiselle osapuolelle ja ministerineuvostolle ja niistä voidaan käydä konsultaatioita.

97 artiklassa määritellään vastaava konsultaatio- ja sanktiomenettely, jota sovelletaan vakavissa korruptiotapauksissa. Artikla korostaa, että päävastuu tilanteen korjaamisesta on maalla, jossa korruptiota on havaittu. Kiireellistä menettelyä ei voida soveltaa korruptiotapauksissa.

98 artikla yksinkertaistaa sopimuksen riitojenratkaisumenettelyä. Sopimuksen soveltamiseen tai tulkintaan liittyvät erimielisyydet alistetaan ministerineuvostolle. Ellei ministerineuvosto onnistu ratkaisemaan asiaa, kumpi tahansa osapuoli voi vaatia välittäjän nimeämistä. Kumpikin osapuoli nimeää yhden välittäjän ja nämä yhdessä kolmannen välittäjän. Ellei välittäjien nimeämisestä tai välitysmenettelyistä päästä sopuun, turvaudutaan pysyvän välitystuomioistuimen apuun. Osapuolet sitoutuvat noudattamaan välittäjien päätöstä.

99 artiklassa todetaan, että osapuolet voivat irtisanoa sopimuksen 6 kuukauden varoitusajalla.

100 artiklan mukaan sopimukseen liitetyt pöytäkirjat ja liitteet muodostavat sopimuksen erottamattoman osan. Liitteitä I, II, III, IV ja VI voidaan tarkistaa ministerineuvoston AKT-EY-kehitysrahoitusyhteistyön komitean ehdotuksesta tekemällä päätöksellä.

LIITTEET

LIITE I: RAHOITUSPÖYTÄKIRJA

Pöytäkirjassa määritellään AKT-EY-yhteistyön rahoitus ajalle 1.3.2000-28.2.2005. Rahoituksen kokonaismäärä on 15 200 miljoonaa euroa (noin 90.375.096 miljoonaa markkaa). Tästä yhdeksännen Euroopan kehitysrahaston (EKR-9) suuruus on maksimissaan 13 500 milj. euroa (noin 80.267.355 miljoonaa markkaa), joka jakautuu seuraavasti:

— Pitkäaikaista kehitystä tukeva lahja-apu: 10 000 miljoonaa euroa. Summa on varattu pääasiassa maaohjelmien toteuttamiseen. Lisäksi se sisältää 90 miljoonaa euroa Yritysten kehittämiskeskukselle, 70 miljoonaa euroa Maatalouden kehittämiskeskukselle ja korkeintaan 4 miljoonaa euroa AKT-EU- parlamentaarisen yleiskokouksen kuluihin.

— Alueellinen yhteistyö ja yhdentyminen: 1300 miljoonaa euroa

— Investointikehys: 2200 miljoonaa euroa

Lisäksi Euroopan investointipankki lainaa AKT-valtioille omista varoistaan 1700 miljoonaa euroa.

Euroopan investointipankki hallinnoi sen omista varoista annettavia lainoja sekä investointikehystä. Muita yhteistyövaroja hallinnoi komissio.

Toisin kuin edellisissä AKT-EY-sopimusten rahoituspöytäkirjoissa, pöytäkirjassa määrätään, että edellisten Euroopan kehitysrahastojen käyttämättömät varat siirretään 9. Euroopan kehitysrahastoon rahoituspöytäkirjan astuttua voimaan. Uutta aiempiin rahoituspöytäkirjoihin verrattuna on myös se, että osapuolet sitoutuvat arvioimaan yhteistyövarojen sitoumus- ja maksuastetta ja tältä pohjalta uusien yhteistyövarojen tarvetta ennen pöytäkirjan voimassaolon umpeutumista.

LIITE II: RAHOITUSEHDOT

1 luku. Investointien rahoitus

1 artiklan mukaan tässä luvussa määrätään investointikehyksen ja Euroopan investointipankin (EIP) omista varoista annettavia lainoja sekä erityistoimia koskevista rahoitusehdoista.

2 artiklan mukaan investointikehyksestä myönnettäviä varoja voidaan käyttää muun muassa riskipääoman muodostamiseen pääomaosakkuuksiin ja kvasipääomatukeen AKT-valtioiden yrityksissä, myös rahoituslaitoksissa, ja tavallisten lainojen myöntämiseen. Tavallisten lainojen korkoon sisältyy viitekorko, jota EIP soveltaa vastaaviin ja ehdoiltaan samanlaisiin lainoihin, mutta lainan korkoa voidaan laskea kolme prosenttiyksikköä rahoitettaessa yksityissektorin kannalta välttämättömiä infrastruktuurihankkeita vähiten kehittyneissä tai selkkauksista toipuvissa maissa, ja korkotukea antaa enintään kolme prosenttia rahoitettaessa hankkeita, joihin sisältyy rakenneuudistustoimia osana yksityistämistä tai joiden sosiaaliset tai ympäristöön liittyvät edut ovat merkittäviä ja selvästi osoitettavissa. Lopullinen korko on joka tapauksessa aina vähintään 50 prosenttia viitekorosta.

3 artiklan mukaan investointikehys koskee kaikkia talouden osa-alueita ja sillä tuetaan yksityissektorin ja liiketaloudellisesti johdettujen julkisen sektorin toimijoiden investointeja, mukaan lukien yksityissektorille välttämätöntä ja tuloja tuottavaa taloudellista ja teknistä infrastruktuuria. Järjestelyä hallinnoidaan uudistuvana rahastona, ja sen on tarkoitus olla taloudellisesti kestävä. Sen alaisiin toimiin sovelletaan markkinaperusteisia ehtoja, ja niissä pyritään välttämään paikallismarkkinoiden vääristyminen ja yksityisten rahoituslähteiden syrjäyttäminen. Järjestelyllä pyritään aikaansaamaan katalyyttinen vaikutus kannustamalla pitkäaikaisten paikallisten varojen käyttöönottoa ja houkuttelemalla yksityisiä ulkomaisia investoijia ja lainanantajia mukaan AKT-valtioissa toteutettaviin hankkeisiin.

4 artiklan mukaan EIP edistää kansallisella ja alueellisella tasolla AKT-valtioiden talouden ja teollisuuden kehitystä hallinnoimiensa varojen avulla ja tässä tarkoituksessa rahoittaa ensisijaisesti tuottavia hankkeita ja ohjelmia tai muita yksityissektorin edistämiseen tähtääviä investointeja kaikilla talouden osa-alueilla, luo tiiviit yhteistyösuhteet kansallisten ja alueellisten kehityspankkien sekä AKT-valtioiden ja EU:n pankkien ja rahoituslaitosten kanssa ja vahvistaa yhteistyössä asianomaisen AKT-valtion kanssa järjestelyt

ja menettelyt kehitysrahoitusyhteistyön täytäntöönpanemiseksi. EIP:n omista varoistaan rahoittamien lainojen viitekorko on se, jota EIP soveltaa valuuttaa ja takaisinmaksuaikoja koskevien ehtojen osalta samanlaisiin lainoihin kuitenkin niin, että eräisiin hankkeisiin voidaan soveltaa korkotukia.

5 artiklassa määrätään valuuttakurssiriskiin liittyvien ongelmien ratkaisutavoista.

6 artiklassa määrätään valuuttasiirtoja koskevista säännöistä, joita AKT-valtiot soveltavat tähän sopimukseen perustuvissa toimissa.

2 luku. Erityistoimet

7 artiklan mukaan yhteistyöllä tuetaan avustusmäärärahoista pienituloisille tarkoitettuja asuntoja, pienten, keskisuurten ja mikroyritysten mikrorahoitusta sekä toimintaedellytysten kehittämistä yksityissektorin tosiasiallisen, yhteiskunnan ja talouden kehittämiseen osallistumisen lisäämiseksi ja helpottamiseksi. AKT-EY-ministerineuvosto päättää tämän sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen varoja koskevista yksityiskohtaisista säännöistä ja määristä.

3 luku. Vientituloissa lyhyellä aikavälillä tapahtuvan vaihtelun rahoitus

8—10 artiklan mukaan maan pitkän aikavälin kehittämiseen ohjelmoiduista varoista voidaan myöntää ylimääräistä rahoitustukea vientitulojen epävakaudesta johtuvien haittavaikutusten lieventämiseksi ja tulojen laskun vaarantaman kehitysohjelman turvaamiseksi. AKT-valtion talouden riippuvuus tavaroiden, erityisesti maataloustuotteiden ja kaivannaisten viennistä, on näin yksi peruste jaettaessa varoja pitkän aikavälin kehitystyöhön. Ylimääräisiä varoja voidaan myöntää, mikäli maan vientituloissa on tapahtunut 10 %:n (vähiten kehittyneiden maiden tapauksessa 2 %:n) pudotus tavaraviennissä soveltamisvuotta edeltävien neljän vuoden jakson kolmen ensimmäisen vuoden vientitulojen aritmeettiseen keskiarvoon verrattuna, tai vastaava pudotus maataloustuotteiden ja kaivannaisten kokonaisviennissä maissa, joissa ko. tuotteiden osuus on yli 40 % tavaroiden kokonaisvientituloista. Ylimääräiset varat käytetään ohjelmointia koskevien sääntöjen sekä täytäntöönpano- ja hallintomenettelyjä koskevien määräysten mukaisesti yhteisön ja asianomaisen AKT-valtion kesken ennakkoon laadittujen sopimusten perusteella soveltamisvuotta seuraavana vuonna. Molempien sopimuspuolten suostumuksella varoja voidaan käyttää kansalliseen talousarvioon sisältyvien ohjelmien rahoittamiseen. Osa ylimääräisistä varoista voidaan kuitenkin varata erityisaloja varten. Ylimääräisten varojen myöntämisjärjestelmästä myönnetään ennakkoa yhdistettyjen kauppatilastojen valmistumisen mahdollisesta viivästymisestä aiheutuvien haittojen kattamiseksi ja sen varmistamiseksi, että kyseiset varat voidaan sisällyttää soveltamisvuotta seuraavan vuoden talousarvioon. Näin käyttöön otettujen varojen määrää mukautetaan komission ja asianomaisen valtion yhteisellä suostumuksella lopullisten yhdistettyjen vientitilastojen ja julkisen talouden lopullisen alijäämän perusteella.

11 artiklan mukaan tämän liitteen määräyksiä tarkastellaan uudelleen viimeistään kahden vuoden kuluttua ja sen jälkeen kumman tahansa sopimuspuolen pyynnöstä.

4 luku. Muut määräykset

12 artiklan nojalla sopimuspuolet sitoutuvat siihen, etteivät ne rajoita millään tavalla yhteisön ja AKT-valtioiden asukkaiden väliseen vaihtotaseeseen perustuvien maksujen suorittamista vapaasti vaihdettavassa valuutassa ja etteivät ne rajoita maksutaseen pääomaa koskevien suoritusten osalta pääoman vapaata liikkuvuutta vastaanottavan maan lainsäädännön mukaan perustettujen yhtiöiden investoinneissa tai tämän sopimuksen mukaisesti tehdyissä investoinneissa eivätkä rajoita näiden investointien ja niistä saatujen voittojen rahaksi muuttamista tai kotiuttamista. Jos yksi tai useampi AKT-valtio tai yksi tai useampi yhteisön jäsenvaltio joutuu tai on vaarassa joutua merkittäviin maksutasevaikeuksiin, kyseinen AKT-valtio, jäsenvaltio tai yhteisö voi GATT-sopimuksessa, GATS-sopimuksessa ja Kansainvälisen valuuttarahaston perustamissopimuksessa vahvistetuin edellytyksin ottaa käyttöön juokseviin valuuttatoimiin määräaikaisesti sovellettavia ra-

joituksia, jotka voivat olla voimassa ainoastaan siihen asti, kunnes maksutasetilanne on korjaantunut.

13 artiklan mukaan AKT-valtiot ja yhteisön jäsenvaltiot kohtelevat toistensa kansalaisia ja yrityksiä sijoittamiseen ja palvelujen tarjoamiseen sovellettavien järjestelyjen osalta pääsääntöisesti syrjintää harjoittamatta.

14 artiklassa määrätään yrityksen määritelmästä tätä sopimusta sovellettaessa.

5 luku. Investointisuojasopimukset

15 artiklassa määrätään investointisuojasopimusten solmimisesta toisen sopimusvaltion tai kolmansien maiden kanssa. Artiklassa sopimuspuolet sitoutuvat ottamaan huomioon muun muassa seuraavat periaatteet pannessaan täytäntöön tämän sopimuksen 78 artiklan määräyksiä: sopimusvaltio voi pyytää neuvottelujen aloittamista investointien edistämistä ja suojaamista koskevan sopimuksen tekemiseksi toisen sopimusvaltion kanssa ja aloittaessaan neuvottelut investointien edistämistä ja suojaamista koskevien kahden- tai monenvälisten sopimusten tekemiseksi, soveltamiseksi ja tulkitsemiseksi kyseisten sopimusten sopimuspuolet eivät syrji tämän sopimuksen sopimuspuolia tai toisiaan suhteessa kolmansiin maihin. Lisäksi sopimuspuolet sopivat tutkivansa suojasopimuksista tehdyn mallin tärkeimpiä lausekkeita investointien edistämisestä ja suojaamisesta tehtäviä kahdenvälisiä sopimuksia koskevien neuvottelujen helpottamiseksi, sekä sopivat selvittävänsä takuujärjestelmien tarjoamia mahdollisuuksia vastata myönteisesti pienten ja keskisuurten yritysten erityistarpeisiin varmistaa AKT-valtioihin tekemänsä investoinnit. Selvitystyöt aloitetaan mahdollisimman pian sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen ja niiden tulokset toimitetaan niiden valmistuttua kehitysrahoitusyhteistyön AKT-EY-komitealle tarkasteltaviksi ja aiheellisten toimien toteuttamiseksi.

LIITE III: INSTITUTIONAALINEN TUKI — Yritysten kehittämiskeskus ja Maatalouden kehittämiskeskus

1 artikla toteaa, että yhteistyöllä tuetaan institutionaalisia mekanismeja, jotka tarjoavat apua yrityksille ja liike-elämälle ja edistävät maataloutta ja maaseudun kehittämistä. Näitä mekanismeja ovat Yritysten kehittämiskeskus ja Maatalouden kehittämiskeskus. Aiemmissa AKT-EY-sopimuksissa nämä määräykset sisältyivät itse sopimustekstiin.

2 artiklassa todetaan, että Yritysten kehittämiskeskuksen tehtävänä on tukea yksityisen sektorin kehittämisstrategioiden toimeenpanoa tarjoamalla palveluja (poislukien rahoituspalvelut) AKT-valtioissa toimiville yrityksille sekä tukemalla EU:n ja AKT-valtioiden taloudellisten toimijoiden yhteisiä aloitteita. Keskus osallistuu liike-elämää tukevien palvelujen ja sijoitusten edistämistoimintojen kehittämiseen ja tukee aloitteita teknologian ja tietotaidon siirtämiseksi. Lisäksi keskus informoi AKT-valtioiden yksityistä sektoria AKT-EY-sopimuksesta ja välittää tietoa vientituotteita koskevista laatuvaatimuksista. EU:n yksityistä sektoria keskus informoi toimintaedellytyksistä AKT-valtioissa. Keskuksen toimintaa valvoo AKT-EY-suurlähettiläiden komitea.

3 artiklassa todetaan, että Maatalouden kehittämiskeskuksen tehtävänä on vahvistaa AKT-valtioiden maatalouden ja maaseudun kehittämisorganisaatioiden valmiuksia erityisesti tiedonhallinnan ja viestinnän saralla. Keskus tarjoaa tietopalveluja ja edistää tutkimustulosten, koulutusten ja innovaatioiden saatavuutta sekä vahvistaa AKT-valtioiden valmiuksia maatalouden ja -seudun kehittämispolitiikkojen ja -strategioiden muotoilussa ja toimeenpanossa. Keskuksen toiminnassa huomioidaan alueellinen ulottuvuus. Keskuksen toimintaa valvoo AKT-EY-suurlähettiläiden komitea.

LIITE IV: TÄYTÄNTÖÖNPANO- JA HALLINTOMENETTELYT

1 luku. Kansallinen ohjelmointi

1 artiklassa määrätään kansallisen ohjelmoinnin toteuttamisesta. Tämän sopimuksen puitteissa avustuksin rahoitettavien toimien toteutus suunnitellaan rahoituspöytäkirjan kattaman jakson alussa.

2 artiklan mukaan maakohtaisen tukistrategian laativat AKT-valtio ja EU lukuisten kehitysyhteistyöalan toimijoiden kanssa käyty-

jen neuvottelujen pohjalta ja sen laatimisessa otetaan huomioon aiemmat kokemukset ja parhaat toimintatavat. Maakohtainen tukistrategia on väline, jolla toimet asetetaan tärkeysjärjestykseen ja jolla korostetaan paikallista vastuuta yhteistyöohjelmissa, ja se mukautetaan kunkin AKT-valtion tarpeisiin ja erityisolosuhteisiin.

3 artiklassa määrätään varojen kohdentamisen perustana olevien tarpeiden ja suoriutumisen arvioimisesta. Tarpeiden arvioimisen perustana käytetään muun muassa tuloja asukasta kohti, väestömäärä ja velkaantuneisuusastetta. Suoriutumisen arvioimisen perustana käytetään muun muassa edistymistä institutionaalisten uudistusten toteuttamisessa, maan tehokkuutta varojen käytössä sekä köyhyyden lievittämistä tai vähentämistä ja kestävän kehityksen periaatteiden toteuttamista.

4 artiklassa määrätään maaohjelman laatimisesta ja hyväksymisestä. Kukin AKT-valtio toimittaa yhteisölle maaohjelmaluonnoksen, joka perustuu maakohtaisessa tukistrategiassa esitettyihin kehitystavoitteisiin ja painopistealueisiin. Maaohjelmaluonnokseen on kirjattava muun muassa keskeinen ala tai keskeiset alat, jolle tai joille tuki olisi keskitettävä, parhaiten soveltuvat toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi edellä mainituilla aloilla sekä ehdotuksia alueellisiksi hankkeiksi ja ohjelmiksi. Maaohjelma on hyväksyttävä yhteisön ja asianomaisen AKT-valtion yhteisellä sopimuksella ja tultuaan hyväksytyksi se sitoo sekä yhteisöä että kyseistä valtiota. Maaohjelma liitetään maakohtaiseen tukistrategiaan.

5 artiklassa säädetyllä tarkistusmenettelyllä varmistetaan se, että toimet pysyvät jatkuvasti tämän sopimuksen tavoitteita vastaavina ja että otetaan huomioon mahdolliset muutokset asianomaisen AKT-valtion taloudellisessa tilanteessa, painopisteissä ja tavoitteissa. Kansallinen tulojen ja menojen hyväksyjä ja lähetystön päällikkö tarkistavat maaohjelman toiminnan vuosittain. Maakohtaisen tukistrategian sekä maaohjelman he tarkistavat tukijakson puolivälissä ja lopussa silloisten tarpeiden ja suoriutumisen perusteella. Kansallinen tulojen ja menojen hyväksyjä ja lähetystön päällikkö toimittavat kertomuksen vuosittaisen tarkistuksen päätelmistä. Tukijakson puolivälissä ja lopussa tehtävien tarkistusten päättämisen jälkeen yhteisö voi tarkistaa varojen kohdentamista senhetkisten tarpeiden ja asianomaisen AKT-valtion suoriutumisen perusteella.

2 luku. Alueellinen ohjelmointi ja valmistelu

6 artiklan mukaan alueellinen yhteistyö kattaa toimet, joissa on mukana kaksi tai useampia AKT-valtioita tai ne kaikki ja/tai toimet, joissa on mukana alueellinen elin, jonka jäseninä on vähintään kaksi AKT-valtiota.

7 artiklan mukaan asianomaiset AKT-valtiot päättävät alueohjelmien maantieteellisten alueiden määrittelemisestä. Alueohjelmien olisi kuitenkin vastattava mahdollisimman pitkälti sellaisten nykyisten alueellisten järjestöjen ohjelmia, joiden päämääriin taloudellinen yhdentyminen kuuluu.

8 artiklan mukaan ohjelmointi toteutetaan aluekohtaisesti. Ohjelmoinnissa komissio ja asianomainen alueellinen järjestö/järjestöt vaihtavat näkemyksiään. Ohjelmoinnilla tarkoitetaan tässä yhteydessä: alueellisen tukistrategian laatimista ja kehittämistä, selkeää ilmoitusta yhteisöltä käytettävissä olevista varoista, alueohjelman laatimista ja hyväksymistä sekä tarkistusmenettelyä, joka koskee alueellista tukistrategiaa, alueohjelmaa ja kullekin alueelle myönnettyjen varojen määrää. Alueellinen tukistrategia on väline, jolla toimet asetetaan tärkeysjärjestykseen ja jolla korostetaan paikallista omistajuutta tukiohjelmissa ja sen laativat komissio ja asianmukaisesti valtuutettu alueellinen järjestö tai järjestöt yhteistyössä asianomaisen alueen AKT-valtioiden kanssa.

9 artiklassa määrätään varojen kohdentamisesta, joka perustuu arvioon tarpeista sekä suoriutumisesta alueellisessa yhteistyössä ja yhdentymisessä sekä tulevaisuuden näkymistä. Rahoituspöytäkirjan kattaman jakson alussa yhteisö ilmoittaa kullekin alueelle, paljonko tämä voi saada varoja viisivuotisjakson aikana.

10 artiklan mukaan alueohjelman luonnoksen laatii alueellinen järjestö/järjestöt edellä ilmoitetun varojen kohdentamisen perusteella. Alueohjelma hyväksytään yhteisön ja asianomaisen AKT-valtion yhteisellä sopimuksella.

11 artiklassa säädetään alueellisten maaohjelmien tarkistamisesta pöytäkirjan voimassaolojakson puolivälissä ja lopussa niiden mukauttamiseksi muuttuviin olosuhteisiin ja sen varmistamiseksi, että niiden täytäntöönpano on asianmukaista.

12 artiklan mukaan rahoituspöytäkirjan voimassaolojakson alussa yhteisö ilmoittaa AKT-ministerineuvostolle, mikä osa alueellisiin toimiin varatuista varoista on varattava toimiin, joista hyötyvät useat tai kaikki AKT-valtiot. Näiden toimien ei tarvitse olla maantieteelliseen sijaintiin sidottuja.

13 artiklassa määrätään siitä, mikä järjestö, elin tai AKT-valtio voi olla alueellisen ohjelman rahoittamista koskevan hakemuksen tai AKT-valtioiden välisiä ohjelmia koskevien hakemusten esittäjänä/esittäjinä.

14 artiklassa määrätään, että alueelliset ohjelmat panee täytäntöön hakijana toimiva elin tai muu asianmukaisesti valtuutettu elin. AKT-valtioiden väliset ohjelmat panee täytäntöön hakijana toimiva elin tai sen asianmukaisesti valtuutettu edustaja.

3 luku. Hankkeiden täytäntöönpano

15 artiklassa määrätään hankkeiden yksilöinnistä, valmistelusta ja ennakkoarvioinnista. AKT-valtion esittämistä hankkeista ja ohjelmista on tehtävä yhteinen ennakkoarviointi. Rahoituksen hakemista varten laadituissa ja esitetyissä hanke- tai ohjelma-asiakirjoissa on oltava kaikki tarvittavat tiedot hankkeiden tai ohjelmien ennakkoarviointia varten tai edellä mainituissa asiakirjoissa on esitettävä ennakkoarvioinnin päälinjat, jos hankkeita ja ohjelmia ei ole määritelty kokonaan.

16 artiklan mukaan ennakkoarvioinnin päätelmiin perustuva rahoitusehdotus laaditaan yhteistyössä

yhteisön ja asianomaisen AKT-valtion kanssa. Rahoitusehdotuksessa on oltava aikataulu hankkeen tai ohjelman teknistä ja rahoituksellista täytäntöönpanoa varten ja niissä on ilmoitettava täytäntöönpanon eri vaiheiden kesto. Komissio viimeistelee rahoitusehdotuksen ja toimittaa sen mahdollisin muutoksin yhteisön päätöksentekoelimelle, joka tekee päätöksen rahoitusehdotuksen hyväksymisestä tai hylkäämisestä. Artiklassa säädetään myös menettelytavoista siinä tapauksessa, jollei yhteisö hyväksy rahoitusehdotusta.

17 artiklan mukaan rahoitussopimus laaditaan pääsääntöisesti komission ja asianomaisen AKT-valtion/ AKT-valtioiden välillä. Kun rahoitussopimus on allekirjoitettu, maksut suoritetaan siinä sovitun rahoitussuunnitelman mukaisesti.

18 artiklassa määrätään, että jos näyttää siltä, että kustannukset ylittävät todennäköisesti rahoitussopimuksessa asetetun rajan, kansallisen tulojen ja menojen hyväksyjän on ilmoitettava lähetystön päällikön välityksellä johtavalle tulojen ja menojen hyväksyjälle asiasta sekä toimenpiteistä, jotka se aikoo toteuttaa kattaakseen myönnetyt määrärahat ylittävät kustannukset.

19 artiklassa säädetään, että varmistaakseen hankkeiden nopean käynnistymisen, välttääkseen tauot toisiaan seuraavien hankkeiden välillä ja ehkäistäkseen viivästyksiä, AKT-valtiot voivat komission kanssa hankkeen ennakkoarvioinnin jälkeen ja ennen rahoituspäätöksen tekemistä muun muassa rahoittaa etukäteen ohjelmien käynnistämiseen liittyviä toimia, alustavia ja kausittaisia töitä sekä laitetilauksia, joissa on pitkä toimitusaika. Tämän artiklan mukaiset AKT-valtion menot rahoitetaan hankkeen tai ohjelman määrärahoista taannehtivasti sitten, kun rahoitussopimus on allekirjoitettu.

4 luku. Kilpailu ja etuudet

20 artiklassa säädetään, mitkä henkilöt, oikeushenkilöt, yritykset tai virastot voivat osallistua tarjouskilpailuihin ja saada EKR:sta rahoitettavia sopimuksia. Artiklan mukaan tukikelpoisia tuotteita ovat yhteisöstä ja/tai AKT-valtioista peräisin olevat tuotteet niin, että yhteisöstä peräisin oleviin tuotteisiin katsotaan kuuluviksi myös merentakaisista maista ja merentakaisilta alueilta peräisin olevat tuotteet.

21 artiklan mukaan AKT-valtiot ja komissio toteuttavat tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen mahdollisimman laajan ja tasapuolisin ehdoin tapahtuvan osallistumisen rakennusurakoita ja toimitus- ja palvelusopimuksia koskeviin tarjouspyyntöihin.

22 artiklan mukaan järjestelmän optimaalisen kustannustehokkuuden varmistamiseksi

AKT-valtioiden ulkopuolisten kehitysmaiden luonnollisten tai oikeushenkilöiden voidaan antaa osallistua yhteisön rahoittamiin sopimuksiin asianomaisen AKT-valtion pyynnöstä. Asianomaisten AKT-valtioiden on toimitettava lähetystön päällikölle tiedot, jotka yhteisö tarvitsee päättääkseen tällaisesta poikkeuksesta.

23 artiklan mukaan EKR:n rahoittamiin toimiin liittyviä sopimuksia tehdään avoimin ja rajoitetuin menettelyin sekä puitesopimusten ja suorien sopimusten muodossa ja yhden tarjouksen perusteella.

Se, mitä edellämainittua menettelyä rahastosta rahoitettavan sopimuksen tekemisessä käytetään, riippuu rakennusurakan, toimitus- tai palvelusopimuksen rahallisesta arvosta.

24 artiklassa säädetään julkisoikeudellisten laitosten toteuttamista toimista. Kun on kyse yhden tarjouksen perusteella tehtävistä sopimuksista, hankkeiden ja ohjelmien täytäntöönpanijoina ovat asianomaisen valtion/valtioiden julkiset tai puolijulkiset virastot tai yksiköt tai toiminnon toteutuksesta vastaava henkilö.

25 artiklassa säädetään hätäapusopimusten tekemisestä.

26 artiklan mukaan toteutetaan toimenpiteitä, joilla kannustetaan AKT-valtioiden luonnollisia ja oikeushenkilöitä osallistumaan mahdollisimman laajasti rahastosta rahoitettujen sopimusten täytäntöönpanoon. Edellä mainittuja toimenpiteitä ovat muun muassa hintaetuuksien ja etusijojen myöntäminen.

27 artiklan mukaan AKT-valtion on myönnettävä sopimus tarjoajalle, jonka tarjouksen katsotaan vastaavan hyvin tarjouspyyntöasiakirjoja, rakennusurakan tai toimitussopimuksen osalta tarjoajalle, jonka tarjous on paras artiklassa mainittuja arviointiperusteita käyttäen, palvelusopimuksen osalta tarjoajalle, jonka tarjous on paras ottaen huomioon muun muassa hinta, tarjouksen tekninen arvo ja palvelujen toimittamisen organisointi.

28 artiklassa säädetään sopimuksia koskevista yleisistä määräyksistä.

29 artiklan mukaan rahaston varoin rahoitettavien rakennusurakka-, toimitus- ja palvelusopimusten täytäntöönpanoon sovelletaan rahaston rahoittamiin sopimuksiin sovellettavia yleisiä ehtoja tai asianomainen AKT-valtio ja yhteisö voivat sopia muista yleisistä ehdoista muun muassa silloin, kun kyseessä on yhteisrahoitettu hanke tai ohjelma tai jos kolmansille osapuolille on myönnetty poikkeus.

30 artiklassa säädetään mahdollisten riitojen ratkaisemisesta AKT-valtion viranomaisten ja urakoitsijan, toimittajan tai palvelujen tarjoajan välillä rahaston rahoittaman sopimuksen täytäntöönpanon aikana.

31 artiklan mukaan AKT-valtioiden on sovellettava yhteisön rahoittamiin sopimuksiin vero- ja tullijärjestelyjä, jotka ovat vähintään yhtä edullisia kuin järjestelyt, joita ne soveltavat suosituimmuusasemassa oleviin valtioihin tai kansainvälisiin kehitysyhteistyöjärjestöihin, joihin niillä on suhteita. Asianomaisen AKT-valtion lainsäädäntöä sovelletaan kaikkiin niihin kysymyksiin, joihin ei sovelleta artiklassa mainittuja vero- ja tullijärjestelyjä koskevia määräyksiä.

5 luku. Seuranta ja jälkiarviointi

32 artiklan mukaan seurannan ja jälkiarvioinnin tavoitteena on arvioida säännöllisesti kehitysyhteistyötoimia, jotta parannettaisiin meneillään olevien ja tulevien kehitysyhteistyötoimien tehokkuutta.

33 artiklassa määrätään yksityiskohtaisista säännöistä. Artiklan mukaan AKT-valtio(t) ja yhteisö toteuttavat seurannan ja jälkiarvioinnin yhdessä. Komissio ja AKT-valtioiden sihteeristö valmistelevat seuranta- ja jälkiarviointitoimet, panevat ne täytäntöön sekä laativat niistä kertomuksen kehitysrahoitusyhteistyön AKT-EY- komitealle. Komitea vahvistaa toimintaa koskevat yksityiskohtaiset säännöt sekä hyväksyy vuosittain työohjelman.

6 luku. Hallinto- ja täytäntöönpanoelimet

34 artiklan mukaan komissio nimittää rahaston johtavan tulojen ja menojen hyväksyjän, joka vastaa rahastojen varojen hallinnoinnista. Johtava tulojen ja menojen hyväksyjä vastaa rahaston menoja koskevista sitoumuksista, niiden hyväksymisestä, kirjanpidosta ja tarkastamisesta.

35 artiklan mukaan kunkin AKT-valtion hallitus nimittää kansallisen tulojen ja menojen hyväksyjän edustamaan itseään kaikissa

toimissa, jotka rahoitetaan komission ja EIP:n hallinnoiman rahastoon varoista.

36 artiklan mukaan komissiota edustaa asianomaisen AKT-valtion/valtioiden suostumuksella kussakin AKT-valtiossa tai alueellisessa ryhmittymässä, joka sitä nimenomaisesti pyytää, lähetystö päällikön johdolla.

37 artiklan mukaan maksujen suorittamiseksi AKT-valtioiden kansallisissa valuutoissa kuhunkin AKT-valtioon avataan AKT-valtion ja komission välisellä sopimuksella valitun rahoituslaitoksen yhteyteen

komission nimissä olevat tilit jäsenvaltioiden valuutoissa tai euromääräisenä. Kyseinen rahoituslaitos toimii kansallisena valtuutettuna maksajana. Artiklan mukaan komissio siirtää paikallisille tileille varoja tulevia rahantarpeita koskevien arvioiden perusteella. Valtuutetut maksajat suorittavat kansallisen tulojen ja menojen hyväksyjän tai johtavan tulojen ja menojen hyväksyjän valtuuttamat maksut tarkastettuaan, että toimitetut tositteet ovat asianmukaiset ja että maksuvaltuutus on voimassa.

LIITE V: 37 ARTIKLAN 1 KOHDASSA TARKOITETUN VALMISTELUKAUDEN AIKANA SOVELLETTAVA KAUPPAJÄRJESTELMÄ

1 luku. Yleiset kauppajärjestelyt

1 artiklan mukaan AKT-valtioiden alkuperätuotteita yhteisöön tuotaessa ei sovelleta tulleja tai vaikutuksiltaan vastaavia maksuja. Niiden AKT-valtioiden alkuperätuotteiden osalta, jotka kuuluvat Euroopan yhteisön perustamissopimuksen yhteiseen markkinajärjestelyyn tai joihin sovelletaan yhteisöön tuotaessa erityisiä sääntöjä, jotka on otettu käyttöön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanon vuoksi, yhteisö toteuttaa tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen niille suotuisamman kohtelun kuin mitä on kolmansille maille myönnetty suosituimmuuskohtelua koskevan lausekkeen nojalla samojen tuotteiden osalta. AKT-valtioilla on mahdollisuus pyytää uusien maataloustuotannon alojen tai maataloustuotteiden sisällyttämistä etuuskohteluun. Jos yhteisö aikoo tehdä etuuskohtelusopimuksen kolmansien maiden kanssa, se ilmoittaa siitä AKT-valtioille, jolloin käydään AKT-valtioiden sitä pyytäessä neuvotteluja niiden etujen turvaamiseksi.

2 artiklan mukaan yhteisö ei sovella AKT-valtioiden alkuperätuotteiden tuontiin määrällisiä rajoituksia tai vaikutukseltaan vastaavia toimenpiteitä. Edellä sanottu ei estä sellaista tuontia, vientiä tai kauttakuljetusta koskevia kieltoja tai rajoituksia, jotka ovat perusteltuja yleisen moraalin, toimintapolitiikan tai turvallisuuden kannalta, ihmisten tai luonnon terveyden ja elämän, kansallisaarteiden, uusiutumattomien luonnonvarojen tai teollisen ja kaupallisen omaisuuden suojelemiseksi.

3 artiklassa säädetään, että jos uusilla toimenpiteillä tai yhteisön hyväksymissä ohjelmissa säädetyillä toimenpiteillä, joilla lähennetään lainsäädäntöä tavaroiden liikkuvuuden helpottamiseksi, on todennäköisiä vaikutuksia AKT-valtioiden etuihin, yhteisö ilmoittaa niistä AKT-valtioille ennen niiden hyväksymistä.

4 artiklan mukaan AKT-valtioiden kanssa käydään neuvotteluja niiden sitä pyytäessä, jos tavaroiden liikkuvuuden helpottamiseksi annetut, voimassa olevat säännöt tai asetukset tai niiden tulkinta, soveltaminen tai hallinnointi vaikuttavat AKT-valtion etuihin.

5 artiklan mukaan AKT-valtioita ei velvoiteta yhteisön alkuperätuotteiden tuonnin osalta vastaaviin velvoitteisiin kuin mihin yhteisö on sitoutunut tässä liitteessä AKT-valtioiden alkuperätuotteiden tuonnin osalta. AKT-valtiot eivät kuitenkaan saa yhteisön kanssa käymässään kaupassa syrjiä mitään jäsenvaltiota ja niiden tulee myöntää yhteisölle vähintään yhtä suotuisa kohtelu kuin suosituimmuuskohtelu, mikä ei kuitenkaan koske AKT-valtioiden keskinäisen tai yhden tai useamman AKT-valtion ja muiden kehitysmaiden kaupan tai taloussuhteiden osalta sovellettavaa suosituimmuuskohtelua.

6 artiklan mukaan kukin sopimuspuoli toimittaa tullitariffinsa ministerineuvostolle kolme kuukauden kuluessa tämän yleissopimuksen voimaantulosta sekä ilmoittaa myös kaikista myöhemmistä tariffinsa muutoksista.

7 artiklan mukaan "alkuperätuotteen" käsite määritellään tämän liitteen täytäntöönpanoa varten liitteenä olevassa pöytäkirjassa nro 1. Alkuperäsäännöt on pöytäkirjassa yhdenmukaistettu vastaamaan yhteisön muiden

vapaakauppajärjestelyjen alkuperäsäännöksiä.

8 artiklan mukaan yhteisö voi toteuttaa aiheelliset toimenpiteet, jos tietyn tuotteen tuominen yhteisöön aiheuttaa tai uhkaa aiheuttaa vakavaa haittaa kansallisille tuottajille tai vakavia häiriöitä jollakin talouden alalla taikka vaikeuksia, jotka saattavat johtaa jonkin alueen taloudellisen tilanteen huomattavaan heikentymiseen. Suojatoimenpiteet rajoittuvat toimenpiteisiin, jotka haittaavat vähiten sopimuspuolten välistä kauppaa ja ne eivät saa olla laajempia kuin vaikeuksien ratkaisemiseksi on välttämätöntä.

9 artiklan mukaan suojauslausekkeen soveltamisesta neuvotellaan ennen kuin tällaisista toimenpiteistä ensimmäisen kerran päätetään sekä ennen kuin niitä laajennetaan. Etukäteisneuvottelut eivät kuitenkaan estä yhteisöä tekemästä välittömiä päätöksiä erityisten seikkojen sitä edellyttäessä.

10 artiklan mukaan ministerineuvosto tarkastelee minkä tahansa asianomaisen sopimuspuolen pyynnöstä suojauslausekkeen soveltamisen taloudellisia ja sosiaalisia vaikutuksia.

11 artiklan mukaan päätettäessä suojatoimenpiteistä tai muutettaessa taikka poistettaessa niitä kiinnitetään erityisesti huomiota niiden AKT-valtioiden etuihin, jotka ovat vähiten kehittyneitä valtioita, sisämaavaltioita tai saarivaltioita.

12 artiklan mukaan sopimuspuolet sopivat tämän liitteen täytäntöönpanon varmistamiseksi tiedottavansa toisilleen ja kuulevansa toisiaan. Niiden tapausten lisäksi, joita koskevista neuvotteluista on määrätty 2-9 artiklassa, neuvotellaan yhteisön tai AKT-valtion pyynnöstä lisäksi muun muassa silloin, jos sopimuspuolet aikovat toteuttaa sellaisia kauppatoimenpiteitä, joilla on vaikutusta yleissopimuksen sopimuspuolten etuihin tai jos jokin sopimuspuoli katsoo, että toisen sopimuspuolen voimassa olevat säännöt aiheuttavat esteitä tavaroiden liikkuvuudelle.

2 luku. Sokeria ja naudanlihaa koskeva erityissitoumus

13 artiklan mukaan yhteisö on sitoutunut vuonna 1975 Loméssa allekirjoitetun AKT-ETY yleissopimuksen 25 artiklan sekä sen liitteenä olevan pöytäkirjan nro 3 mukaisesti määräämättömäksi ajaksi ostamaan ja tuomaan takuuhintaan tietyn määrän ruokosokeria sitä tuottavista ja vievistä AKT-valtioista.

14 artiklassa säädetään, että liitteenä olevassa pöytäkirjassa nro 4 määriteltyä naudanlihaa koskevaa erityissitoumusta sovelletaan.

3 luku. Loppumääräykset

15 artiklan mukaan tämän liitteen liitteenä olevat pöytäkirjat ovat sen erottamaton osa.

PÖYTÄKIRJAT

Pöytäkirja N:o 1 Alkuperätuotteen käsitteen määritelmästä ja hallinnollisen yhteistyön menetelmistä

Pöytäkirjan mukaan tuotteen katsotaan olevan AKT-valtiosta peräisin oleva tuote, jos se on kokonaan tuotettu tai riittävästi käsitelty näissä valtioissa. Pöytäkirjassa määritellään myös alueeseen liittyvät vaatimukset, hallinnollisen yhteistyön muodot ja se, miten alkuperäselvitys tehdään. Pöytäkirja sisältää myös joitakin alueita koskevia erityisedellytyksiä ja määräyksiä. Lomén IV yleissopimukseen verrattuna uutuutena on, että Etelä-Afrikan tasavallan alkuperäaineksia voidaan käyttää AKT-valtiossa suoritettavassa valmistuksessa hyväksi tuotteen alkuperäaseman saamiseksi. Mainittua laajennusta (kumulaatio) Etelä-Afrikan tasavallan kanssa ei kuitenkaan sovelleta ennen kuin AKT-valtiot ovat tehneet sopimuksen Etelä-Afrikan tasavallan kanssa.

Pöytäkirja N:o 2 9 artiklan täytäntöönpanosta

Yleissopimuksen sopimuspuolet sopivat tekevänsä kaiken voitavansa 8 artiklassa määrättyjen suojatoimenpiteiden käyttämisen välttämiseksi. Molemmat sopimuspuolet tunnustavat tarpeen panna täytäntöön 9 artiklan 4 kohdassa määrätty ennakkotietojärjestelmä, jonka tarkoituksena on vähentää arkojen tuotteiden osalta äkillisen tai odottamattoman suojatoimenpiteiden käytön vaaraa. Tähän perustuvat tilastoseurantamekanismi ja säännöllisten neuvottelujen menettely.

Pöytäkirja N:o 3, joka sisältää 28 päivänä helmikuuta 1975 allekirjoitetun AKT-EY-yleissopimuksen AKT-valtioiden sokeria koskevan pöytäkirjan N:o 3 tekstin ja vastaavat kyseisen yleissopimuksen liitteinä olevat julistukset

Yhteisö sitoutuu määräämättömäksi ajaksi ostamaan ja tuomaan takuuhintaan tietyn määrän AKT-valtioista peräisin olevaa raakaa tai valkoista ruokosokeria, jonka mainitut valtiot ovat sitoutuneet sille toimittamaan. Pöytäkirja pannaan täytäntöön sokerin yhteisen markkinajärjestelyn mukaisesti, mikä ei kuitenkaan saa vaikuttaa yhteisön edellä mainittuun sitoumukseen. Jos sokeria vievä AKT-valtio ei ylivoimaisen esteen vuoksi toimita koko sovittua määrää toimitusjakson kuluessa, komissio myöntää kyseisen valtion pyynnöstä tarvittavan lisätoimitusajan. Jos AKT-valtio ei halua käyttää hyväkseen lisätoimitusaikaa, komissio jakaa uudelleen toimittamatta jääneen määrän kyseisen toimitusjakson kuluessa.

Pöytäkirja N:o 4 Naudanlihasta

Yhteisö ja AKT-valtiot sopivat erityistoimenpiteistä, joiden tarkoituksena on antaa perinteisesti naudanlihaa vieville AKT-valtioille mahdollisuus säilyttää asemansa yhteisön markkinoilla ja taata siten tietty tulotaso niiden tuottajille. Jos jokin 2 artiklassa mainittu AKT-valtio ei tiettynä vuonna pysty toimittamaan koko vahvistettua määrää, komissio voi jakaa puuttuvan määrän muiden asianomaisten AKT-valtioiden kesken.

Pöytäkirja N:o 5 Toinen banaanipöytäkirja

Pöytäkirjassa sopimuspuolet tunnustuvat sen suuren taloudellisen merkityksen, joka viennillä yhteisön markkinoille on AKT-valtioiden banaanintuottajille. Yhteisö suostuu harkitsemaan ja tarvittaessa toteuttamaan toimenpiteitä, joilla pyritään varmistamaan AKT-valtioiden banaaninviennin jatkuva elinkelpoisuus ja niiden banaanien pääsy yhteisön markkinoille. Kukin asianomainen AKT-valtio ja yhteisö neuvottelevat keskenään banaanien tuotannon ja markkinoinnin edellytysten parantamiseksi toteutettavista toimenpiteistä. Toimenpiteitä toteutetaan kaikissa vaiheissa tuotannosta koulutukseen. Sopimuspuolet sopivat näiden tavoitteiden toteuttamiseksi yhteistoiminnasta pysyvässä sekaryhmässä.

LIITE VI: VÄHITEN KEHITTYNEIDEN AKT-VALTIOIDEN , AKT-SISÄMAAVALTIOIDEN JA AKT-SAARIVALTIOIDEN LUETTELO

1 artiklan mukaan tätä sopimusta sovellettaessa vähiten kehittyneiksi AKT-valtioiksi katsotaan seuraavat maat:

Angola, Benin, Burkina Faso, Burundi, Djibouti, Etiopia, Eritrea, Gambia, Guinea, Guinea-Bissau, Haiti, Kiribati, Kap Verde, Keski-Afrikan tasavalta, Komorit, Kongon demokraattinen tasavalta, Lesotho, Liberia, Malawi, Mali, Mauritania, Madagaskar, Mosambik, Niger, Päiväntasaajan Guinea, Ruanda, Sambia, Samoa, Sao Tomé ja Príncipe, Sierra Leone, Salomon-saaret, Somalia, Sudan, Tansania, Tshad, Tuvalu, Togo, Uganda ja Vanuatu.

2 artiklan mukaan sisämaavaltioita varten on laadittu erityistoimenpiteitä ja -määräyksiä tukemaan niiden pyrkimyksiä selvitä maantieteellisen sijainnin aiheuttamista ongelmista ja muista kehityksen tiellä olevista esteistä niiden talouskasvun vauhdittamiseksi.

3 artiklassa luetellaan AKT-sisämaavaltiot, joita ovat:

Botswana, Burkina Faso, Burundi, Etiopia, Keski-Afrikan tasavalta, Lesotho, Malawi, Mali, Niger, Ruanda, Sambia, Swazimaa, Tshad, Uganda ja Zimbabwe.

4 artiklan sisältö on sama kuin edellä mainitussa artiklassa 2, mutta koskien saarivaltioita.

5 artiklassa luetellaan saarivaltiot, joita ovat:

Antigua ja Barbuda, Bahama-saaret, Barbados, Dominica, Dominikaaninen tasavalta, Fidzi, Grenada, Haiti, Jamaika, Kap Verde, Kiribati, Komorit, Madagaskar, Mauritius, Papua Uusi-Guinea, Saint Kitts ja Nevis, Saint Lucia, Saint Vincent ja Grenadiinit, Salomon-saaret, Samoa, Sao Tomé ja Príncipe, Seychellit, Tonga, Trinidad ja Tobago, Tuvalu ja Vanuatu.

PÖYTÄKIRJAT

Pöytäkirja N:o 1 Yhteisten toimielinten toimintakuluista

Pöytäkirjan mukaan jäsenvaliot ja yhteisö sekä AKT-valtiot vastaavat niistä kustannuksista, joita aiheutuu niiden osallistumisesta ministerineuvoston ja sen alaisten elimien kokouksiin. Kustannukset sisältävät henkilö-, matka-, ja oleskelukustannukset sekä posti- ja televiestintäkulut. Kokoustulkkauksesta, asiakirjojen kääntämisestä ja jäljentämisestä sekä kokousten käytännön järjestelyistä aiheutuvista kuluista vastaa joko yhteisö tai jokin AKT-valtio sen mukaan, järjestetäänkö kokous jonkin jäsenvaltion vai kyseisen AKT-valtion alueella. AKT-valtiot perustavat rahaston, jota hallinnoi niiden sihteeristö. Tästä rahastosta on tarkoitus rahoittaa niitä kuluja, joita aiheutuu AKT-valtioiden edustajien yhteisen edustajakokouksen ja ministerineuvoston kokouksiin osallistumisesta. AKT-valtiot osallistuvat rahaston rahoitukseen. Myös yhteisö osallistuu rahaston rahoitukseen rahoituspöytäkirjan mukaisesti. Pöytäkirjassa mainitaan ehdot, joiden täyttyessä kulut voidaan kattaa kyseisestä rahastosta.

Pöytäkirja N:o 2 Erioikeuksista ja vapauksista

Pöytäkirja erioikeuksista ja vapauksista helpottaa sopimuksen soveltamista, siihen liittyvää töiden valmistelua ja sen soveltamista varten hyväksyttyjen toimenpiteiden täytäntöönpanoa. Jäsenvaltioiden ja AKT--valtioiden hallitusten sekä Euroopan yhteisöjen toimielinten edustajilla sekä niiden neuvonantajilla, asiantuntijoilla sekä AKT--valtioiden sihteeristön jäsenillä on tavanomaiset erioikeudet, vapaudet ja muut etuudet heidän hoitaessaan virallisia tehtäviään sekä matkustaessaan siihen paikkaan tai siitä paikasta, jossa he näitä tehtäviä suorittavat.

Pöytäkirja N:o 3 Etelä-Afrikasta

Pöytäkirjassa säädellään Etelä-Afrikan osallistumisesta tähän sopimukseen. Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Etelä-Afrikan välillä allekirjoitetun kauppaa, kehitystä ja yhteistyötä koskevan kahdenvälisen sopimuksen määräykset ovat ensisijaisia tämän sopimuksen määräyksiin nähden. Tämän sopimuksen yleisiä ja institutionaalisia määräyksiä sekä loppumääräyksiä sovelletaan Etelä-Afrikkaan. Etelä-Afrikka otetaan täysimääräisesti mukaan yleiseen poliittiseen vuoropuheluun, ja se osallistuu tällä sopimuksella perustettujen yhteisten toimielinten ja muiden tahojen toimintaan. Tehtäessä niihin määräyksiin liittyviä päätöksiä, joita tämän pöytäkirjan nojalla ei sovelleta Etelä-Afrikkaan, Etelä-Afrikka ei osallistu päätöksentekoon.

JULISTUKSET

Jäsenvaltioiden ja yhteisön täysivaltaiset edustajat sekä AKT-valtioiden täysivaltaiset edustajat ovat hyväksyneet seuraavat tähän päätösasiakirjaan liitetyt julistukset:

I JULISTUS

Yhteinen julistus kumppanuuden toimijoista (6 artikla)

II JULISTUS

Komission ja Euroopan unionin neuvoston julistus laittomien maahanmuuttajien palauttamista ja takaisinottoa koskevasta lausekkeesta (13 artiklan 5 kohta)

III JULISTUS

Yhteinen julistus osallistumisesta yhteiseen edustajakokoukseen (17 artiklan 1 kohta)

IV JULISTUS

Yhteisön julistus AKT-valtioiden sihteeristön rahoittamisesta

V JULISTUS

Yhteisön julistus yhteisten toimielinten rahoittamisesta

VI JULISTUS

Yhteisön julistus erioikeuksia ja vapauksia koskevasta pöytäkirjasta

VII JULISTUS

Jäsenvaltioiden julistus erioikeuksia ja vapauksia koskevasta pöytäkirjasta

VIII JULISTUS

Yhteinen julistus erioikeuksia ja vapauksia koskevasta pöytäkirjasta

IX JULISTUS

Yhteinen julistus kaupasta ja ympäristöstä (49 artiklan 2 kohta)

X JULISTUS

AKT-valtioiden julistus kaupasta ja ympäristöstä

XI JULISTUS

Yhteinen julistus AKT-valtioiden kulttuuriperinnöstä

XII JULISTUS

AKT-valtioiden julistus kulttuuriomaisuuden palauttamisesta

XIII JULISTUS

Yhteinen julistus tekijänoikeudesta

XIV JULISTUS

Yhteinen julistus alueellisesta yhteistyöstä ja syrjäisimmistä alueista (28 artikla)

XV JULISTUS

Yhteinen julistus sopimukseen liittymisestä

XVI JULISTUS

Yhteinen julistus Euroopan unionista tehdyn sopimuksen neljännessä osassa tarkoitettujen maiden ja alueiden liittymisestä sopimukseen

XVII JULISTUS

Yhteinen julistus sopimuksen 66 artiklasta (velkahelpotus)

XVIII JULISTUS

EU:n julistus rahoituspöytäkirjasta

XIX JULISTUS

Neuvoston ja komission julistus ohjelmoinnista

XX JULISTUS

Yhteinen julistus vientitulojen vaihtelun vaikutuksista haavoittuville pienille AKT-valtioille, AKT-saarivaltioille ja AKT-sisämaavaltioille

XXI JULISTUS

Yhteisön julistus liitteen IV 3 artiklasta

XXII JULISTUS

Yhteinen julistus liitteen V 1 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetuista maataloustuotteista

XXIII JULISTUS

Yhteinen julistus markkinoille pääsystä osana AKT-EY-kumppanuutta

XXIV JULISTUS

Yhteinen julistus riisistä

XXV JULISTUS

Yhteinen julistus rommista

XXVI JULISTUS

Yhteinen julistus naudan- ja vasikanlihasta

XXVII JULISTUS

Yhteinen julistus liitteen V 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen AKT-valtiosta peräisin olevien tuotteiden pääsyä Ranskan merentakaisten departementtien markkinoille sääntelevistä järjestelyistä

XXVIII JULISTUS

Yhteinen julistus AKT-valtioiden, niiden naapureina olevien merentakaisten maiden ja alueiden sekä Ranskan merentakaisten departementtien välisestä yhteistyöstä

XXIX JULISTUS

Yhteinen julistus yhteisen maatalouspolitiikan alaan kuuluvista tuotteista

XXX JULISTUS

AKT-valtioiden julistus liitteen V 1 artiklasta

XXXI JULISTUS

Yhteisön julistus liitteen V 5 artiklan 2 kohdan a alakohdasta

XXXII JULISTUS

Yhteinen julistus syrjintäkiellosta

XXXIII JULISTUS

Yhteisön julistus liitteen V 8 artiklan 3 kohdasta

XXXIV JULISTUS

Yhteinen julistus liitteen V 12 artiklasta

XXXV JULISTUS

Yhteinen julistus liitteen V 7 artiklaa koskevasta pöytäkirjasta 1

XXXVI JULISTUS

Yhteinen julistus liitteen V pöytäkirjasta 1

XXXVII JULISTUS

Yhteinen julistus liitteen V kalastustuotteiden alkuperää koskevasta pöytäkirjasta 1

XXXVIII JULISTUS

Yhteisön julistus liitteen V aluevesien laajuutta koskevasta pöytäkirjasta 1

XXXIX JULISTUS

AKT-valtioiden julistus liitteen V kalastustuotteiden alkuperää koskevasta pöytäkirjasta 1

XL JULISTUS

Yhteinen julistus sallittua arvopoikkeamaa koskevan säännön soveltamisesta tonnikala-alalla

XLI JULISTUS

Yhteinen julistus liitteen V pöytäkirjassa 1 olevasta 6 artiklan 11 kohdasta

XLII JULISTUS

Yhteinen julistus alkuperäsäännöistä: kumulaatio Etelä-Afrikan kanssa

XLIII JULISTUS

Yhteinen julistus liitteen V pöytäkirjan 1 liitteestä 2

1.2. EU:N JÄSENMAIDEN VÄLISEN SISÄISEN RAHOITUSSOPIMUKSEN SISÄLTÖ

EU:n jäsenvaltiot ovat 18 päivänä syyskuuta 2000 pidetyssä yleisten asiain neuvoston kokouksessa Brysselissä allekirjoittaneet AKT-EY-sopimuksen rahoitusta ja hallinnointia koskevan erillisen niin sanotun sisäisen rahoitussopimuksen.

Sopimuksen virallinen nimi on "Neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien sisäinen sopimus Cotonoussa, Beninissä 23 päivänä kesäkuuta 2000 al-

lekirjoitetun Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden ryhmän sekä Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden välisen kumppanuussopimuksen rahoituspöytäkirjan mukaisesta yhteisön tukien rahoituksesta ja hoidosta sekä taloudellisen avun jakamisesta EY:n perustamissopimuksen neljännessä osassa tarkoitetuille merentakaisille maille ja alueille".

Sopimuksessa määritellään yhdeksännen Euroopan kehitysrahaston (EKR-9) kokonaissuuruus, kunkin jäsenvaltion maksuosuus ja niitä vastaavat äänimäärät sopimuksen perustamissa komiteoissa. Maksuosuudet jakautuvat seuraavasti (miljoonaa euroa):

Belgia	540,96
Tanska	295,32
Saksan liittotasavalta	3223,68
Kreikka	172,50
Espanja	805,92
Ranska	3353,40
Irlanti	85,56
Italia	1730,52
Luxemburg	40,02
Alankomaat	720,36
Itävalta	365,70
Portugali	133,86
Suomi	204,24
Ruotsi	376,74
Iso-Britannia	1751,22
Yhteensä	13800,00

EKR-9:n kokonaisvarat sisäisessä sopimuksessa ovat 13.800.000 euroa, josta 13.500.000 euroa on varattu AKT-maille, 175 miljoonaa euroa merentakaisille maille ja alueille sekä 125 miljoonaa euroa komission avun hallintokuluihin. Sen lisäksi EKR-9:ään siirretään AKT-EY-kumppanuussopimuksen rahoituspöytäkirjan voimaantulopäivänä aikaisemmista EKR:istä käyttämättä jääneet varat. Kokonaisvarat kattavat ajanjakson 2000-2007, millä huomioidaan AKT-EY-sopimuksen todennäköisesti vasta keväällä 2002 tapahtuva voimaantulo.

Sopimuksessa todetaan jäsenvaltioiden sitoutuminen Euroopan investointipankin AKT-maille myöntämien riskipääomalainojen takaamiseen. Sopimuksessa määritellään komission ja Euroopan investointipankin vastuu yhteistyöhankkeiden ja -ohjelmien toteuttamisessa, sovitaan noudatettavista menettelyistä sekä seuranta-, valvonta- ja raportointivelvoitteista. Sopimuksessa määrätään myös jäsenmaiden osallistumisesta AKT-EY-yhteistyön toimeenpanoa koskevaan päätöksentekoon. Siinä sovitaan jäsenmaiden ja komission välisestä tiedonvaihdosta ja koordinaatiosta.

Sopimuksella perustetaan kaksi EKR-rahoitteisen avun hallintoa käsittelevään komiteaa: komission puheenjohdolla toimiva EKR-komitea ja Euroopan investointipankin johdolla toimiva investointikehyskomitea. Jäsenmaiden äänimäärät EKR- ja investointikehyskomiteassa ovat seuraavat: Belgia 9, Tanska, 5, Saksan liittotasavalta 50, Kreikka 4, Espanja 13, Ranska 52, Irlanti 2, Italia 27, Luxemburg 1, Alankomaat 12, Itävalta 6, Portugali 3, Suomi 4, Ruotsi 6, Iso-Britannia 27.

Sisäisellä rahoitussopimuksella perustettavasta yhdeksännestä Euroopan kehitysrahastosta rahoitetaan AKT-EY-sopimuksen lisäksi yhteistyötä EU:n niin sanottujen merentakaisten maiden ja alueiden kanssa (MMA). MMA:t muodostuvat yhteensä kahdestakymmenestä Ranskan, Iso-Britannian, Alankomaiden ja Tanskan hallinnassa olevasta alueesta mm. Tyynellä merellä. Yhteisön kauppaa ja kehitysyhteistyötä MMA:ien kanssa säätelee EY:n neuvoston päätös 91/482/ETY, jota on muutettu päätöksellä 97/803/EY ja jonka voimassaoloaikaa on pidennetty päätöksellä 2000/169/EY helmikuun loppuun 2001 ja yleisten asiain neuvoston 26 helmikuuta 2001 tehdyllä päätöksellä marraskuun 2001 loppuun saakka. Uuden päätöksen valmistelu on parhaillaan käynnissä. Uutta päätöstä koskeva komission esitys neuvoston päätökseksi on lähetetty eduskunnan käsiteltäväksi valtioneuvoston kirjelmällä.

Sisäinen sopimus ei tule voimaan ennen kuin kaikki EU:n jäsenvaltiot ovat sen hyväksyneet tai ratifioineet. Tämän arvioidaan tapahtuvan vuoden 2002 alkupuolen kuluessa. Yleisten asiain neuvoston 18 päivänä syyskuuta 2000 tekemällä päätöksellä sisäisen rahoitussopimuksen artikloja 14, 15, 16, 19 (kohdat 1-4), 21-27, 29, 30 ja 31 sovelletaan väliaikaisesti 2 päivästä elokuuta 2000 lukien korkeintaan toukokuun 2002 loppuun

saakka. Artiklat koskevat lähinnä avun ohjelmointia ja valmistelua sekä varainhoitoasetusta.

2. Voimaantulo

AKT-EY-sopimus tulee voimaan sitä päivää seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä, jolloin kaikkien EU:n jäsenvaltioiden ja AKT-valtioista vähintään kahden kolmasosan ratifioimiskirjat sekä yhteisön tämän sopimuksen tekemistä koskeva hyväksymisasiakirja on talletettu. Hallituksen esitykseen sisältyvä laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti sopimuksen kanssa.

EU:n jäsenmaiden välinen sisäinen rahoitussopimus tulee voimaan sitä päivää seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä, jolloin viimeinen EU:n jäsenvaltio ilmoittaa hyväksyneensä sopimuksen valtiosääntönsä vaatimusten mukaisella tavalla.

EU:n jäsenmaiden välinen sisäinen menettelytapasopimus tulee voimaan samaan aikaan kuin AKT-EY-sopimus edellyttäen, että kaikki EU:n jäsenvaltiot ovat hyväksyneet sen kyseiseen ajankohtaan mennessä.

3. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden välisen toimivaltajaon kannalta AKT-EY-sopimus on niin sanottu jaetun toimivallan sopimus eli sen määräykset kuuluvat osittain yhteisön ja osittain jäsenvaltion toimivaltaan. Sopimus edellyttää Suomessa tapahtuvaa erillistä hyväksymistä ja voimaansaattamista vain siltä osin kuin sopimusmääräykset kuuluvat jäsenvaltion toimivaltaan.

Perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan eduskunta hyväksyy sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä tai ovat muutoin merkitykseltään huomattavia taikka vaativat perustuslain mukaan muusta syystä eduskunnan hyväksymisen.

Valtiosopimuksen määräykset on eduskunnan perustuslakivaliokunnan kannan mukaan luettava lainsäädännön alaan, 1) jos määräys koskee jonkin perustuslaissa turvatun perusoikeuden käyttämistä tai rajoittamista, 2) jos määräys muutoin koskee yksilön oikeuksien tai velvollisuuksien perusteita, 3) jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on perustuslain mukaan säädettävä lailla taikka 4) jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on voimassa lain säännöksiä tai 5) siitä on Suomessa vallitsevan käsityksen mukaan säädettävä lailla. Velvoitteen määräys kuuluu näiden perusteiden mukaan lainsäädännön alaan siitä riippumatta, onko määräys ristiriidassa vai sopusoinnussa Suomessa lailla annetun säännöksen kanssa.

AKT-EY-sopimuksen maahanmuuttoa koskevan 13 artiklan 3 kohdassa kielletään kansallisuuteen perustuva syrjintä työehtojen, palkkauksen ja irtisanomisen osalta. Suomessa syrjintäkielto sisältyy perustuslain 6 §:n 2 momenttiin ja syrjintäkiellosta säädetään myös työsopimuslain 17 §:ssä,(ja vastaavasti uuden 1.7.2001 voimaantulevan työsopimuslain (55/2001) 2 luvun 2 §:ssä), valtion virkamieslain 11 §:ssä ja rikoslain 47 luvun 3 §:ssä. Koska tällaisesta syrjintäkiellosta säädetään Suomessa lailla kuuluu tämä määräys lainsäädännön alaan.

Sopimuksen 15 artiklan 3 kohdan mukaan EU:n neuvoston ja komission jäsenistä sekä AKT-valtioiden hallitusten jäsenistä koostuva ministerineuvosto voi tehdä sopimuspuolia sitovia päätöksiä. Ministerineuvosto voi myös siirtää osan toimivallastaan suurlähettiläskomitealle.

Ottaen huomioon AKT-EY-sopimuksen sisältö voidaan arvioida, että sopimus sisältää verrattain vähäisenä pidettävän mahdollisuuden siihen, että ministerineuvoston päätökset koskettavat kysymyksiä, jotka yhteisön perustamissopimuksen mukaan ovat jäsenvaltioiden toimivallassa ja Suomen perustuslain kannalta kuuluvat lainsäädännön alaan. Koska tällaisessa jäsenvaltion toimivaltaan kuuluvassa asiassa kanta EU:n neuvostossa muodostetaan säännön mukaan yksimielisesti, voidaan katsoa, että tällaisessa menettelyssä lainsäädäntövaltaa ei täysin aidosti siirrykään kansainväliselle toimielimelle. Tämän tyyppistä asetelmaa ei perustuslakivaliokunnan käytännössä ole pidetty perustuslain kanssa ristiriidassa olevana.

Koska sopimusta hallinnoiva ministerineuvosto saa kuitenkin sopimuspuolia sitovaa päätösvaltaa, sopimuksen 15 artikla kuuluu

lainsäädännön alaan siltä osin kuin on kyse jäsenvaltion toimivaltaan kuuluvista asioista. Sama koskee vastaavasti sopimuksen 100 artiklassa määriteltyä ministerineuvoston toimivaltaa tarkistaa tai muuttaa sopimuksen liitteitä siltä osin kuin näissä määrätään jäsenvaltion toimivaltaan kuuluvista kysymyksistä.

Sopimuksen 52 artiklaan sisältyy verotusta koskeva poikkeuslauseke. Määräykset rajoittavat muiden sopimusmääräysten soveltamisalaa jäsenvaltioiden verolainsäädännön hyväksi ja vaikuttavat siten jäsenvaltioiden verolainsäädännön soveltamisalaan. Valtion verosta säädetään perustuslain 81 §:n 1 momentin mukaan lailla. Sopimusvelvoitteiden ja valtion verolainsäädännön suhdetta järjestävän sopimusmääräyksen on katsottava kuuluvan lainsäädännön alaan.

Sopimuksen 91 artiklan mukaan mitkään yhden tai useamman yhteisön jäsenvaltion ja yhden tai useamman AKT-valtion välillä tehdyt sopimukset, yleissopimukset tai järjestelyt eivät saa estää tämän sopimuksen soveltamista. Siltä osin kuin AKT-EY-sopimus sisältää jäsenvaltion toimialaan kuuluvia määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, tämä määräys merkitsee viimeksi mainittujen etusijaa suhteessa muiden sopimusten lainsäädännön alaan kuuluviin määräyksiin ja on katsottava kuuluvan lainsäädännön alaan.

Sopimuksen 98 artiklan mukaan sopimuksen tulkintaa ja soveltamista koskevat riitaisuudet ratkaistaan erityisessä välimiesmenettelyssä, ellei ministerineuvosto onnistu ratkaisemaan riitaisuutta. Välimiesten päätös on sitova ja se voi koskea asioita, jotka kuuluvat EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaan. Ratkaisuvallan uskomista riippumattomalle kansainväliselle toimielimelle on perustuslakivaliokunta lähtökohtaisesti pitänyt kansainväliseen yhteistoimintaan luonnostaan kuuluvana seikkana. Artiklassa tarkoitetussa välimiesmenettelyssä voi tulla Suomea sitovalla tavalla vahvistetuksi, miten tiettyä lainsäädännön alaan kuuluvaa sopimusmääräystä on tulkittava. Tällaisen oikeudellisesti sitovan tulkinnan voidaan katsoa jossain määrin koskettavan valtion täysivaltaisuutta ja kuuluvan lainsäädännön alaan.

AKT-sopimukseen liittyvässä 2 pöytäkirjassa on määräyksiä tietyille, pöytäkirjassa lähemmin määritellyille henkilöille myönnettävistä erioikeuksista ja vapauksista. Siltä osin kuin nämä erioikeudet ja vapaudet poikkeavat Suomen lainsäädännöstä ja ovat voimassa Suomen lainkäyttöpiirissä, ne kuuluvat lainsäädännön alaan.

Sisäisen rahoitussopimuksen 1 artiklan mukaan Suomen maksuosuus vuosina 2000—2007 EKR-9:n varoista on yhteensä 204,24 miljoonaa euroa (noin 1213 miljoonaa markkaa). Rahoitussopimuksen 6 artiklan mukaan jäsenvaltiot sitoutuvat ehdoitta Euroopan investointipankin AKT-sopimuksen johdosta tehtyjen rahoitussitoumusten takaajiksi suhteessa valtioiden osuuksiin pankin merkitystä pääomasta. Nämä määräykset sitovat eduskunnan budjettivaltaa ja vaativat eduskunnan hyväksymisen.

Sisäinen menettelytapasopimus ei sisällä lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä eikä näinollen edellytä eduskunnan hyväksymistä.

4. Säätämisjärjestys

Kuten edellä eduskunnan suostumuksen tarpeellisuutta koskevassa jaksossa on todettu, voi ministerineuvosto 15 artiklan mukaan tehdä eräitä sopimuspuolia sitovia päätöksiä, jotka voivat kuulua EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaan. Koska tällaisissa asioissa kanta EU:n neuvostossa muodostetaan säännön mukaan yksimielisesti, voidaan tilannetta luonnehtia niin, että tällaisessa menettelyssä lainsäädäntövaltaa ei täysin aidosti siirrykään kansainväliselle toimielimelle. Tämän tyyppistä asetelmaa ei eduskunnan perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä ole pidetty perustuslain kanssa ristiriidassa olevana (PeVL 20/1995 vp). Vastaavanlainen arvio voidaan tehdä sopimuksentekovallan kohdalla siltä osin, kuin ministerineuvostolla on 100 artiklan mukaan oikeus tarkistaa tai muuttaa sopimuksen liitteitä.

Sopimuksen 98 artiklan mukaan voidaan sopimuksen tulkintaa ja soveltamista koskeva sopimuspuolten välinen riitaisuus saattaa erillisessä välimiesmenettelyssä ratkaistavaksi. Tätä tarkoittavan ratkaisuvallan uskomista riippumattomalle kansainväliselle toimielimelle on eduskunnan perustuslakivaliokunta

pitänyt kansainväliseen yhteistoimintaan luonnostaan kuuluvana seikkana (PeVL 10/1998 vp). Vaikkakin tätä koskeva sopimusmääräys on katsottava kuuluvan lainsäädännön alaan, sen ei ole katsottu olevan ristiriidassa nykyaikaisen täysivaltaisuuskäsityksen kanssa.

Edellä olevan perusteella hallitus katsoo, että AKT-EY-sopimuksen hyväksymisestä voidaan päättää äänten enemmistöllä ja että esitykseen sisältyvä lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämis-järjestyksessä.

Edellä olevan perusteella ja perustuslain 94 §:n mukaisesti esitetään,

että Eduskunta hyväksyisi Cotonoussa 23 päivänä kesäkuuta 2000 tehdyn Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden ryhmän jäsenten sekä Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden välisen kumppanuussopimuksen siltä osin kuin sopimus kuuluu Suomen toimivaltaan, ja

että Eduskunta hyväksyisi Brysselissä 18 päivänä syyskuuta 2000 tehdyn Euroopan yhteisön jäsenvaltioiden välisen sisäisen sopimuksen Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden sekä Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden välisen kumppanuussopimuksen rahoituspöytäkirjan mukaisesta yhteisön tukien rahoituksesta ja hoidosta sekä taloudellisen avun jakamisesta EY:n perustamissopimuksen neljännessä osassa tarkoitetuille merentakaisille maille ja alueille.

Koska AKT-EY-kumppanuussopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden ryhmän jäsenten sekä Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden välisen kumppanuussopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Cotonoussa Beninissä 23 päivänä kesäkuuta 2000 tehdyn Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden ryhmän jäsenten sekä Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden välisen kumppanuussopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa tasavallan presidentin asetuksella.

3 §

Tämän lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

Helsingissä 1 päivänä kesäkuuta 2001

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri *Satu Hassi*

AFRIKAN, KARIBIAN JA TYYNENMEREN VALTIOIDEN RYHMÄN JÄSENTEN SEKÄ EUROOPAN YHTEISÖN JA SEN JÄSENVALTIOIDEN VÄLINEN COTONOUSSA 23 PÄIVÄNÄ KESÄKUUTA 2000 ALLEKIRJOITETTU KUMPPANUUSSOPIMUS

SISÄLLYS

JOHDANTO		44
1. OSA:	YLEISET MÄÄRÄYKSET	46
I osasto -	Tavoitteet, periaatteet ja toimijat	46
1 luku:	Tavoitteet ja periaatteet	46
2 luku:	Kumppanuuden toimijat	47
II osasto -	Poliittinen ulottuvuus	48
2. OSA:	INSTITUTIONAALISET MÄÄRÄYKSET	52
3. OSA:	YHTEISTYÖSTRATEGIAT	54
I osasto -	Kehitysstrategiat	54
1 luku:	Yleinen toimintakehys	54
2 luku:	Tukialat	55
1 jakso:	Talouskehitys	55
2 jakso:	Sosiaalialan ja yksilön kehitys	58
3 jakso:	Alueellinen yhteistyö ja yhdentyminen	59
4 jakso:	Aihepiirikohtaiset ja läpileikkaavat kysymykset	60
II osasto -	Taloudellinen ja kaupallinen yhteistyö	63
1 luku:	Tavoitteet ja periaatteet	63
2 luku:	Uudet kauppajärjestelyt	63
3 luku:	Yhteistyö kansainvälisissä yhteyksissä	65
4 luku:	Palvelujen kauppa	66
5 luku:	Kauppaan liittyvät alat	67
6 luku:	Yhteistyö muilla aloilla	71
4. OSA:	KEHITYSRAHOITUSYHTEISTYÖ	71
I osasto –	Yleiset määräykset	71
1 luku:	Tavoitteet, periaatteet, suuntaviivat ja tukikelpoisuus	71
2 luku:	Rahoituksen soveltamisala ja luonne	73
II osasto –	Rahoitusyhteistyö	74
1 luku:	Rahoitusvarat	74
2 luku:	Velka- ja rakennesopeutustuki	75
3 luku:	Vientitulojen lyhytaikaisten vaihtelujen takia myönnettävä tuki	77
4 luku:	Alakohtaisten politiikkojen tuki	77
5 luku:	Pienhankkeet ja hajautettu yhteistyö	78
6 luku:	Humanitaarinen ja hätäapu	78
7 luku:	Investoinnit ja yksityisen sektorin kehitystuki	79
III osasto –	Tekninen yhteistyö	82
IV osasto –	Menettelyt ja hallintojärjestelyt	83
5. OSA:	VÄHITEN KEHITTYNEITÄ AKT-VALTIOITA, AKT-SISÄMAA-VALTIOITA JA AKT-SAARIVALTIOITA KOSKEVAT YLEISET MÄÄRÄYKSET	84
1 luku:	Yleiset määräykset	84
2 luku:	Vähiten kehittyneet AKT-valtiot	84

3 luku:	AKT-sisämaavaltiot	84
4 luku:	AKT-saarivaltiot	85
6. OSA:	LOPPUMÄÄRÄYKSET	85
SOPIMUKSEN LIITTEET		109
LIITE I:	RAHOITUSPÖYTÄKIRJA	112
LIITE II:	RAHOITUSEHDOT	114
LIITE III:	INSTITUTIONAALINEN TUKI – CDE JA CTA	120
LIITE IV:	TÄYTÄNTÖÖNPANO- JA HALLINTOMENETTELYT	123
LIITE V:	37 ARTIKLAN 1 KOHDASSA TARKOITETUN VALMISTELU-VAIHEEN AIKANA SOVELLETTAVA KAUPPAJÄRJESTELMÄ	141
Pöytäkirja 1	käsitteen ’alkuperätuotteet’ (”peräisin olevat tuotteet”) määrittelystä ja hallinnollisen yhteistyön menetelmistä	146
Pöytäkirja 2	9 artiklan täytäntöönpanosta	385
Pöytäkirja 3		387
Pöytäkirja 4	naudanlihasta	400
Pöytäkirja 5	toinen banaanipöytäkirja	401
LIITE VI:	VÄHITEN KEHITTYNEIDEN AKT-VALTIOIDEN, AKT-SISÄ-MAAVALTIOIDEN JA AKT-SAARIVALTIOIDEN LUETTELO	402
PÖYTÄKIRJAT		405
Pöytäkirja 1	yhteisten toimielinten toimintakuluista	406
Pöytäkirja 2	erioikeuksista ja vapauksista	407
Pöytäkirja 3	Etelä-Afrikasta	410
PÄÄTÖSASIAKIRJA		415

JOHDANTO

OTTAVAT HUOMIOON Euroopan yhteisön perustamissopimuksen sekä Georgetownin sopimuksen Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden ryhmän, jäljempänä 'AKT-valtiot', perustamisesta,

VAHVISTAVAT sitoumuksensa pyrkiä yhdessä köyhyyden poistamista, kestävää kehitystä ja AKT-valtioiden asteittaista integroitumista maailmantalouteen koskevien tavoitteiden saavuttamiseen,

VAKUUTTAVAT päättäväisyyttään osallistua yhteistyönsä kautta merkittävällä panoksella AKT-valtioiden talouden, yhteiskunnan ja kulttuurin kehittämiseen sekä niiden väestön hyvinvoinnin lisäämiseen, auttaen niitä vastaamaan globaalistumisen haasteisiin ja lujittaen AKT–EU-kumppanuutta pyrkiessään antamaan globaalistumiselle nykyistä vahvemman sosiaalisen ulottuvuuden,

VAHVISTAVAT uudelleen tahtonsa antaa uutta pontta erityissuhteelleen sekä soveltaa kattavaa ja kokonaisvaltaista lähestymistapaa poliittiseen vuoropuheluun, kehitysyhteistyöhön sekä talous- ja kauppasuhteisiin perustuvan kumppanuuden vahvistamiseksi,

TUNNUSTAVAT, että rauhan, turvallisuuden ja vakauden, ihmisoikeuksien sekä demokratian ja oikeusvaltion periaatteen kunnioittamisen sekä hyvän hallintotavan takaava poliittinen toimintaympäristö on olennainen osa pitkän aikavälin kehitystä; ne tunnustavat, että tällaisen ympäristön luominen on ensisijaisesti asianomaisten maiden vastuulla,

TUNNUSTAVAT, että järkevä ja kestävä talouspolitiikka on kehityksen ennakkoedellytys,

VIITTAAVAT Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan periaatteisiin ja palauttavat mieleen ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen, vuoden 1993 Wienin ihmisoikeuskonferenssin päätelmät, kansainväliset yleissopimukset kansalaisoikeuksista ja poliittisista oikeuksista sekä taloudellisista, sosiaalisista ja sivistyksellisistä oikeuksista, yleissopimuksen lapsen oikeuksista, kaikkinaisen naisten syrjinnän poistamista koskevan yleissopimuksen, kaikkinaisen rotusyrjinnän poistamista koskevan yleissopimuksen, vuoden 1949 Geneven yleissopimukset ja muut kansainvälisen humanitaarisen oikeuden asiakirjat, valtiottomien henkilöiden oikeusasemaa koskevan vuoden 1954 yleissopimuksen, pakolaisten oikeusasemaa koskevan vuoden 1951 Geneven yleissopimuksen ja pakolaisten oikeusasemaa koskevan vuoden 1967 New Yorkin pöytäkirjan,

PITÄVÄT Euroopan neuvoston yleissopimusta ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi, ihmisoikeuksia ja kansojen oikeuksia koskevaa afrikkalaista peruskirjaa (African Charter on Human and Peoples' Rights) sekä ihmisoikeuksia koskevaa amerikkalaista yleissopimusta (American Convention on Human Rights) myönteisinä alueellisina panoksina ihmisoikeuksien kunnioittamisen edistämiseksi Euroopan unionissa ja AKT-valtioissa,

PALAUTTAVAT MIELEEN AKT-valtioiden ja niiden hallitusten päämiesten julistukset Librevillen ja Santo Domingon huippukokouksissa vuosina 1997 ja 1999,

KATSOVAT, että Yhdistyneiden Kansakuntien konferensseissa sovitut kehitystä koskevat tavoitteet ja periaatteet sekä OECD:n kehitysapukomitean asettama tavoite vähentää vuoteen 2015 mennessä äärimmäisessä köyhyydessä elävien ihmisten määrä puoleen muodostavat selkeän tulevaisuudenkuvan, ja tähän sopimukseen perustuvan AKT–EU-yhteistyön on rakennuttava niille,

KIINNITTÄVÄT erityistä huomiota Yhdistyneiden Kansakuntien Rion, Wienin, Kairon, Kööpenhaminan, Pekingin, Istanbulin ja Rooman konferensseissa esitettyihin sitoumuksiin ja tunnustavat tarpeen toteuttaa lisätoimia tavoitteiden saavuttamiseksi ja kyseisissä konferensseissa laadittujen toimintaohjelmien täytäntöön panemiseksi,

PYRKIVÄT kunnioittamaan työntekijöiden perusoikeuksia Kansainvälisen työjärjestön asiaa koskevissa sopimuksissa vahvistetut periaatteet huomioon ottaen,

PALAUTTAVAT MIELEEN Maailman kauppajärjestössä tehdyt sitoumukset,

OVAT PÄÄTTÄNEET TEHDÄ TÄMÄN SOPIMUKSEN:

1. OSA

YLEISET MÄÄRÄYKSET

I OSASTO

TAVOITTEET, PERIAATTEET JA TOIMIJAT

1 LUKU

TAVOITTEET JA PERIAATTEET

1 ARTIKLA

Kumppanuuden tavoitteet

Euroopan yhteisö ja sen jäsenvaltiot yhtäältä ja AKT-valtiot toisaalta, jäljempänä 'osapuolet', tekevät tämän sopimuksen AKT-valtioiden taloudellisen, kulttuurisen ja yhteiskunnallisen kehityksen edistämiseksi ja jouduttamiseksi tavoitteen ollessa rauhan ja turvallisuuden sekä vakaan ja demokraattisen poliittisen toimintaympäristön edistäminen.

Kumppanuus rakentuu köyhyyden vähentämisen ja lopulta poistamisen tavoitteelle kestävää kehitystä ja AKT-valtioiden asteittaista integroitumista maailmantalouteen koskevien tavoitteiden mukaisesti.

Nämä tavoitteet ja osapuolten kansainväliset sitoumukset ohjaavat kaikkia kehitysstrategioita, ja niihin sovelletaan kokonaisvaltaista lähestymistapaa, jossa otetaan samanaikaisesti huomioon kehityksen poliittiset, taloudelliset, yhteiskunnalliset, kulttuuriset sekä ympäristöön liittyvät näkökohdat. Kumppanuus luo yhtenäisen tukikehyksen kunkin AKT-valtion omaksumalle kehitysstrategialle.

Kestävä talouskasvu, yksityissektorin kehittäminen, työllisyyden edistäminen ja tuotantoresurssien saannin parantaminen ovat kaikki osa tätä kehystä. Yksilön oikeuksien kunnioittamista ja perustarpeiden tyydyttämistä tuetaan, samoin edistetään yhteiskunnallista kehitystä ja edellytyksiä kasvun tulosten oikeudenmukaiselle jaolle. Alueiden ja tätä pienempien yksikköjen yhdentymisprosesseja, jotka edistävät AKT-valtioiden integroitumista maailmantalouteen kaupan ja yksityisinvestointien osalta, rohkaistaan ja tuetaan. Kehitystyön toimijoiden toimintaedellytysten vahvistaminen samoin kuin sosiaalisen yhteenkuuluvuuden, demokraattisen yhteiskunnan ja markkinatalouden toiminnan sekä osallistuvan ja järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan syntymisen edellytyksenä olevan toimielinjärjestelmän kehittäminen on olennainen osa tätä lähestymistapaa. Naisten asema ja sukupuolikysymykset otetaan järjestelmällisesti huomioon kaikilla politiikan, talouden ja yhteiskunnan osa-aloilla. Luonnonvarojen ja ympäristön kestävän hallinnan ja hoidon periaatteita sovelletaan ja ne sisällytetään toiminnan osaksi kaikilla kumppanuuden eri tasoilla.

2 ARTIKLA

Perusperiaatteet

AKT–EY-yhteistyössä, jonka perustana on oikeudellisesti sitova järjestelmä ja yhteiset toimielimet, sovelletaan seuraavia perusperiaatteita:

— kumppaneiden yhdenvertaisuus ja kehitysstrategioiden itsehallinta: kumppanuuden tavoitteiden toteuttamiseksi AKT-valtiot määrittelevät niiden talouden ja yhteiskunnan kehitysstrategiat täysivaltaisesti jäljempänä 9 artiklassa kuvatut olennaiset osat asianmukaisesti huomioon ottaen; kumppanuudella rohkaistaan sitä, että asianomaiset maat ja niiden kansalaiset ottavat kehitysstrategiat omaan hallintaansa,

— osallistuminen: vaikka pääasiallisena kumppanina onkin maan keskushallinto, kumppanuus on avoin muunkinlaisille toimijoille kaikkien yhteiskuntaryhmien, myös yksityissektorin ja kansalaisyhteiskunnan järjestöjen, rohkaisemiseksi liittymään politiikan, talouden ja yhteiskuntaelämän valtavirtaan,

— vuoropuhelun avainasema ja keskinäisten velvoitteiden täyttäminen: osapuolten vuoropuhelunsa yhteydessä omaksumat velvoitteet ovat keskeisellä sijal-

la niiden kumppanuus- ja yhteistyösuhteissa, ja

— erilaistaminen ja alueellistaminen: yhteistyön järjestelyt ja painopisteet vaihtelevat kumppanin kehitystason, tarpeiden, edistymisen ja pitkän aikavälin kehitysstrategian mukaan. Erityisesti alueellista ulottuvuutta painotetaan. Vähiten kehittyneille maille suodaan erityiskohtelu, ja sisämaa- ja saarivaltioiden haavoittuvuus otetaan huomioon.

3 ARTIKLA

Sopimuksen tavoitteiden saavuttaminen

Osapuolet toteuttavat tämän sopimuksen puitteissa kukin osaltaan tarvittavat yleiset tai erityiset toimenpiteet varmistaakseen sopimuksesta johtuvien velvoitteiden täyttymisen ja helpottaakseen sen tavoitteiden saavuttamista. Ne pidättyvät kaikista toimenpiteistä, jotka ovat omiaan vaarantamaan nämä tavoitteet.

2 LUKU

KUMPPANUUDEN TOIMIJAT

4 ARTIKLA

Yleinen lähestymistapa

AKT-valtiot määrittelevät kehitystä koskevat periaatteet ja strategiat sekä talous- ja yhteiskuntamallinsa täysivaltaisesti. Ne laativat Euroopan yhteisön kanssa tässä sopimuksessa tarkoitetut yhteistyöohjelmat. Osapuolet kuitenkin tunnustavat valtiosta riippumattomien toimijoiden täydentävän roolin ja vaikutusmahdollisuudet kehitysprosessissa. Tästä syystä ja tässä sopimuksessa määrätyin edellytyksin sekä milloin se on tarkoituksenmukaista, valtioista riippumattomille toimijoille

— tiedotetaan ja niitä kuullaan yhteistyöpolitiikoista ja -strategioista, yhteistyön painopisteistä erityisesti niitä koskevilla tai niihin suoraan vaikuttavilla aloilla sekä poliittisesta vuoropuhelusta,

— niille myönnetään tässä sopimuksessa määrätyin edellytyksin rahoitusta paikallisen kehityksen tukemiseen,

— ne osallistuvat yhteistyöhankkeiden ja -ohjelmien täytäntöönpanoon aloilla, jotka koskevat niitä tai joilla niillä on suhteellinen etu,

— niitä tuetaan suorituskyvyn lisäämisessä kriittisillä aloilla niiden edellytysten vahvistamiseksi erityisesti organisaation ja edustuksen sekä kuulemismekanismien, myös viestintä- ja vuoropuhelukanavien, luomisen osalta ja strategisten liittoutumien edistämiseksi.

5 ARTIKLA

Tiedotus

Yhteistyöllä tuetaan toimia tietojen antamiseksi ja tietoisuuden lisäämiseksi AKT–EU-kumppanuuden perustekijöistä. Lisäksi yhteistyöllä

— tuetaan kumppanuutta ja luodaan yhteyksiä AKT-valtioiden toimijoiden ja EU:n toimijoiden välille sekä

— vahvistetaan verkottumista sekä asiantuntemuksen ja kokemusten vaihtoa toimijoiden kesken.

6 ARTIKLA

Määritelmät

1. Yhteistyön toimijoita ovat

a) hallinto (paikallinen, kansallinen ja alueellinen), ja

b) valtiosta riippumattomat tahot eli

— yksityissektori,

— taloudelliset ja sosiaaliset kumppanit, myös ammattijärjestöt, sekä

— kansalaisyhteiskunta kansallisine piirteineen sen kaikissa ilmentymissä.

2. Valtiosta riippumattomien toimijoiden tunnustaminen osapuolten taholta riippuu siitä, miten kyseiset toimijat vastaavat väestön tarpeisiin, niiden erityisosaamisesta sekä siitä, onko ne järjestetty ja johdetaanko niitä demokraattisesti ja avoimesti.

7 ARTIKLA

Toimintaedellytysten kehittäminen

Kansalaisyhteiskunnan panosta kehitykseen voidaan edistää vahvistamalla yhteiskunnallisia järjestöjä ja voittoa tavoittelemattomia, valtiosta riippumattomia järjestöjä kaikilla yhteistyön aloilla. Tämä edellyttää

— tällaisten järjestöjen perustamisen ja kehittämisen rohkaisemista ja tukemista, sekä

— järjestelyjen luomista tällaisten järjestöjen ottamiseksi mukaan kehitysstrategioiden ja -ohjelmien suunnitteluun, täytäntöönpanoon ja arviointiin.

II OSASTO

POLIITTINEN ULOTTUVUUS

8 ARTIKLA

Poliittinen vuoropuhelu

1. Osapuolet käyvät säännöllisesti kattavaa, tasapainoista ja perusteellista poliittista vuoropuhelua, joka johtaa molemmin puolin tehtäviin sitoumuksiin.

2. Vuoropuhelun tavoitteena on vaihtaa tietoja, edistää keskinäistä ymmärtämystä ja helpottaa painopisteistä sopimista ja yhteisten asialistojen laatimista erityisesti tunnustamalla olemassa olevat yhteydet osapuolten välisten suhteiden eri osatekijöiden ja tässä sopimuksessa määriteltyjen yhteistyön eri osa-alueiden välillä. Vuoropuhelulla helpotetaan osapuolten välisiä keskusteluja kansainvälisissä yhteyksissä. Vuoropuhelun tavoitteena on myös estää sellaisten tilanteiden syntyminen, joissa jokin osapuoli katsoisi tarpeelliseksi soveltaa sopimuksen täyttämättä jättämistä koskevaa lauseketta.

3. Vuoropuhelu kattaa kaikki tässä sopimuksessa asetetut tavoitteet sekä kaikki kysymykset, joihin sisältyy yhteinen, yleinen, alueellinen tai alueita pienempiä yksiköitä koskeva ulottuvuus. Vuoropuhelun kautta osapuolet edistävät rauhaa, turvallisuutta, vakautta sekä vakaata ja demokraattista poliittista toimintaympäristöä. Vuoropuhelua käydään yhteistyöstrategioista sekä yleisistä ja alakohtaisista politiikoista ympäristöön, sukupuoleen, maahanmuuttoon ja kulttuuriperintöön liittyvät kysymykset mukaan luettuina.

4. Vuoropuhelussa keskitytään muun muassa poliittisiin erityiskysymyksiin, jotka askarruttavat molempia osapuolia tai joilla on yleistä merkitystä sopimuksen tavoitteiden saavuttamisen kannalta, kuten asekauppaan, kohtuuttomiin sotilasmenoihin, huumeisiin ja järjestäytyneeseen rikollisuuteen tai etniseen alkuperään, uskontoon tai rotuun perustuvaan syrjintään. Lisäksi vuoropuhelun osana arvioidaan säännöllisesti tilanteen kehittymistä ihmisoikeuksien kunnioittamisen, demokratian periaatteiden ja oikeusvaltion periaatteen noudattamisen sekä hyvän hallintotavan osalta.

5. Laaja-alaiset politiikat, joilla edistetään rauhaa sekä ehkäistään, hallitaan ja ratkaistaan väkivaltaisia selkkauksia, ovat tärkeä osa tätä vuoropuhelua, samoin kuin tarve ottaa rauhan ja demokratiaan perustuvan vakauden tavoite täysimääräisesti huomioon yhteistyön ensisijaisia aloja määriteltäessä.

6. Vuoropuhelua käydään joustavasti. Se on tarpeen mukaan joko virallista tai epävirallista, ja sitä käydään sekä toimielinjärjestelmän puitteissa että sen ulkopuolella tarkoituksenmukaisessa muodossa ja tarkoituksenmukaisella tasolla, mukaan lukien alueellinen, tätä pienempien yksiköiden tai kansallinen taso.

7. Alueelliset ja tätä pienempiä yksiköitä edustavat organisaatiot sekä kansalaisyhteis-

kunnan järjestöjen edustajat otetaan mukaan vuoropuheluun.

9 ARTIKLA

Olennaiset osat ja perusosa

1. Yhteistyö ohjataan yksilöön keskittyvään kestävään kehitykseen, koska yksilö on kehityksen tärkein liikkeellepaneva voima ja hyödynsaaja; tämä edellyttää kaikkien ihmisoikeuksien kunnioittamista ja edistämistä.

Kaikkien ihmisoikeuksien ja perusvapauksien sekä myös sosiaalisten perusoikeuksien kunnioittaminen, oikeusvaltiolle perustuva demokratia sekä avoin ja vastuullinen hallintotapa ovat olennainen osa kestävää kehitystä.

2. Osapuolet viittaavat ihmisoikeuksien kunnioittamista koskeviin kansainvälisiin velvoitteisiinsa ja sitoumuksiinsa. Ne toistavat voimakkaan sitoutumisensa kunnioittaa ihmisarvoa ja ihmisoikeuksia, joihin yksilöillä ja kansoilla on oikeus. Ihmisoikeudet ovat yleismaailmallisia, jakamattomia ja toisiinsa sidoksissa. Osapuolet sitoutuvat edistämään ja suojelemaan kaikkia perusvapauksia ja ihmisoikeuksia, olivatpa ne kansalaisuuteen liittyviä ja poliittisia tai taloudellisia, yhteiskunnallisia ja kulttuurisia. Osapuolet vahvistavat tässä yhteydessä uudelleen miesten ja naisten olevan tasa-arvoisia.

Osapuolet vahvistavat, että demokratisointi, kehitys sekä perusvapauksien ja ihmisoikeuksien suojaaminen ovat toisiinsa sidoksissa ja toisiaan vahvistavia. Demokratian periaatteet tunnustetaan yleismaailmallisesti valtiokoneiston perustana oleviksi periaatteiksi, joilla varmistetaan valtiovallan käytön oikeutus, sen valtiosääntö-, lainsäädäntö- ja sääntelyjärjestelmässä ilmenemismuodon saavien toimien laillisuus sekä osallistumismekanismien olemassaolo. Kukin maa kehittää demokraattisen kulttuurinsa yleismaailmallisesti tunnustettujen periaatteiden pohjalta.

Hallinnon rakenne ja eri vallankäyttäjien valtaoikeudet perustuvat oikeusvaltion periaatteelle, mikä käsittää erityisesti tehokkaat ja kaikkien ulottuvilla olevat oikeussuojakeinot, riippumattoman ja yhdenvertaisuuden lain edessä takaavan oikeusjärjestelmän sekä kaikilta osin lain alaisuudessa toimivan toimeenpanovallan käyttäjän.

AKT-EU-kumppanuuden perustana olevat ihmisoikeudet sekä demokratian ja oikeusvaltion periaate muodostavat osapuolten sisä- ja ulkopolitiikan perustan ja ovat tässä sopimuksessa tarkoitettuja olennaisia osia.

3. Poliittisessa ja institutionaalisessa ympäristössä, joka vaalii ihmisoikeuksia sekä demokratian ja oikeusvaltion periaatetta, hyvä hallintotapa tarkoittaa luonnonvarojen, inhimillisten ja taloudellisten resurssien sekä rahoitusvarojen avointa ja vastuullista hallintaa osana oikeudenmukaista ja kestävää kehitystä. Se edellyttää viranomaisilta selkeitä päätöksentekomenettelyjä, avoimia ja vastuullisia instituutioita, lain noudattamisen ensisijaisuutta resurssien hallinnassa ja jakamisessa sekä toimintaedellytysten kehittämistä erityisesti korruption ehkäisemiseen ja kitkemiseen tarkoitettujen toimien suunnittelemiseksi ja toteuttamiseksi.

AKT–EU-kumppanuuden perustana oleva hyvä hallintotapa muodostaa osapuolten sisä- ja ulkopolitiikan perustan ja tässä sopimuksessa tarkoitetun perusosan. Osapuolet sopivat, että ainoastaan jäljempänä 97 artiklassa määritellyt vakavat korruptiotapaukset, myös korruptioon johtava lahjonta, rikkovat kyseistä tekijää.

4. Kumppanuudella tuetaan aktiivisesti ihmisoikeuksien edistämistä, demokratisointia, oikeusvaltion vakiinnuttamista sekä hyvää hallintotapaa.

Nämä alat ovat tärkeitä poliittisen vuoropuhelun aiheita. Tässä vuoropuhelussa osapuolet kiinnittävät erityistä huomiota käynnissä oleviin muutoksiin ja saavutetun edistyksen jatkumiseen. Tässä säännöllisessä arvioinnissa otetaan huomioon kunkin maan taloudellinen, yhteiskunnallinen, kulttuurinen ja historiallinen tausta.

Nämä alat ovat myös kehitysstrategioille annettavan tuen keskipisteessä. Yhteisö tukee poliittisia, institutionaalisia ja oikeudellisia uudistuksia sekä julkisten ja yksityisten toimijoiden ja kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytysten kehittämistä osana asianomaisen valtion ja yhteisön kesken sovittuja strategioita.

10 ARTIKLA

Poliittisen toimintaympäristön muut osatekijät

1. Osapuolet katsovat seuraavien tekijöiden edistävän vakaan ja demokraattisen poliittisen toimintaympäristön säilymistä ja vahvistumista:

— kestävä ja oikeudenmukainen kehitys, johon kuuluu muun muassa tuotantoresurssien ja olennaisten palvelujen saanti sekä oikeussuoja,

— aktiivisen ja järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan ja yksityissektorin osallistuminen nykyistä enemmän.

2. Osapuolet tunnustavat, että markkinatalouden periaatteet yhdessä avointen kilpailusääntöjen ja järkevän talous- ja sosiaalipolitiikan kanssa edistävät kumppanuuden tavoitteiden saavuttamista.

11 ARTIKLA

Rauhaa rakentavat politiikat sekä selkkausten ehkäiseminen ja ratkaiseminen

1. Osapuolet jatkavat osana kumppanuutta aktiivista, kattavaa ja kokonaisvaltaista politiikkaa rauhan rakentamiseksi sekä selkkausten ehkäisemiseksi ja ratkaisemiseksi. Tämä politiikka perustuu itsehallinnan periaatteelle. Siinä keskitytään erityisesti alueiden, tätä pienempien yksiköiden ja kansallisten toimintaedellytysten kehittämiseen sekä väkivaltaisten selkkausten ehkäisemiseen varhaisessa vaiheessa ratkomalla niiden perussyitä kohdennetusti ja yhdistelemällä tarkoituksenmukaisesti kaikkia käytettävissä olevia välineitä.

2. Rauhan rakentamisessa sekä selkkausten ehkäisemisessä ja ratkaisemisessa tuetaan erityisesti poliittisten, taloudellisten, yhteiskunnallisten ja kulttuuristen osallistumismahdollisuuksien jakamista tasapuolisesti kaikkien yhteiskuntaryhmien kesken, hallinnon demokratiaan perustuvan oikeutuksen ja tehokkuuden vahvistamista, tehokkaiden mekanismien luomista eri ryhmien etujen sovittamiseksi yhteen rauhanomaisesti, eri yhteiskuntaryhmiä erottavien kuilujen kuromista umpeen sekä aktiivista ja järjestäytynyttä kansalaisyhteiskuntaa.

3. Muita kyseeseen tulevia toimia ovat muuan muassa seuraavien toimien tukeminen: välitys-, neuvottelu- ja sovittelutoimet, yhteisten ja niukkojen luonnonvarojen tehokas alueellinen hallinta, entisten taistelijoiden demobilisointi ja uudelleen sopeuttaminen yhteiskuntaan, lapsisotilasongelman ratkaiseminen sekä tarkoituksenmukaiset toimet vastuullisten rajojen asettamiseksi sotilasmenoille ja asekaupalle muun muassa tukemalla sovittujen normien ja toimintasääntöjen edistämistä ja noudattamista. Tässä yhteydessä korostetaan erityisesti jalkaväkimiinojen vastaista toimintaa sekä käsiaseiden ja kevyiden aseiden liiallisen ja valvomattoman leviämisen, laittoman kaupan ja keskittymisen estämistä.

4. Väkivaltaisissa selkkauksissa osapuolet toteuttavat kaikki tarkoituksenmukaiset toimet väkivallan voimistumisen ehkäisemiseksi, sen alueellisen leviämisen rajoittamiseksi ja riitojen rauhanomaisen ratkaisun helpottamiseksi. Erityistä huomiota kiinnitetään sen varmistamiseen, että yhteistyöhön tarkoitettuja rahoitusvaroja käytetään kumppanuuden periaatteiden ja tavoitteiden mukaisesti ja että varoja ei käytetä sotilaallisiin tarkoituksiin.

5. Selkkauksen jälkeisissä tilanteissa osapuolet toteuttavat kaikki tarkoituksenmukaiset toimet helpottaakseen paluuta väkivallattomaan, vakaaseen ja pysyvään tilanteeseen.

Osapuolet huolehtivat tarpeellisten yhteyksien luomisesta hätätoimien, ennalleensaattamisen ja kehitysyhteistyön välille.

12 ARTIKLA

Yhteisön politiikkojen johdonmukaisuus ja niiden vaikutus tämän sopimuksen täytäntöönpanoon

Jos yhteisö aikoo toimivaltaansa käyttäessään toteuttaa toimenpiteen, jolla voi olla vaikutusta AKT-valtioiden tämän sopimuksen tavoitteisiin liittyviin etuihin, se tiedottaa näille valtioille aikeistaan riittävän ajoissa, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 96 artiklan soveltamista. Tätä tarkoitusta varten komissio antaa AKT-valtioiden sihteeristölle yhtäaikaisesti tiedoksi tällaisia toimenpiteitä koskevan ehdotuksensa. AKT-valtiot voivat tarvittaessa esittää tiedonsaantia koskevan pyynnön myös omasta aloitteestaan.

Neuvottelut käydään AKT-valtioiden pyynnöstä viipymättä, jotta niiden huoli kyseisten toimenpiteiden vaikutuksista voidaan ottaa huomioon ennen lopullisen päätöksen tekemistä.

Tällaisten neuvottelujen jälkeen AKT-valtiot voivat lisäksi toimittaa huolenaiheensa mahdollisimman pian kirjallisina yhteisölle ja tehdä ehdotuksia muutoksiksi, joilla huolenaiheisiin olisi vastattava.

Jos yhteisö ei suostu AKT-valtioiden ehdotuksiin, se antaa niille mahdollisimman pian asiasta tiedon ja perustelee kantansa.

Lisäksi AKT-valtioille annetaan riittävät tiedot tällaisten päätösten voimaantulosta, mahdollisuuksien mukaan edeltäkäsin.

13 ARTIKLA

Maahanmuutto

1. Maahanmuuttokysymyksestä käydään perusteellista vuoropuhelua osana AKT-EU-kumppanuutta.

Osapuolet vahvistavat voimassa olevat, kansainvälisen oikeuden mukaiset velvoitteensa ja sitoumuksensa ihmisoikeuksien kunnioittamiseksi ja kaikkinaisen alkuperään, sukupuoleen, rotuun, kieleen ja uskontoon perustuvan syrjinnän poistamiseksi.

2. Osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että kumppanuus tarkoittaa maahanmuuton osalta niiden alueella laillisesti asuvien kolmannen maan kansalaisten oikeudenmukaista kohtelua, kotouttamispolitiikkaa, jonka tavoitteena on oman maan kansalaisten oikeuksiin verrattavien oikeuksien myöntäminen ja velvollisuuksiin verrattavien velvollisuuksien edellyttäminen, syrjimättömyyden edistämistä talous-, yhteiskunta- ja kulttuurielämässä sekä rasismin ja muukalaisvihan vastaisten toimenpiteiden laatimista.

3. Kunkin jäsenvaltion alueellaan laillisesti työssä oleville AKT-valtioiden työntekijöille myöntämään kohteluun ei saa sisältyä minkäänlaista kansallisuuteen perustuvaa syrjintää työehtojen, palkkauksen ja irtisanomisen osalta suhteessa sen omiin kansalaisiin. Kukin AKT-valtio myöntää lisäksi vastaavanlaisen syrjimättömyyskohtelun työntekijöille, jotka ovat jäsenvaltioiden kansalaisia.

4. Osapuolet katsovat, että köyhyyden vähentämiseen, elin- ja työolosuhteiden parantamiseen, työpaikkojen luomiseen ja koulutuksen kehittämiseen pyrkivät strategiat tasoittavat osaltaan muuttovirtoja pitkällä aikavälillä.

Osapuolet ottavat kehitysstrategioissa sekä kansallisessa ja alueellisessa suunnittelussa huomioon muuttovirtoihin liittyvät rakenteelliset rasitteet voidakseen tukea niiden alueiden taloudellista ja yhteiskunnallista kehitystä, joista siirtolaiset ovat lähtöisin, ja vähentää köyhyyttä.

Yhteisö tukee kansallisten ja alueellisten yhteistyöohjelmien kautta AKT-valtioiden kansalaisten koulutusta omassa maassaan, toisessa AKT-valtiossa tai jäsenvaltiossa. Jos koulutus tapahtuu jäsenvaltiossa, sopimuspuolet huolehtivat siitä, että toimien tavoitteena on AKT-valtioiden kansalaisten ammattiin sijoittuminen omassa maassaan.

Osapuolet laativat erityisesti uusia viestintätekniikoita käyttämällä yhteistyöohjelmia helpottaakseen AKT-valtioiden opiskelijoiden pääsyä koulutukseen.

5. a) Ministerineuvosto tarkastelee osana poliittista vuoropuhelua laittomaan siirtolaisuuteen liittyviä kysymyksiä luodakseen tarpeen mukaan keinot ennalta ehkäisevälle politiikalle.

b) Tässä yhteydessä osapuolet sopivat huolehtivansa erityisesti siitä, että yksilön oikeuksia ja ihmisarvoa kunnioitetaan kaikissa laittomien siirtolaisten palauttamista omaan maahansa koskevissa menettelyissä. Tällöin asianomaiset viranomaiset soveltavat tällaisiin henkilöihin heidän paluunsa helpottamiseksi välttämättömiä hallinnollisia järjestelyjä.

c) Lisäksi osapuolet sopivat seuraavaa:

i) kukin Euroopan unionin jäsenvaltio hyväksyy niiden kansalaistensa palauttamisen ja takaisinoton, jotka oleskelevat laittomasti jonkin AKT-valtion alueella, ja ottaa heidät vastaan kyseisen valtion pyynnöstä ilman lisämuodollisuuksia, ja

kukin AKT-valtio hyväksyy niiden kansalaistensa palauttamisen ja takaisinoton, jotka oleskelevat laittomasti jonkin Euroopan unionin jäsenvaltion alueella, ja ottaa heidät vastaan kyseisen jäsenvaltion pyynnöstä ilman lisämuodollisuuksia.

Jäsenvaltiot ja AKT-valtiot myöntävät kansalaisilleen näihin tarkoituksiin asianmukaiset henkilöllisyystodistukset.

Euroopan unionin jäsenvaltioiden osalta tämän alakohdan velvoitteita sovelletaan ainoastaan sellaisiin henkilöihin, joiden katsotaan yhteisön kannalta olevan niiden kansalaisia Euroopan yhteisön perustamissopimuksen julistuksessa N:o 2 esitetyn mukaisesti. AKT-valtioiden osalta tämän kohdan velvoitteita sovelletaan ainoastaan sellaisiin henkilöihin, joiden katsotaan olevan niiden kansalaisia asianomaisen maan oikeusjärjestelmän mukaisesti.

ii) Osapuolen pyynnöstä aloitetaan AKT-valtioiden kanssa neuvottelut sellaisten kahdenvälisten sopimusten tekemiseksi, joilla säännellään niiden kansalaisten takaisinottoa ja palauttamista koskevia erityisvelvoitteita; neuvottelut käydään hyvässä uskossa ja kansainvälisen oikeuden asiaa koskevat säännöt asianmukaisesti huomioon ottaen. Näillä sopimuksilla säännellään myös kolmannen maan kansalaisten ja kansalaisuutta vailla olevien henkilöiden takaisinottojärjestelyjä, jos jokin osapuoli katsoo sen tarpeelliseksi. Tällaisissa sopimuksissa vahvistetaan kyseisten järjestelyjen piiriin kuuluvia henkilöryhmiä koskevat yksityiskohdat sekä niihin kuuluvien henkilöiden takaisinottoa ja palauttamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt.

AKT-valtioille annetaan tarkoituksenmukaista apua näiden sopimusten täytäntöön panemiseksi.

iii) Tässä c kohdassa 'osapuolella' tarkoitetaan yhteisöä, mitä tahansa yhteisön jäsenvaltiota ja mitä tahansa AKT-valtiota.

2. OSA

INSTITUTIONAALISET MÄÄRÄYKSET

14 ARTIKLA

Yhteiset toimielimet

Tämän sopimuksen toimielimiä ovat ministerineuvosto, suurlähettiläskomitea ja yhteinen edustajakokous.

15 ARTIKLA

Ministerineuvosto

1. Ministerineuvoston muodostavat Euroo-

pan Unionin neuvoston ja Euroopan yhteisöjen komission jäsenet sekä yksi jäsen kunkin AKT-valtion hallituksesta.

Ministerineuvoston puheenjohtajana toimivat vuorotellen Euroopan unionin neuvoston jäsen ja jonkin AKT-valtion hallituksen jäsen.

Neuvosto kokoontuu puheenjohtajansa aloitteesta yleensä kerran vuodessa ja aina tarvittaessa sekä käsiteltävien asioiden kannalta tarkoituksenmukaisessa muodossa ja maantieteellisessä kokoonpanossa.

2. Ministerineuvoston tehtävänä on

a) johtaa poliittista vuoropuhelua,

b) hyväksyä politiikan suuntaviivat ja tehdä tämän sopimuksen määräysten täytäntöön panemiseksi tarvittavat päätökset, erityisesti tämän sopimuksen erityisalojen tai minkä tahansa muun, merkitykselliseksi osoittautuvan alan kehitysstrategioiden sekä menettelyjen osalta,

c) tarkastella kaikkia tämän sopimuksen tehokasta ja toimivaa täytäntöönpanoa tai sen tavoitteiden saavuttamista haittaavia kysymyksiä ja ratkaista ne, ja

d) huolehtia neuvottelumekanismien moitteettomasta toiminnasta.

3. Ministerineuvosto tekee päätöksensä osapuolten yhteisellä sopimuksella. Ministerineuvoston päätökset katsotaan päteviksi ainoastaan, jos puolet Euroopan unionin neuvoston jäsenistä, yksi komission jäsen ja kaksi kolmasosaa AKT-valtioiden hallituksia edustavista jäsenistä on läsnä. Jos jokin ministerineuvoston jäsen on estynyt osallistumasta, hän voi lähettää tilalleen edustajan. Edustajalla on kaikki edustamansa jäsenen oikeudet.

Ministerineuvosto voi tehdä osapuolia sitovia päätöksiä ja antaa päätöslauselmia, suosituksia ja lausuntoja. Se tarkastelee yhteisen edustajakokouksen antamia päätöslauselmia ja suosituksia ja ottaa ne huomioon.

Ministerineuvosto käy jatkuvaa vuoropuhelua sosiaalisten ja taloudellisten kumppaneiden edustajien sekä muiden AKT-valtioiden ja EU:n kansalaisyhteiskunnan toimijoiden kanssa. Tätä tarkoitusta varten voidaan sen kokousten ohessa järjestää kuulemisia.

4. Ministerineuvosto voi siirtää toimivaltaansa suurlähettiläskomitealle.

5. Ministerineuvosto vahvistaa työjärjestyksensä kuuden kuukauden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

16 ARTIKLA

Suurlähettiläskomitea

1. Suurlähettiläskomitea muodostuu kunkin jäsenvaltion pysyvästä edustajasta Euroopan Unionissa ja komission edustajasta sekä kunkin AKT-valtion Euroopan Unionissa olevan edustuston päälliköstä.

Suurlähettiläskomitean puheenjohtajana toimivat vuorotellen yhteisön nimeämä jäsenvaltion pysyvä edustaja ja AKT-valtioiden nimeämä AKT-valtion edustuston päällikkö.

2. Komitea avustaa ministerineuvostoa sen tehtävien hoidossa ja suorittaa neuvoston sille antamat toimeksiannot. Tähän liittyen se seuraa tämän sopimuksen täytäntöönpanoa ja siinä asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Suurlähettiläskomitea kokoontuu säännöllisesti, erityisesti valmistellakseen neuvoston istuntoja, ja aina tarvittaessa.

3. Komitea vahvistaa työjärjestyksensä kuuden kuukauden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

17 ARTIKLA

Yhteinen edustajakokous

1. Yhteinen edustajakokous muodostuu yhtä monesta EU:n ja AKT-valtioiden edustajasta. Yhteisen edustajakokouksen jäsenet ovat

Euroopan parlamentin jäseniä ja kunkin AKT-valtion parlamentin jäseniä tai, jos tämä ei ole mahdollista, kunkin AKT-valtion parlamentin nimeämiä edustajia. Jos maassa ei ole parlamenttia, asiaomaisen AKT-valtion edustajan osallistumiselle on saatava yhteisen edustajakokouksen ennakolta antama hyväksyntä.

2. Yhteisen edustajakokouksen tehtävä neuvoa-antavana elimenä on

— edistää demokratiakehitystä vuoropuhelun ja kuulemisen kautta,

— lisätä Euroopan unionin ja AKT-valtioiden kansojen keskinäistä ymmärrystä sekä yleistä tietoisuutta kehitysasioista,

— keskustella kehitykseen ja AKT–EU-kumppanuuteen liittyvistä kysymyksistä,

— antaa päätöslauselmia sekä suosituksia ministerineuvostolle tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi.

3. Yhteinen edustajakokous kokoontuu kahdesti vuodessa vuorotellen Euroopan unionin alueella ja jossain AKT-valtiossa järjestettävään täysistuntoon. EU:n jäsenvaltioiden ja AKT-valtioiden parlamenttien jäsenten välisiä kokouksia voidaan järjestää alueiden ja sitä pienempien yksiköiden tasolla alueellisen yhdentymisen vahvistamiseksi ja kansallisten parlamenttien välisen yhteistyön edistämiseksi.

Yhteinen edustajakokous pitää yllä säännöllisiä yhteyksiä AKT-valtioiden ja EU:n taloudellisten ja sosiaalisten kumppaneiden edustajien ja muiden kansalaisyhteiskunnan toimijoiden kanssa saadakseen selville heidän näkemyksensä tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamisesta.

4. Yhteinen edustajakokous vahvistaa työjärjestyksensä kuuden kuukauden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

3. OSA

YHTEISTYÖSTRATEGIAT

18 ARTIKLA

Yhteistyöstrategiat perustuvat kehitysstrategioihin sekä taloudelliseen ja kaupalliseen yhteistyöhön, jotka ovat toisiinsa sidoksissa ja toisiaan täydentäviä. Osapuolet huolehtivat siitä, että molemmilla edellä mainituilla aloilla toteutettavat toimet ovat toisiaan vahvistavia.

I OSASTO

KEHITYSSTRATEGIAT

1 LUKU

YLEINEN TOIMINTAKEHYS

19 ARTIKLA

Periaatteet ja tavoitteet

1. AKT–EY-yhteistyön päätavoitteita ovat köyhyyden vähentäminen ja lopulta sen poistaminen, kestävä kehitys ja AKT-valtioiden asteittainen integroituminen maailmantalouteen. Tähän liittyen yhteistyön toimintakehys ja suuntaviivat määritellään kunkin AKT-valtion olosuhteiden mukaan, niillä edistetään talous- ja yhteiskuntauudistusten paikallistason itsehallintaa sekä yksityissektorin ja kansalaisyhteiskunnan toimijoiden ottamista mukaan kehitysprosessiin.

2. Yhdistyneiden Kansakuntien konferenssien päätöslauselmat sekä kansainvälisellä tasolla sovitut tavoitteet ja toimintaohjelmat samoin kuin niiden jatkotoimet muodostavat kehitystä koskevien periaatteiden perustan yhteistyössä. Yhteistyössä otetaan huomioon myös kehitysyhteistyön kansainväliset tavoitteet erityisen huomion ollessa kehityksen laatua ja määrää osoittavien indikaattoreiden käyttöönotossa.

3. Kunkin AKT-valtion hallitukset ja valtiosta riippumattomat toimijat käyvät keskusteluja maan kehittämisstrategioista ja yhteiskunnan siihen antamasta tuesta.

20 ARTIKLA

Lähestymistapa

1. AKT–EY-kehitysyhteistyön tavoitteisiin pyritään kokonaisvaltaisten strategioiden avulla, joissa yhdistyvät taloudelliset, yhteiskunnalliset, kulttuuriset, ympäristöön liittyvät ja institutionaaliset tekijät, joita on hallittava paikallisesti. Yhteistyöllä luodaan siten yhtenäinen, toiminnan mahdollistava tukikehys AKT-valtioiden omille kehitysstrategioille, millä varmistetaan eri tekijöiden välinen täydentävyys ja vuorovaikutus. Tätä taustaa vasten ja osana AKT-valtioiden kehityspolitiikkoja ja uudistuksia AKT–EY-yhteistyöstrategioilla pyritään

a) saavuttamaan nopea ja kestävä, työpaikkoja luova talouskasvu, kehittämään yksityissektoria, edistämään työllisyyttä, parantamaan tuottavaan taloudelliseen toimintaan pääsyä ja tuotantoresurssien saantia sekä edistämään alueellista yhteistyötä ja yhdentymistä,

b) edistämään yksilön ja yhteiskunnan kehitystä sekä huolehtimaan siitä, että kasvun tulokset jaetaan laajasti ja oikeudenmukaisesti, samoin kuin edistämään sukupuolten tasaarvoa,

c) edistämään yhteisöjen kulttuuriarvoja ja niiden erityistä vuorovaikutusta eri taloudellisten, poliittisten ja yhteiskunnallisten tekijöiden kanssa,

d) edistämään institutionaalisia uudistuksia ja instituutioiden kehittämistä, vahvistamaan demokratian, hyvän hallintotavan sekä tehokkaan ja kilpailukykyisen markkinatalouden vakiinnuttamisen edellyttämiä instituutioita sekä parantamaan kehityksen ja kumppanuuden toimintaedellytyksiä, ja

e) edistämään ympäristön kannalta kestävää kehitystä, uudentumista ja parhaita toimintatapoja sekä luonnonvarojen säilyttämistä.

2. Seuraavat aihepiirit tai monialaiset aiheet otetaan järjestelmällisesti huomioon kaikilla yhteistyöaloilla: sukupuoli- ja ympäristökysymykset sekä instituutioiden ja toimintaedellytysten kehittäminen. Näille aloille voidaan myös myöntää yhteisön tukea.

3. Kehitysyhteistyön tavoitteita ja strategioita, erityisesti alakohtaisia politiikkoja ja strategioita koskevista yksityiskohtaisista asiakirjoista laaditaan yhteenveto, jossa annetaan yhteistyön erityisaloja tai osa-alueita koskevia toimintaohjeita. Ministerineuvosto voi tarkistaa, tarkastella ja/tai muuttaa näitä asiakirjoja kehitysrahoitusyhteistyön AKT–EY- komitean tekemän suosituksen perusteella.

2 LUKU

TUKIALAT

1 JAKSO

TALOUSKEHITYS

21 ARTIKLA

Investoinnit ja yksityissektorin kehittäminen

1. Yhteistyöllä tuetaan tarvittavia taloudellisia ja institutionaalisia uudistuksia ja politiikkoja kansallisella ja/tai alueellisella tasolla, ja niillä pyritään luomaan yksityisinvestointeja suosiva toimintaympäristö ja tekemään yksityissektorista dynaaminen, elinkelpoinen ja kilpailukykyinen. Lisäksi yhteistyöllä tuetaan

a) julkisen ja yksityisen sektorin välisen vuoropuhelun ja yhteistyön edistämistä,

b) yrittäjyyteen liittyvän osaamisen ja liiketoimintakulttuurin kehittämistä,

c) yksityistämistä ja yritystoiminnan uudistamista, sekä

d) sovittelu- ja välimiesmenettelyjen kehittämistä ja ajanmukaistamista.

2. Yhteistyöllä tuetaan myös sekä virallisella että epävirallisella sektorilla toimiville yksityisyrityksille tarkoitettujen rahoituspal-

velujen ja muiden palvelujen laadun, tarjonnan ja saannin parantamista

a) ohjaamalla ja houkuttelemalla sekä kotiettä ulkomaisten yksityissäästöjen virtoja yksityisyritysten rahoittamiseen tukemalla nykyaikaisen rahoitussektorin, myös pääomamarkkinoiden, rahoituslaitosten ja kestävien mikrorahoitustoimien, kehittämiseen tähtäävää politiikkaa,

b) kehittämällä ja lujittamalla liikealan instituutioita ja välittäjäorganisaatioita, yhdistyksiä, kauppakamareita ja yksityissektorin paikallisia tarjoajia, jotka tukevat ja toimittavat yrityksille muita kuin rahoituspalveluja, esimerkiksi ammatillisia, teknisiä, liikkeenjohdollisia, koulutuksellisia ja kaupallisia tukipalveluja, sekä

c) tukemalla instituutioita, ohjelmia, toimia ja aloitteita, joilla edistetään kaikkiin liikkeenjohdon osa-alueisiin liittyvien teknologioiden, taitotiedon ja parhaiden käytänteiden kehittämistä ja siirtoa.

3. Yhteistyöllä edistetään liiketoiminnan kehittämistä tarjoamalla rahoitusta, takuujärjestelyjä ja teknistä tukea, joiden tarkoituksena on rohkaista ja tukea dynaamisten, elinkelpoisten ja kilpailukykyisten yritysten samoin kuin rahoituksen välittäjien, kuten kehitysrahoitukseen ja pääomasijoittamiseen erikoistuneiden laitosten, sekä liisausyhtiöiden perustamista, laajentamista, toiminnan monipuolistamista, tervehdyttämistä, rakenteen uudistamista, nykyaikaistamista tai yksityistämistä kaikilla talouselämän sektoreilla

a) luomalla ja/tai vahvistamalla pääoman sijoittamiseen käytettäviä rahoitusvälineitä,

b) parantamalla keskeisten panosten kuten liike-elämän tietopalvelujen, neuvonnan ja teknisen avun saantia,

c) edistämällä vientitoimintaa erityisesti kehittämällä toimintaedellytyksiä kaikilla kauppaan liittyvillä aloilla, ja

d) rohkaisemalla yritysten välisiä, myös kansallisella, alueellisella ja AKT–EU-tasolla tapahtuvaa teknologian ja taitotiedon siirtoa edellyttäviä kytkentöjä, verkostoja ja yhteistyötä sekä AKT–EY-kehitysyhteistyön tavoitteiden ja suuntaviivojen mukaisia kumppanuuksia ulkomaisten yksityissijoittajien kanssa.

4. Yhteistyöllä tuetaan mikroyritysten kehittämistä parantamalla rahoituspalvelujen ja muiden palvelujen saantia, niiden kehittämistä koskevan tarkoituksenmukaisen politiikan ja sääntelykehyksen avulla sekä tarjoamalla mikrorahoituksen parhaita käytänteitä koskevia koulutus- ja tietopalveluja.

5. Investointeja ja yksityissektorin kehittämistä tuetaan yhdistämällä makro-, meso- ja mikrotaloustason toimia ja aloitteita.

22 ARTIKLA

Makrotaloudelliset ja rakenteelliset uudistukset ja politiikat

1. Yhteistyöllä tuetaan AKT-valtioita seuraavien toimien toteuttamisessa:

a) makrotalouden kasvu ja vakauttaminen harjoittamalla kurinalaista finanssi- ja rahapolitiikkaa, joka hidastaa inflaatiota, parantaa ulkoista tasapainoa ja julkisen talouden rahoitusasemaa, vahvistaa julkisen talouden hoidon kurinalaisuutta, lisää julkisen talouden avoimuutta ja tehokkuutta sekä parantaa finanssipolitiikan laatua, oikeudenmukaisuutta ja rakennetta, ja

b) rakennepolitiikat, joiden tavoitteena on vahvistaa eri toimijoiden, erityisesti yksityissektorin asemaa sekä kehittää toimintaympäristöä yritysten ja investointien määrän sekä työllisyyden lisäämiseksi, samoin kuin

i) kaupan ja valuuttakurssijärjestelmien vapauttaminen sekä vaihtotaseen erien vaihdettavuuden toteuttaminen kunkin maan erityisolosuhteet huomioon ottaen,

ii) työ- ja tavaramarkkinoiden uudistusten tukeminen,

iii) sellaisten rahoitusjärjestelmiä koskevien uudistusten tukeminen, joiden avulla voidaan kehittää elinkelpoisia pankki- ja muita järjestelmiä, pääomamarkkinoita ja rahoituspalveluja, myös mikrorahoitusta,

iv) yksityisten ja julkisten palvelujen laadun parantaminen, ja

v) alueellisen yhteistyön sekä talous- ja rahapolitiikkojen asteittaisen yhdentymisen tukeminen.

2. Talouspolitiikan ja rakennesopeutusohjelmien suunnittelussa otetaan huomioon asianomaisten maiden yhteiskunnallis-poliittinen tausta ja institutionaaliset valmiudet, sillä varmistetaan ohjelmien köyhyyden vähentämistä ja sosiaalipalvelujen saantia edistävä vaikutus, ja se perustuu seuraaville periaatteille:

a) AKT-valtioilla on ensisijainen vastuu ratkaistavien ongelmien analysoimisesta sekä uudistusten suunnittelusta ja toteutuksesta,

b) tukiohjelmat mukautetaan kunkin AKT-valtion tilanteeseen, ja niissä otetaan huomioon näiden valtioiden yhteiskuntaolot, kulttuuri ja ympäristö,

c) AKT-valtioiden oikeus määritellä kehitystä koskevien strategioiden ja painopisteiden suunta ja järjestys tunnustetaan ja sitä kunnioitetaan,

d) uudistusten tahdin on oltava realistinen sekä kunkin AKT-valtion edellytysten ja voimavarojen mukainen, ja

e) vahvistetaan taloudellisia ja yhteiskunnallisia uudistuksia ja politiikkoja koskevaa, kansalaisille suunnattua tiedotusta.

23 ARTIKLA

Talouden eri sektorien kehittäminen

Yhteistyöllä tuetaan kestävän kehityksen politiikkaa, institutionaalisia uudistuksia ja tarpeellisia investointeja, joilla varmistetaan oikeudenmukaisuus tuotantotoimintaan pääsyssä ja tuotantoresurssien saannissa. Erityisesti tuetaan

a) sellaisten koulutusjärjestelmien kehittämistä, joiden avulla tuottavuutta voidaan parantaa sekä virallisilla että epävirallisilla sektoreilla,

b) pääomaa, luottoja ja maa-omaisuutta erityisesti omistusoikeuden ja maan käytön osalta,

c) sellaisten maaseutustrategioiden laatimista, joilla pyritään luomaan kehys osallistuvalle ja hajautetulle suunnittelulle sekä resurssien jakamiselle ja hallinnalle,

d) maatalouden tuotantostrategioita, kansallisia ja alueellisia elintarviketurvapolitiikkoja, vesivarojen, kalatalouden ja meren luonnonvarojen kestävää kehitystä AKT-valtioiden yksinomaisilla talousvyöhykkeillä; yhteisön ja AKT-valtioiden välillä mahdollisesti neuvoteltavissa kalastusalan sopimuksissa on otettava tämän alan kehitysstrategiat asianmukaisesti huomioon,

e) talouden ja tekniikan infrastruktuuria ja palveluja, myös liikennettä, televiestintäjärjestelmiä ja viestintäpalveluja, sekä tietoyhteiskunnan kehittämistä,

f) kilpailukykyisen teollisuuden, kaivostoiminnan ja energia-alan kehittämistä rohkaisemalla yksityissektorin osallistumista ja kehittämistä,

g) kaupan kehittämistä, myös oikeudenmukaisen kaupan edistämistä,

h) yritysten, rahoitus- ja pankkialan sekä puiden palvelualojen kehittämistä,

i) matkailun kehittämistä,

j) tieteen, tekniikan ja tutkimuksen infrastruktuurin ja palvelujen kehittämistä, myös uusien teknologioiden parantamista, siirtoa ja käyttöönottoa, ja

k) tuotannonalojen toimintaedellytysten

vahvistamista erityisesti julkisella ja yksityisellä sektorilla.

24 ARTIKLA

Matkailu

Yhteistyöllä pyritään matkailualan kestävään kehittämiseen AKT-valtioissa ja niiden alueita pienemmissä yksiköissä tunnustamalla matkailun kasvava merkitys AKT-valtioiden palvelualan kasvulle ja niiden osuuden laajenemiselle maailmankaupasta, sen kyky vireyttää talouden muita sektoreita ja siihen sisältyvät mahdollisuudet vaikuttaa köyhyyden poistamiseen.

Yhteistyöohjelmilla ja -hankkeilla tuetaan AKT-valtioiden pyrkimyksiä oikeudellisen ja institutionaalisen kehyksen luomiseksi ja kehittämiseksi, niiden edellytyksiä laatia ja panna täytäntöön matkailualan kestävän kehityksen politiikkoja ja ohjelmia sekä muun muassa alan kilpailuaseman parantamista erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten osalta, investointien tukemista ja edistämistä, tuotekehitystä, myös AKT-valtioiden alkuperäiskulttuurien kehittämistä, sekä matkailualan ja talouden muiden sektorien välisten kytkentöjen vahvistamista.

2 JAKSO

SOSIAALIALAN JA YKSILÖN KEHITYS

25 ARTIKLA

Sosiaalialan kehittäminen

1. Yhteistyöllä tuetaan AKT-valtioiden pyrkimyksiä kehittää yleisiä ja alakohtaisia politiikkoja ja uudistuksia, joilla parannetaan perusinfrastruktuurin ja -sosiaalipalvelujen kattavuutta, laatua ja saantia sekä otetaan huomioon paikalliset tarpeet ja yhteiskunnan kaikkein huono-osaisimpien erityistarpeet sekä vähennetään siten eriarvoisuutta näiden palvelujen saannin osalta. Erityistä huomiota kiinnitetään sen varmistamiseen, että yhteiskunnan varoja käytetään riittävässä määrin sosiaalialalla. Tässä yhteydessä yhteistyöllä pyritään

a) parantamaan yleissivistävää ja ammatillista koulutusta sekä kehittämään teknisiä toimintaedellytyksiä ja taitoja,

b) parantamaan terveydenhoitojärjestelmiä ja ravitsemusta, poistamaan nälkä ja aliravitsemus sekä huolehtimaan riittävästä elintarvikkeiden tarjonnasta ja elintarviketurvasta,

c) sisällyttämään väestökysymykset kehitysstrategioihin lisääntymiseen liittyvän terveyden, perusterveydenhuollon ja perhesuunnittelun parantamiseksi sekä naisten sukupuolielinten silpomisen ehkäisemiseksi,

d) edistämään HI-viruksen ja aidsin torjuntaa,

e) parantamaan talousveden saatavuutta ja puhtaan veden saantia sekä huolehtimaan asianmukaisesta viemäröinnistä,

f) varmistamaan, että kaikille on tarjolla heidän maksukykynsä mukainen ja riittävä suoja tukemalla kustannuksiltaan alhaisia ja vähätuloisille tarkoitettuja asunto-ohjelmia ja parantamalla kaupunkisuunnittelua, sekä

g) rohkaisemaan sosiaalisen vuoropuhelun tarjoamien osallistumiskeinojen edistämistä ja sosiaalisten perusoikeuksien kunnioittamista.

2. Yhteistyöllä tuetaan myös sosiaalialan toimintaedellytysten kehittämistä, kuten sosiaalipolitiikan suunnittelua sekä sosiaalialan hankkeiden ja ohjelmien nykyaikaisia johtamismenetelmiä koskevia koulutusohjelmia, tekniseen innovointiin ja tutkimukseen kannustavia politiikkoja, paikallisen asiantuntemuksen kehittämistä ja kumppanuuksien edistämistä sekä kansallisen ja/tai alueellisen tason pyöreän pöydän keskusteluja.

3. Yhteistyöllä edistetään ja tuetaan sosiaaliseen suojeluun ja sosiaaliturvaan liittyvien politiikkojen ja järjestelmien kehittämistä ja täytäntöönpanoa sosiaalisen yhteenkuuluvuuden vahvistamiseksi sekä oman avun ja yhteisöllisen yhteisvastuun edistämiseksi. Tuen antamisessa keskitytään muun muassa taloudelliseen yhteisvastuuseen perustuvien

aloitteiden kehittämiseen erityisesti perustamalla paikalliset tarpeet ja toimijat huomioon ottavia sosiaalialan kehitysrahastoja.

26 ARTIKLA

Nuoriso

Yhteistyöllä tuetaan myös johdonmukaisen ja kattavan politiikan laatimista nuorten voimavarojen hyödyntämiseksi, jotta he yhteiskuntaan paremmin sopeutuneina voisivat hyödyntää kykyjään täysimääräisesti. Tässä yhteydessä yhteistyöllä tuetaan politiikkoja, toimenpiteitä ja toimintaa, joiden tavoitteena on

a) suojella lasten ja nuorten, erityisesti tyttöjen oikeuksia,

b) edistää nuorten taitoja, energiaa, kekseliäisyyttä ja kykyjä heidän taloudellisten, yhteiskunnallisten ja kulttuuristen mahdollisuuksiensa vahvistamiseksi ja työllistymismahdollisuuksiensa lisäämiseksi tuotannollisella alalla,

c) auttaa yhteiskunnan instituutioita antamaan lapsille mahdollisuus kehittää fyysisiä, psyykkisiä, sosiaalisia ja taloudellisia voimavarojaan, ja

d) sopeuttaa selkkausten jälkeisissä olosuhteissa elävät lapset uudelleen yhteiskuntaan kuntoutusohjelmien avulla.

27 ARTIKLA

Kulttuurin kehittäminen

Kulttuurialan yhteistyöllä pyritään

a) sisällyttämään kulttuuriulottuvuus kaikkiin kehitysyhteistyön tasoihin,

b) tunnustamaan, säilyttämään ja edistämään kulttuuriin perustuvia arvoja ja identiteettejä kulttuurien välisen vuoropuhelun mahdollistamiseksi,

c) tunnustamaan, säilyttämään ja edistämään kulttuuriperinnön arvoa ja tukemaan alan toimintaedellytysten kehittämistä, ja

d) kehittämään kulttuuriteollisuutta ja parantamaan kulttuurihyödykkeiden ja -palvelujen markkinoille pääsyä.

3 JAKSO

ALUEELLINEN YHTEISTYÖ JA YHDENTYMINEN

28 ARTIKLA

Yleinen lähestymistapa

Yhteistyöllä tuetaan tehokkaasti niiden tavoitteiden ja painopisteiden toteutumista, jotka ATK-valtiot ovat asettaneet itselleen osana alueiden ja tätä pienempien yksiköiden yhteistyötä ja yhdentymistä, alueiden välinen ja AKT-valtioiden keskinäinen yhteistyö mukaan luettuina. Alueelliseen yhteistyöhön voivat osallistua myös merentakaiset maat ja alueet sekä syrjäisimmät alueet. Tässä yhteydessä yhteistyötuella pyritään

a) edistämään AKT-valtioiden asteittaista integroitumista maailmantalouteen,

b) nopeuttamaan taloudellista yhteistyötä ja kehitystä AKT-valtioiden alueilla ja niiden välillä,

c) edistämään henkilöiden, tavaroiden, palvelujen, pääoman, työvoiman ja teknologian vapaata liikkuvuutta AKT-valtioiden kesken,

d) nopeuttamaan AKT-valtioiden talouksien monipuolistumista sekä alueita ja sitä pienempiä yksiköitä koskevien yhteistyöpolitiikkojen koordinointia ja yhdenmukaistamista, ja

e) edistämään ja laajentamaan AKT-valtioiden sisäistä ja niiden välistä kauppaa sekä kauppaa kolmansien maiden kanssa.

29 ARTIKLA

Alueellinen taloudellinen yhdentyminen

Alueellista taloudellista yhdentymistä koskevalla yhteistyöllä tuetaan

a) seuraavien tahojen toimintaedellytysten kehittämistä ja vahvistamista:

i) AKT-valtioiden alueellisen yhteistyön ja yhdentymisen edistämiseksi perustamat alueellista yhdentymistä toteuttavat instituutiot ja järjestöt, ja

ii) kansalliset hallinnot ja parlamentit alueellista yhdentymistä koskevissa kysymyksissä,

b) vähiten kehittyneiden AKT-valtioiden osallistumista alueellisten markkinoiden luomiseen ja siitä saatavien hyötyjen jakamista,

c) alakohtaisten uudistuspolitiikkojen täytäntöönpanoa aluetasolla,

d) kaupan ja maksujen vapauttamista,

e) rajat ylittävien, sekä kotimaisten että ulkomaisten investointien sekä muiden alueiden tai tätä pienempien yksiköiden taloudellista yhdentymistä koskevien aloitteiden edistämistä, ja

f) alueellisesta yhdentymisestä johtuvien siirtymäkauden nettokustannusten aiheuttamien vaikutusten huomioon ottamista julkisyhteisöjen tuloissa ja maksutaseessa.

30 ARTIKLA

Alueellinen yhteistyö

1. Alueellisen yhteistyön alalla tuetaan monia, hyvin erilaisia toiminnallisia ja aihepiirikohtaisia aloja, joilla ratkotaan erityisesti yhteisiä ongelmia ja hyödynnetään mittakaavaetuja, kuten

a) infrastruktuuria, erityisesti liikenteen ja tietoliikenteen aloilla, sen käyttövarmuutta ja siihen liittyviä palveluja, myös alueellisten mahdollisuuksien kehittämistä tieto- ja viestintätekniikan alalla,

b) ympäristöä, vesivarojen hallintaa ja energia-alaa,

c) terveyttä sekä yleissivistävää ja ammatillista koulutusta,

d) tutkimusta ja teknologista kehittämistä,

e) suuronnettomuuksiin varautumista ja niiden vaikutusten lieventämistä koskevia alueellisia aloitteita, ja

f) muita aloja, kuten asevalvontaa sekä huumeiden, järjestäytyneen rikollisuuden, rahanpesun, lahjonnan ja korruption torjuntaa.

2. Yhteistyöllä tuetaan myös AKT-valtioiden välisiä ja niiden sisäisiä yhteistyöjärjestelyjä ja -aloitteita.

3. Yhteistyöllä helpotetaan alueellisen poliittisen vuoropuhelun edistämistä ja kehittämistä seuraavilla aloilla: selkkausten estäminen ja ratkaiseminen, ihmisoikeudet ja demokratisointi sekä kehityksen eri toimijoiden välinen vaihto, verkottuminen ja liikkuvuuden edistäminen erityisesti kansalaisyhteiskunnassa

4 JAKSO

AIHEPIIRIKOHTAISET JA LÄPILEIKKAAVAT KYSYMYKSET

31 ARTIKLA

Sukupuolikysymykset

Yhteistyöllä autetaan vahvistamaan sellaisia politiikkoja ja ohjelmia, joilla parannetaan ja laajennetaan miesten ja naisten yhdenvertaista osallistumista sekä pyritään varmistamaan se kaikilla politiikan, talouden, yhteiskunnan ja kulttuurin osa-aloilla. Yhteistyöllä parannetaan kaikkien niiden resurssien saantia, joita naiset tarvitsevat perusoi-

keuksiensa hyödyntämiseksi täysimääräisesti. Yhteistyöllä luodaan erityisesti tarkoituksenmukainen kehys

a) sukupuolisensitiivisen lähestymistavan ja sukupuolikysymysten sisällyttämiseksi kaikkiin kehitysyhteistyön tasoihin, myös talouspolitiikkaan, strategioihin ja toimiin, sekä

b) naisia suosivien erityistoimenpiteiden käyttöönoton rohkaisemiseksi, esimerkiksi:

i) osallistuminen kansalliseen ja paikalliseen politiikantekoon,

ii) tuki naisjärjestöille,

iii) perussosiaalipalvelujen, erityisesti yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen, terveydenhoidon ja perhesuunnittelun saanti,

iv) tuotantoresurssien, erityisesti maaomaisuuden ja luoton saanti sekä työmarkkinoille pääsy, ja

v) naisten ottaminen erityisellä tavalla huomioon hätäapu- ja jälleenrakennustoimissa.

32 ARTIKLA

Ympäristö ja luonnonvarat

1. Yhteistyössä ympäristönsuojelun sekä luonnonvarojen kestävän käytön ja hallinnan aloilla pyritään

a) ottamaan huomioon ympäristön kestävä kehitys kaikilla kehitysyhteistyön osa-alueilla sekä eri toimijoiden toteuttamissa tukiohjelmissa ja -hankkeissa,

b) kehittämään ja/tai vahvistamaan ympäristönhoidon tieteellisiä, teknisiä, inhimillisiä ja institutionaalisia toimintaedellytyksiä kaikkien ympäristöalan toimijoiden edun mukaisesti,

c) tukemaan erityistoimia ja -järjestelyjä, joilla ratkotaan kestävän kehityksen kannalta kriittisiä kysymyksiä, ja ottamaan huomioon nykyiset ja myöhemmin tehtävät, mineraali- ja luonnonvaroja koskevat alueelliset ja kansainväliset sitoumukset, jotka koskevat esimerkiksi

i) trooppisia metsiä, vesivaroja, rannikkojen ja meren luonnonvaroja sekä kalavaroja, luonnonvaraista kasvistoa ja eläimistöä, maalajikerrostumia ja luonnon monimuotoisuutta,

ii) herkästi haavoittuvien ekosysteemien (esim. koralliriuttojen) suojelua,

iii) uusiutuvia energialähteitä, erityisesti aurinkoenergiaa ja energiatehokkuutta,

iv) maaseudun ja kaupunkien kestävää kehittämistä,

v) aavikoitumista, kuivuutta ja metsien häviämistä,

vi) innovatiivisten ratkaisujen kehittämistä kaupunkien ympäristöongelmiin, ja

vii) kestävään kehitykseen perustuvan matkailun edistämistä,

d) ottamaan huomioon vaarallisen jätteen kuljetus- ja käsittelykysymykset.

2. Yhteistyössä otetaan huomioon myös

a) pienten AKT-saarivaltioiden haavoittuvuus erityisesti ilmastonmuutoksen aiheuttaman uhan suhteen,

b) kuivuus- ja aavikoitumisongelman paheneminen erityisesti vähiten kehittyneissä ja sisämaavaltioissa, ja

c) instituutioiden ja toimintaedellytysten kehittäminen.

33 ARTIKLA

Instituutioiden ja toimintaedellytysten kehittäminen

1. Yhteistyössä otetaan järjestelmällisesti huomioon institutionaaliset näkökohdat, ja sillä tuetaan AKT-valtioiden pyrkimyksiä kehittää ja vahvistaa sellaisia rakenteita, instituutioita ja menettelyjä, joiden avulla

a) edistetään ja tuetaan demokratiaa, ihmisarvoa, sosiaalista oikeudenmukaisuutta ja moniarvoisuutta yhteiskuntien sisäistä ja keskinäistä monimuotoisuutta kunnioittaen,

b) edistetään ja tuetaan kaikkien ihmisoikeuksien ja perusvapauksien yleismaailmallista ja ehdotonta kunnioittamista ja suojelua,

c) kehitetään ja vahvistetaan oikeusvaltiota ja parannetaan oikeussuojaa niin, että samanaikaisesti taataan oikeuslaitosten korkea taso ja riippumattomuus, ja

d) varmistetaan kaikkien julkisten laitosten avoin ja vastuullinen hallinto.

2. Osapuolet tekevät yhteistyötä lahjonnan ja korruption torjumiseksi yhteiskunnissaan.

3. Yhteistyöllä tuetaan AKT-valtioiden pyrkimyksiä kehittää julkisista laitoksistaan kasvua ja kehitystä edistäviä ja parantaa merkittävästi julkisten palvelujen tehokkuutta, koska niillä on vaikutusta tavallisten ihmisten elämään. Tässä yhteydessä yhteistyöllä tuetaan julkisen sektorin uudistamista, järkeistämistä ja nykyaikaistamista. Yhteistyöllä tuetaan erityisesti

a) julkishallinnon uudistamista ja ajanmukaistamista,

b) oikeudellisia uudistuksia ja oikeusjärjestelmien nykyaikaistamista,

c) julkistalouden hoidon parantamista ja vahvistamista,

d) pankki- ja rahoitusalan uudistusten nopeuttamista,

e) julkisen varainhoidon parantamista ja julkisten hankintamenettelyjen uudistamista, ja

f) politiikan, hallinnon, talouden ja rahoituksen hajauttamista.

4. Yhteistyöllä tuetaan myös julkisen sektorin kriittisten toimintaedellytysten palauttamista ja/tai vahvistamista sekä sellaisia instituutioita, joita markkinatalouden toiminta edellyttää. Erityisesti tuetaan

a) markkinatalouden toiminnan mahdollistavien oikeudellisten ja sääntelyyn liittyvien valmiuksien kehittämistä, kilpailu- ja kuluttajapolitiikka mukaan luettuina,

b) politiikan analysointi-, suunnittelu-, muotoilu- ja täytäntöönpanovalmiuksien parantamista erityisesti talouden, yhteiskunnan, ympäristön, tutkimuksen, tieteen, teknologian ja innovaatioiden aloilla,

c) rahoitus- ja rahalaitosten nykyaikaistamista, vahvistamista ja uudistamista sekä menettelyjen kehittämistä,

d) niiden toimintaedellytysten kehittämistä paikallis- ja kuntatasolla, joita tarvitaan hajauttamispolitiikan täytäntöön panemiseksi ja kansalaisten osallistumiseksi kehitysprosessiin nykyistä enemmän, ja

e) toimintaedellytysten kehittämistä muilla kriittisillä aloilla, esimerkiksi:

i) kansainväliset neuvottelut, ja

ii) ulkoisen tuen hallinnointi ja yhteensovittaminen.

5. Yhteistyö käsittää kaikki alat ja osa-alueet valtiosta riippumattomien toimijoiden mukaantulon edistämiseksi ja niiden toimintaedellytysten kehittämiseksi sekä niiden ja kansallisten viranomaisten välisten tiedotus-, vuoropuhelu ja neuvottelumekanismien vahvistamiseksi myös aluetasolla.

II OSASTO

TALOUDELLINEN JA KAUPALLINEN YHTEISTYÖ

1 LUKU

TAVOITTEET JA PERIAATTEET

34 ARTIKLA

Tavoitteet

1. Taloudellisella ja kaupallisella yhteistyöllä pyritään edistämään AKT-valtioiden sujuvaa ja asteittaista integroitumista maailmantalouteen niin, että niiden poliittiset valinnat ja ensisijaiset kehitystavoitteet otetaan asianmukaisesti huomioon ja siten edistetään kestävää kehitystä ja köyhyyden poistamista AKT-valtioissa.

2. Taloudellisen ja kaupallisen yhteistyön perimmäisenä tavoitteena on mahdollistaa AKT-valtioiden täysipainoinen osallistuminen kansainväliseen kauppaan. Tässä yhteydessä otetaan erityisesti huomioon AKT-valtioiden tarve osallistua aktiivisesti monenvälisiin kauppaneuvotteluihin. AKT-valtioiden nykyinen kehitystaso huomioon ottaen taloudellisessa ja kaupallisessa yhteistyössä pyritään siihen, että AKT-valtiot pystyvät hallitsemaan maailmanlaajuistumisen asettamia haasteita ja mukautumaan asteittain kansainvälisen kaupan uusiin ehtoihin; näin helpotetaan niiden siirtymistä vapaaseen maailmantalouteen.

3. Tästä varten taloudellisessa ja kaupallisessa yhteistyössä pyritään parantamaan AKT-valtioiden tuotanto-, toimitus- ja kaupankäyntivalmiuksia sekä niiden edellytyksiä houkutella investointeja. Lisäksi yhteistyöllä pyritään luomaan uutta kaupankäyntidynamiikkaa sopimuspuolten välille, vahvistamaan AKT-valtioiden kauppa- ja investointipolitiikkaa sekä parantamaan niiden valmiuksia käsitellä kaikkia kaupan alan kysymyksiä.

4. Taloudellisessa ja kaupallisessa yhteistyössä noudatetaan täysin WTO:n määräyksiä erityis- ja erilliskohtelu mukaan luettuina, osapuolten molemminpuoliset edut ja niiden kehitystaso huomioon ottaen.

35 ARTIKLA

Periaatteet

1. Taloudellinen ja kaupallinen yhteistyö perustuu todelliseen, vahvistettuun ja strategiseen kumppanuuteen. Se perustuu myös kattavaan lähestymistapaan, joka rakentuu aiempien AKT–EY-sopimusten vahvuuksille ja saavutuksille, ja jossa hyödynnetään kaikkia käytettävissä olevia keinoja edellä asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi kohdistamalla tarkastelu tarjonnan ja kysynnän ongelmiin. Tässä yhteydessä kiinnitetään erityistä huomiota kaupan kehittämistoimiin keinona vahvistaa AKT-valtioiden kilpailukykyä. Yhteisön tukemissa AKT-valtioiden kehitysstrategioissa painotetaan sen vuoksi kaupan kehittämistä asian edellyttämällä tavalla.

2. Taloudellinen ja kaupallinen yhteistyö rakentuu alueellista yhdentymistä koskeville AKT-valtioiden aloitteille, ja siinä otetaan huomioon, että alueellinen yhdentyminen on avainasemassa integroitaessa AKT-valtioita maailmantalouteen.

3. Taloudellisessa ja kaupallisessa yhteistyössä otetaan huomioon AKT-valtioiden ja alueiden erilaiset tarpeet ja kehitystaso. Tässä yhteydessä osapuolet vahvistavat sitoumuksensa varmistaa kaikille AKT-valtioille erityis- ja erilliskohtelu, jatkaa vähiten kehittyneiden AKT-valtioiden erityiskohtelua ja ottaa pienten valtioiden, sisämaavaltioiden ja saarivaltioiden haavoittuva asema asianmukaisesti huomioon.

2 LUKU

UUDET KAUPPAJÄRJESTELYT

36 ARTIKLA

Yksityiskohtaiset säännöt

1. Edellä esitetyt tavoitteet ja periaatteet

huomioon ottaen osapuolet sopivat tekevänsä uusia Maailman kauppajärjestön (WTO) sääntöjen mukaisia kaupankäyntijärjestelyjä, joilla poistetaan asteittain niiden välisen kaupan esteitä ja vahvistetaan yhteistyötä kaikilla kauppaan liittyvillä aloilla.

2. Osapuolet sopivat, että uudet kaupankäyntijärjestelyt otetaan käyttöön asteittain, ja tunnustavat, että valmisteluvaihe on näin ollen tarpeen.

3. Uusiin kaupankäyntijärjestelyihin siirtymiseen helpottamiseksi pidetään neljännen AKT–EY-yleissopimuksen nojalla sovelletut ei-vastavuoroiset kauppaedut valmisteluvaiheen ajan voimassa kaikkien AKT-valtioiden osalta tämän sopimuksen liitteessä V määritellyin ehdoin.

4. Tässä yhteydessä osapuolet vahvistavat tämän sopimuksen liitteeseen V liitettyjen perushyödykkeitä koskevien pöytäkirjojen merkityksen. Ne ovat yhtä mieltä tarpeesta tarkastella kyseisiä pöytäkirjoja uusien kaupankäyntijärjestelyjen yhteydessä, erityisesti sitä, miten yhteensopivia ne ovat WTO:n sääntöjen kanssa; tarkoituksena on suojata niiden tarjoamat edut pitäen mielessä sokeria koskevan pöytäkirjan erityinen oikeusasema.

37 ARTIKLA

Menettelyt

1. Talouskumppanuussopimukset neuvotellaan valmisteluvaiheen aikana, joka päättyy viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2007. Uusia kaupankäyntijärjestelyjä koskevat viralliset neuvottelut alkavat syyskuussa 2002, ja uudet järjestelyt tulevat voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008, paitsi jos osapuolet sopivat aiemmasta ajankohdasta.

2. Kaikki tarvittavat toimenpiteet toteutetaan sen varmistamiseksi, että neuvottelut saadaan menestykselliseen päätökseen valmisteluvaiheen kuluessa. Tätä varten uusia kaupankäyntijärjestelyjä koskevien virallisten neuvottelujen alkamista edeltävä aika käytetään tehokkaasti neuvottelujen alkuvalmistelujen tekemiseen.

3. Valmisteluvaihetta käytetään myös AKT-valtioiden julkisen ja yksityisen sektorin toimintaedellytysten kehittämiseen kilpailukykyä vahvistavat toimenpiteet mukaan luettuina, alueellisten järjestöjen vahvistamiseen ja alueellista kaupallista yhdentymistä koskevien aloitteiden sekä tarvittaessa talousarvion sopeuttamisen ja julkisen talouden uudistamisen tukemiseen, infrastruktuurin nykyaikaistamiseen ja kehittämiseen sekä investointien edistämiseen.

4. Osapuolet tarkastelevat säännöllisesti valmistelujen ja neuvottelujen etenemistä ja suorittavat vuonna 2006 kaikille maille suunniteltujen järjestelyjen virallisen ja kattavan tarkastelun sen varmistamiseksi, että valmisteluihin tai neuvotteluihin ei tarvita lisäaikaa.

5. Talouskumppanuussopimuksia koskevat neuvottelut aloitetaan niiden AKT-valtioiden kanssa, jotka katsovat olevansa siihen valmiita, niiden tarkoituksenmukaisena pitämällä tasolla ja AKT-valtioiden ryhmän sopimien menettelyjen mukaisesti AKT-valtioiden alueellinen yhdentymisprosessi huomioon ottaen.

6. Yhteisö arvioi vuonna 2004 sellaisten muiden kuin vähiten kehittyneiden maiden tilannetta, jotka yhteisön kanssa neuvoteltuaan päättävät, että ne eivät ole valmiita tekemään talouskumppanuussopimuksia, ja tarkastelee kaikkia vaihtoehtoisia mahdollisuuksia luoda näitä maita varten uusi kaupan alan kehys, joka vastaa niiden senhetkistä tilannetta ja on WTO:n sääntöjen mukainen.

7. Talouskumppanuussopimuksia koskevissa neuvotteluissa pyritään erityisesti vahvistamaan aikataulu osapuolten välisen kaupan esteiden asteittaiselle poistamiselle WTO:n asianomaisten sääntöjen mukaisesti. Yhteisön puolelta kaupan vapauttaminen perustuu yhteisön voimassa olevaan säännöstöön, ja sen tavoitteena on AKT-valtioiden markkinoille pääsyn parantaminen nykyisestään muun muassa alkuperäsääntöjä tarkistamalla. Neuvotteluissa otetaan huomioon kehitystaso ja kaupan alan toimenpiteiden sosio-ekonomiset vaikutukset AKT-valtioille

sekä niiden edellytykset mukauttaa taloutensa vapauttamisprosessiin. Tästä syystä neuvottelut ovat mahdollisimman joustavia vahvistettaessa riittävän siirtymäkauden kesto ja lopullinen tuotekate, ja niissä otetaan huomioon herkät alat sekä epäsymmetria tariffien poistamista koskevissa aikatauluissa niin, että kulloinkin voimassa olevia WTO:n sääntöjä noudatetaan.

8. Osapuolet tekevät tiivistä yhteistyötä WTO:ssa puolustaakseen sovittuja järjestelyjä erityisesti käytettävissä olevan joustovaran osalta.

9. Yhteisö aloittaa vuoteen 2000 mennessä prosessin, jonka ansiosta monenvälisten kauppaneuvottelujen loppuun mennessä ja viimeistään vuonna 2005 kaikista vähiten kehittyneistä maista peräisin olevat lähes kaikki tuotteet saavat tullittoman pääsyn markkinoille. Prosessi rakentuu neljännen AKT–EY-yleissopimuksen voimassa oleviin kaupan alan määräyksiin, ja sen avulla yksinkertaistetaan ja tarkistetaan vähiten kehittyneiden maiden vientiin sovellettavia alkuperäsääntöjä, myös kumulaatiomääräyksiä.

38 ARTIKLA

Yhteinen kaupan alan ministerikomitea

1. Perustetaan AKT:n ja EY:n yhteinen kaupan alan ministerikomitea.

2. Kaupan alan ministerikomitea kiinnittää erityistä huomiota käytäviin monenvälisiin kauppaneuvotteluihin ja tarkastelee pidemmälle menevien vapauttamista koskevien aloitteiden vaikutuksia AKT:n ja EY:n väliseen kauppaan sekä AKT-valtioiden talouskehitystä. Se tekee tarvittavia suosituksia AKT–EY-kaupankäyntijärjestelyihin perustuvien etujen säilyttämiseksi.

3. Kaupan alan ministerikomitea kokoontuu vähintään kerran vuodessa. Ministerineuvosto vahvistaa sen työjärjestyksen. Komitea koostuu AKT-valtioiden ja yhteisön edustajista.

3 LUKU

YHTEISTYÖ KANSAINVÄLISISSÄ YHTEYKSISSÄ

39 ARTIKLA

Yleiset määräykset

1. Osapuolet korostavat, miten tärkeää on niiden aktiivinen toiminta WTO:ssa ja muissa asianmukaisissa kansainvälisissä järjestöissä, siten, että ne liittyvät järjestöjen jäseniksi ja seuraamalla tiiviisti niissä vireillä olevia asioita ja niiden toimintaa.

2. Osapuolet sopivat tekevänsä tiivistä yhteistyötä yhteisten etujensa määrittelemiseksi ja edistämiseksi kansainvälisessä talouden ja kaupan alan yhteistyössä, erityisesti WTO:ssa, muun muassa osallistumalla tulevien monenvälisten kauppaneuvottelujen esityslistan laatimiseen ja käsittelyyn. Tässä yhteydessä kiinnitetään erityistä huomiota AKT-valtioista peräisin olevien tuotteiden yhteisön ja muille markkinoille pääsyn edistämiseen.

3. Osapuolet ovat yksimielisiä myös siitä, että WTO:n sääntöjen on oltava joustavia AKT-valtioiden kehitystason ja sen huomioon ottamiseksi, mitä vaikeuksia niillä on velvoitteidensa täyttämisessä. Ne ovat yhtä mieltä myös siitä, että AKT-valtiot tarvitsevat teknistä apua sitoumustensa täytäntöönpanoon.

4. Yhteisö sopii auttavansa AKT-valtioita niiden pyrkimyksissä liittyä tämän sopimuksen määräysten mukaisesti kyseisten järjestöjen aktiivisiksi jäseniksi siten, että se kehittää tarvittavia valmiuksia osallistua asianmukaisten sopimusten neuvottelemiseen, tekemiseen, valvontaan ja täytäntöönpanoon.

40 ARTIKLA

Perushyödykkeet

1. Osapuolet tunnustavat tarpeen varmistaa perushyödykkeiden kansainvälisten markki-

noiden nykyistä parempi toiminta ja lisätä niiden avoimuutta.

2. Ne vahvistavat valmiutensa vauhdittaa keskinäisiä neuvottelujaan perushyödykkeitä käsittelevissä kansainvälisissä yhteyksissä ja organisaatioissa.

3. Tätä tarkoitusta varten vaihdetaan kumman tahansa osapuolen pyynnöstä näkemyksiä

— voimassa olevien kansainvälisten sopimusten tai hallitustenvälisten erityistyöryhmien toiminnasta niiden parantamiseksi ja tehostamiseksi markkinoilla vallitsevien suuntausten mukaisesti, ja

— silloin, kun ehdotetaan kansainvälisen sopimuksen tekemistä tai uusimista tai hallitustenvälisen erityistyöryhmän perustamista.

Tällaisen näkemysten vaihdon tavoitteena on kunkin osapuolen etujen huomioon ottaminen, ja sitä voidaan tarvittaessa harjoittaa kaupan alan ministerikomiteassa.

4 LUKU

PALVELUJEN KAUPPA

41 ARTIKLA

Yleiset määräykset

1. Osapuolet korostavat palvelujen kasvavaa merkitystä kansainvälisessä kaupassa ja niiden merkittävää osuutta taloudellisessa ja yhteiskunnallisessa kehityksessä.

2. Osapuolet vahvistavat palvelukaupan yleissopimuksen (GATS) yhteydessä tekemänsä sitoumukset ja korostavat tarvetta soveltaa palvelujen AKT-toimittajiin erityis- ja erilliskohtelua.

3. Kaupan ja palvelujen asteittaista vapauttamista koskevissa neuvotteluissa yhteisö sitoutuu GATS-sopimuksen XIX artiklan mukaisesti suhtautumaan myönteisesti AKT-valtioiden ensisijaisiin, EY:n aikataulun kehittämistä koskeviin tavoitteisiin niiden erityistarpeiden täyttämiseksi.

4. Osapuolet sopivat tavoitteekseen laajentaa kumppanuuttaan talouskumppanuussopimusten mukaisesti ja sen jälkeen, kun ne ovat saaneet kokemusta GATS-sopimuksen mukaisen suosituimmuusvelvoitteen soveltamisesta, koskemaan palvelujen vapauttamista GATS-sopimuksen määräysten mukaisesti; erityisesti kyseeseen tulevat määräykset kehitysmaiden liittymisestä vapauttamista koskeviin sopimuksiin.

5. Yhteisö tukee AKT-valtioiden pyrkimyksiä vahvistaa niiden edellytyksiä tarjota palveluja. Erityistä huomiota kiinnitetään työvoimaan, liiketoimintaan, jakeluun, rahoitukseen, matkailuun, kulttuuriin ja rakentamiseen liittyviin palveluihin sekä niihin liittyviin teknisiin palveluihin AKT-valtioiden kilpailukyvyn parantamiseksi ja sitä kautta AKT-valtioiden tavara- ja palvelukaupan arvon ja määrän lisäämiseksi.

42 ARTIKLA

Merikuljetukset

1. Osapuolet tunnustavat turvallisessa ja puhtaassa meriympäristössä harjoitettavien, tehokkaiden ja kustannustehokkaiden merikuljetuspalvelujen merkityksen tärkeimpänä kuljetusmuotona, jolla helpotetaan kansainvälistä kauppaa ja joka toimii siten yhtenä talouden ja kaupan kehittämisen taustavoimista.

2. Osapuolet sitoutuvat edistämään merikuljetusten vapauttamista ja tässä tarkoituksessa soveltavat tehokkaasti periaatetta, joka koskee syrjimätöntä ja rajoittamatonta pääsyä kansainvälisille merikuljetusmarkkinoille kaupallisin perustein.

3. Kukin osapuoli muun muassa myöntää toisen osapuolen kansalaisten tai yritysten liikennöimille laivoille ja jommankumman osapuolen alueella rekisteröidyille laivoille vähintään samat etuudet kuin omille laivoilleen satamiin pääsyn, satamien infrastruktuu-

rin ja muiden meriliikenteen oheispalvelujen käytön, niihin liittyvien maksujen ja tullipalvelujen sekä lastaukseen ja purkuun tarkoitettujen ankkuripaikkojen ja muiden tilojen osoittamisen osalta.

4. Yhteisö tukee AKT-valtioiden pyrkimyksiä kehittää ja edistää tehokkaita ja kustannustehokkaita merikuljetuspalveluja AKT-valtioissa niiden toimijoiden osuuden kasvattamiseksi kansainvälisissä laivauspalveluissa.

43 ARTIKLA

Tieto- ja viestintätekniikat sekä tietoyhteiskunta

1. Osapuolet tunnustavat tieto- ja viestintätekniikoiden tärkeän aseman sekä aktiivisen osallistumisen tietoyhteiskuntaan ennakkoedellytyksiksi sille, että AKT-valtiot onnistuvat integroitumaan maailmantalouteen.

2. Näin ollen ne toistavat voimassa olevien monenvälisten sopimusten, erityisesti GATS-sopimukseen liitetyn perusteleviestinnästä tehdyn pöytäkirjan, yhteydessä tekemänsä sitoumukset ja kehottavat niitä AKT-valtioita, jotka eivät vielä ole kyseisten sopimusten osapuolia, liittymään niihin.

3. Lisäksi osapuolet sopivat osallistuvansa täysimääräisesti ja aktiivisesti kaikkiin alalla jatkossa mahdollisesti käytäviin kansainvälisiin neuvotteluihin.

4. Tätä varten osapuolet toteuttavat toimenpiteitä, joilla tieto- ja viestintätekniikoiden hyödyntäminen tehdään AKT-valtioiden kansalaisille helpoksi, esimerkiksi

— kehittämällä uusiutuvia ja kohtuuhintaisia energialähteitä ja edistämällä niiden käyttöä, ja

— kehittämällä ja hyödyntämällä kustannuksiltaan edullisia ja nykyistä laajempia langattomia verkkoja.

5. Lisäksi osapuolet sopivat vauhdittavansa keskinäistä yhteistyötään tieto- ja viestintätekniikoiden sekä tietoyhteiskunnan aloilla. Yhteistyössä keskitytään erityisesti viestintäjärjestelmien nykyistä parempaan täydentävyyteen ja yhdenmukaisuuteen kansallisella, alueellisella ja kansainvälisellä tasolla sekä niiden mukauttamiseen uuden teknologian vaatimuksiin.

5 LUKU

KAUPPAAN LIITTYVÄT ALAT

44 ARTIKLA

Yleiset määräykset

1. Osapuolet tunnustavat uusien kauppaan liittyvien alojen kasvavan merkityksen pyrittäessä helpottamaan AKT-valtioiden asteittaista integroitumista maailmantalouteen. Näin ollen ne sopivat vahvistavansa näiden alojen yhteistyötään osallistumalla täysimääräisesti ja koordinoidusti asianomaisiin kansainvälisiin foorumeihin ja sopimuksiin.

2. Tämän sopimuksen määräysten ja osapuolten sopimien kehitysstrategioiden mukaisesti yhteisö tukee AKT-valtioiden pyrkimyksiä vahvistaa niiden valmiuksia toimia kaikilla kauppaan liittyvillä aloilla, mihin tarvittaessa sisältyy niiden institutionaalisten puitteiden kehittäminen ja tukeminen.

45 ARTIKLA

Kilpailupolitiikka

1. Osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että tehokkaiden ja järkevien kilpailupolitiikkojen ja -sääntöjen laatiminen ja soveltaminen ovat ratkaisevassa asemassa pyrittäessä parantamaan ja turvaamaan investointien kannalta suotuisa toimintaympäristö, kestävä teollistamisprosessi ja avoimuus markkinoille pääsyssä.

2. Terveen kilpailun vääristymien poistamiseksi sekä kunkin AKT-valtion kehitystaso ja erilaiset taloudelliset tarpeet asianmukaisesti huomioon ottaen osapuolet sitoutuvat panemaan täytäntöön kansallisia ja alueellisia sääntöjä ja politiikkoja. Tähän kuuluu sellais-

ten yritysten välisten sopimusten, yritysten yhteenliittymien päätösten ja yritysten yhteisten toimintatapojen valvonta ja määrätyissä tapauksissa kieltäminen, joiden tavoitteena tai seurauksena on kilpailun estäminen, rajoittaminen tai vääristäminen. Edelleen osapuolet sopivat kieltävänsä sen, että yksi tai useampi yritys käyttäisi määräävää asemaansa väärin yhteisön markkinoilla tai AKT-valtioiden alueella.

3. Osapuolet sopivat myös vahvistavansa alan yhteistyötään tehokkaiden kilpailupolitiikkojen laatimiseksi ja tukemiseksi tarkoituksenmukaisten kansallisten kilpailuelinten toimesta, jotka asteittain varmistavat sen, että niin yksityiset kuin valtion yritykset soveltavat kilpailusääntöjä tehokkaasti. Tämän alan yhteistyöhön kuuluu erityisesti avustaminen tarkoituksenmukaisen lainsäädäntökehyksen laatimisessa ja sen hallinnollisessa toimeenpanossa, ottaen huomioon erityisesti vähiten kehittyneiden maiden erityistilanne.

46 ARTIKLA

Teollis- ja tekijänoikeuksien suojaaminen

1. Osapuolet tunnustavat tarpeen varmistaa teollis- ja tekijänoikeuksien, kaupallisen omaisuuden oikeuksien sekä muiden, teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyvistä näkökohdista tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'TRIPS-sopimus', soveltamisalaan kuuluvien oikeuksien, myös maantieteellisten merkintöjen, riittävän ja tehokkaan suojan kansainvälisten standardien mukaisesti kahdenvälisen kaupan vääristymien ja esteiden vähentämiseksi, sanotun kuitenkaan rajoittamatta osapuolten kannanottoja monenvälisissä neuvotteluissa.

2. Osapuolet korostavat tässä yhteydessä sitä, miten tärkeää on liittyä WTO-sopimukseen liittyvään teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyvistä näkökohdista tehtyyn TRIPS-sopimukseen ja biologista monimuotoisuutta koskevaan yleissopimukseen (CBD-yleissopimus).

3. Ne ovat myös yksimielisiä tarpeesta liittyä kehitystasonsa mukaisesti kaikkiin TRIPS-sopimuksen I osassa mainittuihin, teollis- ja tekijänoikeuksista sekä kaupallisen omaisuuden oikeuksista tehtyihin kansainvälisiin sopimuksiin.

4. Yhteisö, jäsenvaltiot ja AKT-valtiot voivat harkita sopimusten tekemistä sellaisia tuotteita koskevien tavaramerkkien ja maantieteellisten merkintöjen suojelemiseksi, joilla on erityistä merkitystä jommallekummalle osapuolelle.

5. Tässä sopimuksessa teollis- ja tekijänoikeuksien piiriin luetaan erityisesti tekijänoikeus mukaan luettuina tietokoneohjelmien tekijänoikeus ja lähioikeudet, myös taiteelliset mallit, ja teollinen omaisuus, johon kuuluvat hyödyllisyysmallit, patentit, myös bioteknisiä keksintöjä ja kasvilajikkeita tai muita tehokkaita erityisjärjestelmiä koskevat patentit, teollismallit, maantieteelliset merkinnät, myös suojatut alkuperänimitykset, tavaroiden tai palvelujen tavaramerkit, integroitujen piirien piirimallit sekä tietokantojen oikeudellinen suoja ja epäterveeltä kilpailulta suojautuminen, siten kuin on määrätty teollisuusomistusoikeuden suojelemista koskevan Pariisin sopimuksen 10 a artiklassa, sekä taitotietoa koskevien julkaisemattomien tietojen suojelua.

6. Lisäksi osapuolet sopivat vahvistavansa alan yhteistyötään. Pyynnöstä ja yhteisesti sovituin ehdoin yhteistyö voidaan ulottaa muun muassa seuraaville aloille: teollis- ja tekijänoikeuksien suojaa ja noudattamista koskevien lakien ja asetusten valmistelu, kyseisten oikeuksien oikeudenhaltijan toimesta tapahtuvan väärinkäytön ja kilpailijoiden toimesta tapahtuvan näiden oikeuksien rikkomisten estäminen, kansallisten ja alueellisten virastojen ja muiden elinten perustaminen ja vahvistaminen, myös tuki toimeenpanoon ja suojeluun osallistuville alueellisille teollis- ja tekijänoikeusjärjestöille henkilöstön koulutus mukaan luettuna.

47 ARTIKLA

Standardointi ja sertifiointi

1. Osapuolet sopivat tiivistävänsä yhteis-

työtään standardoinnin, sertifioinnin ja laadunvarmistuksen aloilla poistaakseen tarpeettomia teknisiä esteitä ja vähentääkseen kyseisillä aloilla vallitsevia keskinäisiä eroavuuksia siten, että helpotetaan kauppaa.

Tässä yhteydessä osapuolet vahvistavat WTO-sopimukseen liitetyn kaupan teknisistä esteistä tehdyn sopimuksen (TBT-sopimus) nojalla tekemänsä sitoumuksen.

2. Yhteistyöllä standardoinnin ja sertifioinnin aloilla pyritään edistämään osapuolten välillä yhteensopivia järjestelmiä, erityisesti:

— TBT-sopimuksen mukaisia, myös alakohtaisia toimenpiteitä kansainvälisten teknisten määräysten, standardien ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen käytön lisäämiseksi AKT-valtioiden talouden kehitystaso huomioon ottaen,

— yhteistyötä laatujohtamisen ja laadunvarmistuksen aloilla tietyillä AKT-valtioiden kannalta merkittävillä aloilla,

— tukea AKT-valtioiden aloitteille toimintaedellytysten kehittämiseksi vaatimustenmukaisuuden arvioinnin, mittaustoiminnan ja standardoinnin aloilla, ja

— toimivien yhteyksien kehittämistä AKT-valtioiden sekä eurooppalaisten standardointi-, vaatimustenmukaisuuden arviointi- ja sertifiointilaitosten välille.

3. Osapuolet sopivat harkitsevansa ajallaan vastavuoroista tunnustamista koskevien sopimusten neuvottelemista aloilla, joilla on niille molemmille taloudellista merkitystä.

48 ARTIKLA

Terveys- ja kasvinsuojelutoimet

1. Osapuolet tunnustavat kunkin osapuolen oikeuden ottaa käyttöön tai saattaa voimaan terveys- ja kasvinsuojelutoimia, jotka ovat tarpeen ihmisten, eläinten tai kasvien elämän tai terveyden suojelemiseksi, edellyttäen, että kyseiset toimet eivät yleisesti ottaen toimi mielivaltaisen syrjinnän tai kaupan peitellyn rajoittamisen muotona. Tätä tarkoitusta varten osapuolet vahvistavat WTO-sopimukseen liitetyn, terveys- ja kasvinsuojelutoimista tehdyn sopimuksen (SPS-sopimus) yhteydessä tekemänsä sitoumukset osapuolten kehitystaso huomioon ottaen.

2. Edelleen osapuolet sitoutuvat SPS-sopimuksen mukaisesti vahvistamaan koordinointia, kuulemista ja tiedottamista ehdotettuja terveys- ja kasvinsuojelutoimia koskevien ilmoitusten ja niiden soveltamisen osalta aina, kun kyseiset toimet voivat vaikuttaa jommankumman osapuolen etuihin. Ne myös sopivat ennalta järjestettävästä kuulemisesta ja koordinoinnista Codex Alimentariuksen, kansainvälisen eläintautiviraston ja kansainvälisen kasvinsuojeluyleissopimuksen yhteydessä yhteisten etujensa edistämiseksi.

3. Osapuolet sopivat lujittavansa yhteistyötään AKT-valtioiden julkisen ja yksityisen sektorin toimintaedellytysten vahvistamiseksi tällä alalla.

49 ARTIKLA

Kauppa ja ympäristö

1. Osapuolet vahvistavat sitoumuksensa edistää kansainvälisen kaupan kehittämistä niin, että varmistetaan ympäristön kestävä ja järkevä hoito alan kansainvälisten sopimusten ja sitoumusten mukaisesti sekä osapuolten kehitystaso asianmukaisesti huomioon ottaen. Ne ovat yhtä mieltä siitä, että AKT-valtioiden erityistarpeet ja -vaatimukset olisi otettava huomioon ympäristöalan toimien suunnittelussa ja toteutuksessa.

2. Rio de Janeiron periaatteet mielessä pitäen ja sen edistämiseksi, että kauppa ja ympäristö tukisivat toisiaan, osapuolet sopivat vahvistavansa yhteistyötään tällä alalla. Yhteistyön erityisiä tavoitteita ovat johdonmukaisten kansallisten, alueellisten ja kansainvälisten politiikkojen laatiminen, ympäris-

töön liittyvien tuotteiden ja palvelujen laadunvalvonnan vahvistaminen sekä ympäristöä säästävien tuotantomenetelmien kehittäminen asianomaisilla aloilla.

50 ARTIKLA

Kauppa ja työelämää koskevat normit

1. Osapuolet vahvistavat sitoutumisensa keskeisimpiin kansainvälisesti tunnustettuihin, Kansainvälisen työjärjestön (ILO) asianomaisissa sopimuksissa määriteltyihin työelämää koskeviin säännöksiin. Erityisesti kyseeseen tulevat järjestäytymisoikeus ja kollektiivinen neuvotteluoikeus, pakkotyön poistaminen, lapsityövoiman pahimpien esiintymismuotojen poistaminen sekä syrjimättömyys työhönotossa.

2. Osapuolet sopivat vahvistavansa yhteistyötään erityisesti seuraavilla aloilla:

— asianomaista lainsäädäntöä ja työelämää koskevia säännöksiä koskevien tietojen vaihto,

— kansallisen työlainsäädännön laatiminen ja voimassa olevan lainsäädännön vahvistaminen,

— kasvatukselliset ja tietoisuutta lisäävät ohjelmat, ja

— kansallisen lainsäädännön ja työelämää koskevien säännösten noudattamisesta huolehtiminen.

3. Osapuolet sopivat, että työelämää koskevia säännöksiä ei olisi käytettävä protektionistisiin tarkoituksiin kaupankäynnissä.

51 ARTIKLA

Kuluttajapolitiikka ja kuluttajien terveyden suojelu

1. Osapuolet sopivat vauhdittavansa yhteistyötään kuluttajapolitiikan ja kuluttajien terveyden suojelun alalla niin, että kansallinen lainsäädäntö otetaan asianmukaisesti huomioon kaupan esteiden välttämiseksi.

2. Yhteistyöllä pyritään erityisesti parantamaan alan institutionaalisia ja teknisiä toimintaedellytyksiä, perustamaan keskinäiseen tiedotukseen tarkoitettuja, vaarallisia tuotteita koskevia nopeita varoitusjärjestelmiä, vaihtamaan tietoja ja kokemuksia tuotteita ja tuoteturvallisuutta koskevan, markkinoille saattamisen jälkeisen valvonnan käyttöönotosta ja toiminnasta, parantamaan kuluttajille annettavia tietoja hinnoista sekä tarjolla olevien tuotteiden ja palvelujen ominaisuuksista, kannustamaan riippumattomien kuluttajajärjestöjen ja kuluttajien edustajien välisten yhteyksien luomista, parantamaan kuluttajapolitiikkojen ja -järjestelmien yhteensopivuutta, ilmoittamaan lainsäädännön toimeenpanosta ja edistämään yhteistyötä haitallisten tai sopimattomien liiketapojen tutkimisessa sekä panemaan täytäntöön vientikieltoja osapuolten välisessä sellaisten tavaroiden ja palvelujen kaupassa, joiden markkinoille saattaminen on kielletty niiden tuotantomaassa.

52 ARTIKLA

Verotusta koskeva poikkeuslauseke

1. Tämän sopimuksen määräysten mukaisesti myönnetty suosituimmuuskohtelu tai mikä tahansa tämän sopimuksen nojalla tehty järjestely ei koske nykyisiä tai tulevia veroetuisuuksia, joita osapuolet myöntävät kaksinkertaisen verotuksen välttämisestä tehtyjen sopimusten tai muiden verotusjärjestelyjen tai kansallisen verolainsäädännön perusteella, sanotun kuitenkaan rajoittamatta liitteessä IV olevan 31 artiklan määräysten soveltamista.

2. Mikään tässä sopimuksessa tai sen nojalla tehdyssä järjestelyssä ei voi estää minkään sellaisen toimenpiteen käyttöönottoa tai toteuttamista, jonka tarkoituksena on estää verojen kiertäminen kaksinkertaisen verotuksen välttämisestä tehtyjen sopimusten tai muiden verotusjärjestelyjen tai kansallisen verolainsäädännön verotusta koskevien määräysten ja sääntöjen mukaisesti.

3. Mikään tässä sopimuksessa tai sen nojalla tehdyssä järjestelyssä ei voi estää osapuolten verolainsäädäntönsä asiaa koskevia sään-

nöksiä soveltaessaan tekemästä eroa eri tilanteessa olevien veronmaksajien välillä erityisesti näiden asuinpaikan osalta tai sen osalta, minne ne ovat sijoittaneet pääomansa.

6 LUKU

YHTEISTYÖ MUILLA ALOILLA

53 ARTIKLA

Kalastusalan sopimukset

1. Osapuolet ilmoittavat valmiudestaan neuvotella kalastusalan sopimuksia, joiden tavoitteena on kestävien ja molempia osapuolia tyydyttävien edellytysten takaaminen AKT-valtioiden kalastustoiminnalle.

2. Tällaisia sopimuksia tehtäessä tai täytäntöön pantaessa AKT-valtiot eivät saa harjoittaa syrjintää yhteisöä kohtaan tai jäsenvaltioiden kesken, sanotun kuitenkaan rajoittamatta kehitysmaiden välisiä erityisjärjestelyjä samalla maantieteellisellä alueella, vastavuoroiset kalastusalan järjestelyt mukaan luettuina. Myöskään yhteisö ei saa harjoittaa AKT-valtioita kohtaan syrjintää.

54 ARTIKLA

Elintarviketurva

1. Yhteisö sitoutuu saatavilla olevien maataloustuotteiden osalta huolehtimaan siitä, että vientituet voidaan vahvistaa nykyistä aiemmin kaikille AKT-valtioille sen tuotevalikoiman osalta, joka on määritelty kyseisten valtioiden ilmoittamien elintarviketarpeiden perusteella.

2. Ennakkovahvistus tehdään vuodeksi, ja sitä sovelletaan kunakin vuonna tämän sopimuksen voimassaolon ajan niin, että tukitaso määritellään komission tavallisesti noudattamien menetelmien mukaisesti.

3. Niiden AKT-valtioiden, jotka sitä pyytävät osana elintarviketurvapolitiikkaansa, kanssa voidaan sopia erityisjärjestelyistä.

4. Edellä 3 kohdassa tarkoitetut erityisjärjestelyt eivät saa vaarantaa AKT-valtioiden alueiden tuotantoa ja kauppavirtoja.

4. OSA

KEHITYSRAHOITUSYHTEISTYÖ

I OSASTO

YLEISET MÄÄRÄYKSET

1 LUKU

TAVOITTEET, PERIAATTEET, SUUNTAVIIVAT JA TUKIKELPOISUUS

55 ARTIKLA

Tavoitteet

Kehitysrahoitusyhteistyön tavoitteena on riittäviä rahoitusvaroja ja tarkoituksenmukaista teknistä apua antamalla tukea ja edistää AKT-valtioiden pyrkimyksiä saavuttaa tässä sopimuksessa asetetut tavoitteet yhteisen edun mukaisesti ja keskinäisen riippuvuuden hengessä.

56 ARTIKLA

Periaatteet

1. Kehitysrahoitusyhteistyötä toteutetaan AKT-valtioiden vahvistamien kehitystä koskevien tavoitteiden, strategioiden ja painopisteiden perusteella ja niiden mukaisesti sekä kansallisella että alueellisella tasolla. Niiden maantieteelliset, yhteiskunnalliset ja kulttuuriset erityispiirteet samoin kuin niiden erityiset voimavarat otetaan huomioon. Lisäksi yhteistyöllä

a) edistetään paikallista itsehallintaa kaikilla kehitysprosessin eri tasoilla,

b) ilmennetään keskinäisiin oikeuksiin ja velvollisuuksiin perustuvaa kumppanuutta,

c) korostetaan ennustettavuuden ja varmuuden merkitystä varojen jakamisessa, joka

toteutetaan erittäin edullisin ehdoin ja jatkuvasti,

d) pyritään joustavuuteen ja siihen, että kunkin AKT-valtion tilanne sekä asianomaisen hankkeen tai ohjelman erityisluonne otetaan huomioon, ja

e) varmistetaan tehokkuus, koordinointi ja johdonmukaisuus.

2. Yhteistyöllä varmistetaan vähiten kehittyneiden AKT-valtioiden erityiskohtelu ja otetaan asianmukaisesti huomioon sisämaa- ja saarivaltioiden haavoittuvuus. Lisäksi pyritään vastaamaan selkkausten jälkeisessä tilanteessa olevien maiden erityistarpeisiin.

57 ARTIKLA

Suuntaviivat

1. AKT-valtiot ja Euroopan yhteisö panevat tiiviissä yhteistyössä täytäntöön tämän sopimuksen puitteissa rahoitettavat toimet ja tunnustavat kumppanien olevan yhdenvertaisia.

2. AKT-valtioiden vastuulla on

a) niiden tavoitteiden ja painopisteiden määrittely, joille maaohjelmat perustuvat,

b) hankkeiden ja ohjelmien valinta,

c) hankkeita ja ohjelmia koskevien asiakirjojen valmistelu ja esittely,

d) sopimusten valmistelu, neuvottelu ja tekeminen,

e) hankkeiden ja ohjelmien täytäntöönpano ja hallinnointi, ja

f) hankkeiden ja ohjelmien ylläpito.

3. Myös tukikelpoiset valtiosta riippumattomat toimijat voivat ehdottaa ja panna täytäntöön ohjelmia ja hankkeita niitä koskevilla aloilla sanotun kuitenkaan rajoittamatta edellä mainittujen määräysten soveltamista.

4. AKT-valtiot ja yhteisö vastaavat yhdessä

a) kehitysrahoitusyhteistyötä koskevien suuntaviivojen laatimisesta yhteisissä toimielimissä,

b) maaohjelmien hyväksymisestä,

c) hankkeiden ja ohjelmien ennakkoarvioinnista,

d) tarjouspyyntöihin ja sopimuksiin osallistumista koskevien ehtojen yhdenvertaisuuden varmistamisesta,

e) hankkeiden ja ohjelmien vaikutusten ja tulosten seurannasta ja arvioinnista, ja

f) hankkeiden ja ohjelmien moitteettoman, nopean ja tehokkaan toimeenpanon varmistamisesta.

5. Yhteisö tekee hankkeita ja ohjelmia koskevat rahoituspäätökset.

6. Jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä, kaikki jommankumman osapuolen hyväksyntää edellyttävät päätökset on hyväksyttävä, tai ne katsotaan hyväksytyiksi, 60 päivän kuluessa siitä, kun toinen osapuoli on ilmoittanut niistä.

58 ARTIKLA

Rahoituskelpoisuus

1. Seuraavat tahot tai elimet voivat saada tämän sopimuksen mukaista rahoitustukea:

a) AKT-valtiot,

b) alueelliset tai valtioidenväliset elimet, joihin kuuluu yksi tai useampi AKT-valtio ja joilla on näiden valtioiden valtuutus, ja

c) AKT-valtioiden ja yhteisön yhteiset elimet, jotka ne ovat perustaneet tiettyjen erityistavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Asianomaisen yhden tai useamman AKT-valtion suostumuksella rahoitustukea voidaan myöntää myös

a) AKT-valtioiden kansallisille ja/tai alueellisille julkisille tai osittain julkisille virastoille, ministeriöille tai paikallisviranomaisille sekä erityisesti niiden rahoituslaitoksille ja kehityspankeille,

b) AKT-valtioiden yrityksille sekä muille yksityisille järjestöille ja toimijoille,

c) yhteisön jäsenvaltion yrityksille, jotta ne voisivat oman panoksensa lisäksi sitoutua tuotannollisiin hankkeisiin jonkun AKT-valtion alueella,

d) AKT-valtioista tai yhteisöstä peräisin oleville rahoituksen välittäjille, jotka tekevät, edistävät ja rahoittavat yksityissijoituksia AKT-valtioissa, ja

e) AKT-valtioista tai yhteisöstä peräisin oleville hajautetun yhteistyön toimijoille tai muille valtiosta riippumattomille toimijoille.

2 LUKU

RAHOITUKSEN SOVELTAMISALA JA LUONNE

59 ARTIKLA

Asianomaisen yhden tai useamman AKT-valtion sekä kansallisella että alueellisella tasolla asettamien painopisteiden puitteissa tukea voidaan antaa sellaisille hankkeille, ohjelmille ja muille toimintamuodoille, joilla edistetään tässä sopimuksessa asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

60 ARTIKLA

Rahoituksen soveltamisala

Tarpeista ja kaikkien soveltuvimmiksi katsottavien toimien lajista riippuen rahoitusta voidaan antaa muun muassa seuraavien tukemiseen:

a) toimenpiteet AKT-valtioiden velkataakan ja maksutaseongelmien lieventämiseksi,

b) makrotaloudelliset ja rakenteelliset uudistukset ja politiikat,

c) vientitulojen epävakaudesta aiheutuvien haittavaikutusten lieventäminen,

d) alakohtaiset politiikat ja uudistukset,

e) instituutioiden ja toimintaedellytysten kehittäminen,

f) tekniset yhteistyöohjelmat, ja

g) humanitaarinen ja hätäapu, myös pakolaisten ja kotiseudultaan siirtymään joutuneiden henkilöiden auttaminen, lyhytkestoiset kunnostustoimet ja katastrofivalmius.

61 ARTIKLA

Rahoituksen luonne

1. Rahoitusta myönnetään muun muassa

a) hankkeisiin ja ohjelmiin,

b) puiteluottoihin, vakuusjärjestelmiin ja pääomarahoitukseen,

c) talousarviotukeen joko suorana niille AKT-valtiolle, joiden valuutat ovat vaihdettavia ja vapaasti siirrettävissä, tai välillisenä yhteisön eri välineistä syntyvistä vastarahastoista,

d) hankkeiden ja ohjelmien tehokkaan hallinnon ja valvonnan edellyttämään henkilöstöön ja materiaaliin, ja

e) alakohtaisiin ja yleisiin tuontitukiohjelmiin, joita voivat olla

i) alakohtaiset tuontiohjelmat suorien hankintojen muodossa tuotantojärjestelmän panosten ja sosiaalipalvelujen parantamiseen tarvittavien hankintojen rahoitus mukaan luettuna,

ii) alakohtaiset tuontiohjelmat, joissa ulkomaista valuuttaa vapautetaan erissä alakohtaisen tuonnin rahoittamiseksi, ja

iii) yleiset tuontiohjelmat, joissa ulkomaista valuuttaa vapautetaan erissä yleisen, laajan tuotevalikoiman kattavan tuonnin rahoittamiseksi.

2. Suoraa talousarviotukea myönnetään makrotaloudellisiin tai alakohtaisiin uudistuksiin edellyttäen, että

a) julkisten menojen hoito on riittävän avointa, vastuullista ja tehokasta,

b) on olemassa maan itsensä laatimat ja sen tärkeimpien rahoittajien hyväksymät, tarkoin määritellyt makrotaloudelliset tai alakohtaiset politiikat, ja

c) julkisissa hankinnoissa noudatetaan avoimuutta.

3. Samantyyppistä suoraa talousarviotukea aletaan asteittain myöntää alakohtaisille politiikoille yksittäisten hankkeiden sijaan.

4. Tuontiohjelmien välineitä tai edellä määriteltyä talousarviotukea voidaan käyttää myös tukikelpoisten AKT-valtioiden tukemiseen niiden toteuttaessa uudistuksia, joilla pyritään alueiden välisen talouden vapauttamiseen ja joista aiheutuu siirtymävaiheen nettokustannuksia.

5. Tämän sopimuksen puitteissa Euroopan kehitysrahaston, jäljempänä 'rahasto', varoja, myös vastarahastoja, edellisten rahastojen käyttämättömiä varoja, Euroopan investointipankin, jäljempänä 'pankki', omia varoja ja tarvittaessa Euroopan yhteisön talousarviosta myönnettäviä varoja käytetään sellaisten hankkeiden, ohjelmien ja muiden toimintamuotojen rahoittamiseen, joilla edistetään tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamista.

6. Tämän sopimuksen nojalla myönnettäviä varoja voidaan käyttää hankkeiden ja ohjelmien niin paikallisten kuin ulkomaistenkin kokonaiskustannusten kattamiseen toistuvat kustannukset mukaan luettuina.

II OSASTO

RAHOITUSYHTEISTYÖ

1 LUKU

RAHOITUSVARAT

62 ARTIKLA

Kokonaismäärä

1. Yhteisön rahoitustuen kokonaismäärä tässä sopimuksessa määritettyjen tavoitteiden toteuttamiseksi ja yhteisön rahoitustuen ehdot esitetään tämän sopimuksen liitteissä.

2. Jollei jokin AKT-valtio ratifioi tätä sopimusta tai jos se sanoo sen irti, osapuolet sopeuttavat liitteessä I olevassa rahoituspöytäkirjassa tarkoitetut varojen määrät. Sopeuttamista sovelletaan myös, jos

a) tähän sopimukseen liittyy uusia AKT-valtioita, jotka eivät ole osallistuneet sopimusneuvotteluihin, ja

b) yhteisö laajenee uusilla jäsenillä.

63 ARTIKLA

Rahoitusmuodot

Asianomainen yksi tai useampi AKT-valtio vahvistaa yhdessä yhteisön kanssa kunkin hankkeen tai ohjelman rahoitusmuodot ottaen huomioon

a) asianomaisten valtioiden kehitystason, maantieteellisen sijainnin sekä taloudellisen ja rahoituksellisen tilanteen,

b) hankkeen tai ohjelman luonteen, sen taloudellisen ja rahoituksellisen kannattavuuden sekä sen yhteiskunnalliset ja kulttuuriset vaikutukset, ja

c) lainojen osalta tekijät, joilla taataan lainanhoito.

64 ARTIKLA

Jälleenlainaustoiminta

1. Rahoitustukea voidaan myöntää asianomaisille AKT-valtioille taikka AKT-valtioiden tai tämän sopimuksen määräysten mukaisesti rahoituskelpoisten laitosten välityksellä tai suoraan mille tahansa muulle rahoituskelpoiselle edunsaajalle. Jos rahoitustukea myönnetään välittäjän kautta lopulliselle tuen vastaanottajalle tai suoraan yksityisen sektorin edunsaajalle,

a) kyseisen tuen myöntämistä välittäjän kautta tai suoraan lopulliselle tuen vastaanottajalle koskevat ehdot vahvistetaan rahoitussopimuksessa tai lainasopimuksessa, ja

b) taloudellinen hyöty, jonka välittäjä saa jälleenlainauksesta tai lainaamisesta suoraan yksityisen sektorin edunsaajalle, käytetään kehitystarkoituksiin rahoitussopimuksessa tai lainasopimuksessa edellytyksin sen jälkeen, kun on otettu huomioon hallinnolliset kustannukset, valuutta- ja rahoitusriskit sekä lopulliselle tuen vastaanottajalle annetun asiantuntija-avun kustannukset.

2. Jos rahoitus tapahtuu AKT-maassa sijaitsevan ja/tai AKT-maissa toimivan jälleenlainaajan kautta, tämän tehtävänä on valita ja arvioida kukin hanke sekä hoitaa käyttöönsä annettuja varoja tässä sopimuksessa määrättyjen edellytysten mukaisesti ja osapuolten yhteisellä sopimuksella.

65 ARTIKLA

Yhteisrahoitus

1. Tämän sopimuksen mukaisia rahoitusvaroja voidaan AKT-valtioiden pyynnöstä osoittaa yhteisrahoitukseen erityisesti kehitysyhteistyöelinten ja -laitosten, yhteisön jäsenvaltioiden, AKT-valtioiden, kolmansien maiden, kansainvälisten tai yksityisten rahoituslaitosten, yritysten tai vientiluottoelinten kanssa.

2. Yhteisrahoitusmahdollisuuteen kiinnitetään huomiota etenkin tapauksissa, joissa yhteisön osallistuminen rohkaisee muiden rahoituslaitosten osallistumista ja joissa tällä rahoitusmuodolla saadaan aikaan AKT-valtion kannalta edullinen rahoituspaketti.

3. Tässä artiklassa tarkoitettu rahoitus voi olla joko yhteis- tai rinnakkaisrahoitusta. Kussakin tapauksessa etusijalla on kustannustehokkuudeltaan sopivin rahoitusmuoto. Lisäksi koordinoidaan ja yhdenmukaistetaan yhteisön ja muiden yhteisrahoittajien toimia siten, että AKT-valtioiden suoritettaviksi tulevien menettelyjen määrä on mahdollisimman pieni ja että nämä menettelyt ovat joustavia.

4. Neuvottelu- ja yhteensovittamismenettelyä muiden avunantajien ja yhteisrahoittajien kanssa olisi tehostettava ja kehitettävä tekemällä mahdollisuuksien mukaan yhteisrahoitusta koskevia puitesopimuksia, ja yhteisrahoituspolitiikkaa ja siihen liittyviä menettelyjä olisi tarkasteltava uudelleen tehokkuuden ja parhaiden mahdollisten ehtojen varmistamiseksi.

2 LUKU

VELKA- JA RAKENNESOPEUTUSTUKI

66 ARTIKLA

Velkahelpotustuki

1. AKT-valtioiden velkataakan keventämiseksi ja maksutaseongelmien helpottamiseksi osapuolet sopivat, että tässä sopimuksessa määrättyjä varoja käytetään kansainvälisesti hyväksyttyihin velkahelpotusaloitteisiin AKT-valtioiden eduksi. Lisäksi sellaisten varojen käyttöä, joita ei ole sidottu aiempiin maaohjelmiin, nopeutetaan tapauskohtaisesti tässä sopimuksessa määriteltyjen nopean käytön välineiden avulla. Yhteisö sitoutuu lisäksi selvittämään, miten muita kuin Euroopan kehitysrahaston varoja voidaan pitkällä aikavälillä käyttää kansainvälisesti hyväksyttyjen velkahelpotusaloitteiden tukemiseen.

2. Yhteisö voi AKT-valtion pyynnöstä

a) myöntää tukea velkaantumisen sekä velanhoito- ja maksutasevaikeuksien tutkimiseksi ja käytännön ratkaisujen löytämiseksi näihin ongelmiin,

b) järjestää velanhoitoa ja kansainvälisiä rahoitusneuvotteluja koskevaa koulutusta sekä antaa tukea näiden alojen kursseja ja seminaareja varten, ja

c) antaa apua joustavien velanhoitomenetelmien ja -välineiden kehittämiseksi.

3. Edistääkseen pankin omista varoista peräisin olevista lainoista, erityislainoista ja riskipääomista johtuvan velan hoitamista AKT-valtiot voivat komission kanssa tapauskohtaisesti sovittuja yksityiskohtaisia sääntöjä noudattaen käyttää tässä sopimuksessa tarkoitettua käytettävissä olevaa ulkomaanvaluuttaa kyseisen velan hoitoon velan erääntymisestä riippuen ja siihen määrään asti, joka on tarpeen maksaa kansallisena valuuttana.

4. Osapuolet ottavat huomioon kansainvälisen velkaongelman vakavuuden ja sen vaikutukset talouskasvuun ja julistavat olevansa valmiita jatkamaan kansainvälisen keskustelun yhteydessä käytävää mielipiteenvaihtoa yleisestä velkaongelmasta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta asiaan liittyvillä foorumeilla käytäviä erityisiä keskusteluja.

67 ARTIKLA

Rakennesopeutustuki

1. Tällä sopimuksella tuetaan AKT-valtioiden toteuttamia makrotaloudellisia ja alakohtaisia uudistuksia. Osapuolet varmistavat tällöin, että sopeutus on taloudellisesti elinvoimaista sekä yhteiskunnallisesti ja poliittisesti hyväksyttävissä olevaa. Tukea myönnetään makrotaloudellisella tai alakohtaisella tasolla täytäntöön pantuihin tai suunniteltuihin uudistuksiin yhteisön ja asianomaisen AKT-valtion yhteisen arvioinnin mukaisesti sekä uudistustoimien yleisen arvioinnin perusteella. Tukiohjelmien tärkeä ominaisuus on varojen nopea käyttö.

2. AKT-valtiot ja yhteisö tunnustavat, että on välttämätöntä edistää aluetason uudistusohjelmia ja varmistaa, että kansallisten ohjelmien valmistelussa ja täytäntöönpanossa otetaan riittävällä tavalla huomioon alueelliset toimet, jotka vaikuttavat kansallisen tason kehitykseen. Tätä varten rakennesopeutustuen tavoitteena on myös

a) ottaa tilanteen määrittelyn alkamisesta lähtien mukaan toimia, joilla edistetään alueellista yhdentymiskehitystä sekä ottaa huomioon valtioiden rajat ylittävän sopeutuksen vaikutukset,

b) tukea makrotaloudellisen ja alakohtaisen politiikan yhdenmukaistamista ja koordinointia, mukaan luettuna verotus- ja tulliasiat, alueellisen yhdentymiskehityksen ja kansallisen tason rakenneuudistuksen kahtalaisen tavoitteen saavuttamiseksi, ja

c) ottaa yleisten tuontiohjelmien tai talousarviosta maksettavan tuen kautta huomioon alueellisen yhdentymiskehityksen väliaikaiset nettokustannukset, jotka kohdistuvat talousarviotuloihin ja maksutaseeseen.

3. Rakennesopeutustukea voivat saada sellaiset AKT-valtiot, jotka toteuttavat tai harkitsevat makrotaloudellisia tai alakohtaisia uudistuksia. Huomioon otetaan alueelliset näkökohdat, uudistusten tehokkuus ja niiden todennäköiset vaikutukset taloudelliseen, yhteiskunnalliseen ja poliittiseen kehitykseen sekä suhteessa valtioiden taloudellisiin ja yhteiskunnallisiin vaikeuksiin.

4. AKT-valtioiden, jotka toteuttavat ainakin pääasiallisten monenvälisten rahoittajien hyväksymiä ja tukemia uudistusohjelmia tai uudistusohjelmia, joista on sovittu näiden rahoittajien kanssa, mutta joita nämä rahoittajat eivät välttämättä tue taloudellisesti, katsotaan ilman eri toimenpiteitä täyttävän sopeutustuen saamisen ehdot.

5. Rakennesopeutustuki pannaan täytäntöön joustavalla tavalla alakohtaisina tai yleisinä tuontiohjelmina tai talousarviotukena.

6. Rakennesopeutusohjelmien valmistelu ja

tarkastelu sekä rahoituspäätökset toteutetaan tämän sopimuksen täytäntöönpanomenettelyjä koskevien määräysten mukaisesti. Samalla otetaan asianmukaisella tavalla huomioon varojen nopean käytön periaate rakennesopeutusohjelmissa. AKT-valtioista tai EY:stä peräisin olevan tuonnin rajoitetulle osalle voidaan tapauskohtaisesti myöntää lupa taannehtivaan rahoitukseen.

7. Kunkin tukiohjelman täytäntöönpanossa on varmistettava, että AKT-valtioiden taloudelliset toimijat saavat mahdollisimman laajasti ja avoimesti mahdollisuuden käyttää ohjelman varoja, ja että hankintamenettelyt ovat kyseisen valtion hallinnollisten ja kaupallisten käytäntöjen mukaisia. Samalla on varmistettava tuontitavaroiden paras mahdollinen hinta–laatusuhde ja tarvittava johdonmukaisuus rakennesopeutuksen tukimenettelyissä saavutetun kansainvälisen kehityksen kanssa.

3 LUKU

VIENTITULOJEN LYHYTAIKAISTEN VAIHTELUJEN TAKIA MYÖNNETTÄVÄ TUKI

68 ARTIKLA

1. Osapuolet tunnustavat, että vientitulojen epävakaus, erityisesti maatalous- ja kaivosalalla, voi vaikuttaa haitallisesti AKT-valtioiden kehitykseen ja vaarantaa niiden kehitysvaatimusten täyttymisen. Siksi luodaan pitkän aikavälin kehitykseen suunnatun rahoituksen piiriin kuuluva lisärahoitusjärjestelmä, jonka tarkoituksena on lieventää vientitulojen epävakauden haittavaikutuksia, maatalous ja kaivostoiminta mukaan luettuina.

2. Vientitulojen lyhytaikaisten vaihtelujen takia myönnettävän tuen tarkoituksena on turvata makrotaloudelliset ja alakohtaiset uudistukset ja politiikat, joiden toteuttaminen vaarantuu tulojen vähenemisen takia, sekä lieventää erityisesti maatalouden ja kaivostoiminnan tuotteiden viennistä saatavien tulojen epävakauden haittavaikutuksia.

3. AKT-valtioiden taloudet ovat erittäin riippuvaisia erityisesti maatalouden ja kaivostoiminnan tuotteiden viennistä. Tämä otetaan huomioon osoitettaessa varoja soveltamisvuonna. Tässä suhteessa AKT-valtiot, jotka ovat vähiten kehittyneitä tai sisämaa- tai saarivaltioita, saavat muita edullisemman kohtelun.

4. Lisävarat myönnetään tukimekanismia koskevien yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti. Nämä esitetään rahoitusehtoja koskevassa liitteessä II.

5. Yhteisö tukee myös markkinaehtoisia vakuutusjärjestelmiä, jotka on tarkoitettu AKT-valtioille, jotka haluavat suojautua vientitulojen vaihteluilta.

4 LUKU

ALAKOHTAISTEN POLITIIKKOJEN TUKI

69 ARTIKLA

1. Yhteistyö perustuu sopimuksessa määriteltyihin välineisiin ja sääntöihin, ja sen avulla tuetaan

a) yhteiskunnallisia ja taloudellisia alakohtaisia politiikkoja ja uudistuksia,

b) toimenpiteitä tuottavien taloudenalojen toiminnan ja vientikilpailukyvyn edistämiseksi,

c) toimenpiteitä sosiaalialan palvelujen laajentamiseksi, ja

d) aihekohtaisia ja läpileikkaavia pyrkimyksiä.

2. Tukea annetaan soveltuvin keinoin, joita ovat

a) alakohtaiset ohjelmat,

b) talousarviosta maksettava tuki,

c) investoinnit,

d) kunnostaminen,

e) koulutus,

f) tekninen apu, ja

g) institutionaalinen tuki.

5 LUKU

PIENHANKKEET JA HAJAUTETTU YHTEISTYÖ

70 ARTIKLA

Yhteistyön avulla tuetaan kehittämistoimia, joiden avulla voidaan vastata paikallisyhteisöjen kehitystarpeisiin sekä rohkaista kaikkia hajautetun yhteistyön toimijoita, jotka voivat antaa panoksensa AKT-valtioiden itsenäiseen kehittymiseen sekä esittämään ja toteuttamaan aloitteita. Yhteistyö tapahtuu AKT-valtioiden kansallisen lainsäädännön ja sääntöjen sekä maaohjelmien säännösten puitteissa. Yhteistyöllä tuetaan

a) paikallistason pienhankkeita, joilla on taloudellista ja yhteiskunnallista vaikutusta ihmisten elämään, jotka vastaavat osoitettuja ja havaittuja ensisijaisia tarpeita, jotka toteutetaan paikallisyhteisön aloitteesta ja joihin paikallisyhteisö osallistuu aktiivisesti ja joista se hyötyy, sekä

b) hajautettua yhteistyötä varsinkin silloin, kun tällaisella toiminnalla voidaan yhdistää AKT-valtioiden hajautetun yhteistyön toimijoiden ja vastaavien yhteisön toimijoiden panos ja resurssit. Tällaisen yhteistyön tarkoituksena on saada hajautetun yhteistyön toimijoiden kyvyt, innovatiiviset toimintatavat ja resurssit valjastettua AKT-valtioiden kehittämiseen.

71 ARTIKLA

1. Pienhankkeita ja hajautettua yhteistyötä voidaan tukea tämän sopimuksen mukaisista rahoitusvaroista. Tällaiseen yhteistyöhön kuuluvat hankkeet tai ohjelmat voivat liittyä tai olla liittymättä maaohjelmien painopistealueilla toteutettaviin ohjelmiin, mutta niiden avulla voidaan saavuttaa maaohjelmien erityistavoitteita tai saada tuloksia paikallisyhteisöjen tai hajautetun yhteistyön toimijoiden aloitteista.

2. Rahasto osallistuu pienhankkeiden ja hajautetun yhteistyön rahoitukseen, jolloin sen rahoitusosuus ei tavallisesti ylitä kolmea neljäsosaa kunkin hankkeen kokonaiskustannuksista, eikä se voi ylittää maaohjelmassa määriteltyä rajaa. Jäljellä oleva määrä saadaan

a) pienhankkeisiin kyseiseltä paikallisyhteisöltä (joko luontoissuorituksena tai palveluina tai rahana yhteisön osallistumiskyvyn mukaisesti),

b) hajautetun yhteistyön toimijoilta sillä edellytyksellä, että näiden toimijoiden hankkeeseen tuomien rahoitusvarojen sekä teknisten, materiaalisten ja muiden resurssien arvo ei yleensä alita 25 prosenttia hankkeen tai ohjelman arvioiduista kustannuksista, ja

c) poikkeustapauksissa kyseiseltä AKT-valtiolta rahoitusosuutena, julkisten välineistön käyttönä tai palveluina.

3. Pienhankkeina tai hajautettuna yhteistyönä rahoitettaviin hankkeisiin ja ohjelmiin sovelletaan sopimuksessa määriteltyjä menettelyjä, varsinkin niitä, joita tarkoitetaan monivuotisissa ohjelmissa.

6 LUKU

HUMANITAARINEN JA HÄTÄAPU

72 ARTIKLA

1. Humanitaarista apua ja hätäapua annetaan AKT-valtioiden väestölle, jolla on poikkeuksellisen vakavia taloudellisia ja yhteiskunnallisia ongelmia luonnononnettomuuksien, ihmisen aiheuttamien kriisien, kuten sotien ja muiden selkkausten, tai vaikutuksiltaan vastaavien poikkeusolosuhteiden vuoksi. Humanitaarista apua ja hätäapua annetaan niin kauan kuin näiden tilanteiden aiheuttama tarve kestää.

2. Humanitaarista ja hätäapua annetaan yksinomaan hätätilanteen uhrien tarpeiden ja edun mukaisesti sekä kansainvälisen humanitaarisen oikeuden perusteella. Uhreja ei missään tapauksessa saa syrjiä rodun, kansallisen alkuperän, uskonnon, sukupuolen, iän, kansallisuuden tai poliittisen suuntautumisen vuoksi. Vapaa pääsy uhrien luokse ja heidän suojelunsa sekä humanitaaristen järjestöjen henkilöstön ja laitteiston turvallisuus on taattava.

3. Humanitaarisen avun ja hätäavun tarkoituksena on

a) suojella ihmishenkiä luonnonmullistusten, selkkausten ja sodan aiheuttamissa kriiseissä ja niiden jälkitilanteissa,

b) osallistua humanitaarisen avun rahoitukseen ja toimittamiseen ja kaikin käytettävissä olevin logistisin keinoin sen varmistamiseen, että apu menee suoraan sitä tarvitseville,

c) suorittaa lyhyen aikavälin kunnostus- ja jälleenrakennustoimia, joilla autetaan kriisistä kärsineitä väestönosia sosioekonomisessa integroitumisessa ja luodaan mahdollisimman pian olosuhteet kehityksen jatkumiselle kyseisen AKT-valtion määrittelemien pitkän aikavälin tavoitteiden mukaisesti,

d) huolehtia luonnonmullistusten tai ihmisen aiheuttamien onnettomuuksien takia siirtymään joutuvien ihmisten (pakolaisten, kotiseudultaan siirtymään joutuneiden henkilöiden ja kotimaahansa palaavien) tarpeista niin kauan kuin on tarpeellista, pakolaisten ja kotiseudultaan siirtymään joutuneiden kaikista tarpeista (riippumatta siitä, missä he ovat) sekä helpottaa heidän vapaaehtoista kotiuttamistaan ja kotoutumistaan alkuperämaahansa, ja

e) avustaa AKT-valtiota suuronnettomuuksien ennaltaehkäisyn ja niihin varautumisen järjestelmien, kuten ennakkovaroitusjärjestelmien luomisessa onnettomuuksien seurausten lieventämiseksi.

4. Edellä mainitun kaltaista apua voidaan antaa myös AKT-valtioille, jotka ottavat vastaan pakolaisia tai kotimaahansa palaavia, sellaisten akuuttien tarpeiden täyttämiseksi, joita hätäapu ei kata.

5. Koska tämän artiklan nojalla annettava apu on luonteeltaan kehitysapua, sitä voidaan asianomaisen valtion pyynnöstä käyttää poikkeuksellisesti yhdessä maaohjelman kanssa.

6. Humanitaarista tai hätäapua annetaan kriisitilanteesta kärsivän AKT-valtion, komission, kansainvälisten järjestöjen tai paikallisten tai kansainvälisten valtioista riippumattomien järjestöjen pyynnöstä. Avun antamista hallinnoidaan ja toteutetaan siten, että toiminta on nopeaa, joustavaa ja tehokasta. Yhteisö toteuttaa asianmukaiset toimenpiteet, jotta toiminta olisi nopeaa, mikä on välttämätöntä niiden välittömien tarpeiden täyttämiseksi, joita varten apua tarvitaan.

73 ARTIKLA

1. Yhteisö voi tämän sopimuksen mukaisesti tukea hätävaiheen jälkeisiä toimia, joiden tavoitteena on luonnononnettomuuksien tai muiden vaikutuksiltaan vastaavien erityisolosuhteiden vuoksi tarvittava aineellinen ja yhteiskunnallinen kunnostaminen. Nämä toimet toteutetaan tehokkain ja joustavin menetelmin, ja niiden on helpotettava siirtymistä hätävaiheesta kehitysvaiheeseen, edistettävä kriisistä kärsineen väestön sosioekonomista integroitumista, poistettava kriisin syyt niin pitkälle kuin mahdollista sekä vahvistettava instituutioita ja paikallisten ja kansallisten toimijoiden omaa roolia kestävän kehityspolitiikan laatimisessa kyseiselle AKT-valtiolle.

2. Lyhytaikaista hätäapua voidaan vain poikkeuksellisesti rahoittaa rahastosta, jos apua ei voida rahoittaa yhteisön talousarviosta.

7 LUKU

INVESTOINNIT JA YKSITYISEN SEKTORIN KEHITYSTUKI

74 ARTIKLA

Yhteistyöllä tuetaan rahoitusavun ja tekni-

sen avun kautta tässä sopimuksessa määriteltyjä investointeja sekä yksityissektorin kehittämistä koskevia politiikkoja ja strategioita.

75 ARTIKLA

Investointien edistäminen

AKT-valtiot sekä yhteisö ja sen jäsenvaltiot, jotka tunnustavat yksityisten investointien merkityksen kehitysyhteistyönsä edistämisen kannalta sekä näiden investointien edistämiseksi toteutettavien toimenpiteiden välttämättömyyden, kukin toimivaltansa puitteissa

a) panevat täytäntöön toimenpiteitä sellaisten yksityisten investoijien rohkaisemiseksi osallistumaan kehityspyrkimyksiin, jotka toimivat AKT-valtioiden ja EY:n kehitysyhteistyön tavoitteiden ja painopisteiden sekä omissa valtioissaan sovellettavien lakien ja asetusten mukaisesti,

b) toteuttavat toimenpiteitä, jotka ovat omiaan luomaan ja säilyttämään ennakoitavat ja vakaat investointiolosuhteet sekä neuvottelevat sopimuksista näiden olosuhteiden parantamiseksi,

c) rohkaisevat EU:n yksityissektoria investoimaan ja avustamaan vastaavia yrityksiä AKT-valtioissa keskinäisen yhteistyön ja kumppanuuksien puitteissa,

d) helpottavat kumppanuuksien ja yhteisyritysten muodostamista rohkaisemalla yhteisrahoituksen käyttöä,

e) tukevat alakohtaisia investointifoorumeja kumppanuuksien muodostamisen ja ulkopuolisten investointien edistämiseksi,

f) tukevat AKT-valtioiden pyrkimyksiä houkutella varsinkin yksityisrahoitusta infrastruktuuri-investointeihin sekä tuloa tuottavaan infrastruktuuriin, jotka ovat elintärkeitä yksityissektorille,

g) tukevat kotimaisten investointitoiminnan edistämiselinten ja ulkomaisia investointeja edistävien ja helpottavien laitosten toimintaedellytysten kehittämistä,

h) jakavat tietoa investointimahdollisuuksista ja liiketoimintaolosuhteista AKT-valtioissa, ja

i) edistävät yksityisten yritysten vuoropuhelua, yhteistyötä ja kumppanuuksien perustamista alueellisella ja kansallisella tasolla sekä AKT-valtioiden ja EU:n välillä erityisesti AKT-alueen ja EU:n välisen yksityissektorin yritysfoorumin kautta. Yritysfoorumin toimintaa tuetaan tavoitteena

   i) helpottaa vuoropuhelua AKT-valtioiden ja EU:n yksityisen sektorin välillä sekä AKT:n ja EU:n yksityisen sektorin ja tämän sopimuksen nojalla perustettujen elinten välillä,

   ii) analysoida ja toimittaa säännöllisin väliajoin asianomaisille tahoille tietoa kaikista AKT-valtioiden ja EU:n yksityisen sektorin suhteisiin liittyvistä kysymyksistä tämän sopimuksen puitteissa tai yleisemmin yhteisön ja AKT-valtioiden taloussuhteita koskevista kysymyksistä, ja

   iii) analysoida ja toimittaa säännöllisin väliajoin asianomaisille tahoille tietoa erityisistä alakohtaisista ongelmista, jotka liittyvät esimerkiksi tuotannonhaaroihin tai tuotelajeihin alueiden tai sitä pienempien yksiköiden tasolla.

76 ARTIKLA

Investointien rahoittaminen ja tukeminen

1. Yhteistyön avulla saadaan käyttöön pitkän aikavälin rahoitusresursseja, myös riskipääomaa, joka auttaa edistämään kasvua yksityisellä sektorilla, sekä hankitaan kotimaista ja ulkomaista pääomaa tähän tarkoitukseen. Tätä tarkoitusta varten hankitaan yhteistyön avulla erityisesti

a) rahoitukselliseen ja tekniseen apuun suunnattuja avustuksia, joilla tuetaan poliitti-

sia uudistuksia, henkilöresurssien kehittämistä, instituutioiden toimintaedellytysten kehittämistä tai muuta tiettyyn investointiin liittyvää institutionaalista tukea, yritysten kilpailukyvyn lisäämiseen ja yksityisten välittäjien (rahoituksen ja muun) toimintaedellytysten kehittämiseen tähtääviä toimenpiteitä, investointien helpottamista ja edistämistä sekä kilpailukyvyn parantamista,

b) neuvonta- ja konsultointipalveluja, jotka auttavat luomaan suotuisan investointiympäristön ja tietopohjan, jotka ohjaavat ja edistävät pääomavirtoja,

c) riskipääomaa oman pääoman ehtoisiin sijoituksiin ja välirahoitukseen, takuita kotimaisille ja ulkomaisille yksityisille investoinneille sekä lainoja tai luottojärjestelyjä tämän sopimuksen rahoitusehtoja koskevassa liitteessä II määritellyin edellytyksin, ja

d) lainoja pankin omista varoista.

2. Lainoja pankin omista varoista myönnetään pankin perussäännön ja tämän sopimuksen liitteessä II määriteltyjen edellytysten mukaisesti.

77 ARTIKLA

Investointitakuut

1. Investointitakuut ovat yhä tärkeämmäksi käyvä väline kehitysrahoituksessa, sillä niiden avulla voidaan vähentää hankkeiden riskiä ja houkutella yksityistä pääomaa. Yhteistyöllä varmistetaan, että riskivakuutuksia on saatavilla ja että niitä käytetään entistä enemmän riskien vähentämiseksi, jotta investoijien luottamus AKT-valtioita kohtaan lisääntyisi.

2. Yhteistyön avulla tarjotaan takuita ja avustetaan toimintaa sellaisten takuurahastojen kautta, jotka kattavat vaatimukset täyttävien investointien riskit. Yhteistyön avulla tuetaan erityisesti

a) jälleenvakuutusjärjestelmiä, joilla turvataan kelpoisuusehdot täyttävien sijoittajien ulkomaiset suorat sijoitukset oikeudellisten epävarmuustekijöiden sekä pakkolunastuksen, valuutansiirtorajoitusten, sodan ja kansalaislevottomuuksien sekä sopimusrikkomusten varalta. Sijoittajat voivat vakuuttaa hankkeet näiden neljän riskityypin kaikkien yhdistelmien varalta,

b) takausohjelmia, joilla katetaan riskejä velkarahoituksen osatakausten muodossa; käytettävissä on sekä riskien että luottojen osatakaukset, ja

c) kansallisia ja alueellisia takuurahastoja, joihin osallistuu erityisesti kotimaisia rahoituslaitoksia tai investoijia ja joiden avulla voidaan edistää rahoitussektorin kehittämistä.

3. Yhteistyön avulla tuetaan myös toimintaedellytysten parantamista, annetaan institutionaalista tukea ja osallistutaan sellaisten kansallisten ja/tai alueellisten aloitteiden perusrahoitukseen, joiden avulla vähennetään investoijien kaupallista riskiä. (Tällaisia ovat esimerkiksi takuurahastot, sääntelyelimet, sovittelumekanismit ja oikeudelliset järjestelmät, joiden avulla parannetaan investointien suojaa ja vientiluottojärjestelmiä.)

4. Yhteistyön avulla annetaan tällaista tukea, joka täydentää yksityisiä ja/tai julkisia aloitteita ja tuo niihin lisäarvoa ja jota annetaan mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä yksityisten ja julkisten organisaatioiden kanssa. Kehitysrahoitusyhteistyön AKT-EY-komiteassa AKT-valtiot ja EY tutkivat yhdessä ehdotusta perustaa AKT-valtioiden ja EY:n takauslaitos, joka järjestäisi ja hallinnoisi investointitakausohjelmia.

78 ARTIKLA

Investointisuoja

1. AKT-valtiot sekä yhteisö ja sen jäsenvaltiot, kukin toimivaltansa puitteissa, vahvistavat, että on tarpeen edistää ja suojata investointeja kunkin osapuolen omalla alueella, ja ne vahvistavat tässä yhteydessä, että on tärkeätä tehdä sellaisia keskinäisen edun mukaisia investointien edistämistä ja suojelua koskevia sopimuksia, jotka voivat myös muodostaa vakuutus- ja takausjärjestelmien perustan.

2. Rohkaistakseen eurooppalaisten investointien tekemistä AKT-valtioiden kannalta erityisen tärkeisiin kehityshankkeisiin, joita AKT-valtiot tukevat, yhteisö ja jäsenvaltiot toisaalta ja AKT-valtiot toisaalta voivat myös tehdä sopimuksia keskinäisen edun mukaisista erityishankkeista, joiden rahoittamiseen yhteisö ja eurooppalaiset yritykset osallistuvat.

3. Osapuolet sopivat myös, että talouskumppanuussopimusten puitteissa otetaan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden toimivallan mukaisesti käyttöön yleisiä periaatteita investointien suojasta ja edistämisestä. Näiden periaatteiden avulla vahvistetaan parhaat tulokset, joita on saavutettu toimivaltaisilla kansainvälisillä foorumeilla tai kahdenvälisesti.

III OSASTO

TEKNINEN YHTEISTYÖ

79 ARTIKLA

1. Teknisen yhteistyön avulla autetaan AKT-valtioita kehittämään kansallisia ja alueellisia henkilöstövoimavarojaan sekä kehittämään kestävällä tavalla instituutioitaan, joilla on keskeinen asema kehityksen onnistumisessa. Tähän sisältyy mm. AKT-valtioiden konsulttiyritysten vahvistaminen sekä konsulttien vaihto AKT-valtioiden ja EU:n yritysten välillä.

2. Teknisen yhteistyön on lisäksi oltava kustannustehokasta ja sen on vastattava niihin tarpeisiin, joita varten se on tarkoitettu. Yhteistyön on myös edistettävä taitotiedon siirtoa sekä parannettava kansallista ja alueellista toimintakykyä. Teknisen yhteistyön avulla on tuettava hankkeen ja ohjelman tavoitteiden saavuttamista sekä pyrittävä vahvistamaan kansallisten ja alueellisten valtuuttavien viranomaisten johtamiskykyä. Teknisen avun on

a) perustuttava kysyntään niin, että sitä annetaan vain kyseisen AKT-valtion tai kyseisten AKT-valtioiden pyynnöstä ja että se on sovitettu vastaanottajan tarpeisiin,

b) täydennettävä ja tuettava AKT-valtioiden pyrkimyksiä omien tarpeidensa yksilöimiseen,

c) sisällettävä seuranta ja jälkitoimenpiteet tehokkuuden varmistamiseksi,

d) rohkaistava AKT-valtioiden asiantuntijoiden, konsulttiyritysten sekä koulutus- ja tutkimuslaitosten osallistumista rahastosta tuettuihin sopimuksiin sekä pyrittävä työllistämään pätevää kansallista ja paikallista henkilöstöä rahaston hankkeissa,

e) rohkaistava AKT-valtioiden virkamiesten lähettämistä tilapäisesti konsulteiksi oman maansa tai naapurivaltion laitokseen taikka alueelliseen organisaatioon,

f) edistettävä tietojen kokoamista kansallisista ja alueellisista työvoimaan liittyvistä rajoituksista ja mahdollisuuksista sekä luotava rekisteri AKT-valtioiden asiantuntijoista, konsulteista ja konsulttiyrityksistä, joita voidaan käyttää rahastosta rahoitetuissa hankkeissa ja ohjelmissa,

g) tuettava AKT-valtioiden välistä teknistä apua ja edistettävä teknisen, johtamistaidon ja ammatillisen asiantuntemuksen vaihtoa AKT-valtioiden välillä,

h) edistettävä toimintaohjelmien laatimista instituutioiden ja henkilöstön kehittämiseksi pitkällä aikavälillä hanke- ja ohjelmasuunnittelun kiinteänä osana siten, että tarpeelliset rahoitusvaatimukset otetaan huomioon,

i) tuettava järjestelyjä, joiden avulla parannetaan AKT-valtioiden kykyä parantaa omaa asiantuntemustaan, ja

j) kehitettävä erityisesti AKT-valtioiden toimintamahdollisuuksia hankkeiden suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa sekä varainhoidon alalla.

3. Teknistä apua voidaan antaa kaikilla yhteistyön alueilla tämän sopimuksen toimeksiannon rajoissa. Kysymykseen tuleva toiminta on luonteeltaan ja laajuudeltaan vaihtelevaa, ja se sovitetaan AKT-valtioiden tarpeisiin.

4. Tekninen yhteistyö voi kohdistua erityiskysymyksiin tai olla yleisluonteista. Kehitysrahoitusyhteistyön AKT-EY-komitea laatii suuntaviivat teknistä yhteistyötä varten.

80 ARTIKLA

AKT-valtioista tapahtuvan aivoviennin lopettamiseksi yhteisö auttaa sitä pyytäviä AKT-valtioita näiden pyrkimyksissä helpottaa teollisuusmaissa asuvien ammattitaitoisten kansalaistensa paluuta asianmukaisten paluuohjelmien avulla.

IV OSASTO

MENETTELYT JA HALLINTO-JÄRJESTELYT

81 ARTIKLA

Menettelyt

Hallintomenettelyjen on oltava avoimia ja helposti sovellettavia, ja niiden on mahdollistettava tehtävien ja vastuualueiden hajauttaminen suoritusportaaseen. AKT-valtioiden ja EU:n kehitysyhteistyön on oltava avointa valtioista riippumattomille toimijoille niitä koskevilla aloilla. Rahoitusyhteistyön ja teknisen yhteistyön suunnittelun, valmistelun, toteutuksen ja hallinnoinnin menettelyjä koskevat yksityiskohtaiset määräykset esitetään täytäntöönpano- ja hallintomenettelyjä koskevassa liitteessä IV. AKT–EU-ministerineuvosto voi tarkastella uudelleen, tarkistaa ja muuttaa näitä määräyksiä kehitysrahoitusyhteistyön AKT-EY-komitean suosituksesta.

82 ARTIKLA

Täytäntöönpanosta vastaavat henkilöt ja toimielimet

Tämän sopimuksen mukaisen rahoitusyhteistyön ja teknisen yhteistyön toteuttajiksi nimetään täytäntöönpanosta vastaavat henkilöt ja toimielimet. Täytäntöönpanosta vastaavien henkilöiden ja toimielinten velvollisuuksia koskevat yksityiskohtaiset määräykset esitetään täytäntöönpano- ja hallintomenettelyjä koskevassa liitteessä IV.

83 ARTIKLA

Kehitysrahoitusyhteistyön AKT-EY-komitea

1. Ministerineuvosto kokoontuu vähintään kerran vuodessa tarkastelemaan kehitysrahoitusyhteistyön tavoitteiden saavuttamista ja yhteistyön toteuttamisessa ilmenneitä yleisiä ja erityisiä ongelmia. Tätä varten ministerineuvoston yhteyteen perustetaan kehitysrahoitusyhteistyön AKT-EY-komitea, jäljempänä 'AKT-EY-komitea'.

2. AKT-EY-komitean tehtävänä on muun muassa

a) varmistaa, että kehitysrahoitusyhteistyön tavoitteet yleisesti saavutetaan ja sen periaatteita noudatetaan sekä laatia yleisiä suuntaviivoja tehokasta ja oikea-aikaista toteuttamista varten,

b) tarkastella kehitysrahoitusyhteistyön toteuttamisessa ilmeneviä ongelmia ja ehdottaa aiheellisia toimenpiteitä,

c) tarkastella sopimuksen liitteitä niiden jatkuvan asianmukaisuuden varmistamiseksi ja ehdottaa tarvittavia muutoksia ministerineuvoston hyväksyttäväksi, sekä

d) tarkastella sopimuksen osana toteutettuja toimia, joiden tarkoituksena on yksityisen sektorin kehittämiseen ja investointien edistämiseen liittyvien tavoitteiden saavuttaminen, sekä investointijärjestelyn toimintaa.

3. AKT-EY-komitea kokoontuu neljännesvuosittain, ja se muodostuu AKT-valtioiden ja yhteisön edustajista tai heidän valtuuttamistaan henkilöistä, ja molemmat osapuolet ovat yhtäläisesti edustettuina. Komitea kokoontuu ministeritasolla aina, kun jokin osapuoli sitä pyytää ja vähintään kerran vuodessa.

4. Ministerineuvosto vahvistaa AKT-EY-komitean työjärjestyksen ja erityisesti edustus-

ta koskevat edellytykset ja komitean jäsenten määrän sekä päätöksentekoa koskevat yksityiskohtaiset säännöt ja puheenjohtajuuden edellytykset.

5. AKT-EY-komitea voi kutsua koolle asiantuntijoiden kokouksia niiden mahdollisten rajoitusten tai esteiden syiden tutkimiseksi, jotka haittaavat kehitysyhteistyön tehokasta täytäntöönpanoa. Nämä asiantuntijat antavat komitealle suosituksia kyseisten rajoitusten tai esteiden poistamisen mahdollistavista keinoista.

5. OSA

VÄHITEN KEHITTYNEITÄ AKT-VALTIOITA, AKT-SISÄMAAVALTIOITA JA AKT-SAARIVALTIOITA KOSKEVAT YLEISET MÄÄRÄYKSET

1 LUKU

YLEISET MÄÄRÄYKSET

84 ARTIKLA

1. Jotta vähiten kehittyneet sekä sisämaa- ja saarivaltiot voisivat täysin hyödyntää tämän sopimuksen tarjoamat mahdollisuudet kehitysvauhtinsa nopeuttamiseksi, yhteistyössä myönnetään erityiskohtelu vähiten kehittyneille AKT-valtioille ja otetaan tarvittavalla tavalla huomioon sisämaa- ja saarivaltioiden haavoittuvuus. Yhteistyössä otetaan myös huomioon selkkauksen jälkitilanteessa olevien maiden tarpeet.

2. Riippumatta tämän sopimuksen eri luvuissa olevista vähiten kehittyneitä valtioita ja sisämaa- sekä saarivaltioita koskevista erityismääräyksistä, näiden ryhmien sekä selkkauksen jälkitilanteessa olevien maiden osalta kiinnitetään erityistä huomiota seuraaviin seikkoihin:

a) alueellisen yhteistyön vahvistaminen,

b) liikenne- ja viestintäinfrastruktuurit,

c) meren luonnonvarojen tehokas hyödyntäminen ja kyseisten tuotteiden markkinointi sekä sisämaavaltioiden osalta sisävesikalastus,

d) rakennesopeutuksen osalta kyseisten maiden kehitystaso ja samoin täytäntöönpanovaiheessa sopeutuksen yhteiskunnallinen ulottuvuus, ja

e) elintarvikestrategioiden ja yhtenäisten kehitysohjelmien täytäntöönpano.

2 LUKU

VÄHITEN KEHITTYNEET AKT-VALTIOT

85 ARTIKLA

1. Vähiten kehittyneille AKT-valtioille myönnetään erityiskohtelu niiden auttamiseksi selviytymään kehitystään hidastavista vakavista taloudellisista ja yhteiskunnallisista vaikeuksista siten, että ne voivat nopeuttaa kehitysvauhtiaan.

2. Vähiten kehittyneiden AKT-valtioiden luettelo esitetään liitteessä VI. Luetteloa voidaan muuttaa neuvoston päätöksellä, jos

a) vastaavassa asemassa oleva kolmas valtio liittyy sopimukseen, tai

b) jonkin AKT-valtion taloudellinen tilanne muuttuu huomattavasti ja pysyvästi niin, että se on otettava mukaan luetteloon, tai jos sen kuuluminen tähän luokkaan ei ole enää perusteltua.

86 ARTIKLA

Vähiten kehittyneitä AKT-valtioita koskevat määräykset sisältyvät seuraaviin artikloihin: 2, 29, 32, 35, 37, 56, 68, 84 ja 85.

3 LUKU

AKT-SISÄMAAVALTIOT

87 ARTIKLA

1. AKT-sisämaavaltioiden tukemiseksi annetaan erityismääräyksiä ja toteutetaan eri-

tyistoimenpiteitä niiden pyrkiessä voittamaan maantieteelliset vaikeudet ja muut kehitystään hidastavat esteet siten, että ne voivat nopeuttaa kehitysvauhtiaan.

2. AKT-sisämaavaltioiden luettelo esitetään liitteessä VI. Luetteloa voidaan muuttaa neuvoston päätöksellä, jos vastaavassa asemassa oleva kolmas valtio liittyy sopimukseen.

88 ARTIKLA

AKT-sisämaavaltioita koskevat määräykset sisältyvät seuraaviin artikloihin: 2, 32, 35, 56, 68, 84 ja 87.

4 LUKU

AKT-SAARIVALTIOT

89 ARTIKLA

1. AKT-saarivaltioiden tukemiseksi annetaan erityismääräyksiä ja toteutetaan erityistoimenpiteitä niiden pyrkiessä voittamaan maantieteelliset vaikeudet ja muut kehitystään hidastavat esteet siten, että ne voivat nopeuttaa kehitysvauhtiaan.

2. AKT-saarivaltioiden luettelo esitetään liitteessä VI. Luetteloa voidaan muuttaa neuvoston päätöksellä, jos vastaavassa asemassa oleva kolmas valtio liittyy sopimukseen.

90 ARTIKLA

AKT-saarivaltioita koskevat määräykset sisältyvät seuraaviin artikloihin: 2, 32, 35, 56, 68, 84 ja 89.

6. OSA

LOPPUMÄÄRÄYKSET

91 ARTIKLA

Tämän sopimuksen ja muiden sopimusten väliset ristiriidat

Mitkään yhden tai useamman yhteisön jäsenvaltion ja yhden tai useamman AKT-valtion välillä tehdyt sopimukset, yleissopimukset tai järjestelyt eivät saa estää tämän sopimuksen soveltamista.

92 ARTIKLA

Alueellinen soveltaminen

Jollei tähän sopimukseen kuuluvista AKT-valtioiden ja Ranskan merentakaisten departementtien suhteita koskevista erityismääräyksistä muuta johdu, tätä sopimusta sovelletaan alueilla, joilla sovelletaan Euroopan yhteisön perustamissopimusta mainitussa perustamissopimuksessa määrätyin edellytyksin, ja AKT-valtioiden alueilla.

93 ARTIKLA

Ratifiointi ja voimaantulo

1. Allekirjoittajaosapuolet ratifioivat tai hyväksyvät tämän sopimuksen valtiosääntönsä asettamien sääntöjen ja menettelyjen mukaisesti.

2. Ratifioimiskirjat tai sopimuksen hyväksymistä koskeva asiakirja talletetaan AKT-valtioiden osalta Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristöön sekä yhteisön ja jäsenvaltioiden osalta AKT-valtioiden sihteeristöön. Sihteeristöt ilmoittavat tästä viipymättä allekirjoittajavaltioille ja yhteisölle.

3. Tämä sopimus tulee voimaan sitä päivää seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä, jona jäsenvaltioiden sekä AKT-valtioista ainakin kahden kolmasosan ratifioimiskirjat sekä yhteisön tämän sopimuksen hyväksymistä koskeva asiakirja on talletettu.

4. Allekirjoittajana oleva AKT-valtio, joka ei ole saattanut päätökseen 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja menettelyjä 3 kohdassa määrättyyn tämän sopimuksen voimaantulopäivään mennessä, voi tehdä sen ainoastaan kyseistä päivää seuraavan 12 kuukauden kuluessa, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 6 kohdan määräyksiä.

Näiden valtioiden osalta tätä sopimusta sovelletaan näiden menettelyjen loppuun saat-

tamista seuraavan toisen kuukauden ensimmäisestä päivästä. Nämä valtiot tunnustavat kaikkien niiden tämän sopimuksen täytäntöönpanotoimenpiteiden pätevyyden, jotka on toteutettu tämän sopimuksen voimaantulopäivän jälkeen.

5. Tämän sopimuksen nojalla perustettujen yhteisten toimielinten työjärjestyksissä on määrättävä, millä ehdoilla 4 kohdassa tarkoitettujen allekirjoittajavaltioiden edustajat voivat osallistua tarkkailijoina näiden toimielinten toimintaan..

6. Ministerineuvosto voi päättää erityistuen myöntämisestä sellaisille AKT-valtioille, jotka ovat allekirjoittaneet aikaisemman AKT–EY-yleissopimuksen, mutta jotka eivät normaalin hallintorakenteen puuttumisen takia ole voineet allekirjoittaa tai ratifioida tätä sopimusta. Tämä tuki voi koskea instituutioiden kehittämistä sekä talouden ja yhteiskunnan kehittämiseen liittyviä toimia. Huomiota kiinnitetään erityisesti kaikkein huonoosaisimpien väestöryhmien tarpeisiin. Tällaiset valtiot voivat saada rahoitusta tämän sopimuksen neljännen osan mukaisista rahoitusyhteistyön ja teknisen yhteistyön varoista.

Edellä esitetyn 4 kohdan määräyksistä poiketen tällaiset sopimuksen allekirjoittajavaltiot voivat saattaa ratifiointimenettelyn päätökseen kahdentoista kuukauden kuluessa hallintorakenteiden palauttamisesta.

Asianomaiset valtiot, jotka eivät ole allekirjoittaneet eivätkä ratifioineet sopimusta, voivat liittyä siihen 94 artiklassa määrätyn liittymismenettelyn mukaisesti.

94 ARTIKLA

Liittyminen

1. Tähän sopimukseen liittymistä koskeva hakemus, jonka tekee itsenäinen valtio, joka rakenteellisilta piirteiltään sekä taloudelliselta ja yhteiskunnalliselta tilanteeltaan vastaa AKT-valtioita, esitetään ministerineuvostolle.

Jos ministerineuvosto hyväksyy hakemuksen, asianomainen valtio liittyy tähän sopimukseen tallettamalla liittymisasiakirjan Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristöön, joka toimittaa oikeaksi todistetun jäljennöksen AKT-valtioiden sihteeristölle ja ilmoittaa siitä jäsenvaltioille. Ministerineuvosto voi päättää tarpeellisista muutosten tekemisestä.

Kyseisellä valtiolla on samat oikeudet ja velvollisuudet kuin AKT-valtioilla. Liittyminen ei saa vahingoittaa tämän sopimuksen allekirjoittaneille AKT-valtioille kehitysrahoitusyhteistyötä koskevista määräyksistä johtuvia etuja. Ministerineuvosto voi määrätä yksittäisen valtion liittymisen ehdoista ja erityisjärjestelyistä erityispöytäkirjassa, joka on erottamaton osa sopimusta.

2. Ministerineuvostolle ilmoitetaan kaikista kolmansien maiden hakemuksista liittyä jäseneksi AKT-valtioista koostuviin talousryhmittymiin.

3. Ministerineuvostolle ilmoitetaan kaikista kolmansien maiden hakemuksista liittyä jäseneksi Euroopan unioniin. Unionin ja hakijavaltion välisten neuvottelujen aikana yhteisö ilmoittaa AKT-valtioille kaikki asiaankuuluvat tiedot, ja AKT-valtiot puolestaan ilmoittavat yhteisölle omat näkökantansa, jotta ne voidaan ottaa täysin huomioon. Yhteisö ilmoittaa AKT-sihteeristölle liittymisistä Euroopan unioniin.

Euroopan unionin uusista jäsenvaltioista tulee tämän sopimuksen osapuolia liittymispäivästä lähtien liittymisasiakirjaan sisältyvän lausekkeen perusteella. Jos unionin liittymisasiakirjassa ei määrätä jäsenvaltion ilman eri toimenpiteitä tapahtuvasta liittymisestä tähän sopimukseen, kyseinen jäsenvaltio liittyy siihen tallettamalla liittymisasiakirjan Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristöön, joka toimittaa oikeaksi todistetun jäljennöksen AKT-sihteeristölle ja ilmoittaa asiasta jäsenvaltioille.

Osapuolet tarkastelevat uusien jäsenvaltioiden sopimukseen liittymisen vaikutuksia. Ministerineuvosto voi päättää tarvittavista siirtymävaiheen toimista tai muutoksista.

95 ARTIKLA

Sopimuksen kesto ja tarkistuslauseke

1. Tämä sopimus tehdään kahdeksikymmeneksi vuodeksi 1 päivästä maaliskuuta 2000.

2. Rahoituspöytäkirjat vahvistetaan kutakin viisivuotiskautta varten.

3. Viimeistään 12 kuukautta ennen ensimmäisen viisivuotiskauden päättymistä yhteisö ja jäsenvaltiot toisaalta ja AKT-valtiot toisaalta ilmoittavat toiselle osapuolelle, mitä määräyksiä ne haluavat tarkistaa sopimuksen mahdollista muuttamista varten. Tätä ei kuitenkaan sovelleta talouteen ja kauppaan liittyvää yhteistyötä koskeviin määräyksiin, joita koskee erillinen tarkistusmenettely. Tämän määräajan estämättä, jos toinen osapuoli pyytää sopimuksen määräysten tarkistamista, toisella osapuolella on kaksi kuukautta aikaa pyytää, että tämä tarkistus laajennetaan koskemaan myös muita alkuperäisen pyynnön kohteena oleviin määräyksiin liittyviä määräyksiä.

Osapuolet aloittavat kymmenen kuukautta ennen tämän viisivuotiskauden päättymistä neuvottelut niihin määräyksiin mahdollisesti tehtävien muutosten tutkimiseksi, joihin ilmoitus kohdistuu.

Sopimuksen 93 artiklaa sovelletaan myös tehtyihin muutoksiin.

Ministerineuvosto hyväksyy muutettuihin määräyksiin liittyvät siirtymävaiheen toimenpiteet, joita mahdollisesti tarvitaan ennen muutettujen määräysten voimaantuloa.

4. Osapuolet aloittavat 18 kuukautta ennen koko sopimuskauden päättymistä neuvottelut tutkiakseen määräyksiä, jotka sen jälkeen säätelevät niiden suhteita.

Ministerineuvosto hyväksyy siirtymävaiheen toimenpiteet, joita mahdollisesti tarvitaan ennen kuin uusi sopimus on tullut voimaan.

96 ARTIKLA

Olennaiset osat: neuvottelumenettely ja aiheelliset toimenpiteet, jotka liittyvät ihmisoikeuksiin sekä demokratian ja oikeusvaltion periaatteeseen

1. Tässä artiklassa käsitteellä 'osapuoli' tarkoitetaan toisaalta yhteisöä ja Euroopan unionin jäsenvaltioita ja toisaalta kutakin AKT-valtiota.

2. a) Jos osapuolten välillä säännöllisesti käytävästä poliittisesta vuoropuhelusta huolimatta jokin osapuoli katsoo, että toinen osapuoli ei ole täyttänyt velvoitetta, joka liittyy 9 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen ihmisoikeuksien sekä demokratian ja oikeusvaltion periaatteen kunnioittamiseen, sen on, paitsi erityisen kiireellisissä tapauksissa, toimitettava toiselle osapuolelle ja ministerineuvostolle tiedot, joita tarvitaan perusteellisen selvityksen tekemiseen tilanteesta osapuolten hyväksymän ratkaisun löytämiseksi. Tätä tarkoitusta varten osapuoli kutsuu toisen osapuolen neuvotteluihin, joissa keskitytään toimenpiteisiin, joihin asianomainen osapuoli on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä tilanteen korjaamiseksi.

Neuvottelut käydään tasolla ja kokoonpanossa, joka katsotaan soveliaimmaksi sopivan ratkaisun löytämistä varten.

Neuvottelut on aloitettava 15 päivää kutsun jälkeen ja ne jatkuvat rikkomuksen luonteen ja vakavuuden mukaan määräytyvän yhteisesti sovitun ajan. Neuvottelut eivät missään tapauksessa saa kestää 60 päivää kauemmin.

Jos neuvottelut eivät johda molempien osapuolten hyväksymään ratkaisuun, jos osapuoli kieltäytyy neuvotteluista tai jos kyse on erityisen kiireellisestä tapauksesta, voidaan toteuttaa aiheelliset toimenpiteet. Nämä toimenpiteet lopetetaan heti, kun niiden toteuttamisen syyt ovat poistuneet.

b) Käsitteellä 'erityisen kiireellinen tapaus' tarkoitetaan poikkeuksellisia tilanteita, joissa jotakin 9 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua

olennaista osaa rikotaan erityisen räikeästi ja joka edellyttää välitöntä toimintaa.

Osapuolen, joka turvautuu erityisen kiireellisen tilanteen mukaiseen menettelyyn, on ilmoitettava siitä erikseen toiselle osapuolelle ja ministerineuvostolle, paitsi jos sillä ei ole tähän aikaa.

c) Tässä artiklassa 'aiheellisilla toimenpiteillä' tarkoitetaan toimenpiteitä, jotka ovat kansainvälisen oikeuden mukaisia ja oikeassa suhteessa rikkomukseen. Näitä toimenpiteitä valittaessa etusijalle on asetettava ne, jotka vähiten haittaavat tämän sopimuksen soveltamista. Sopimuksen soveltamatta jättämistä pidetään viimeisenä keinona.

Toimenpiteistä, joihin ryhdytään erityisen kiireellisissä tapauksissa, on ilmoitettava viipymättä toiselle osapuolelle ja ministerineuvostolle. Kyseisen osapuolen pyynnöstä voidaan sitten käynnistää neuvottelut tilanteen perusteelliseksi selvittämiseksi ja ratkaisujen löytämiseksi mahdollisuuksien mukaan. Nämä neuvottelut käydään a alakohdan toisen ja kolmannen alakohdan mukaisesti.

97 ARTIKLA

Korruptiota koskeva neuvottelumenettely ja aiheelliset toimenpiteet

1. Osapuolet katsovat, että kun yhteisö myöntää merkittävää rahoitustukea talouteen liittyville ja toimialakohtaisille politiikoille ja ohjelmille, olisi vakavissa korruptiotapauksissa käynnistettävä neuvottelut osapuolten välillä.

2. Tällaisissa tapauksissa kumpi tahansa osapuoli voi kutsua toisen neuvotteluihin. Neuvottelut on aloitettava viimeistään 21 päivän kuluttua kutsusta, ja ne saavat kestää enintään 60 päivää.

3. Jos neuvottelut eivät johda molempien osapuolten hyväksyttävissä olevaan ratkaisuun tai jos toinen osapuoli kieltäytyy neuvotteluista, osapuolet toteuttavat aiheelliset toimenpiteet. Kaikissa tapauksissa on ennen muuta sen osapuolen, jossa korruptiotapauksia on ilmennyt, tehtävänä toteuttaa toimenpiteet tilanteen korjaamiseksi välittömästi. Kummankin osapuolen toimenpiteiden on oltava oikeassa suhteessa tilanteen vakavuuteen. Näitä toimenpiteitä valittaessa etusijalle on asetettava ne, jotka vähiten haittaavat tämän sopimuksen soveltamista. Sopimuksen soveltamatta jättämistä pidetään viimeisenä keinona.

4. Tässä artiklassa käsitteellä 'osapuoli' tarkoitetaan toisaalta yhteisöä ja Euroopan unionin jäsenvaltioita ja toisaalta kutakin AKT-valtiota.

98 ARTIKLA

Riitojen ratkaisu

1. Tämän sopimuksen tulkintaa tai soveltamista koskevat riidat toisaalta yhden tai useamman jäsenvaltion tai yhteisön sekä toisaalta yhden tai useamman AKT-valtion välillä viedään ministerineuvoston ratkaistaviksi.

Ministerineuvoston kokousten välillä tällaiset riidat viedään suurlähettiläskomitean ratkaistaviksi.

2. a) Jos ministerineuvosto ei onnistu ratkaisemaan riitaa, jompikumpi osapuoli voi pyytää sen ratkaisemista välimiesmenettelyssä. Tätä varten kukin osapuoli nimeää välimiehen 30 päivän kuluessa välimiesmenettelyä koskevan pyynnön tekemisestä. Jos välimiestä ei nimetä, kumpikin osapuoli voi pyytää Pysyvän välitystuomioistuimen pääsihteeriä nimeämään toisen välimiehen.

b) Kaksi välimiestä nimeävät puolestaan kolmannen välimiehen 30 päivän kuluessa. Jos tätä välimiestä ei nimetä, kumpikin osapuoli voi pyytää Pysyvän välitystuomioistuimen pääsihteeriä nimeämään kolmannen välimiehen.

c) Jolleivät välimiehet toisin päätä, sovelletaan menettelyä, josta on säädetty Kansainvälisten järjestöjen ja valtioiden asioita käsittelevän pysyvän välitystuomioistuimen valinnanvaraista välitysmenettelyä koskevassa

toimintaohjeessa. Välimiesten päätökset on tehtävä äänten enemmistöllä kolmen kuukauden kuluessa.

d) Kunkin riidan osapuolen on toteutettava välimiesten päätösten täytäntöönpanon edellyttämät toimenpiteet.

e) Tämän menettelyn soveltamisen osalta yhteisöä ja sen jäsenvaltioita pidetään yhtenä riidan osapuolena.

99 ARTIKLA

Irtisanomislauseke

Yhteisö ja sen jäsenvaltiot voivat irtisanoa tämän sopimuksen kunkin AKT-valtion osalta ja kukin AKT-valtio yhteisön ja sen jäsenvaltioiden osalta ilmoittamalla asiasta kuusi kuukautta edeltäkäsin.

100 ARTIKLA

Tekstien asema

Tähän sopimukseen liitetyt pöytäkirjat ja liitteet ovat sopimuksen erottamaton osa. Ministerineuvosto voi tarkistaa, tarkastella uudelleen ja/tai muuttaa liitteitä II, III, IV ja VI kehitysrahoitusyhteistyön AKT-EY-komitean suosituksen perusteella.

Tämä sopimus, joka on laadittu kahtena kappaleena englannin, espanjan, hollannin, italian, kreikan, portugalin, ranskan, ruotsin, saksan, suomen ja tanskan kielellä kaikkien näiden tekstien ollessa yhtä todistusvoimaiset, talletetaan Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristön sekä AKT-valtioiden sihteeristön arkistoon. Näistä kumpikin toimittaa oikeaksi todistetun jäljennöksen kunkin allekirjoittajavaltion hallitukselle.

Allekirjoitukset (19 s)

SOPIMUKSEN LIITTEET

SISÄLLYS

LIITE I:	RAHOITUSPÖYTÄKIRJA	112
LIITE II:	RAHOITUSEHDOT	114
1 luku	Investointien rahoitus	114
2 luku	Erityistoimet	117
3 luku	Vientituloissa lyhyellä aikavälillä tapahtuvan vaihtelun rahoitus	117
4 luku	Muut määräykset	118
5 luku	Investointisuojasopimukset	119
LIITE III:	INSTITUTIONAALINEN TUKI – CDE JA CTA	120
LIITE IV:	TÄYTÄNTÖÖNPANO- JA HALLINTOMENETTELYT	123
1 luku	Kansallinen ohjelmointi	123
2 luku	Alueellinen ohjelmointi ja valmistelu	126
3 luku	Hankkeiden täytäntöönpano	128
4 luku	Kilpailu ja etuudet	131
5 luku	Seuranta ja jälkiarviointi	136
6 luku	Hallinto- ja täytäntöönpanoelimet	137
LIITE V:	37 ARTIKLAN 1 KOHDASSA TARKOITETUN VALMISTELUVAIHEEN AIKANA SOVELLETTAVA KAUPPAJÄRJESTELMÄ	141
1 luku	Yleiset kauppajärjestelyt	141
2 luku	Sokeria ja naudanlihaa koskeva erityissitoumus	144
3 luku	Loppumääräykset	145
PÖYTÄKIRJA 1	KÄSITTEEN 'ALKUPERÄTUOTTEET' ("PERÄISIN OLEVAT TUOTTEET") MÄÄRITTELYSTÄ JA HALLINNOLLISEN YHTEISTYÖN MENETELMISTÄ	146
I OSASTO	YLEISET MÄÄRÄYKSET	148
II OSASTO	KÄSITTEEN 'ALKUPERÄTUOTTEETE' MÄÄRITTELY	148
III OSASTO	ALUEESEEN LIITTYVÄT VAATIMUKSET	153
IV OSASTO	ALKUPERÄSELVITYS	154
V OSASTO	HALLINNOLLISEN YHTEISTYÖN MENETELMÄT	160
VI OSASTO	CEUTA AND MELILLA	164
VII OSASTO	LOPPUMÄÄRÄYKSET	164
Pöytäkirjan 1 liite I	Alkuhuomautukset liitteessä II olevaan luetteloon	165
Pöytäkirjan 1 liite II	Luettelo ei-alkuperäaineksiin sovellettavista valmistus- tai käsittelytoimista, jotka on tehtävä, jotta valmistettu tuote voi saada alkuperäaseman	170
Pöytäkirjan 1 liite III	Merentakaiset maat ja alueet	289
Pöytäkirjan 1 liite IV	Tavaratodistuslomake	290
Pöytäkirjan 1 liite V	Kauppalaskuilmoitus	295
Pöytäkirjan 1 liite VI A	Hankkijan ilmoitus tuotteista, joilla on etuuskohtelualkuperäasema	298
Pöytäkirjan 1 liite VI B	Hankkijan ilmoitus tuotteista, joilla ei ole etuuskohtelualkuperäasemaa	299
Pöytäkirjan 1 liite VII	Tiedotustodistus	300

Pöytäkirjan 1 liite VIII	Poikkeushakemuslomake	303
Pöytäkirjan 1 liite IX	Luettelo valmistus- ja käsittelytoimista, joiden suorittaminen tämän pöytäkirjan 6 artiklan 11 kokhdassa tarkoitettujen kehitysmaiden alkuperätuotteita oleville tekstiiliaineille antaa valmiille tuotteelle AKT-alkuperäaseman	305
Pöytäkirjan 1 liite X	Tiettyjen tämän pöytäkirjan 6 artiklan 11 kohdassa mainittujen kehitysmaiden kumulaatiomenettelyn ulkopuolelle jätetyt tekstiilituotteet	314
Pöytäkirjan 1 liite XI	Tuotteet, joihin 6 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja Etelä-Afrikkaa koskevia kumulaatiomääräyksiä sovelletaan kolmen vuoden kuluttua Euroopan yhteisön ja Etelä-Afrikan tasavallan kauppaa, kehitystä ja yhteistyötä koskevan sopimuksen väliaikaisesta soveltamisesta	315
Pöytäkirjan 1 liite XII	Tuotteet, joihin 6 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja Etellä-Afrikkaa koskevia kumulaatiomääräyksiä sovelletaan kuuden vuoden kuluttua Euroopan yhteisön ja Etelä-Afrikan tasavallan kauppaa, kehitystä ja yhteistyötä koskevan sopimuksen väliaikaisesta soveltamisesta	346
Pöytäkirjan 1 liite XIII	Tuotteet, joihin 6 artiklan 3 kohtaa ei sovelleta	358
Pöytäkirjan 1 liite XIV	Kalastustuotteet, joihin 6 artiklan 3 kohtaa ei väliaikaisesti sovelleta	379
Pöytäkirjan 1 liite XV	Yhteinen julistus kumulaatiosta	384
PÖYTÄKIRJA 2	9 ARTIKLAN TÄYTÄNTÖÖNPANOSTA	385
PÖYTÄKIRJA 3		387
Pöytäkirjan N:o 3 liite	Pöytäkirjaa N:o 3 koskevat julistukset	390
Pöytäkirjan N:o 3 liite	Kirjeenvaihdot	391
PÖYTÄKIRJA 4	NAUDANLIHASTA	400
PÖYTÄKIRJA 5	TOINEN BANAANIPÖYTÄKIRJA	401
LIITE VI:	VÄHITEN KEHITTYNEIDEN AKT-VALTIOIDEN, AKT-SISÄMAAVALTIOIDEN JA AKT-SAARIVALTIOIDEN LUETTELO	402
PÖYTÄKIRJAT		405
PÖYTÄKIRJA 1	YHTEISTEN TOIMIELINTEN TOIMINTAKULUISTA	406
PÖYTÄKIRJA 2	ERIOIKEUKSISTA JA VAPAUKSISTA	407
1 luku	Sopimuksen yhteydessä tehtävään työhön osallistuvat henkilöt	407
2 luku	AKT-ministerineuvoston omaisuus ja varat	407
3 luku	Virallinen viestintä	408
4 luku	AKT-valtioiden sihteeristön henkilöstö	408
5 luku	Komission lähetystöt AKT-valtioissa	409
6 luku	Yleiset määräykset	409
PÖYTÄKIRJA 3	ETELÄ-AFRIKASTA	410

LIITE I

RAHOITUSPÖYTÄKIRJA

1. Yhteisön AKT-valtioille tässä sopimuksessa vahvistettuihin tarkoituksiin antaman rahoitustuen kokonaismäärä on viiden vuoden aikana 1 päivästä maaliskuuta 2000 alkaen 15 200 miljoonaa euroa.

2. Yhteisön rahoitustuesta enintään 13 500 miljoonaa euroa rahoitetaan yhdeksännestä Euroopan kehitysrahastosta (EKR).

3. Yhdeksäs EKR:sta rahoitettava osuus jaetaan yhteistyövälineiden kesken seuraavasti:

a) 10 000 miljoonaa euroa varataan avustuksina pitkän aikavälin kehityksen tukemiseen. Tätä määrärahaa käytetään maaohjelmien rahoittamiseen täytäntöönpano- ja hallintomenettelyjä koskevan tämän sopimuksen liitteessä IV olevan 1–5 artiklan mukaisesti. Pitkän aikavälin kehityksen tukemiseen varatuista määrärahoista

i) 90 miljoonaa euroa varataan yritystoiminnan kehittämiskeskuksen (CDE) talousarvion rahoittamiseen,

ii) 70 miljoonaa euroa varataan maatalouden ja maaseudun kehittämiskeskuksen (CTA) talousarvion rahoittamiseen, ja

iii) enintään 4 miljoonaa euroa varataan tämän sopimuksen 17 artiklassa määrättyihin tarkoituksiin (yhteinen edustajakokous).

b) 1 300 miljoonaa euroa varataan avustuksina AKT-valtioiden alueellisen yhteistyön ja yhdentymiselle annettavan tuen rahoitukseen täytäntöönpano- ja hallintomenettelyjä koskevan tämän sopimuksen liitteessä IV olevan 6–14 artiklan mukaisesti.

c) 2 200 miljoonaa euroa myönnetään investointikehyksen rahoittamiseen rahoitusehtoja koskevassa tämän sopimuksen liitteessä II esitetyn mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän sopimuksen liitteessä II olevassa 2–4 artiklassa määrättyjen korkotukien rahoittamista tämän liitteen 3 kohdan a alakohdassa mainituista varoista.

4. Euroopan investointipankki myöntää enintään 1 700 miljoonaa euroa lainoina, jotka se kattaa omista varoistaan. Varat myönnetään rahoitusehtoja koskevassa tämän sopimuksen liitteessä II määrättyihin tarkoituksiin pankin perussäännössä esitetyin ehdoin ja kyseisessä liitteessä vahvistettujen investointien rahoitusehtoja koskevien määräysten mukaisesti. Pankki voi hallinnoimistaan varoista osallistua alueellisten hankkeiden ja ohjelmien rahoitukseen.

5. Varat, jotka tämän rahoituspöytäkirjan voimaantulopäivänä ovat jääneet edellisistä EKR:istä käyttämättä, samoin kuin käynnissä olevista, kyseisistä rahastoista rahoitettavista hankkeista myöhemmin mahdollisesti vapautuvat varat siirretään yhdeksänteen EKR:ään ja käytetään tässä sopimuksessa vahvistettujen ehtojen mukaisesti. Yhdeksänteen EKR:ään näin siirretyt varat, jotka aiemmin oli osoitettu jonkin AKT-valtion maa- tai alueohjelmaan, osoitetaan jatkossakin kyseiselle maalle tai alueelle. Tämän rahoituspöytäkirjan kokonaismäärärahat edellisistä EKR:istä siirretyillä käyttämättömillä varoilla täydennettyinä kattavat jakson 2000-2007.

6. Euroopan investointipankki hallinnoi omista rahoitusvaroistaan antamiaan lainoja sekä investointikehyksestä rahoitettavia toimia. Kaikkien muiden tämän sopimuksen varojen hallinnoinnista vastaa komissio.

7. Osapuolet arvioivat ennen tämän rahoituspöytäkirjan voimassaolon päättymistä sitä, miten sitoumukset ja maksut ovat toteutuneet. Arvio muodostaa perustan varojen kokonaismäärän uudelleenarvioinnille sekä sen arvioinnille, tarvitaanko tämän sopimuksen nojalla toteutettavan rahoitusyhteistyön tukemiseksi uusia varoja.

8. Jos jostakin sopimuksen välineestä myönnettävät varat loppuvat ennen tämän rahoituspöytäkirjan voimassaolon päättymistä, AKT–EY-ministerineuvosto toteuttaa aiheelliset toimenpiteet.

LIITE II

RAHOITUSEHDOT

1 LUKU

INVESTOINTIEN RAHOITUS

1 ARTIKLA

Tässä luvussa vahvistetaan investointikehyksen alaisia toimia, Euroopan investointipankin (EIP) omista varoista myöntämiä lainoja sekä erityistoimia koskevat rahoitusehdot. Nämä varat voidaan ohjata tukikelpoisille yrityksille joko suoraan tai välillisesti hyväksyttyjen sijoitusrahastojen ja/tai rahoituksen välittäjien kautta.

2 ARTIKLA

Investointikehyksen varat

1. Investointikehyksestä myönnettäviä varoja voidaan käyttää muun muassa

a) riskipääoman muodostamiseen seuraavasti:

i) pääomaosakkuuksiin AKT-valtioiden yrityksissä, myös rahoituslaitoksissa,

ii) kvasipääomatuki AKT-valtioiden yrityksille, myös rahoituslaitoksille, ja

iii) sekä ulkomaisille että paikallisille investoijille ja lainanantajille tarkoitetut takuut ja muut luottokelpoisuutta lisäävät järjestelyt, joita voidaan käyttää kattamaan investointeihin liittyviä poliittisia tai muita riskejä, sekä

b) tavallisten lainojen myöntämiseen.

2. Pääomaosakkuus koskee yleensä vähemmistöosakkuutta, joka ei johda määräysvallan syntymiseen, ja siitä maksetaan korvausta asianomaisen hankkeen tulosten perusteella.

3. Kvasipääomatuki voi muodostua osakkaiden ennakkomaksuista, vaihtovelkakirjoista, ehdollisista lainoista, toissijaisista lainoista ja osakkuuslainoista tai muista vastaavista tukimuodoista. Tällaista tukea voidaan antaa erityisesti

a) ehdollisina lainoina, joiden hoito ja/tai kesto on sidoksissa tiettyjen, hankkeen tulokseen liittyvien ehtojen täyttymiseen; jos ehdollista lainaa myönnetään investointia edeltäviin selvityksiin tai hankkeeseen liittyvään muuhun tekniseen apuun, lainanhoidosta voidaan vapauttaa, jos investointi ei toteudu,

b) osakkuuslainoina, joiden hoito ja/tai kesto on sidoksissa hankkeen taloudellisiin tuloksiin, ja

c) toissijaisina lainoina, jotka maksetaan takaisin vasta sen jälkeen, kun muut saatavat on hoidettu.

4. Kunkin toimen korvaukset eritellään lainan myöntämisen yhteydessä. Kuitenkin

a) ehdollisen lainan tai osakkuuslainan osalta korvaus käsittää yleensä enintään kolmen prosentin kiinteän koron sekä hankkeen tuloksiin liittyvän muuttuvan maksuosan, ja

b) toissijaisen lainan korkoprosentti on markkinaperusteinen.

5. Takuut hinnoitellaan niin, että niissä otetaan huomioon katettavat riskit ja toimenpiteen erityispiirteet.

6. Tavallisten lainojen korko käsittää viitekoron, jota EIP soveltaa vastaaviin, vapaavuosia ja takaisinmaksuaikoja koskevilta ehdoiltaan samanlaisiin lainoihin, sekä EIP:n määrittelemän lisän.

7. Tavallisia lainoja on myönnettävä edullisin ehdoin seuraavissa tapauksissa:

a) yksityissektorin kehityksen kannalta välttämättömiin infrastruktuurihankkeisiin vähiten kehittyneissä tai selkkauksista toipuvissa maissa; tällöin lainan korkoa alennetaan kolmella prosentilla, ja

b) hankkeisiin, joihin sisältyy rakenneuudistustoimia osana yksityistämistä tai joiden sosiaaliset tai ympäristöön liittyvät edut ovat merkittäviä ja selvästi osoitettavissa; tällöin lainoille voidaan myöntää korkotukea, jonka määrä ja muoto määritellään hankkeen erityispiirteiden perusteella; korkotuki on kuitenkin enintään kolme prosenttia.

Lopullinen korko on joka tapauksessa aina vähintään 50 prosenttia viitekorosta.

8. Varat näihin edullisin ehdoin rahoitettaviin tarkoituksiin saadaan investointikehyksestä, ja ne ovat määrältään enintään viisi prosenttia investointien rahoitukseen investointikehyksestä osoitettavasta ja EIP:n omista varoistaan osoittamasta kokonaismäärästä.

9. Korkotuet voidaan kapitalisoida tai käyttää avustuksina hankkeisiin liittyvän, erityisesti AKT-valtioiden rahoituslaitoksille annettavan, teknisen avun tukemiseen.

3 ARTIKLA

Investointikehyksen alaiset toimet

1. Investointikehys koskee kaikkia talouden osa-alueita, ja sillä tuetaan yksityissektorin ja kaupallisesti johdettujen julkisen sektorin toimijoiden investointeja, myös yksityissektorille välttämätöntä ja tuloja tuottavaa talouden ja tekniikan alan infrastruktuuria.

a) Kehystä hallinnoidaan uudistuvana rahastona, ja sen on tarkoitus olla taloudellisesti kestävä. Sen alaisiin toimiin sovelletaan markkinaperusteisia ehtoja, ja niissä pyritään välttämään paikallisten markkinoiden vääristyminen ja yksityisten rahoituslähteiden syrjäyttäminen, ja sillä

b) pyritään aikaansaamaan katalyyttinen vaikutus kannustamalla pitkäaikaisten paikallisten varojen käyttöönottoa ja houkuttelemalla yksityisiä ulkomaisia investoijia ja lainanantajia mukaan AKT-valtioissa toteutettaviin hankkeisiin.

2. Rahoituspöytäkirjan voimassaolon päättyessä ja jos ministerineuvosto ei ole tehnyt asiassa erityistä päätöstä, investointikehykseen tehtävät kumulatiiviset nettotakaisinmaksut siirretään seuraavaan pöytäkirjaan.

4 ARTIKLA

EIP:n omista varoista rahoitettavat lainat

1. EIP

a) edistää kansallisella ja alueellisella tasolla AKT-valtioiden talouden ja teollisuuden kehitystä hallinnoimiensa varojen avulla ja rahoittaa tässä tarkoituksessa ensisijaisesti tuottavia hankkeita ja ohjelmia tai muita yksityissektorin edistämiseen tähtääviä investointeja kaikilla talouden osa-aloilla,

b) luo tiiviit yhteistyösuhteet kansallisten ja alueellisten kehityspankkien sekä AKT-valtioiden ja EU:n pankkien ja rahoituslaitosten kanssa, ja

c) vahvistaa yhteistyössä asianomaisen AKT-valtion kanssa järjestelyt ja menettelyt kehitysrahoitusyhteistyön täytäntöönpanemiseksi tässä sopimuksessa esitetyn mukaisesti ja tarvittaessa hankkeiden ja ohjelmien luonteen huomioon ottamiseksi ja toimiakseen tässä sopimuksessa asetettujen tavoitteiden mukaisesti pankin perussäännössä vahvistettuja menettelyjä noudattaen.

2. EIP:n omista varoistaan rahoittamia lainoja myönnetään seuraavin ehdoin:

a) viitekorko on se, jota EIP soveltaa sopimuksen allekirjoituspäivänä tai maksun suorituspäivänä valuuttaa ja takaisinmaksuaikoja koskevien ehtojen osalta samanlaisiin lainoihin,

b) kuitenkin niin, että

i) periaatteessa julkisen sektorin hankkeisiin voidaan soveltaa kolmen prosentin korkotukea,

ii) tämän liitteen 2 artiklan 7 kohdan b alakohdassa tarkoitetuiksi hankkeiksi katsottaviin yksityissektorin hankkeisiin voidaan soveltaa korkotukia samoin ehdoin kuin kyseisessä kohdassa tarkoitettuihin hankkeisiin.

Lopullinen korko on joka tapauksessa aina vähintään 50 prosenttia viitekorosta.

c) korkotuen määrä, jonka arvo lasketaan lainan suoritusajankohtina, vähennetään investointikehyksen korkotukimäärärahasta 2 artiklan 8 ja 9 kohdassa määritellyn mukaisesti ja maksetaan suoraan EIP:lle, ja

d) EIP:n omista varoistaan rahoittamien lainojen takaisinmaksuaika määräytyy hankkeen taloudellisten ja rahoituksellisten ominaisuuksien perusteella, mutta on enintään 25 vuotta. Lainoihin sisältyy tavallisesti aika, jona lyhennyksiä ei peritä ja joka vahvistetaan hankkeen rakentamisjakson perusteella.

3. EIP:n omista varoistaan rahoittamien julkisen sektorin yrityksiin tehtävien investointien osalta asianomaiselta AKT-valtiolta voidaan vaatia hankekohtaisia erityistakuita tai sitoumuksia.

5 ARTIKLA

Valuuttakurssiriskiä koskevat säännöt

Valuuttakurssivaihtelujen vaikutusten minimoimiseksi valuuttakurssiriskiin liittyvät ongelmat ratkaistaan seuraavasti:

a) pääomaosakkuudessa, jonka tavoitteena on yrityksen omien varojen vahvistaminen, valuuttakurssiriski katetaan yleensä investointikehyksestä,

b) pienten ja keskisuurten yritysten riskipääomarahoituksessa valuuttakurssiriski jaetaan yleensä yhteisön ja muiden osapuolten kesken; keskimäärin valuuttakurssiriski jaetaan tasan, ja

c) investointijärjestelyyn perustuvat lainat pyritään aina, kun se on mahdollista ja tarkoituksenmukaista, varsinkin kansantalouden ja rahoitustilanteen osalta epävakaissa maissa, myöntämään AKT-valtioiden kansallisessa valuutassa, jolloin valuuttakurssiriski katetaan tosiasiallisesti investointikehyksestä.

6 ARTIKLA

Valuuttasiirtoja koskevat säännöt

Tähän sopimukseen perustuvissa toimissa, jotka ne ovat tämän sopimuksen puitteissa kirjallisesti hyväksyneet, asianomaiset AKT-valtiot

a) myöntävät asianomais(t)en AKT-valti(oide)n lainsäädännön nojalla vapautuksen kaikista erääntyvien lainojen koroista, provisioista ja kuoletuksista perittävistä kansallisista ja paikallisista maksuista ja veroista,

b) antavat edunsaajien käyttöön erääntyvien lainojen korkojen, provisioiden ja kuoletusten maksamiseen tarvittavan valuutan niiden alueella toteutettavien hankkeiden ja ohjelmien täytäntöönpanemiseksi tehtyjen rahoitussopimusten mukaisesti, ja

c) antavat EIP:n käyttöön sen kansallisena valuuttana saamien rahamäärien siirtoon tarvittavan ulkomaisen valuutan euron tai muiden siirtovaluuttojen ja kansallisen valuutan välillä siirtopäivänä sovellettavalla vaihtokurssilla; näitä ovat kaikenlaiset niiden alueella toteutettavien hankkeiden ja ohjelmien täytäntöönpanemiseksi tehtyjen rahoitussopimusten mukaisesti maksettavat suoritukset, kuten korot, osingot, provisiot ja muut palkkiot sekä lainojen kuoletukset ja osakkeiden myyntitulot.

2 LUKU

ERITYISTOIMET

7 ARTIKLA

1. Yhteistyöllä tuetaan avustusmäärärahoista

a) pienituloisille tarkoitettujen asuntojen tuotantoa, myös toissijaisia asuntolainajärjestelyjä, asuntorakentamisen kehittämiseksi pitkällä aikavälillä,

b) pk- ja mikroyritysten mikrorahoitusta, ja

c) toimintaedellytysten kehittämistä yksityissektorin tosiasiallisen, yhteiskunnan ja talouden kehittämiseen osallistumisen lisäämiseksi ja helpottamiseksi.

2. AKT–EY-ministerineuvosto päättää tämän sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen ja kehitysrahoitusyhteistyön AKT–EY-komitean ehdotuksesta niitä varoja koskevista yksityiskohtaisista säännöistä ja määristä, joita pitkän aikavälin kehityksen määrärahoista myönnetään näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

3 LUKU

VIENTITULOISSA LYHYELLÄ AIKAVÄLILLÄ TAPAHTUVAN VAIHTELUN RAHOITUS

8 ARTIKLA

1. Osapuolet tunnustavat, että lyhyen aikavälin vaihtelusta johtuvat vientitulojen menetykset voivat vaarantaa kehitysrahoituksen sekä makrotaloudellisten ja alakohtaisten politiikkojen täytäntöönpanon. Tietyn AKT-valtion talouden riippuvuus tavaroiden, erityisesti maataloustuotteiden ja kaivannaisten viennistä on näin yksi peruste jaettaessa varoja pitkän aikavälin kehitystyöhön.

2. Maan pitkän aikavälin kehittämiseen ohjelmoiduista varoista voidaan 9 ja 10 artiklan perusteella myöntää ylimääräistä rahoitustukea vientitulojen epävakaudesta johtuvien haittavaikutusten lieventämiseksi ja tulojen laskun vaarantaman kehitysohjelman turvaamiseksi.

9 ARTIKLA

Tuensaantiperusteet

1. Ylimääräisiä varoja myönnetään seuraavin perustein:

a) vientitulojen kymmenen prosentin (vähiten kehittyneiden maiden tapauksessa kahden prosentin) menetys tavaraviennissä soveltamisvuotta edeltävien neljän vuoden jakson kolmen ensimmäisen vuoden vientitulojen aritmeettiseen keskiarvoon verrattuna,

tai

vientitulojen kymmenen prosentin (vähiten kehittyneiden maiden tapauksessa kahden prosentin) menetys maataloustuotteiden tai kaivannaisten kokonaisviennissä soveltamisvuotta edeltävien neljän vuoden jakson kolmen ensimmäisen vuoden vientitulojen aritmeettiseen keskiarvoon verrattuna niiden maiden osalta, joissa maataloustuotteiden tai kaivannaisten osuus on yli 40 prosenttia tavaroiden kokonaisvientituloista, ja

b) kymmenen prosentin kasvu joko kyseiselle vuodelle lasketussa tai seuraavalle vuodelle ennustetussa julkisen talouden alijäämässä.

2. Ylimääräistä tukea myönnetään enintään neljänä peräkkäisenä vuotena.

3. Ylimääräiset varat otetaan huomioon asianomaisen maan kansantalouden tilinpidossa. Ne käytetään ohjelmointia koskevien sääntöjen ja menetelmien sekä täytäntöönpano- ja hallintomenettelyjä koskevan liitteen IV määräysten mukaisesti yhteisön ja asianomaisen AKT-valtion kesken ennakkoon laadittujen sopimusten perusteella soveltamisvuotta seuraavana vuonna. Molempien osapuolten suostumuksella varoja voidaan käyttää kansalliseen talousarvioon sisältyvien

ohjelmien rahoittamiseen. Osa ylimääräisistä varoista voidaan kuitenkin varata erityisaloja varten.

10 ARTIKLA

Ennakot

Ylimääräisten varojen myöntämisjärjestelmästä myönnetään ennakkoa yhdistettyjen kauppatilastojen valmistumisen mahdollisesta viivästymisestä aiheutuvien haittojen kattamiseksi ja sen varmistamiseksi, että kyseiset varat voidaan sisällyttää soveltamisvuotta seuraavan vuoden talousarvioon. Ennakot pannaan maksuun asianomaisen valtion toimesta laadittujen väliaikaisten vientitilastojen perusteella, jotka toimitetaan komissiolle ennen virallisten ja lopullisten, yhdistettyjen tilastojen valmistumista. Ennakko on enintään 80 prosenttia soveltamisvuodelle arvioidusta ylimääräisten varojen määrästä. Näin käyttöön otettujen varojen määrää mukautetaan komission ja asianomaisen valtion yhteisellä suostumuksella lopullisten yhdistettyjen vientitilastojen ja julkisen talouden lopullisen alijäämän perusteella.

11 ARTIKLA

Tämän luvun määräyksiä tarkastellaan uudelleen viimeistään kahden vuoden kuluttua ja sen jälkeen kumman tahansa osapuolen pyynnöstä.

4 LUKU

MUUT MÄÄRÄYKSET

12 ARTIKLA

Juoksevat maksut ja pääomanliikkeet

1. Osapuolet sitoutuvat siihen, että ne eivät rajoita millään tavalla yhteisön ja AKT-valtioiden asukkaiden välisten vaihtotaseeseen perustuvien maksujen suorittamista vapaasti vaihdettavassa valuutassa, sanotun kuitenkaan rajoittamatta jäljempänä 3 kohdan soveltamista.

2. Osapuolet sitoutuvat siihen, että ne eivät rajoita millään tavalla maksutaseen pääomaa koskevien suoritusten osalta pääoman vapaata liikkuvuutta sellaisten yhtiöiden suorissa investoinneissa, jotka on perustettu vastaanottavan maan lainsäädännön mukaisesti, eivätkä investoinneissa, jotka on tehty tämän sopimuksen mukaisesti, eivätkä näiden investointien ja niistä saatujen voittojen rahaksi muuttamista ja kotiuttamista.

3. Jos yksi tai useampi AKT-valtio tai yksi tai useampi yhteisön jäsenvaltio joutuu tai on vaarassa joutua merkittäviin maksutasevaikeuksiin, kyseinen AKT-valtio, jäsenvaltio tai yhteisö voi GATT-sopimuksessa, GATS-sopimuksessa ja Kansainvälisen valuuttarahaston perustamissopimuksen VIII ja XIV artiklassa vahvistetuin edellytyksin ottaa käyttöön juokseviin valuuttatoimiin määräaikaisesti sovellettavia rajoituksia, jotka voivat olla voimassa ainoastaan siihen asti, kunnes maksutasetilanne on korjaantunut. Toimenpiteet toteuttava osapuoli ilmoittaa niistä viipymättä muille osapuolille ja toimittaa niille kyseisten toimenpiteiden lakkauttamista koskevan aikataulun mahdollisimman pian.

13 ARTIKLA

Liiketoimintayksikköjen säätely ja kohtelu

Sijoittautumiseen ja palvelujen tarjoamiseen sovellettavien järjestelyjen osalta AKT-valtiot ja yhteisön jäsenvaltiot kohtelevat toistensa kansalaisia ja yrityksiä syrjintää harjoittamatta. Jos jokin AKT-valtio tai yhteisön jäsenvaltio ei kuitenkaan pysty määrätyn toiminnan osalta soveltamaan mainitunlaista kohtelua, kyseinen AKT-valtio tai yhteisön jäsenvaltio ei ole velvollinen myöntämään kyseisen toiminnan osalta mainitunlaista kohtelua asianomaisen maan kansalaisille ja yrityksille.

14 ARTIKLA

'Yritysten' määritelmä

1. Tätä sopimusta sovellettaessa 'jäsenvaltion tai AKT-valtion yrityksillä' tarkoitetaan siviili- tai kauppaoikeuden nojalla perustettu-

ja yrityksiä, joihin luetaan julkiset ja muut yhtiöt, osuuskunnat ja muut oikeushenkilöt sekä julkis- tai yksityisoikeuden alaan kuuluvat yhdistykset lukuun ottamatta niitä, jotka ovat voittoa tavoittelemattomia, ja jotka ovat jonkin jäsenvaltion tai AKT-valtion lainsäädännön mukaisesti muodostettuja ja joiden sääntömääräinen kotipaikka, hallinnollinen päätoimipaikka tai pääasiallinen toimipaikka on jossakin jäsenvaltiossa tai AKT-valtiossa.

2. Jos ainoastaan yrityksen sääntömääräinen kotipaikka sijaitsee jäsenvaltiossa tai AKT-valtiossa, kyseisen yrityksen toiminnalla on oltava tosiasiallinen ja jatkuva yhteys asianomaisen jäsenvaltion tai AKT-valtion talouteen.

5 LUKU

INVESTOINTISUOJASOPIMUKSET

15 ARTIKLA

1. Pannessaan täytäntöön tämän sopimuksen 78 artiklan määräyksiä osapuolet ottavat huomioon seuraavat periaatteet:

a) sopimusvaltio voi tarvittaessa pyytää neuvottelujen aloittamista investointien edistämistä ja suojaamista koskevan sopimuksen tekemiseksi toisen sopimusvaltion kanssa,

b) aloittaessaan neuvottelut investointien edistämistä ja suojaamista koskevien kahden- tai monenvälisten sopimusten tekemiseksi, soveltamiseksi ja tulkitsemiseksi kyseisten sopimusten osapuolet eivät syrji tämän sopimuksen osapuolina olevia valtioita tai toisiaan suhteessa kolmansiin maihin,

c) sopimusvaltioilla on oikeus pyytää edellä tarkoitetun syrjimättömyyskohtelun muuttamista tai mukauttamista, jos kansainväliset velvoitteet tai muuttuneet olosuhteet sitä edellyttävät,

d) edellä tarkoitettujen periaatteiden soveltamisen tarkoituksena tai tuloksena ei voi olla minkään tämän sopimuksen osapuolen suvereniteetin loukkaaminen, ja

e) kunkin neuvotellun sopimuksen voimaantuloajankohdan, riitojen ratkaisua koskevien määräysten ja asianomaisten investointien ajankohdan välinen suhde määritellään mainitussa sopimuksessa edellä esitetyt määräykset huomioon ottaen. Osapuolet vahvistavat, että taannehtivuutta ei sovelleta pääsääntöisesti, elleivät sopimusvaltiot toisin sovi.

2. Investointien edistämisestä ja suojaamisesta tehtäviä kahdenvälisiä sopimuksia koskevien neuvottelujen helpottamiseksi osapuolet sopivat selvittävänsä suojasopimuksista tehdyn mallin tärkeimpiä lausekkeita. Selvitystyö perustuu sopimusvaltioiden välillä tehtyjen, voimassa olevien kahdenvälisten sopimusten määräyksiin, ja siinä kiinnitetään erityistä huomiota seuraaviin näkökohtiin:

a) oikeudelliset takeet, joilla varmistetaan ulkomaisten investoijien tasapuolinen ja oikeudenmukainen kohtelu ja suoja,

b) investoijien suosituimmuuskohtelua koskeva lauseke,

c) suoja pakkolunastuksen ja kansallistamisen yhteydessä,

d) pääoman ja voittojen siirto, ja

e) kansainvälinen välitysmenettely investoijan ja vastaanottajavaltion välisissä riidoissa.

3. Osapuolet sopivat selvittävänsä takuujärjestelmien tarjoamia mahdollisuuksia voidakseen vastata myönteisesti pienten ja keskisuurten yritysten erityistarpeisiin varmistaa AKT-valtioihin tekemänsä investoinnit. Selvitystyö aloitetaan mahdollisimman pian sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen. Selvitystyön tulokset toimitetaan niiden valmistuttua kehitysrahoitusyhteistyön AKT–EY-komitealle tarkasteltaviksi ja aiheellisten toimien toteuttamiseksi.

LIITE III

INSTITUTIONAALINEN TUKI - CDE JA CTA

1 ARTIKLA

Yhteistyön avulla tuetaan institutionaalisia järjestelyjä, joilla tuetaan yrityksiä sekä edistetään maatalouden ja maaseudun kehittämistä. Tässä yhteydessä yhteistyön avulla

a) vahvistetaan yritystoiminnan kehittämiskeskuksen (CDE) asemaa, jotta AKT-valtioille voidaan antaa niiden tarvitsemaa tukea yksityissektorinsa kehittämistoimien edistämiseksi, ja

b) vahvistetaan maatalouden teknisen yhteistyön keskuksen (CTA) asemaa AKT-valtioiden institutionaalisten toimintaedellytysten, erityisesti tiedonhallinnan kehittämisessä maatalouden tuottavuutta lisäävän teknologian hyödyntämiseksi sekä markkinoinnin, elintarviketurvan ja maaseudun kehittämiseksi.

2 ARTIKLA

CDE

1. CDE tukee yksityissektorin kehitysstrategioiden täytäntöönpanoa AKT-valtioissa tarjoamalla AKT-valtioiden yrityksille muita kuin rahoituspalveluja ja tukemalla yhteisön ja AKT-valtioiden talouden toimijoiden yhteisaloitteita.

2. CDE pyrkii auttamaan AKT-valtioiden yksityisyrityksiä niiden kilpailukyvyn parantamisessa kaikilla talouden osa-aloilla. Erityisesti se

a) helpottaa ja edistää AKT-valtioiden ja EU:n yritysten välistä yhteistyötä ja kumppanuutta,

b) auttaa liike-elämän tukipalvelujen kehittämisessä tukemalla yksityissektorin omistamien organisaatioiden toimintaedellytysten kehittämistä tai teknisten, ammatillisten, liikkeenjohdollisten, kaupallisten tai koulutukseen liittyvien tukipalvelujen toimittajia,

c) tukee investointien edistämistoimia, kuten investointien edistämiseen erikoistuneita organisaatioita, investointialan konferenssien järjestämistä, koulutusohjelmia, strategiatyöryhmiä sekä investointien edistämistoimien seurantaa, ja

d) tukee aloitteita, joilla edistetään kaikkiin liikkeenjohdollisiin näkökohtiin liittyvien tekniikkojen, taitotiedon ja parhaiden käytänteiden kehittämistä ja siirtämistä.

3. Lisäksi CDE tiedottaa

a) AKT-valtioiden yksityissektorille tämän sopimuksen määräyksistä,

b) AKT-valtioiden yksityissektorin paikallistason toimijoille ulkomaan markkinoilla vaadittavista tuotelaadusta ja -standardeista, ja

c) eurooppalaisille yrityksille ja yksityissektorin organisaatioille yritystoimintaa AKT-valtioissa koskevista mahdollisuuksista ja säännöistä.

4. CDE tukee yrityksiä pätevien ja toimivaltaisten kansallisten ja/tai alueellisten palvelunvälittäjien kautta.

5. CDE:n toiminta perustuu yhteensovittamiseen, täydentävyyteen ja lisäarvoon kaikissa julkisten tai yksityisten tahojen tekemissä aloitteissa yksityissektorin kehittämiseksi. CDE harjoittaa valikoivuutta tehtäviään suorittaessaan.

6. Suurlähettiläskomitea toimii keskuksen valvontaviranomaisena. Tämän sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen se

a) vahvistaa keskuksen, myös sen valvontaelinten perussäännöt ja työjärjestyksen,

b) vahvistaa henkilöstöä koskevat perussäännöt sekä varainhoitoa ja henkilöstöä koskevat säännöt ja määräykset,

c) valvoo keskuksen eri elinten työskentelyä, ja

d) vahvistaa toimintasäännöt ja keskuksen talousarvion hyväksymismenettelyt.

7. Suurlähettiläskomitea nimittää keskuksen eri elinten jäsenet vahvistamiaan menettelyjä ja perusteita noudattaen.

8. Keskuksen talousarvio rahoitetaan tässä sopimuksessa vahvistettujen, kehitysrahoitusyhteistyötä koskevien sääntöjen mukaisesti.

3 ARTIKLA

CTA

1. CTA:n tehtävänä on vahvistaa AKT-valtioiden maatalouden ja maaseudun kehittämisjärjestöjen poliittisten ja institutionaalisten toimintaedellytysten kehittämistä sekä tiedottamisen ja viestinnän hallintavalmiuksia. Se avustaa kyseisiä järjestöjä sellaisten politiikkojen ja ohjelmien laadinnassa ja täytäntöönpanossa, joilla vähennetään köyhyyttä, edistetään kestävää elintarviketurvaa, säilytetään luonnonvaroja ja lisätään näin AKT-valtioiden itsenäisyyttä maaseudun ja maatalouden kehittämisessä.

2. CTA

a) kehittää ja toimittaa tietopalveluja ja varmistaa, että maatalouden ja maaseudun kehittämisen alan tutkimus- ja koulutusmahdollisuuksia parannetaan ja innovaatioita hyödynnetään maatalouden ja maaseudun kehittämisen edistämiseksi, ja

b) kehittää ja vahvistaa AKT-valtioiden valmiuksia

i) parantaa maataloutta ja maaseudun kehittämistä koskevien politiikkojen ja strategioiden laatimista ja hallintaa kansallisella ja alueellisella tasolla, tietojenkeruuseen sekä politiikan tutkimukseen, analysointiin ja laatimiseen liittyvien valmiuksien parantaminen mukaan luettuna,

ii) kehittää tiedon ja viestinnän hallintaa erityisesti osana kansallista maatalousalan strategiaa,

iii) edistää tehokasta toimielinten sisäistä tiedon ja viestinnän hallintaa toimien seurannan varmistamiseksi sekä yhteenliittymien perustamista alueellisten ja kansainvälisten kumppaneiden kanssa,

iv) edistää hajautettua tiedon ja viestinnän hallintaa paikallisella ja kansallisella tasolla,

v) tukee aloitteita alueellisen yhteistyön avulla, ja

vi) laatia lähestymistapoja politiikan maatalouteen ja maaseudun kehittämiseen kohdistuvien vaikutusten arvioimiseksi.

3. Keskus tukee alueellisia aloitteita ja verkostoja ja jakaa toimintavalmiuksien kehittämisohjelmat asteittain soveltuvien AKT-valtioiden organisaatioiden kanssa. Tässä tarkoituksessa keskus tukee hajautettuja alueellisia tietoverkkoja. Tällaiset verkot luodaan asteittain ja tehokkaasti.

4. Suurlähettiläskomitea toimii keskuksen valvontaviranomaisena. Tämän sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen se

a) vahvistaa keskuksen, myös sen valvontaelinten perussäännöt ja työjärjestyksen,

b) vahvistaa henkilöstöä koskevat perussäännöt sekä varainhoitoa ja henkilöstöä koskevat säännöt ja määräykset,

c) valvoo keskuksen eri elinten työskentelyä, ja

d) vahvistaa toimintasäännöt ja keskuksen talousarvion hyväksymismenettelyt.

5. Suurlähettiläskomitea nimittää keskuksen eri elinten jäsenet vahvistamiaan menettelyjä ja perusteita noudattaen.

6. Keskuksen talousarvio rahoitetaan tässä sopimuksessa vahvistettujen, kehitysrahoitusyhteistyötä koskevien sääntöjen mukaisesti.

LIITE IV

TÄYTÄNTÖÖNPANO- JA HALLINTOMENETTELYT

1 LUKU

KANSALLINEN OHJELMOINTI

1 ARTIKLA

Tämän sopimuksen puitteissa avustuksin rahoitettavien toimien toteutus ohjelmoidaan rahoituspöytäkirjan kattaman jakson alussa. Ohjelmoinnilla tarkoitetaan tässä yhteydessä

a) maakohtaisen tukistrategian laatimista ja kehittämistä maan omien keskipitkän aikavälin kehitystavoitteiden ja -strategioiden perusteella,

b) selkeää ilmoitusta yhteisöltä saatavista varoista, jotka kyseiselle maalle voidaan myöntää viisivuotisjakson aikana, sekä mahdollisia muita olennaisia tietoja,

c) maakohtaisen tukistrategian täytäntöönpanemiseksi tarkoitetun maaohjelman laatimista ja hyväksymistä, ja

d) tarkistusmenettelyä, joka koskee maakohtaista tukistrategiaa, maaohjelmaa ja siihen kohdennettujen varojen määrää.

2 ARTIKLA

Maakohtainen tukistrategia

Maakohtaisen tukistrategian laativat kyseinen AKT-valtio ja EU lukuisten kehitysyhteistyöalan toimijoiden kanssa käytyjen neuvottelujen pohjalta, ja sen laatimisessa otetaan huomioon aiemmat kokemukset ja parhaat toimintatavat. Kukin maakohtainen tukistrategia mukautetaan asianomaisen AKT-valtion tarpeisiin ja erityisolosuhteisiin. Maakohtainen tukistrategia on väline, jolla toimet asetetaan tärkeysjärjestykseen ja jolla korostetaan paikallista vastuuta yhteistyöohjelmissa. Mahdolliset erot maan oman tilannearvion ja yhteisön tekemän arvion välillä kirjataan. Maakohtainen tukistrategia sisältää seuraavat vakio-osat:

a) analyysi maan poliittisesta, taloudellisesta ja yhteiskunnallisesta tilanteesta, rajoitteista, toimintaedellytyksistä ja näkymistä, mukaan luettuna arvio perustarpeista kuten tuloista asukasta kohti, väestön määrästä ja sosiaalisista mittareista sekä haavoittuvuudesta,

b) yksityiskohtainen kuvaus maan keskipitkän aikavälin kehitysstrategiasta, selkeästi määritellyt painopisteet ja odotetut rahoitustarpeet,

c) kuvaus muiden maassa toimivien avunantajien olennaisista suunnitelmista ja toimista, erityisesti kahdenvälisinä avunantajina toimivien EU:n jäsenvaltioiden avustustoimista,

d) yksityiskohtaiset strategiat, joiden avulla EU voi vastata tarpeisiin. Näiden strategioiden on mahdollisuuksien mukaan voitava täydentää AKT-valtion itsensä ja muiden maassa toimivien avunantajien rahoittamia toimia, ja

e) edellä mainittujen strategioiden täytäntöönpanemiseksi parhaiten soveltuvien tukimekanismien luonteen ja soveltamisalan määritelmä.

3 ARTIKLA

Varojen kohdentaminen

1. Varojen kohdentaminen perustuu tarpeisiin ja suoriutumiseen, siten kuin tässä sopimuksessa määritellään. Tässä yhteydessä

a) tarpeiden arvioimisessa käytetään perusteina tuloja asukasta kohti, väestömäärää,

sosiaalisia mittareita ja velkaantuneisuusastetta, vientitulojen menetystä ja riippuvuutta vientituloista erityisesti maatalouden ja kaivosteollisuuden aloilla. Vähiten kehittyneille AKT-valtioille annetaan erityiskohtelu, ja saarivaltioiden ja sisämaavaltioiden haavoittuvuus otetaan asianmukaisesti huomioon. Lisäksi otetaan huomioon selkkauksista toipuvien valtioiden erityisvaikeudet; ja

b) suoriutumista arvioidaan objektiivisella ja avoimella tavalla seuraavien muuttujien perusteella: edistyminen institutionaalisten uudistusten toteuttamisessa, maan tehokkuus voimavarojen käytössä, nykyisten toimien tehokas toteutus, köyhyyden lievittäminen tai vähentäminen, kestävän kehityksen toimenpiteet sekä makrotaloudellinen ja alakohtainen edistyminen.

2. Myönnettävät varat jakautuvat kahteen osaan:

a) osuus, jolla katetaan makrotaloudellinen tuki, alakohtaiset politiikat sekä ohjelmat ja hankkeet yhteisön avun keskeisten tai muiden alojen tukemiseksi, ja

b) osuus, jolla katetaan ennakoimattomat tarpeet kuten hätäapu, jollei tällaista tukea voida rahoittaa EU:n yleisestä talousarviosta, maksuosuudet kansainvälisesti sovituille velkahelpotussaloitteille ja tuki vientitulojen epävakauden haittavaikutusten lievittämiseksi.

3. Tällä ohjeellisella määrällä helpotetaan yhteisön asianomaiselle maalle antaman avun pitkän aikavälin ohjelmointia. Nämä maksuosuudet ovat perustana asianomaista maata koskevaa ohjelmaa laadittaessa yhdessä maalle aiemmasta EKR:stä myönnettyjen varojen kanssa, joista ei ole tehty sitoumuksia, ja mahdollisuuksien mukaan yhdessä yhteisön talousarviovarojen kanssa.

4. Niiden maiden osalta varaudutaan toimiin, jotka eivät voi poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi saada tavanomaisia ohjelmoitavia varoja.

4 ARTIKLA

Maaohjelman laatiminen ja hyväksyminen

1. Edellä mainitut tiedot saatuaan kukin AKT-valtio toimittaa yhteisölle maakohtaisessa tukistrategiassa esitettyjen kehitystavoitteiden ja painopisteiden perusteella laaditun maaohjelmaluonnoksen, joka on johdonmukainen kyseisten tavoitteiden ja painopisteiden kanssa. Maaohjelmaluonnokseen on sisällyttävä

a) yksi tai useampi keskeinen ala tai alueet, jolle tai joille tuki olisi keskitettävä,

b) parhaiten soveltuvat toimenpiteet ja toimet tavoitteiden ja päämäärien saavuttamiseksi yhdellä tai useammalla keskeisellä alalla tai alueilla,

c) yhden tai useamman keskeisen alan ulkopuolisille hankkeille ja ohjelmille varatut varat ja/tai tällaisten toimien pääpiirteet sekä viite näitä kutakin osatekijää varten käytettävistä varoista,

d) tukikelpoisten valtiosta riippumattomien toimijoiden yksilöiminen ja niille kohdennetut varat,

e) ehdotuksia alueellisiksi hankkeiksi ja ohjelmiksi, ja

f) varauma vakuutuksen ottamiseksi mahdollisten korvausvaatimusten sekä kustannusten kasvun ja ennakoimattomien menojen varalta.

2. Maaohjelmaluonnoksen on sisällettävä tarpeen mukaan varat, jotka on varattu AKT-valtioiden inhimillisten, materiaalisten ja institutionaalisten toimintaedellytysten vahvistamiseen maaohjelman ja alueohjelman laatimiseksi ja täytäntöönpanemiseksi sekä AKT-valtioiden julkisten investointihankkeiden hallinnon parantamiseksi.

3. Maaohjelmaluonnoksesta vaihdetaan näkemyksiä asianomaisen AKT-valtion ja yhteisön kesken. Maaohjelma hyväksytään yhteisön ja asianomaisen AKT-valtion yhteisel-

lä sopimuksella. Tultuaan hyväksytyksi se sitoo sekä yhteisöä että kyseistä valtiota. Maaohjelma liitetään maakohtaiseen tukistrategiaan, ja lisäksi siihen on sisällyttävä

a) erityiset ja selkeästi määritellyt toimet, etenkin sellaiset, joihin voidaan sitoutua ennen seuraavaa tarkistusta,

b) aikataulu maaohjelman täytäntöönpanemiseksi ja tarkistamiseksi, sitoumukset ja varojen maksut mukaan luettuina, ja

c) tarkastelun yhteydessä huomioon otettavat muuttujat ja arviointiperusteet.

4. Yhteisö ja asianomainen AKT-valtio toteuttavat kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että ohjelmointi saadaan päätökseen mahdollisimman lyhyessä ajassa ja poikkeuksellisia olosuhteita lukuun ottamatta kahdentoista kuukauden kuluessa rahoituspöytäkirjan allekirjoittamisesta. Maakohtaisen tukistrategian ja maaohjelman laatimisen on oltava osa jatkuvaa prosessia, joka johtaa yhtenäisen asiakirjan hyväksymiseen.

5 ARTIKLA

Tarkistusmenettely

1. AKT-valtion ja yhteisön välisen rahoitusyhteistyön on oltava riittävän joustavaa sen varmistamiseksi, että toimet pysyvät jatkuvasti tämän sopimuksen tavoitteita vastaavina ja että otetaan huomioon mahdolliset muutokset asianomaisen AKT-valtion taloudellisessa tilanteessa, painopisteissä ja tavoitteissa. Kansallinen tulojen ja menojen hyväksyjä ja lähetystön päällikkö

a) tarkistavat maaohjelman toimintaa vuosittain, ja

b) tarkistavat maakohtaista tukistrategiaa ja maaohjelmaa tukijakson puolivälissä ja lopussa senhetkisten tarpeiden ja suoriutumisen perusteella.

2. Humanitaarista ja hätäapua koskevissa määräyksissä tarkoitetuissa poikkeuksellisissa olosuhteissa tarkistus voidaan toteuttaa kumman tahansa osapuolen pyynnöstä.

3. Kansallinen tulojen ja menojen hyväksyjä ja lähetystön päällikkö

a) toteuttavat kaikki tarvittavat toimenpiteet maaohjelman noudattamisen varmistamiseksi, mukaan luettuna sen varmistaminen, että ohjelmointivaiheessa sovittua sitoumuksia ja maksuja koskevaa aikataulua noudatetaan, ja

b) määrittävät mahdolliset täytäntöönpanon viivästymisen syyt ja ehdottavat soveltuvia toimenpiteitä tilanteen korjaamiseksi.

4. Maaohjelman toiminnan vuosittaisessa tarkistuksessa arvioidaan yhdessä ohjelman täytäntöönpanoa ja otetaan huomioon olennaisten seuranta- ja arviointitoimien tulokset. Tarkastelu tehdään paikallisella tasolla, ja se viimeistellään kansallisen tulojen ja menojen hyväksyjän ja lähetystön päällikön kesken 60 päivän kuluessa. Tarkasteluun sisältyy erityisesti arvio

a) yhdellä tai useammalla keskeisellä alalla saavutetuista tuloksista yksilöityihin tavoitteisiin, vaikusta koskeviin osoittimiin ja eri alakohtaisia politiikkoja koskeviin sitoumuksiin verrattuna,

b) yhden tai useamman keskeisen alan ulkopuolisista ja/tai monivuotisten ohjelmien osana toteutetuista hankkeista ja ohjelmista,

c) valtiosta riippumattomille toimijoille myönnettyjen varojen käytöstä,

d) nykyisten toimien täytäntöönpanon tehokkuudesta ja siitä, miten hyvin sitoumuksia ja maksuja koskevaa aikataulua on noudatettu, ja

e) ohjelmoinnin ulottamisesta tuleviin vuosiin.

5. Kansallisen tulojen ja menojen hyväksyjän ja lähetystön päällikön on toimitettava kertomus vuosittaisen tarkistuksen päätelmistä kehitysrahoitusyhteistyön komitealle 30

päivän kuluessa tarkistuksen päättämisestä. Komitea tarkastelee kertomusta sille tämän sopimuksen nojalla kuuluvien vastuiden ja valtuuksien mukaisesti.

6. Vuosittaisen tarkastelun perusteella kansallinen tulojen ja menojen hyväksyjä ja lähetystön päällikkö voivat tukijakson puolivälissä ja lopussa ja edellä mainitussa määräajassa tarkistaa ja mukauttaa maakohtaista tukistrategiaa

a) jos toiminnan tarkistuksessa paljastuu erityisiä ongelmia ja/tai

b) AKT-valtion muuttuneiden olosuhteiden perusteella.

Nämä tarkistukset on tehtävä 30 päivän kuluessa tukijakson puolivälissä ja lopussa tehtävien tarkistusten päättämisestä. Rahoituspöytäkirjan lopputarkistukseen on sisällyttävä myös mukauttaminen uutta rahoituspöytäkirjaa varten sekä varojen kohdentamisen että seuraavan ohjelman laatimisen osalta.

7. Tukijakson puolivälissä ja lopussa tehtävien tarkistusten päättämisen jälkeen yhteisö voi tarkistaa varojen kohdentamista senhetkisten tarpeiden ja asianomaisen AKT-valtion edistymisen perusteella.

2 LUKU

ALUEELLINEN OHJELMOINTI JA VALMISTELU

6 ARTIKLA

Osallistuminen

1. Alueellinen yhteistyö kattaa toimet, joista hyötyy ja joissa on mukana

a) vähintään kaksi AKT-valtiota tai ne kaikki ja/tai

b) alueellinen elin, jonka jäseninä on vähintään kaksi AKT-valtiota.

2. Alueelliseen yhteistyöhön voi osallistua myös merentakaisia maita ja alueita sekä syrjäisimpiä alueita. Näiden alueiden osallistumista varten annettava rahoitus on tämän sopimuksen nojalla AKT-valtioille myönnettävien varojen lisäksi annettavaa.

7 ARTIKLA

Alueohjelmat

Asianomaiset AKT-valtiot päättävät maantieteellisten alueiden määrittelemisestä. Alueellisen yhdentymisen ohjelmien olisi vastattava mahdollisimman pitkälti sellaisten nykyisten alueellisten järjestöjen ohjelmia, joiden päämääriin taloudellinen yhdentyminen kuuluu. Jos useiden alueellisten järjestöjen jäsenyys on päällekkäistä, alueellisen yhdentymisen ohjelman olisi periaatteessa vastattava näiden järjestöjen yhdistettyä jäsenkuntaa. Yhteisö antaa alueellisista ohjelmista erityistä tukea AKT-valtioiden ryhmittymille, jotka ovat sitoutuneet neuvottelemaan talouskumppanuussopimuksia EU:n kanssa.

8 ARTIKLA

Alueellinen ohjelmointi

1. Ohjelmointi toteutetaan aluekohtaisesti. Ohjelmointi on tulosta näkemysten vaihdosta komission ja asianomaisen asianmukaisesti valtuutetun yhden tai useamman alueellisen järjestön tai, jos tällaista valtuutusta ei ole, kyseisen alueen maiden kansallisten tulojen ja menojen hyväksyjien välillä. Tarvittaessa ohjelmointiin voi sisältyä neuvotteluja tukikelpoisten valtiosta riippumattomien toimijoiden kanssa.

2. Ohjelmoinnilla tarkoitetaan tässä yhteydessä

a) alueellisen tukistrategian laatimista ja kehittämistä maan omien keskipitkän aikavälin kehitystavoitteiden ja -strategioiden perusteella,

b) selkeää ilmoitusta yhteisöltä saatavissa olevista varoista, jotka kyseiselle alueelle voidaan myöntää viisivuotisjakson aikana, sekä mahdollisia muita olennaisia tietoja,

c) alueellisen tukistrategian täytäntöönpanemiseksi tarkoitetun alueohjelman laatimista ja hyväksymistä, ja

d) tarkistusmenettelyä, joka koskee alueellista tukistrategiaa, alueohjelmaa ja kullekin alueelle myönnettyjen varojen määrää.

3. Alueellisen tukistrategian laativat komissio ja asianmukaisesti valtuutettu yksi tai useampi alueellinen järjestö yhteistyössä asianomaisen alueen AKT-valtioiden kanssa. Alueellinen tukistrategia on väline, jolla toimet asetetaan tärkeysjärjestykseen ja jolla korostetaan paikallista vastuuta tukiohjelmissa. Alueellinen tukistrategia sisältää seuraavat vakio-osat:

a) analyysi maan poliittisesta, taloudellisesta ja yhteiskunnallisesta tilanteesta,

b) arvio alueellisen taloudellisen yhdentymisen tilasta ja näkymistä sekä yhdentymisestä maailmantalouteen,

c) kuvaus alueellisista strategioista ja painopisteistä sekä odotetut rahoitustarpeet,

d) kuvaus muiden ulkopuolisten alueelliseen yhteistyöhön osallistuvien kumppaneiden olennaisista toimista, ja

e) kuvaus EU:n panoksesta alueellisen yhteistyön ja yhdentymisen päämäärien saavuttamiseksi; EU:n toimien olisi täydennettävä mahdollisimman hyvin AKT-valtioiden itsensä ja muiden ulkopuolisten yhteistyökumppaneiden, erityisesti EU:n jäsenvaltioiden, rahoittamia toimia.

9 ARTIKLA

Varojen kohdentaminen

Rahoituspöytäkirjan kattaman jakson alussa yhteisö ilmoittaa kullekin alueelle, paljonko varoja tämä voi saada viisivuotisjakson aikana. Tämä viitteellinen varojen kohdentaminen perustuu arvioon tarpeista sekä suoriutumisesta alueellisessa yhteistyössä ja yhdentymisessä sekä tulevaisuuden näkymistä. Riittävän suuruusluokan saavuttamiseksi ja tehokkuuden lisäämiseksi voidaan alueellisia ja kansallisia varoja yhdistää sellaisten alueellisten toimien rahoittamiseksi, joihin liittyy selvä kansallinen tekijä.

10 ARTIKLA

Alueohjelma

1. Alueohjelman luonnoksen laatii asianmukaisesti valtuutettu yksi tai useampi alueellinen järjestö, tai jos tällaista valtuutusta ei ole, kyseisen alueen maiden kansalliset tulojen ja menojen hyväksyjät edellä ilmoitetun varojen kohdentamisen perusteella. Ohjelmaluonnoksessa on täsmennettävä erityisesti

a) yhteisön avun keskeiset alat ja aihepiirit,

b) parhaiten soveltuvat toimenpiteet ja toimet kyseisiä aloja ja aihepiirejä koskevien tavoitteiden saavuttamiseksi, ja

c) hankkeet ja ohjelmat, joiden avulla kyseiset tavoitteet voidaan saavuttaa, sikäli kuin ne on selkeästi yksilöity, sekä ilmoitus näitä kutakin osatekijää varten käytettävistä varoista ja aikataulu toimien toteuttamiseksi.

2. Alueohjelmat hyväksytään yhteisön ja asianomaisen AKT-valtion yhteisellä sopimuksella.

11 ARTIKLA

Tarkistusmenettely

Kunkin AKT-alueen ja yhteisön välisen rahoitusyhteistyön on oltava riittävän joustavaa sen varmistamiseksi, että toimet pysyvät jatkuvasti tämän sopimuksen tavoitteita vastaavina ja että otetaan huomioon mahdolliset muutokset asianomaisen alueen taloudellisessa tilanteessa, painopisteissä ja tavoitteissa. Alueellisia maaohjelmia tarkistetaan niiden voimassaolojakson puolivälissä ja lopussa niiden mukauttamiseksi muuttuviin olosuhteisiin ja sen varmistamiseksi, että niiden täytäntöönpano on asianmukaista. Väli- ja lopputarkistuksen perusteella yhteisö voi tarkistaa varojen kohdentamista senhetkisten tarpeiden ja suoriutumisen mukaan.

12 ARTIKLA

AKT-valtioiden välinen yhteistyö

Rahoituspöytäkirjan voimassaolojakson alussa yhteisö ilmoittaa AKT-ministerineuvostolle, mikä osa alueellisiin toimiin varatuista varoista on varattava toimiin, joista hyötyvät useat tai kaikki AKT-valtiot. Näiden toimien ei tarvitse olla maantieteelliseen sijaintiin sidottuja.

13 ARTIKLA

Rahoitushakemukset

1. Alueellisen ohjelman rahoitusta koskevan hakemuksen esittäjän on oltava

a) asianmukaisesti valtuutettu alueellinen elin tai järjestö, tai

b) asianmukaisesti valtuutettu pienaluetta edustava elin tai järjestö taikka ohjelmointivaiheessa mukana oleva asianomaisen alueen AKT-valtio, edellyttäen että kyseinen toimi on yksilöity alueohjelmassa.

2. AKT-valtioiden välisiä ohjelmia koskevien hakemusten esittäjinä on oltava

a) vähintään kolme valtuutettua alueellista elintä tai järjestöä, jotka kuuluvat eri maantieteellisiin alueisiin, tai tällaisten alueiden kansalliset tulojen ja menojen hyväksyjät, tai

b) AKT-ministerineuvosto tai erityisellä valtuutuksella AKT-suurlähettiläskomitea, tai

c) kansainvälisiä järjestöjä, jotka toteuttavat alueellista yhteistyötä ja yhdentymistä edistäviä toimia, edellyttäen että AKT-suurlähettiläskomitea antaa etukäteen asiaa koskevan suostumuksen.

14 ARTIKLA

Täytäntöönpanomenettelyt

1. Alueelliset ohjelmat panee täytäntöön hakijana toimiva elin tai muu asianmukaisesti valtuutettu elin.

2. AKT-valtioiden väliset ohjelmat panee täytäntöön hakijana toimiva elin tai sen asianmukaisesti valtuutettu edustaja. Jos asianmukaisesti valtuutettua täytäntöönpanoelintä ei ole, AKT-valtioiden välisten toimien täytäntöönpanosta vastaa komissio, sanotun kuitenkaan rajoittamatta AKT-valtioiden sihteeristön hallinnoimien yksittäisten hankkeiden ja ohjelmien toteuttamista.

3. Toteutettaviin toimiin sovelletaan soveltuvin osin kehitysrahoitusyhteistyötä varten vahvistettuja menettelyjä ottaen huomioon alueellisen yhteistyön tavoitteet ja ominaispiirteet.

3 LUKU

HANKKEIDEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

15 ARTIKLA

Hankkeiden yksilöinti, valmistelu ja ennakkoarviointi

1. AKT-valtion esittämistä hankkeista ja ohjelmista on tehtävä yhteinen ennakkoarviointi. Kehitysrahoitusyhteistyön AKT–EY-komitea laatii yleiset suuntaviivat ja perusteet hankkeiden ja ohjelmien ennakkoarviointia varten.

2. Rahoituksen hakemista varten laadituissa ja esitetyissä hanke- tai ohjelma-asiakirjoissa on oltava kaikki tarvittavat tiedot hankkeiden tai ohjelmien ennakkoarviointia varten tai, jos hankkeita ja ohjelmia ei ole määritelty kokonaan, asiakirjoissa on esitettävä niiden ennakkoarvioinnin päälinjat. AKT-valtioiden tai muiden tämän sopimuksen mukaisesti tukikelpoisten edunsaajien on toimitettava kyseiset asiakirjat yhteisölle virallisesti.

3. Hankkeiden ja ohjelmien ennakkoarvioinnissa on otettava asianmukaisesti huomioon inhimillisiä voimavaroja koskevat kan-

salliset rajoitteet ja varmistettava sellaisen strategian laatiminen, jolla edistetään kyseisiä voimavaroja. Ennakkoarvioinnissa on myös otettava huomioon kullekin AKT-valtiolle ominaiset piirteet ja rajoitteet.

16 ARTIKLA

Rahoitusehdotus ja -päätös

1. Ennakkoarvioinnin päätelmistä tehdään yhteenveto rahoitusehdotuksessa, jonka yhteisö laatii läheisessä yhteistyössä asianomaisen AKT-valtion kanssa. Rahoitusehdotus annetaan komission päätöksentekoelimen hyväksyttäväksi.

2. Rahoitusehdotuksessa on oltava aikataulu hankkeen tai ohjelman teknistä ja rahoituksellista täytäntöönpanoa varten, mukaan luettuina monivuotiset ohjelmat ja yleiset avustusosuudet kustannuksiltaan vähäisiä toimia varten, ja niissä on ilmoitettava täytäntöönpanon eri vaiheiden kesto. Rahoitusehdotuksessa on

a) otettava huomioon asianomaisen yhden tai useamman AKT-valtion huomautukset, ja

b) rahoitusehdotus on toimitettava samanaikaisesti asianomaiselle yhdelle tai useammalle AKT-valtiolle ja yhteisölle.

3. Komissio viimeistelee rahoitusehdotuksen ja toimittaa sen mahdollisin muutoksin yhteisön päätöksentekoelimelle. Asianomaiselle yhdelle tai useammalle AKT-valtiolle on annettava tilaisuus esittää huomautuksia mahdollisista merkittävistä muutoksista, jotka komissio aikoo tehdä asiakirjaan. Huomautukset otetaan huomioon muutetussa rahoitusehdotuksessa.

4. Yhteisön päätöksentekoelin ilmoittaa päätöksensä 120 päivän kuluessa edellä mainitun rahoitusehdotuksen tiedoksi antamisesta.

5. Jollei yhteisö hyväksy rahoitusehdotusta, asianomaiselle yhdelle tai useammalle AKT-valtiolle ilmoitetaan välittömästi päätöksen syistä. Tällöin asianomaisen yhden tai useamman AKT-valtion edustajat voivat 60 päivän kuluessa pyytää, että:

a) asia annetaan tämän sopimuksen nojalla perustetun kehitysrahoitusyhteistyön AKT–EY-komitean käsiteltäväksi, tai

b) näille valtioille annetaan tilaisuus tulla kuulluiksi yhteisön päätöksentekoelimessä.

6. Kuulemisen jälkeen yhteisön päätöksentekoelin tekee lopullisen päätöksen rahoitusehdotuksen hyväksymisestä tai hylkäämisestä. Asianomainen yksi tai useampi AKT-valtio voi toimittaa yhteisön päätöksentekoelimelle ennen päätöksen tekemistä kaikki tarpeellisina pitämänsä tiedot päätöksentekoelimellä olevien tietojen täydentämiseksi.

7. Monivuotisilla ohjelmilla rahoitetaan muun muassa koulutusta, hajautettuja toimia, pienhankkeita, kaupan edistämistä ja kehittämistä, pienimuotoisia toimia tietyllä alalla, hankkeiden ja ohjelmien hallinnon tukemista ja teknistä yhteistyötä.

8. Edellä mainituissa tapauksissa asianomainen AKT-valtio voi toimittaa lähetystön päällikölle monivuotisen ohjelman, jossa esitetään ohjelman päälinjat, kaavailtujen toimien luonne ja ehdotus rahoitussitoumukseksi, jolloin

a) kutakin monivuotista ohjelmaa koskevan rahoituspäätöksen tekee johtava tulojen ja menojen hyväksyjä, jonka päätöksestä ilmoittava kirje kansalliselle tulojen ja menojen hyväksyjälle muodostaa rahoitussopimuksen, ja

b) näin hyväksyttyjen monivuotisten ohjelmien puitteissa kansallinen tulojen ja menojen hyväksyjä tai tarvittaessa hajautetun yhteistyön toimija, jolle on tätä varten siirretty toimivaltaa, tai tarvittaessa muu tukikelpoinen edunsaaja toteuttaa kunkin toimen tämän sopimuksen määräysten ja edellä mainitun rahoitussopimuksen määräysten mukaisesti. Kun toteutuksesta vastaavat hajautetun yhteistyön toimijat tai muut tukikelpoiset edunsaajat, kansallinen tulojen ja menojen

hyväksyjä ja lähetystön päällikkö kantavat rahoitusvastuun ja huolehtivat toimien säännöllisestä seurannasta muun muassa noudattaakseen velvoitteitaan.

9. Kunkin vuoden lopussa kansallinen tulojen ja menojen hyväksyjä toimittaa lähetystön päällikköä kuultuaan komissiolle kertomuksen monivuotisten ohjelmien toteutuksesta.

17 ARTIKLA

Rahoitussopimus

1. Jollei tässä sopimuksessa rahastosta myönnettävällä avustuksella rahoitettavan hankkeen tai ohjelman osalta toisin määrätä, rahoitussopimus laaditaan komission ja asianomaisen yhden tai useamman AKT-valtion välillä. Jos suora edunsaaja ei ole AKT-valtio, komissio virallistaa rahoituspäätöksen kirjeenvaihtona asianomaisen edunsaajan kanssa.

2. Rahoitussopimus laaditaan komission ja asianomaisen yhden tai useamman AKT-valtion välillä 60 päivän kuluessa yhteisön päätöksentekoelimen päätöksestä. Sopimuksessa

a) on täsmennettävä erityisesti rahastosta tehtävän rahoitussitoumuksen yksityiskohdat sekä rahoitusjärjestelyt ja -ehdot, asianomaista hanketta tai ohjelmaa koskevat yleiset ja yksityiskohtaiset määräykset, ja siihen on sisällyttävä myös rahoitusehdotukseen sisältyvän hankkeen tai ohjelman teknistä täytäntöönpanoa koskeva alustava aikataulu, ja

b) on varauduttava riittävin määrärahoin kustannusten kasvuun ja ennakoimattomiin menoihin.

3. Kun rahoitussopimus on allekirjoitettu, maksut suoritetaan siinä sovitun rahoitussuunnitelman mukaisesti. Hankkeita ja ohjelmia koskevien tilien sulkemisen jälkeen mahdollisesti käyttämättä jääneet määrärahat saa asianomainen AKT-valtio, mikä on ilmoitettava rahaston kirjanpidossa. Kyseiset määrärahat voidaan käyttää tässä sopimuksessa määrätyllä tavalla hankkeiden ja ohjelmien rahoittamiseen.

18 ARTIKLA

Kustannusten ylittyminen

1. Jos näyttää siltä, että kustannukset todennäköisesti ylittävät rahoitussopimuksessa asetetun rajan, kansallisen tulojen ja menojen hyväksyjän on ilmoitettava lähetystön päällikön välityksellä johtavalle tulojen ja menojen hyväksyjälle asiasta sekä toimenpiteistä, jotka se aikoo toteuttaa kattaakseen myönnetyt määrärahat ylittävät kustannukset joko supistamalla hanketta tai ohjelmaa taikka turvautumalla kansallisiin tai muihin yhteisön ulkopuolisiin varoihin.

2. Jos yhteisön kanssa tehtävällä sopimuksella päätetään olla supistamatta hanketta tai ohjelmaa tai jos ei ole mahdollista kattaa kustannusten ylittymistä muilla varoilla, asianomaista hanketta tai ohjelmaa koskevan rahoitussitoumuksen enintään 20 prosentilla ylittävät kustannukset voidaan rahoittaa maaohjelmasta.

19 ARTIKLA

Taannehtiva rahoitus

1. Jotta varmistetaan hankkeiden nopea käynnistyminen, vältetään tauot toisiaan seuraavien hankkeiden välillä ja ehkäistään viivästyksiä, AKT-valtiot voivat yhteisymmärryksessä komission kanssa hankkeen ennakkoarvioinnin jälkeen ja ennen rahoituspäätöksen tekemistä

a) esittää kaikentyyppisiä sopimuksia koskevia tarjouspyyntöjä, joihin liittyy lykkäysehto, ja

b) rahoittaa etukäteen ohjelmien käynnistämiseen liittyviä toimia, alustavia ja kausittaisia töitä, laitetilauksia, joissa on pitkä toimitusaika, ja joitakin meneillään olevia toimintoja. Tällaisten menojen on oltava sopi-

muksessa määrättyjen menettelyjen mukaisia.

2. Näillä määräyksillä ei rajoiteta yhteisön päätöksentekoelimen valtuuksia.

3. Tämän artiklan mukaiset AKT-valtion menot rahoitetaan hankkeen tai ohjelman määrärahoista taannehtivasti sitten, kun rahoitussopimus on allekirjoitettu.

4 LUKU

KILPAILU JA ETUUDET

20 ARTIKLA

Tukikelpoisuus

Jollei 28 artiklassa tarkoitettujen sopimuksia koskevien yleisten määräysten tai 22 artiklan mukaisesti ole myönnetty poikkeusta, sovelletaan seuraavaa:

a) Tarjouskilpailuihin voivat osallistua ja EKR:n rahoittamia sopimuksia voivat saada tasapuolisin ehdoin

i) AKT-valtioiden ja jäsenvaltioiden luonnolliset henkilöt, yritykset taikka julkiset tai puolijulkiset virastot,

ii) jäsenvaltioiden ja/tai AKT-valtioiden osuuskunnat ja muut julkis- tai yksityisoikeuden soveltamisalaan kuuluvat oikeushenkilöt, ja

iii) AKT-valtioiden yritysten ja/tai jäsenvaltioiden yritysten yhteisyritykset tai ryhmittymät.

b) Tuotteiden on oltava peräisin yhteisöstä ja/tai AKT-valtioista. Tässä yhteydessä 'peräisin olevien tuotteiden' määritelmää arvioidaan asiaa koskevien kansainvälisten sopimusten perusteella, ja yhteisöstä peräisin oleviin tuotteisiin katsotaan kuuluviksi myös merentakaisista maista ja merentakaisilta alueilta peräisin olevat tuotteet.

21 ARTIKLA

Osallistuminen tasapuolisin ehdoin

AKT-valtiot ja komissio toteuttavat tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen mahdollisimman laajan osallistumisen rakennusurakoita sekä toimitus- ja palvelusopimuksia koskeviin tarjouspyyntöihin tasapuolisin ehdoin; näihin toimenpiteisiin sisältyy tarvittaessa se, että

a) varmistetaan tarjouspyyntöjen julkaiseminen Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä, Internetissä ja kunkin AKT-valtion virallisessa lehdessä sekä mahdollisesti muissa asianmukaisissa viestimissä,

b) poistetaan syrjivät käytännöt tai tekniset määräykset, jotka voisivat ehkäistä laajaa osallistumista tasapuolisin ehdoin,

c) rohkaistaan yhteistyötä jäsenvaltioiden yritysten ja AKT-valtioiden yritysten välillä,

d) varmistetaan, että kaikki sopimuksen myöntämisperusteet yksilöidään tarjouspyyntöasiakirjassa,

e) varmistetaan, että valittu tarjous vastaa tarjouspyyntöasiakirjan vaatimuksia sekä siinä mainittuja sopimuksen myöntämisperusteita.

22 ARTIKLA

Poikkeukset

1. Järjestelmän parhaan mahdollisen kustannustehokkuuden varmistamiseksi AKT-valtioiden ulkopuolisten kehitysmaiden luonnollisten tai oikeushenkilöiden voidaan antaa osallistua yhteisön rahoittamiin sopimuksiin asianomaisen AKT-valtion pyynnöstä. Asianomaisten AKT-valtioiden on kussakin tapauksessa toimitettava lähetystön päällikölle tiedot, jotka yhteisö tarvitsee päättääkseen tällaisesta poikkeuksesta, ja erityistä huomiota on kiinnitettävä

a) asianomaisen AKT-valtion maantieteelliseen sijaintiin,

b) jäsenvaltioiden ja AKT-valtioiden urakoitsijoiden, tavaroiden ja palvelujen toimittajien sekä konsulttien kilpailukykyyn,

c) tarpeeseen välttää sopimuksen täytäntöönpanosta aiheutuvien kustannusten liiallista nousua,

d) kuljetusvaikeuksiin tai viivästyksiin toimitusaikojen tai muiden vastaavien ongelmien vuoksi, ja

e) paikallisiin olosuhteisiin parhaiten soveltuvaan teknologiaan.

2. Kolmansien maiden osallistuminen yhteisön rahoittamiin sopimuksiin voidaan sallia myös, jos

a) yhteisö osallistuu kyseisiä maita koskevien alueellisten tai alueiden välisten järjestelyjen rahoittamiseen,

b) kyse on yhteisrahoitetuista hankkeista ja ohjelmista, ja

c) kyse on hätäavusta.

3. Poikkeustapauksissa ja yhteisymmärryksessä komission kanssa palvelusopimuksiin voi osallistua konsulttiyrityksiä, joissa on asiantuntijoina kolmansien maiden kansalaisia.

23 ARTIKLA

Kilpailu

1. EKR:n rahoittamiin toimiin sovellettavien, kilpailua ja etuuksia koskevien yleisten sääntöjen ja määräysten yksinkertaistamiseksi sopimuksia tehdään avoimin ja rajoitetuin menettelyin sekä puitesopimusten ja suorien sopimusten muodossa sekä yhden tarjouksen perusteella seuraavasti:

a) avoin kansainvälinen tarjouspyyntö, jota koskeva hankintailmoitus julkaistaan tämän sopimuksen määräysten mukaisesti,

b) avoin paikallinen tarjouspyyntö, jota koskeva hankintailmoitus julkaistaan ainoastaan edunsaajana olevassa AKT-valtiossa,

c) rajoitettu kansainvälinen tarjouspyyntö, jonka yhteydessä hankintaviranomainen pyytää rajoitettua joukkoa ehdokkaita osallistumaan tarjouspyyntöön ennakkoilmoituksen julkaisemisen jälkeen,

d) suora sopimus, jota koskeva menettely on yksinkertaistettu niin, ettei hankintailmoitusta julkaista, vaan hankintaviranomainen pyytää rajoitettua joukkoa palvelujen tarjoajia esittämään tarjouksensa, ja

e) yhden tarjouksen perusteella tehtävä sopimus, jossa toteutuksesta vastaavat asianomaisten edunsaajavaltioiden julkiset tai puolijulkiset virastot ja yksiköt.

2. Rahastosta rahoitettavat sopimukset tehdään seuraavien määräysten mukaisesti:

a) rakennusurakat, joiden arvo on

i) yli 5 000 000 euroa, ratkaistaan avoimen kansainvälisen tarjouspyynnön perusteella,

ii) 300 000–5 000 000 euroa, ratkaistaan avoimen paikallisen tarjouspyynnön perusteella, ja

iii) alle 300 000 euroa, myönnetään suoralla sopimuksella, jota koskevassa yksinkertaistetussa menettelyssä hankintailmoitusta ei julkaista;

b) toimitussopimukset, joiden arvo on

i) yli 150 000 euroa, ratkaistaan avoimen kansainvälisen tarjouspyynnön perusteella,

ii) 30 000–150 000 euroa, ratkaistaan avoimen paikallisen tarjouspyynnön perusteella, ja

iii) alle 30 000 euroa, myönnetään suoralla sopimuksella, jota koskevassa

yksinkertaistetussa menettelyssä hankintailmoitusta ei julkaista;

c) palvelusopimukset, joiden arvo on

i) yli 200 000 euroa, ratkaistaan rajoitetun kansainvälisen tarjouspyynnön perusteella hankintailmoituksen julkaisemisen jälkeen,

ii) alle 200 000 euroa, myönnetään suoralla sopimuksella, jota koskeva menettely on yksinkertaistettu, tai puitesopimuksella.

3. Rakennusurakat sekä toimitus- ja palvelusopimukset, joiden arvo on alle 5 000 euroa, voidaan myöntää suoraan ilman kilpailua.

4. Rajoitetussa tarjouspyynnössä asianomaisen yhden tai useamman AKT-valtion on laadittava yhteisymmärryksessä lähetystön päällikön kanssa tarvittaessa luettelo mahdollisista tarjoajista hankintailmoituksen julkaisemisen perusteella suoritetun tarjousten esivalinnan jälkeen.

5. Kun on kyse suorista sopimuksista, AKT-valtio voi käydä vapaasti asianmukaisiksi katsomiaan keskusteluja niiden mahdollisten tarjoajien kanssa, jotka se on valinnut laatimaansa luetteloon 20-22 artiklassa olevien määräysten mukaisesti, ja myöntää sopimuksen valitsemilleen tarjoajille.

6. AKT-valtiot voivat pyytää komissiota neuvottelemaan, laatimaan, tekemään ja panemaan täytäntöön palvelusopimukset puolestaan suoraan tai sen asiasta vastaavan virastonsa kautta.

24 ARTIKLA

Julkisoikeudellisten laitosten toteuttamat toimet

1. Kun on kyse yhden tarjouksen perusteella tehtävistä sopimuksista, hankkeiden ja ohjelmien täytäntöönpanijoina ovat asianomaisen valtion tai asianomaisten valtioiden julkiset tai puolijulkiset virastot tai yksiköt taikka toiminnon toteutuksesta vastaava henkilö.

2. Yhteisö osallistuu toteutuksesta vastaavan yksikön kustannuksiin antamalla sen käyttöön siltä puuttuvia laitteita ja/tai materiaaleja ja/tai varoja, jotta se voisi hankkia tarvittavaa lisähenkilöstöä eli asiantuntijoita asianomaisista tai muista AKT-valtioista. Yhteisön osallistuminen kattaa ainoastaan täydentävistä toimenpiteistä ja väliaikaisista menoista aiheutuvat kustannukset, jotka liittyvät puhtaasti kyseisen hankkeen vaatimuksiin.

25 ARTIKLA

Hätäapusopimukset

Hätäapua koskevat sopimukset on tehtävä tilanteen kiireellisyyden edellyttämällä tavalla. Tätä varten AKT-valtio voi sallia yhteisymmärryksessä lähetystön päällikön kanssa kaikkien hätäapuun liittyvien toimintojen osalta

a) suorien sopimusten tekemisen,

b) julkisoikeudellisten laitosten toteuttamat toimet,

c) täytäntöönpanon erityisvirastojen välityksellä, ja

d) suoran täytäntöönpanon komission toimesta.

26 ARTIKLA

Etuudet

AKT-valtioiden luonnollisten ja oikeushenkilöiden mahdollisimman laajan rahastosta rahoitettujen sopimusten täytäntöönpanoon osallistumisen kannustamiseksi toteutetaan toimenpiteitä, joilla pyritään optimoimaan kyseisten valtioiden fyysisten ja inhimillisten voimavarojen käyttö. Tätä varten

a) rakennusurakoissa, joiden arvo on alle 5 000 000 euroa, AKT-valtioiden tarjoajille myönnetään 10 prosentin hintaetuus taloudel-

lisesti, teknisesti ja hallinnollisesti vastaavan tasoisiin tarjoajiin verrattuna, edellyttäen että vähintään neljännes yrityksen osakepääomasta ja sen johtohenkilöstöstä on yhdestä tai useammasta AKT-valtiosta,

b) toimitussopimuksissa, riippumatta toimitusten arvosta, AKT-valtioiden tarjoajille, joiden toimitusten sopimusarvosta vähintään 50 prosenttia on peräisin AKT-valtioista, myönnetään 15 prosentin hintaetuus taloudellisesti, teknisesti ja hallinnollisesti vastaavan tasoisiin tarjoajiin verrattuna,

c) palvelusopimuksissa annetaan vaadittu asiantuntemus huomioon ottaen etusija

i) AKT-valtioiden asiantuntijoille, instituutioille tai konsulttiyrityksille taloudellisesti, teknisesti ja hallinnollisesti vastaavan tasoisiin tarjoajiin verrattuna,

ii) tarjouksille, jotka AKT-valtion yritys tekee yhteenliittymässä eurooppalaisten yhteistyökumppaneiden kanssa, ja

iii) tarjouksille, joiden esittäjä on eurooppalainen ja jolla on alihankkijoita tai asiantuntijoita AKT-valtioista;

d) alihankintaa kaavailtaessa valitun tarjoajan on annettava etusija AKT-valtioiden luonnollisille henkilöille ja yrityksille, jotka pystyvät hoitamaan sopimuksessa edellytetyt tehtävät vastaavin ehdoin, ja

e) AKT-valtio voi ehdottaa tarjouspyynnössä mahdollisille tarjoajille muiden AKT-valtioiden yritysten tai yhteisellä sopimuksella valittujen kansallisten asiantuntijoiden tai konsulttien apua. Tämä yhteistyö voi tapahtua yhteisyrityksen, alihankintasopimuksen tai työharjoittelun muodossa.

27 ARTIKLA

Sopimusten myöntäminen

1. Rajoittamatta edellä olevan 24 artiklan soveltamista, AKT-valtion on myönnettävä sopimus tarjoajalle,

a) jonka tarjouksen katsotaan vastaavan hyvin tarjouspyyntöasiakirjoja,

b) rakennusurakan tai toimitussopimuksen osalta tarjoajalle, jonka tarjous on paras arvioituna muun muassa seuraavin perustein:

i) hinta sekä toiminta- ja ylläpitokustannukset,

ii) tarjoajien pätevyys ja tarjoamat takuut sekä tarjouksen tekniset ominaisuudet, mukaan luettuna toimituksen jälkeisten palvelujen tarjoaminen AKT-valtiossa, ja

iii) sopimusten täytäntöönpanon luonne, ehdot ja määräaika sekä mukautuminen paikallisiin olosuhteisiin;

c) palvelusopimuksen osalta tarjoajalle, jonka tarjous on paras ottaen huomioon muun muassa hinta, tarjouksen tekninen arvo, palvelujen toimittamisen organisointi ja menetelmät sekä ehdotetun henkilöstön pätevyys, riippumattomuus ja saatavuus.

2. Jos kahta tarjousta pidetään edellä mainituin perustein samanarvoisina, etusija annetaan

a) AKT-valtion tarjoajalle, tai

b) sellaisen puuttuessa tarjoajalle, joka

i) mahdollistaa AKT-valtioiden fyysisten ja inhimillisten voimavarojen mahdollisimman hyvän käytön,

ii) tarjoaa parhaat alihankintamahdollisuudet AKT-valtioiden yrityksille tai luonnollisille henkilöille, tai

iii) on AKT-valtioiden ja yhteisön luonnollisten henkilöiden ja yritysten yhteenliittymä.

28 ARTIKLA

Sopimuksia koskevat yleiset määräykset

1. Rahaston varoin rahoitettavien sopimusten myöntämiseen sovelletaan tämän liitteen määräyksiä ja menettelyjä, jotka hyväksytään ministerineuvoston päätöksellä sen ensimmäisessä kokouksessa tämän sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen kehitysrahoitusyhteistyön AKT–EY-komitean suosituksesta. Kyseisten menettelyjen on oltava tämän liitteen määräysten ja kolmansien maiden kanssa tehtävää yhteistyötä koskevien yhteisön hankintasääntöjen mukaisia.

2. Ennen näiden menettelyjen hyväksymistä sovelletaan nykyisiä EKR:n sääntöjä, jotka sisältyvät nykyisiin sopimuksia koskeviin yleisiin määräyksiin ja ehtoihin.

29 ARTIKLA

Sopimuksia koskevat yleiset ehdot

Rahaston varoin rahoitettavien rakennusurakka-, toimitus- ja palvelusopimusten täytäntöönpanoon sovelletaan:

a) rahaston rahoittamiin sopimuksiin sovellettavia yleisiä ehtoja, jotka hyväksytään ministerineuvoston päätöksellä sen ensimmäisessä kokouksessa tämän sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen kehitysrahoitusyhteistyön AKT–EY-komitean suosituksesta; tai

b) yhteisrahoitettujen hankkeiden ja ohjelmien osalta, tai jos kolmansille osapuolille on myönnetty poikkeus tai nopeutetuissa menettelyissä tai muissa soveltuvissa tapauksissa, asianomainen AKT-valtio ja yhteisö voivat sopia muista yleisistä ehdoista kuten

i) asianomaisen AKT-valtion kansallisessa lainsäädännössä säädetyistä sopimuksia koskevista yleisistä ehdoista tai sen vakiintuneista kansainvälisiä sopimuksia koskevista käytännöistä, tai

ii) mistä tahansa muista sopimuksia koskevista yleisistä kansainvälisistä ehdoista.

30 ARTIKLA

Riitojen ratkaisu

AKT-valtion viranomaisten ja urakoitsijan, toimittajan tai palvelujen tarjoajan väliset mahdolliset riidat rahaston rahoittaman sopimuksen täytäntöönpanon aikana ratkaistaan,

a) jos kyse on kansallisesta sopimuksesta, asianomaisen AKT-valtion kansallisen lainsäädännön mukaisesti, ja

b) jos kyse on kansainvälisestä sopimuksesta, joko

i) asianomaisen AKT-valtion kansallisen lainsäädännön tai sen vakiintuneiden kansainvälisten käytäntöjen mukaisesti, jos osapuolet näin sopivat, tai

ii) välimiesmenettelyllä niiden menettelysääntöjen mukaisesti, jotka hyväksytään ministerineuvoston päätöksellä sen ensimmäisessä kokouksessa tämän sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen kehitysrahoitusyhteistyön AKT–EY-komitean suosituksesta.

31 ARTIKLA

Vero- ja tullijärjestelyt

1. AKT-valtioiden on sovellettava yhteisön rahoittamiin sopimuksiin vero- ja tullijärjestelyjä, jotka ovat vähintään yhtä edullisia kuin järjestelyt, joita ne soveltavat suosituimmuusasemassa oleviin valtioihin tai kansainvälisiin kehitysyhteistyöjärjestöihin, joihin niillä on suhteita. Suosituimmuuskohtelun määrittämisessä ei oteta huomioon asianomaisen AKT-valtion muihin AKT-valtioihin tai muihin kehitysmaihin soveltamia järjestelyjä.

2. Jollei edellä toisin määrätä, yhteisön rahoittamiin sopimuksiin sovelletaan seuraavaa:

a) sopimukseen ei sovelleta edunsaajana olevassa AKT-valtiossa leima- tai rekisteröintiveroa tai muita vaikutukseltaan vastaavia maksuja, riippumatta siitä, ovatko kyseiset maksut jo käytössä vai onko ne tarkoitus ottaa käyttöön tulevaisuudessa; tällaiset sopimukset on kuitenkin rekisteröitävä AKT-valtiossa voimassa olevien lakien mukaisesti, ja rekisteröinnistä voidaan periä palvelua vastaava maksu,

b) sopimusten täytäntöönpanosta saatavat voitot ja/tai tulot ovat verotettavia asianomaisen AKT-valtion kansallisten verosäännösten mukaisesti edellyttäen, että kyseiset voitot tehneen tai tulot saaneen luonnollisen tai oikeushenkilön pysyvä kotipaikka on kyseisessä valtiossa tai että sopimuksen täytäntöönpano kestää yli kuusi kuukautta,

c) yrityksille, joiden on tuotava maahan rakennusurakoita varten tarvittavia ammattilaitteita, annetaan niiden pyynnöstä oikeus edunsaajana olevan AKT-valtion kansallisessa lainsäädännössä kyseisten laitteiden osalta säädettyyn väliaikaiseen maahantuontiin,

d) palvelusopimuksessa määriteltyjen tehtävien suorittamiseksi tarvittavien ammattilaitteiden väliaikainen tuonti edunsaajana olevaan AKT-valtioon tai edunsaajina oleviin AKT-valtioihin sallitaan sen kansallisen lainsäädännön mukaisesti ilman veroja, tuontitulleja tai muita vaikutukseltaan vastaavia maksuja, jos nämä tullit ja maksut eivät ole korvaus annetuista palveluista,

e) toimitussopimusten alainen tuonti edunsaajana olevaan AKT-valtioon sallitaan ilman veroja, tuontitulleja tai muita vaikutukseltaan vastaavia maksuja. Asianomaisesta AKT-valtiosta peräisin olevia tuotteita koskeva sopimus tehdään tuotteiden vapaasti tehtaalla -hinnan perusteella, johon voidaan lisätä kyseisiin tuotteisiin asianomaisessa AKT-valtiossa mahdollisesti sovellettavat kansalliset verot,

f) polttoaineen, voiteluaineen ja hiilivetysideaineen sekä yleisesti ottaen kaikkien rakennusurakkaan sisältyvien tuotteiden ostot katsotaan suoritetuiksi paikallisilla markkinoilla, ja ne ovat edunsaajana olevassa AKT-valtiossa voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti sovellettavan verotusjärjestelmän alaisia, ja

g) palvelusopimuksessa määriteltyjen tehtävien toteuttamisesta vastuussa olevien luonnollisten henkilöiden, paikallista henkilöstöä lukuun ottamatta, sekä näiden perheenjäsenten henkilökohtaisten ja kotitaloustavaroiden tuonti vapautetaan edunsaajana olevassa AKT-valtiossa voimassa olevan lainsäädännön rajoissa tuontitulleista, veroista ja muista vaikutukseltaan vastaavista maksuista.

3. Asianomaisen AKT-valtion lainsäädäntöä sovelletaan kaikkiin niihin kysymyksiin, joihin ei sovelleta edellä olevia vero- ja tullijärjestelyjä koskevia määräyksiä.

5 LUKU

SEURANTA JA JÄLKIARVIOINTI

32 ARTIKLA

Tavoitteet

Seurannan ja jälkiarvioinnin tavoitteena on arvioida säännöllisesti kehitysyhteistyötoimia (valmistelu, täytäntöönpano ja myöhempi toiminta), jotta parannettaisiin meneillään olevien ja tulevien kehitysyhteistyötoimien tehokkuutta.

33 ARTIKLA

Yksityiskohtaiset säännöt

1. AKT-valtio(t) ja yhteisö toteuttavat seurannan ja jälkiarvioinnin yhdessä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta AKT-valtioiden tai komission tekemiä jälkiarviointeja. Kehitysrahoitusyhteistyön AKT–EY-komitea varmistaa, että yhteiset seuranta- ja jälkiarviointitoimet toteutetaan yhdessä. Kehitysrahoitusyhteistyön AKT–EY-komitean avustamiseksi komissio ja AKT-valtioiden sihteeristö valmistelevat yhteiset seuranta- ja jälkiarviointitoimet ja panevat ne täytäntöön sekä

laativat niistä kertomuksen komitealle. Komitea vahvistaa ensimmäisessä kokouksessaan sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen toimintaa koskevat yksityiskohtaiset säännöt, joilla pyritään varmistamaan toimien toteuttaminen yhteisesti, ja se hyväksyy vuosittain työohjelman.

2. Seuranta- ja jälkiarviointitoimien on

a) tarjottava säännöllisiä ja riippumattomia arvioita rahaston toimista vertaamalla tuloksia tavoitteisiin, ja siten

b) autettava AKT-valtioita, komissiota ja yhteisiä toimielimiä hyödyntämään saatuja kokemuksia tulevien toimintalinjojen ja toimien suunnittelussa ja täytäntöönpanossa.

6 LUKU

HALLINTO- JA TÄYTÄNTÖÖNPANOELIMET

34 ARTIKLA

Johtava tulojen ja menojen hyväksyjä

1. Komissio nimittää rahaston johtavan tulojen ja menojen hyväksyjän, joka vastaa rahaston varojen hallinnoinnista. Johtava tulojen ja menojen hyväksyjä vastaa rahaston menoja koskevista sitoumuksista, niiden hyväksymisestä, kirjanpidosta ja tarkastamisesta.

2. Johtava tulojen ja menojen hyväksyjä

a) tekee sitoumukset, hyväksyy menot sekä pitää kirjaa sitoumuksista ja menojen hyväksymisistä,

b) varmistaa, että rahoituspäätökset pannaan täytäntöön,

c) tekee läheisessä yhteistyössä kansallisen tulojen ja menojen hyväksyjän kanssa päätökset sitoumuksista ja tarvittavat rahoitusjärjestelyt sen varmistamiseksi, että hyväksytyt toimet toteutetaan taloudelliselta ja tekniseltä kannalta asianmukaisesti,

d) valmistelee tarjouspyyntöasiakirjat ennen tarjouspyyntöjen esittämistä

i) avointen kansainvälisten tarjouspyyntöjen osalta, ja

ii) sellaisten rajoitettujen kansainvälisten tarjouspyyntöjen osalta, joihin liittyy esivalinta,

e) hyväksyy sopimusten myöntämistä koskevat ehdotukset, jollei lähetystön päällikön 36 artiklan nojalla käyttämistä valtuuksista muuta johdu,

f) varmistaa kansainvälisten tarjouspyyntöjen julkaisemisen hyvissä ajoin.

3. Johtava tulojen ja menojen hyväksyjä toimittaa kunkin vuoden lopussa rahaston yksityiskohtaisen taseen, josta käy ilmi jäsenvaltioiden rahastoon maksamien osuuksien ja kutakin rahoitusotsaketta koskevien kokonaismaksujen tase.

35 ARTIKLA

Kansallinen tulojen ja menojen hyväksyjä

1. Kunkin AKT-valtion hallitus nimittää kansallisen tulojen ja menojen hyväksyjän edustamaan itseään kaikissa toimissa, jotka rahoitetaan komission ja EIP:n hallinnoiman rahaston varoista. Kansallinen tulojen ja menojen hyväksyjä voi luovuttaa osan tehtävistään toisaalle, mutta sen on ilmoitettava tästä johtavalle tulojen ja menojen hyväksyjälle. Kansallinen tulojen ja menojen hyväksyjä

a) vastaa läheisessä yhteistyössä lähetystön päällikön kanssa hankkeiden ja ohjelmien valmistelusta, esittämisestä ja ennakkoarvioinnista,

b) julkaisee läheisessä yhteistyössä lähetystön päällikön kanssa avoimia paikallisia tarjouspyyntöjä koskevat ilmoitukset, ottaa vastaan sekä paikalliset että kansainväliset tarjoukset (avoimet ja rajoitetut), toimii puheenjohtajana tarjousten käsittelyssä, vahvistaa käsittelyn tulokset, allekirjoittaa sopimukset ja niiden lisäykset sekä hyväksyy menot,

c) toimittaa ennen avointen paikallisten tarjouspyyntöjen julkaisemista tarjouspyyntöasiakirjat lähetystön päällikölle, jonka on annettava hyväksyntänsä 30 päivän kuluessa,

d) arvioi tarjoukset niiden voimassaoloajan kuluessa ottaen huomioon sopimusten hyväksymiseksi vaadittavan ajan,

e) toimittaa tarjousten käsittelyn tulokset ja sopimuksen myöntämistä koskevan ehdotuksen lähetystön päällikön hyväksyttäväksi 36 artiklassa asetetussa määräajassa,

f) hyväksyy menot osoitettujen varojen rajoissa, ja

g) tekee toimien täytäntöönpanon aikana mahdollisesti tarvittavat mukautukset sen varmistamiseksi, että hyväksyttyjen hankkeiden tai ohjelmien täytäntöönpano on taloudellisesti ja teknisesti asianmukaista.

2. Kansallinen tulojen ja menojen hyväksyjä päättää toimien täytäntöönpanon aikana seuraavista asioista ja antaa kyseiset päätökset lähetystön päällikön tiedoksi:

a) teknisistä mukautuksista ja muutoksista yksityiskohtia koskevissa asioissa, kunhan ne eivät vaikuta hyväksyttyyn tekniseen ratkaisuun vaan pysyvät mukautuksia koskevan varauman rajoissa,

b) arvioita koskevista muutoksista täytäntöönpanon aikana,

c) määrärahojen siirroista arvion kohdasta toiseen,

d) moniosaisten hankkeiden tai ohjelmien toteutuspaikan muutoksista, jos se on perusteltua teknisistä, taloudellisista tai sosiaalisista syistä,

e) viivästyssakkojen käyttöönotosta tai niistä vapauttamisesta,

f) vastuuvapauden myöntämisestä takaajille,

g) tuotteiden hankkimisesta paikallisilta markkinoilta niiden alkuperästä riippumatta,

h) sellaisten rakennusvälineiden ja -koneiden käytöstä, jotka eivät ole peräisin jäsenvaltioista tai AKT-valtioista, edellyttäen että vastaavia välineitä ja koneita ei valmisteta jäsenvaltioissa tai AKT-valtioissa,

i) alihankinnasta,

j) lopullisesta hyväksymisestä, edellyttäen että lähetystön päällikkö on läsnä alustavan hyväksymisen yhteydessä, hyväksyy asian käsittelyä koskevan pöytäkirjan ja on tarvittaessa läsnä lopullisen hyväksymisen yhteydessä erityisesti, jos alustavan hyväksymisen yhteydessä kirjattujen varaumien laajuus edellyttää huomattavaa lisätyötä, ja

k) konsulttien ja muiden teknisen avun asiantuntijoiden palkkaamisesta.

36 ARTIKLA

Lähetystön päällikkö

1. Komissiota edustaa asianomaisen yhden tai useamman AKT-valtion suostumuksella kussakin AKT-valtiossa tai alueellisessa ryhmittymässä, joka nimenomaisesti sitä pyytää, päällikön johdolla toimiva lähetystö. Jos lähetystön päällikkö on nimitetty komission edustajaksi AKT-valtioiden ryhmittymään, toteutetaan tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että lähetystön päällikköä edustaa paikan päällä asuva varaedustaja kussakin sellaisessa valtiossa, jossa lähetystön päällikkö ei asu. Lähetystön päällikkö edustaa komissiota kaikilla sen toimivaltaan kuuluvilla aloilla ja sen kaikissa toimissa.

2. Tätä varten ja läheisessä yhteistyössä kansallisen tulojen ja menojen hyväksyjän kanssa lähetystön päällikkö

a) osallistuu asianomaisen AKT-valtion pyynnöstä hankkeiden ja ohjelmien valmisteluun ja teknistä apua koskevien sopimusten neuvottelemiseen ja antaa niihin liittyviä neuvoja,

b) osallistuu hankkeiden ja ohjelmien ennakkoarviointiin ja tarjouspyyntöasiakirjojen valmisteluun sekä etsii keinoja yksinkertaistaa hankkeiden ja ohjelmien ennakkoarviointia ja täytäntöönpanoa koskevia menettelyjä,

c) valmistelee rahoitusehdotukset,

d) hyväksyy avoimia paikallisia tarjouspyyntöjä ja hätäapusopimuksia koskevat asiakirjat 30 päivän kuluessa siitä, kun kansallinen tulojen ja menojen hyväksyjä on toimittanut ne hänelle, ennen kuin kansallinen tulojen ja menojen hyväksyjä julkaisee ne,

e) on läsnä tarjousten avaamisessa ja saa jäljennökset niistä sekä niiden käsittelyn tuloksista,

f) hyväksyy 30 päivän kuluessa kansallisen tulojen ja menojen hyväksyjän ehdotuksen sellaisten avointen paikallisten tarjouskilpailujen ratkaisemisesta sekä suorien sopimusten, hätäapusopimusten, palvelusopimusten ja rakennusurakkasopimusten tekemisestä, joiden arvo on alle 5 miljoonaa euroa, ja sellaisten toimitussopimusten tekemisestä, joiden arvo on alle 1 miljoona euroa,

g) hyväksyy 30 päivän kuluessa kansallisen tulojen ja menojen hyväksyjän ehdotuksen kaikkien muiden sopimusten osalta, joita ei ole mainittu edellä, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:

i) valittu tarjous on alhaisin tarjouspyyntöasiakirjojen vaatimukset täyttävistä tarjouksista,

ii) valittu tarjous täyttää kaikki tarjouspyyntöasiakirjoissa mainitut valintaperusteet, ja

iii) valittu tarjous ei ylitä sopimusta varten varattua rahamäärää;

h) jolleivät edellä olevan g alakohdan edellytykset täyty, toimittaa ehdotuksen johtavalle tulojen ja menojen hyväksyjälle, joka päättää ehdotuksesta 60 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut sen lähetystön päälliköltä. Jos valitun tarjouksen hinta ylittää sopimusta varten varatun rahamäärän, johtava tulojen ja menojen hyväksyjä tekee tarvittavan rahoitussitoumuksen hyväksyessään ratkaisun,

i) hyväksyy julkisoikeudellisten laitosten toteuttamia toimia koskevat sopimukset ja arviot ja niiden lisäykset sekä kansallisen tulojen ja menojen hyväksyjän valtuuttamat maksut,

j) varmistaa, että komission hallinnoiman rahaston varoista rahoitettavien hankkeiden ja ohjelmien täytäntöönpano on rahoituksellisesti ja teknisesti asianmukaista,

k) toimii yhteistyössä toimien säännöllisessä arvioimisessa sen AKT-valtion kansallisten viranomaisten kanssa, jossa hän edustaa komissiota,

l) toimittaa AKT-valtiolle kaikki tiedot ja olennaiset asiakirjat kehitysrahoitusyhteistyön täytäntöönpanoa koskevista menettelyistä, erityisesti ennakkoarviointiperusteista ja tarjousten arviointiperusteista, ja

m) tiedottaa säännöllisesti kansallisille viranomaisille yhteisön toimista, jotka voivat koskea suoraan yhteisön ja AKT-valtioiden välistä yhteistyötä.

3. Lähetystön päälliköllä on oltava tarvittavat ohjeet ja valtuudet tämän sopimuksen mukaisten toimien helpottamiseksi ja joudutamiseksi. Tässä artiklassa kuvattua laajemmasta hallinnollisten ja/tai rahoitukseen liittyvien valtuuksien antamisesta lähetystön päällikölle on ilmoitettava kansallisille tulojen ja menojen hyväksyjille ja ministerineuvostolle.

37 ARTIKLA

Maksut ja valtuutetut maksajat

1. Maksujen suorittamiseksi AKT-valtioiden kansallisissa valuutoissa kuhunkin AKT-valtioon avataan kansallisen julkisen tai puolijulkisen, AKT-valtion ja komission välisellä sopimuksella valitun rahoituslaitoksen yhteyteen komission nimissä olevat tilit

jäsenvaltioiden valuutoissa tai euromääräisinä. Kyseinen rahoituslaitos toimii kansallisena valtuutettuna maksajana.

2. Kansallinen valtuutettu maksaja ei saa palkkiota palveluistaan eikä se maksa talletuksille korkoa. Komissio siirtää paikallisille tileille varoja jonkin jäsenvaltion valuutassa tai euroissa tulevia rahantarpeita koskevien arvioiden perusteella; arviot laaditaan riittävän hyvissä ajoin, jotta AKT-valtioiden ei tarvitsisi antaa ennakkorahoitusta ja jotta vältettäisiin maksujen viivästyminen.

3. Maksujen suorittamiseksi euroissa jäsenvaltioissa oleviin rahoituslaitoksiin avataan komission nimissä olevat euromääräiset tilit. Nämä rahoituslaitokset toimivat valtuutettuina maksajina Euroopassa.

4. Euroopassa olevilta tileiltä voidaan suorittaa komission määräyksestä tai sen puolesta toimivan lähetystön päällikön toimesta maksuja, jotka liittyvät kansallisen tulojen ja menojen hyväksyjän valtuuttamiin menoihin tai johtavan tulojen ja menojen hyväksyjän valtuuttamiin menoihin, jos tämä on saanut niille etukäteen hyväksynnän kansalliselta tulojen ja menojen hyväksyjältä.

5. Valtuutetut maksajat suorittavat kansallisen tulojen ja menojen hyväksyjän tai tilanteen mukaan johtavan tulojen ja menojen hyväksyjän valtuuttamat maksut tileillä käytettävissä olevien varojen rajoissa tarkastettuaan, että toimitetut tositteet ovat asianmukaiset ja järjestyksessä ja että maksuvaltuutus on voimassa.

6. Menojen hyväksymistä ja maksamista koskevat menettelyt on saatettava päätökseen 90 päivän kuluessa maksun eräpäivästä. Kansallinen tulojen ja menojen hyväksyjä käsittelee maksujen hyväksymiset ja toimittaa ne lähetystön päällikölle viimeistään 45 päivää ennen eräpäivää.

7. Maksuviivästyksiä koskevista vaatimuksista vastaa asianomainen AKT-valtio tai asianomaiset AKT-valtiot tai komissio omista varoistaan siltä viivästyksen osalta, josta kukin sopimuspuoli on vastuussa edellä olevien menettelyjen mukaisesti.

8. Valtuutetut maksajat, kansallinen tulojen ja menojen hyväksyjä, lähetystön päällikkö ja asiasta vastaavat komission yksiköt kantavat taloudellisen vastuun, kunnes komissio hyväksyy lopullisesti toimet, joiden täytäntöönpanosta ne vastaavat.

LIITE V

37 ARTIKLAN 1 KOHDASSA TARKOITETUN VALMISTELUVAIHEEN AIKANA SOVELLETTAVA KAUPPAJÄRJESTELMÄ

1 LUKU

YLEISET KAUPPAJÄRJESTELYT

1 ARTIKLA

AKT-valtioiden alkuperätuotteita yhteisöön tuotaessa ei sovelleta tulleja tai vaikutuksiltaan vastaavia maksuja.

a) Niiden AKT-valtioiden alkuperätuotteiden osalta,

— jotka on lueteltu Euroopan yhteisön perustamissopimuksen liitteessä I, jolloin niitä koskee perustamissopimuksen 34 artiklassa tarkoitettu yhteinen markkinajärjestely, tai

— joihin sovelletaan yhteisöön tuotaessa erityisiä sääntöjä, jotka on otettu käyttöön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanon vuoksi,

yhteisö toteuttaa tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen niille suotuisamman kohtelun kuin mitä on kolmansille maille myönnetty suosituimmuuskohtelua koskevan lausekkeen nojalla samojen tuotteiden osalta.

b) Jos AKT-valtiot pyytävät tämän liitteen soveltamisen kuluessa, että tällaisten järjestelyjen soveltamisalaan olisi sisällytettävä uusia maataloustuotannon aloja tai maataloustuotteita, joita erityisjärjestelyt eivät koske tämän liitteen tullessa voimaan, yhteisö tarkastelee näitä pyyntöjä kuullen AKT-valtioita.

c) Sen estämättä, mitä edellä määrätään, yhteisö tarkastelee AKT–EY-yhteistyön erityissuhteisiin ja erityislaatuun liittyen tapauskohtaisesti AKT-valtioiden maataloustuotteidensa etuuskohteluun perustuvaa pääsyä yhteisön markkinoille koskevia pyyntöjä ja ilmoittaa päätöksensä näiden perusteltujen pyyntöjen osalta mahdollisuuksien mukaan neljän kuukauden kuluessa ja joka tapauksessa enintään kuuden kuukauden kuluessa niiden esittämisestä.

Yhteisö tekee a alakohtaan liittyvät päätöksensä erityisesti pitäen mielessään kehitysmaita oleville kolmansille maille tehdyt myönnytykset. Se ottaa huomioon markkinoiden kausivaihtelun tarjoamat mahdollisuudet.

d) Edellä a alakohdassa tarkoitetut järjestelyt tulevat voimaan yhtä aikaa kuin tämä sopimus, ja niitä sovelletaan valmisteluvaiheen ajan.

Kuitenkin, jos yhteisö tänä aikana:

— sisällyttää yhden tai useamman tuotteen yhteisen markkinajärjestelyn tai yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanoon liittyvien erityisten sääntöjen soveltamisalaan, se varaa oikeuden mukauttaa AKT-valtioista peräisin olevien samojen tuotteiden tuontikohtelua neuvoteltuaan siitä ministerineuvostossa. Näissä tapauksissa sovelletaan a alakohdan määräyksiä,

— mukauttaa tietyn tuotteen yhteistä markkinajärjestelyä tai yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanoon liittyviä erityisiä sääntöjä, se varaa oikeuden mukauttaa AKT-valtioiden alkuperätuotteita koskevia järjestelyjä neuvoteltuaan siitä ministerineuvostossa. Näissä tapauksissa yhteisö varmistaa, että AKT-valtioiden alkuperätuotteet saavat edelleen vastaavan edun kuin ne saivat aikaisemmin suhteessa sellaisista kolmansista maista peräisin oleviin tuotteisiin, jotka hyötyvät suosituimmuuskohtelulausekkeesta.

e) Jos yhteisö aikoo tehdä etuuskohtelusopimuksen kolmansien maiden kanssa, se ilmoittaa siitä AKT-valtioille. Neuvotteluja

käydään AKT-valtioiden sitä pyytäessä niiden etujen turvaamiseksi.

2 ARTIKLA

1. Yhteisö ei sovella AKT-valtioiden alkuperätuotteiden tuontiin määrällisiä rajoituksia tai vaikutukseltaan vastaavia toimenpiteitä.

2. Edellä oleva 1 kohta ei estä sellaisia tuontia, vientiä tai tavaroiden kauttakuljetusta koskevia kieltoja tai rajoituksia, jotka ovat perusteltuja yleisen moraalin, toimintapolitiikan tai turvallisuuden kannalta, ihmisten, eläinten tai kasvien terveyden ja elämän suojelemiseksi, taiteellisten, historiallisten tai arkeologisten kansallisaarteiden suojelemiseksi, uusiutumattomien luonnonvarojen suojelemiseksi, jos näitä toimenpiteitä toteutetaan yhdessä kansallisten tuotanto- tai kulutusrajoitusten kanssa, tai teollisen ja kaupallisen omaisuuden suojelemiseksi.

3. Nämä kiellot tai rajoitukset eivät kuitenkaan saa olla keino mielivaltaiseen tai perusteettomaan syrjintään tai kaupan peiteltyyn rajoittamiseen yleisesti.

Jos 2 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden täytäntöönpano vaikuttaa yhden tai useamman AKT-valtion etuihin, neuvotteluja käydään niiden sitä pyytäessä tämän sopimuksen 12 artiklan määräysten mukaisesti tyydyttävän ratkaisun löytämiseksi.

3 ARTIKLA

1. Jos uusilla toimenpiteillä tai yhteisön hyväksymissä ohjelmissa säädetyillä toimenpiteillä, joilla lähennetään lainsäädäntöä tavaroiden liikkuvuuden helpottamiseksi, on todennäköisiä vaikutuksia yhden tai useamman AKT-valtion etuihin, yhteisö ilmoittaa niistä ministerineuvoston välityksellä AKT-valtioille ennen niiden hyväksymistä.

2. Jotta yhteisö voi ottaa huomioon kyseisen AKT-valtion edut, neuvotteluja käydään viimeksi mainitun sitä pyytäessä tämän sopimuksen 12 artiklan määräysten mukaisesti tyydyttävän ratkaisun löytämiseksi.

4 ARTIKLA

1. Jos tavaroiden liikkuvuuden helpottamiseksi annetut, voimassa olevat yhteisön säännöt tai asetukset vaikuttavat yhden tai useamman AKT-valtion etuihin tai jos tällaisten sääntöjen tai asetusten tulkinta, soveltaminen tai hallinnointi vaikuttaa kyseisiin etuihin, neuvotteluja käydään kyseisten AKT-valtioiden sitä pyytäessä tyydyttävän ratkaisun löytämiseksi.

2. AKT-valtiot voivat tyydyttävän ratkaisun löytämiseksi tuoda ministerineuvostossa esiin myös muita tavaroiden liikkuvuuteen liittyviä ongelmia, joita voi syntyä jäsenvaltioiden toteuttamista tai suunnittelemista toimenpiteistä.

3. Yhteisön asianomaiset toimielimet ilmoittavat mahdollisimman laajasti ministerineuvostolle tällaisista toimenpiteistä neuvottelujen tehokkuuden varmistamiseksi.

5 ARTIKLA

1. AKT-valtioita ei velvoiteta yhteisön alkuperätuotteiden tuonnin osalta vastaaviin velvoitteisiin kuin mihin yhteisö on sitoutunut tässä liitteessä AKT-valtioiden alkuperätuotteiden tuonnin osalta.

a) AKT-valtiot eivät syrji yhteisön kanssa käymässään kaupassa mitään jäsenvaltiota ja ne myöntävät yhteisölle vähintään suosituimmuuskohtelua vastaavan kohtelun.

b) Edellä a alakohdassa tarkoitettua suosituimmuuskohtelua ei sovelleta AKT-valtioiden keskinäisen tai yhden tai useamman AKT-valtion ja muiden kehitysmaiden kaupan tai taloussuhteiden osalta.

6 ARTIKLA

Kukin osapuoli toimittaa tullitariffinsa ministerineuvostolle kolmen kuukauden kuluessa tämän liitteen voimaantulosta. Kukin osapuoli ilmoittaa myös kaikista myöhemmistä tariffinsa muutoksista niiden tullessa voimaan.

7 ARTIKLA

1. 'Alkuperätuotteen' käsite määritellään tämän liitteen täytäntöönpanoa varten liitteenä olevassa pöytäkirjassa 1; siinä määritellään myös täytäntöönpanoon liittyvän hallinnollisen yhteistyön menetelmät.

2. Ministerineuvosto voi hyväksyä muutoksia pöytäkirjaan 1.

3. Jos 'alkuperätuotteen' käsitettä ei ole vielä määritelty tietyn tuotteen osalta 1 tai 2 kohdan mukaisesti, kukin osapuoli jatkaa omien sääntöjensä noudattamista.

8 ARTIKLA

1. Jos tiettyä tuotetta tuodaan yhteisöön sellaisina lisääntyneinä määrinä ja sellaisin edellytyksin, että se aiheuttaa tai uhkaa aiheuttaa vakavaa haittaa kansallisille tuottajille, joiden tuotteet ovat samankaltaisia tai suoraan keskenään kilpailevia, tai vakavia häiriöitä jollakin talouden alalla taikka vaikeuksia, jotka saattavat johtaa jonkin alueen taloudellisen tilanteen huomattavaan heikentymiseen, yhteisö voi toteuttaa aiheelliset toimenpiteet 9 artiklassa määrättyjen edellytysten ja menettelyjen mukaisesti.

2. Yhteisö sitoutuu olemaan käyttämättä muita suojakeinoja tai haittaamatta rakenteellista kehitystä. Yhteisö pidättäytyy vaikutukseltaan vastaavien suojatoimenpiteiden käytöstä.

3. Suojatoimenpiteet rajoittuvat tämän yleissopimuksen tavoitteiden täytäntöönpanemiseksi tarvittaviin toimenpiteisiin, jotka haittaavat vähiten sopimuspuolten välistä kauppaa, ja ne eivät saa olla laajempia kuin ilmenneiden vaikeuksien ratkaisemiseksi on ehdottoman tarpeen.

4. Suojatoimenpiteitä sovellettaessa otetaan huomioon kyseisen yhteisöön suuntautuvan AKT-viennin senhetkinen määrä ja sen vaikutus kehitykseen. Erityistä huomiota kiinnitetään niiden AKT-valtioiden etuihin, jotka ovat vähiten kehittyneitä valtioita, sisämaavaltioita tai saarivaltioita.

9 ARTIKLA

1. Suojalausekkeen soveltamisesta neuvotellaan ennen kuin tällaisista toimenpiteistä ensimmäisen kerran päätetään sekä ennen kuin niitä laajennetaan. Yhteisö toimittaa AKT-valtioille kaikki näitä neuvotteluja varten tarvittavat tiedot sekä ne tiedot, joiden perusteella määritellään, missä määrin tietyn tuotteen tuonnilla jostakin AKT-valtiosta on ollut 8 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja vaikutuksia.

2. Suojatoimenpiteet tai yhteisön ja asianomaisten AKT-valtioiden yhdessä sopimat järjestelyt tulevat voimaan neuvottelujen jälkeen.

3. Edellä 1 ja 2 artiklassa määrätyt etukäteisneuvottelut eivät estä yhteisöä tekemästä 8 artiklan 1 kohdan mukaisesti välittömiä päätöksiä erityisten seikkojen sitä edellyttäessä.

4. Markkinahäiriöitä mahdollisesti aiheuttavien tekijöiden tutkimisen helpottamiseksi perustetaan mekanismi AKT-valtioiden tiettyjen tuotteiden yhteisöön tuonnin tilastoseurantaa varten.

5. Osapuolet sitoutuvat neuvottelemaan säännöllisesti tyydyttävien ratkaisujen löytämiseksi ongelmiin, joita voi syntyä suojalausekkeen soveltamisesta.

6. Edellä 1–5 kohdassa tarkoitetut etukäteisneuvottelut sekä säännölliset neuvottelut ja seurantamekanismi pannaan täytäntöön liitteenä olevan pöytäkirjan 2 mukaisesti.

10 ARTIKLA

Ministerineuvosto tarkastelee minkä tahansa asianomaisen osapuolen pyynnöstä suojalausekkeen soveltamisen taloudellisia ja sosiaalisia vaikutuksia.

11 ARTIKLA

Päätettäessä suojatoimenpiteistä tai muutettaessa taikka poistettaessa niitä kiinnitetään

erityisesti huomiota niiden AKT-valtioiden etuihin, jotka ovat vähiten kehittyneitä valtioita, sisämaavaltioita tai saarivaltioita.

12 ARTIKLA

Osapuolet sopivat tämän liitteen tehokkaan täytäntöönpanon varmistamiseksi tiedottavansa toisilleen ja kuulevansa toisiaan.

Niiden tapausten lisäksi, joita koskevista neuvotteluista on erityisesti määrätty tämän liitteen 2–9 artiklassa, neuvotellaan yhteisön tai AKT-valtioiden pyynnöstä tämän sopimuksen 12 artiklan menettelyä koskevien määräysten mukaisesti lisäksi erityisesti seuraavissa tapauksissa:

1) jos osapuolet aikovat toteuttaa sellaisia kauppatoimenpiteitä, joilla on vaikutusta yhden tai useamman tämän liitteen osapuolen etuihin, ne ilmoittavat siitä ministerineuvostolle. Neuvotteluja käydään kyseisten osapuolten sitä pyytäessä niiden etujen huomioon ottamiseksi;

2) jos AKT-valtiot katsovat tämän liitteen voimassaoloaikana, että muiden 1 artiklan 2 kohdan a alakohdan soveltamisalaan kuuluvien maataloustuotteiden kuin niiden, joihin sovelletaan erityiskohtelua, olisi päästävä osallisiksi tällaisesta kohtelusta, neuvotteluja voidaan käydä ministerineuvostossa;

3) jos jokin osapuoli katsoo, että toisen osapuolen voimassa olevat säännöt tai niiden tulkinta, soveltaminen tai hallinnointi aiheuttavat esteitä tavaroiden liikkuvuudelle;

4) jos yhteisö toteuttaa suojatoimenpiteitä tämän liitteen 8 artiklan määräysten mukaisesti, ministerineuvostossa voidaan neuvotella kyseisistä toimenpiteistä, jos asianomaiset osapuolet sitä pyytävät, erityisesti 8 artiklan 3 kohdan noudattamisen varmistamiseksi.

Tällaiset neuvottelut on saatettava päätökseen kolmen kuukauden kuluessa.

2 LUKU

SOKERIA JA NAUDANLIHAA KOSKEVA ERITYISSITOUMUS

13 ARTIKLA

1. Yhteisö on sitoutunut Loméssa 28 päivänä helmikuuta 1975 allekirjoitetun AKT–ETY-yleissopimuksen 25 artiklan sekä sen liitteenä olevan pöytäkirjan 3 mukaisesti määräämättömäksi ajaksi ostamaan ja tuomaan takuuhintaan tietyn määrän ruokosokeria tuottavista ja vievistä AKT-valtioista peräisin olevaa raakaa tai valkoista ruokosokeria, jonka kyseiset valtiot ovat sitoutuneet toimittamaan, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän liitteen muiden määräysten soveltamista.

2. Mainitun 25 artiklan täytäntöönpanon edellytykset määritellään 1 kohdassa tarkoitetussa pöytäkirjassa 3. Kyseisen pöytäkirjan teksti on tähän liitteeseen liitetyssä pöytäkirjassa 3.

3. Tämän liitteen 8 artiklaa ei sovelleta kyseisen pöytäkirjan yhteydessä.

4. Kyseisen pöytäkirjan 8 artiklaa sovellettaessa voidaan tämän sopimuksen voimassaoloaikana käyttää tällä sopimuksella perustettuja elimiä.

5. Jos tämän sopimuksen voimassaolo päättyy, sovelletaan kyseisen pöytäkirjan 8 artiklan 2 kohtaa.

6. Loméssa 28 päivänä helmikuuta 1975 allekirjoitetun AKT–ETY-yleissopimuksen päätösasiakirjan liitteisiin XIII, XXI ja XXII sisältyvät julistukset vahvistetaan ja niiden määräysten soveltamista jatketaan. Julistukset on liitetty sellaisinaan pöytäkirjaan 3.

7. Tätä artiklaa ja pöytäkirjaa 3 ei sovelleta AKT-valtioiden ja Ranskan merentakaisten departementtien välisiin suhteisiin.

14 ARTIKLA

Liitteenä olevassa pöytäkirjassa 4 määriteltyä naudanlihaa koskevaa erityissitoumusta sovelletaan.

3. LUKU

LOPPUMÄÄRÄYKSET

15 ARTIKLA

Tähän liitteeseen liitetyt pöytäkirjat ovat sen erottamaton osa.

PÖYTÄKIRJA 1

KÄSITTEEN 'ALKUPERÄTUOTTEET' ("PERÄISIN OLEVAT TUOTTEET") MÄÄRITTELYSTÄ JA HALLINNOLLISEN YHTEISTYÖN MENETELMISTÄ

SISÄLLYS

I OSASTO: Yleiset määräykset

Artikla
1. Määritelmät

II OSASTO: Käsitteen ”alkuperätuotteet” määrittely

Artikla
2. Yleiset vaatimukset
3. Kokonaan tuotetut tuotteet
4. Riittävästi valmistetut tai käsitellyt tuotteet
5. Riittämättömät valmistus- tai käsittelytoimet
6. Alkuperäkumulaatio
7. Kelpuuttamisen yksikkö
8. Tarvikkeet varaosat ja työkalut
9. Sarjat
10. Neutraalit tekijät

III OSASTO: Alueeseen liittyvät vaatimukset

Artikla
11. Alueperiaate
12. Suora kuljetus
13. Näyttelyt

IV OSASTO: Alkuperäselvitys

Artikla
14. Yleiset vaatimukset
15. EUR.1-tavaratodistuksen antamismenettely
16. Jälkikäteen annetut EUR.1-tavaratodistukset
17. EUR.1-tavaratodistuksen kaksoiskappaleen antaminen
18. EUR. 1-tavaratodistuksen antaminen aikaisemmin annetun tai laaditun alkuperäselvityksen perusteella
19. Kauppalaskuilmoituksen laatimista koskevat edellytykset
20. Valtuutettu viejä
21. Alkuperäselvityksen voimassaolo
22. Kauttakuljetusmenettely
23. Alkuperäselvityksen esittäminen
24. Tuonti osalähetyksinä
25. Poikkeukset alkuperäselvityksen esittämisestä
26. Kumulaatiota koskeva tiedotusmenettely
27. Todistusasiakirjat
28. Alkuperäselvityksen ja todistusasiakirjojen säilyttäminen
29. Poikkeavuudet ja muotovirheet
30. Euroina ilmaistut määrät

V OSASTO: Hallinnollisen yhteistyön menetelmät

Artikla
31. Keskinäinen avunanto
32. Alkuperäselvityksen tarkastaminen
33. Hankkijan ilmoituksen tarkastaminen
34. Riitojen ratkaiseminen
35. Seuraamukset
36. Vapaa-alueet
37. Tulliyhteistyökomitea
38. Poikkeukset

VI OSASTO: Ceuta ja Melilla

Artikla
39. Erityisedellytykset

VII OSASTO: Loppumääräykset

Artikla
40. Alkuperäsääntöjen tarkistus
41. Liitteet
42. Pöytäkirjan täytäntöönpano

LIITTEET

Pöytäkirjan 1 LIITE I:	Alkuhuomautukset liitteessä II olevaan luetteloon
Pöytäkirjan 1 LIITE II:	Luettelo ei-alkuperäaineksiin sovellettavista valmistus- tai käsittelytoimista, jotka on tehtävä, jotta valmistettu tuote voi saada alkuperäaseman
Pöytäkirjan 1 LIITE III:	Merentakaiset maat ja alueet
Pöytäkirjan 1 LIITE IV	Tavaratodistushakemus
Pöytäkirjan 1 LIITE V:	Kauppalaskuilmoitus
Pöytäkirjan 1 LIITE VI A:	Hankkijan ilmoitus tuotteista, joilla on etuuskohtelualkuperä-asema
Pöytäkirjan 1 LIITE VI B:	Hankkijan ilmiotus tuotteista, joilla ei ole etuuskohtelualkuperä-asemaa
Pöytäkirjan 1 LIITE VII:	Tiedotustodistus
Pöytäkirjan 1 LIITE VIII :	Poikkeushakemuslomake
Pöytäkirjan 1 LIITE IX	Luettelo valmistus- ja käsittelytoimista, joiden suorittaminen tämän pöytäkirjan 6 artiklan 11 kohdassa tarkoitettujen kehitys-maiden alkuperätuotteita oleville tekstiiliaineille antaa valmiille tuotteelle AKT-alkuperäaseman
Pöytäkirjan 1 LIITE X:	Tiettyjen tämän pöytäkirjan 6 artiklan 11 kohdassa mainittujen kehitysmaiden kumulaatiomenettelyn ulkopuolelle jätetyt tekstiilituotteet
Pöytäkirjan 1 LIITE XI:	Tuotteet, joihin 6 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja Etelä-Afrikkaa koskevia kumulaatiomääräyksiä sovelletaan kolmen vuoden kuluttua Euroopan yhteisön ja Etelä-Afrikan tasavallan kauppa, kehitystä ja yhteistyötä koskevan sopimuksen väliaikaisesta soveltamista
Pöytäkirjan 1 LIITE XII:	Tuotteet, joihin 6 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja Etelä-Afrikkaa koskevia kumulaatiomääräyksiä sovelletaan kuuden vuoden kuluttua Euroopan yhteisön ja Etelä-Afrikan tasavallan kauppa, kehitystä ja yhteistyötä koskevan sopimuksen väliaikaisesta soveltamista
Pöytäkirjan 1 LIITE XIII:	Tuotteet, joihin 6 artiklan 3 kohtaa ei sovelleta
Pöytäkirjan 1 LIITE XIV:	Kalastustuotteet, joihin 6 artiklan 3 kohtaa ei väliaikaisesti sovelleta
Pöytäkirjan 1 LIITE XV:	Yhteinen julistus kumulaatiosta

I OSASTO

YLEISET MÄÄRÄYKSET

1 ARTIKLA

Määritelmät

Tätä pöytäkirjaa sovellettaessa tarkoitetaan:

a) ’valmistuksella’ kaikenlaista valmistusta tai käsittelyä, myös kokoamista tai erityistoimia;

b) ’aineksella’ kaikkia aineosia, raaka-aineita, komponentteja, osia jne., joita käytetään tuotteen valmistuksessa;

c) ’tuotteella’ valmista tuotetta, vaikka se olisi tarkoitettu käytettäväksi myöhemmin toisessa valmistustoimessa;

d) ’tavaroilla’ sekä aineksia että tuotteita;

e) ’tullausarvolla’ tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen VII artiklan soveltamisesta 1994 tehdyn sopimuksen (WTO:n sopimus tullausarvosta) mukaisesti määritettyä arvoa;

f) ’vapaasti tehtaalla -hinnalla’ sille valmistajalle, jonka yrityksessä viimeinen valmistus tai käsittely on suoritettu, tuotteesta maksettua vapaasti tehtaalla -hintaa, johon sisältyy kaikkien valmistuksessa käytettyjen ainesten arvo ja josta on vähennetty sisäiset verot, jotka palautetaan tai voidaan palauttaa valmista tuotetta vietäessä;

g) ’ainesten arvolla’ valmistuksessa käytettyjen ei-alkuperäainesten tullausarvoa maahantuontihetkellä tai, jos sitä ei tiedetä tai voida todeta, ensimmäistä todettavissa olevaa aineksista kyseisellä alueella maksettua hintaa;

h) ’alkuperäainesten arvolla’ tällaisten ainesten arvoa määriteltynä soveltuvin osin sovelletun g alakohdan mukaisesti;

i) ’arvonlisäyksellä’ vapaasti tehtaalla -hintaa, josta on vähennetty yhteisöön, AKT-valtioihin tai merentakaisiin maihin ja alueille tuotujen kolmansien maiden ainesten tullausarvo;

j) ’ryhmillä’ ja ’nimikkeillä’ harmonoidun tavarankuvaus- ja koodausjärjestelmän, jäljempänä tässä pöytäkirjassa ’harmonoitu järjestelmä’ tai ’HS’, muodostavan nimikkeistön ryhmiä ja nimikkeitä (nelinumeroiset koodit);

k) ilmaisulla ’luokitellaan’ tuotteen tai aineksen luokittelua tiettyyn nimikkeeseen;

l) ’lähetyksellä’ tuotteita, jotka lähetetään samanaikaisesti yhdeltä viejältä yhdelle vastaanottajalle tai kuljetetaan yhdellä kuljetusasiakirjalla taikka, jos tällaista asiakirjaa ei ole, yhdellä kauppalaskulla viejältä vastaanottajalle;

m) ’alueilla’ myös aluevesiä.

II OSASTO

KÄSITTEEN 'ALKUPERÄTUOTTEET' MÄÄRITTELY

2 ARTIKLA

Yleiset vaatimukset

1. Liitteessä V esitettyjä kaupallista yhteistyötä koskevia määräyksiä sovellettaessa seuraavia tuotteita pidetään AKT-valtioiden alkuperätuotteina:

a) tämän pöytäkirjan 3 artiklan mukaiset AKT-valtioissa kokonaan tuotetut tuotteet;

b) AKT-valtioissa tuotetut tuotteet, joiden valmistuksessa on käytetty muita kuin siellä kokonaan tuotettuja aineksia, jos näille aineksille on suoritettu AKT-valtioissa tämän pöytäkirjan 4 artiklan mukainen riittävä valmistus tai käsittely.

2. Edellä 1 kohtaa sovellettaessa AKT-valtioiden alueita pidetään yhtenä alueena.

Alkuperätuotteita, jotka on valmistettu kahdessa tai useammassa AKT-valtiossa kokonaan tuotetuista tai riittävästi valmistetuista tai käsitellyistä aineksista, pidetään sen AKT-valtion alkuperätuotteina, jossa viimeinen valmistus tai käsittely on suoritettu, jos niitä on siellä valmistettu tai käsitelty enemmän kuin tämän pöytäkirjan 5 artiklassa tarkoitetaan.

3 ARTIKLA

Kokonaan tuotetut tuotteet

1. Seuraavia tuotteita pidetään AKT-valtioissa, yhteisössä tai liitteessä III luetelluissa merentakaisissa maissa ja alueilla, jäljempänä ’MMA:t’, kokonaan tuotettuina:

a) niiden maaperästä tai merenpohjasta louhitut kivennäistuotteet;

b) siellä korjatut kasvituotteet;

c) siellä syntyneet ja kasvatetut elävät eläimet;

d) siellä kasvatetuista elävistä eläimistä saadut tuotteet;

e) siellä metsästämällä tai kalastamalla saadut tuotteet;

f) niiden alusten aluevesien ulkopuolelta pyytämät merikalastustuotteet ja muut niiden merestä saamat tuotteet;

g) niiden tehdasaluksilla ainoastaan f alakohdassa tarkoitetuista tuotteista valmistetut tuotteet;

h) siellä kerätyt yksinomaan raaka-aineiden talteenottoon soveltuvat käytetyt tavarat, myös yksinomaan uudelleen pinnoitettaviksi tai jätekäyttöön soveltuvat käytetyt ulkorenkaat;

i) siellä suoritetuista valmistustoimista syntyneet jätteet ja romu;

j) niiden aluevesien ulkopuolisesta merenpohjasta tai merenpohjan alaisista kerrostumista saadut tuotteet, jos niillä on yksinoikeus hyödyntää tätä merenpohjaa tai sen alaisia kerrostumia;

k) siellä yksinomaan a–j alakohdassa tarkoitetuista tuotteista valmistetut tavarat.

2. Edellä 1 kohdan f ja g alakohdassa käytettyjä ilmaisuja "niiden alukset" ja "niiden tehdasalukset" sovelletaan ainoastaan aluksiin ja tehdasaluksiin:

a) jotka on merkitty tai ilmoitettu EY:n jäsenvaltion, AKT-valtion tai MMA:n alusrekisteriin;

b) jotka purjehtivat EY:n jäsenvaltion, AKT-valtion tai MMA:n lipun alla;

c) jotka vähintään puoliksi ovat sopimukseen kuuluvien valtioiden tai MMA:n kansalaisten tai sellaisen yhtiön omistuksessa, jonka kotipaikka sijaitsee jossakin näistä valtioista tai MMA:ista ja jonka hallituksen tai hallintoneuvoston puheenjohtaja ja näiden elinten jäsenten enemmistö ovat sopimukseen kuuluvien valtioiden tai MMA:n kansalaisia ja jonka pääomasta lisäksi henkilöyhtiöiden ja yhtiöiden, joiden osakkaiden vastuu on rajoitettu, osalta vähintään puolet kuuluu näille valtioille tai niiden tai MMA:n julkisille laitoksille tai kansalaisille;

d) joiden miehistöstä, päällystö mukaan lukien, vähintään puolet on sopimukseen kuuluvien valtioiden tai MMA:n kansalaisia.

3. Sen estämättä, mitä 2 kohdassa määrätään, yhteisö hyväksyy AKT-valtion pyynnöstä, että sen vuokraamia tai leasingsopimuksella hankkimia aluksia kohdellaan sen yksinomaisella talousvyöhykkeellä kalastukseen käytettävinä "niiden aluksina", jos

— AKT-valtio on tarjonnut yhteisölle tilaisuuden neuvotella kalastussopimuksen, mutta yhteisö ei ole hyväksynyt tarjousta,

— miehistöstä, päällystö mukaan lukien, vähintään puolet on sopimukseen kuuluvien valtioiden tai MMA:n kansalaisia,

— AKT–EY-tulliyhteistyökomitea on hyväksynyt, että vuokra- tai leasingsopimus tarjoaa asianmukaiset mahdollisuudet kehittää AKT-valtion kykyä kalastaa omaan lukuunsa ja erityisesti että se antaa AKT-valtiolle vastuun sen käyttöön huomattavan pitkäksi ajaksi asetetun aluksen merenkulkua koskevasta ja kaupallisesta hallinnosta.

4 ARTIKLA

Riittävästi valmistetut tai käsitellyt tuotteet

1. Tätä pöytäkirjaa sovellettaessa pidetään tuotteita, jotka eivät ole kokonaan tuotettuja, AKT-valtioissa, yhteisössä tai MMA:issa riittävästi valmistettuina tai käsiteltyinä, jos liitteessä II olevassa luettelossa määrätyt edellytykset täyttyvät.

Näissä edellytyksissä ilmoitetaan kaikkien tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden osalta valmistus tai käsittely, joka on suoritettava valmistuksessa käytetyille ei-alkuperäaineksille, ja niitä sovelletaan ainoastaan tällaisiin aineksiin. Siten jos tuotetta, joka on saanut alkuperäaseman siten, että se täyttää luettelossa määrätyt edellytykset, käytetään toisen tuotteen valmistuksessa, siihen ei sovelleta sitä tuotetta koskevia edellytyksiä, jonka valmistuksessa sitä käytetään, eikä sen valmistuksessa mahdollisesti käytettyjä ei-alkuperäaineksia oteta huomioon.

2. Sen estämättä, mitä edellä 1 kohdassa säädetään, ei-alkuperäaineksia, joita tiettyä tuotetta koskevien luettelon edellytysten mukaan ei saisi käyttää tämän tuotteen valmistuksessa, saa kuitenkin käyttää, jos:

a) niiden yhteisarvo on enintään 15 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla –hinnasta;

b) mitään niistä prosenttimääristä, jotka luettelossa annetaan ei-alkuperäainesten enimmäisarvoksi, ei ylitetä tätä kohtaa sovellettaessa.

3. Edellä 1 ja 2 kohtaa sovelletaan, jollei 5 artiklassa toisin määrätä.

5 ARTIKLA

Riittämättömät valmistus- tai käsittelytoimet

1. Seuraavia valmistus- tai käsittelytoimia pidetään riittämättöminä antamaan alkuperäasema riippumatta siitä, täyttyvätkö 4 artiklan vaatimukset, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 2 kohdan soveltamista:

a) toimenpiteet tuotteiden kunnon säilymisen varmistamiseksi kuljetuksen ja varastoinnin aikana (tuuletus, ripustus, kuivaus, jäähdytys, suolaveteen, rikkihapokkeeseen tai muuhun liuokseen upottaminen, vahingoittuneiden osien poistaminen ja niiden kaltaiset toimet);

b) pelkkä pölyn poisto, seulonta, lajittelu, laatuluokittelu, yhteensovitus (myös tavaroiden järjestäminen sarjoiksi), pesu, maalaus, paloittelu;

c) i) uudelleen pakkaaminen ja kollien jakaminen ja yhdistäminen;

ii) pelkkä pullotus, pussitus, koteloihin tai rasioihin pakkaaminen, kartongille tai laudoille jne. kiinnittäminen ja kaikki muut yksinkertaiset pakkaustoimenpiteet;

d) merkkien, nimilappujen tai muiden vastaavanlaisten tunnusten kiinnittäminen tuotteisiin tai niiden pakkauksiin;

e) erilaistenkin tuotteiden pelkkä sekoittaminen, jos yksi tai useampi seoksen aineosista ei täytä tässä pöytäkirjassa määrättyjä edellytyksiä, jotta niitä voitaisiin pitää AKT-valtion, yhteisön tai MMA:iden alkuperätuotteina;

f) osien pelkkä yhdistäminen kokonaiseksi tuotteeksi;

g) kahden tai useamman a–f alakohdassa mainitun toimenpiteen toteuttaminen yhdessä;

h) eläinten teurastus.

2. Kaikki tietylle tuotteelle joko AKT-

valtioissa, yhteisössä tai MMA:issa suoritetut toimenpiteet on otettava kokonaisuutena huomioon määritettäessä, pidetäänkö tälle tuotteelle suoritettua valmistusta tai käsittelyä 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla riittämättömänä.

6 ARTIKLA

Alkuperäkumulaatio

Kumulaatio MMA:iden ja yhteisön kanssa

1. Yhteisön ja MMA:iden alkuperäaineksia pidetään AKT-valtioiden alkuperäaineksina, jos ne sisältyvät niissä valmistettuun tuotteeseen. Näiden ainesten ei tarvitse olla riittävästi valmistettuja tai käsiteltyjä, jos niitä on valmistettu tai käsitelty enemmän kuin 5 artiklassa tarkoitetaan.

2. Yhteisössä tai MMA:issa suoritettua valmistusta tai käsittelyä pidetään AKT-valtioissa suoritettuna, jos aineksia myöhemmin valmistetaan tai käsitellään AKT-valtioissa.

Kumulaatio Etelä-Afrikan kanssa

3. Jollei 4, 5, 6, 7 ja 8 kohdan määräyksistä muuta johdu, Etelä-Afrikan alkuperäaineksia pidetään AKT-valtioiden alkuperäaineksina, jos ne sisältyvät niissä valmistettuun tuotteeseen. Näiden ainesten ei tarvitse olla riittävästi valmistettuja tai käsiteltyjä.

4. Edellä 3 kohdan mukaan alkuperäaseman saaneita tuotteita pidetään edelleen AKT-valtioiden alkuperätuotteina ainoastaan, jos niissä syntynyt arvonlisäys on suurempi kuin käytettyjen Etelä-Afrikan alkuperäainesten arvo. Jos näin ei ole, kyseisiä tuotteita pidetään Etelä-Afrikan alkuperätuotteina. Etelä-Afrikan alkuperäaineksia ei oteta huomioon alkuperää määritettäessä, jos niille on suoritettu riittävä valmistus tai käsittely AKT-valtioissa.

5. Edellä 3 kohdassa määrättyä kumulaatiota sovelletaan liitteessä XI lueteltuihin tuotteisiin vasta kolmen vuoden ja liitteessä XII lueteltuihin tuotteisiin vastaavasti vasta kuuden vuoden kuluttua Euroopan yhteisön ja Etelä-Afrikan tasavallan kauppaa, kehitystä ja yhteistyötä koskevan sopimuksen väliaikaisesta soveltamisesta. Edellä 3 kohdassa määrättyä kumulaatiota ei sovelleta liitteessä XIII lueteltuihin tuotteisiin.

6. Sen estämättä, mitä 5 kohdassa määrätään, 3 kohdassa määrättyä kumulaatiota voidaan AKT-valtioiden pyynnöstä soveltaa liitteissä XI ja XII lueteltuihin tuotteisiin. AKT–EY-suurlähettiläskomitea päättää AKT-valtioiden pyynnöistä tuotekohtaisesti AKT–EY-tulliyhteistyökomitean laatiman kertomuksen perusteella 37 artiklan mukaisesti. Pyyntöjä tutkittaessa kiinnitetään huomiota siihen, ettei Euroopan yhteisön ja Etelä-Afrikan tasavallan kauppaa, kehitystä ja yhteistyötä koskevan sopimuksen kauppaa koskevia määräyksiä kierretä.

7. Edellä 3 kohdassa määrättyä kumulaatiota sovelletaan liitteessä XIV lueteltuihin tuotteisiin vasta sitten, kun näiden tuotteiden tullit on poistettu Euroopan yhteisön ja Etelä-Afrikan tasavallan kauppaa, kehitystä ja yhteistyötä koskevan sopimuksen mukaisesti. Euroopan komissio julkaisee *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* (C-sarja) päivämäärän, jona tämän kohdan mukaiset edellytykset on täytetty.

8. Edellä 3 kohdassa määrättyä kumulaatiota sovelletaan ainoastaan, jos käytetyt Etelä-Afrikan ainekset ovat saaneet alkuperäaseman sovellettaessa samanlaisia alkuperäsääntöjä kuin ne, jotka on esitetty tässä pöytäkirjassa. AKT-valtiot toimittavat yhteisölle Etelä-Afrikan kanssa tehtyjä sopimuksia ja niiden vastaavia alkuperäsääntöjä koskevat yksityiskohtaiset tiedot. Euroopan komissio julkaisee *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* (C-sarja) päivämäärän, jona AKT-valtiot ovat täyttäneet tässä kohdassa määrätyt velvoitteet.

9. Etelä-Afrikassa suoritettua valmistusta tai käsittelyä pidetään jossakin muussa Eteläisen Afrikan Tulliliiton, jäljempänä 'SACU', jäsenvaltiossa suoritettuna, jos aineksia myöhemmin valmistetaan tai käsitellään ky-

seisessä SACU:n jäsenvaltiossa, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 5 ja 7 kohdan soveltamista.

10. AKT-valtioiden pyynnöstä Etelä-Afrikassa suoritettua valmistusta tai käsittelyä pidetään AKT-valtioissa suoritettuna, jos aineksia myöhemmin valmistetaan tai käsitellään AKT-valtiossa alueellisen taloudellista yhdentymistä koskevan sopimuksen mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 5 ja 7 kohdan soveltamista.

Jos kumpikaan sopimuspuoli ei erityisesti pyydä, että asia saatetaan AKT–EY-ministerineuvoston päätettäväksi, AKT–EY-tulliyhteistyökomitea päättää AKT-valtioiden pyynnöistä 37 artiklan mukaisesti.

Kumulaatio naapureina olevien kehitysmaiden kanssa

11. AKT-valtioiden pyynnöstä sellaisen naapurina olevan kehitysmaan alkuperäaineksia, joka ei ole AKT-valtio ja joka kuuluu yhtenäiseen maantieteelliseen kokonaisuuteen, pidetään AKT-valtioiden alkuperäaineksina, jos ne sisältyvät niissä valmistettuun tuotteeseen. Näiden ainesten ei tarvitse olla riittävästi valmistettuja tai käsiteltyjä, jos

— niitä on AKT-valtioissa valmistettu tai käsitelty enemmän kuin 5 artiklassa tarkoitetaan. Harmonoidun järjestelmän 50–63 ryhmän tuotteille on AKT-valtiossa kuitenkin lisäksi suoritettava vähintään sellainen valmistus tai käsittely, jonka johdosta valmis tuote luokitellaan eri nimikkeeseen kuin sen valmistukseen käytetyt AKT-valtioihin kuulumattoman kehitysmaan alkuperäainekset. Tämän pöytäkirjan liitteessä IX lueteltuihin tuotteisiin sovelletaan ainoastaan sarakkeessa 3 tarkoitettua käsittelyä tai valmistusta riippumatta siitä, muuttuuko nimike vai ei.

— AKT-valtiot, yhteisö ja muut asianomaiset valtiot ovat tehneet sopimuksen asianmukaisista hallinnollisista menettelyistä, joilla varmistetaan tämän kohdan moitteeton soveltaminen.

Tätä kohtaa ei sovelleta harmonoidun järjestelmän 3 tai 16 ryhmään luokiteltuihin tonnikalatuotteisiin, HS-nimikkeeseen 1006 kuuluviin riisituotteisiin eikä tämän pöytäkirjan liitteessä X lueteltuihin tekstiilituotteisiin.

Määritettäessä, ovatko tuotteet AKT-valtioihin kuulumattoman kehitysmaan alkuperätuotteita, sovelletaan tämän pöytäkirjan määräyksiä.

Jos kumpikaan sopimuspuoli ei erityisesti pyydä, että asia saatetaan AKT–EY-ministerineuvoston päätettäväksi, AKT–EY-tulliyhteistyökomitea päättää AKT-valtioiden pyynnöistä 37 artiklan mukaisesti.

7 ARTIKLA

Kelpuuttamisen yksikkö

1. Kelpuuttamisen yksikkö tämän pöytäkirjan määräyksiä sovellettaessa on se tuote, jota pidetään perusyksikkönä luokiteltaessa nimike harmonoidun järjestelmä nimikkeistön mukaan.

Tästä seuraa, että:

— kun tavararyhmästä tai -yhdistelmästä koostuva tuote luokitellaan harmonoidun järjestelmän mukaan yhteen ainoaan nimikkeeseen, tämä kokonaisuus muodostaa kelpuuttamisen yksikön;

— kun lähetys koostuu useasta samanlaisesta tuotteesta, jotka luokitellaan samaan harmonoidun järjestelmän nimikkeeseen, tämän pöytäkirjan määräyksiä sovelletaan kuhunkin tuotteeseen erikseen.

2. Jos harmonoidun järjestelmän 5 yleisen tulkintasäännön mukaan pakkausta pidetään tuotteeseen kuuluvana luokiteltaessa, sitä on pidettävä tuotteeseen kuuluvana myös alkuperää määritettäessä.

8 ARTIKLA

Tarvikkeet, varaosat ja työkalut

Tarvikkeiden, varaosien ja työkalujen, jotka toimitetaan yhdessä laitteiston, koneen, laitteen tai ajoneuvon kanssa, jotka kuuluvat tavanomaisena varustuksena tähän laitteistoon, koneeseen, laitteeseen tai ajoneuvoon ja jotka sisältyvät sen hintaan taikka joita ei laskuteta erikseen, katsotaan muodostavan kyseisen laitteiston, koneen, laitteen tai ajoneuvon kanssa yhden kokonaisuuden.

9 ARTIKLA

Sarjat

Harmonoidun järjestelmän 3 yleisen tulkintasäännön mukaisia sarjoja pidetään alkuperätuotteina, jos kaikki sarjaan kuuluvat tuotteet ovat alkuperätuotteita. Jos sarja koostuu sekä alkuperätuotteista että ei-alkuperätuotteista, sitä on kuitenkin kokonaisuutena pidettävä alkuperätuotteena, jos ei-alkuperätuotteiden arvo on enintään 15 prosenttia sarjan vapaasti tehtaalla -hinnasta.

10 ARTIKLA

Neutraalit tekijät

Määritettäessä, onko tuote alkuperätuote, ei ole tarpeen todeta seuraavien tuotteen valmistuksessa käytettyjen tuotteiden alkuperää:

a) energia ja polttoaineet;

b) laitokset ja laitteistot;

c) koneet ja työkalut;

d) tavarat, jotka eivät sisälly ja joiden ei ole tarkoitus sisältyä tuotteen lopulliseen koostumukseen.

III OSASTO

ALUEESEEN LIITTYVÄT VAATIMUKSET

11 ARTIKLA

Alueperiaate

1. Edellä II osastossa alkuperäaseman saamiselle määrättyjen edellytysten on täytyttävä keskeytyksettä AKT-valtioissa, jollei 6 artiklassa toisin määrätä.

2. Jos AKT-valtioista, yhteisöstä tai MMA:ista johonkin muuhun maahan viedyt alkuperätuotteet palautetaan, niitä on, jollei 6 artiklassa toisin määrätä, pidettävä ei-alkuperätuotteina, jollei tulliviranomaisia tyydyttävällä tavalla voida osoittaa, että:

a) palautetut tavarat ovat samoja kuin maastaviedyt tavarat; ja

b) niille ei ole suoritettu kyseisessä maassa tai viennin aikana muita kuin niiden kunnon säilyttämiseksi tarvittavia toimenpiteitä.

12 ARTIKLA

Suora kuljetus

1. Liitteessä V esitettyjen kaupallista yhteistyötä koskevien määräysten mukaista etuuskohtelua sovelletaan ainoastaan tämän pöytäkirjan vaatimukset täyttäviin tuotteisiin, joiden kuljetus 6 artiklaa sovellettaessa tapahtuu suoraan AKT-valtioiden, yhteisön, MMA:iden tai Etelä-Afrikan alueen välillä kulkematta muun alueen kautta. Yhden lähetyksen muodostavat tuotteet voidaan kuitenkin kuljettaa muiden alueiden kautta, tarvittaessa uudelleenlastaten tai väliaikaisesti varastoiden näillä alueilla, jos tuotteet pysyvät kauttakuljetus- tai varastointimaan tulliviranomaisten valvonnassa ja niille ei suoriteta muita toimenpiteitä kuin purkaus tai uudelleenlastaus tai niiden kunnon säilyttämiseksi tarvittavat toimenpiteet.

Alkuperätuotteet voidaan kuljettaa putkijohdoissa muun kuin AKT-valtion, yhteisön tai MMA:n alueen kautta.

2. Edellä 1 kohdassa määrättyjen edellytysten täyttyminen osoitetaan tuojamaan tulliviranomaisille esittämällä:

a) yksi ainoa kuljetusasiakirja, jolla tavarat on kuljetettu viejämaasta kauttakuljetusmaan kautta; tai

b) kauttakuljetusmaan tulliviranomaisten antama todistus, jossa:

i) on tarkka kuvaus tuotteista,

ii) ilmoitetaan tuotteiden purkamisen ja uudelleenlastauksen päivämäärät ja tarvittaessa käytettyjen alusten nimet tai muut kuljetusvälineet, ja

iii) vahvistetaan ne olosuhteet, joissa tavarat ovat olleet kauttakuljetusmaassa; tai

c) jos edellä mainittuja ei ole, muita asian kannalta olennaisia asiakirjoja.

13 ARTIKLA

Näyttelyt

1. Alkuperätuotteille, jotka on lähetetty AKT-valtiosta muuhun kuin 6 artiklassa tarkoitetussa maassa pidettävään näyttelyyn ja jotka myydään näyttelyn jälkeen yhteisöön tuotaviksi, myönnetään tuonnissa liitteessä V esitettyjen määräysten mukaiset etuudet, jos tulliviranomaisia tyydyttävällä tavalla osoitetaan, että:

a) viejä on lähettänyt nämä tuotteet AKT-valtiosta maahan, jossa näyttely pidetään, ja pitänyt niitä siellä näytteillä;

b) kyseinen viejä on myynyt tai luovuttanut tuotteet yhteisössä olevalle vastaanottajalle;

c) tuotteet on lähetetty näyttelyn aikana tai välittömästi sen jälkeen siinä tilassa, jossa ne lähetettiin näyttelyä varten; ja

d) sen jälkeen kun tuotteet on lähetetty näyttelyyn, niitä ei ole käytetty muihin tarkoituksiin kuin tässä näyttelyssä esittelyyn.

2. Alkuperäselvitys on annettava tai laadittava IV osaston määräysten mukaisesti ja esitettävä tavanomaisella tavalla tuojamaan tulliviranomaisille. Siinä on ilmoitettava näyttelyn nimi ja osoite. Tarvittaessa voidaan vaatia kirjallinen lisäselvitys olosuhteista, joissa tuotteita on pidetty näytteillä.

3. Edellä 1 kohtaa sovelletaan kaikkiin kaupan, teollisuuden, maatalouden ja käsiteollisuuden näyttelyihin, messuihin tai niiden kaltaisiin julkisiin esittelytilaisuuksiin, joita ei ole järjestetty yksityisiin tarkoituksiin kaupoissa tai liiketiloissa ulkomaisten tuotteiden myymiseksi ja joiden aikana tuotteet pysyvät tullivalvonnassa.

IV OSASTO

ALKUPERÄSELVITYS

14 ARTIKLA

Yleiset vaatimukset

1. AKT-valtioiden alkuperätuotteet saavat yhteisöön tuotaessa liitteen V mukaiset etuudet, jos niistä esitetään joko:

a) liitteessä IV esitetyn mallin mukainen EUR.1-tavaratodistus; tai

b) jäljempänä 19 artiklan 1 kohdassa eritellyissä tapauksissa ilmoitus, jonka teksti on esitetty tämän pöytäkirjan liitteessä V ja jonka viejä antaa kauppalaskussa, lähetysluettelossa tai muussa sellaisessa kaupallisessa asiakirjassa, jossa tuotteiden kuvaus on riittävän yksityiskohtainen niiden tunnistamiseksi (jäljempänä ’kauppalaskuilmoitus’).

2. Sen estämättä, mitä 1 kohdassa määrätään, tämän pöytäkirjan mukaiset alkuperätuotteet saavat 25 artiklassa eritellyissä tapauksissa liitteen V mukaiset etuudet ilman, että on tarpeen esittää mitään edellä tarkoitetuista asiakirjoista.

15 ARTIKLA

EUR.1-tavaratodistuksen antamismenettely

1. Viejämaan tulliviranomaiset antavat EUR.1-tavaratodistuksen viejän tai tämän valtuuttaman edustajan viejän vastuulla tekemästä kirjallisesta hakemuksesta.

2. Tätä varten viejä tai tämän valtuuttama edustaja täyttää liitteessä IV esitettyjen mallien mukaiset EUR.1-tavaratodistuksen ja hakemuslomakkeen. Nämä lomakkeet täytetään tämän pöytäkirjan määräysten mukaisesti. Jos ne täytetään käsin, ne on täytettävä musteella painokirjaimin. Tuotteiden kuvaus on merkittävä sille varattuun kohtaan jättämättä väliin tyhjiä rivejä. Jos kohtaa ei täytetä kokonaan, kuvauksen viimeisen rivin alle on vedettävä vaakasuora viiva ja täyttämätön tila on suljettava viivalla.

3. EUR.1-tavaratodistusta hakevan viejän on oltava valmis milloin tahansa sen vievän AKT-valtion tulliviranomaisten pyynnöstä, jossa EUR.1-tavaratodistus annetaan, esittämään kaikki tarvittavat asiakirjat, joilla todistetaan tuotteiden alkuperäasema sekä tämän pöytäkirjan muiden vaatimusten täyttyminen.

4. Vievän AKT-valtion tulliviranomaiset antavat EUR.1-tavaratodistuksen, jos kyseisiä tuotteita voidaan pitää AKT-valtioiden tai jonkin muun 6 artiklassa tarkoitetun maan alkuperätuotteina ja jos ne täyttävät tämän pöytäkirjan muut vaatimukset.

5. Tavaratodistuksen antavien tulliviranomaisten on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet tuotteiden alkuperäaseman ja tämän pöytäkirjan muiden vaatimusten täyttymisen tarkastamiseksi. Tätä tarkoitusta varten ne voivat vaatia mitä tahansa todistusaineistoa ja tarkastaa viejän tilejä tai tehdä muita tarpeellisina pitämiään tarkastuksia. Tavaratodistuksen antavien tulliviranomaisten on valvottava myös, että 2 kohdassa tarkoitetut lomakkeet täytetään asianmukaisesti. Ne tarkastavat erityisesti, että tuotekuvaukselle varattu kohta on täytetty siten, että siihen on mahdotonta tehdä vilpillisiä lisäyksiä.

6. EUR.1-tavaratodistuksen antamispäivä merkitään tavaratodistuksen 11 kohtaan.

7. Tulliviranomaiset antavat EUR.1-tavaratodistuksen, ja se annetaan viejän käyttöön heti, kun vienti on tosiasiallisesti tapahtunut tai varmistunut.

16 ARTIKLA

Jälkikäteen annetut EUR.1-tavaratodistukset

1. Sen estämättä, mitä 15 artiklan 7 kohdassa säädetään, EUR.1-tavaratodistus voidaan poikkeuksellisesti antaa siihen merkittyjen tuotteiden viennin jälkeen, jos:

a) sitä ei ole annettu vientihetkellä erehdysten, tahattomien laiminlyöntien tai erityisolosuhteiden vuoksi; tai

b) tulliviranomaisia tyydyttävällä tavalla osoitetaan, että EUR.1-tavaratodistus on annettu, mutta sitä ei ole tuonnissa hyväksytty teknisistä syistä.

2. Edellä 1 kohtaa sovellettaessa viejän on ilmoitettava hakemuksessaan EUR.1-tavaratodistukseen merkittyjen tuotteiden vientipaikka ja -päivä sekä perusteet pyynnölleen.

3. Tulliviranomaiset voivat antaa EUR.1-tavaratodistuksen jälkikäteen vasta todettuaan viejän hakemuksessa annettujen tietojen olevan vastaavien asiakirjojen mukaisia.

4. Jälkikäteen annettuihin EUR.1-tavaratodistuksiin on tehtävä jokin seuraavista merkinnöistä:

"NACHTRÄGLICH AUSGESTELLT", "DELIVRE A POSTERIORI",
"RILASCIATO A POSTERIORI", "AFGEGEVEN A POSTERIORI",
"ISSUED RETROSPECTIVELY", "UDSTEDT EFTERFØLGENDE",
"ΕΚΔΟΘΕΝ ΕΚ ΤΩΝ ΥΣΤΕΡΩΝ", "EXPEDIDO A POSTERIORI",
"EMITIDO A POSTERIORI", "ANNETTU JÄLKIKÄTEEN",
"UTFÄRDAT I EFTERHAND".

5. Edellä 4 kohdassa tarkoitettu merkintä tehdään EUR.1-tavaratodistuksen kohtaan "Huomautuksia".

17 ARTIKLA

EUR.1-tavaratodistuksen kaksoiskappaleen antaminen

1. Jos EUR.1-tavaratodistus varastetaan tai se katoaa tai tuhoutuu, viejä voi pyytää todistuksen antaneilta tulliviranomaisilta kaksoiskappaleen, joka laaditaan niiden hallussa olevien vientiasiakirjojen perusteella.

2. Näin annettuun kaksoiskappaleeseen on tehtävä jokin seuraavista merkinnöistä:

"DUPLIKAT", "DUPLICATA", "DUPLICATO", "DUPLICAAT", "DUPLICATE", "ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ", "DUPLICADO", "SEGUNDA VIA", "KAKSOISKAPPALE".

3. Edellä 2 kohdassa esitetty merkintä tehdään EUR.1-tavaratodistuksen kaksoiskappaleen kohtaan "Huomautuksia".

4. Kaksoiskappale, johon on merkittävä alkuperäisen EUR.1-tavaratodistuksen antamispäivämäärä, on voimassa tästä päivästä alkaen.

18 ARTIKLA

EUR.1-tavaratodistuksen antaminen aikaisemmin annetun tai laaditun alkuperäselvityksen perusteella

Kun alkuperätuotteet asetetaan AKT-valtiossa tai yhteisössä tullitoimipaikan valvontaan, alkuperäinen alkuperäselvitys voidaan korvata yhdellä tai useammalla EUR.1-tavaratodistuksella kaikkien näiden tuotteiden tai niistä osan lähettämiseksi muualle AKT-valtioihin tai yhteisöön. Korvaavan EUR.1-tavaratodistuksen tai -tavaratodistukset antaa se tullitoimipaikka, jonka valvontaan tuotteet asetetaan.

19 ARTIKLA

Kauppalaskuilmoituksen laatimista koskevat edellytykset

1. Edellä 14 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetun kauppalaskuilmoituksen voivat laatia:

a) jäljempänä 20 artiklassa tarkoitettu valtuutettu viejä; tai

b) kuka tahansa viejä yhdestä tai useammasta kollista muodostuvalle, yhteensä enintään 6 000 euron arvosta alkuperätuotteita sisältävälle lähetykselle.

2. Kauppalaskuilmoitus voidaan laatia, jos tuotteita voidaan pitää AKT-valtioiden tai jonkin muun 6 artiklassa tarkoitetun maan alkuperätuotteina ja jos ne täyttävät tämän pöytäkirjan muut vaatimukset.

3. Viejän, joka laatii kauppalaskuilmoituksen, on oltava valmis milloin tahansa viejämaan tulliviranomaisten pyynnöstä esittämään kaikki tarvittavat asiakirjat, joilla todistetaan tuotteiden alkuperäasema ja tämän pöytäkirjan muiden vaatimusten täyttyminen.

4. Viejä laatii kauppalaskuilmoituksen kirjoittamalla koneella, leimaamalla tai painamalla kauppalaskuun, lähetysluetteloon tai muuhun kaupalliseen asiakirjaan tämän pöytäkirjan liitteessä V olevan tekstin mukaisen ilmoituksen käyttäen yhtä liitteessä annetuista erikielisistä toisinnoista ja viejämaan sisäisen lainsäädännön mukaisesti. Jos ilmoitus kirjoitetaan käsin, se on kirjoitettava musteella painokirjaimin.

5. Kauppalaskuilmoituksessa on oltava viejän käsin kirjoittama alkuperäinen allekirjoitus. Jäljempänä 20 artiklassa tarkoitettua valtuutettua viejää ei kuitenkaan vaadita allekirjoittamaan tällaisia ilmoituksia, jos hän antaa viejämaan tulliviranomaisille kirjallisen sitoumuksen, että hän ottaa jokaisesta kauppalaskuilmoituksesta, josta hänet voidaan tunnistaa, täyden vastuun, niin kuin hän olisi käsin allekirjoittanut sen.

6. Viejä voi laatia kauppalaskuilmoituksen, kun siinä tarkoitetut tuotteet viedään maasta tai viennin jälkeen, jos se esitetään tuojamaassa enintään kahden vuoden kuluessa siitä, kun siinä tarkoitetut tuotteet on tuotu maahan.

20 ARTIKLA

Valtuutettu viejä

1. Viejämaan tulliviranomaiset voivat antaa sellaiselle viejälle, joka harjoittaa liitteessä V esitettyjen kaupallista yhteistyötä koskevien määräysten soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden usein tapahtuvaa vientiä, luvan laatia kauppalaskuilmoituksia tuotteiden arvosta riippumatta. Tällaista lupaa hakevan viejän on annettava kaikki tulliviranomaisten tarpeellisina pitämät takeet tuotteiden alkuperäaseman ja muiden tässä pöytäkirjassa asetettujen vaatimusten täyttymisen tarkastamiseksi.

2. Tulliviranomaiset voivat asettaa valtuutetun viejän aseman myöntämiselle kaikki tarpeellisena pitämänsä edellytykset.

3. Tulliviranomaiset antavat valtuutetulle viejälle tullin lupanumeron, joka merkitään kauppalaskuilmoitukseen.

4. Tulliviranomaiset valvovat valtuutetun viejän luvankäyttöä.

5. Tulliviranomaiset voivat milloin tahansa peruuttaa luvan. Niiden on tehtävä näin silloin, kun valtuutettu viejä ei enää anna 1 kohdassa tarkoitettuja takeita tai täytä 2 kohdassa tarkoitettuja edellytyksiä taikka muutoin käyttää lupaa väärin.

21 ARTIKLA

Alkuperäselvityksen voimassaolo

1. Alkuperäselvitys on voimassa kymmenen kuukautta siitä päivästä, jona se on annettu viejämaassa, ja se on esitettävä mainitun ajan kuluessa tuojamaan tulliviranomaisille.

2. Alkuperäselvitykset, jotka esitetään tuojamaan tulliviranomaisille 1 kohdassa mainitun esittämismääräajan päätyttyä, voidaan hyväksyä etuuskohtelun soveltamista varten, jos nämä asiakirjat ovat jääneet esittämättä ennen määräajan päättymistä poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi.

3. Muissa myöhästymistapauksissa tuojamaan tulliviranomaiset voivat hyväksyä alkuperäselvitykset, jos tuotteet on esitetty niille ennen mainitun määräajan päättymistä.

22 ARTIKLA

Kauttakuljetusmenettely

Kun tavarat saapuvat AKT-valtioon tai MMA:han, joka on muu kuin niiden alkuperämaa, uusi neljän kuukauden voimassaoloaika alkaa päivänä, jona kauttakuljetusmaan tulliviranomaiset merkitsevät EUR.1-tavaratodistuksen 7 kohtaan:

— sanan ”kauttakuljetus”,

— kauttakuljetusmaan nimen,

— virallisen leiman, jonka malli on aikaisemmin toimitettu Euroopan komissiolle 31 artiklan mukaisesti,

— mainittujen merkintöjen päivämäärän.

23 ARTIKLA

Alkuperäselvityksen esittäminen

Alkuperäselvitys on esitettävä tuojamaan tulliviranomaisille tässä maassa sovellettavien menettelyjen mukaisesti. Mainitut viranomaiset voivat vaatia alkuperäselvityksen käännöksen, ja ne voivat lisäksi vaatia, että tuontitavarailmoitusta täydennetään tuojan vakuutuksella siitä, että tuotteet täyttävät liitteen V soveltamiseksi vaadittavat edellytykset.

24 ARTIKLA

Tuonti osalähetyksinä

Jos tuojan pyynnöstä harmonoidun järjestelmän XVI ja XVII jaksoon tai nimikkeisiin 7308 ja 9406 kuuluva harmonoidun järjestelmän yleisessä tulkintasäännössä 2 a tarkoitettu osiin purettu tai kokoamaton tuote tuodaan maahan osalähetyksinä tuojavaltion tulliviranomaisten määräämin edellytyksin, tulliviranomaisille esitetään tällaisesta tuotteesta yksi alkuperäselvitys ensimmäistä osalähetystä tuotaessa.

25 ARTIKLA

Poikkeukset alkuperäselvityksen esittämisestä

1. Yksityishenkilöiden yksityishenkilöille pikkulähetyksinä lähettämät tuotteet ja matkustajien henkilökohtaisiin matkatavaroihin sisältyvät tuotteet voidaan tuoda maahan alkuperätuotteina ilman, että alkuperäselvityksen esittämistä vaaditaan, jos kyseessä ei ole kaupallinen tuonti ja tuotteiden on ilmoitettu täyttävän tässä pöytäkirjassa määrätyt vaatimukset ja kun ei ole syytä epäillä annetun ilmoituksen todenmukaisuutta. Jos tuotteet lähetetään postitse, tämä ilmoitus voidaan tehdä tulliluetteloon CN22/CN23 tai tähän asiakirjaan liitettävälle erilliselle paperille.

2. Tuontia, joka on satunnaista ja muodostuu ainoastaan vastaanottajien tai matkustajien tai heidän perheidensä henkilökohtaiseen käyttöön tarkoitetuista tuotteista, ei pidetä kaupallisena, jos näiden tuotteiden luonne tai määrä ei viittaa mihinkään kaupalliseen tarkoitukseen.

3. Näiden tuotteiden yhteisarvo ei kuitenkaan saa olla suurempi kuin 500 euroa pikkulähetysten osalta eikä suurempi kuin 1 200 euroa matkustajien henkilökohtaisiin matkatavaroihin sisältyvien tuotteiden osalta.

26 ARTIKLA

Kumulaatiota koskeva tiedotusmenettely

1. Sovellettaessa 2 artiklan 2 kohtaa ja 6 artiklan 1 kohtaa muista AKT-valtioista, yhteisöstä tai MMA:ista tulevien ainesten tämän pöytäkirjan mukainen alkuperäasema todistetaan EUR.1-tavaratodistuksella tai tämän pöytäkirjan liitteessä VI A esitetyn mallin mukaisella hankkijan ilmoituksella, jonka viejä antaa siinä valtiossa tai MMA:ssa, josta aines tulee.

2. Sovellettaessa 2 artiklan 2 kohtaa, 6 artiklan 2 kohtaa ja 6 artiklan 9 kohtaa muissa AKT-valtioissa, yhteisössä, MMA:issa tai Etelä-Afrikassa suoritettu valmistus tai käsittely todistetaan tämän pöytäkirjan liitteessä VI B esitetyn mallin mukaisella hankkijan ilmoituksella, jonka viejä antaa siinä valtiossa tai MMA:ssa, josta aines tulee.

3. Hankkijan on annettava erillinen hankkijan ilmoitus jokaisen aineslähetyksen osalta lähetystä koskevassa kauppalaskussa tai sen liitteessä taikka lähetysluettelossa tai muussa lähetystä koskevassa kaupallisessa asiakirjassa, jossa ainesten kuvaus on riittävän yksityiskohtainen niiden tunnistamiseksi.

4. Hankkijan ilmoitus voidaan laatia valmiille lomakkeelle.

5. Hankkijan ilmoitus on allekirjoitettava käsin. Kun kauppalasku ja hankkijan ilmoitus laaditaan tietokoneella, hankkijan ilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse välttämättä allekirjoittaa käsin, jos hankkijayrityksessä asiasta vastaava työntekijä voidaan tunnistaa tulliviranomaisia tyydyttävällä tavalla siinä valtiossa, jossa hankkijan ilmoitus on laadittu. Mainitut tulliviranomaiset voivat vahvistaa tämän kohdan soveltamisen edellytykset.

6. Hankkijan ilmoitus esitetään sille vievän AKT-valtion toimivaltaiselle tullitoimipaikalle, jota on pyydetty antamaan EUR.1-tavaratodistus.

7. Ennen tämän pöytäkirjan voimaantulopäivää neljännen AKT–EY-yleissopimuksen

pöytäkirjassa n:o 1 olevan 23 artiklan mukaisesti laaditut hankkijan ilmoitukset ja annetut tiedotustodistukset jäävät voimaan.

27 ARTIKLA

Todistusasiakirjat

Edellä 15 artiklan 3 kohdassa ja 19 artiklan 3 kohdassa tarkoitetut asiakirjat, joita käytetään todisteena siitä, että EUR.1-tavaratodistuksessa tai kauppalaskuilmoituksessa tarkoitettuja tuotteita voidaan pitää AKT-valtioiden tai jonkin muun 6 artiklassa tarkoitetun maan alkuperätuotteina ja että ne täyttävät tämän pöytäkirjan muut vaatimukset, voivat olla muun muassa seuraavia:

a) esimerkiksi viejän tai hankkijan tileihin tai sisäiseen kirjanpitoon sisältyvät välittömät todisteet toimista, jotka tämä on suorittanut tavaroiden tuottamiseksi;

b) asiakirjat, joilla osoitetaan tuotteiden valmistuksessa käytettyjen ainesten alkuperäasema ja jotka on annettu tai laadittu AKT-valtiossa tai jossakin muussa 6 artiklassa tarkoitetussa maassa, jossa näitä asiakirjoja käytetään sisäisen lainsäädännön mukaisesti;

c) asiakirjat, joilla osoitetaan tuotteiden valmistuksessa käytettyjen ainesten valmistus tai käsittely AKT-valtioissa, yhteisössä tai MMA:issa ja jotka on annettu tai laadittu AKT-valtiossa, yhteisössä tai MMA:ssa, jossa näitä asiakirjoja käytetään sisäisen lainsäädännön mukaisesti;

d) EUR.1-tavaratodistukset tai kauppalaskuilmoitukset, joilla osoitetaan tuotteiden valmistuksessa käytettyjen ainesten alkuperäasema ja jotka on annettu tai laadittu AKT-valtioissa tai jossakin muussa 6 artiklassa tarkoitetussa maassa tämän pöytäkirjan mukaisesti.

28 ARTIKLA

Alkuperäselvityksen ja todistusasiakirjojen säilyttäminen

1. Viejän, joka hakee EUR.1-tavaratodistusta, on säilytettävä 15 artiklan 3 kohdassa tarkoitetut asiakirjat vähintään kolme vuotta.

2. Viejän, joka laatii kauppalaskuilmoituksen, on säilytettävä tämän kauppalaskuilmoituksen jäljennös ja 19 artiklan 3 kohdassa tarkoitetut asiakirjat vähintään kolme vuotta.

3. Viejämaan tulliviranomaisten, jotka antavat EUR.1-tavaratodistuksen, on säilytettävä 15 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu hakemuslomake vähintään kolme vuotta.

4. Tuojamaan tulliviranomaisten on säilytettävä niille esitetyt EUR.1-tavaratodistukset ja kauppalaskuilmoitukset vähintään kolme vuotta.

29 ARTIKLA

Poikkeavuudet ja muotovirheet

1. Pienet poikkeavuudet alkuperäselvityksen merkintöjen ja tuotteiden tuontimuodollisuuksien täyttämiseksi tullitoimipaikassa esitettyjen asiakirjojen merkintöjen välillä eivät sinänsä tee alkuperäselvityksestä mitätöntä, jos asianmukaisesti osoitetaan, että se vastaa tulliviranomaisille esitettyjä tuotteita.

2. Alkuperäselvityksessä olevat selvät muotovirheet kuten lyöntivirheet eivät saa johtaa tämän asiakirjan hylkäämiseen, elleivät nämä virheet ole sellaisia, että ne antavat aihetta epäillä kyseisessä asiakirjassa annettujen tietojen oikeellisuutta.

30 ARTIKLA

Euroina ilmaistut määrät

1. Kansallisena valuuttana käytettävät määrät ovat euroina ilmaistavien määrien vastaarvot kyseisenä kansallisena valuuttana euron lokakuun 1999 ensimmäisen työpäivän kurssin mukaisesti.

2. Yhteisö tarkastelee tarvittaessa euroina ilmaistuja määriä ja niiden vasta-arvoja joidenkin EY:n jäsenvaltioiden kansallisina valuuttoina ja ilmoittaa niistä tulliyhteistyökomitealle viimeistään kuukautta ennen niiden

voimaantuloa. Tätä tarkastelua suorittaessaan yhteisö varmistaa, että kansallisena valuuttana käytettävät määrät eivät pienene, ja harkitsee lisäksi, onko aiheellista säilyttää näiden arvorajojen reaalivaikutus entisellään. Tätä tarkoitusta varten se voi päättää euroina ilmaistujen määrien muuttamisesta.

3. Jos tuotteet laskutetaan EY:n muun jäsenvaltion valuuttana, tuojamaa hyväksyy asianomaisen jäsenvaltion ilmoittaman määrän.

V OSASTO

HALLINNOLLISEN YHTEISTYÖN MENETELMÄT

31 ARTIKLA

Keskinäinen avunanto

1. AKT-valtiot toimittavat komissiolle käyttämiensä leimasinten leimanäytteet sekä niiden tulliviranomaisten osoitteet, jotka ovat toimivaltaisia antamaan EUR.1-tavaratodistuksia ja suorittamaan EUR.1-tavaratodistusten ja kauppalaskuilmoitusten jälkitarkastuksia.

EUR.1-tavaratodistukset ja kauppalaskuilmoitukset hyväksytään etuuskohtelun soveltamista varten siitä päivästä, jona komissio saa kyseiset tiedot.

Komissio välittää nämä tiedot jäsenvaltioiden tulliviranomaisille.

2. Sen varmistamiseksi, että tätä pöytäkirjaa sovelletaan oikein, yhteisö, MMA:t ja AKT-valtiot avustavat toisiaan toimivaltaisten tullihallintojen välityksellä tarkastaessaan EUR.1-tavaratodistusten, kauppalaskuilmoitusten ja hankkijan ilmoitusten aitoutta sekä näissä asiakirjoissa annettujen tietojen oikeellisuutta.

Viranomaiset, joilta apua pyydetään, toimittavat tarvittavat tiedot niistä olosuhteista, joissa tuote on valmistettu, ja ilmoittavat erityisesti, millä edellytyksillä alkuperäsääntöjä on noudatettu asianomaisissa AKT-valtioissa, jäsenvaltioissa tai MMA:issa.

32 ARTIKLA

Alkuperäselvityksen tarkastaminen

1. Alkuperäselvityksen jälkitarkastus suoritetaan pistokokein tai aina kun tuojamaan tulliviranomaisilla on aihetta epäillä tällaisten asiakirjojen aitoutta, tuotteiden alkuperäasemaa tai muiden tässä pöytäkirjassa määrättyjen vaatimusten täyttymistä.

2. Edellä 1 kohdan määräyksiä sovellettaessa tuojamaan tulliviranomaiset palauttavat viejämaan tulliviranomaisille EUR.1-tavaratodistuksen ja kauppalaskun, jos se on esitetty, kauppalaskuilmoituksen tai näiden asiakirjojen jäljennökset ja esittävät tarvittaessa perusteet tiedustelun tekemiseen. Jälkitarkastuspyynnön tueksi toimitetaan kaikki asiakirjat ja saadut tiedot, joiden perusteella alkuperäselvityksessä olevia tietoja voidaan epäillä virheellisiksi.

3. Tarkastuksen suorittavat viejämaan tulliviranomaiset. Tätä varten niillä on oikeus vaatia todistusaineistoa ja tarkastaa viejän tilejä tai tehdä muita tarpeelliseksi katsomiaan tarkastuksia.

4. Jos tuojamaan tulliviranomaiset päättävät lykätä etuuskohtelun myöntämistä kyseisille tuotteille siihen asti, kunnes tarkastuksen tulokset on saatu, ne voivat luovuttaa tuotteet tuojalle, jos tarpeellisiksi katsotut varmuustoimenpiteet toteutetaan.

5. Tarkastuksen tulokset ilmoitetaan tarkastusta pyytäneille tulliviranomaisille niin pian kuin mahdollista. Näistä tuloksista on käytävä selvästi ilmi, ovatko asiakirjat aitoja ja voidaanko kyseisiä tuotteita pitää AKT-valtioiden tai jonkin muun 6 artiklassa tarkoitetun maan alkuperätuotteina ja täyttävätkö ne tämän pöytäkirjan muut vaatimukset.

6. Jos epäilyyn aihetta antaneessa tapauksessa vastausta ei ole saatu kymmenen kuukauden kuluessa tarkastuspyynnön päivämäärästä tai saadussa vastauksessa ei ole riit-

tävästi tietoja sen ratkaisemiseksi, ovatko kyseiset asiakirjat aitoja tai mikä on tavaroiden tosiasiallinen alkuperä, tarkastamista pyytäneet tulliviranomaiset epäävät etuuskohtelun myöntämisen, paitsi poikkeuksellisissa olosuhteissa.

7. Jos tarkastusmenettely tai muut käytettävissä olevat tiedot näyttävät osoittavan, että tämän pöytäkirjan määräyksiä rikotaan, AKT-valtio suorittaa omasta aloitteestaan tai yhteisön pyynnöstä tarvittavat tutkimukset tai toteuttaa toimenpiteet tällaisten tutkimusten suorittamiseksi asianmukaista kiireellisyyttä noudattaen, jotta tällaiset rikkomukset voidaan todeta ja estää; tätä tarkoitusta varten asianomainen AKT-valtio voi pyytää yhteisöä osallistumaan näihin tutkimuksiin.

33 ARTIKLA

Hankkijan ilmoitusten tarkastaminen

1. Hankkijan ilmoituksen tarkastus voidaan suorittaa pistokokein tai aina kun tuojamaan tulliviranomaisilla on aihetta epäillä asiakirjan aitoutta tai kyseisten ainesten tosiasiallista alkuperää koskevien tietojen oikeellisuutta ja täydellisyyttä.

2. Tulliviranomaiset, joille hankkijan ilmoitus esitetään, voivat pyytää sen valtion tulliviranomaisia, jossa ilmoitus on laadittu, antamaan tämän pöytäkirjan liitteessä VII esitetyn mallin mukaisen tiedotustodistuksen. Vaihtoehtoisesti tulliviranomaiset, joille hankkijan ilmoitus esitetään, voivat pyytää viejää esittämään sen valtion tulliviranomaisten antaman tiedotustodistuksen, jossa ilmoitus on laadittu.

Tiedotustodistuksen antaneen tullitoimipaikan on säilytettävä todistuksen jäljennös vähintään kolme vuotta.

3. Tarkastuksen tulokset ilmoitetaan tarkastusta pyytäneille tulliviranomaisille niin pian kuin mahdollista. Näistä tuloksista on käytävä selkeästi ilmi, onko ainesten asemaa koskeva ilmoitus oikea.

4. Tarkastuksia varten hankkijoiden on säilytettävä ilmoituksen sisältävän asiakirjan jäljennös sekä kaikki tarvittavat todisteet ainesten tosiasiallisesta asemasta vähintään kolme vuotta.

5. Sen valtion tulliviranomaisilla, jossa hankkijan ilmoitus on laadittu, on oikeus vaatia todistusaineistoa tai tehdä tarpeelliseksi katsomiaan tarkastuksia hankkijan ilmoituksen oikeellisuuden tarkastamiseksi.

6. Virheellisen hankkijan ilmoituksen perusteella annettuja tai laadittuja EUR.1-tavaratodistuksia tai kauppalaskuilmoituksia pidetään mitättöminä.

34 ARTIKLA

Riitojen ratkaisu

Jos 32 ja 33 artiklassa määrätyistä tarkastusmenettelyistä syntyy riita, jota tarkastusta pyytävät ja sen suorittamisesta vastuussa olevat tulliviranomaiset eivät pysty keskenään sopimaan, tai jos syntyy kysymys tämän pöytäkirjan tulkinnasta, asia saatetaan tulliyhteistyökomitean ratkaistavaksi.

Tuojan ja tuojamaan tulliviranomaisten väliset riidat ratkaistaan aina kyseisen maan lainsäädännön mukaisesti.

35 ARTIKLA

Seuraamukset

Seuraamuksia määrätään jokaiselle, joka laatii tai laadituttaa vääriä tietoja sisältävän asiakirjan saadakseen tuotteille etuuskohtelun.

36 ARTIKLA

Vapaa-alueet

1. AKT-valtiot toteuttavat kaikki tarpeelliset toimenpiteet taatakseen, että alkuperäselvityksen tai hankkijan ilmoituksen seuraamia kaupan kohteena olevia tuotteita, joita kuljetuksen aikana pidetään niiden alueella sijaitsevilla vapaa-alueilla, ei vaihdeta toisiin ta-

varoihin ja että niille ei suoriteta muita toimenpiteitä kuin niiden kunnon säilyttämiseksi tarkoitetut tavanomaiset toimenpiteet.

2. Poiketen 1 kohtaan sisältyvistä määräyksistä, kun EUR.1-tavaratodistuksen seuraamia alkuperätuotteita tuodaan vapaa-alueelle ja niitä valmistetaan tai käsitellään siellä, kyseisten viranomaisten on viejän pyynnöstä annettava uusi EUR.1-todistus, jos suoritettu valmistus tai käsittely on tämän pöytäkirjan mukaista.

37 ARTIKLA

Tulliyhteistyökomitea

1. Perustetaan tulliyhteistyökomitea, jäljempänä 'komitea', jonka tehtävänä on toteuttaa hallinnollista yhteistyötä tämän pöytäkirjan moitteettomaksi ja yhdenmukaiseksi soveltamiseksi ja hoitaa kaikkia muita sille annettavia tullialan tehtäviä.

2. Komitea tarkastelee säännöllisin väliajoin alkuperäsääntöjen soveltamisen vaikutusta AKT-valtioihin ja erityisesti vähiten kehittyneisiin AKT-valtioihin sekä antaa ministerineuvostolle suosituksia aiheellisista toimenpiteistä.

3. Komitea tekee kumulaatiota koskevat päätökset 6 artiklassa määrätyin edellytyksin.

4. Komitea tekee tästä pöytäkirjasta poikkeamista koskevat päätökset 38 artiklassa määrätyin edellytyksin.

5. Komitea kokoontuu säännöllisesti, erityisesti valmistelemaan 40 artiklan mukaisia ministerineuvoston päätöksiä.

6. Komitea muodostuu jäsenvaltioiden asiantuntijoista ja komission tulliasioista vastaavista virkamiehistä sekä AKT-valtioita edustavista asiantuntijoista ja AKT-valtioiden alueellisten ryhmien tulliasioista vastaavista virkamiehistä. Komitea voi tarvittaessa käyttää asianmukaista asiantuntija-apua.

38 ARTIKLA

Poikkeukset

1. Komitea voi hyväksyä poikkeuksia tästä pöytäkirjasta, jos se on olemassa olevien elinkeinojen kehittämisen tai uusien elinkeinojen luomisen vuoksi perusteltua.

Asianomainen AKT-valtio tai asianomaiset AKT-valtiot ilmoittavat yhteisölle poikkeuspyynnöstään ja perustelevat sen 2 kohdan mukaisesti joko ennen kuin tai samaan aikaan kuin ne esittävät asian komitealle.

Yhteisö myöntyy kaikkiin niihin AKT-valtioiden pyyntöihin, jotka ovat tämän artiklan mukaisesti asianmukaisesti perusteltuja ja joista ei voi aiheutua vakavaa haittaa yhteisön vakiintuneelle elinkeinolle.

2. Tulliyhteistyökomitean suorittaman poikkeuspyyntöjen tutkimisen helpottamiseksi poikkeusta pyytävä AKT-valtio esittää pyyntönsä tueksi tämän pöytäkirjan liitteessä VIII esitetyn mallin mukaisella lomakkeella mahdollisimman täydelliset tiedot erityisesti seuraavista seikoista:

— lopullisen tuotteen kuvaus,

— kolmannesta maasta peräisin olevien ainesten luonne ja määrä,

— kolmansien maiden alkuperäainesten luonne ja määrä, AKT-valtioiden, yhteisön tai MMA:iden alkuperäainesten tai niissä käsiteltyjen ainesten luonne ja määrä,

— valmistusmenetelmät,

— arvonlisäys,

— asianomaisen yrityksen henkilöstön määrä,

— yhteisöön suuntautuvan viennin ennakolta arvioitu määrä,

— muut mahdolliset raaka-ainelähteet,

— pyydetyn määräajan perusteet ottaen huomioon pyrkimykset uusien hankintalähteiden löytämiseksi,

— muut huomautukset.

Samoja sääntöjä sovelletaan pidennystä koskeviin pyyntöihin.

Komitea voi muuttaa lomaketta.

3. Pyyntöjä tutkittaessa otetaan huomioon erityisesti:

a) asianomaisen AKT-valtion tai asianomaisten AKT-valtioiden kehitystaso tai maantieteellinen sijainti;

b) tapaukset, joissa voimassa olevien alkuperäsääntöjen soveltaminen vaikuttaisi merkittävästi AKT-valtion olemassa olevan tuotannonalan kykyyn jatkaa vientiä yhteisöön, ja erityisesti tapaukset, joissa tämä johtaisi kyseisen tuotannonalan loppumiseen;

c) erityistapaukset, joissa voidaan selkeästi osoittaa, että alkuperäsäännöt voisivat estää merkittäviä sijoituksia tuotannonalaan ja joissa sijoitusohjelman toteuttamista edistävä poikkeus mahdollistaisi näiden sääntöjen asteittaisen noudattamisen.

4. Kaikissa tapauksissa on tutkittava, voidaanko ongelma ratkaista alkuperäkumulaatiota koskevien sääntöjen avulla.

5. Tämän lisäksi, jos poikkeuspyyntö koskee vähiten kehittyneisiin kuuluvaa tai sellaista AKT-valtiota, joka on saarivaltio, se tutkitaan myönteisessä hengessä ottaen huomioon erityisesti:

a) tehtävien päätösten taloudelliset ja yhteiskunnalliset vaikutukset, erityisesti niiden vaikutukset työllisyyteen;

b) tarve soveltaa poikkeusta määräaikana, kun otetaan huomioon asianomaisen AKT-valtion erityistilanne ja ongelmat.

6. Pyyntöjä tutkittaessa otetaan tapauskohtaisesti erityisesti huomioon mahdollisuus antaa alkuperäasema tuotteille, jotka sisältävät naapureina olevien kehitysmaiden, vähiten kehittyneiden maiden taikka sellaisten kehitysmaiden alkuperäaineksia, joiden kanssa yhdellä tai useammalla AKT-valtiolla on erityissuhteet, jos tyydyttävän hallinnollisen yhteistyön aloittaminen on mahdollista.

7. Poikkeus myönnetään, jos asianomaisessa AKT-valtiossa tai asianomaisissa AKT-valtioissa käytettyjen ei-alkuperätuotteiden arvonlisäys on vähintään 45 prosenttia lopullisen tuotteen arvosta edellyttäen, ettei poikkeus ole sellainen, että se aiheuttaa vakavaa haittaa yhteisön tai yhden tai useamman sen jäsenvaltion jollekin talouselämän alalle, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 1–6 kohdan soveltamista.

8. Sen estämättä, mitä 1–7 kohdassa määrätään, tonnikalasäilykkeitä ja tonnikalafileitä (ns. loins) koskevat poikkeukset myönnetään ainoastaan 8 000 tonnin vuotuisen kiintiön rajoissa tonnikalasäilykkeiden osalta ja 2 000 tonnin vuotuisen kiintiön rajoissa tonnikalafileiden osalta.

AKT-valtiot esittävät edellä mainittujen kiintiöiden mukaiset poikkeushakemukset tulliyhteistyökomitealle, joka myöntää poikkeukset automaattisesti ja saattaa ne voimaan päätöksellään.

9. Komitea toteuttaa kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että päätös tehdään mahdollisimman nopeasti ja joka tapauksessa 75 työpäivän kuluessa siitä, kun komitean EY-puheenjohtaja on ottanut pyynnön vastaan. Jos yhteisö ei ilmoita AKT-valtioille pyyntöä koskevaa kantaansa tämän määräajan kuluessa, pyyntö katsotaan hyväksytyksi. Jos tulliyhteistyökomitea ei tee päätöstä, suurlähettiläskomitea tekee päätöksen kuukauden kuluessa siitä päivästä, jona asia on sille esitetty.

10. a) Poikkeukset ovat voimassa komitean vahvistaman määräajan, yleensä viisi vuotta.

b) Poikkeuspäätöksessä voidaan määrätä mahdollisuudesta uusia poikkeus ilman, että komitean on tarpeen tehdä uusi päätös, jos

asianomainen AKT-valtio tai asianomaiset AKT-valtiot esittävät kolme kuukautta ennen kulloisenkin määräajan päättymistä todisteet siitä, että ne eivät edelleenkään voi noudattaa niitä tämän pöytäkirjan määräyksiä, joista poikkeus on myönnetty.

Jos pidennystä vastustetaan, komitea tutkii vastalauseen mahdollisimman nopeasti ja päättää, pidennetäänkö poikkeusta vai ei. Komitea toimii 9 kohdan määräysten mukaisesti. Poikkeuksen soveltamisen keskeytymisen välttämiseksi toteutetaan kaikki tarvittavat toimenpiteet.

c) Komitea voi a ja b alakohdassa tarkoitettuina määräaikoina tarkastella uudelleen poikkeuksen soveltamisedellytyksiä, jos ilmenee, että poikkeuksen myöntämisperusteissa on tapahtunut merkittävä muutos. Tarkastelun päätyttyä se voi muuttaa päätöstään poikkeuksen soveltamisalan tai minkä tahansa muun aiemmin määrätyn edellytyksen osalta.

VI OSASTO

CEUTA JA MELILLA

39 ARTIKLA

Erityisedellytykset

1. Tässä pöytäkirjassa käytettyyn ilmaisuun "yhteisö" ei sisälly Ceuta eikä Melilla. Ilmaisuun "yhteisön alkuperätuotteet" eivät sisälly Ceutan eikä Melillan alkuperätuotteet.

2. Tätä pöytäkirjaa sovelletaan soveltuvin osin määritettäessä, voidaanko tuotteita pitää AKT-valtioiden alkuperätuotteina tuotaessa niitä Ceutaan ja Melillaan.

3. Jos Ceutassa, Melillassa, MMA:issa tai yhteisössä kokonaan tuotettuja tuotteita valmistetaan tai käsitellään AKT-valtioissa, niitä pidetään AKT-valtioissa kokonaan tuotettuina.

4. Ceutassa, Melillassa, MMA:issa tai yhteisössä suoritettua valmistusta tai käsittelyä pidetään AKT-valtioissa suoritettuna, jos aineksia valmistetaan tai käsitellään edelleen AKT-valtioissa.

5. Edellä 3 ja 4 kohtaa sovellettaessa 5 artiklassa lueteltuja riittämättömiä valmistus- tai käsittelytoimia ei pidetä valmistuksena tai käsittelynä.

6. Ceutaa ja Melillaa pidetään yhtenä alueena.

VII OSASTO

LOPPUMÄÄRÄYKSET

40 ARTIKLA

Alkuperäsääntöjen tarkistus

Ministerineuvosto tarkastelee liitteessä V olevan 7 artiklan määräysten mukaisesti vuosittain tai aina, kun AKT-valtiot tai yhteisö sitä pyytävät, tämän pöytäkirjan määräysten soveltamista ja niiden taloudellisia vaikutuksia tarpeellisten muutosten tai mukautusten tekemiseksi.

Ministerineuvosto ottaa huomioon muun muassa teknologian kehityksen vaikutuksen alkuperäsääntöihin.

Tehdyt päätökset pannaan mahdollisimman nopeasti täytäntöön.

41 ARTIKLA

Liitteet

Tämän pöytäkirjan liitteet ovat erottamaton osa pöytäkirjaa.

42 ARTIKLA

Pöytäkirjan täytäntöönpano

Yhteisö ja AKT-valtiot toteuttavat tarvittavat toimenpiteet tämän pöytäkirjan täytäntöön panemiseksi.

PÖYTÄKIRJAN 1 LIITE I

Alkuhuomautukset liitteessä II olevaan luetteloon

1 huomautus:

Luettelossa asetetaan edellytykset, jotka tuotteiden on täytettävä, jotta niitä voitaisiin pitää tämän pöytäkirjan 4 artiklan mukaisesti riittävästi valmistettuina tai käsiteltyinä.

2 huomautus:

1. Luettelon kahdessa ensimmäisessä sarakkeessa kuvataan valmis tuote. Ensimmäisessä sarakkeessa on harmonoidussa järjestelmässä käytetty nimikkeen tai ryhmän numero ja toisessa sarakkeessa harmonoidussa järjestelmässä tästä nimikkeestä tai ryhmästä käytetty tavaran kuvaus. Jokaisen kahden ensimmäisen sarakkeen merkinnän osalta on sääntöä 3 tai 4 sarakkeessa. Jos ensimmäisen sarakkeen numeron edessä on tietyissä tapauksissa "ex", tämä tarkoittaa, että 3 tai 4 sarakkeen sääntöä sovelletaan ainoastaan 2 sarakkeessa mainittuun nimikkeen osaan.

2. Kun 1 sarakkeessa on koottu yhteen useita nimikkeitä tai mainittu ryhmän numero ja 2 sarakkeessa on tämän vuoksi yleisluonteinen tavaran kuvaus, vastaavaa 3 tai 4 sarakkeen sääntöä sovelletaan kaikkiin niihin tuotteisiin, jotka harmonoidussa järjestelmässä luokitellaan kyseisen ryhmän nimikkeisiin tai johonkin nimikkeistä, jotka on koottu 1 sarakkeeseen.

3. Kun tässä luettelossa on eri sääntöjä, joita sovelletaan samaan nimikkeeseen kuuluviin eri tuotteisiin, jokaisessa luetelmakohdassa on sen nimikkeen tavaran kuvaus, jota viereinen 3 tai 4 sarakkeen sääntö koskee.

4. Kun kahden ensimmäisen sarakkeen merkinnälle on sääntö sekä 3 että 4 sarakkeessa, viejä voi valintansa mukaan soveltaa joko 3 tai 4 sarakkeessa olevaa sääntöä. Jos 4 sarakkeessa ei ole alkuperäsääntöä, on sovellettava 3 sarakkeen sääntöä

3 huomautus:

1. Tämän pöytäkirjan 4 artiklan määräyksiä alkuperäaseman saaneista, muiden tuotteiden valmistuksessa käytettävistä tuotteista sovelletaan riippumatta siitä, onko tämä asema saatu siinä tehtaassa, jossa nämä tuotteet käytetään vai jossakin muussa yhteisön tai AKT-valtioiden tehtaassa.

Esimerkki:

Nimikkeeseen 8407 kuuluva moottori, jonka osalta säännössä määrätään, että mahdollisesti käytettävien ei-alkuperäainesten arvo saa olla enintään 40 prosenttia vapaasti tehtaalla -hinnasta, on valmistettu nimikkeeseen ex 7224 kuuluvasta muusta takomalla esimuokatusta seosteräksestä.

Jos tämä esimuokattu teräs on taottu yhteisössä ei-alkuperätuotetta olevasta valanteesta, se on jo saanut alkuperäaseman luettelossa vahvistetun nimikkeen ex 7224 tuotteita koskevan säännön nojalla. Esimuokattua terästä voidaan pitää moottorin arvoa laskettaessa alkuperätuotteena riippumatta siitä, onko esimuokattu teräs tuotettu samassa tehtaassa tai jossakin muussa yhteisön tehtaassa. Valanteen, joka ei ole alkuperätuote, arvoa ei siten oteta huomioon laskettaessa käytettävien ei-alkuperäainesten arvoa.

2. Luettelon säännössä vahvistetaan suoritettavan valmistuksen tai käsittelyn vähimmäismäärä; tästä seuraa, että sen ylittävä valmistus tai käsittely antaa myös alkuperäaseman ja sitä vähempi valmistus tai käsittely taas ei anna alkuperäasemaa. Toisin sanoen, jos säännössä määrätään, että tietyllä valmistusasteella olevia ei-alkuperäaineksia saadaan käyttää, on sitä aiemmalla valmistusasteella olevien tällaisten ainesten käyttö myös sallittua, mutta sen sijaan myöhemmällä valmistusasteella olevien ainesten käyttö ei ole.

3. Kun säännössä määrätään, että "minkä tahansa nimikkeen aineksia" saadaan käyttää, myös aineksia, jotka kuuluvat samaan nimikkeeseen kuin tuote, saadaan käyttää ottaen kuitenkin huomioon sääntöön mahdollisesti sisältyvät erityisrajoitukset. Ilmaisulla "valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, myös muista nimikkeen.... aineksista" tarkoitetaan kuitenkin, että ainoastaan sellaisia samaan nimikkeeseen kuin tuote kuuluvia aineksia saadaan käyttää, joiden kuvaus on erilainen kuin tuotteella on luettelon 2 sarakkeessa, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 3.2 huomautuksen soveltamista.

4. Kun luettelon säännössä määrätään, että tuote voidaan valmistaa useammasta kuin yhdestä aineksesta, tämä tarkoittaa, että yhtä tai useampaa näistä aineksista saadaan käyttää. Säännössä ei vaadita, että niitä kaikkia käytetään.

Esimerkki:

Nimikkeisiin 5208–5212 kuuluviin kankaisiin sovellettavassa säännössä määrätään, että luonnonkuituja saadaan käyttää ja että muun muassa kemiallisia aineita saadaan myös käyttää. Tämä sääntö ei tarkoita, että on käytettävä molempia; on mahdollista käyttää vain toista näistä aineksista tai molempia yhdessä.

5. Kun luettelon säännössä määrätään, että tuote on valmistettava tietystä aineksesta, tämä edellytys ei luonnollisesti estä käyttämästä muita aineksia, jotka ovat luonteeltaan sellaisia, että ne eivät voi täyttää sääntöä (katso myös 6.3 huomautus tekstiilien osalta).

Esimerkki:

Nimikkeen 1904 elintarvikevalmisteita koskeva sääntö, jossa nimenomaan suljetaan pois viljan ja viljatuotteiden käyttö, ei estä kivennäissuolojen, kemikaalien ja muiden lisäaineiden käyttöä, joita ei valmisteta viljasta.

Tätä ei kuitenkaan sovelleta tuotteisiin, joita, vaikka niitä ei voida valmistaa luettelossa nimenomaisesti mainituista aineksista, voidaan valmistaa luonteeltaan samanlaisesta, aiemmalla valmistusasteella olevasta aineksesta.

Esimerkki:

Jos sellaisen kuitukankaasta tehdyn vaatteen osalta, joka kuuluu 62 ryhmän nimikkeeseen, ainoastaan ei-alkuperätuotetta olevan langan käyttö on sallittua, ei ole mahdollista aloittaa valmistusta kuitukankaasta, vaikka kuitukangasta ei tavallisesti voidakaan tehdä langasta. Tällaisissa tapauksissa lähtöaineksen olisi tavallisesti oltava lankaa edeltävällä asteella, toisin sanoen kuituasteella.

6. Jos luettelon säännössä määrätään kaksi prosenttimäärää enimmäisarvoksi ei-alkuperäaineksille, joita voidaan käyttää, näitä prosenttimääriä ei saada laskea yhteen. Toisin sanoen kaikkien käytettyjen ei-alkuperäainesten enimmäisarvo ei saa koskaan olla suurempi kuin korkein kyseisistä prosenttimääristä. Lisäksi yksittäisiä prosenttimääriä ei saa ylittää niiden ainesten osalta, joita ne koskevat.

4 huomautus:

1. Luettelossa käytetyllä ilmaisulla "luonnonkuidut" tarkoitetaan muita kuituja kuin muunto- ja synteettikuituja. Se rajoittuu kehruuta edeltävillä valmistusasteilla oleviin kuituihin ja siihen kuuluvat myös jätteet ja, jollei toisin mainita, kuidut, jotka on karstattu, kammattu tai muulla tavoin valmistettu, mutta joita ei ole kehrätty.

2. Ilmaisuun "luonnonkuidut" kuuluvat nimikkeen 0503 jouhi, nimikkeiden 5002 ja 5003 silkki, nimikkeiden 5101–5105 villakuidut ja hieno ja karkea eläimenkarva, nimikkeiden 5201–5203 puuvillakuidut ja nimikkeiden 5301–5305 muut kasvitekstiilikuidut.

3. Ilmaisuja "tekstiilimassa", "kemialliset aineet" ja "paperinvalmistusaineet" käytetään luettelossa kuvaamaan 50–63 ryhmään kuu-

lumattomia aineksia, joita voidaan käyttää muunto-, synteetti- tai paperikuitujen tai -lankojen valmistukseen.

4. Luettelossa käytettyyn ilmaisuun "katkotut tekokuidut" kuuluvat nimikkeiden 5501–5507 synteetti- tai muuntokuitufilamenttitouvi, synteetti- tai muuntokatkokuidut tai niiden jätteet.

5 huomautus:

1. Sellaisen tuotteen osalta, johon luettelossa liittyy viittaus tähän huomautukseen, luettelon 3 sarakkeessa vahvistettuja edellytyksiä ei saada soveltaa niiden valmistuksessa käytettyihin perustekstiiliaineisiin, joiden paino yhteensä on enintään 10 prosenttia kaikkien käytettyjen perustekstiiliaineiden yhteispainosta (katso myös 5.3 ja 5.4 huomautus jäljempänä).

2. Edellä 5.1 huomautuksessa mainittua poikkeusta voidaan kuitenkin soveltaa ainoastaan sekoitetuotteisiin, jotka on tehty kahdesta tai useammasta perustekstiiliaineesta.

Perustekstiiliaineet ovat seuraavat:

— silkki,
— villa,
— karkea eläimenkarva,
— hieno eläimenkarva,
— jouhet,
— puuvilla,
— paperinvalmistusaineet ja paperi,
— pellava,
— hamppu,
— juutti ja muut niinitekstiilikuidut,
— sisali ja muut Agave-sukuisista kasveista saadut tekstiilikuidut,
— kookoskuidut, manilla, rami ja muut kasvitekstiilikuidut,
— synteettikuitufilamentit,
— muuntokuitufilamentit,
— sähköä johtavat filamentit,
— polypropeenista valmistetut synteettikatkokuidut,
— polyesteristä valmistetut synteettikatkokuidut,
— polyamidista valmistetut synteettikatkokuidut,
— polyakryylinitriilistä valmistetut synteettikatkokuidut,
— polyimidistä valmistetut synteettikatkokuidut,
— polytetrafluorieteenistä valmistetut synteettikatkokuidut,
— polyfenyleenisulfidista valmistetut synteettikatkokuidut,
— polyvinyylikloridista valmistetut synteettikatkokuidut,
— muut synteettikatkokuidut,
— viskoosista valmistetut muuntokatkokuidut,
— muut muuntokatkokuidut,
— segmentoitu polyuretaania oleva lanka, jossa on joustavia polyeetterisegmenttejä, myös kierrepäällystetty
— segmentoitu polyuretaania oleva lanka, jossa on joustavia polyesterisegmenttejä, myös kierrepäällystetty,
— nimikkeen 5605 tuotteet (metalloitu lanka), joissa on kaistaleita, jotka koostuvat enintään 5 mm leveästä kahden muovikelmun väliin joko värittömällä tai värillisellä liimalla kiinnitetystä, alumiinifoliota tai muovikelmua, myös alumiinijauheella peitettyä, olevasta sydämestä,
— muut nimikkeen 5605 tuotteet.

Esimerkki:

Nimikkeen 5205 lanka, joka on tehty nimikkeen 5203 puuvillakuiduista ja nimikkeen 5506 synteettikatkokuiduista, on sekoitelanka. Sen vuoksi ei-alkuperätuotteita olevia synteettikatkokuituja, jotka eivät täytä alkuperäsääntöjä (joissa edellytetään valmistusta kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta), saa käyttää enintään 10 prosenttia langan painosta.

Esimerkki:

Nimikkeen 5112 villakangas, joka on tehty nimikkeen 5107 villalangasta ja nimikkeen 5509 synteettikatkokuitulangasta, on sekoitekangas. Sen vuoksi synteettikuitulankaa, joka ei täytä alkuperäsääntöjä (joissa edellytetään valmistusta kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta), tai villalankaa, joka ei täytä alkuperäsääntöjä (joissa edellytetään valmis-

tusta karstaamattomista tai kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä luonnonkuiduista), tai näiden kahden lankatyypin sekoitusta saa käyttää, jos niiden yhteispaino on enintään 10 prosenttia kankaan painosta.

Esimerkki:

Nimikkeen 5802 tuftattu tekstiilikangas, joka on tehty nimikkeen 5205 puuvillalangasta ja nimikkeen 5210 puuvillakankaasta, on sekoitetuote ainoastaan, jos puuvillakangas itsessään on sekoitekangas, joka on tehty kahdesta eri nimikkeeseen luokiteltavasta langasta, tai jos käytetyt puuvillalangat itsessään ovat sekoitetuotteita.

Esimerkki:

Jos kyseinen tuftattu tekstiilikangas on tehty nimikkeen 5205 puuvillalangasta ja nimikkeen 5407 synteettikuitukankaasta, on selvää, että käytettävät langat ovat kahta eri perustekstiiliainetta ja tuftattu tekstiilikangas on näin ollen sekoitetuote.

3. Tuotteissa, joissa on "segmentoitua polyuretaania olevaa, myös kierrepäällystettyä lankaa, jossa on joustavia polyeetterisegmenttejä", tämä poikkeus on tällaisen langan osalta 20 prosenttia.

4. Tuotteissa, joissa on "kaistaleita, jotka koostuvat enintään 5 mm leveästä kahden muovikelmun väliin liimalla kiinnitetystä, alumiinifoliota tai muovikelmua, myös alumiinijauheella peitettyä, olevasta sydämestä", tämä poikkeus on 30 prosenttia tällaisen kaistaleen osalta.

6 huomautus:

1. Niissä tekstiilituotteissa, joiden kohdalla luettelossa on alaviite tähän alkuhuomautukseen, saadaan käyttää tekstiiliainetta olevia koristeita ja tarvikkeita, jotka eivät täytä kyseistä sovitettua tuotetta koskevaa luettelon 3 sarakkeen sääntöä, jos niiden paino on enintään 10 prosenttia kaikkien käytettyjen tekstiiliaineiden yhteispainosta.

Tekstiiliainetta olevia koristeita ja tarvikkeita ovat 50–63 ryhmään luokiteltavat koristeet ja tarvikkeet. Vuoria ja välivuoria ei pidetä koristeina tai tarvikkeina.

2. Muuta kuin tekstiiliainetta olevien koristeiden ja tarvikkeiden tai muiden käytettyjen ainesten, jotka sisältävät tekstiiliä, ei tarvitse täyttää 3 sarakkeessa esitettyjä edellytyksiä, vaikka ne eivät kuulu 3.5 huomautuksen soveltamisalaan.

3. Edellä olevan 3.5 huomautuksen mukaisesti ei-alkuperätuotteita olevia muuta kuin tekstiiliainetta olevia koristeita ja tarvikkeita tai muita tuotteita, jotka eivät sisällä tekstiilejä, saa kuitenkin käyttää vapaasti, jos niitä ei voida valmistaa 3 sarakkeessa luetelluista aineksista.

— Jos luettelon säännössä esimerkiksi[1] määrätään, että tietyn tekstiilitavaran, esimerkiksi puseron, valmistuksessa on käytettävä lankaa, tämä ei estä metallitavaroiden kuten nappien käyttöä, koska niitä ei voi valmistaa tekstiiliaineesta.

4. Prosenttisääntöä sovellettaessa on käytettyjen ei-alkuperäainesten arvoa laskettaessa otettava huomioon koristeiden ja tarvikkeiden arvo.

7 huomautus:

1. Nimikkeissä ex 2707, 2713–2715, ex 2901, ex 2902 ja ex 3403 ilmaisulla "tietty käsittely" tarkoitetaan seuraavia toimintoja:

a) tyhjötislaus;

b) toistotislaus perusteellisen jakotislausmenetelmän avulla[2];

c) krakkaus;

---

[1] Tämä esimerkki annetaan vain selvyyden vuoksi. Se ei ole laillisesti sitova.

[2] Katso yhdistetyn nimikkeistön 27 ryhmän lisähuomautus 4 b.

d) reformointi;

e) uuttaminen valikoivien liuottimien avulla;

f) käsittely, jossa yhdistyvät kaikki seuraavat toiminnot: käsittely tiivistetyllä rikkihapolla, oleumilla tai rikkitrioksidilla; neutralointi emäksisillä aineilla; värinpoisto ja puhdistus luonnostaan aktiivisilla maalajeilla, aktivoiduilla maalajeilla, aktiivihiilellä tai bauksiitilla;

g) polymerointi;

h) alkylointi;

i) isomerointi;

2. Nimikkeissä 2710, 2711 ja 2712 ilmaisulla "tietty käsittely" tarkoitetaan seuraavia toimintoja:

a) tyhjötislaus;

b) toistotislaus perusteellisen jakotislausmenetelmän avulla[3];

c) krakkaus;

d) reformointi;

e) uuttaminen valikoivien liuottimien avulla;

f) käsittely, jossa yhdistyvät kaikki seuraavat toiminnot: käsittely tiivistetyllä rikkihapolla, oleumilla tai rikkitrioksidilla; neutralointi emäksisillä aineilla; värinpoisto ja puhdistus luonnostaan aktiivisilla maalajeilla, aktivoiduilla maalajeilla, aktiivihiilellä tai bauksiitilla;

g) polymerointi;

h) alkylointi;

i) isomerointi;

j) ainoastaan nimikkeeseen ex 2710 kuuluvien raskasöljyjen osalta rikinpoisto vedyn avulla, jonka tuloksena valmistettujen tuotteiden rikkipitoisuus vähenee vähintään 85 prosenttia (ASTM D 1266-59 T –menetelmä);

k) ainoastaan nimikkeeseen 2710 kuuluvien tuotteiden osalta parafiinin poisto muun menetelmän avulla kuin suodattamalla;

l) ainoastaan nimikkeeseen ex 2710 kuuluvien raskasöljyjen osalta vetykäsittely suuremmassa kuin 20 baarin paineessa ja suuremmassa kuin 250 °C:n lämpötilassa katalysaattoria käyttäen, muussa kuin rikinpoistotarkoituksessa, kun vety on aktiivisena aineena kemiallisessa reaktiossa. Nimikkeen ex 2710 voiteluöljyjen jatkokäsittelyä vedyn avulla (esimerkiksi vedyn avulla tapahtuva viimeistely eli "hydrofinishing" tai värinpoisto) erityisesti värin tai stabiliteetin parantamiseksi ei kuitenkaan pidetä tiettynä käsittelynä;

m) ainoastaan nimikkeeseen ex 2710 kuuluvien polttoöljyjen osalta ilmatislaus, jos vähemmän kuin 30 tilavuusprosenttia näistä tuotteista (hävikki mukaan lukien) tislautuu 300°C:n lämpötilassa ASTM D 86 –menetelmän avulla määritettynä;

n) ainoastaan nimikkeeseen ex 2710 kuuluvien raskasöljyjen, muiden kuin kaasuöljyjen ja polttoöljyjen, osalta käsittely suurtaajuudella toimivan sähköisen huiskupurkauksen avulla.

3. Nimikkeissä ex 2707, 2713–2715, ex 2901, ex 2902 ja ex 3403 yksinkertaiset toiminnot kuten puhdistus, dekantointi, suolan poisto, veden erotus, suodatus, värjäys, merkintä, rikkipitoisuuden lisääminen sekoittamalla tuotteita, joilla on erilaiset rikkipitoisuudet, näiden toimintojen tai niitä vastaavien toimintojen yhdistelmät eivät anna alkuperäasemaa.

---

[3] Tämä esimerkki annetaan vain selvyyden vuoksi. Se ei ole laillisesti sitova.

PÖYTÄKIRJAN 1 LIITE II

Luettelo ei-alkuperäaineksiin sovellettavista valmistus- tai käsittelytoimista, jotka on tehtävä, jotta valmistettu tuote voi saada alkuperäaseman

Luettelossa mainituista tuotteista kaikki eivät kuulu sopimuksen soveltamisalaan. Tästä syystä sopimuksen muut osat on otettava huomioon.

TAULUKKO (119) s)

PÖYTÄKIRJAN 1 LIITE III

Merentakaiset maat ja alueet

Tässä pöytäkirjassa ’merentakaisilla mailla ja alueilla’ tarkoitetaan jäljempänä lueteltuja Euroopan yhteisön perustamissopimuksen neljännessä osassa tarkoitettuja maita:

(Tällä luettelolla ei määrätä ennakolta näiden maiden ja alueiden asemaa tai siinä tulevaisuudessa tapahtuvia muutoksia.)

1. Maa, jolla on erityiset suhteet Tanskan kuningaskuntaan:

— Grönlanti.

2. Ranskan tasavallan merentakaiset alueet:

— Uusi-Kaledonia,
— Ranskan Polynesia,
— Ranskan eteläiset ja antarktiset alueet,
— Wallis- ja Futunasaaret.

3. Ranskan tasavallan yhteishallintaalueet:

— Mayotte,
— Saint Pierre ja Miquelon.

4. Alankomaiden kuningaskunnan merentakaiset maat:

— Aruba,
— Alankomaiden Antillit:
— Bonaire,
— Curaçao,
— Saba,
— Sint Eustatius,
— Sint Maarten.

5. Ison-Britannian merentakaiset maat ja alueet:

— Anguilla,
— Caymansaaret,
— Falklandinsaaret,
— Etelä-Georgia ja Eteläiset Sandwichsaaret,
— Montserrat,
— Pitcairn,
— Saint Helena, Ascension, Tristan da Cunha,
— Brittiläinen Antarktiksen alue,
— Brittiläinen Intian valtameren alue,
— Turks- ja Caicossaaret,
— Brittiläiset Neitsytsaaret.

PÖYTÄKIRJAN 1 LIITE IV

Tavaratodistuslomake

1. EUR.1-tavaratodistus on laadittava lomakkeelle, jonka malli esitetään tässä liitteessä. Lomake on painettava yhdellä tai useammalla niistä kielistä, joilla sopimus on tehty. Todistus on laadittava jollakin näistä kielistä viejävaltion sisäisen lainsäädännön mukaisesti. Jos todistus täytetään käsin, se on täytettävä musteella painokirjaimin.

2. Todistuksen koon on oltava 210 x 297 mm; lomakkeen pituus saa kuitenkin olla enintään 8 mm määrämittaa suurempi tai enintään 5 mm sitä pienempi. Käytettävän paperin on oltava valkoista, liimakäsiteltyä, hiokkeetonta kirjoituspaperia, joka painaa vähintään 25 g/m^2. Siinä on oltava vihreä painettu aaltomainen taustakuvio, joka tekee kaikki mekaanisin tai kemiallisin keinoin tehdyt väärennykset havaittaviksi.

3. Viejävaltiot voivat pidättää itselleen todistusten paino-oikeuden tai antaa niiden painamisen hyväksymiensä kirjapainojen tehtäväksi. Jälkimmäisessä tapauksessa jokaisessa todistuksessa on oltava maininta tästä hyväksymisestä. Jokaisessa todistuksessa on oltava kirjapainon nimi ja osoite tai merkki, josta kirjapaino voidaan tunnistaa. Siinä on myös oltava painettu tai muulla tavoin tehty sarjanumero, josta se voidaan tunnistaa.

LOMAKKEITA (4 s) + PÖYTÄKIRJAN 1 LIITE V (3 s) + PÖYTÄKIRJAN 1 LIITE VI A ja B (2 s)

PÖYTÄKIRJAN 1 LIITE V

PÖYTÄKIRJAN 1 LIITE VI A

PÖYTÄKIRJAN 1 LIITE VI B

PÖYTÄKIRJAN 1 LIITE VII

Tiedotustodistus

1. On käytettävä tässä liitteessä esitettyä tiedotustodistuslomaketta. Lomake on painettava yhdellä tai useammalla niistä kielistä, joilla sopimus on tehty, ja viejävaltion sisäisen lainsäädännön mukaisesti. Tiedotustodistus on täytettävä jollakin näistä kielistä. Jos todistus täytetään käsin, se on täytettävä musteella painokirjaimin. Siinä on oltava painettu tai muulla tavoin tehty sarjanumero, josta se voidaan tunnistaa.

2. Tiedotustodistuksen koon on oltava 210 x 297 mm; lomakkeen pituus saa kuitenkin olla enintään 8 mm määrämittaa suurempi tai enintään 5 mm sitä pienempi. Käytettävän paperin on oltava valkoista, liimakäsiteltyä, hiokkeetonta kirjoituspaperia, joka painaa vähintään 25 g/m^2.

3. Kansalliset viranomaiset voivat pidättää itselleen lomakkeiden paino-oikeuden tai antaa niiden painamisen hyväksymiensä kirjapainojen tehtäväksi. Jälkimmäisessä tapauksessa jokaisessa lomakkeessa on oltava maininta tästä hyväksymisestä. Jokaisessa lomakkeessa on oltava kirjapainon nimi ja osoite tai merkki, josta kirjapaino voidaan tunnistaa.

LOMAKKEITA (2 s) + pöytäkirjan 1 liite VIII
Euroopan yhteisöt

PÖYTÄKIRJAN 1 LIITE VIII

HUOMAUTUKSIA

1. Jos lomakkeen kohdissa ei ole riittävästi tilaa kaikkien tarvittavien tietojen merkitsemiseen, lomakkeeseen voidaan liittää lisäsivuja. Tällöin kyseiseen kohtaan on tehtävä merkintä "ks. liite".

2. Lomakkeeseen on liitettävä mahdollisuuksien mukaan näytteitä valmiista tuotteesta ja siihen käytetyistä aineksista tai muuta näitä koskevaa havaintoaineistoa (valokuvia, piirustuksia, suunnitelmia, luetteloita jne.).

3. Jokaisen tuotteen osalta, jota pyyntö koskee, on täytettävä erillinen lomake.

3, 4, 5, 7 kohta: ’Kolmansilla mailla’ tarkoitetaan kaikkia AKT-valtioihin, yhteisöön tai MMA:ihin kuulumattomia maita.

12 kohta: Jos kolmansien maiden aineksia on ennen niiden lisäkäsittelyä poikkeusta pyytäneessä AKT-valtiossa valmistettu tai käsitelty yhteisössä tai MMA:issa ilman, että ne ovat saaneet alkuperäaseman, ilmoitetaan yhteisössä tai MMA:issa suoritetut valmistus- ja käsittelytoimet.

13 kohta: Ilmoitetaan sen määräajan alkamis- ja päättymispäivä, jonka aikana EUR.1-tavaratodistukset voidaan antaa poikkeuksen mukaisesti.

18 kohta: Ilmoitetaan joko arvonlisäyksen prosenttimäärä suhteessa tuotteen vapaasti tehtaalla -hintaan tai arvonlisäyksen rahallinen määrä tuoteyksikköä kohti.

19 kohta: Jos muita ainesten hankintalähteitä on olemassa, ilmoitetaan, mitä ne ovat ja, jos mahdollista, mitkä ovat ne kustannus- tai muut syyt, joiden vuoksi näitä lähteitä ei käytetä.

20 kohta: Ilmoitetaan mahdolliset tulevat sijoitukset tai hankintalähteiden monipuolistuminen, joiden vuoksi poikkeus on tarpeen ainoastaan rajoitetun ajan.

PÖYTÄKIRJAN 1 LIITE IX

Lomakkeita Pöytäkirjan 1 liite IX (8 s)

Sovittamista ei kuitenkaan ole välttämättä pidettävä epätäydellisenä, jos yksi tai useampi viimeistelytoimi on jäänyt suorittamatta.

Seuraavassa on esimerkkejä viimeistelytoimista:

— nappien ja/tai muiden kiinnittimien sijoittaminen paikoilleen,

— napinläpien teko,

— housunlahkeiden sekä hihansuiden tai hameiden ja pukujen helmojen päärmäys,

— taskujen, nimilappujen, merkkien ja niiden kaltaisten koristeiden ja tarvikkeiden sijoittaminen paikoilleen,

— valmiina myytävien vaatteiden silitys ja muu valmistelu.

Viimeistelytoimia koskeva huomautus – erityistapaukset

On mahdollista, että tietyissä valmistusmenetelmissä viimeistelytoimenpiteet, erityisesti toimenpiteitä yhdisteltäessä, osoittautuvat niin merkittäviksi, että niiden on katsottava ylittävän pelkän viimeistelyn. Näissä tapauksissa viimeistelytoimenpiteiden toteuttamatta jättäminen merkitsee, että sovittaminen on luonteeltaan epätäydellistä.

PÖYTÄKIRJAN 1 LIITE X

Pöytäkirjan 1 liite X –XIV (157 s)

PÖYTÄKIRJAN 1 LIITE XI

Tuotteet, joihin 6 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja Etelä-Afrikkaa koskevia kumulaatiomääräyksiä sovelletaan kolmen vuoden kuluttua Euroopan yhteisön ja Etelä-Afrikan tasavallan kauppaa, kehitystä ja yhteistyötä koskevan sopimuksen väliaikaisesta soveltamisesta

Teollisuustuotteet

CN-koodi 96

Suola (myös pöytäsuola ja denaturoitu suola)
25010051
25010091
25010099

Alkali- ja maa-alkalimetallit; harvinaiset maametallit
28051100
28051900
28052100
28052200
28053010
28053090
28054010

Ammoniakki, vedetön tai vesiliuoksena
28141000
28142000

Natriumhydroksidi (kaustinen sooda)
28151100
28151200

Sinkkioksidi; sinkkiperoksidi
28170000

Keinotekoinen korundi
28181000
28182000
28183000

Kromioksidit ja -hydroksidit
28191000
28199000

Mangaanioksidit
28201000
28209000

Titaanioksidit
28230000

CN-koodi 96

Hydratsiini ja hydroksyyliamiini
28258000

Kloridit, kloridioksidit ja kloridihydroksidit
28271000

Sulfidit; polysulfidit
28301000

Fosfinaatit (hypofosfiitit), fosfonaatit
28351000
28352200
28352300
28352400
28352510
28352590
28352610
28352690
28352910
28352990
28353100
28353910
28353930
28353970

Karbonaatit; peroksokarbonaatit (perkarbonaatit)
28362000
28364000
28366000

Oksometallihappojen ja peroksometallihappojen suolat
28416100

Radioaktiiviset kemialliset alkuaineet
28443011
28443019
28443051

Muut kuin nimikkeen 2844 isotoopit
28451000
28459010

Karbidit, myös kemiallisesti määrittelemättömät
28492000
28499030

Hydridit, nitridit, atsidit, silisidit ja boridit
28500070

Sykliset hiilivedyt
29025000

Hiilivetyjen halogeenijohdannaiset
29031100
29031200
29031300
29031400
29031500
29031600
29031910
29031990
29032100
29032300
29032900
29033010
29033031
29033033
29033038
29033090
29034100
29034200
29034300
29034410
29034490
29034510
29034515
29034520
29034525
29034530
29034535
29034540
29034545
29034550
29034555
29034590
29034610
29034620
29034690
29034700
29034910
29034920
29034990
29035190
29035910
29035930
29035990
29036100
29036200
29036910
29036990

Asykliset alkoholit ja niiden halogeeni-, sulfojohdannaiset
29051100
29051200
29051300
29051410
29051490
29051500
29051610
29051690
29051700
29051910
29051990
29052210
29052290
29052910
29052990
29053100
29053200
29053910
29053990
29054100
29054200
29054910
29054951
29054959
29054990
29055010
29055030
29055099

Fenolit; fenolialkoholit
29071100
29071500
29072210

Eetterit, eetterialkoholit, eetterifenolit
29091100
29091900
29092000

29093031
29093039
29093090
29094100
29094200
29094300
29094400
29094910
29094990
29095010
29095090
29096000

Epoksidit, epoksialkoholit, epoksifenolit ja epoksieetterit
29102000

Aldehydit, myös muita happifunktioita sisältävät
29124100
29126000

Ketonit ja kinonit, myös muita happifunktioita sisältävät
29141100
29142100

Tyydyttyneet asykliset monokarboksyylihapot
29151100
29151200
29151300
29152100
29152200
29152300
29152400
29152900
29153100
29153200
29153300
29153400
29153500
29153910
29153930
29153950
29153990
29154000
29155000
29156010
29156090
29157015
29157020
29157025
29157030
29157080
29159010
29159020
29159080

Tyydyttymättömät asykliset monokarboksyylihapot
29161210
29161220
29161290
29161410
29161490

Polykarboksyylihapot, niiden anhydridit, halogenidit
29171100
29171400
29173500
29173600
29173700

Muita happifunktioita sisältävät karboksyylihapot
29181400
29181500
29182200
29189000

Amiinifunktioiset yhdisteet
29211110
29211190
29211200
29211910
29211930
29211990
29212100
29212200
29212900
29213010
29213090
29214100
29214210
29214290
29214310
29214390
29214400
29214500
29214910
29214990
29215110

29215190
29215900

Happifunktioiset aminoyhdisteet
29221100
29221200
29221300
29221900
29222100
29222200
29222900
29223000
29224210
29224300
29224980
29225000

Karboksiamidifunktioiset yhdisteet
29242110
29242190
29242930

Nitriilifunktioiset yhdisteet
29261000
29269090

Orgaaniset rikkiyhdisteet
29302000
29309012
29309014
29309016

Muut orgaaniset metalli- ja epämetalliyhdisteet
29310040

Heterosykliset yhdisteet, jotka sisältävät ainoastaan happiheteroatomin tai -atomeja
29321200
29321300
29322100

Heterosykliset yhdisteet, jotka sisältävät ainoastaan typpiheteroatomin tai -atomeja
29336100

Sulfonamidit
29350000

Typpilannoitteet, kivennäiset tai kemialliset
31021010
31021090
31022100
31022900
31023010
31023090
31024010
31024090
31025090
31026000
31027090
31028000
31029000

Fosfaattilannoitteet, kivennäiset tai kemialliset
31031010
31031090

Kivennäis- tai kemialliset lannoitteet
31051000
31052010
31052090
31053010
31053090
31054010
31054090
31055100
31055900
31056010
31056090
31059091
31059099

Kasviperäiset parkitusuutteet
32012000
32019020

Muut väriaineet
32061100
32061900
32062000
32063000
32064100
32064200
32064300
32064990
32065000

Aktiivihiili; aktivoidut luonnon kivennäistuotteet
38021000
38029000

Hyönteisten torjunta-aineet, rotanmyrkyt, sienitautien ja rikkakasvien torjunta-aineet
38081020
38081030
38083011
38083013
38083015
38083017
38083021
38083023
38083027
38083030
38083090

Valmistetut vulkanoinnin kiihdyttimet; kumin tai muovin pehmitinseokset
38123020

Orgaaniset liuotin- ja ohennusaineseokset
38140090

Seostetut alkyylibentseenit ja seostetut alkyylinaftaleenit
38171010
38171050
38171080
38172000

Valmistetut sitomisaineet valumuotteja ja -sydämiä varten
38249090

Eteenipolymeerit, alkumuodossa
39011010
39011090
39012000
39013000
39019000

Propeeni- ja muut olefiinipolymeerit
39021000
39022000
39023000
39029000

Styreenipolymeerit, alkumuodossa
39031100
39031900
39032000
39033000
39039000

Vinyylikloridipolymeerit
39041000
39042100
39042200
39043000
39044000
39045000
39046190
39046900
39049000

Vinyyliasetaattipolymeerit
39051200

Polyasetaalit, muut polyeetterit ja epoksihartsit
39072019
39072090
39076090
39079110
39079190
39079910
39079990

Muut laatat, levyt, kalvot, kaistaleet ja nauhat, muovia, ei kuitenkaan huokoista muovia eikä muihin aineisiin vahvistamalla, kerrostamalla, tukemalla tai vastaavalla tavalla yhdistetyt
39201022
39201028
39201040
39201080
39202021
39202029
39202071
39202079
39202090
39203000
39204111
39204119
39204191
39204199
39204211
39204219
39204291
39204299
39205100
39205900
39206100
39206210
39206290

39206300
39206900
39207111
39207119
39207190
39207200
39207310
39207350
39207390
39207900
39209100
39209200
39209300
39209400
39209911
39209919
39209950
39209990

Muut laatat, levyt, kalvot ja kaistaleet, muovia
39219019

Tavaroiden kuljettamiseen tai pakkaamiseen käytettävät muovitavarat
39232100

Uudelleen pinnoitetut tai käytetyt pneumaattiset ulkorenkaat, kumia
40121030
40121050
40121080
40122090
40129010
40129090

Sisärenkaat, kumia
40131010
40131090
40132000
40139010
40139090

Nauta- ja hevoseläinten nahka, muokattu, karvapeitteetön
41041091
41041095
41041099
41042100
41042290
41042900
41043111
41043119
41043130
41043190
41043910
41043990

Lampaan- ja karitsannahka, muokattu, villapeitteetön
41052000

Muiden eläinten nahka, muokattu, karvapeitteetön
41071010
41072910
41079010
41079090

Säämiskänahka (myös yhdistelmäparkittu säämiskänahka)
41080010
41080090

Kiiltonahka ja laminoitu kiiltonahka
41090000

Nahkaan, myös nahkakuituihin, perustuva tekonahka
41110000

Vaatteet ja vaatetustarvikkeet nahasta tai tekonahasta
42031000
42032100
42032910
42032991
42032999
42033000
42034000

Puusta tai muusta puumaisesta aineesta valmistettu lastulevy
44101100
44101910
44101930
44101950
44101990
44109000

Puusta tai muusta puumaisesta aineesta valmistettu kuitulevy
44111100
44111900

44112100
44112900
44113100
44113900
44119100
44119900

Ristiinliimattu vaneri, vaneroidut puulevyt ja niiden kaltainen kerrostettu puu
44121311
44121319
44121390
44121400
44121900
44122210
44122291
44122299
44122300
44122920
44122980
44129210
44129291
44129299
44129300
44129920
44129980

Rakennuspuusepän ja kirvesmiehen tuotteet
44181010
44181050
44181090
44182010
44182050
44182080
44183010
44189010

Puumosaiikki ja upotekoristeinen puu, puiset lippaat ja -kotelot
44209011
44209019

Luonnonkorkkitavarat
45031010
45031090
45039000

Punonta- tai palmikointiaineista valmistetut palmikot ja niiden kaltaiset tuotteet
46019910

Kori- ja punontatavarat
46029010

Konttorikirjat, tilikirjat, muistikirjat, tilauskirjat
48201030

Lasten kuva-, piirustus- ja värityskirjat
49030000

Kaikenlaiset painetut kartat, merikortit ja niiden kaltaiset kortit
49051000

Siirtokuvat (dekalkomaniat)
49081000
49089000

Painetut postikortit ja kuvapostikortit; painetut kortit, joissa on henkilökohtainen tervehdys, onnittelu, viesti tai tiedonanto
49090010
49090090

Kaikenlaiset painetut kalenterit, myös irtolehtikalenterit
49100000

Muut painotuotteet, myös painetut kuvat ja valokuvat
49111010
49111090
49119180
49119900

Silkkilanka (muu kuin silkkijätteistä kehrätty)
50040010
50040090

Silkkijätteistä kehrätty lanka, ei kuitenkaan vähittäismyyntimuodoissa
50050010
50050090

Silkkilanka ja silkkijätteistä kehrätty lanka, vähittäismyyntimuodoissa
50060010
50060090

Kudotut silkki- ja silkkijätekankaat
50071000

50072011
50072019
50072021
50072031
50072039
50072041
50072051
50072059
50072061
50072069
50072071
50079010
50079030
50079050
50079090

Karstavillalanka, ei kuitenkaan vähittäismyyntimuodoissa
51061010
51061090
51062011
51062019
51062091
51062099

Kampavillalanka, ei kuitenkaan vähittäismyyntimuodoissa
51071010
51071090
51072010
51072030
51072051
51072059
51072091
51072099

Lanka hienoa (karstattua tai kammattua) eläimenkarvaa, ei kuitenkaan vähittäismyyntimuodoissa
51081010
51081090
51082010
51082090

Lanka villaa tai hienoa eläimenkarvaa, vähittäismyyntimuodoissa
51091010
51091090
51099010
51099090

Lanka karkeaa eläimenkarvaa tai jouhta
51100000

Kudotut kankaat karstavillaa tai karstattua hienoa eläimenkarvaa
51111111
51111119
51111191
51111199
51111911
51111919
51111931
51111939
51111991
51111999
51112000
51113010
51113030
51113090
51119010
51119091
51119093
51119099

Kudotut kankaat kampavillaa tai kammattua hienoa eläimenkarvaa
51121110
51121190
51121911
51121919
51121991
51121999
51122000
51123010
51123030
51123090
51129010
51129091
51129093
51129099

Kudotut kankaat karkeaa eläimenkarvaa tai jouhta
51130000

Puuvillaompelulanka, myös vähittäismyyntimuodoissa
52041100
52041900
52042000

Puuvillalanka (muu kuin ompelulanka), jossa on vähintään 85 painoprosenttia puuvillaa, ei kuitenkaan vähittäismyyntimuodoissa
52051100
52051200
52051300
52051400
52051510
52051590
52052100
52052200
52052300
52052400
52052600
52052700
52052800
52053100
52053200
52053300
52053400
52053510
52053590
52054100
52054200
52054300
52054400
52054600
52054700
52054800

Puuvillalanka (muu kuin ompelulanka), jossa on vähemmän kuin 85 painoprosenttia puuvillaa, ei kuitenkaan vähittäismyyntimuodoissa
52061100
52061200
52061300
52061400
52061510
52061590
52062100
52062200
52062300
52062400
52062510
52062590
52063100
52063200
52063300
52063400
52063510
52063590
52064100
52064200
52064300
52064400
52064510
52064590

Puuvillalanka (muu kuin ompelulanka), vähittäismyyntimuodoissa
52071000
52079000

Pellavalanka
53061011
530610191
53061031
53061039
53061050
53061090
53062011
53062019
53062090

Lanka, muista kasvitekstiilikuiduista valmistettu; paperilanka
53082010
53082090
53083000
53089011
53089013
53089019
53089090

Kudotut pellavakankaat
53091111
53091119
53091190
53091910
53091990
53092110
53092190
53092910
53092990

Kudotut kankaat, juutista tai muista niinitekstiilikuiduista valmistetut
53101010
53101090
53109000

Kudotut kankaat, muista kasvitekstiilikuiduista valmistetut
53110010
53110090

Ompelulanka, tekokuitufilamenttia
54011011
54011019
54011090
54012010
54012090

Lanka, synteettikuitufilamenttia (muu kuin ompelulanka)
54021010
54021090
54022000
54023110
54023130
54023190
54023200
54023310
54023390
54023910
54023990
54024110
54024130
54024190
54024200
54024310
54024390
54024910
54024991
54024999
54025110
54025130
54025190
54025210
54025290
54025910
54025990
54026110
54026130
54026190
54026210
54026290
54026910
54026990

Lanka, muuntokuitufilamenttia (muu kuin ompelulanka)
54031000
54032010
54032090
54033100
54033200
54033310
54033390
54033900
54034100
54034200
54034900

Vähintään 67 desitexin monofilamenttilanka, synteettikuituainetta
54041010
54041090
54049011
54049019
54049090

Vähintään 67 desitexin monofilamenttilanka, muuntokuituainetta
54050000

Tekokuitufilamenttilanka (muu kuin ompelulanka)
54061000
54062000

Kudotut kankaat synteettikuitufilamenttilankaa
54071000
54072011
54072019
54072090
54073000
54074100
54074200
54074300
54074400
54075100
54075200
54075300
54075400
54076110
54076130
54076150
54076190
54076910
54076990
54077100
54077200
54077300

54077400
54078100
54078200
54078300
54078400
54079100
54079200
54079300
54079400

Kudotut kankaat, muuntokuitufilamenttilankaa
54081000
54082100
54082210
54082290
54082310
54082390
54082400
54083100
54083200
54083300
54083400

Synteettikuitufilamenttitouvi
55011000
55012000
55013000
55019000

Muuntokuitufilamenttitouvi
55020010
55020090

Synteettikatkokuidut, karstaamattomat, kampaamattomat tai muuten kehruuta varten käsittelemättömät
55031011
55031019
55031090
55032000
55033000
55034000
55039010
55039090

Muuntokatkokuidut, karstaamattomat, kampaamattomat tai muuten kehruuta varten käsittelemättömät
55041000
55049000

Tekokuitujätteet (myös kampausjätteet, lankajätteet)
55051010
55051030
55051050
55051070
55051090
55052000

Synteettikatkokuidut, karstatut, kammatut tai muuten kehruuta varten käsitellyt
55061000
55062000
55063000
55069010
55069091
55069099

Muuntokatkokuidut, karstatut, kammatut tai muuten kehruuta varten käsitellyt
55070000

Ompelulanka, katkottua tekokuitua
55081011
55081019
55081090
55082010
55082090

Lanka (muu kuin ompelulanka), synteettikatkokuitua
55091100
55091200
55092110
55092190
55092210
55092290
55093110
55093190
55093210
55093290
55094110
55094190
55094210
55094290
55095100
55095210
55095290
55095300
55095900
55096110
55096190

55096200
55096900
55099110
55099190
55099200
55099900

Lanka (muu kuin ompelulanka), muuntokatkokuitua
55101100
55101200
55102000
55103000
55109000

Lanka (muu kuin ompelulanka), katkottua tekokuitua
55111000
55112000
55113000

Vanu, tekstiiliainetta, ja siitä valmistetut tavarat
56011010
56011090
56012110
56012190
56012210
56012291
56012299
56012900
56013000

Huopa, myös kyllästetty
56021011
56021019
56021031
56021035
56021039
56021090
56022100
56022910
56022990
56029000

Kuitukangas, myös kyllästetty
56031110
56031190
56031210
56031290
56031310
56031390
56031410
56031490
56039110
56039190
56039210
56039290
56039310
56039390
56039410
56039490

Yksinkertainen tai kerrattu kumilanka; tekstiilillä päällystetty
56041000
56042000
56049000

Metalloitu lanka, myös kierrepäällystetty
56050000

Kierrepäällystetty lanka sekä kierrepäällystetyt kaistaleet
56060010
56060091
56060099

Langasta tai kaistaleista valmistetut tavarat
56090000

Matot ja muut lattianpäällysteet tekstiiliainetta
57011010
57011091
57011093
57011099
57019010
57019090

Kudotut nukka- ja chenillelankakankaat
58011000
58012100
58012200
58012300
58012400
58012500
58012600
58013100
58013200
58013300
58013400
58013500

58013600
58019010
58019090

Pyyheliinafrotee- ja sen kaltaiset kudotut froteekankaat
58021100
58021900
58022000
58023000

Lintuniisikankaat, muut kuin nauhat
58031000
58039010
58039030
58039050
58039090

Tylli, lankauudinkangas ja solmitut verkkokankaat, muut kuin neulokset
58041011
58041019
58041090
58042110
58042190
58042910
58042990
58043000

Käsin kudotut kuvakudokset (kuten gobeliinit)
58050000

Kudotut nauhat
58061000
58062000
58063110
58063190
58063210
58063290
58063900
58064000

Nimilaput, merkit ja niiden kaltaiset tavarat tekstiiliainetta
58071010
58071090
58079010
58079090

Punokset ja palmikoidut nauhat, metritavarana; koristepunokset metritavarana
58081000
58089000

Metallilangasta tai metalloidusta langasta kudotut kankaat
58090000

Koruompelukset metritavarana, kaistaleina tai koristekuvioina
58101010
58101090
58109110
58109190
58109210
58109290
58109910
58109990

Tikatut tekstiilituotteet metritavarana
58110000

Liimalla päällystetyt tekstiilikankaat
59011000
59019000

Kordikangas ulkorenkaita varten, nailonia olevasta erikoislujasta langasta valmistettu
59021010
59021090
59022010
59022090
59029010
59029090

Muovilla kyllästetyt, päällystetyt, peitetyt tai kerrostetut tekstiilikankaat
59031010
59031090
59032010
59032090
59039010
59039091
59039099

Linoleumi, myös määrämuotoiseksi leikattu
59041000
59049110
59049190
59049200

Seinänpäällysteet tekstiiliainetta
59050010
59050031
59050039
59050050
59050070
59050090

Kumilla käsitellyt tekstiilikankaat
59061010
59061090
59069100
59069910
59069990

Muulla tavalla kyllästetyt, päällystetyt tai peitetyt tekstiilikankaat
59070010
59070090

Lampun-, kamiinan-, sytyttimen-, kynttilän- ja niiden kaltaisten tavaroiden sydämet, tekstiiliaineesta kudotut, palmikoidut, punotut tai neulotut
59080000

Paloletkut ja niiden kaltaiset letkut, tekstiiliainetta
59090010
59090090

Käyttö- ja kuljetushihnat
59100000

Tekstiilituotteet ja -tavarat teknisiin tarkoituksiin
59111000
59112000
59113111
59113119
59113190
59113210
59113290
59114000
59119010
59119090

Nukkaneulokset, myös "pitkänukkaiset" neulokset
60011000
60012100
60012200
60012910
60012990
60019110
60019130
60019150
60019190
60019210
60019230
60019250
60019290
60019910
60019990

Miesten ja poikien päällystakit, autoilutakit, viitat, kaavut
61011010
61011090
61012010
61012090
61013010
61013090
61019010
61019090

Naisten ja tyttöjen päällystakit, autoilutakit, viitat, kaavut
61021010
61021090
61022010
61022090
61023010
61023090
61029010
61029090

Miesten ja poikien puvut, yhdistelmäasut, takit, bleiserit
61034110
61034190
61034210
61034290
61034310
61034390
61034910
61034991
61034999

Naisten ja tyttöjen puvut, yhdistelmäasut, jakut, takit ja bleiserit
61045100
61045200
61045300

61045900
61046110
61046190
61046210
61046290
61046310
61046390
61046910
61046991
61046999

Miesten ja poikien alushousut, yöpaidat, pyjamat
61071100
61071200
61071900
61072100
61072200
61072900
61079110
61079190
61079200
61079900

Naisten ja tyttöjen alushameet, pikkuhousut ja muut alushousut
61081110
61081190
61081910
61081990
61082100
61082200
61082900
61083110
61083190
61083211
61083219
61083290
61083900
61089110
61089190
61089200
61089910
61089990

T-paidat, aluspaidat ja muut aluspaitojen kaltaiset paidat, neulosta
61091000
61099010
61099030

Verryttelypuvut, hiihtopuvut sekä uimapuvut ja uimahousut, neulosta
61121100
61121200
61121900
61122000
61123110
61123190
61123910
61123990
61124110
61124190
61124910
61124990

Nimikkeiden 5903, 5906 ja 5907 neuloksista valmistetut vaatteet
61130010
6113009

Muut vaatteet, neulosta
61141000
61142000
61143000
61149000

Sukkahousut, myös terättömät, sukat, puolisukat ja niiden kaltaiset neuletuotteet
61151100
61151200
61151910
61151990
61152011
61152019
61152090
61159100
61159200
61159310
61159330
61159391
61159399
61159900

Kintaat ja muut käsineet, neulosta
61161020
61161080
61169100
61169200
61169300
61169900

Muut sovitetut vaatetustarvikkeet, neulosta
61171000
61172000
61178010
61178090
61179000

Miesten ja poikien päällystakit, autoilutakit, viitat, kaavut
62011100
62011210
62011290
62011310
62011390
62011900
62019100
62019200
62019300
62019900

Naisten ja tyttöjen päällystakit, autoilutakit, viitat kaavut
62021100
62021210
62021290
62021310
62021390
62021900
62029100
62029200
62029300
62029900

Miesten ja poikien puvut, yhdistelmäasut, takit, bleiserit
62034110
62034130
62034190
62034211
62034231
62034233
62034235
62034251
62034259
62034290
62034311
62034319
62034331
62034339
62034390
62034911
62034919
62034931
62034939
62034950
62034990

Naisten ja tyttöjen puvut, yhdistelmäasut, jakut, takit ja bleiserit
62045100
62045200
62045300
62045910
62045990
62046110
62046180
62046190
62046211
62046231
62046233
62046239
62046251
62046259
62046290
62046311
62046318
62046331
62046339
62046390
62046911
62046918
62046931
62046939
62046950
62046990

Miesten ja poikien paidat
62051000
62052000
62053000
62059010
62059090

Miesten ja poikien aluspaidat, alushousut
62071100
62071900
62072100
62072200
62072900
62079110
62079190
62079200
62079900

Naisten ja tyttöjen aluspaidat, alushameet
62081100
62081910
62081990
62082100
62082200
62082900
62089111
62089119
62089190
62089210
62089290
62089900

Rintaliivit, lantioliivit, korsetit, housunkannattimet, sukanpitimet
62121000
62122000
62123000
62129000

Nenäliinat ja taskuliinat
62131000
62132000
62139000

Hartiahuivit, kaulaliinat ja muut huivit, mantiljat, hunnut
62141000
62142000
62143000
62144000
62149010
62149090

Solmiot, solmukkeet ja solmiohuivit
62151000
62152000
62159000

Kintaat ja muut käsineet
62160000

Muut sovitetut vaatetustarvikkeet
62171000
62179000

Vuode- ja matkahuovat
63011000
63012010
63012091
63012099
63013010
63013090
63014010
63014090
63019010
63019090

Säkit ja pussit
63051010
63051090
63052000
63053211
63053281
63053289
63053290
63053310
63053391
63053399
63053900
63059000

Tavarapeitteet, ulkokaihtimet ja aurinkokatokset; teltat; purjeet
63061100
63061200
63061900
63062100
63062200
63062900
63063100
63063900
63064100
63064900
63069100
63069900

Muut sovitetut tavarat, myös vaatteiden leikkuukaavat
63071010
63071030
63071090
63072000
63079010
63079091
63079099

Sarjat, joissa on kudottua kangasta ja lankaa
63080000

Käytetyt vaatteet ja muut käytetyt tekstiilitavarat, jalkineet ja päähineet
63090000

Vedenpitävät jalkineet, joiden ulkopohjat ja päälliset ovat kumia
64011010
64011090
64019110
64019190
64019210
64019290
64019910
64019990

Muut jalkineet, joiden ulkopohjat ja päälliset ovat kumia
64021210
64021290
64021900
64022000
64023000
64029100
64029910
64029931
64029939
64029950
64029991
64029993
64029996
64029998

Jalkineet, joiden ulkopohjat ovat kumia, muovia, nahkaa tai tekonahkaa ja päälliset nahkaa
64031200
64031900
64032000
64033000
64034000
64035111
64035115
64035119
64035191
64035195
64035199
64035911
64035931
64035935
64035939
64035950
64035991
64035995
64035999
64039111
64039113
64039116
64039118
64039191
64039193
64039196
64039198
64039911
64039931
64039933
64039936
64039938
64039950
64039991
64039993
64039996
64039998

Jalkineet, joiden ulkopohjat ovat kumia, muovia, nahkaa tai tekonahkaa ja päälliset tekstiiliainetta
64041100
64041910
64041990
64042010
64042090

Muut jalkineet
64051010
64051090
64052010
64052091
64052099
64059010
64059090

Jalkineiden osat (mukaan lukien päälliset)
64061011
64061019
64061090
64062010
64062090
64069100
64069910
64069930
64069950
64069960
64069980

Lasittamattomat keraamiset katulaatat, lattialaatat ja seinälaatat
69071000
69079010

69079091
69079093
69079099

Lasitetut keraamiset katulaatat, lattialaatat ja seinälaatat
69081010
69081090
69089011
69089021
69089029
69089031
69089051
69089091
69089093
69089099

Posliiniset pöytä-, keittiö- ja muut talousesineet
69111000
69119000

Keraamiset pöytä-, keittiö- ja muut talousesineet
69120010
69120030
69120050
69120090

Pienoispatsaat ja muut keraamiset koristeesineet
69131000
69139010
69139091
69139093
69139099

Lasiesineet, jollaisia käytetään pöytä-, keittiöesineinä
70131000
70132111
70132119
70132191
70132199
70132910
70132951
70132959
70132991
70132999
70133110
70133190
70133200
70133910
70133991
70133999
70139110
70139190
70139910
70139990

Lasikuidut (myös lasivilla)
70191100
70191200
70191910
70191990
70193100
70193200
70193910
70193990
70194000
70195110
70195190
70195200
70195910
70195990
70199010
70199030
70199091
70199099

Muut tavarat jalometallia
71159010
71159090

Ferroseokset
72025000
72027000
72029100
72029200
72029930
72029980

Kuparitangot ja -profiilit
74071000
74072110
74072190
74072210
74072290
74072900

Kuparilanka
74081100
74081910
74081990

74082100
74082200
74082900

Kuparilevyt ja -nauhat
74091100
74091900
74092100
74092900
74093100
74093900
74094010
74094090
74099010
74099090

Kuparifolio (myös painettu tai vahvistettu)
74101100
74101200
74102100
74102200

Kupariputket
74111011
74111019
74111090
74112110
74112190
74112200
74112910
74112990

Putkien liitos- ja muut osat
74121000
74122000

Säkeislanka, kaapeli, punottu nauha ja niiden kaltaiset tavarat
74130091
74130099

Metallikangas (myös päätön), ristikko ja verkko
74142000
74149000

Naulat, piirustus- ja muut nastat, sinkilät
74151000
74152100
74152900
74153100
74153200
74153900

Kuparijouset
74160000

Keitto- ja lämmityslaitteet
74170000

Pöytä-, keittiö- ja muut talousesineet
74181100
74181900
74182000

Muut kuparitavarat
74191000
74199100
74199900

Alumiinitangot ja -profiilit
76041010
76041090
76042100
76042910
76042990

Alumiinilanka
76051100
76051900
76052100
76052900

Alumiinilevyt ja -nauhat
76061110
76061191
76061193
76061199
76061210
76061250
76061291
76061293
76061299
76069100
76069200

Alumiinifolio
76071110
76071190
76071910
76071991
76071999
76072010

76072091
76072099

Alumiiniputket
76081090
76082030
76082091
76082099

Putkien liitos- ja muut osat
76090000

Alumiiniset rakenteet
76101000
76109010
76109090

Alumiiniset säiliöt, altaat, sammiot
76110000

Alumiiniset altaat, astiat, tynnyrit, tölkit, laatikot, rasiat
76121000
76129010
76129020
76129091
76129098

Alumiinisäiliöt tiivistettyjä tai nesteytettyjä kaasuja varten
76130000

Säikeislanka, kaapeli, punottu nauha ja niiden kaltaiset tavarat
76141000
76149000

Pöytä-, keittiö- ja muut talousesineet
76151100
76151910
76151990
76152000

Muut alumiinitavarat
76161000
76169100
76169910
76169990

Muokkaamaton lyijy
78011000
78019100
78019991
78019999

Volframi ja siitä valmistetut tavarat, myös jätteet
81011000
81019110

Molybdeeni ja siitä valmistetut tavarat, myös jätteet
81021000
81029110
81029300

Magnesium ja siitä valmistetut tavarat, myös jätteet
81041100
81041900

Kadmium ja siitä valmistetut tavarat, myös jätteet
81071010

Titaani ja siitä valmistetut tavarat, myös jätteet
81081010
81081090
81089030
81089050
81089070
81089090

Zirkonium ja siitä valmistetut tavarat, myös jätteet
81091010
81099000

Antimoni ja siitä valmistetut tavarat, myös jätteet
81100011
81100019

Beryllium, kromi, germanium, vanadiini, gallium
81122031
81123020
81123090
81129110
81129131
81129930

Kermetit ja niistä valmistetut tavarat, myös jätteet
81130020
81130040

Ydinreaktorit; polttoaine-elementit
84011000
84012000
84013000
84014010
84014090

Hydrauliset turbiinit ja vesipyörät sekä niiden säätimet
84101100
84101200
84101300
84109010
84109090

Suihkuturbiinimoottorit, potkuriturbiinimoottorit ja muut kaasuturbiinit
84111190
84111290
84112190
84112290
84118190
84118291
84118293
84118299
84119190
84119990

Ilma- tai tyhjiöpumput, ilma- ja muut kaasukompressorit
84141030
84141050
84141090
84142091
84142099
84143030
84143091
84143099
84144010
84144090
84145190
84145930
84145950
84145990
84146000
84148021
84148029
84148031
84148039
84148041
84148049
84148060
84148071
84148079
84148090
84149090

Haarukkatrukit; muut trukit
84271010
84271090
84272011
84272019
84272090
84279000

Ompelukoneet, muut kuin kirjannitomakoneet
84521011
84521019
84521090
84522100
84522900
84523010
84523090
84524000
84529000

Sähkömekaaniset talouskoneet ja -laitteet
85091010
85091090
85092000
85093000
85094000
85098000
85099010
85099090

Vedenkuumennuslaitteet ja kuumanvedenvaraajat
85162991
85163110
85163190
85164010
85164090
85165000
85166070
85167100
85167200
85167980

Levysoittimet (joko sähkövahvistimella varustettuina tai ilman), kasettisoittimet
85191000
85192100
85192900
85193100
85193900
85194000
85199331
85199339
85199381
85199389
85199912
85199918
85199990

Magneettinauhurit ja muut äänen tallennuslaitteet
85201000
85203219
85203250
85203291
85203299
85203319
85203390
85203910
85203990
85209090

Videosignaalien tallennus- tai toistolaitteet
85211030
85211080
85219000

Osat ja tarvikkeet
85221000
85229030
85229091
85229098

Valmistettu tallentamaton materiaali äänen tallennukseen
85233000

Levyt, nauhat ja muu materiaali, jotka sisältävät äänitallenteita tai muita vastaavalla tavalla tallennettuja ilmiöitä
85241000
85243200
85243900
85245100
85245200
85245300
85246000
85249900

Radiopuhelin-, radiolennätin- tai yleisradiovastaanottimet
85271210
85271290
85271310
85271391
85271399
85272120
85272152
85272159
85272170
85272192
85272198
85272900
85273111
85273119
85273191
85273193
85273198
85273290
85273910
85273991
85273999
85279091
85279099

Televisiovastaanottimet
85281214
85281216
85281218
85281222
85281228
85281252
85281254
85281256
85281258
85281262
85281266
85281272
85281276
85281281
85281289
85281291
85281298
85281300
85282114
85282116
85282118

85282190
85282200
85283010
85283090

Osat, jotka soveltuvat käytettäviksi yksinomaan tai pääasiallisesti nimikkeiden 8525–8528 laitteissa
85291020
85291031
85291039
85291040
85291050
85291070
85291090
85299051
85299059
85299070
85299081
85299089

Akustiset tai visuaaliset sähkömerkinantolaitteet
85311020
85311030
85311080
85318090
85319090

Eletroniputket (kuumakatodi-, kylmäkatodi- tai valokatodiputket)
85401111
85401113
85401115
85401119
85401191
85401199
85401200
85402010
85402030
85402090
85404000
85405000
85406000
85407100
85407200
85407900
85408100
85408911
85408919
85408990
85409100
85409900

Elektroniset integroidut piirit ja mikromoduulit
85421425

Eristetty (myös emaloitu tai anodisoitu) lanka
85441110
85441190
85441910
85441990
85442000
85443090
85444110
85444190
85444920
85444980
85445100
85445910
85445920
85445980
85446010
85446090
85447000

Moottoriajoneuvot vähintään 10 henkilön kuljettamiseen
87021091
87021099
87029031
87029039
87029090

Tavarankuljetukseen tarkoitetut moottoriajoneuvot
87041011
87041019
87041090
87042110
87042191
87042199
87042210
87042310
87043110
87043191
87043199
87043210
87049000

Erikoismoottoriajoneuvot
87051000
87052000
87053000
87054000
87059010
87059030
87059090

Itseliikkuvat trukit, joissa ei ole nosto- eikä käsittelylaitteita
87091110
87091190
87091910
87091990
87099010
87099090

Moottoripyörät (myös mopot)
87111000
87112010
87112091
87112093
87112098
87113010
87113090
87114000
87115000
87119000

Polkupyörät
87120010
87120030
87120080

Valokopiolaitteet
90091100
90091200
90092100
90092210
90092290
90093000
90099010
90099090

Nestekidelaitteet
90131000
90132000
90138011
90138019
90138030
90138090
90139010
90139090

Rannekellot, taskukellot ja niiden kaltaiset kellot
91011100
91011200
91011900
91012100
91012900
91019100
91019900

Rannekellot, taskukellot ja niiden kaltaiset kellot, muut kuin nimikkeeseen 9101 kuuluvat
91021100
91021200
91021900
91022100
91022900
91029100
91029900

Muut kellot, joissa on ranne-, tasku- tai niiden kaltaisten kellojen koneisto
91031000
91039000

Muut kellot
91051100
91051900
91052100
91052900
91059100
91059910
91059990

Pianot, myös automaattipianot; cembalot
92011010
92011090
92012000
92019000

Revolverit ja pistoolit
93020010
93020090

Muut tuliaseet ja niiden kaltaiset tavarat
93031000
93032030
93032080

93033000
93039000

Muut aseet (esim. jousi-, ilma- tai kaasukiväärit)
93040000

Nimikkeiden 9301–9304 tavaroiden osat ja tarvikkeet
93051000
93052100
93052910
93052930
93052980
93059090

Pommit, kranaatit, torpedot, miinat, ohjukset
93061000
93062100
93062940
93062970
93063010
93063091
93063093
93063098
93069090

Istuimet (muut kuin nimikkeeseen 9402 kuuluvat)
94012000
94019010
94019030
94019080

Muut huonekalut ja niiden osat
94034010
94034090
94039010
94039030
94039090

Vuoteiden joustinpohjat; vuodevarusteet
94041000
94042110
94042190
94042910
94042990
94043010
94043090
94049010
94049090

Valaisimet ja valaistusvarusteet, myös hakuvalot
94051021
94051029
94051030
94051050
94051091
94051099
94052011
94052019
94052030
94052050
94052091
94052099
94053000
94054010
94054031
94054035
94054039
94054091
94054095
94054099
94055000
94056091
94056099
94059111
94059119
94059190
94059290
94059990

Tehdasvalmisteiset rakennukset
94060010
94060031
94060039
94060090

Muut lelut; pienoismallit
95031010
95031090
95032010
95032090
95033010
95033030
95033090
95034100
95034910
95034930
95034990
95035000
95036010
95036090

95037000
95038010
95038090
95039010
95039032
95039034
95039035
95039037
95039051
95039055
95039099

Luudat, harjat
96031000
96032100
96032910
96032930
96032990
96033010
96033090
96034010
96034090
96035000
96039010
96039091
96039099

Maataloustuotteet

Elävät hevoset, aasit, muulit ja muuliaasit
01011990
01012090

Muut elävät eläimet
01060020

Naudan, sian, lampaan, vuohen syötävät osat
02063021
02064191
02068091
02069091

Liha ja muut syötävät osat
02071391
02071491
02072691
02072791
02073591
02073689

Muu liha ja muut syötävät eläimenosat, tuoreet, jäähdytetyt
02081011
02081019
02089010
02089050
02089060
02089080

Liha ja muut syötävät eläimenosat, suolatut, suolavedessä, kuivatut
02109010
02109060
02109079
02109080

Kuorelliset linnunmunat, tuoreet, säilötyt tai keitetyt
04070090

Eläinperäiset syötävät tuotteet, muualle kuulumattomat
04100000

Sipulit, juuri- ja varsimukulat sekä juurakot
06012030
06012090

Muut elävät kasvit (myös niiden juuret), pistokkaat
06022090
06023000
06024010
06024090
06029010
06029030
06029041
06029045
06029049
06029051
06029059
06029070
06029091
06029099

Leikkovihreä, kasvien oksat ja muut osat
06049121
06049129
06049149
06049990

Tuoreet tai jäähdytetyt perunat
07019059
07019090

Kepa-, salotti-, valko- ja purjosipulit
07032000

Muut tuoreet tai jäähdytetyt kasvikset
07091040
07095130
07095200
07096099
07099031
07099071
07099073

Kasvikset (myös höyryssä tai vedessä keitetyt)
07108059

Kasvikset, väliaikaisesti säilöttyinä
07119010

Kuivatut kasvikset, myös paloitellut, viipaloidut, rouhitut
07129005

Muut tuoreet tai kuivatut pähkinät, myös kuorettomat
08021290

Taatelit, viikunat, ananakset, avokadot, guavat, mangot
08041000

Tuoreet tai kuivatut sitrushedelmät
08054095

Tuoreet tai kuivatut viinirypäleet
08062091
08062092
08062098

Aprikoosit, kirsikat, persikat (myös nektariinit)
08094010 (12)
08094090

Muut tuoreet hedelmät
08104050

Hedelmät ja pähkinät, keittämättömät tai vedessä tai höyryssä keitetyt
08112019
08112051
08112090
08119031
08119050
08119085

Hedelmät ja pähkinät, väliaikaisesti säilöttyinä
08129040

Kuivatut hedelmät
08131000
08133000
08134030
08134095

Kahvi, myös paahdettu tai kofeiiniton
09011200
09012100
09012200
09019090

Mausteneilikka (hedelmät, kukannuput ja kukkavarret)
09070000

Inkivääri, sahrami, kurkuma, timjami, laakerinlehdet
09104013
09104019
09104090
09109190
09109999

Siemenet, hedelmät ja itiöt, jollaisia käytetään kylvämiseen
12091100
12091900

Johanneksenleipä, merilevät ja muut levät, sokerijuurikas
12129200

Sianrasva, myös sianihra (laardi) ja siipikarjanrasva
15010090

Laardisteariini, laardiöljy, oleosteariini, oleomargariini
15030090

Maapähkinääöljy ja sen jakeet, myös puhdistetut
15081090
15089090

Palmuöljy ja sen jakeet, myös puhdistetut
15119011
15119019
15119099

Kookos- (kopra-), palmunydin- ja babassuöljy
15131191
15131199
15131911
15131919
15131991
15131999
15132130
15132190
15132911
15132919
15132950
15132991
15132999

Muut kasvirasvat ja rasvaiset kasviöljyt
15151990
15152190
15152990
15155019
15155099
15159029
15159039
15159051
15159059
15159091
15159099

Eläin- ja kasvirasvat ja -öljyt
15161010
15161090
15162091
15162096
15162098

Margariini; syötävät seokset
15171090
15179091
15179099

Eläin- ja kasvirasvat ja -öljyt
15180010
15180091
15180099

Makkarat ja niiden kaltaiset tuotteet, jotka on valmistettu lihasta, muista eläimenosista
16010010

Lihasta, kalasta tai äyriäisistä saadut uutteet ja mehut
16030010

Melassi
17031000
17039000

Kaakaomassa, myös sellainen, josta rasva on poistettu
18031000
18032000

Kaakaovoi, -rasva ja -öljy
18040000

Kaakaojauhe, lisättyä sokeria tai muuta makeutusainetta sisältämätön
18050000

Etikan tai etikkahapon avulla valmistetut tai säilötyt kasvikset, hedelmät, pähkinät ja muut syötävät kasvinosat
20019060
20019070
20019075
20019085
20019091

Muulla tavalla kuin etikan tai etikkahapon avulla valmistetut tai säilötyt muut kasvikset, jäädytetyt
20049030

Muulla tavalla kuin etikan tai etikkahapon avulla valmistetut tai säilötyt muut kasvikset, jäädyttämättömät
20057010
20057090
20059010

20059030
20059050
20059060
20059070
20059075
20059080

Sokerilla säilötyt kasvikset, hedelmät, pähkinät, hedelmänkuoret ja muut kasvinosat
20060091

Muulla tavalla valmistetut tai säilötyt hedelmät, pähkinät ja muut syötävät kasvinosat
20081110
20081192
20081196
20081911
20081913
20081951
20081993
20083071
20089100
20089212
20089214
20089232
20089234
20089236
20089238
20089911
20089919
20089938
20089940
20089947

Hedelmämehut (myös rypäleen puristemehu "grape must")
20098036
20098038
20098088
20098089
20098095
20098096

Hiiva (elävä eli aktiivinen tai kuollut eli inaktiivinen)
21023000

Kastikkeet ja valmisteet niitä varten
21031000
21033090
21039090

Keitot ja liemet sekä valmisteet niitä varten
21041010

21041090
21042000

Muualle kuulumattomat elintarvikevalmisteet
21069092

Vesi, myös kivennäisvesi ja hiilihapotettu vesi
22021000
22029010

Muut käymisen avulla valmistetut juomat (esim. siideri)
22060031
22060039
22060051
22060059
22060081
22060089

Denaturoimaton etyylialkoholi (etanoli), alkoholipitoisuus pienempi kuin 80 tilavuusprosenttia
22085011
22085019
22085091
22085099
22086011
22086091
22086099
22087010
22087090
22089011
22089019
22089057
22089069
22089074
22089078

Valmisteet, jollaisia käytetään eläinten ruokintaan
23091090
23099091
23099093
23099098

Valmistamaton tupakka; tupakanjätteet
24011030
24011050
24011070
24011080
24011090
24012030
24012049
24012050
24012080
24012090
24013000

Tupakasta tai tupakankorvikkeesta valmistetut sikarit, pikkusikarit ja savukkeet
24021000
24022010
24022090
24029000

Muu valmistettu tupakka sekä muut valmistetut tupakankorvikkeet
24031010
24031090
24039100
24039910
24039990

Kaseiini, kaseinaatit ja muut kaseiinijohdannaiset
35011090
35019010
35019090

Albumiinit
35029070

Teolliset monokarboksyylirasvahapot; happamat öljyt
38231200
38237000

PÖYTÄKIRJAN 1 LIITE XII

Tuotteet, joihin 6 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja Etelä-Afrikkaa koskevia kumulaatiomääräyksiä sovelletaan kuuden vuoden kuluttua Euroopan yhteisön ja Etelä-Afrikan tasavallan kauppaa, kehitystä ja yhteistyötä koskevan sopimuksen väliaikaisesta soveltamisesta

Teollisuustuotteet (1)

CN-koodi 96

Kudotut puuvillakankaat, joissa on vähintään 85 painoprosenttia puuvillaa, paino enintään 200 g/m²

52081110
52081190
52081211
52081213
52081215
52081219
52081291
52081293
52081295
52081299
52081300
52081900
52082110
52082190
52082211
52082213
52082215
52082219
52082291
52082293
52082295
52082299
52082300
52082900
52083100
52083211
52083213
52083215
52083219
52083291
52083293
52083295
52083299
52083300
52083900
52084100
52084200
52084300

CN-koodi 96

52084900
52085100
52085210
52085290
52085300
52085900

Kudotut puuvillakankaat, joissa on vähintään 85 painoprosenttia puuvillaa, paino suurempi kuin 200 g/m²

52091100
52091200
52091900
52092100
52092200
52092900
52093100
52093200
52093900
52094100
52094200
52094300
52094910
52094990
52095100
52095200
52095900

Kudotut puuvillakankaat, joissa on vähemmän kuin 85 painoprosenttia puuvillaa, sekoitettuna pääasiallisesti tai yksinomaan tekokuitujen kanssa, paino enintään 200 g/m²

52101110
52101190
52101200
52101900
52102110
52102190
52102200
52102900
52103110

52103190
52103200
52103900
52104100
52104200
52104900
52105100
52105200
52105900

Kudotut puuvillakankaat, joissa on vähemmän kuin 85 painoprosenttia puuvillaa sekoitettuna pääasiallisesti tai yksinomaan tekokuitujen kanssa, paino suurempi kuin 200 g/m²
52111100
52111200
52111900
52112100
52112200
52112900
52113100
52113200
52113900
52114100
52114200
52114300
52114910
52114990
52115100
52115200
52115900

Muut kudotut puuvillakankaat
52121110
52121190
52121210
52121290
52121310
52121390
52121410
52121490
52121510
52121590
52122110
52122190
52122210
52122290
52122310
52122390
52122410
52122490
52122510
52122590

Kudotut synteettikatkokuitukankaat, joissa on vähintään 85 painoprosenttia synteettikatkokuituja
55121100
55121910
55121990
55122100
55122910
55122990
55129100
55129910
55129990

Kudotut synteettikatkokuitukankaat, joissa on vähemmän kuin 85 painoprosenttia synteettikatkokuituja sekoitettuna pääasiallisesti tai yksinomaan puuvillan kanssa, paino enintään 170 g/m²
55131110
55131130
55131190
55131200
55131300
55131900
55132110
55132130
55132190
55132200
55132300
55132900
55133100
55133200
55133300
55133900
55134100
55134200
55134300
55134900

Kudotut synteettikatkokuitukankaat, joissa on vähemmän kuin 85 painoprosenttia synteettikatkokuituja sekoitettuna pääasiallisesti tai yksinomaan puuvillan kanssa, paino suurempi kuin 170 g/m²
55141100
55141200
55141300
55141900
55142100

55142200
55142300
55142900
55143100
55143200
55143300
55143900
55144100
55144200
55144300
55144900

Muut kudotut synteettikatkokuitukankaat
55151110
55151130
55151190
55151210
55151230
55151290
55151311
55151319
55151391
55151399
55151910
55151930
55151990
55152110
55152130
55152190
55152211
55152219
55152291
55152299
55152910
55152930
55152990
55159110
55159130
55159190
55159211
55159219
55159291
55159299
55159910
55159930
55159990

Kudotut muuntokatkokuitukankaat
55161100
55161200
55161300
55161400
55162100
55162200
55162310
55162390
55162400
55163100
55163200
55163300
55163400
55164100
55164200
55164300
55164400
55169100
55169200
55169300
55169400

Side- ja purjelanka, nuora ja köysi
56071000
56072100
56072910
56072990
56073000
56074100
56074911
56074919
56074990
56075011
56075019
56075030
56075090
56079000

Solmittu verkkokangas, side- tai purjelangasta tai nuorasta valmistetut
56081111
56081119
56081191
56081199
56081911
56081919
56081931
56081939
56081991
56081999
56089000

Matot ja muut lattianpäällysteet tekstiiliainetta, kudotut
57021000
57022000

57023110
57023130
57023190
57023210
57023290
57023910
57023990
57024110
57024190
57024210
57024290
57024910
57024990
57025100
57025200
57025900
57029100
57029200
57029900

Matot ja muut lattianpäällysteet tekstiiliainetta, tuftatut
57031010
57031090
570320111
57032019
57032091
57032099
57033011
57033019
57033051
57033059
57033091
57033099
57039010
57039090

Matot ja muut lattianpäällysteet tekstiiliainetta, huopaa
57041000
57049000

Muut matot ja muut lattianpäällysteet tekstiiliainetta
57050010
57050031
57050039
57050090

Muut neulokset
60021010
60021090
60022010
60022031
60022039
60022050
60022070
60022090
60023010
60023090
60024100
60024210
60024230
60024250
60024290
60024311
60024319
60024331
60024333
60024335
60024339
60024350
60024391
60024393
60024395
60024399
60024900
60029100
60029210
60029230
60029250
60029290
60029310
60029331
60029333
60029335
60029339
60029391
60029399
60029900

Miesten ja poikien puvut, yhdistelmäasut, takit, bleiserit
61031100
61031200
61031900
61032100
61032200
61032300
61032900
61033100
61033200
61033300
61033900

Naisten ja tyttöjen puvut, yhdistelmäasut, jakut, takit ja bleiserit
61041100
61041200
61041300
61041900
61042100
61042200
61042300
61042900
61043100
61043200
61043300
61043900
61044100
61044200
61044300
61044400
61044900

Miesten ja poikien paidat, neulosta
61051000
61052010
61052090
61059010
61059090

Naisten ja tyttöjen puserot, myös paitapuserot, neulosta
61061000
61062000
61069010
61069030
61069050
61069090

T-paidat, aluspaidat ja muut aluspaitojen kaltaiset paidat, neulosta
61099090

Neulepuserot, pujopaidat, neuletakit, liivit ja niiden kaltaiset tavarat
61101010
61101031
61101035
611010381
61101091
61101095
61101098
61102010
61102091
61102099
61103010
61103091
61103099
61109010
61109090

Vauvanvaatteet ja -vaatetustarvikkeet, neulosta
61111010
61111090
61112010
61112090
61113010
61113090
61119000

Miesten ja poikien puvut, yhdistelmäasut, takit, bleiserit
62031100
62031200
62031910
62031930
62031990
62032100
62032210
62032280
62032310
62032380
62032911
62032918
62032990
62033100
62033210
62033290
62033310
62033390
62033911
62033919
62033990

Naisten ja tyttöjen puvut, yhdistelmäasut, jakut, takit ja bleiserit
62041100
62041200
62041300
62041910
62041990
62042100
62042210
62042280
62042310
62042380

62042911
62042918
62042990
62043100
62043210
62043290
62043310
62043390
62043911
62043919
62043990
62044100
62044200
62044300
62044400
62044910
62044990

Naisten ja tyttöjen puserot, myös paitapuserot
62061000
62062000
62063000
62064000
62069010
62069090

Vauvanvaatteet ja -vaatetustarvikkeet
62091000
62092000
62093000
62099000

Nimikkeiden 5602, 5603, 5903, 5906 ja 5907 kankaista valmistetut vaatteet
62101010
62101091
62101099
62102000
62103000
62104000
62105000

Verryttelypuvut, hiihtopuvut sekä uimapuvut ja uimahousut; muut vaatteet
62111100
62111200
62112000
62113100
62113210
62113231
62113241
62113242
62113290
62113310
62113331
62113341
62113342
62113390
62113900
62114100
62114210
62114231
62114241
62114242
62114290
62114310
62114331
62114341
62114342
62114390
62114900

Vuodeliinavaatteet, pöytäliinat ja niiden kaltaiset tavarat sekä pyyheliinat
63021010
63021090
63022100
63022210
63022290
63022910
63022990
63023110
63023190
63023210
63023290
63023910
63023930
63023990
63024000
63025110
63025190
63025200
63025310
63025390
63025900
63026000
63029110
63029190
63029200
63029310
63029390
63029900

Verhot ja sisätilojen kaihtimet
63031100
63031200
63031900
63039100
63039210
63039290
63039910
63039990

Muut sisustustavarat
63041100
63041910
63041930
63041990
63049100
63049200
63049300
63049900

Teollisuustuotteet (2)

Vety, jalokaasut ja muut epämetallit
28046900

Kolloidiset jalometallit; jalometallien epäorgaaniset tai orgaaniset yhdisteet
28431090
28433000
28439090

Happifunktioiset aminoyhdisteet
29224100

Harkkorauta ja peilirauta, harkkoina, möhkäleinä tai muussa alkumuodossa
72011011
72011019
72011030
72012000
72015090

Ferroseokset
72021120
72021180
72021900
72022110
72022190
72022900
72023000
72024110
72024191
72024199
72024910
72024950
72024990

Rautamalmista suoraan pelkistämällä saadut rautapohjaiset tuotteet
72039000

Rautapohjaiset jätteet ja romu; romusta sulatetut harkot
72045090

Rauta ja seostamaton teräs, valanteina tai muussa alkumuodossa
72061000
72069000

Välituotteet, rautaa tai seostamatonta terästä
72071111
72071114
72071116
72071210
72071911
72071914
72071916
72071931
72072011
72072015
72072017
72072032
72072051
72072055
72072057
72072071

Levyvalmisteet, rautaa tai seostamatonta terästä, leveys vähintään 600 mm, kuumavalssatut, pleteroimattomat ja muulla tavalla metallilla tai muulla aineella pinnoittamattomat
72081000
72082500
72082600
72082700
72083600
72083710
72083790
72083810
72083890
72083910
72083990
72084010

72084090
72085110
72085130
72085150
72085191
72085199
72085210
72085291
72085299
72085310
72085390
72085410
72085490
72089010

Levyvalmisteet, rautaa tai seostamatonta terästä, leveys vähintään 600 mm, kylmävalssatut, pleteroimattomat ja muulla tavalla metallilla tai muulla aineella pinnoittamattomat
72091500
72091610
72091690
72091710
72091790
72091810
72091891
72091899
72092500
72092610
72092690
72092710
72092790
72092810
72092890
72099010

Levyvalmisteet, rautaa tai seostamatonta terästä, leveys vähintään 600 mm, pleteroidut tai muulla tavalla metallilla tai muulla aineella pinnoitetut
72101110
72101211
72101219
72102010
72103010
72104110
72104910
72105010
72106110
72106910
72107031
72107039
72109031
72109033
72109038

Levyvalmisteet, rautaa tai seostamatonta terästä, leveys pienempi kuin 600 mm, pleteroimattomat ja muulla tavalla metallilla tai muulla aineella pinnoittamattomat
72111300
72111410
72111490
72111920
72111990
72112310
72112351
72112920
72119011

Levyvalmisteet, rautaa tai seostamatonta terästä, leveys pienempi kuin 600 mm, pleteroidut tai muulla tavalla metallilla tai muulla aineella pinnoitetut
72121010
72121091
72122011
72123011
72124010
72124091
72125031
72125051
72126011
72126091

Tangot, kuumavalssatut, säännöttömästi kiepitetyt, rautaa tai seostamatonta terästä
72131000
72132000
72139110
72139120
72139141
72139149
72139170
72139190
72139910
72139990

Muut tangot, rautaa tai seostamatonta terästä, ei enempää valmistetut kuin taotut, kuumavalssatut, kuumavedetyt tai kuumapursotetut, kuitenkin myös tangot, joita on valssauksen jälkeen kierretty
72142000

72143000
72149110
72149190
72149910
72149931
72149939
72149950
72149961
72149969
72149980
72149990

Muut tangot, rautaa tai seostamatonta terästä
72159010

Profiilit, rautaa tai seostamatonta terästä
72161000
72162100
72162200
72163111
72163119
72163191
72163199
72163211
72163219
72163291
72163299
72163310
72163390
72164010
72164090
72165010
72165091
72165099
72169910

Ruostumaton teräs, valanteina tai muussa alkumuodossa
72181000
72189111
72189119
72189911
72189920

Levyvalmisteet, ruostumatonta terästä, leveys vähintään 600 mm
72191100
72191210
72191290
72191310
72191390
72191410
72191490
72192110
72192190
72192210
72192290
72192300
72192400
72193100
72193210
72193290
72193310
72193390
72193410
72193490
72193510
72193590
72199010

Levyvalmisteet, ruostumatonta terästä, leveys pienempi kuin 600 mm
72201100
72201200
72202010
72209011
72209031

Tangot, kuumavalssatut, säännöttömästi kiepitetyt, ruostumatonta terästä
72210010
72210090

Muut tangot, ruostumatonta terästä
72221111
72221119
72221121
72221129
72221191
72221199
72221910
72221990
72223010
72224010
72224030

Muu seosteräs, valanteina tai muussa alkumuodossa
72241000
72249001
72249005
72249008
72249015

72249031
72249039

Levyvalmisteet, muuta seosterästä, leveys vähintään 600 mm
72251100
72251910
72251990
72252020
72253000
72254020
72254050
72254080
72255000
72259110
72259210
72259910

Levyvalmisteet, muuta seosterästä, leveys pienempi kuin 600 mm
72261110
72261910
72261930
72262020
72269110
72269190
72269210
72269320
72269420
72269920

Tangot, kuumavalssatut, säännöttömästi kiepitetyt, muuta seosterästä
72271000
72272000
72279010
72279050
72279095

Muut tangot, muuta seosterästä
72281010
72281030
72282011
72282019
72282030
72283020
72283041
72283049
72283061
72283069
72283070
72283089
72286010
72287010
72287031
72288010
72288090

Ponttirauta ja -teräs
73011000

Rautatie- tai raitiotieradan rakennusosat
73021031
73021039
73021090
73022000
73024010
73029010

Putket ja profiiliputket, valurautaa
73030010
73030090

Putkien liitos- ja muut osat (esim. liitoskappaleet)
73071110
73071190
73071910
73071990
73072100
73072210
73072290
73072310
73072390
73072910
73072930
73072990
73079100
73079210
73079290
73079311
73079319
73079391
73079399
73079910
73079930
73079990

Säiliöt, altaat, sammiot ja niiden kaltaiset astiat
73090010
73090030
73090051

73090059
73090090

Altaat, astiat, tynnyrit, tölkit, laatikot, rasiat ja niiden kaltaiset säilytyspäällykset
73101000
73102110
73102191
73102199
73102910
73102990

Säiliöt tiivistettyjä tai nesteytettyjä kaasuja varten
73110010
73110091
73110099

Säikeislanka, köysi, kaapeli, punottu nauha
73121030
73121051
73121059
73121071
73121075
73121079
73121082
73121084
73121086
73121088
73121099
73129090

Piikkilanka rautaa tai terästä
73130000

Ketjut ja niiden osat, rautaa tai terästä
73151110
73151190
73151200
73151900
73152000
73158100
73158210
73158290
73158900
73159000

Pultit, mutterit, ruuvit, myös kansiruuvit ja koukkuruuvit
73181100
73181210
73181290
73181300
73181410
73181491
73181499
73181510
73181520
73181530
73181541
73181549
73181551
73181559
73181561
73181569
73181570
73181581
73181589
73181590
73181610
73181630
73181650
73181691
73181699
73181900
73182100
73182200
73182300
73182400
73182900

Ompeluneulat, neulepuikot, pujotusneulat, virkkuukoukut
73191000
73192000
73193000
73199000

Jouset ja jousenlehdet, rautaa tai terästä
73201011
73201019
73201090
73202020
73202081
73202085
73202089
73209010
73209030
73209090

Uunit, kamiinat, liedet
73211110
73211190
73211200

73211300
73218110
73218190
73218210
73218290
73218300
73219000

Lämmönsäteilijät keskuslämmitystä varten
73221100
73221900
73229090

Pöytä-, keittiö- ja muut talousesineet
73231000
73239100
73239200
73239310
73239390
73239410
73239490
73239910
73239991
73239999

Saniteettitavarat ja niiden osat, rautaa tai terästä
73241090
73242100
73242900
73249090

Muut valetut tavarat, rautaa tai terästä
73251020
73251050
73251091
73251099
73259100
73259910
73259991
73259999

Muut tavarat, rautaa tai terästä
73261100
73261910
73261990
73262030
73262050
73262090
73269010
73269030
73269040
73269050
73269060
73269070
73269080
73269091
73269093
73269095
73269097

Muokkaamaton sinkki
79011100
79011210
79011230
79011290
79012000

Sinkkipöly, -jauheet ja -suomut
79031000
79039000

Moottoriajoneuvot vähintään 10 henkilön kuljettamiseen
87021011
87021019
87029011
87029019

Tavarankuljetukseen tarkoitetut moottoriajoneuvot
87042131
87042139
87042291
87042299
87042391
87042399
87043131
87043139
87043291
87043299

PÖYTÄKIRJAN 1 LIITE XIII

Tuotteet, joihin 6 artiklan 3 kohtaa ei sovelleta

Teollisuustuotteet (1)

CN-koodi 96

Autot ja muut moottoriajoneuvot
87031010
87031090
87032110
87032190
87032211
87032219
87032290
87032311
87032319
87032390
87032410
87032490
87033110
87033190
87033211
87033219
87033290
87033311
87033319
87033390
87039010
87039090

Alustat, moottorein varustetut
87060011
87060019
87060091
87060099

Korit (myös ohjaamot), moottoriajoneuvoja varten
87071010
87071090
87079010
87079090

Moottoriajoneuvojen osat ja tarvikkeet
87081010
87081090
87082110
87082190

CN-koodi 96

87082910
87082990
87083110
87083191
87083199
87083910
87083990
87084010
87084090
87085010
87085090
87086010
87086091
87086099
87087010
87087050
87087091
87087099
87088010
87088090
87089110
87089190
87089210
87089290
87089310
87089390
87089410
87089490
87089910
87089930
87089950
87089992
87089998

Teollisuustuotteet (2)

Muokkaamaton alumiini
76011000
76012010
76012091
76012099

Alumiinijauheet ja -suomut
76031000
76032000

Maataloustuotteet (1)

Elävät hevoset, aasit, muulit ja muuliaasit
01012010

Maito ja kerma, tiivistämätön
04011010
04011090
04012011
04012019
04012091
04012099
04013011
04013019
04013031
04013039
04013091
04013099

Kirnupiimä, juoksetettu maito ja kerma, jogurtti, kefiiri
04031011
04031013
04031019
04031031
04031033
04031039

Tuoreet tai jäähdytetyt perunat
07019051

Tuoreet tai jäähdytetyt palkokasvit, myös silvityt
07081020
07081095

Muut tuoreet tai jäähdytetyt kasvikset
07095190
07096010

Kasvikset (myös höyryssä tai vedessä keitetyt)
07108095

Kasvikset, väliaikaisesti säilöttyinä
07111000
07113000
07119060
07119070

Taatelit, viikunat, ananakset, avokadot, guavat, mangot
08042090
08043000
08044020
08044090
08044095

Tuoreet tai kuivatut viinirypäleet
08061029 (3) (12)
08062011
08062012
08062018

Melonit (myös vesimelonit) ja papaijat
08071100
08071900

Aprikoosit, kirsikat, persikat (myös nektariinit)
08093011 (5) (12)
08093051 (6) (12)

Muut tuoreet hedelmät
08109040
08109085

Hedelmät ja pähkinät, väliaikaisesti säilöttyinä
08121000
08122000
08129050
08129060
08129070
08129095

Kuivatut hedelmät
08134010
08135015
08135019
08135039
08135091
08135099

Piper-sukuinen pippuri; kuivatut, murskatut tai jauhetut Capsicum- tai Pimenta-sukuiset hedelmät
09042010

Soijaöljy ja sen jakeet
15071010
15071090
15079010
15079090

Auringonkukka-, saflori- ja puuvillansiemenöljy
15121110
15121191
15121199
15121910
15121991
15121999
15122110
15122190
15122910
15122990

Rapsi-, rypsi- ja sinappiöljy sekä niiden jakeet
15141010
15141090
15149010
15149090

Muulla tavalla valmistetut tai säilötyt hedelmät, pähkinät ja muut syötävät kasvinosat
20081959

Hedelmämehut (myös rypäleen puristemehu "grape must")
20092099
20094099
20098099

Valmistamaton tupakka; tupakanjätteet
24011010
24011020
24011041
24011049
24011060
24012010
24012020
24012041
24012060
24012070

Maataloustuotteet (2)

Leikkokukat ja kukannuput
06031055
06031061
06031069 (11)

Kepa-, salotti-, valko- ja purjosipulit
07031011
07031019
07031090
07039000

Keräkaali, kukkakaali, kyssäkaali ja lehtikaali sekä niiden kaltainen kaali
07041005
07041010
07041080
07042000
07049010
07049090

Salaatit (Lactuca sativa) sekä sikurit
07051105
07051110
07051180
07051900
07052100
07052900

Porkkanat, nauriit, punajuuret, kaurajuuret, mukulasellerit
07061000
07069005
07069011
07069017
07069030
07069090

Tuoreet tai jäähdytetyt palkokasvit, myös silvityt
07081090
07082020
07082090
07082095
07089000

Muut tuoreet tai jäähdytetyt kasvikset
07091030 (12)
07093000
07094000
07095110

07095150
07097000
07099010
07099020
07099040
07099050
07099090

Kasvikset (myös höyryssä tai vedessä keitetyt)
07101000
07102100
07102200
07102900
07103000
07108010
07108051
07108061
07108069
07108070
07108080
07108085
07109000

Kasvikset, väliaikaisesti säilöttyinä
07112010
07114000
07119040
07119090

Kuivatut kasvikset, myös paloitellut, viipaloidut, rouhitut
07122000
07123000
07129030
07129050
07129090

Maniokki- (kassava-), arrow- ja salepjuuret, maa-artisokat
07149011
07149019

Muut tuoreet tai kuivatut pähkinät, myös kuorettomat
08021190
08022100
08022200
08024000

Tuoreet tai kuivatut banaanit, myös jauhobanaanit
08030011
08030090

Taatelit, viikunat, ananakset, avokadot, guavat, mangot
08042010

Tuoreet tai kuivatut sitrushedelmät
08052021 (1) (12)
08052023 (1) (12)
08052025 (1) (12)
08052027 (1) (12)
08052029 (1) (12)
08053090
08059000

Tuoreet tai kuivatut viinirypäleet
08061095
08061097

Tuoreet omenat, päärynät ja kvittenit
08081010 (12)
08082010 (12)
08082090

Aprikoosit, kirsikat, persikat (myös nektariinit)
08091010 (12)
08091050 (12)
08092019 (12)
08092029 (12)
08093011 (7) (12)
08093019 (12)
08093051 (8) (12)
08093059 (12)
08094040 (12)

Muut tuoreet hedelmät
08101005
08102090
08103010
08103030
08103090
08104090
08105000

Hedelmät ja pähkinät, keittämättömät tai vedessä tai höyryssä keitetyt
08112011
08112031

08112039
08112059
08119011
08119019
08119039
08119075
08119080
08119095

Hedelmät ja pähkinät, väliaikaisesti säilöttyinä
08129010
08129020

Kuivatut hedelmät
08132000

Vehnä sekä vehnän ja rukiin sekavilja
10019010

Tattari, hirssi ja kanariansiemenet; muu vilja
10081000
10082000
10089090

Hienot ja karkeat jauhot ja jauhe sekä hiutaleet, jyväset ja pelletit
11051000
11052000

Kuivatusta palkoviljasta valmistetut hienot ja karkeat jauhot sekä jauhe
11061000
11063010
11063090

Kala- ja merinisäkäsrasvat ja -öljyt sekä niiden jakeet
15043011

Muut valmisteet ja säilykkeet, jotka on valmistettu lihasta, muista eläimenosista
16022011
16022019
16023111
16023119
16023130
16023190
16023219
16023230
16023290
16023929
16023940
16023980
16024190
16024290
16029031
16029072
16029076

Etikan tai etikkahapon avulla valmistetut tai säilötyt kasvikset, hedelmät, pähkinät ja muut syötävät kasvinosat
20011000
20012000
20019050
20019065
20019096

Muulla tavalla kuin etikan tai etikkahapon avulla valmistetut tai säilötyt sienet ja multasienet (tryffelit)
20031020
20031030
20031080
20032000

Muulla tavalla kuin etikan tai etikkahapon avulla valmistetut tai säilötyt muut kasvikset, jäädytetyt
20041010
20041099
20049050
20049091
20049098

Muulla tavalla kuin etikan tai etikkahapon avulla valmistetut tai säilötyt muut kasvikset, jäädyttämättömät
20051000
20052020
20052080
20054000
20055100
20055900

Sokerilla säilötyt kasvikset, hedelmät, pähkinät, hedelmänkuoret
20060031
20060035
20060038
20060099

Hillot, hedelmähyytelöt, marmelaatit, hedelmä- ja pähkinäsoseet
20071091
20079993

Muulla tavalla valmistetut tai säilötyt hedelmät, pähkinät ja muut syötävät kasvinosat
20081194
20081198
20081919
20081995
20081999
20082051
20082059
20082071
20082079
20082091
20082099
20083011
20083039
20083051
20083059
20084011
20084021
20084029
20084039
20086011
20086031
20086039
20086059
20086069
20086079
20086099
20087011
20087031
20087039
20087059
20088011
20088031
20088039
20088050
20088070
20088091
20088099
20089923
20089925
20089926
20089928
20089936
20089945
20089946
20089949
20089953
20089955
20089961
20089962
20089968
20089972
20089974
20089979
20089999

Hedelmämehut (myös rypäleen puristemehu "grape must")
20091119
20091191
20091919
20091991
20091999
20092019
20092091
20093019
20093031
20093039
20093051
20093055
20093091
20093095
20093099
20094019
20094091
20098019
20098050
20098061
20098063
20098073
20098079
20098083
20098084
20098086
20098097
20099019
20099029
20099039
20099041
20099051
20099059
20099073
20099079
20099092
20099094
20099095

20099096
20099097
20099098

Muut käymisen avulla valmistetut juomat (esim. siideri)
22060010

Viinisakka; raaka viinikivi
23070019

Kasviaineet ja kasviperäiset jätteet
23089019

Maataloustuotteet (3)

Elävät siat
01039110
01039211
01039219

Elävät lampaat ja vuohet
01041030
01041080
01042090

Elävä siipikarja eli kanat, ankat, hanhet, kalkkunat ja helmikanat
01051111
01051119
01051191
01051199
01051200
01051920
01051990
01059200
01059300
01059910
01059920
01059930
01059950

Sianliha, tuore, jäähdytetty tai jäädytetty
02031110
02031211
02031219
02031911
02031913
02031915
02031955
02031959
02032110
02032211
02032219
02032911
02032913
02032915
02032955
02032959

Lampaan- ja vuohenliha, tuore, jäähdytetty tai jäädytetty
02041000
02042100
02042210
02042230
02042250
02042290
02042300
02043000
02044100
02044210
02044230
02044250
02044290
02044310
02044390
02045011
02045013
02045015
02045019
02045031
02045039
02045051
02045053
02045055
02045059
02045071
02045079

Siipikarjan liha ja muut syötävät osat
02071110
02071130
02071190
02071210
02071290
02071310
02071320
02071330
02071340
02071350
02071360
02071370

02071399
02071410
02071420
02071430
02071440
02071450
02071460
02071470
02071499
02072410
02072490
02072510
02072590
02072610
02072620
02072630
02072640
02072650
02072660
02072670
02072680
02072699
02072710
02072720
02072730
02072740
02072750
02072760
02072770
02072780
02072799
02073211
02073215
02073219
02073251
02073259
02073290
02073311
02073319
02073351
02073359
02073390
02073511
02073515
02073521
02073523
02073525
02073531
02073541
02073551
02073553
02073561
02073563
02073571
02073579
02073599
02073611
02073615
02073621
02073623
02073625
02073631
02073641
02073651
02073653
02073661
02073663
02073671
02073679
02073690

Siansilava vailla lihaskudosta, sianrasva sekä siipikarjanrasva
02090011
02090019
02090030
02090090

Liha ja muut syötävät eläimenosat, suolatut, suolavedessä
02101111
02101119
02101131
02101139
02101190
02101211
02101219
02101290
02101910
02101920
02101930
02101940
02101951
02101959
02101960
02101970
02101981
02101989
02101990
02109011
02109019
02109021
02109029

02109031
02109039

Maito ja kerma, tiivistetty
04029111
04029119
04029131
04029139
04029151
04029159
04029191
04029199
04029911
04029919
04029931
04029939
04029991
04029999

Kirnupiimä, juoksetettu maito ja kerma, jogurtti, kefiiri
04039051
04039053
04039059
04039061
04039063
04039069

Hera, myös tiivistetty
04041048
04041052
04041054
04041056
04041058
04041062
04041072
04041074
04041076
04041078
04041082
04041084

Juusto ja juustoaine
04061020 (11)
04061080 (11)
04062090 (11)
04063010 (11)
04063031 (11)
04063039 (11)
04063090 (11)
04064090 (11)
04069001 (11)
04069021 (11)
04069050 (11)
04069069 (11)
04069078 (11)
04069086 (11)
04069087 (11)
04069088 (11)
04069093 (11)
04069099 (11)

Kuorelliset linnunmunat, tuoreet, säilötyt tai keitetyt
04070011
04070019
04070030

Kuorettomat linnunmunat ja munankeltuainen
04081180
04081981
04081989
04089180
04089980

Luonnonhunaja
04090000

Tuoreet tai jäähdytetyt tomaatit
07020015 (12)
07020020 (12)
07020025 (12)
07020030 (12)
07020035 (12)
07020040 (12)
07020045 (12)
07020050 (12)

Tuoreet tai jäähdytetyt kurkut
07070010 (12)
07070015 (12)
07070020 (12)
07070025 (12)
07070030 (12)
07070035 (12)
07070040 (12)
07070090

Muut tuoreet tai jäähdytetyt kasvikset
07091010 (12)
07091020 (12)
07092000
07099039

07099075 (12)
07099077 (12)
07099079 (12)

Kasvikset, väliaikaisesti säilöttyinä
07112090

Kuivatut kasvikset, myös paloitellut, viipaloidut, rouhitut
07129019

Maniokki- (kassava-), arrow- ja salepjuuret, maa-artisokat
07141010
07141091
07141099
07142090

Tuoreet tai kuivatut sitrushedelmät
08051037 (2) (12)
08051038 (2) (12)
08051039 (2) (12)
08051042 (2) (12)
08051046 (2) (12)
08051082
08051084
08051086
08052011 (12)
08052013 (12)
08052015 (12)
08052017 (12)
08052019 (12)
08052021 (10) (12)
08052023 (10) (12)
08052025 (10) (12)
08052027 (10) (12)
08052029 (10) (12)
08052031 (12)
08052033 (12)
08052035 (12)
08052037 (12)
08052039 (12)

Tuoreet tai kuivatut viinirypäleet
08061021 (12)
08061029 (4) (12)
08061030 (12)
08061050 (12)
08061061 (12)
08061069 (12)
08061093

Aprikoosit, kirsikat, persikat (myös nektariinit)
08091020 (12)
08091030 (12)
08091040 (12)
08092011 (12)
08092021 (12)
08092031 (12)
08092039 (12)
08092041 (12)
08092049 (12)
08092051 (12)
08092059 (12)
08092061 (12)
08092069 (12)
08092071 (12)
08092079 (12)
08093021 (12)
08093029 (12)
08093031 (12)
08093039 (12)
08093041 (12)
08093049 (12)
08094020 (12)
08094030 (12)

Muut tuoreet hedelmät
08101010
08101080
08102010

Hedelmät ja pähkinät, keittämättömät tai vedessä tai höyryssä keitetyt
08111011
08111019

Vehnä sekä vehnän ja rukiin sekavilja
10011000
10019091
10019099

Ruis
10020000

Ohra
10030010
10030090

Kaura
10040000

Tattari, hirssi ja kanariansiemenet; muu vilja
10089010

Hienot vehnäjauhot sekä vehnän ja rukiin sekajauhot
11010011
11010015
11010090

Muut hienot viljajauhot kuin vehnäjauhot tai vehnän ja rukiin sekajauhot
11021000
11029010
11029030
11029090

Viljarouheet, karkeat viljajauhot ja viljapelletit
11031110
11031190
11031200
11031910
11031930
11031990
11032100
11032910
11032920
11032930
11032990

Muulla tavoin käsitellyt viljanjyvät
11041110
11041190
11041210
11041290
11041910
11041930
11041999
11042110
11042130
11042150
11042190
11042199
11042220
11042230
11042250
11042290
11042292
11042299
11042911
11042915
11042919
11042931
11042935
11042939
11042951
11042955
11042959
11042981
11042985
11042989
11043010

Kuivatusta palkoviljasta valmistetut hienot ja karkeat jauhot sekä jauhe
11062010
11062090

Maltaat, myös paahdetut
11071011
11071019
11071091
11071099
11072000

Johanneksenleipä, merilevät ja muut levät, sokerijuurikas
12129120
12129180

Sianrasva, myös sianihra (laardi) ja siipikarjanrasva
15010019

Oliiviöljy ja sen jakeet, myös puhdistetut
15091010
15091090
15099000

Muut yksinomaan oliiveista saadut öljyt ja niiden jakeet
15100010
15100090

Degras
15220031
15220039

Makkarat ja niiden kaltaiset tuotteet, jotka on valmistettu lihasta, muista eläimenosista
16010091
16010099

Muut valmisteet ja säilykkeet, jotka on valmistettu lihasta, muista eläimenosista
16021000
16022090
16023211
16023921
16024110
16024210
16024911
16024913
16024915
16024919
16024930
16024950
16024990
16025031
16025039
16025080
16029010
16029041
16029051
16029069
16029074
16029078
16029098

Muut sokerit, myös kemiallisesti puhdas laktoosi
17021100
17021900

Makaronivalmisteet myös kypsennetyt tai täytetyt
19022030

Hillot, hedelmähyytelöt, marmelaatit, hedelmä- ja pähkinäsoseet
20071099
20079190
20079991
20079998

Muulla tavalla valmistetut tai säilötyt hedelmät, pähkinät ja muut syötävät kasvinosat
20082011
20082031
20083019
20083031
20083079
20083091
20083099
20084019
20084031
20085011
20085019
20085031
20085039
20085051
20085059
20086019
20086051
20086061
20086071
20086091
20087019
20087051
20088019
20089216
20089218
20089921
20089932
20089933
20089934
20089937
20089943

Hedelmämehut (myös rypäleen puristemehu "grape must")
20091111
20091911
20092011
20093011
20093059
20094011
20095010
20095090
20098011
20098032
20098033
20098035
20099011
20099021
20099031

Muualle kuulumattomat elintarvikevalmisteet
21069051

Tuoreista rypäleistä valmistettu viini, myös väkevöity viini
22041019 (11)
22041099 (11)
22042110
22042181

22042182
22042198
22042199
22042910
22042958
22042975
22042998
22042999
22043010
22043092 (12)
22043094 (12)
22043096 (12)
22043098 (12)

Denaturoimaton etyylialkoholi (etanoli)
22082040

Leseet, lesejauhot ja muut jätetuotteet
23023010
23023090
23024010
23024090

Öljykakut ja muut kiinteät jätetuotteet
23069019

Valmisteet, jollaisia käytetään eläinten ruokintaan
23091013
23091015
23091019
23091033
23091039
23091051
23091053
23091059
23091070
23099033
23099035
23099039
23099043
23099049
23099051
23099053
23099059
23099070

Albumiinit
35021190
35021990
35022091
35022099

Maataloustuotteet (4)

Kirnupiimä, juoksetettu maito ja kerma, jogurtti, kefiiri
04031051
04031053
04031059
04031091
04031093
04031099
04039071
04039073
04039079
04039091
04039093
04039099

Voi ja muut maitorasvat
04052010
04052030

Kasvimehut ja -uutteet; pektiiniaineet
13022010
13022090

Margariini
15171010
15179010

Muut sokerit, myös kemiallisesti puhdas laktoosi
17025000
17029010

Sokerivalmisteet (myös valkoinen suklaa)
17041011
17041019
17041091
17041099
17049010
17049030
17049051
17049055
17049061
17049065
17049071
17049075
17049081
17049099

Suklaa ja muut elintarvikevalmisteet
18061015

18061020
18061030
18061090
18062010
18062030
18062050
18062070
18062080
18062095
18063100
18063210
18063290
18069011
18069019
18069031
18069039
18069050
18069060
18069070
18069090

Mallasuute; hienoista tai karkeista jauhoista tehdyt elintarvikevalmisteet
19011000
19012000
19019011
19019019
19019099

Makaronivalmisteet, myös kypsennetyt tai täytetyt
19021100
19021910
19021990
19022091
19022099
19023010
19023090
19024010
19024090

Tapioka ja tapiokankorvikkeet
19030000

Elintarvikevalmisteet
19041010
19041030
19041090
19042010
19042091
19042095
19042099
19049010
19049090

Ruokaleipä, kakut ja leivokset, keksit ja pikkuleivät (biscuits)
19051000
19052010
19052030
19052090
19053011
19053019
19053030
19053051
19053059
19053091
19053099
19054010
19054090
19059010
19059020
19059030
19059040
19059045
19059055
19059060
19059090

Etikan tai etikkahapon avulla valmistetut tai säilötyt kasvikset, hedelmät, pähkinät
20019040

Muulla tavalla kuin etikan tai etikkahapon avulla valmistetut tai säilötyt muut kasvikset, jäädytetyt
20041091

Muulla tavalla kuin etikan tai etikkahapon avulla valmistetut tai säilötyt muut kasvikset, jäädyttämättömät
20052010

Muulla tavalla valmistetut tai säilötyt hedelmät, pähkinät ja muut syötävät kasvinosat
20089985
20089991

Hedelmämehut (myös rypäleen puristemehu "grape must")
20098069

Kahviuutteet, -esanssit ja -tiivisteet
21011111

21011119
21011292
21011298
21012098
21013011
21013019
21013091
21013099

Hiiva (elävä eli aktiivinen tai kuollut eli inaktiivinen)
21021010
21021031
21021039
21021090
21022011

Kastikkeet ja valmisteet niitä varten; maustamisvalmisteita olevat sekoitukset
21032000

Jäätelö, mehujää ja niiden kaltaiset jäädytetyt valmisteet
21050010
21050091
21050099

Muualle kuulumattomat elintarvikevalmisteet
21061020
21061080
21069010
21069020
21069098

Vesi, myös kivennäisvesi ja hiilihapotettu vesi
22029091
22029095
22029099

Etikka ja etikankorvikkeet
22090011
22090019
22090091
22090099

Asykliset alkoholit ja niiden halogeenijohdannaiset
29054300
29054411
29054419
29054491
29054499
29054500

Hyvänhajuisten aineiden seokset sekä yhteen tai useampaan tällaiseen aineeseen perustuvat seokset
33021010
33021021
33021029

Viimeistelyvalmisteet, valmisteet, jotka nopeuttavat värjäytymistä tai väriaineiden kiinnittymistä
38091010
38091030
38091050
38091090

Valmistetut sitomisaineet valumuotteja ja -sydämiä varten
38246011
38246019
38246091
38246099

Maataloustuotteet (5)

Leikkokukat ja kukannuput
06031015 (11)
06031029 (11)
06031051 (11)
06031065 (11)
06039000 (11)

Hedelmät ja pähkinät, keittämättömät tai vedessä tai höyryssä keitetyt
08111090 (11)

Muulla tavalla valmistetut tai säilötyt hedelmät, pähkinät ja muut syötävät kasvinosat
20084051 (11)
20084059 (11)
20084071 (11)
20084079 (11)
20084091 (11)
20084099 (11)
20085061 (11)
20085069 (11)
20085071 (11)
20085079 (11)

20085092 (11)
20085094 (11)
20085099 (11)
20087061 (11)
20087069 (11)
20087071 (11)
20087079 (11)
20087092 (11)
20087094 (11)
20087099 (11)
20089259 (11)
20089272 (11)
20089274 (11)
20089278 (11)
20089298 (11)

Hedelmämehut (myös rypäleen puristemehu "grape must")
20091199 (11)
20094030 (11)
20097011 (11)
20097019 (11)
20097030 (11)
20097091 (11)
20097093 (11)
20097099 (11)

Tuoreista rypäleistä valmistettu viini, myös väkevöity viini
22042179 (11)
22042180 (11)
22042183 (11)
22042184 (11)

Maataloustuotteet (6)

Elävät nautaeläimet
01029005
01029021
01029029
01029041
01029049
01029051
01029059
01029061
01029069
01029071
01029079

Naudanliha, tuore tai jäähdytetty
02011000
02012020
02012030
02012050
02012090
02013000

Naudanliha, jäädytetty
02021000
02022010
02022030
02022050
02022090
02023010
02023050
02023090

Naudan, sian, lampaan, vuohen syötävät osat
02061095
02062991
02062999

Liha ja muut syötävät eläimenosat, suolatut, suolavedessä
02102010
02102090
02109041
02109049
02109090

Maito ja kerma, tiivistetty
04021011
04021019
04021091
04021099
04022111
04022117
04022119
04022191
04022199
04022911
04022915
04022919
04022991
04022999

Kirnupiimä, juoksetettu maito ja kerma, jogurtti, kefiiri
04039011
04039013
04039019

04039031
04039033
04039039

Hera, myös tiivistetty
04041002
04041004
04041006
04041012
04041014
04041016
04041026
04041028
04041032
04041034
04041036
04041038
04049021
04049023
04049029
04049081
04049083
04049089

Voi ja muut maitorasvat
04051011
04051030
04051050
04051090
04052090
04059010
04059090

Leikkokukat ja kukannuput
06031011
06031013
06031021
06031025
06031053

Muut tuoreet tai jäähdytetyt kasvikset
07099060

Kasvikset (myös höyryssä tai vedessä keitetyt)
07104000

Kasvikset, väliaikaisesti säilöttyinä
07119030

Tuoreet tai kuivatut banaanit, myös jauhobanaanit
08030019

Tuoreet tai kuivatut sitrushedelmät
08051001 (12)
08051005 (12)
08051009 (12)
08051011 (12)
08051015 (2)
08051019 (2)
08051021 (2)
08051025 (12)
08051029 (12)
08051031 (12)
08051033 (12)
08051035 (12)
08051037 (9) (12)
08051038 (9) (12)
08051039 (9) (12)
08051042 (9) (12)
08051044 (12)
08051046 (9) (12)
08051051 (2)
08051055 (2)
08051059 (2)
08051061 (2)
08051065 (2)
08051069 (2)
08053020 (2)
08053030 (2)
08053040 (2)

Tuoreet tai kuivatut viinirypäleet
08061040 (12)

Tuoreet omenat, päärynät ja kvittenit
08081051 (12)
08081053 (12)
08081059 (12)
08081061 (12)
08081063 (12)
08081069 (12)
08081071 (12)
08081073 (12)
08081079 (12)
08081092 (12)
08081094 (12)
08081098 (12)
08082031 (12)
08082037 (12)
08082041 (12)

08082047 (12)
08082051 (12)
08082057 (12)
08082067 (12)

Maissi
10051090
10059000

Riisi
10061010
10061021
10061023
10061025
10061027
10061092
10061094
10061096
10061098
10062011
10062013
10062015
10062017
10062092
10062094
10062096
10062098
10063021
10063023
10063025
10063027
10063042
10063044
10063046
10063048
10063061
10063063
10063065
10063067
10063092
10063094
10063096
10063098
10064000

Durra
10070010
10070090

Muut hienot viljajauhot kuin vehnäjauhot tai vehnän ja rukiin sekajauhot
11022010
11022090
11023000

Viljarouheet, karkeat viljajauhot ja viljapelletit
11031310
11031390
11031400
11032940
11032950

Muulla tavoin käsitellyt viljanjyvät
11041950
11041991
11042310
11042330
11042390
11042399
11043090

Tärkkelys; inuliini
11081100
11081200
11081300
11081400
11081910
11081990
11082000

Vehnägluteeni, myös kuivattu
11090000

Muut valmisteet ja säilykkeet, jotka on valmistettu lihasta, muista eläimenosista
16025010
16029061

Ruoko- ja juurikassokeri sekä kemiallisesti puhdas sakkaroosi
17011110
17011190
17011210
17011290
17019100
17019910
17019990

Muut sokerit, myös kemiallisesti puhdas laktoosi
17022010
17022090
17023010

17023051
17023059
17023091
17023099
17024010
17024090
17026010
17026090
17029030
17029050
17029060
17029071
17029075
17029079
17029080
17029099

Etikan tai etikkahapon avulla valmistetut tai säilötyt kasvikset, hedelmät, pähkinät ja muut syötävät kasvinosat
20019030

Muulla tavalla kuin etikan tai etikkahapon avulla valmistetut tai säilötyt tomaatit
20021010
20021090
20029011
20029019
20029031
20029039
20029091
20029099

Muulla tavalla kuin etikan tai etikkahapon avulla valmistetut tai säilötyt muut kasvikset, jäädytetyt
20049010

Muulla tavalla kuin etikan tai etikkahapon avulla valmistetut tai säilötyt muut kasvikset, jäädyttämättömät
20056000
20058000

Hillot, hedelmähyytelöt, marmelaatit, hedelmä- ja pähkinäsoseet
20071010
20079110
20079130
20079910
20079920
20079931
20079933
20079935
20079939
20079951
20079955
20079958

Muulla tavalla valmistetut tai säilötyt hedelmät, pähkinät ja muut syötävät kasvinosat
20083055
20083075
20089251
20089276
20089292
20089293
20089294
20089296
20089297

Hedelmämehut (myös rypäleen puristemehu "grape must")
20094093
20096011 (12)
20096019 (12)
20096051 (12)
20096059 (12)
20096071 (12)
20096079 (12)
20096090 (12)
20098071
20099049
20099071

Muualle kuulumattomat elintarvikevalmisteet
21069030
21069055
21069059

Tuoreista rypäleistä valmistettu viini, myös väkevöity viini
22042194
22042962
22042964
22042965
22042983
22042984
22042994

Vermutti ja muu tuoreista viinirypäleistä valmistettu viini
22051010
22051090

22059010
22059090

Denaturoimaton etyylialkoholi (etanoli), alkoholipitoisuus vähintään 80 tilavuusprosenttia
22071000
22072000

Denaturoimaton etyylialkoholi (etanoli), alkoholipitoisuus pienempi kuin 80 tilavuusprosenttia
22084010
22084090
22089091
22089099

Leseet, lesejauhot ja jätetuotteet
23021010
23021090
23022010
23022090

Tärkkelyksenvalmistuksen jätetuotteet ja niiden kaltaiset jäteaineet
23031011

Dekstriini ja muu modifioitu tärkkelys
35051010
35051090
35052010
35052030
35052050
35052090

Maataloustuotteet (7)

Juusto ja juustoaine
04062010
04064010
04064050
04069002
04069003
04069004
04069005
04069006
04069007
04069008
04069009
04069012
04069014
04069016
04069018
04069019
04069023
04069025
04069027
04069029
04069031
04069033
04069035
04069037
04069039
04069061
04069063
04069073
04069075
04069076
04069079
04069081
04069082
04069084
04069085

Tuoreista rypäleistä valmistettu viini, myös väkevöity viini
22041011
22041091
22042111
22042112
22042113
22042117
22042118
22042119
22042122
22042124
22042126
22042127
22042128
22042132
22042134
22042136
22042137
22042138
22042142
22042143
22042144
22042146
22042147
22042148
22042162
22042166
22042167

22042168
22042169
22042171
22042174
22042176
22042177
22042178
22042187
22042188
22042189
22042191
22042192
22042193
22042195
22042196
22042197
22042912
22042913
22042917
22042918
22042942
22042943
22042944
22042946
22042947
22042948
22042971
22042972
22042981
22042982
22042987
22042988
22042989
22042991
22042992
22042993
22042995
22042996
22042997

Denaturoimaton etyylialkoholi
22082012
22082014
22082026
22082027
22082062
22082064
22082086
22082087
22083011
22083019
22083032
22083038
22083052
22083058
22083072
22083078
22089041
22089045
22089052

Alaviitteet

(1) (16.5.–15.9.)
(2) (1.6–15.10.)
(3) (1.1.–31.5.) Emperor-lajiketta lukuun ottamatta
(4) Emperor-lajiketta tai (1.6.–31.12.)
(5) (1.1.–31.3.)
(6) (1.10.–31.12.)
(7) (1.4.–31.12.)
(8) (1.1.–30.9.)
(9) (16.10.–31.5.)
(10) (16.9.–15.5.)
(11) Euroopan yhteisön ja Etelä-Afrikan tasavallan kauppaa, kehitystä ja yhteistyötä koskevan sopimuksen mukaisesti vuotuista kasvukerrointa (vkk) sovelletaan kyseisiin perusmääriin vuosittain.
(12) Euroopan yhteisön ja Etelä-Afrikan tasavallan kauppaa, kehitystä ja yhteistyötä koskevan sopimuksen mukaisesti paljoustulli kannetaan täysimääräisenä, jos kyseinen tulohinta ei täyty.

PÖYTÄKIRJAN 1 LIITE XIV

Kalastustuotteet, joihin 6 artiklan 3 kohtaa ei väliaikaisesti sovelleta

Kalastustuotteet (1)

CN-koodi 96

Elävät kalat
03011090
03019200
03019911

Tuore tai jäähdytetty kala, ei kuitenkaan kalafileet
03021200
03023110
03023210
03023310
03023911
03023919
03026600
03026921

Jäädytetty kala, ei kuitenkaan kalafileet
03031000
03032200
03034111
03034113
03034119
03034212
03034218
03034232
03034238
03034252
03034258
03034311
03034313
03034319
03034921
03034923
03034929
03034941
03034943
03034949
03037600
03037921
03037923
03037929

CN-koodi 96

Kalafileet ja muu kalanliha
03041013
03042013

Makaronivalmisteet, myös kypsennetyt tai täytetyt
19022010

Kalastustuotteet (2)

Elävät kalat
03019110
03019300
03019919

Tuore tai jäähdytetty kala, ei kuitenkaan kalafileet
03021110
03021900
03022110
03022130
03022200
03026200
03026300
03026520
03026550
03026590
03026911
03026919
03026931
03026933
03026941
03026945
03026951
03026985
03026986
03026992
03026999
03027000

Jäädytetty kala, ei kuitenkaan kalafileet
03032110
03032900
03033110
03033130
03033300
03033910
03037200
03037300
03037520
03037550
03037590
03037911
03037919
03037935
03037937
03037945
03037951
03037960
03037962
03037983
03037985
03037987
03037992
03037993
03037994
03037996
03038000

Kalafileet ja muu kalanliha
03041019
03041091
03042019
03042021
03042029
03042031
03042033
03042035
03042037
03042041
03042043
03042061
03042069
03042071
03042073
03042087
03042091
03049010
03049031
03049039
03049041
03049045
03049057
03049059
03049097

Kuivattu, suolattu tai suolavedessä oleva kala; savustettu kala
03054200
03055950
03055970
03056300
03056930
03056950
03056990

Äyriäiset, kuorineen tai ilman kuorta, elävät, tuoreet
03061110
03061190
03061210
03061290
03061310
03061390
03061410
03061430
03061490
03061910
03061990
03062100
03062210
03062291
03062299
03062310
03062390
03062410
03062430
03062490
03062910
03062990

Nilviäiset, kuorineen tai ilman kuorta, elävät, tuoreet
03071090
03072100
03072910
03072990
03073110
03073190
03073910
03073990
03074110
03074191
03074199

03074901
03074911
03074918
03074931
03074933
03074935
03074938
03074951
03074959
03074971
03074991
03074999
03075100
03075910
03075990
03079100
03079911
03079913
03079915
03079918
03079990

Kalavalmisteet ja -säilykkeet; kaviaari ja kaviaarinkorvikkeet
16041100
16041390
16041511
16041519
16041590
16041910
16041950
16041991
16041992
16041993
16041994
16041995
16041998
16042005
16042010
16042030
16043010
16043090

Äyriäiset, nilviäiset ja muut vedessä elävät selkärangattomat
16051000
16052010
16052091
16052099
16053000
16054000
16059011
16059019
16059030
16059090

Kalastustuotteet (3)

Elävät kalat
03019190

Tuore tai jäähdytetty kala, ei kuitenkaan kalafileet
03021190

Jäädytetty kala, ei kuitenkaan kalafileet
03032190

Kalafileet ja muu kalanliha
03041011
03042011
03042057
03042059
03049047
03049049

Kalavalmisteet ja -säilykkeet; kaviaari ja kaviaarinkorvikkeet
16041311

Kalastustuotteet (4)

Elävät kalat
03019990

Tuore tai jäähdytetty kala, ei kuitenkaan kalafileet
03022190
03022300
03022910
03022990
03023190
03023290
03023390
03023991
03023999
03024005
03024098
03025010
03025090
03026110
03026130

03026190
03026198
03026405
03026498
03026925
03026935
03026955
03026961
03026975
03026987
03026991
03026993
03026994
03026995

Jäädytetty kala, ei kuitenkaan kalafileet
03033190
03033200
03033920
03033930
03033980
03034190
03034290
03034390
03034990
03035005
03035098
03036011
03036019
03036090
03037110
03037130
03037190
03037198
03037410
03037420
03037490
03037700
03037931
03037941
03037955
03037965
03037971
03037975
03037991
03037995

Kalafileet ja muu kalanliha
03041031
03041033
03041035
03041038
03041094
03041096
03041098
03042045
03042051
03042053
03042075
03042079
03042081
03042085
03042096
03049005
03049020
03049027
03049035
03049038
03049051
03049055
03049061
03049065

Kuivattu, suolattu tai suolavedessä oleva kala; savustettu kala
03051000
03052000
03053011
03053019
03053030
03053050
03053090
03054100
03054910
03054920
03054930
03054945
03054950
03054980
03055110
03055190
03055911
03055919
03055930
03055960
03055990
03056100
03056200
03056910
03056920

Äyriäiset, kuorineen tai ilman kuorta, elävät, tuoreet
03061330
03061930
03062331
03062339
03062930

Kalavalmisteet ja -säilykkeet; kaviaari ja kaviaarinkorvikkeet
16041210
16041291
16041299
16041412
16041414
16041416
16041418
16041490
16041931
16041939
16042070

Kalastustuotteet (5)

Tuore tai jäähdytetty kala, ei kuitenkaan kalafileet
03026965
03026981

Jäädytetty kala, ei kuitenkaan kalafileet
03037810
03037890
03037981

Kalafileet ja muu kalanliha
03042083

Kalavalmisteet ja -säilykkeet; kaviaari ja kaviaarinkorvikkeet
16041319
16041600
16042040
16042050
16042090

PÖYTÄKIRJAN 1 LIITE XV

Yhteinen julistus kumulaatiosta

Osapuolet sopivat, että pöytäkirjassa 1 olevan 6 artiklan 11 kohdan täytäntöön panemiseksi sovelletaan seuraavia määritelmiä:

kehitysmaa: OECD:n kehitysapukomitean sellaiseksi luetteloima maa, lukuun ottamatta korkean tulotason maita sekä maita, joiden BKTL oli vuonna 1992 yli 100 miljardia Yhdysvaltain dollaria käypinä hintoina;

ilmaisulla ’naapurina oleva kehitysmaa, joka kuuluu yhtenäiseen maantieteelliseen kokonaisuuteen’ tarkoitetaan seuraavassa lueteltuja maita:

Afrikan valtiot: Algeria, Egypti, Libya, Marokko ja Tunisia;
Karibian valtiot: Costa Rica, El Salvador, Guatemala, Honduras, Kolumbia, Kuuba, Nicaragua, Panama, Venezuela;
Tyynenmeren valtiot: Nauru.

PÖYTÄKIRJA 2

9 ARTIKLAN TÄYTÄNTÖÖNPANOSTA

1. Osapuolet sopivat tekevänsä kaiken voitavansa 8 artiklassa määrättyjen suojatoimenpiteiden käyttämisen välttämiseksi.

2. Molemmat osapuolet ovat vakuuttuneita siitä, että 9 artiklan 4 ja 5 kohdan täytäntöönpano antaa niille mahdollisuuden tunnistaa varhaisessa vaiheessa ongelmat, joita saattaa ilmetä, ja kaikki asiaankuuluvat tekijät huomioon ottaen välttää mahdollisuuksien mukaan sellaisia toimenpiteitä, joita yhteisö ei mielellään toteuta etuuskohteluasemassa olevia kauppakumppaneitaan kohtaan.

3. Molemmat osapuolet tunnustavat tarpeen panna täytäntöön 9 artiklan 4 kohdassa määrätty ennakkotietojärjestelmä, jonka tarkoituksena on vähentää arkojen tuotteiden osalta äkillisen tai odottamattoman suojatoimenpiteiden käytön vaaraa. Näillä järjestelyillä mahdollistetaan säännöllinen kauppatietojen vaihto sekä samanaikaisesti säännöllisten neuvottelumenettelyjen täytäntöönpano. Molemmilla sopimuspuolilla on siten mahdollisuus seurata tiiviisti arkojen alojen kehityssuuntauksia ja havaita ongelmat, joita saattaa ilmetä.

4. Tähän perustuvat seuraavat kaksi menettelyä:

a) Tilastoseurantamekanismi

9 artiklan 4 kohdassa määrätään perustettavaksi mekanismi, jonka tarkoituksena on varmistaa tietyn AKT-valtioista yhteisöön suuntautuvan viennin tilastollinen seuranta ja helpottaa siten sellaisten tekijöiden tarkastelua, jotka saattavat aiheuttaa markkinahäiriöitä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta sisäisiä järjestelyjä, joita yhteisö voi soveltaa tuontinsa valvomiseen.

Tätä mekanismia, jonka ainoana tarkoituksena on helpottaa osapuolten välistä tietojen vaihtoa, sovelletaan ainoastaan tuotteisiin, joita yhteisö pitää omalta kannaltaan arkoina.

Tämän mekanismin täytäntöönpanosta päätetään yhdessä yhteisön toimittamien tietojen perusteella ja käyttämällä apuna AKT-valtioiden komissiolle sen pyynnöstä toimittamia tilastotietoja.

Mekanismin tehokkaan täytäntöönpanon vuoksi on tarpeen, että asianomaiset AKT-valtiot toimittavat komissiolle mahdollisuuksien mukaan kuukausittain yhteisöön ja sen kuhunkin jäsenvaltioon suuntautuvaa vientiään koskevat tilastot yhteisön arkoina pitämistä tuotteista.

b) Säännöllisten neuvottelujen menettely

Edellä mainitun tilastoseurantamekanismin ansiosta molemmilla osapuolilla on mahdollisuus paremmin seurata niitä kaupan kehityssuuntauksia, jotka saattavat aiheuttaa ongelmia. Yhteisöllä ja AKT-valtioilla on näiden tietojen perusteella ja 9 artiklan 5 kohdan mukaisesti mahdollisuus käydä säännöllisesti neuvotteluja kyseisen artiklan tavoitteiden toteutumisen varmistamiseksi. Näitä neuvotteluja käydään kumman tahansa osapuolen pyynnöstä.

5. Jos 8 artiklassa määrättyjen suojatoimenpiteiden soveltamisedellytykset täyttyvät, yhteisön on suojatoimenpiteiden soveltamisesta käytäviä ennakkoneuvotteluja koskevan 9 artiklan 1 kohdan mukaisesti aloitettava välittömästi neuvottelut asianomaisten AKT-valtioiden kanssa ja toimitettava niille kaikki näissä neuvotteluissa tarvittavat tiedot ja erityisesti ne tiedot, joiden avulla voidaan

määrittää, missä määrin tietyn yhdestä tai useammasta AKT-valtiosta tuodun tuotteen tuonti on aiheuttanut tai uhannut aiheuttaa vakavaa vahinkoa samankaltaisen tai suoraan kilpailevan tuotteen tuottajille yhteisössä tai vakavia häiriöitä jollakin yhteisön talouselämän alalla taikka vaikeuksia, jotka voisivat vakavasti heikentää yhteisön jonkin alueen taloudellista tilannetta.

6. Jos kyseisen AKT-valtion tai kyseisten AKT-valtioiden kanssa ei ole päätetty muusta järjestelystä, yhteisön toimivaltaiset viranomaiset voivat näihin neuvotteluihin varatun 21 päivän määräajan päätyttyä toteuttaa tarvittavat toimenpiteet 8 artiklan täytäntöönpanemiseksi. Näistä toimenpiteistä ilmoitetaan välittömästi AKT-valtioille, ja niitä voidaan soveltaa heti.

7. Tätä menettelyä sovelletaan rajoittamatta kuitenkaan niiden toimenpiteiden soveltamista, joita voidaan toteuttaa 9 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuissa erityisolosuhteissa. Tällöin kaikki olennaiset tiedot toimitetaan viipymättä AKT-valtioille.

8. Tässä tapauksessa kiinnitetään erityistä huomiota niiden AKT-valtioiden etuihin, jotka ovat vähiten kehittyneitä valtioita, sisämaavaltioita tai saarivaltioita.

PÖYTÄKIRJA 3

joka sisältää Loméssa 28 päivänä helmikuuta 1975 allekirjoitetun AKT–ETY-yleissopimuksen AKT-valtioiden sokeria koskevan pöytäkirjan N:o 3 tekstin ja vastaavat kyseisen yleissopimuksen liitteinä olevat julistukset

PÖYTÄKIRJA 3

AKT-VALTIOIDEN SOKERISTA

1 ARTIKLA

1. Yhteisö sitoutuu määräämättömäksi ajaksi ostamaan ja tuomaan takuuhintaan tietyn määrän AKT-valtioista peräisin olevaa raakaa tai valkoista ruokosokeria, jonka mainitut valtiot ovat sitoutuneet sille toimittamaan.

2. Yleissopimuksen 10 artiklassa tarkoitettua suojalauseketta ei sovelleta. Tämä pöytäkirja pannaan täytäntöön sokerin yhteisen markkinajärjestelyn mukaisesti, mikä ei kuitenkaan vaikuta millään tavalla yhteisön 1 kohdan mukaiseen sitoumukseen.

2 ARTIKLA

1. Mikään tähän pöytäkirjaan tehty muutos ei voi tulla voimaan ennen kuin tämän yleissopimuksen voimaantulopäivästä on kulunut viisi vuotta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 7 artiklan soveltamista. Tämän määräajan jälkeen sovittavat mahdolliset muutokset tulevat voimaan sovittuna ajankohtana.

2. Edellä 1 artiklassa mainitun sitoumuksen täytäntöönpanoedellytykset tutkitaan uudelleen ennen niiden seitsemännen soveltamisvuoden päättymistä.

3 ARTIKLA

1. Edellä 1 artiklassa tarkoitetut, tonneina valkoista sokeria ilmaistut ruokosokerimäärät, jäljempänä 'sovitut määrät', jotka on toimitettava kunkin 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun 12 kuukauden jakson aikana, ovat seuraavat:

Barbados	49 300
Fidži	163 600
Guyana	157 700
Jamaika	118 300
Kenia	5 000
Kongon tasavalta	10 000
Madagaskar	10 000
Malawi	20 000
Mauritius	487 200
Swazimaa	116 400
Tansania	10 000
Trinidad ja Tobago	69 000
Uganda	5 000

2. Jollei 7 artiklasta muuta johdu, näitä määriä ei voida vähentää ilman kyseisten yksittäisten valtioiden suostumusta.

3. Kuitenkin 30 päivään kesäkuuta 1975 saakka tonneina valkoista sokeria ilmaistut sovitut määrät ovat seuraavat:

Barbados	29 600
Fidži	25 600
Guyana	29 600
Jamaika	83 800
Madagaskar	2 000
Mauritius	65 300
Swazimaa	19 700
Trinidad ja Tobago	54 200

4 ARTIKLA

1. Jokaisen 12 kuukauden jakson aikana, joka alkaa 1 päivänä heinäkuuta ja päättyy 30 päivänä kesäkuuta mainittu päivä mukaan lukien, jäljempänä 'toimitusjakso', sokeria vievät AKT-valtiot sitoutuvat toimittamaan 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut määrät, jollei 7 artiklan soveltamisesta aiheutuvista mukautuksista muuta johdu. Samanlainen sitoumus koskee myös 3 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja määriä 30 päivään kesäkuuta 1975 saakka, jota pidetään myös toimitusjaksona.

2. Edellä 3 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuihin 30 päivään kesäkuuta 1975 saakka toimitettaviin määriin sisältyvät maantiekuljetukset laivaussatamasta tai, jos on kyse sisämaavaltiosta, maantiekuljetukset rajojen yli.

3. AKT-valtioiden ruokosokeritoimituksiin sovelletaan 30 päivään kesäkuuta 1975 saakka 1 päivänä heinäkuuta 1975 alkavana toimitusjaksona sovellettavia takuuhintoja. Myöhempien toimitusjaksojen osalta voidaan toteuttaa samanlaisia määräyksiä.

5 ARTIKLA

1. Raakasokeria tai valkoista sokeria pidetään yhteisön markkinoilla kaupan ostajien ja myyjien vapaasti keskenään sopimaan hintaan.

2. Yhteisö ei puutu asiaan, jos jokin jäsenvaltio sallii sen rajojen sisäpuolella veloitettavien myyntihintojen olevan korkeampia kuin yhteisön kynnyshinta.

3. Yhteisö sitoutuu ostamaan takuuhintaan sovittujen määrien mukaisen määrän raakasokeria tai valkoista sokeria, jota ei yhteisössä voida pitää kaupan takuuhintaa vastaavalla tai sitä korkeammalla hinnalla.

4. Takuuhinnoilla, jotka ilmaistaan laskentayksiköinä, tarkoitetaan pakkaamatonta sokeria CIF-hinnalla yhteisön eurooppalaisissa satamissa, ja se vahvistetaan vakiolaatuiselle sokerille. Hinta neuvotellaan vuosittain yhteisössä vallitsevan hintatason mukaisesti ottaen huomioon kaikki merkitykselliset taloudelliset tekijät, ja se vahvistetaan viimeistään sitä toimitusjaksoa edeltävänä 1 päivänä toukokuuta, johon sitä sovelletaan.

6 ARTIKLA

Edellä 5 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu osto takuuhintaan varmistetaan joko interventioelinten tai muiden yhteisön nimeämien edustajien välityksellä.

7 ARTIKLA

1. Jos sokeria vievä AKT-valtio ei ylivoimaisen esteen vuoksi toimita koko sovittua määrää toimitusjakson kuluessa, komissio myöntää kyseisen valtion pyynnöstä tarvittavan lisätoimitusajan.

2. Jos sokeria vievä AKT-valtio ilmoittaa toimitusjakson kuluessa komissiolle, että se ei pysty toimittamaan koko sovittua määrää ja ettei se halua 1 kohdassa mainittua lisätoimitusaikaa, komissio jakaa toimittamatta jääneen määrän uudelleen kyseisen toimitusjakson kuluessa. Komissio suorittaa uuden jaon kuultuaan asianomaisia valtioita.

3. Jos sokeria vievä AKT-valtio muusta syystä kuin ylivoimaisen esteen vuoksi ei toimita koko sovittua määrää sokeria toimitusjakson kuluessa, sovittua määrää vähennetään jokaisen seuraavan toimitusjakson osalta toimittamatta jääneen määrän verran.

4. Komissio voi päättää seuraavien toimitusjaksojen osalta, että toimittamatta jäänyt sokerimäärä jaetaan uudelleen 3 artiklassa mainittujen muiden valtioiden kesken. Tämä uusi jako suoritetaan, kun asianomaisia valtioita on kuultu.

8 ARTIKLA

1. Yhden tai useamman tämän pöytäkirjan mukaisesti sokeria toimittavan valtion tai yhteisön pyynnöstä käydään kaikkia tämän pöytäkirjan soveltamiseksi tarvittavia toimenpiteitä koskevia neuvotteluja sopimuspuolten hyväksymissä soveltuvissa elimissä. Tähän tarkoitukseen voidaan yleissopimuk-

sen soveltamisaikana käyttää kyseisellä yleissopimuksella perustettuja elimiä.

2. Jos yleissopimuksen voimassaolo lakkaa, 1 kohdassa tarkoitetut sokeria toimittavat valtiot ja yhteisö antavat tarvittavat institutionaaliset määräykset tämän pöytäkirjan jatkuvan soveltamisen varmistamiseksi.

3. Tässä pöytäkirjassa määrätyt säännölliset tarkastelut suoritetaan sovituissa elimissä.

9 ARTIKLA

Tiettyjen sokeria vievien AKT-valtioiden tavanomaisesti jäsenvaltioille toimittamat erityiset sokerilajit sisältyvät 3 artiklassa tarkoitettuihin määriin, ja niitä kohdellaan samalla tavalla.

10 ARTIKLA

Tämän pöytäkirjan määräykset jäävät voimaan yleissopimuksen 91 artiklassa määrätyn päivämäärän jälkeen. Tämän päivämäärän jälkeen yhteisö voi irtisanoutua pöytäkirjasta minkä tahansa AKT-valtion osalta ja mikä tahansa AKT-valtio yhteisön osalta kahden vuoden irtisanomisajalla.

PÖYTÄKIRJAN 3 LIITE

Pöytäkirjaa 3 koskevat julistukset

1. Yhteinen julistus mahdollisista pyynnöistä osallistua pöytäkirjaan N:o 3

Kaikki niiltä yleissopimuksen sopimuspuolina olevilta AKT-valtioilta, joita ei ole nimenomaisesti mainittu pöytäkirjassa N:o 3, tulevat pyynnöt osallistua mainitun pöytäkirjan määräyksiin tutkitaan[4].

2. Yhteisön julistus Belizestä, Saint Kittsistä ja Nevisistä, Anguillasta sekä Surinamesta peräisin olevasta sokerista

a) Yhteisö sitoutuu toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että seuraaviin määriin seuraavista maista peräisin olevaa raakaa tai valkoista ruokosokeria sovelletaan pöytäkirjassa N:o 3 määrätyn mukaista kohtelua:

Belize	39 400 tonnia
Saint Kitts ja Nevis sekä Anguilla	14 800 tonnia
Suriname	4 000 tonnia

b) Mainitut määrät ovat kuitenkin 30 päivään kesäkuuta 1975 seuraavat:

Belize	14 800 tonnia
Saint Kitts ja Nevis sekä Anguilla	7 900 tonnia[5]

3. Yhteisön julistus pöytäkirjassa N:o 3 olevasta 10 artiklasta

Yhteisö ilmoittaa, että pöytäkirjassa N:o 3 olevan 10 artiklan, jossa määrätään mahdollisuudesta irtisanoutua pöytäkirjasta mainitussa artiklassa määrätyin edellytyksin, tarkoituksena on oikeusvarmuuden varmistaminen eikä se millään tavoin aiheuta yhteisön osalta muutoksia tai rajoituksia kyseisen pöytäkirjan 1 artiklassa esitettyihin periaatteisiin[6].

---

[4] AKT-ETY-yleissopimuksen päätösasiakirjan liite XIII.
[5] AKT-ETY-yleissopimuksen päätösasiakirjan liite XXI.
[6] AKT-ETY-yleissopimuksen päätösasiakirjan liite XXII.

PÖYTÄKIRJAN 3 LIITE

Dominikaanisen tasavallan ja yhteisön välinen, AKT-valtioiden sokerista tehtyä pöytäkirjaa koskeva kirjeenvaihto

Kirje nro 1 Dominikaanisen tasavallan hallitukselta

Arvoisa Herra,

Minulla on kunnia vahvistaa, että Dominikaaninen tasavalta ei halua nyt eikä myöhemmin liittyä AKT-ETY-yleissopimuksen liitteenä olevaan AKT-valtioiden sokeria koskevaan pöytäkirjaan. Näin ollen Dominikaaninen tasavalta sitoutuu olemaan pyytämättä liittymistä mainittuun pöytäkirjaan. Se toimittaa AKT-valtioiden ryhmälle asiaa koskevan kirjeen. Olisin kiitollinen, jos voisitte ilmoittaa vastaanottaneenne tämän kirjeen. Vastaanottakaa, Arvoisa Herra, korkeimman kunnioitukseni vakuutus.

Kirje nro 2 Euroopan yhteisöjen neuvoston puheenjohtajalta

Arvoisa Herra,

Minulla on kunnia ilmoittaa vastaanottaneeni tänään päivätyn kirjeenne, jonka sisältö on seuraava:

"Minulla on kunnia vahvistaa, että Dominikaaninen tasavalta ei halua nyt eikä myöhemmin liittyä AKT-EY-yleissopimuksen liitteenä olevaan AKT-valtioiden sokeria koskevaan pöytäkirjaan. Näin ollen Dominikaaninen tasavalta sitoutuu olemaan pyytämättä liittymistä mainittuun pöytäkirjaan. Se toimittaa AKT-valtioiden ryhmälle asiaa koskevan kirjeen."

Yhteisö vahvistaa hyväksyvänsä kirjeen sisällön.

Vastaanottakaa, Arvoisa Herra, korkeimman kunnioitukseni vakuutus.

PÖYTÄKIRJAN 3 LIITE

Euroopan talousyhteisön sekä Barbadosin, Belizen, Fidžin, Guyanan tasavallan, Jamaikan, Kenian tasavallan, Kongon tasavallan, Madagaskarin tasavallan, Malawin tasavallan, Mauritiuksen, Surinamen tasavallan, Swazimaan kuningaskunnan, Tansanian yhdistyneen tasavallan, Trinidadin ja Tobagon, Ugandan tasavallan, Zimbabwen tasavallan ja Saint Kittsin ja Nevisin kirjeenvaihtona tehty sopimus Saint Kittsin ja Nevisin liittymisestä toisen AKT–ETY-yleissopimuksen liitteenä olevaan, AKT-valtioiden sokerista tehtyyn pöytäkirjaan N:o 7

Kirje nro 1

Bryssel

Arvoisa Herra,

Toisen AKT–ETY-yleissopimuksen liitteenä olevassa, AKT-valtioiden sokerista tehdyssä pöytäkirjassa N:o 7 tarkoitettujen AKT-valtioiden edustajat ja komission edustajat Euroopan talousyhteisön puolesta ovat sopineet seuraavaa:

— Saint Kitts ja Nevis sisällytetään mainitun pöytäkirjan 3 artiklan 1 kohtaan ja sovituksi määräksi vahvistetaan sen osalta 14 800 tonnia siitä päivästä alkaen, jona se liittyy toiseen AKT–ETY-yleissopimukseen.

Kyseiseen päivään asti sovelletaan merentakaisten maiden ja alueiden assosioinnista Euroopan talousyhteisöön 16 päivänä joulukuuta 1980 tehdyn neuvoston päätöksen 80/1186/ETY liitteen IV määräyksiä.

Olisin kiitollinen, jos voisitte ilmoittaa vastaanottaneenne tämän kirjeen ja vahvistaa, että tämä kirje ja Teidän vastauksenne muodostavat edellä mainittujen AKT-valtioiden hallitusten ja yhteisön välisen sopimuksen.

Vastaanottakaa, Arvoisa Herra, korkeimman kunnioitukseni vakuutus.

Euroopan yhteisöjen
neuvoston puolesta

Kirje nro 2

Arvoisa Herra,

Minulla on kunnia ilmoittaa vastaanottaneeni tänään päivätyn kirjeenne, jonka sisältö on seuraava:

"Toisen AKT–ETY-yleissopimuksen liitteenä olevassa, AKT-valtioiden sokerista tehdyssä pöytäkirjassa N:o 7 tarkoitettujen AKT-valtioiden edustajat ja komission edustajat Euroopan talousyhteisön puolesta ovat sopineet seuraavaa:

— Saint Kitts ja Nevis sisällytetään mainitun pöytäkirjan 3 artiklan 1 kohtaan ja sovituksi määräksi vahvistetaan sen osalta 14 800 tonnia siitä päivästä alkaen, jona se liittyy toiseen AKT–ETY-yleissopimukseen.

Kyseiseen päivään asti sovelletaan merentakaisten maiden ja alueiden assosioinnista Euroopan talousyhteisöön 16 päivänä joulukuuta 1980 tehdyn neuvoston päätöksen 80/1186/ETY liitteen IV määräyksiä.

Olisin kiitollinen, jos voisitte ilmoittaa vastaanottaneenne tämän kirjeen ja vahvistaa, että tämä kirje ja Teidän vastauksenne muodostavat edellä mainittujen AKT-valtioiden hallitusten ja yhteisön välisen sopimuksen."

Minulla on kunnia vahvistaa, että kirjeessänne tarkoitettujen AKT-valtioiden hallitukset hyväksyvät kirjeenne sisällön.

Vastaanottakaa, Arvoisa Herra, korkeimman kunnioitukseni vakuutus.

Hallitusten puolesta

PÖYTÄKIRJAN 3 LIITE

Euroopan talousyhteisön sekä Barbadosin, Fidžin, Guyanan tasavallan, Jamaikan, Kenian tasavallan, Kongon tasavallan, Madagaskarin tasavallan, Malawin tasavallan, Mauritiuksen, Surinamen tasavallan, Swazimaan kuningaskunnan, Tansanian yhdistyneen tasavallan, Trinidadin ja Tobagon, Ugandan tasavallan ja Zimbabwen tasavallan kirjeenvaihtona tehty sopimus Zimbabwen tasavallan liittymisestä toisen AKT–ETY-yleissopimuksen liitteenä olevaan, AKT-valtioiden sokerista tehtyyn pöytäkirjaan N:o 7

Kirje nro 1

Arvoisa ...,

Toisen AKT–ETY-yleissopimuksen liitteenä olevassa, AKT-valtioiden sokerista tehdyssä pöytäkirjassa N:o 7 tarkoitettujen AKT-valtioiden ja Zimbabwen tasavallan edustajat sekä komission edustajat Euroopan talousyhteisön puolesta ovat sopineet seuraavaa:

Zimbabwen tasavalta sisällytetään mainitun pöytäkirjan 3 artiklan 1 kohtaan ja sovituksi määräksi vahvistetaan sen osalta 25 000 tonnia 1 päivästä heinäkuuta 1982 alkaen sekä 6 000 tonnia 30 päivään kesäkuuta 1982 asti.

Olisin kiitollinen, jos voisitte ilmoittaa vastaanottaneenne tämän kirjeen ja vahvistaa, että tämä kirje ja Teidän vastauksenne muodostavat edellä mainittujen AKT-valtioiden hallitusten ja yhteisön välisen sopimuksen.

Vastaanottakaa, Arvoisa Herra, korkeimman kunnioitukseni vakuutus.

Euroopan yhteisöjen
neuvoston puolesta

Kirje nro 2

Arvoisa ....,

Minulla on kunnia ilmoittaa vastaanottaneeni tänään päivätyn kirjeenne, jonka sisältö on seuraava:

"Toisen AKT–ETY-yleissopimuksen liitteenä olevassa, AKT-valtioiden sokerista tehdyssä pöytäkirjassa N:o 7 tarkoitettujen AKT-valtioiden ja Zimbabwen tasavallan edustajat sekä komission edustajat Euroopan talousyhteisön puolesta ovat sopineet seuraavaa:

Zimbabwen tasavalta sisällytetään mainitun pöytäkirjan 3 artiklan 1 kohtaan ja sovituksi määräksi vahvistetaan sen osalta 25 000 tonnia 1 päivästä heinäkuuta 1982 alkaen sekä 6 000 tonnia 30 päivään kesäkuuta 1982 asti.

Olisin kiitollinen, jos voisitte ilmoittaa vastaanottaneenne tämän kirjeen ja vahvistaa, että tämä kirje ja Teidän vastauksenne muodostavat edellä mainittujen AKT-valtioiden hallitusten ja yhteisön välisen sopimuksen."

Minulla on kunnia vahvistaa, että tässä kirjeessä tarkoitettujen AKT-valtioiden hallitukset hyväksyvät edellä esitetyn.

Vastaanottakaa, Arvoisa Herra, korkeimman kunnioitukseni vakuutus.

Hallitusten puolesta

PÖYTÄKIRJAN 3 LIITE

Euroopan talousyhteisön sekä Barbadosin, Belizen, Fidžin, Guyanan tasavallan, Jamaikan, Kenian tasavallan, Kongon kansantasavallan, Madagaskarin tasavallan, Malawin tasavallan, Mauritiuksen, Surinamin tasavallan, Swazimaan kuningaskunnan, Tansanian yhdistyneen tasavallan, Trinidadin ja Tobagon, Ugandan tasavallan, Zimbabwen tasavallan ja Norsunluurannikon tasavallan kirjeenvaihtona tehty sopimus Norsunluurannikon tasavallan liittymisestä toisen AKT–ETY-yleissopimuksen liitteenä olevaan, AKT-valtioiden sokerista tehtyyn pöytäkirjaan N:o 7

Kirje nro 1

Arvoisa Herra,

Toisen AKT–ETY-yleissopimuksen liitteenä olevassa, AKT-valtioiden sokerista tehdyssä pöytäkirjassa N:o 7 tarkoitettujen Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden ryhmä, Norsunluurannikon tasavalta ja Euroopan talousyhteisö ovat sopineet seuraavaa:

Norsunluurannikon tasavalta sisällytetään mainitun pöytäkirjan 3 artiklan 1 kohtaan 1 päivästä heinäkuuta 1983 alkaen ja välittömästi sovellettavaksi sovituksi määräksi vahvistetaan sen osalta 2 000 tonnia (valkoisena sokerina ilmaistuna).

Olisin kiitollinen, jos voisitte ilmoittaa vastaanottaneenne tämän kirjeen ja vahvistaa, että tämä kirje ja Teidän vastauksenne muodostavat edellä mainittujen AKT-valtioiden hallitusten ja yhteisön välisen sopimuksen.

Vastaanottakaa, Arvoisa Herra, korkeimman kunnioitukseni vakuutus.

Euroopan yhteisöjen
neuvoston puolesta

Kirje nro 2

Arvoisa Herra,

Minulla on kunnia ilmoittaa vastaanottaneeni tänään päivätyn kirjeenne, jonka sisältö on seuraava:

"Toisen AKT–ETY-yleissopimuksen liitteenä olevassa, AKT-valtioiden sokerista tehdyssä pöytäkirjassa N:o 7 tarkoitettujen Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden ryhmä, Norsunluurannikon tasavalta ja Euroopan talousyhteisö ovat sopineet seuraavaa:

Norsunluurannikon tasavalta sisällytetään mainitun pöytäkirjan 3 artiklan 1 kohtaan 1 päivästä heinäkuuta 1983 alkaen ja välittömästi sovellettavaksi sovituksi määräksi vahvistetaan sen osalta 2 000 tonnia (valkoisena sokerina ilmaistuna).

Olisin kiitollinen, jos voisitte ilmoittaa vastaanottaneenne tämän kirjeen ja vahvistaa, että tämä kirje ja Teidän vastauksenne muodostavat edellä mainittujen AKT-valtioiden hallitusten ja yhteisön välisen sopimuksen."

Minulla on kunnia vahvistaa, että kirjeessänne tarkoitettujen AKT-valtioiden hallitukset hyväksyvät kirjeenne sisällön.

Vastaanottakaa, Arvoisa Herra, korkeimman kunnioitukseni vakuutus.

Hallitusten puolesta

PÖYTÄKIRJAN 3 LIITE

Euroopan yhteisön sekä Barbadosin, Belizen, Fidžin, Guyanan tasavallan, Jamaikan, Kenian tasavallan, Kongon tasavallan, Madagaskarin tasavallan, Malawin tasavallan, Mauritiuksen tasavallan, Norsunluurannikon tasavallan, Saint Kittsin ja Nevisin, Sambian tasavallan, Surinamen tasavallan, Swazimaan kuningaskunnan, Tansanian yhdistyneen tasavallan, Trinidadin ja Tobagon tasavallan, Ugandan tasavallan ja Zimbabwen tasavallan kirjeenvaihtona tehty sopimus Sambian tasavallan liittymisestä neljännen AKT–ETY-yleissopimuksen liitteenä olevaan, AKT-valtioiden sokerista tehtyyn pöytäkirjaan N:o 8

A. Kirje nro 1

Bryssel…..

Arvoisa Herra,

Neljännen AKT–ETY-yleissopimuksen liitteenä olevassa AKT-valtioiden sokeria koskevassa pöytäkirjassa N:o 8 tarkoitetut Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtiot, Sambian tasavalta ja Euroopan yhteisö ovat sopineet seuraavaa:

Sambian tasavalta sisällytetään 1 päivästä tammikuuta 1995 mainitun pöytäkirjan 3 artiklan 1 kohtaan sovitulla 0 tonnin suuruisella kiintiöllä.

Olisin kiitollinen, jos voisitte ilmoittaa vastaanottaneenne tämän kirjeen ja vahvistaa, että tämä kirje ja vastauksenne muodostavat edellä tarkoitettujen AKT-valtioiden hallitusten ja yhteisön välisen sopimuksen.

Vastaanottakaa, Arvoisa Herra, korkeimman kunnioitukseni vakuutus.

Euroopan unionin
neuvoston puolesta

B. Kirje nro 2

Bryssel…..

Arvoisa Herra,

Minulla on kunnia ilmoittaa vastaanottaneeni tänään päivätyn seuraavansisältöisen kirjeenne:

"Neljännen AKT–ETY-yleissopimuksen liitteenä olevassa AKT-valtioiden sokeria koskevassa pöytäkirjassa N:o 8 tarkoitetut Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtiot, Sambian tasavalta ja Euroopan yhteisö ovat sopineet seuraavaa:

Sambian tasavalta sisällytetään 1 päivästä tammikuuta 1995 mainitun pöytäkirjan 3 artiklan 1 kohtaan sovitulla 0 tonnin suuruisella kiintiöllä.

Olisin kiitollinen, jos voisitte ilmoittaa vastaanottaneenne tämän kirjeen ja vahvistaa, että tämä kirje ja vastauksenne muodostavat edellä mainittujen AKT-valtioiden hallitusten ja yhteisön välisen sopimuksen."

Minulla on kunnia vahvistaa kirjeessänne tarkoitettujen AKT-valtioiden hallitusten hyväksyvän kirjeen sisällön.

Vastaanottakaa, Arvoisa Herra, korkeimman kunnioitukseni vakuutus.

Pöytäkirjassa N:o 8 tarkoitettujen
AKT-valtioiden hallitusten ja
Sambian tasavallan puolesta

PÖYTÄKIRJA 4

NAUDANLIHASTA

Yhteisö ja AKT-valtiot sopivat jäljempänä esitetyistä erityistoimenpiteistä, joiden tarkoituksena on antaa perinteisesti naudanlihaa vieville AKT-valtioille mahdollisuus säilyttää asemansa yhteisön markkinoilla ja taata siten tietty tulotaso niiden tuottajille.

1 ARTIKLA

AKT-valtioista peräisin olevaan naudanlihaan sovellettavia tuontitulleja, muita kuin arvotulleja, alennetaan 2 artiklassa määrätyissä rajoissa 92 prosenttia.

2 ARTIKLA

Edellä 1 artiklassa määrätty tuontitullien alentaminen koskee seuraavia määriä luutonta naudanlihaa kalenterivuotta ja maata kohti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 4 artiklan soveltamista:

Botswana:	18 916 tonnia
Kenia:	142 tonnia
Madagaskar:	7 579 tonnia
Namibia:	13 000 tonnia
Swazimaa:	3 363 tonnia
Zimbabwe:	9 100 tonnia

3 ARTIKLA

Suuronnettomuuksista kuten kuivuudesta, pyörremyrskyistä tai eläintaudeista aiheutuvan tosiasiallisen tai ennakoitavan viennin vähenemisen osalta yhteisö on valmis harkitsemaan asianmukaisia toimenpiteitä sen takaamiseksi, että näistä syistä vuoden aikana viemättä jääneet määrät voidaan toimittaa seuraavana vuonna.

4 ARTIKLA

Jos jokin 2 artiklassa mainittu AKT-valtio ei tiettynä vuonna pysty toimittamaan koko vahvistettua määrää eikä halua käyttää hyväkseen 3 artiklassa tarkoitettuja toimenpiteitä, komissio voi jakaa puuttuvan määrän muiden asianomaisten AKT-valtioiden kesken. Siinä tapauksessa kyseiset AKT-valtiot tekevät komissiolle viimeistään kyseisen vuoden 1 päivänä syyskuuta ehdotuksen nimeten sen AKT-valtion tai ne AKT-valtiot, jotka pystyvät toimittamaan lisämäärän, ja ilmoittavat komissiolle samalla sen AKT-valtion, joka ei pysty toimittamaan koko sille osoitettua määrää; tämä uusi väliaikainen jako ei kuitenkaan vaikuta alkuperäisiin määriin.

Komissio varmistaa, että päätös tehdään viimeistään 15 päivänä marraskuuta.

5 ARTIKLA

Tämä pöytäkirja pannaan täytäntöön naudanliha-alan yhteisen markkinajärjestelyn mukaisesti, mikä ei kuitenkaan vaikuta yhteisölle tästä pöytäkirjasta aiheutuviin velvoitteisiin.

6 ARTIKLA

Sovellettaessa valmistelukauden aikana sovellettavaa kauppajärjestelmää koskevan liitteen 8 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua suojalauseketta naudanliha-alalla yhteisö toteuttaa tarvittavat toimenpiteet, jotta AKT-valtioiden vienti yhteisöön voidaan säilyttää tämän pöytäkirjan velvoitteita vastaavalla tasolla.

PÖYTÄKIRJA 5

TOINEN BANAANIPÖYTÄKIRJA

1 ARTIKLA

Osapuolet tunnustavat sen suuren taloudellisen merkityksen, joka viennillä yhteisön markkinoille on AKT-valtioiden banaanintuottajille. Yhteisö suostuu harkitsemaan ja tarvittaessa toteuttamaan toimenpiteitä, joilla pyritään varmistamaan AKT-valtioiden banaaninviennin jatkuva elinkelpoisuus sekä niiden banaanien pääsy yhteisön markkinoille.

2 ARTIKLA

Kukin asianomainen AKT-valtio ja yhteisö neuvottelevat keskenään banaanien tuotannon ja markkinoinnin edellytysten parantamiseksi toteutettavista toimenpiteistä. Tähän tavoitteeseen pyritään kaikkia yleissopimuksen rahoitusalan yhteistyötä sekä teknistä, maatalousalan, teollisuuden ja alueellista yhteistyötä koskevien määräysten mukaisia keinoja käyttämällä. Nämä toimenpiteet suunnitellaan siten, että AKT-valtioilla, erityisesti Somalialla, on niiden erityisolosuhteet huomioon ottaen mahdollisuus parantaa kilpailukykyään. Toimenpiteitä toteutetaan kaikissa vaiheissa tuotannosta kulutukseen ja ne koskevat erityisesti seuraavia aloja:

— tuotantoedellytysten ja laadun parantaminen tutkimukseen, sadonkorjuuseen, pakkaamiseen ja käsittelyyn liittyvien toimien avulla,

— kuljetus ja varastointi,

— markkinointi ja myynnin edistäminen.

3 ARTIKLA

Osapuolet sopivat näiden tavoitteiden toteuttamiseksi yhteistoiminnasta pysyvässä sekaryhmässä, jota avustaa asiantuntijaryhmä ja jonka tehtävänä on jatkuvasti seurata tietoonsa saatettuja erityisongelmia.

4 ARTIKLA

Jos banaaneja tuottavat AKT-valtiot päättävät perustaa yhteisen organisaation tämän pöytäkirjan tavoitteiden toteuttamiseksi, yhteisö tukee tällaista organisaatiota ottaen huomioon sille esitetyt pyynnöt sellaisten tähän organisaatioon liittyvien toimien tukemiseksi, jotka kuuluvat kehitysrahoitusyhteistyön mukaisesti alueellisiin toimiin.

LIITE VI

VÄHITEN KEHITTYNEIDEN AKT-VALTIOIDEN, AKT-SISÄMAAVALTIOIDEN JA AKT-SAARIVALTIOIDEN LUETTELO

Seuraaviin luetteloihin on koottu vähiten kehittyneet AKT-valtiot, AKT-sisämaavaltiot ja AKT-saarivaltiot.

VÄHITEN KEHITTYNEET AKT-VALTIOT

1 ARTIKLA

Tätä sopimusta sovellettaessa vähiten kehittyneiksi AKT-valtioiksi katsotaan seuraavat maat:

Angola
Benin
Burkina Faso
Burundi
Djibouti
Eritrea
Etiopia
Gambia
Guinea
Guinea-Bissau
Haiti
Kap Verde
Keski-Afrikka
Kiribati
Komorit
Kongon demokraattinen tasavalta
Lesotho
Liberia
Madagaskar
Malawi
Mali
Mauritania
Mosambik
Niger
Päiväntasaajan Guinea
Ruanda
Salomonsaaret
Sambia
Samoa
SâoTomé ja Príncipe
Sierra Leone
Somalia
Sudan
Tansania
Togo
Tšad
Tuvalu
Uganda
Vanuatu

AKT-SISÄMAAVALTIOT

2 ARTIKLA

AKT-sisämaavaltioita varten on laadittu erityistoimenpiteitä ja -määräyksiä tukemaan niiden pyrkimyksiä selvitä maantieteellisen sijainnin aiheuttamista ongelmista ja muista kehityksen tiellä olevista esteistä niiden talouskasvun vauhdittamiseksi.

3 ARTIKLA

AKT-sisämaavaltioita ovat:
Botswana
Burkina Faso
Burundi
Etiopia
Keski-Afrikka
Lesotho
Malawi
Mali
Niger
Ruanda
Sambia
Swazimaa
Tšad
Uganda
Zimbabwe

AKT-SAARIVALTIOT

4 ARTIKLA

AKT-saarivaltioita varten on laadittu erityistoimenpiteitä ja -määräyksiä tukemaan niiden pyrkimyksiä selvitä luonnon ja maantieteellisen sijainnin aiheuttamista ongelmista ja muista kehityksen tiellä olevista esteistä niiden talouskasvun vauhdittamiseksi.

5 ARTIKLA

AKT-saarivaltioita ovat:

Antigua ja Barbuda
Bahama
Barbados
Dominica
Dominikaaninen tasavalta
Fidži
Grenada
Haiti
Jamaika
Kap Verde
Kiribati
Komorit
Madagaskar
Mauritius
Papua-Uusi-Guinea
Saint Kitts ja Nevis
Saint Lucia
Saint Vincent ja Grenadiinit
Salomonsaaret
Samoa
São Tomé ja Príncipe
Seychellit
Tonga
Trinidad ja Tobago
Tuvalu
Vanuatu

PÖYTÄKIRJAT

PÖYTÄKIRJA 1

YHTEISTEN TOIMIELINTEN TOIMINTAKULUISTA

1. Jäsenvaltiot ja yhteisö sekä AKT-valtiot vastaavat niiden osallistumisesta ministerineuvoston ja sen alaisten elinten kokouksiin aiheutuvista kuluista sekä henkilöstö-, matka- ja oleskelukustannusten että postitus- ja televiestintäkulujen osalta.

Tämän sopimuksen yhteisten toimielinten kokousten tulkkaamisesta, asiakirjojen kääntämisestä ja jäljentämisestä sekä kokousten käytännön järjestelyistä (kuten kokoustiloista, laitteista ja vahtimestaripalveluista) aiheutuvista kuluista vastaa joko yhteisö tai jokin AKT-valtio sen mukaan, järjestetäänkö kokous jonkin jäsenvaltion vai kyseisen AKT-valtion alueella.

2. Sopimuksen 98 artiklan mukaisesti nimitetyille välimiehille korvataan heidän matka- ja oleskelukustannukset; jälkimmäiset vahvistaa ministerineuvosto.

Yhteisö vastaa puolesta välimiehille aiheutuvista matka- ja oleskelukustannuksista ja AKT-valtiot toisesta puolesta. Välimiesten mahdollisesti perustamiin toimistoihin, riitojen esitutkintaan ja kuulemisten järjestämiseen liittyvistä kuluista (kuten tiloista, henkilöstöstä ja tulkkauksesta) vastaa yhteisö. Erityistutkimuksiin liittyvät kulut hoidetaan yhdessä muiden kulujen kanssa, ja osapuolet maksavat välimiesten määräyksellä vahvistetut ennakot.

3. AKT-valtiot perustavat rahaston, jota hallinnoi niiden sihteeristö ja josta on tarkoitus osallistua AKT-valtioiden edustajien yhteisen edustajakokouksen ja ministerineuvoston kokouksiin osallistumisesta aiheutuvien kulujen rahoitukseen.

AKT-valtiot osallistuvat rahaston rahoitukseen. Kannustaakseen AKT-valtioita osallistumaan aktiivisesti AKT–EY-toimielimissä käytävään vuoropuheluun yhteisö osallistuu rahoituspöytäkirjan mukaisesti tämän rahaston rahoitukseen (4 miljoonaa euroa ensimmäisen rahoituspöytäkirjan perusteella).

Jotta kulut voitaisiin kattaa kyseisestä rahastosta, niiden on täytettävä sekä seuraavat että 1 kohdassa asetetut ehdot:

— kulujen on aiheuduttava parlamentin jäsenille tai heidän sijastaan valituille AKT-valtioiden edustajille, jotka matkustavat edustamastaan maasta osallistuakseen yhteisen edustajakokouksen istuntoihin, työryhmien kokouksiin tai niiden järjestämiin virkamatkoihin, tai niiden on oltava seurausta samaisten edustajien ja AKT-valtioiden kansalaisyhteiskunnan edustajien sekä talouden ja yhteiskunnan eri toimijoiden osallistumisesta tämän sopimuksen 15 ja 17 artiklan nojalla järjestettyihin kuulemistilaisuuksiin, ja

— kokousten, virkamatkojen ja työryhmien luonnetta, järjestelyjä, (kokoontumiskertojen) määrää ja paikkaa koskevat päätökset on tehtävä ministerineuvoston ja yhteisen edustajakokouksen työjärjestystä noudattaen.

4. Kuulemistilaisuudet sekä AKT-valtioiden ja EU:n talouden ja yhteiskunnan eri toimijoiden väliset kokoukset järjestää Euroopan unionin talous- ja sosiaalikomitea. Tällöin yhteisön rahoitusosuus AKT-valtioiden talouden ja yhteiskunnan eri toimijoiden osallistumiskustannuksista maksetaan suoraan talous- ja sosiaalikomitealle.

AKT-valtioiden sihteeristö, ministerineuvosto ja yhteinen edustajakokous voivat komission suostumuksella antaa AKT-valtioiden kansalaisyhteiskunnan edustajien kuulemistilaisuuksien järjestämisen osapuolten hyväksymien edustavien organisaatioiden tehtäväksi.

PÖYTÄKIRJA 2

ERIOIKEUKSISTA JA VAPAUKSISTA

OSAPUOLET

HALUAVAT erioikeuksia ja vapauksia koskevan pöytäkirjan tekemisellä helpottaa sopimuksen sujuvaa soveltamista, sen yhteydessä tehtävien töiden valmistelua ja sen soveltamista varten hyväksyttyjen toimenpiteiden täytäntöönpanoa,

KATSOVAT, että näin ollen on tarpeen määritellä ne erioikeudet ja vapaudet, joita sopimuksen soveltamiseen liittyvään työhön sekä kyseiseen työhön liittyvään, viralliseen viestintään sovellettaviin järjestelyihin osallistuvat henkilöt voivat vaatia, sanotun kuitenkaan rajoittamatta Brysselissä 8 päivänä huhtikuuta 1965 allekirjoitetun, Euroopan yhteisöjen erioikeuksista ja vapauksista tehdyn pöytäkirjan määräysten soveltamista,

KATSOVAT, että on myös tarpeen vahvistaa järjestely, jota sovelletaan AKT-ministerineuvoston ja sen henkilöstön omaisuuteen ja varoihin,

KATSOVAT, että 6 päivänä kesäkuuta 1975 tehdyllä Georgetownin sopimuksella perustettiin AKT-valtioiden ryhmä, AKT-ministerineuvosto ja suurlähettiläskomitea; katsovat, että AKT-valtioiden ryhmän elimiä hallinnoi AKT-valtioiden sihteeristö,

OVAT SOPINEET seuraavista sopimukseen liitettävistä määräyksistä:

1 LUKU

SOPIMUKSEN YHTEYDESSÄ TEHTÄVÄÄN TYÖHÖN OSALLISTUVAT HENKILÖT

1 ARTIKLA

Jäsenvaltioiden ja AKT-valtioiden hallitusten sekä Euroopan yhteisöjen toimielinten edustajat samoin kuin niiden neuvonantajat, asiantuntijat sekä AKT-valtioiden sihteeristön jäsenet, jotka osallistuvat jäsenvaltioiden tai AKT-valtioiden alueella tehtävään joko sopimuksen toimielinten tai koordinointielinten työhön taikka sopimuksen soveltamiseen liittyvään työhön, ovat tehtäviä hoitaessaan ja matkustaessaan siihen paikkaan tai siitä paikasta, jossa heidän kuuluu tehtävänsä suorittaa, oikeutettuja tavanomaisiin erioikeuksiin, vapauksiin ja muihin etuihin.

Edellistä kappaletta sovelletaan myös yhteisen edustajakokouksen jäseniin, sopimuksen nojalla mahdollisesti nimitettäviin välimiehiin, mahdollisesti perustettavien talous- ja sosiaalialan neuvoa-antavien elinten jäseniin, näiden toimielinten virkamiehiin ja toimihenkilöihin, Euroopan investointipankin alaisten elinten jäseniin ja sen henkilöstöön sekä yritystoiminnan kehittämiskeskuksen ja maatalouden ja maaseudun teknisen yhteistyön keskuksen henkilöstöön.

2 LUKU

AKT-MINISTERINEUVOSTON OMAISUUS JA VARAT

2 ARTIKLA

AKT-ministerineuvoston virallisiin tarkoituksiin hallussaan pitämät tilat ja rakennukset

ovat loukkaamattomia. Niihin ei voi kohdistua etsintää, pakkoluovutusta, menetetyksi tuomitsemista tai pakkolunastusta.

Lukuun ottamatta tilanteita, jotka liittyvät mainitulle neuvostolle kuuluvan tai sen laskuun käytettävän moottoriajoneuvon aiheuttaman onnettomuuden tutkintaan, tai silloin, kun liikennesääntöjä on rikottu tai edellä tarkoitettu ajoneuvo on aiheuttanut onnettomuuden, AKT-ministerineuvoston omaisuuteen ja varoihin ei voida kohdistaa mitään hallinnollisia tai oikeudellisia pakkokeinoja ilman tällä sopimuksella perustetun ministerineuvoston valtuutusta.

3 ARTIKLA

AKT-ministerineuvoston arkistot ovat loukkaamattomia.

4 ARTIKLA

AKT-ministerineuvosto, sen varat, tulot ja muu omaisuus on vapautettu kaikista välittömistä veroista.

Vastaanottajavaltio toteuttaa mahdollisuuksien mukaan tarkoituksenmukaiset toimenpiteet irtaimen tai kiinteän omaisuuden hintaan sisältyvien välillisten verojen tai liikevaihtoveron peruuttamiseksi tai palauttamiseksi silloin, kun AKT-ministerineuvosto tekee yksinomaan sen virallisten tehtävien hoitoon liittyviä merkittäviä hankintoja, joiden hintaan sisältyy tämäntyyppisiä veroja.

Vapautusta ei myönnetä hankittujen palvelujen hintaan sisältyvistä veroista, tulleista ja muista maksuista.

5 ARTIKLA

AKT-ministerineuvosto vapautetaan kaikista sen virkakäyttöön tarkoitettujen tuotteiden tuontitulleista, -kielloista ja -rajoituksista. Näin tuotuja tuotteita ei saa myydä tai muuten luovuttaa maksutta tai maksusta sen maan alueella, johon ne on tuotu, paitsi asianomaisen maan hallituksen hyväksymin ehdoin.

3 LUKU

VIRALLINEN VIESTINTÄ

6 ARTIKLA

Euroopan yhteisöön, sopimuksen toimielimiin ja koordinointielimiin sovelletaan sopimuspuolina olevien valtioiden alueella niiden virallisen viestinnän ja kaikkien asiakirjojen levityksen osalta kansainvälisille organisaatioille myönnettävää kohtelua.

Euroopan yhteisön, sopimuksen yhteisten toimielinten ja koordinointielinten virallinen kirjeenvaihto ja muu virallinen viestintä ei ole sensuurin alaista.

4 LUKU

AKT-VALTIOIDEN SIHTEERISTÖN HENKILÖSTÖ

7 ARTIKLA

1. AKT-ministerineuvoston sihteeri(t) ja apulaissihteeri(t) sekä muut AKT-ministerineuvoston vakinaiset, AKT-valtioiden nimittämät ylemmän tason henkilöstön jäsenet nauttivat diplomaattikuntaan kuuluville myönnettäviä etuuksia siinä valtiossa, johon suurlähettiläskomitean puheenjohtajan alaisuudessa toimiva AKT-ministerineuvosto on sijoittunut. Heidän samassa taloudessa asuvat puolisot ja alaikäiset lapset ovat samoin ehdoin oikeutettuja diplomaattikuntaan kuuluvien puolisoille ja alaikäisille lapsille myönnettäviin etuuksiin.

2. AKT-henkilöstön vakinaiset jäsenet, joita ei mainita edellä 1 kohdassa, vapautetaan vastaanottajamaassa kaikista AKT-valtioiden niille maksamista palkoista ja korvauksista kannettavista veroista siitä päivästä alkaen, jolloin kyseiset tulot tulevat AKT-valtioiden eduksi kannettavan verotuksen alaisiksi.

Edellä olevaa määräystä ei sovelleta AKT-valtioiden sihteeristön entisille henkilöstön jäsenilleen tai heidän huollettaville maksamiin eläkkeisiin eikä sen paikalliselle henkilöstölle maksamiin palkkoihin ja korvauksiin.

8 ARTIKLA

Valtio, johon AKT-ministerineuvosto on sijoittautunut, myöntää AKT-valtioiden sihteeristön vakinaisille jäsenille immuniteetin muiden kuin 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen oikeudenkäyntien osalta ainoastaan silloin, kun asianomaiset teot on tehty virantoimituksessa. Immuniteetti ei kata kuitenkaan tieliikennerikkomuksia, joihin AKT-valtioiden sihteeristön vakinainen jäsen syyllistyy, tai hänelle kuuluvan tai hänen ajamansa moottoriajoneuvon aiheuttamia vahinkoja.

9 ARTIKLA

AKT-ministerineuvoston puheenjohtaja toimittaa määräajoin suurlähettiläskomitean puheenjohtajan, AKT-ministerineuvoston sihteeri(e)n ja apulaissihteeri(e)n sekä AKT-valtioiden sihteeristön vakinaisten jäsenten nimet, virkanimikkeet ja osoitteet sen valtion hallitukselle, jonka alueelle AKT-ministerineuvosto on sijoittunut.

5 LUKU

KOMISSION LÄHETYSTÖT AKT-VALTIOISSA

10 ARTIKLA

1. Komission lähetystön päällikkö ja henkilöstö paikalla palkattua henkilöstöä lukuun ottamatta vapautetaan kaikista välittömistä veroista siinä AKT-valtiossa, johon heidät on lähetetty.

2. Liitteen IV 4 luvun 31 artiklan 2 kohdan g alakohta koskee myös edellä 1 kohdassa tarkoitettua henkilöstöä.

6 LUKU

YLEISET MÄÄRÄYKSET

11 ARTIKLA

Tässä pöytäkirjassa vahvistetut erioikeudet, vapaudet ja muut edut myönnetään asianomaisille yksinomaan heidän virantoimitusta varten.

Kaikkien tässä pöytäkirjassa mainittujen toimielinten ja muiden tahojen on luovuttava immuniteetista aina, kun ne katsovat, ettei siitä luopuminen ole niiden omien etujensa vastaista.

12 ARTIKLA

Tähän pöytäkirjaan liittyviin riitoihin sovelletaan sopimuksen 98 artiklaa.

AKT-ministerineuvosto ja Euroopan investointipankki voivat olla asianosaisia välimiesmenettelyssä.

PÖYTÄKIRJA 3

ETELÄ-AFRIKASTA

1 ARTIKLA

Ehdollinen asema

1. Etelä-Afrikan osallistumista tähän sopimukseen säädellään tässä pöytäkirjassa asetetuin ehdoin.

2. Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Etelä-Afrikan välillä Pretoriassa 11 päivänä lokakuuta 1999 allekirjoitetun kauppaa, kehitystä ja yhteistyötä koskevan kahdenvälisen sopimuksen, jäljempänä 'TDCA', määräykset ovat ensisijaisia tämän sopimuksen määräyksiin nähden.

2 ARTIKLA

Yleiset määräykset, poliittinen vuoropuhelu ja yhteiset toimielimet

1. Tämän sopimuksen yleisiä ja institutionaalisia määräyksiä sekä loppumääräyksiä sovelletaan Etelä-Afrikkaan.

2. Etelä-Afrikka otetaan täysimääräisesti mukaan yleiseen poliittiseen vuoropuheluun, ja se osallistuu tällä sopimuksella perustettujen yhteisten toimielinten ja muiden tahojen toimintaan. Tehtäessä niihin määräyksiin liittyviä päätöksiä, joita tämän pöytäkirjan nojalla ei sovelleta Etelä-Afrikkaan, Etelä-Afrikka ei osallistu päätöksentekoon.

3 ARTIKLA

Yhteistyöstrategiat

Yhteistyöstrategioita koskevia tämän sopimuksen määräyksiä sovelletaan EY:n ja Etelä-Afrikan väliseen yhteistyöhön.

4 ARTIKLA

Rahoitusvarat

1. Kehitysrahoitusyhteistyötä koskevia tämän sopimuksen määräyksiä ei sovelleta Etelä-Afrikkaan.

2. Tästä periaatteesta poiketen Etelä-Afrikalla on oikeus osallistua jäljempänä 8 artiklassa lueteltuihin AKT–EY-kehitysrahoitusyhteisön aloihin edellyttäen, että Etelä-Afrikan osallistuminen rahoitetaan kokonaisuudessaan TDCA:n VII osastossa tarkoitetuista varoista. Silloin, kun TDCA:n varoja käytetään rahoitusalan AKT–EY-yhteistyön yhteydessä toteutettaviin toimiin osallistumiseen, Etelä-Afrikalla on oikeus osallistua täysimääräisesti kyseisen avun täytäntöönpanoa säätelevään päätöksentekoon.

3. Eteläafrikkalaiset luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt ovat tukikelpoisia osallistumaan tämän sopimuksen varoista rahoitettavista hankinnoista järjestettäviin kilpailuihin. Tässä yhteydessä eteläafrikkalaiset luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt eivät kuitenkaan ole oikeutettuja AKT-valtioiden luonnollisille henkilöille ja oikeushenkilöille myönnettäviin etuuksiin.

5 ARTIKLA

Kaupallinen yhteistyö

1. Taloudellista ja kaupallista yhteistyötä koskevia tämän sopimuksen määräyksiä ei sovelleta Etelä-Afrikkaan.

2. Sopimuksen 34–40 artiklan mukaisesti Etelä-Afrikka otetaan kuitenkin tarkkailijana mukaan osapuolten väliseen vuoropuheluun.

6 ARTIKLA

Pöytäkirjojen ja julistusten sovellettavuus

Tähän sopimukseen liitettyjä niitä pöytäkirjoja ja julistuksia, jotka koskevat sopimuksen niitä osia, joita ei sovelleta Etelä-Afrikkaan, ei myöskään sovelleta Etelä-Afrikkaan. Sen sijaan kaikkia muita julistuksia ja pöytäkirjoja sovelletaan.

7 ARTIKLA

Tarkistuslauseke

Tätä pöytäkirjaa voidaan tarkistaa ministerineuvoston päätöksellä.

8 ARTIKLA

Sovellettavuus

Rajoittamatta edellisten artiklojen soveltamista alla olevassa taulukossa luetellaan ne sopimuksen ja sen liitteiden artiklat, joita sovelletaan ja joita ei sovelleta Etelä-Afrikkaan.

PÄÄTÖSASIAKIRJA

Seuraavien täysivaltaiset edustajat:

hänen majesteettinsa Belgian kuningas,

hänen majesteettinsa Tanskan kuningatar,

Saksan liittotasavallan presidentti,

Helleenien tasavallan presidentti,

hänen majesteettinsa Espanjan kuningas,

Ranskan tasavallan presidentti,

Irlannin presidentti,

Italian tasavallan presidentti,

hänen kuninkaallinen korkeutensa Luxemburgin suurherttua,

hänen majesteettinsa Alankomaiden kuningatar,

Itävallan tasavallan liittopresidentti,

Portugalin tasavallan presidentti,

Suomen tasavallan presidentti,

Ruotsin kuningaskunnan hallitus,

hänen majesteettinsa Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan kuningatar,

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen osapuolet, jäljempänä "yhteisö", joiden valtioista käytetään jäljempänä nimitystä "jäsenvaltiot",

sekä Euroopan unionin neuvosto ja Euroopan yhteisöjen komissio,

toisaalta, ja

seuraavien täysivaltaiset edustajat:

Angolan tasavallan presidentti,

hänen majesteettinsa Antiguan ja Barbudan kuningatar,

Bahaman liittovaltion valtionpäämies,

Barbadosin valtionpäämies,

Belizen hallitus,

Beninin tasavallan presidentti,

Botswanan tasavallan presidentti,

Burkina Fason presidentti,

Burundin tasavallan presidentti,

Cookinsaarten hallitus,

Djiboutin tasavallan presidentti,

Dominican liittovaltion hallitus,

Dominikaanisen tasavallan presidentti,

Eritrean valtion presidentti,

Etelä-Afrikan tasavallan presidentti,

Etiopian demokraattisen liittotasavallan presidentti,

Fidžin täysivaltaisen demokraattisen tasavallan presidentti,

Gabonin tasavallan presidentti,

Gambian tasavallan presidentti ja valtionpäämies,

Ghanan tasavallan presidentti,

hänen majesteettinsa Grenadan kuningatar,

Guinean tasavallan presidentti,

Guinea-Bissaun tasavallan presidentti,

Guyanan tasavallan presidentti,

Haitin tasavallan presidentti,

Jamaikan valtionpäämies,

Kamerunin tasavallan presidentti,

Kap Verden tasavallan presidentti,

Kenian tasavallan presidentti,

Keski-Afrikan tasavallan presidentti,

Kiribatin tasavallan presidentti,

Komorien islamilaisen liittotasavallan presidentti,

Kongon demokraattisen tasavallan presidentti,

Kongon tasavallan presidentti,

hänen majesteettinsa Lesothon kuningaskunnan kuningas,

Liberian tasavallan presidentti,

Madagaskarin tasavallan presidentti,

Malawin tasavallan presidentti,

Malin tasavallan presidentti,

Marshallinsaarten tasavallan hallitus,

Mauritanian islamilaisen tasavallan presidentti,

Mauritiuksen tasavallan presidentti,

Mikronesian liittovaltion hallitus,

Mosambikin tasavallan presidentti,

Namibian tasavallan presidentti,

Naurun hallitus,

Nigerin tasavallan presidentti,

Nigerian liittotasavallan päämies,

Niuesaaren tasavallan hallitus,

Norsunluurannikon tasavallan presidentti,

Palaun tasavallan hallitus,

hänen majesteettinsa Papua-Uuden-Guinean itsenäisen valtion kuningatar,

Päiväntasaajan Guinean tasavallan presidentti,

Ruandan tasavallan presidentti,

hänen majesteettinsa Saint Kittsin ja Nevisin kuningatar,

hänen majesteettinsa Saint Lucian kuningatar,

hänen majesteettinsa Saint Vincentin ja Grenadiinien kuningatar,

hänen majesteettinsa Salomonsaarten kuningatar,

Sambian tasavallan presidentti,

Samoan itsenäisen valtion valtionpäämies,

São Tomén ja Príncipen demokraattisen tasavallan presidentti,

Senegalin tasavallan presidentti,

Seychellien tasavallan presidentti,

Sierra Leonen tasavallan presidentti,

Sudanin tasavallan presidentti,

Surinamin tasavallan presidentti,

hänen majesteettinsa Swazimaan kuningaskunnan kuningas,

Tansanian yhdistyneen tasavallan presidentti,

Togon tasavallan presidentti,

hänen majesteettinsa Tongan kuningas Taufa'ahau Tupou IV,

Trinidadin ja Tobagon tasavallan presidentti,

Tšadin tasavallan presidentti,

hänen majesteettinsa Tuvalun kuningatar,

Ugandan tasavallan presidentti,

Vanuatun tasavallan hallitus,

Zimbabwen tasavallan hallitus,

joiden valtioista käytetään jäljempänä nimitystä "AKT-valtiot",

toisaalta,

jotka kokoontuvat Cotonoussa 23 päivänä kesäkuuta 2000 AKT–EY-kumppanuussopimuksen allekirjoittamista varten, ovat hyväksyneet

AKT–EY-kumppanuussopimuksen tekstin ja sen seuraavat liitteet ja pöytäkirjat:

Liite I	Rahoituspöytäkirja
Liite II	Rahoitusehdot
Liite III	Institutionaalinen tuki – CDE ja CTA
Liite IV	Täytäntöönpano- ja hallintomenettelyt
Liite V	37 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun valmisteluvaiheen aikana sovellettava kauppajärjestelmä
Liite VI	Vähiten kehittyneiden AKT-valtioiden, AKT-sisämaavaltioiden ja AKT-saarivaltioiden luettelo
Pöytäkirja 1	yhteisten toimielinten toimintakuluista
Pöytäkirja 2	erioikeuksista ja vapauksista
Pöytäkirja 3	Etelä-Afrikasta

Jäsenvaltioiden ja yhteisön täysivaltaiset edustajat sekä AKT-valtioiden täysivaltaiset edustajat ovat hyväksyneet seuraavat, tähän päätösasiakirjaan liitetyt julistukset:

I julistus	Yhteinen julistus kumppanuuden toimijoista (6 artikla)
II julistus	Komission ja Euroopan unionin neuvoston julistus laittomien maahanmuuttajien palauttamista ja takaisinottoa koskevasta lausekkeesta (13 artiklan 5 kohta)
III julistus	Yhteinen julistus osallistumisesta yhteiseen edustajakokoukseen (17 artiklan 1 kohta)
IV julistus	Yhteisön julistus AKT-valtioiden sihteeristön rahoittamisesta
V julistus	Yhteisön julistus yhteisten toimielinten rahoittamisesta
VI julistus	Yhteisön julistus erioikeuksia ja vapauksia koskevasta pöytäkirjasta
VII julistus	Jäsenvaltioiden julistus erioikeuksia ja vapauksia koskevasta pöytäkirjasta
VIII julistus	Yhteinen julistus erioikeuksia ja vapauksia koskevasta pöytäkirjasta
IX julistus	Yhteinen julistus kaupasta ja ympäristöstä (49 artiklan 2 kohta)
X julistus	AKT-valtioiden julistus kaupasta ja ympäristöstä
XI julistus	Yhteinen julistus AKT-valtioiden kulttuuriperinnöstä
XII julistus	AKT-valtioiden julistus kulttuuriomaisuuden palauttamisesta
XIII julistus	Yhteinen julistus tekijänoikeudesta
XIV julistus	Yhteinen julistus alueellisesta yhteistyöstä ja syrjäisimmistä alueista (28 artikla)
XV julistus	Yhteinen julistus sopimukseen liittymisestä
XVI julistus	Yhteinen julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen neljännessä osassa tarkoitettujen maiden ja alueiden liittymisestä sopimukseen
XVII julistus	Yhteinen julistus sopimuksen 66 artiklasta (velkahelpotus)
XVIII julistus	EU:n julistus rahoituspöytäkirjasta
XIX julistus	Neuvoston ja komission julistus ohjelmointimenettelystä
XX julistus	Yhteinen julistus vientitulojen vaihtelun vaikutuksista haavoittuville pienille AKT-valtioille, AKT-saarivaltioille ja AKT-sisämaavaltioille
XXI julistus	Yhteisön julistus liitteessä IV olevasta 3 artiklasta
XXII julistus	Yhteinen julistus liitteessä V olevan 1 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetuista maataloustuotteista
XXIII julistus	Yhteinen julistus markkinoille pääsystä osana AKT–EY-kumppanuutta
XXIV julistus	Yhteinen julistus riisistä
XXV julistus	Yhteinen julistus rommista
XXVI julistus	Yhteinen julistus naudan- ja vasikanlihasta

XXVII julistus	Yhteinen julistus liitteessä V olevan 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen AKT-valtioista peräisin olevien tuotteiden pääsyä Ranskan merentakaisten departementtien markkinoille sääntelevistä järjestelyistä
XXVIII julistus	Yhteinen julistus AKT-valtioiden, niiden naapureina olevien merentakaisten maiden ja -alueiden sekä Ranskan merentakaisten departementtien välisestä yhteistyöstä
XXIX julistus	Yhteinen julistus yhteisen maatalouspolitiikan alaan kuuluvista tuotteista
XXX julistus	AKT-valtioiden julistus liitteessä V olevasta 1 artiklasta
XXXI julistus	Yhteisön julistus liitteessä V olevan 5 artiklan 2 kohdan a alakohdasta
XXXII julistus	Yhteinen julistus syrjintäkiellosta
XXXIII julistus	Yhteisön julistus liitteessä V olevan 8 artiklan 3 kohdasta
XXXIV julistus	Yhteinen julistus liitteessä V olevasta 12 artiklasta
XXXV julistus	Yhteinen julistus liitteessä V olevasta pöytäkirjasta 1
XXXVI julistus	Yhteinen julistus liitteessä V olevasta pöytäkirjasta 1
XXXVII julistus	Yhteinen julistus liitteen V pöytäkirjasta 1 kalastustuotteiden alkuperän osalta
XXXVIII julistus	Yhteisön julistus liitteen V pöytäkirjasta 1 aluevesien laajuuden osalta
XXXIX julistus	AKT-valtioiden julistus liitteen V pöytäkirjasta 1 kalastustuotteiden alkuperän osalta
XL julistus	Yhteinen julistus sallittua arvopoikkeamaa koskevan säännön soveltamisesta tonnikala-alalla
XLI julistus	Yhteinen julistus liitteen V pöytäkirjassa 1 olevasta 6 artiklan 11 kohdasta
XLII julistus	Yhteinen julistus alkuperäsäännöistä: kumulaatio Etelä-Afrikan kanssa
XLIII julistus	Yhteinen julistus liitteen V pöytäkirjan 1 liitteestä 2

ALLEKIRJOITUKSET (1+18 s)

I JULISTUS

Yhteinen julistus kumppanuuden toimijoista (6 artikla)

Osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että kansalaisyhteiskunnan käsite voi vaihdella merkittävästi kunkin AKT-valtion sosiaalis-taloudellisten ja kulttuuristen olosuhteiden mukaisesti. Ne katsovat kuitenkin, että siihen voivat kuulua muun muassa seuraavat tahot: ihmisoikeusryhmät ja -elimet, kansalaisjärjestöt, naisjärjestöt, nuorisojärjestöt, lastensuojelujärjestöt, ympäristöliikkeet, maanviljelijöiden järjestöt, kuluttajayhdistykset, uskonnolliset järjestöt, kehitystä tukevat rakenteet (valtiosta riippumattomat järjestöt, opetus- ja tutkimuslaitokset), kulttuuriyhdistykset ja tiedotusvälineet.

II JULISTUS

Komission ja Euroopan unionin neuvoston julistus laittomien maahanmuuttajien palauttamista ja takaisinottoa koskevasta lausekkeesta (13 artiklan 5 kohta)

Sopimuksen 13 artiklan 5 kohdan soveltaminen ei vaikuta yhteisön ja sen jäsenvaltioiden väliseen, takaisinottoa koskevien sopimusten tekemistä koskevan toimivallan sisäiseen jakoon.

III JULISTUS

Yhteinen julistus osallistumisesta yhteiseen edustajakokoukseen (17 artiklan 1 kohta)

Osapuolet vahvistavat yhteisen edustajakokouksen aseman edistettäessä ja puolustettaessa demokratiakehitystä edustajakokouksen jäsenten vuoropuhelun avulla ja sopivat, että niiden edustajien osallistuminen 17 artiklassa esitetyn mukaisesti, jotka eivät ole jonkin kansallisen parlamentin jäseniä, sallitaan ainoastaan poikkeuksellisissa olosuhteissa. Tällöin osallistumiselle on saatava yhteisen edustajakokouksen ennen kutakin istuntoa antama hyväksyntä.

IV JULISTUS

Yhteisön julistus AKT-valtioiden sihteeristön rahoittamisesta

Yhteisö osallistuu AKT-valtioiden sihteeristön toimintakulujen rahoittamiseen AKT-valtioiden sisäisen yhteistyön varoista.

V JULISTUS

Yhteisön julistus yhteisten toimielinten rahoittamisesta

Yhteisö on tietoinen siitä, että kokousten tulkkaamisesta ja asiakirjojen kääntämisestä aiheutuvat kulut ovat pääosin seurausta sen omista vaatimuksista, ja on siksi valmis jatkamaan tähänastista käytäntöä ja suorittamaan sopimuksen mukaisten toimielinten sekä jonkin jäsenvaltion että jonkin AKT-valtion alueella järjestettävistä kokouksista aiheutuvat kyseiset kulut.

VI JULISTUS

Yhteisön julistus erioikeuksia ja vapauksia koskevasta pöytäkirjasta

Pöytäkirja erioikeuksista ja vapauksista on kansainvälisen oikeuden näkökulmasta monenvälinen asiakirja. Pöytäkirjan soveltamisesta vastaanottajavaltiossa mahdollisesti syntyvät erityiset ongelmat olisi kuitenkin ratkaistava kyseisen valtion kanssa tehtävällä kahdenvälisellä sopimuksella.

Yhteisö on huomioinut AKT-valtioiden pyynnöt, jotka koskevat pöytäkirjan 2 tiettyjen, erityisesti AKT-valtioiden sihteeristön, yritystoiminnan kehittämiskeskuksen (CDE) sekä maatalouden teknisen yhteistyön keskuksen (CTA) henkilöstön asemaa koskevien määräysten muuttamista.

Yhteisö on valmis etsimään yhdessä AKT-valtioiden kanssa soveltuvia ratkaisuja niiden esittämiin pyyntöihin edellä tarkoitetun, erillisen oikeudellisen asiakirjan laatimiseksi.

Tässä yhteydessä vastaanottajamaa, poikkeamatta AKT-valtioiden sihteeristön, CDE:n ja CTA:n sekä niiden henkilöstön tällä hetkellä nauttimista etuuksista,

1) osoittaa joustavuutta ilmaisun "ylemmän tason henkilöstö" tulkinnan suhteen niin, että siitä vallitsee yhteisymmärrys,

2) tunnustaa AKT-valtioiden ministerineuvoston puheenjohtajan AKT–EY-suurlähettiläskomitean puheenjohtajalle siirtämät toimivaltuudet pöytäkirjan 9 artiklan täytäntöönpanon yksinkertaistamiseksi,

3) suostuu myöntämään tiettyjä etuisuuksia AKT-valtioiden sihteeristön, CDE:n ja CTA:n henkilöstölle helpottaakseen siihen kuuluvien asettumista vastaanottajamaahan, ja

4) tarkastelee AKT-valtioiden sihteeristöä, CDE:tä ja CTA:ta sekä niiden henkilöstöä koskevia verotuskysymyksiä asianmukaisella tavalla.

VII JULISTUS

Jäsenvaltioiden julistus erioikeuksia ja vapauksia koskevasta pöytäkirjasta

Jäsenvaltiot pyrkivät lainsäädäntönsä mukaisesti helpottamaan AKT-valtioiden yhteisöön akkreditoitujen diplomaattien, pöytäkirjassa 2 olevassa 7 artiklassa tarkoitettujen AKT-valtioiden sihteeristön jäsenten, joiden nimi ja asema annetaan tiedoksi kyseisen pöytäkirjan 9 artiklan mukaisesti, sekä CDE:n ja CTA:n AKT-virkailijoiden tehtäviensä hoitamiseen liittyvää liikkuvuutta koko alueellaan.

VIII JULISTUS

Yhteinen julistus erioikeuksia ja vapauksia koskevasta pöytäkirjasta

AKT-valtiot myöntävät asianomaista lainsäädäntöään noudattaen komission lähetystöille samankaltaiset etuoikeudet ja vapaudet kuin diplomaattisille edustustoille, jotta ne voivat hoitaa sopimuksesta niille johtuvat tehtävät tyydyttävästi ja tehokkaasti.

IX JULISTUS

Yhteinen julistus kaupasta ja ympäristöstä (49 artiklan 2 kohta)

Osapuolet ovat erittäin tietoisia radioaktiivisiin jätteisiin liittyvistä erityisistä vaaroista ja pidättyvät kaikista kyseisten jätteiden sellaisista päästöistä, jotka loukkaisivat valtioiden suvereniteettia tai uhkaisivat muiden maiden ympäristöä tai kansanterveyttä. Ne pitävät erittäin tärkeänä kansainvälisen yhteistyön kehittämistä ympäristön ja kansanterveyden suojelemiseksi tällaisilta vaaroilta. Ne vakuuttavatkin osallistuvansa määrätietoisesti ja aktiivisesti Kansainvälisen atomienergiajärjestön (IAEA) työhön kansainvälisesti tunnustettujen, hyviä toimintatapoja koskevien sääntöjen laatimiseksi.

Euroopan yhteisön jäsenvaltioiden välillä sekä yhteisöön ja yhteisöstä pois tapahtuvien radioaktiivisen jätteen siirtojen valvonnasta ja tarkkailusta 3 päivänä helmikuuta 1992 annetussa neuvoston direktiivissä 92/3/Euratom "radioaktiivisella jätteellä" tarkoitetaan ainetta, joka sisältää radionuklideja tai joka on niiden saastuttama ja jolle ei ole käyttöä. Direktiiviä sovelletaan jäsenvaltioiden välisiin sekä yhteisöön ja yhteisöstä pois tapahtuviin radioaktiivisen jätteen siirtoihin, kun määrät ja pitoisuudet ylittävät 13 päivänä toukokuuta 1996 annetun neuvoston direktiivin 96/29/Euratom 3 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdassa asetetut rajat. Kyseisillä rajoilla varmistetaan perusnormit työntekijöiden ja väestön terveyden suojelemiseksi ionisoivasta säteilystä aiheutuvilta vaaroilta.

Direktiivin 92/3/Euratom mukaisesti radioaktiivisen jätteen siirrot ovat ennakkoluvan varaisia. Direktiivin 11 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädetään, että jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset eivät saa antaa lupaa siirroille valtioon, joka on neljännen AKT-ETY-yleissopimuksen osapuoli, mutta ei ole yhteisön jäsenvaltio, ottaen kuitenkin huomioon

14 artiklan. Yhteisö huolehtii siitä, että direktiivin 92/3/Euratom 11 artiklaa tarkistetaan koskemaan kaikkia tämän sopimuksen osapuolia, jotka eivät ole yhteisön jäsenvaltioita. Siihen asti yhteisö toimii ikään kuin edellä mainitut osapuolet kuuluisivat jo direktiivin soveltamisalaan.

Osapuolet tekevät kaikkensa vaarallisten jätteiden maan rajan ylittävien siirtojen ja käsittelyn valvontaa koskevan Baselin yleissopimuksen sekä siihen vuonna 1995 tehdyn muutoksen allekirjoittamiseksi ja ratifioimiseksi mahdollisimman pian päätöksen III/1 mukaisesti.

X JULISTUS

AKT-valtioiden julistus kaupasta ja ympäristöstä

AKT-valtiot ovat erittäin huolissaan ympäristöongelmista yleensä ja erityisesti vaarallisten jätteiden, ydinjätteiden ja muiden radioaktiivisten jätteiden rajat ylittävistä siirroista.

Tulkitessaan ja pannessaan täytäntöön sopimuksen 32 artiklan 1 kohdan d alakohdan määräyksiä AKT-valtiot ovat ilmaisseet päättäväisyytensä noudattaa vaarallisten jätteiden maan rajan ylittävien siirtojen ja käsittelyn valvontaa Afrikassa koskevassa Afrikan yhtenäisyysjärjestön (OAU) päätöslauselmassa olevia periaatteita ja määräyksiä (asiakirja AHG 182 (XXV)).

XI JULISTUS

Yhteinen julistus AKT-valtioiden kulttuuriperinnöstä

1. Osapuolet ilmaisevat yhteisen halunsa edistää kunkin AKT-valtion kulttuuriperinnön säilyttämistä ja vahvistamista kansainvälisellä, kahdenvälisellä ja yksityisellä tasolla sekä tämän sopimuksen yhteydessä.

2. Osapuolet tunnustavat tarpeen helpottaa AKT-valtioiden historioitsijoiden ja tutkijoiden mahdollisuuksia tutustua arkistoihin AKT-valtioiden kulttuuriperintöä koskevan tietojenvaihdon edistämiseksi.

3. Ne pitävät hyödyllisenä tarkoituksenmukaisten, erityisesti koulutuksen alalla järjestettävien toimien tukemista kulttuuriomaisuuden, -monumenttien ja -esineiden säilyttämiseksi, suojelemiseksi ja näytteille asettamiseksi, mukaan luettuna asianmukaisen lainsäädännön antaminen ja täytäntöönpano.

4. Ne korostavat, miten tärkeää on järjestää yhteistä kulttuurialan toimintaa sekä helpottaa AKT-valtioiden ja eurooppalaisten taiteilijoiden liikkuvuutta ja niiden kulttuureja ja sivilisaatioita ilmentävien kulttuuriesineiden vaihtoa kansojensa keskinäisen tuntemuksen ja solidaarisuuden vahvistamiseksi.

XII JULISTUS

AKT-valtioiden julistus kulttuuriomaisuuden palauttamisesta

AKT-valtiot kiirehtivät yhteisöä ja sen jäsenvaltioita, sikäli kuin nämä tunnustavat AKT-valtioiden oikeuden kulttuuri-identiteettiin, edistämään AKT-valtioista viedyn ja nyttemmin jäsenvaltioissa sijaitsevan kulttuuriomaisuuden palauttamista.

XIII JULISTUS

Yhteinen julistus tekijänoikeudesta

Osapuolet tunnustavat, että tekijänoikeussuojan edistäminen kuuluu erottamattomasti kulttuurialan yhteistyöhön, jonka tavoitteena on kaikkien inhimillisten ilmaisumuotojen vahvistaminen. Tekijänoikeussuoja on myös ennakkoedellytys tuotanto-, jakelu- ja julkaisutoiminnan tukemiselle ja kehittämiselle.

Näin ollen osapuolet pyrkivät osana kulttuurialan AKT–EY-yhteistyötä edistämään tekijänoikeuden ja lähioikeuksien kunnioittamista.

Tässä yhteydessä ja sopimuksessa vahvistettujen sääntöjen ja menettelyjen mukaisesti yhteisö voi tarjota rahoituksellista ja teknistä tukea tekijänoikeudesta tiedottamiseen, talouden toimijoiden kouluttamiseen kyseisten oikeuksien suojaamiseksi sekä kansallisen lainsäädännön laatimiseen oikeuksien suojaamiseksi nykyistä paremmin.

XIV JULISTUS

Yhteinen julistus alueellisesta yhteistyöstä ja syrjäisimmistä alueista (28 artikla)

Syrjäisimmillä alueilla tarkoitetaan Espanjan autonomista aluetta Kanarian saaria, Ranskan neljää merentakaista departementtia eli Guadeloupea, Guyanaa, Martiniquea ja Réunionia sekä Portugalin itsehallintoalueita Azoreita ja Madeiraa.

XV JULISTUS

Yhteinen julistus sopimukseen liittymisestä

Kolmannen maan liittyminen tähän sopimukseen tapahtuu AKT-valtioiden ryhmän marraskuussa 1992 muutetussa Georgetownin sopimuksessa vahvistamien, sopimuksen 1 artiklan määräysten ja 2 artiklan tavoitteiden mukaisesti.

XVI JULISTUS

Yhteinen julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen neljännessä osassa tarkoitettujen maiden ja alueiden liittymisestä sopimukseen

Yhteisö ja AKT-valtiot ovat valmiita sallimaan Euroopan yhteisön perustamissopimuksen neljännessä osassa tarkoitettujen, itsenäistyneiden maiden ja alueiden liittymisen tähän sopimukseen, jos ne haluavat edelleen ylläpitää suhteitaan yhteisöön tässä muodossa.

XVII JULISTUS

Yhteinen julistus sopimuksen 66 artiklasta (velkahelpotus)

Osapuolet sopivat noudattavansa seuraavia periaatteita:

a) Osapuolet pyrkivät pitkällä aikavälillä parantamaan voimakkaasti velkaantuneita köyhiä maita koskevaa aloitetta sekä edistämään AKT-valtioille myönnettävän velkahelpotuksen syventämistä, laajentamista ja nopeuttamista.

b) Osapuolet pyrkivät myös luomaan ja ottamaan käyttöön tukimekanismeja niiden AKT-valtioiden velan vähentämiseksi, jotka toistaiseksi eivät kuulu voimakkaasti velkaantuneita köyhiä maita koskevan aloitteen piiriin.

XVIII JULISTUS

EU:n julistus rahoituspöytäkirjasta

Yhdeksännen Euroopan kehitysrahaston (EKR) 13 500 miljoonan euron kokonaismäärästä 12 500 miljoonaa euroa on käytettävissä heti, kun rahoituspöytäkirja tulee voimaan. Jäljelle jäävät 1 000 miljoonaa euroa vapautetaan rahoituspöytäkirjan 7 kohdassa tarkoitetun, vuonna 2004 tehtävän arvioinnin perusteella.

Uusien rahoituslähteiden tarvetta arvioitaessa otetaan täysimääräisesti huomioon tämä arviointi samoin kuin päivämäärä, jonka jälkeen yhdeksännen EKR:n varoja ei sidota.

XIX JULISTUS

Neuvoston ja komission julistus ohjelmointimenettelystä

Yhteisö ja sen jäsenvaltiot vakuuttavat olevansa sitoutuneita ohjelmointimenettelyn uudistamisesta tehtyyn sopimukseen yhdeksännestä EKR:stä rahoitettavan avun täytäntöönpanemiseksi.

Tässä yhteydessä yhteisö ja sen jäsenvaltiot pitävät asianmukaisesti täytäntöönpantua tarkistusmekanismia onnistuneen ohjelmoinnin tärkeimpänä välineenä. Tarkistusprosessilla, jolla on sovittu säänneltävän yhdeksännen EKR:n täytäntöönpanoa, varmistetaan ohjelmoinnin jatkuvuus, samalla kun se tekee mahdolliseksi mukauttaa säännöllisesti maakohtaista tukistrategiaa asianomaisen AKT-valtion tarpeissa ja suoriutumisessa tapahtuvien muutosten huomioon ottamiseksi.

Jotta uudistuksesta saatavat hyödyt olisivat täysimääräisiä ja jotta voitaisiin varmistaa ohjelmointimenettelyn tehokkuus, yhteisö ja sen jäsenvaltiot vahvistavat poliittisen sitoutumisensa seuraaviin periaatteisiin:

Tarkistukset on mahdollisuuksien mukaan toteutettava asianomaisessa AKT-valtiossa. Tämä ei tarkoita sitä, etteivätkö jäsenvaltiot tai komission pääyksiköt voisi tarvittaessa seurata ohjelmointimenettelyä ja osallistua siihen.

Tarkistusten loppuunsaattamiselle asetettuja määräaikoja noudatetaan.

Tarkistukset eivät saa olla ohjelmointimenettelyn irrallinen osa. Ne on nähtävä hallintavälineenä, jonka avulla kootaan tulojen ja menojen kansallisen hyväksyjän ja komission lähetystön päällikön välillä säännöllisesti (kuukausittain) käytävän vuoropuhelun tulokset.

Tarkistukset eivät saa lisätä kummankaan asianomaisen osapuolen hallinnollista työtaakkaa. Ohjelmointimenettelyyn liittyvissä menettelytapa- ja raportointivaatimuksissa on sen vuoksi noudatettava kurinalaisuutta. Tätä varten tullaan jäsenvaltioiden ja komission asemaa päätöksentekomenettelyssä tarkistamaan ja mukauttamaan.

XX JULISTUS

Yhteinen julistus vientitulojen vaihtelun vaikutuksista haavoittuville pienille AKT-valtioille, AKT-saarivaltioille ja AKT-sisämaavaltioille

Osapuolet panevat merkille AKT-valtioiden huolen siitä, että vientitulojen vaihtelusta kärsiville maille annettavaa ylimääräistä tukea koskevat yksityiskohtaiset säännöt eivät välttämättä takaa riittävää tukea haavoittuville pienille AKT-valtioille, AKT-saarivaltioille ja AKT-sisämaavaltioille, joiden vientitulot ovat epävakaat.

Tukimekanismin toisesta toimintavuodesta lähtien ja yhden tai useamman vaikeuksissa olevan AKT-valtion pyynnöstä osapuolet sopivat tarkastelevansa tuen yksityiskohtaisia sääntöjä komission ehdotuksen perusteella uudelleen ja tarvittaessa kyseisten vaihtelujen vaikutusten korjaamiseksi.

XXI JULISTUS

Yhteisön julistus liitteessä IV olevasta 3 artiklasta

Liitteessä IV olevassa 3 artiklassa tarkoitettu ohjeellisen määrän ilmoittaminen ei koske niitä AKT-valtioita, joiden kanssa tehtävän yhteistyön yhteisö on keskeyttänyt.

XXII JULISTUS

Yhteinen julistus liitteessä V olevan 1 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetuista maataloustuotteista

Osapuolet ovat panneet merkille, että yhteisö aikoo toteuttaa liitteessä mainitut toimenpiteet, jotka vahvistetaan sopimuksen allekirjoituspäivänä, myöntääkseen AKT-valtioille 1 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetun etuuskohtelun tiettyjen maataloustuotteiden ja valmistettujen tuotteiden osalta.

Ne ovat panneet merkille, että yhteisö aikoo ilmoituksensa mukaisesti toteuttaa kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että asianomaiset maatalousalan asetukset annetaan hyvissä ajoin ja että ne tulevat mahdollisuuksien mukaan voimaan samaan aikaan kuin välivaiheen järjestelyt, jotka otetaan käyttöön sen jälkeen, kun Loméssa 15 päivänä joulukuuta 1989 allekirjoitetun neljännen AKT–EY-yleissopimuksen jatkosopimus on allekirjoitettu.

AKT-valtioista peräisin oleviin maataloustuotteisiin ja elintarvikkeisiin sovellettava etuuskohtelu

01 ELÄVÄT ELÄIMET

0101 ELÄVÄT HEVOSET, AASIT, MUULIT JA MUULIAASIT

0101 vapautus

0102 ELÄVÄT NAUTAELÄIMET

01029005 alennus 100 % arvotullista
01029021 alennus 100 % arvotullista
01029029 alennus 100 % arvotullista
01029041 alennus 100 % arvotullista
01029049 alennus 100 % arvotullista
01029051 alennus 100 % arvotullista
01029059 alennus 100 % arvotullista
01029061 alennus 100 % arvotullista
01029069 alennus 100 % arvotullista
01029071 alennus 100 % arvotullista
01029079 alennus 100 % arvotullista

0103 ELÄVÄT SIAT

01039110 alennus 16 %
01039211 alennus 16 %
01039219 alennus 16 %

0104 ELÄVÄT LAMPAAT JA VUOHET

01041030 alennus 100 % tullista kiintiön rajoissa (lk 1)
01041080 alennus 100 % tullista kiintiön rajoissa (lk 1)
01042010 vapautus
01042090 alennus 100 % tullista kiintiön rajoissa (lk 1)

0105 ELÄVÄ SIIPIKARJA ELI KANAT, ANKAT, HANHET, KALKKUNAT JA HELMIKANAT

0105 alennus 16 %

0106 MUUT ELÄVÄT ELÄIMET (LUKUUN OTTAMATTA HEVOSIA, AASEJA, MUULEJA, MUULIAASEJA, NAUTAELÄIMIÄ, SIKOJA, LAMPAITA, VUOHIA, SIIPIKARJAA, KALAA, ÄYRIÄISIÄ, NILVIÄISIÄ JA MUITA VEDESSÄ ELÄVIÄ SELKÄRANGATTOMIA, MIKRO-ORGANISMIVILJELMIÄ JNE.)

0106 vapautus

02	LIHA JA MUUT SYÖTÄVÄT ELÄIMENOSAT	
	0201	NAUDANLIHA, TUORE TAI JÄÄHDYTETTY
	0201	alennus 100 % arvotullista (1)
	0202	NAUDANLIHA, JÄÄDYTETTY
	0202	alennus 100 % arvotullista (1)
	0203	SIANLIHA, TUORE, JÄÄHDYTETTY TAI JÄÄDYTETTY
	02031110	kiintiön rajoissa (lk 7) alennus 50 %
	02031190	vapautus
	02031211	kiintiön rajoissa (lk 7) alennus 50 %
	02031219	kiintiön rajoissa (lk 7) alennus 50 %
	02031290	vapautus
	02031911	kiintiön rajoissa (lk 7) alennus 50 %
	02031913	kiintiön rajoissa (lk 7) alennus 50 %
	02031915	kiintiön rajoissa (lk 7) alennus 50 %
ex	02031955	kiintiön rajoissa (lk 7) alennus 50 % (lukuun ottamatta sisäfileetä erikseen tullattuna)
	02031959	kiintiön rajoissa (lk 7) alennus 50 %
	02031990	vapautus
	02032110	kiintiön rajoissa (lk 7) alennus 50 %
	02032190	vapautus
	02032211	kiintiön rajoissa (lk 7) alennus 50 %
	02032219	kiintiön rajoissa (lk 7) alennus 50 %
	02032290	vapautus
	02032911	kiintiön rajoissa (lk 7) alennus 50 %
	02032913	kiintiön rajoissa (lk 7) alennus 50 %
	02032915	kiintiön rajoissa (lk 7) alennus 50 %
ex	02032955	kiintiön rajoissa (lk 7) alennus 50 % (lukuun ottamatta sisäfileetä erikseen tullattuna)
	02032959	kiintiön rajoissa (lk 7) alennus 50 %
	02032990	vapautus
	0204	LAMPAAN- JA VUOHENLIHA, TUORE, JÄÄHDYTETTY TAI JÄÄDYTETTY
	0204	alennus 100 % arvotullista; kesyä lammasta: kiintiön rajoissa (kiintiö 2) alennus 65 % paljoustullista; muuta lajia: kiintiön rajoissa (kiintiö 1) alennus 100 % paljoustullista
	0205	HEVOSEN- , AASIN-, MUULIN- JA MUULIAASINLIHA, TUORE, JÄÄHDYTETTY TAI JÄÄDYTETTY
	0205	vapautus
	0206	NAUDAN, SIAN, LAMPAAN, VUOHEN, HEVOSEN, AASIN, MUULIN JA MUULIAASIN MUUT SYÖTÄVÄT OSAT, TUOREET, JÄÄHDYTETYT TAI JÄÄDYTETYT

02061091	vapautus
02061095	alennus 100 % arvotullista (1)
02061099	vapautus
020621	vapautus
020622	vapautus
02062991	alennus 100 % arvotullista (1)
02062999	vapautus
02063021	kiintiön rajoissa (lk 7) alennus 50 %
02063031	kiintiön rajoissa (lk 7) alennus 50 %
02063090	vapautus
02064191	kiintiön rajoissa (lk 7) alennus 50 %
02064199	vapautus
02064991	kiintiön rajoissa (lk 7) alennus 50 %
02064999	vapautus
020680	vapautus
020690	vapautus
0207	SIIPIKARJAN ELI KANAN, ANKAN, HANHEN, KALKKUNAN JA HELMIKANAN LIHA JA MUUT SYÖTÄVÄT OSAT, TUOREET, JÄÄHDYTETYT TAI JÄÄDYTETYT
0207	kiintiön rajoissa (lk 3) alennus 65 %
0208	KANIN, JÄNIKSEN, KYYHKYJEN JA MUIDEN ELÄINTEN LIHA JA MUUT SYÖTÄVÄT ELÄIMENOSAT, MUUALLE KUULUMATTOMAT, TUOREET, JÄÄHDYTETYT TAI JÄÄDYTETYT
0208	vapautus
0209	SIANSILAVA VAILLA LIHASKUDOSTA, SIANRASVA SEKÄ SIIPIKARJANRASVA, SULATTAMATTOMAT TAI MUUTOIN EROTTAMATTOMAT, TUOREET, JÄÄHDYTETYT, JÄÄDYTETYT, SUOLATUT, SUOLAVEDESSÄ, KUIVATUT TAI SAVUSTETUT
02090011	kiintiön rajoissa (lk 7) alennus 50 %
02090019	kiintiön rajoissa (lk 7) alennus 50 %
02090030	kiintiön rajoissa (lk 7) alennus 50 %
02090090	alennus 16 %
0210	LIHA JA MUUT SYÖTÄVÄT ELÄIMENOSAT, SUOLATUT, SUOLAVEDESSÄ, KUIVATUT TAI SAVUSTETUT; LIHASTA TAI MUISTA ELÄIMENOSISTA VALMISTETTU SYÖTÄVÄ JAUHO JA JAUHE
02101111	kiintiön rajoissa (lk 7) alennus 50 %
02101119	kiintiön rajoissa (lk 7) alennus 50 %
02101131	kiintiön rajoissa (lk 7) alennus 50 %
02101139	kiintiön rajoissa (lk 7) alennus 50 %
02101190	vapautus
02101211	kiintiön rajoissa (lk 7) alennus 50 %
02101219	kiintiön rajoissa (lk 7) alennus 50 %
02101290	vapautus
02101910	kiintiön rajoissa (lk 7) alennus 50 %

02101920	kiintiön rajoissa (lk 7) alennus 50 %
02101930	kiintiön rajoissa (lk 7) alennus 50 %
02101940	kiintiön rajoissa (lk 7) alennus 50 %
02101951	kiintiön rajoissa (lk 7) alennus 50 %
02101959	kiintiön rajoissa (lk 7) alennus 50 %
02101960	kiintiön rajoissa (lk 7) alennus 50 %
02101970	kiintiön rajoissa (lk 7) alennus 50 %
02101981	kiintiön rajoissa (lk 7) alennus 50 %
02101989	kiintiön rajoissa (lk 7) alennus 50 %
02101990	vapautus
021020	alennus 100 % arvotullista
02109010	vapautus
02109011	alennus 100 % arvotullista; kesyä lammasta: kiintiön rajoissa (kiintiö 2) alennus 65 % paljoustullista; muuta lajia: kiintiön rajoissa (kiintiö 1) alennus 100 % paljoustullista
02109019	alennus 100 % arvotullista; kesyä lammasta: kiintiön rajoissa (kiintiö 2) alennus 65 % paljoustullista; muuta lajia: kiintiön rajoissa (kiintiö 1) alennus 100 % paljoustullista
02109021	vapautus
02109029	vapautus
02109031	kiintiön rajoissa (lk 7) alennus 50 %
02109039	kiintiön rajoissa (lk 7) alennus 50 %
02109041	alennus 100 % arvotullista
02109049	vapautus
02109060	vapautus
02109071	alennus 16 %
02109079	alennus 16 %
02109080	vapautus
02109090	alennus 100 % arvotullista

03 KALAT SEKÄ ÄYRIÄISET, NILVIÄISET JA MUUT VEDESSÄ ELÄVÄT SELKÄRANGATTOMAT

03 vapautus

04 MAITO JA MEIJERITUOTTEET; LINNUNMUNAT; LUONNONHUNAJA; MUUALLE KUULUMATTOMAT ELÄINPERÄISET SYÖTÄVÄT TUOTTEET

0401 MAITO JA KERMA, TIIVISTÄMÄTÖN JA LISÄTTYÄ SOKERIA TAI MUUTA MAKEUTUSAINETTA SISÄLTÄMÄTÖN

0401 alennus 16 %

0402 MAITO JA KERMA, TIIVISTETTY TAI LISÄTTYÄ SOKERIA TAI MUUTA MAKEUTUSAINETTA SISÄLTÄVÄ

0402 kiintiön rajoissa (lk 5) alennus 65 %

0403	KIRNUPIIMÄ, JUOKSETETTU MAITO JA KERMA, JOGURTTI, KEFIIRI JA MUU KÄYNYT TAI HAPATETTU MAITO JA KERMA, MYÖS TIIVISTETTY TAI MAUSTETTU TAI LISÄTTYÄ SOKERIA TAI MUUTA MAKEUTUSAINETTA, HEDELMÄÄ, PÄHKINÄÄ TAI KAAKAOTA SISÄLTÄVÄ
04031011	alennus 16 %
04031013	alennus 16 %
04031019	alennus 16 %
04031031	alennus 16 %
04031033	alennus 16 %
04031039	alennus 16 %
04031051	alennus 100 % arvotullista
04031053	alennus 100 % arvotullista
04031059	alennus 100 % arvotullista
04031091	alennus 100 % arvotullista
04031093	alennus 100 % arvotullista
04031099	alennus 100 % arvotullista
04039011	alennus 16 %
04039013	alennus 16 %
04039019	alennus 16 %
04039031	alennus 16 %
04039033	alennus 16 %
04039039	alennus 16 %
04039051	alennus 16 %
04039053	alennus 16 %
04039059	alennus 16 %
04039061	alennus 16 %
04039063	alennus 16 %
04039069	alennus 16 %
04039071	alennus 100 % arvotullista
04039073	alennus 100 % arvotullista
04039079	alennus 100 % arvotullista
04039091	alennus 100 % arvotullista
04039093	alennus 100 % arvotullista
04039099	alennus 100 % arvotullista
0404	HERA, MYÖS TIIVISTETTY TAI LISÄTTYÄ SOKERIA TAI MUUTA MAKEUTUSAINETTA SISÄLTÄVÄ; MUUALLE KUULUMATTOMAT MAIDON LUONNOLLISISTA AINEOSISTA KOOSTUVAT TUOTTEET, MYÖS SOKERIA TAI MUUTA MAKEUTUSAINETTA SISÄLTÄVÄT
0404	alennus 16 %
0405	VOI JA MUUT MAITORASVAT
0405	alennus 16 %
0406	JUUSTO JA JUUSTOAINE
0406	kiintiön rajoissa (lk 6) alennus 65 %

0407 KUORELLISET LINNUNMUNAT, TUOREET, SÄILÖTYT TAI KEITETYT

04070011 alennus 16 %
04070019 alennus 16 %
04070030 alennus 16 %
04070090 vapautus

0408 KUORETTOMAT LINNUNMUNAT JA MUNANKELTUAINEN, TUOREET, KUIVATUT, HÖYRYSSÄ TAI VEDESSÄ KEITETYT, MUOTOILLUT, JÄÄDYTETYT TAI MUULLA TAVALLA SÄILÖTYT, MYÖS LISÄTTYÄ SOKERIA TAI MUUTA MAKEUTUSAINETTA SISÄLTÄVÄT

04081180 alennus 16 %
04081981 alennus 16 %
04081989 alennus 16 %
04089180 alennus 16 %
04089980 alennus 16 %

0409 LUONNONHUNAJA

0409 vapautus

0410 KILPIKONNANMUNAT, LINNUNPESÄT JA MUUT ELÄINPERÄISET SYÖTÄVÄT TUOTTEET, MUUALLE KUULUMATTOMAT

0410 vapautus

05 MUUALLE KUULUMATTOMAT ELÄINPERÄISET TUOTTEET

05 vapautus

06 ELÄVÄT PUUT JA MUUT ELÄVÄT KASVIT; SIPULIT, JUURET JA NIIDEN KALTAISET TUOTTEET; LEIKKOKUKAT JA LEIKKOVIHREÄ

06 vapautus

07 KASVIKSET SEKÄ TIETYT SYÖTÄVÄT KASVIT, JUURET JA MUKULAT

0701 TUOREET TAI JÄÄHDYTETYT PERUNAT

0701 vapautus

0702 TUOREET TAI JÄÄHDYTETYT TOMAATIT

0702 tomaatit, muut kuin kirsikkatomaatit 15.11.–30.4.: alennus 60 % arvotullista kiintiön rajoissa (kiintiö 13a);
kirsikkatomaatit 15.11.–30.4.: alennus 100 % arvotullista kiintiön rajoissa (kiintiö 13b)

	0703	TUOREET TAI JÄÄHDYTETYT KEPA-, SALOTTI-, VALKO- JA PURJOSIPULIT SEKÄ MUUT ALLIUM-SUKUISET KASVIKSET
	07031019	alennus 15 % 16.5.–31.1. , vapautus 1.2.–15.5.
	07031090	alennus 16 %
	070320	alennus 15 % 1.6.–31.1. , vapautus 1.2.–31.5.
	070390	alennus 16 %
	0704	TUORE TAI JÄÄHDYTETTY KERÄKAALI, KUKKAKAALI, KYSSÄKAALI JA LEHTIKAALI SEKÄ NIIDEN KALTAINEN BRASSICA-SUKUINEN SYÖTÄVÄ KAALI
	070410	alennus 16 %
	070420	alennus 16 %
	07049010	alennus 16 %
	07049090	kiinankaali: alennus 15 % 1.1.–30.10. , vapautus 1.11.–31.12. ; muut kaalit: alennus 16 %
	0705	TUOREET TAI JÄÄHDYTETYT SALAATIT (*LACTUCA SATIVA*) SEKÄ SIKURIT JA ENDIIVIT (*CICHORIUM SPP.*)
	070511	jääsalaatti: alennus 15 % 1.11.–30.6. , vapautus 1.7.–31.10.; muut salaatit: alennus 16 %
	070519	alennus 16 %
	070521	alennus 16 %
	070529	alennus 16 %
	0706	TUOREET TAI JÄÄHDYTETYT PORKKANAT, NAURIIT, PUNAJUURET, KAURAJUURET, MUKULASELLERIT, RETIISIT JA RETIKAT SEKÄ NIIDEN KALTAISET SYÖTÄVÄT JUURET
	070610	porkkanat: alennus 15 % 1.4.–31.12., vapautus 1.1.–31.3.; nauriit: alennus 16 %
	07069005	alennus 16 %
	07069011	alennus 16 %
	07069017	alennus 16 %
	07069030	vapautus
ex	07069090	punajuuret ja retiisit (*Raphanus sativus*): vapautus
	0707	TUOREET TAI JÄÄHDYTETYT KURKUT
ex	07070005	pienet talvikurkut 1.11.–15.5.: alennus 100 % arvotullista; talvikurkut, muut kuin pienet: alennus 16 % arvotullista
	07070090	alennus 16 %
	0708	TUOREET TAI JÄÄHDYTETYT PALKOKASVIT, MYÖS SILVITYT
	0708	vapautus

0709	MUUT TUOREET TAI JÄÄHDYTETYT KASVIKSET
070910	alennus 15% 1.1.–30.9. , alennus 100 % arvotullista 1.10.–31.12.
070920	alennus 15% 1.2.–14.8. , alennus 40 % du 16.1.–31.1., vapautus 15.8.-15.1.
070930	vapautus
070940	vapautus
07095110	alennus 16 %
07095130	alennus 16 %
07095150	alennus 16 %
07095190	vapautus
070952	alennus 16 %
070960	vapautus
070970	alennus 16 %
07099010	alennus 16 %
07099020	alennus 16 %
07099040	alennus 16 %
07099050	alennus 16 %
07099060	alennus 1,81 euroa/t
07099070	alennus 100 % arvotullista
07099090	vapautus
0710	JÄÄDYTETYT KASVIKSET (MYÖS HÖYRYSSÄ TAI VEDESSÄ KEITETYT)
071010	vapautus
071021	vapautus
071022	vapautus
071029	vapautus
071030	vapautus
071040	alennus 100 % arvotullista
07108051	vapautus
07108059	vapautus
07108061	vapautus
07108069	vapautus
07108070	vapautus
07108080	vapautus
07108085	vapautus
07108095	vapautus
071090	vapautus
0711	KASVIKSET, VÄLIAIKAISESTI (ESIM. RIKKIDIOKSIDIKAASULLA TAI SUOLAVEDESSÄ, RIKKIHAPOKE- TAI MUUSSA SÄILÖNTÄLIUOKSESSA) SÄILÖTTYINÄ, MUTTA SIINÄ TILASSA VÄLITTÖMÄÄN KULUTUKSEEN SOVELTUMATTOMINA
071110	vapautus
071130	vapautus
071140	vapautus
07119010	vapautus
07119030	alennus 100 % arvotullista
07119040	vapautus
07119060	vapautus

	07119070	vapautus
	07119090	vapautus
	0712	KUIVATUT KASVIKSET, MYÖS PALOITELLUT, VIIPALOIDUT, ROUHITUT TAI JAUHETUT, MUTTA EI ENEMPÄÄ VALMISTETUT
	071220	vapautus
	071230	vapautus
	07129005	vapautus
	07129019	alennus 1,81 euroa/t
	07129030	vapautus
	07129050	vapautus
ex	07129090	vapautus lukuun ottamatta oliiveja
	0713	KUIVATTU, SILVITTY PALKOVILJA, MYÖS KALVOTON TAI HALKAISTU
	0713	vapautus
	0714	MANIOKKI- (KASSAVA-), ARROW- JA SALEPJUURET, MAA-ARTISOKAT, BATAATIT JA NIIDEN KALTAISET RUNSAASTI TÄRKKELYSTÄ TAI INULIINIA SISÄLTÄVÄT JUURET JA MUKULAT, TUOREET, JÄÄHDYTETYT, JÄÄDYTETYT TAI KUIVATUT, MYÖS PALOITELLUT TAI PELLETEIKSI VALMISTETUT; SAAGOYDIN
	07141010	alennus 8,38 euroa/t
	07141091	vapautus
	07141099	alennus 6,19 euroa/t
	071420	vapautus
	07149011	vapautus
	07149019	alennus 6,19 euroa/t ; arrowjuuri: vapautus
	07149090	vapautus
08	SYÖTÄVÄT HEDELMÄT JA PÄHKINÄT; SITRUSHEDELMIEN JA MELONIN KUORET	
	0801	TUOREET TAI KUIVATUT KOOKOS-, PARA- JA CASHEWPÄHKINÄT, MYÖS KUORETTOMAT
	0801	vapautus
	0802	MUUT TUOREET TAI KUIVATUT PÄHKINÄT, MYÖS KUORETTOMAT (LUKUUN OTTAMATTA KOOKOS-, PARA- JA CASHEWPÄHKINÖITÄ)
	08021190	alennus 16 %
	08021290	alennus 16 %
	080221	alennus 16 %
	080222	alennus 16 %
	080231	vapautus

	080232	vapautus
	080240	alennus 16 %
	080250	vapautus
	080290	vapautus
	0803	TUOREET TAI KUIVATUT BANAANIT, MYÖS JAUHOBANAANIT
	08030011	vapautus
	08030019	Yhteisön banaanintuontijärjestelmää ollaan parhaillaan tarkistamassa. Osapuolet sopivat AKT-valtioiden banaanien aiheellisesta etuuskohtelusta yhteisön tulevan banaanintuontijärjestelmän yhteydessä.
	08030090	vapautus
	0804	TUOREET TAI KUIVATUT TAATELIT, VIIKUNAT, ANANAKSET, AVOKADOT, GUAVAT, MANGOT JA MANGOSTANIT
	080410	vapautus
	08042010	vapautus 1.11.–30.4. enimmäismäärän asettamissa rajoissa (enimmäismäärä 3)
	08042090	vapautus
	080430	vapautus
	080440	vapautus
	080450	vapautus
	0805	TUOREET TAI KUIVATUT SITRUSHEDELMÄT
	080510	alennus 80 % arvotullista; viitemäärän puitteissa (vm 1) 15.5.-30.9. alennus 100 % arvotullista (4)
	080520	alennus 80 % arvotullista; viitemäärän puitteissa (vm 2) 15.5.-30.9. alennus 100 % arvotullista (4)
	08053090	vapautus
	080540	vapautus
	080590	vapautus
	0806	TUOREET TAI KUIVATUT VIINIRYPÄLEET
ex	08061010	kivettömät syötäviksi tarkoitetut viinirypäleet: kiintiön rajoissa (kiintiö 14) 1.12.–31.1. vapautus; viitemäärän puitteissa (vm 3) 1.2.-31.3. vapautus (4) 1.2.–31.3. vapautus (4)
	080620	vapautus
	0807	TUOREET MELONIT (MYÖS VESIMELONIT) JA PAPAIJAT
	0807	vapautus
	0808	TUOREET OMENAT, PÄÄRYNÄT JA KVITTENIT
	080810	kiintiön rajoissa (lk 15) alennus 50 % arvotullista
	08082010	kiintiön rajoissa (lk 16) alennus 65 % arvotullista
	08082050	kiintiön rajoissa (lk 16) alennus 65 % arvotullista
	08082090	alennus 16 %

0809	TUOREET APRIKOOSIT, KIRSIKAT, PERSIKAT (MYÖS NEKTARIINIT), LUUMUT JA ORATUOMENMARJAT
080910	1.5.–31.8. alennus 15 % arvotullista, 1.9.–30.4. vapautus
08092005	1.11.–31.3. : vapautus
080930	1.4.–30.11. alennus 15 % arvotullista, 1.12.–31.3. vapautus
08094005	1.4.–14.12. alennus 15 % arvotullista, 15.12.–31.3. vapautus
08094090	vapautus
0810	MUUALLE KUULUMATTOMAT TUOREET MANSIKAT, VADELMAT, KARHUNVATUKAT, MUSTA-, VALKO- JA PUNAHERUKAT, KARVIAISET JA MUUT SYÖTÄVÄT HEDELMÄT
08101005	kiintiön rajoissa (lk 17) 1.11.–9.2. vapautus
08101080	kiintiön rajoissa (lk 17) 1.11.–29.2. vapautus
081020	alennus 16 %
081030	alennus 16 %
08104030	vapautus
08104050	tulli = 3 %
08104090	tulli = 5 %
081090	vapautus
0811	JÄÄDYTETYT HEDELMÄT JA PÄHKINÄT, KEITTÄMÄTTÖMÄT TAI VEDESSÄ TAI HÖYRYSSÄ KEITETYT, MYÖS LISÄTTYÄ SOKERIA TAI MUUTA MAKEUTUSAINETTA SISÄLTÄVÄT
08111011	alennus 100 % arvotullista
08111019	vapautus
08111090	vapautus
08112011	alennus 100 % arvotullista
08112019	vapautus
08112031	vapautus
08112039	vapautus
08112051	vapautus
08112059	vapautus
08112090	vapautus
08119011	alennus 100 % arvotullista
08119019	alennus 100 % arvotullista
08119031	vapautus
08119039	vapautus
08119050	vapautus
08119070	vapautus
08119075	vapautus
08119080	vapautus
08119085	vapautus
08119095	vapautus

0812	HEDELMÄT JA PÄHKINÄT, VÄLIAIKAISESTI (ESIM. RIKKIDIOKSIDIKAASULLA TAI SUOLAVEDESSÄ, RIKKIHAPOKE- TAI MUUSSA SÄILÖNTÄLIUOKSESSA) SÄILÖTTYINÄ, MUTTA SIINÄ TILASSA VÄLITTÖMÄÄN KULUTUKSEEN SOVELTUMATTOMINA
081210	vapautus
081220	vapautus
08129010	vapautus
08129020	vapautus
08129030	vapautus
08129040	vapautus
08129050	vapautus
08129060	vapautus
08129070	vapautus
08129095	vapautus
0813	KUIVATUT APRIKOOSIT, LUUMUT, OMENAT, PERSIKAT, PÄÄRYNÄT, PAPAIJAT, TAMARINDIT JA MUUT HEDELMÄT, MUUALLE KUULUMATTOMAT; PÄHKINÖIDEN JA/TAI KUIVATTUJEN HEDELMIEN SEKOITUKSET
0813	vapautus
0814	SITRUSHEDELMIEN JA MELONIN (MYÖS VESIMELONIN) KUORET, TUOREET, JÄÄDYTETYT, KUIVATUT TAI VÄLIAIKAISESTI SUOLAVEDESSÄ, RIKKIHAPOKE- TAI MUUSSA SÄILÖNTÄLIUOKSESSA SÄILÖTTYINÄ
0814	vapautus
09	KAHVI, TEE, MATE JA MAUSTEET
09	vapautus
10	VILJA
1001	VEHNÄ SEKÄ VEHNÄN JA RUKIIN SEKAVILJA
100110	kiintiön rajoissa (lk 10) alennus 50 %
10019010	vapautus
10019091	kiintiön rajoissa (lk 10) alennus 50 %
10019099	kiintiön rajoissa (lk 10) alennus 50 %
1002	RUIS
1002	kiintiön rajoissa (lk 10) alennus 50 %
1003	OHRA
1003	kiintiön rajoissa (lk 10) alennus 50 %

1004	KAURA
1004	kiintiön rajoissa (lk 10) alennus 50 %
1005	MAISSI
10051090	alennus 1,81 euroa/t
100590	alennus 1,81 euroa/t
1006	RIISI
10061010	vapautus
10061021	kiintiön rajoissa (lk 11) alennus 65 % ja 4,34 euroa/t (2)
10061023	kiintiön rajoissa (lk 11) alennus 65 % ja 4,34 euroa /t (2)
10061025	kiintiön rajoissa (lk 11) alennus 65 % ja 4,34 euroa /t (2)
10061027	kiintiön rajoissa (lk 11) alennus 65 % ja 4,34 euroa/t (2)
10061092	kiintiön rajoissa (lk 11) alennus 65 % ja 4,34 euroa/t (2)
10061094	kiintiön rajoissa (lk 11) alennus 65 % ja 4,34 euroa/t (2)
10061096	kiintiön rajoissa (lk 11) alennus 65 % ja 4,34 euroa/t (2)
10061098	kiintiön rajoissa (lk 11) alennus 65 % ja 4,34 euroa/t (2)
100620	kiintiön rajoissa (lk 11) alennus 65 % ja 4,34 euroa/t (2)
100630	kiintiön rajoissa (lk 11) alennus 16,78 euroa/t, jonka jälkeen alennus 65 % ja 6,52 euroa/t (2)
100640	kiintiön rajoissa (lk 12) alennus 65 % ja 3,62 euroa/t (2)
1007	DURRA
1007	alennus 60 % enimmäismäärän asettamissa rajoissa (enimmäismäärä 3) (3)
1008	TATTARI, HIRSSI JA KANARIANSIEMENET; MUU VILJA (LUKUUN OTTAMATTA VEHNÄÄ SEKÄ VEHNÄN JA RUKIIN SEKAVILJAA, RUISTA, OHRAA, KAURAA, MAISSIA, RIISIÄ JA DURRAA)
100810	kiintiön rajoissa (lk 10) alennus 50 %
100820	alennus 100 % enimmäismäärän asettamissa rajoissa (enimmäismäärä 2) (3)
100890	kiintiön rajoissa (lk 10) alennus 50 %

11 MYLLYTEOLLISUUSTUOTTEET; MALTAAT; TÄRKKELYS; INULIINI; VEHNÄGLUTEENI

1101	HIENOT VEHNÄJAUHOT SEKÄ VEHNÄN JA RUKIIN SEKAJAUHOT
1101	alennus 16 %
1102	MUUT HIENOT VILJAJAUHOT KUIN VEHNÄJAUHOT TAI VEHNÄN JA RUKIIN SEKAJAUHOT
110210	alennus 16 %
11022010	alennus 7,3 euroa/t

11022090	alennus 3,6 euroa/t
110230	alennus 3,6 euroa/t
11029010	alennus 7,3 euroa/t
11029030	alennus 7,3 euroa/t
11029090	alennus 3,6 euroa/t

1103 VILJAROUHEET, KARKEAT VILJAJAUHOT JA VILJAPELLETIT

110311	alennus 16 %
110312	alennus 7,3 euroa/t
11031310	alennus 7,3 euroa/t
11031390	alennus 3,6 euroa/t
110314	alennus 3,6 euroa/t
11031910	alennus 7,3 euroa/t
11031930	alennus 7,3 euroa/t
11031990	alennus 3,6 euroa/t
110321	alennus 7,3 euroa/t
11032910	alennus 7,3 euroa/t
11032920	alennus 7,3 euroa/t
11032930	alennus 7,3 euroa/t
11032940	alennus 7,3 euroa/t
11032950	alennus 3,6 euroa/t
11032990	alennus 3,6 euroa/t

1104 MUULLA TAVOIN KÄSITELLYT VILJANJYVÄT (ESIM. KUORITUT, VALSSATUT, HIUTALEIKSI VALMISTETUT, PYÖRISTETYT, LEIKATUT TAI KARKEASTI ROUHITUT); VILJANJYVIEN ALKIOT, KOKONAISET, VALSSATUT, HIUTALEIKSI VALMISTETUT TAI JAUHETUT (LUKUUN OTTAMATTA HIENOJA VILJAJAUHOJA, ESIKUORITTUA, OSITTAIN TAI KOKONAAN HIOTTUA RIISIÄ JA RIKKOUTUNUTTA RIISIÄ)

11041110	alennus 3,6 euroa/t
11041190	alennus 7,3 euroa/t
11041210	alennus 3,6 euroa/t
11041290	alennus 7,3 euroa/t
110419	alennus 7,3 euroa/t
11042110	alennus 3,6 euroa/t
11042130	alennus 3,6 euroa/t
11042150	alennus 7,3 euroa/t
11042190	alennus 3,6 euroa/t
11042199	alennus 3,6 euroa/t
110422	alennus 3,6 euroa/t
110423	alennus 3,6 euroa/t
110429	alennus 3,6 euroa/t
110430	alennus 7,3 euroa/t

1105 PERUNASTA VALMISTETUT HIENOT JA KARHEAT JAUHOT JA JAUHE SEKÄ HIUTALEET, JYVÄSET JA PELLETIT

1105 vapautus

1106	NIMIKKEEN 0713 KUIVATUSTA PALKOVILJASTA, NIMIKKEEN 0714 SAAGOSTA, JUURISTA TAI MUKULOISTA TAI 8 LUVUN TUOTTEISTA VALMISTETUT HIENOT JA KARKEAT JAUHOT
110610	vapautus
11062010	alennus 7,98 euroa/t ; arrowjuuri: vapautus
11062090	alennus 29,18 euroa/t ; arrowjuuri: vapautus
110630	vapautus
1108	TÄRKKELYS; INULIINI
110811	alennus 24,8 euroa/t
110812	alennus 24,8 euroa/t
110813	alennus 24,8 euroa/t
110814	alennus 50 % + alennus 24,8 euroa/t
11081910	alennus 37,2 euroa/t
11081990	alennus 50 % + alennus 24,8 euroa/t; arrowjuuri: vapautus
110820	vapautus
1109	VEHNÄGLUTEENI, MYÖS KUIVATTU
1109	alennus 219 euroa/t
12	ÖLJYSIEMENET JA -HEDELMÄT; ERINÄISET SIEMENET JA HEDELMÄT; TEOLLISUUS- JA LÄÄKEKASVIT; OLJET JA KASVIREHU
1208	ÖLJYSIEMEN- JA ÖLJYHEDELMÄJAUHOT, EI KUITENKAAN SINAPPIJAUHO
120810	vapautus
1209	SIEMENET, HEDELMÄT JA ITIÖT, JOLLAISIA KÄYTETÄÄN KYLVÄMISEEN (LUKUUN OTTAMATTA PALKOVILJAA, SOKERIMAISSIA, KAHVIA, TEETÄ, MATEA JA MAUSTEITA, VILJOJA, ÖLJYSIEMENIÄ JA -HEDELMIÄ SEKÄ SIEMENIÄ JA HEDELMIÄ, JOLLAISIA KÄYTETÄÄN PÄÄASIASSA HAJUSTEISIIN)
1209	vapautus
1210	TUOREET TAI KUIVATUT HUMALANTÄHKÄT, MYÖS MURSKATUT, JAUHETUT TAI PELLETEIKSI VALMISTETUT; LUPULIINI
1210	vapautus
1211	KASVIT JA KASVINOSAT (MYÖS SIEMENET JA HEDELMÄT), JOLLAISIA KÄYTETÄÄN PÄÄASIALLISESTI HAJUSTEISIIN, FARMASEUTTISIIN TUOTTEISIIN, HYÖNTEISTEN JA SIENITAUTIEN TORJUNTA-AINEISIIN TAI NIIDEN KALTAISIIN TUOTTEISIIN, TUOREET TAI KUIVATUT, MYÖS PALOITELLUT, MURSKATUT TAI JAUHETUT
1211	vapautus

1212 JOHANNEKSENLEIPÄ, MERILEVÄT JA MUUT LEVÄT, SOKERIJUURIKAS JA SOKERIRUOKO, TUOREET TAI KUIVATUT, MYÖS JAUHETUT; HEDELMÄNKIVET TAI -SYDÄMET SEKÄ MUUT KASVITUOTTEET, MYÖS PAAHTAMATTOMAT JUURISIKURIN (*CICHORIUM INTYBUS SATIVUM*) JUURET

121210 vapautus
121230 vapautus
121291 alennus 16 % (5)
121292 alennus 16 % (5)
12129910 vapautus

1214 LANTUT, REHUJUURIKKAAT JA MUUT REHUJUURET, HEINÄ, SINI- ELI REHUMAILANEN (ALFALFA), APILA, ESPARSETTI, REHUKAALI, LUPIINI, VIRNA JA NIIDEN KALTAISET REHUAINEET, MYÖS PELLETEIKSI VALMISTETUT

12149010 vapautus

13 KUMILAKAT; KUMIT, HARTSIT JA MUUT KASVIMEHUT JA -UUTTEET

13 vapautus

15 ELÄIN- JA KASVIRASVAT JA -ÖLJYT SEKÄ NIIDEN PILKKOUTUMISTUOTTEET; VALMISTETUT RAVINTORASVAT; ELÄIN- JA KASVIVAHAT

1501 SIANRASVA, MYÖS SIANIHRA (LAARDI) JA SIIPIKARJANRASVA, SULATETTU, MYÖS PURISTETTU TAI LIUOTTIMELLA UUTETTU

1501 alennus 16 %

1502 NAUTAELÄINTEN, LAMPAAN TAI VUOHEN RASVA, RAAKA TAI SULATETTU, MYÖS PURISTETTU TAI LIUOTTIMELLA UUTETTU

1502 vapautus

1503 LAARDISTEARIINI, LAARDIÖLJY, OLEOSTEARIINI, OLEOMARGARIINI JA TALIÖLJY, EMULGOIMATTOMAT, SEKOITTAMATTOMAT TAI MUUTOIN VALMISTAMATTOMAT

1503 vapautus

1504 KALA- JA MERINISÄKÄSRASVAT JA -ÖLJYT SEKÄ NIIDEN JAKEET, MYÖS PUHDISTETUT, MUTTA KEMIALLISESTI MUUNTAMATTOMAT

1504 vapautus

1505 VILLARASVA JA SIITÄ SAADUT RASVA-AINEET (MYÖS LANOLIINI)

1505 vapautus

1506 MUUT ELÄINRASVAT JA -ÖLJYT SEKÄ NIIDEN JAKEET, MYÖS PUHDISTETUT, MUTTA KEMIALLISESTI MUUNTAMATTOMAT (LUKUUN OTTAMATTA SIANRASVAA, SIIPIKARJANRASVAA, NAUTAELÄINTEN, LAMPAAN JA VUODEN RASVAA, KALA- JA MERINISÄKÄSRASVOJA JA LAARDISTEARIINIA

1506 vapautus

1507 SOIJAÖLJY JA SEN JAKEET, MYÖS PUHDISTETUT, MUTTA KEMIALLISESTI MUUNTAMATTOMAT

1507 vapautus

1508 MAAPÄHKINÄÖLJY JA SEN JAKEET, MYÖS PUHDISTETUT, MUTTA KEMIALLISESTI MUUNTAMATTOMAT

1508 vapautus

1511 PALMUÖLJY JA SEN JAKEET, MYÖS PUHDISTETUT, MUTTA KEMIALLISESTI MUUNTAMATTOMAT

1511 vapautus

1512 AURINGONKUKKA-, SAFLORI- JA PUUVILLANSIEMENÖLJY SEKÄ NIIDEN JAKEET, MYÖS PUHDISTETUT, MUTTA KEMIALLISESTI MUUNTAMATTOMAT

1512 vapautus

1513 KOOKOS- (KOPRA-), PALMUNYDIN- JA BABASSUÖLJY SEKÄ NIIDEN JAKEET, MYÖS PUHDISTETUT, MUTTA KEMIALLISESTI MUUNTAMATTOMAT

1513 vapautus

1514 RAPSI-, RYPSI- JA SINAPPIÖLJY SEKÄ NIIDEN JAKEET, MYÖS PUHDISTETUT, MUTTA KEMIALLISESTI MUUNTAMATTOMAT

1514 vapautus

1515 MUUT KASVIRASVAT JA RASVAISET KASVIÖLJYT (MYÖS JOJOBAÖLJY) SEKÄ NIIDEN JAKEET, MYÖS PUHDISTETUT, MUTTA KEMIALLISESTI MUUNTAMATTOMAT

1515 vapautus

1516 ELÄIN- JA KASVIRASVAT JA -ÖLJYT SEKÄ NIIDEN JAKEET, OSITTAIN TAI KOKONAAN HYDRATUT, VAIHTOESTERÖIDYT, UUDELLEEN ESTERÖIDYT TAI ELAIDINOIDUT, MYÖS PUHDISTETUT, MUTTA EI ENEMPÄÄ VALMISTETUT

1516 vapautus

1517 MARGARIINI; SYÖTÄVÄT SEOKSET JA VALMISTEET, JOTKA ON VALMISTETTU ELÄIN- TAI KASVIRASVOISTA TAI -ÖLJYISTÄ TAI ERI RASVOJEN JA ÖLJYJEN JAKEISTA

15171010 alennus 100 % arvotullista
15171090 vapautus
15179010 alennus 100 % arvotullista
15179091 vapautus
15179093 vapautus
15179099 vapautus

1518 ELÄIN- JA KASVIRASVAT JA -ÖLJYT SEKÄ NIIDEN JAKEET, KEITETYT, HAPETETUT, DEHYDRATOIDUT, RIKITETYT, PUHALLETUT, TYHJÖSSÄ TAI INERTISSÄ KAASUSSA KUUMENTAMALLA POLYMEROIDUT TAI MUUTOIN KEMIALLISESTI MUUNNETUT; SYÖTÄVÄKSI KELPAAMATTOMAT SEOKSET; ELÄIN TAI KASVISRASVOISTA TAI –ÖLJYSTÄ TAI JAKEISTA TAIKKA ERI RASVOISTA JA ÖLJYISTÄ VALMISTETUT SEOKSET TAI VALMISTEET, MUUALLA MAINITSEMATTOMAT

1518 vapautus

1520 GLYSEROLI (GLYSERIINI), MYÖS PUHDAS; GLYSEROLIVESI JA -LIPEÄ

1520 vapautus

1521 KASVIVAHAT, MEHILÄISVAHA JA MUUT HYÖNTEISVAHAT SEKÄ SPERMASEETTI, MYÖS PUHDISTETUT TAI VÄRJÄTYT (LUKUUN OTTAMATTA TRIGLYSERIDEJÄ)

1521 vapautus

1522 DEGRAS; RASVA-AINEIDEN TAI ELÄIN- JA KASVIVAHOJEN KÄSITTELYSSÄ SYNTYNEET JÄTTEET

15220010 vapautus
15220091 vapautus
15220099 vapautus

16 LIHASTA, KALASTA, ÄYRIÄISISTÄ, NILVIÄISISTÄ TAI MUISTA VEDESSÄ ELÄVISTÄ SELKÄRANGATTOMISTA VALMISTETUT TUOTTEET

1601 MAKKARAT JA NIIDEN KALTAISET TUOTTEET, JOTKA ON VALMISTETTU LIHASTA, MUISTA ELÄIMENOSISTA TAI VERESTÄ; NÄIHIN TUOTTEISIIN PERUSTUVAT ELINTARVIKEVALMISTEET

1601 kiintiön rajoissa (lk 8) alennus 65 %

1602	MUUT VALMISTEET JA SÄILYKKEET, JOTKA ON VALMISTETTU LIHASTA, MUISTA ELÄIMENOSISTA TAI VERESTÄ
160210	alennus 16 %
16022011	vapautus
16022019	vapautus
16022090	alennus 16 %
160231	kiintiön rajoissa (lk 4) alennus 65 %
160232	kiintiön rajoissa (lk 4) alennus 65 %
160239	kiintiön rajoissa (lk 4) alennus 65 %
16024110	alennus 16 %
16024190	vapautus
16024210	alennus 16 %
16024290	vapautus
160249	alennus 16 %
16025031	vapautus
16025039	vapautus
16025080	vapautus
16029010	alennus 16 %
16029031	vapautus
16029041	vapautus
16029051	alennus 16 %
16029069	vapautus
16029072	vapautus
16029074	vapautus
16029076	vapautus
16029078	vapautus
16029098	vapautus
1603	LIHASTA, KALASTA, ÄYRIÄISISTÄ, NILVIÄISISTÄ TAI MUISTA VEDESSÄ ELÄVISTÄ SELKÄRANGATTOMISTA SAADUT UUTTEET JA MEHUT
1603	vapautus
1604	KALAVALMISTEET JA -SÄILYKKEET; KAVIAARI JA KALANMÄDISTÄ VALMISTETUT KAVIAARINKORVIKKEET
1604	vapautus
1605	ÄYRIÄISET, NILVIÄISET JA MUUT VEDESSÄ ELÄVÄT SELKÄRANGATTOMAT, VALMISTETUT TAI SÄILÖTYT
1605	vapautus
17	SOKERI JA SOKERIVALMISTEET
1702	MUUT SOKERIT, MYÖS KEMIALLISESTI PUHDAS LAKTOOSI, MALTOOSI, GLUKOOSI JA FRUKTOOSI (LEVULOOSI), JÄHMEÄT; LISÄTTYÄ MAKU- TAI VÄRIAINETTA SISÄLTÄMÄTTÖMÄT SOKERISIIRAPIT; KEINOTEKOINEN HUNAJA, MYÖS LUONNONHUNAJAN KANSSA SEKOITETTUNA; SOKERIVÄRI

170211	alennus 16 %
170219	alennus 16 %
170220	alennus 16 % (5)
17023010	alennus 16 % (5)
17023051	alennus 117 euroa/t
17023059	alennus 81 euroa/t
17023091	alennus 117 euroa/t
17023099	alennus 81 euroa/t
17024010	alennus 16 % (5)
17024090	alennus 81 euroa/t
170250	vapautus
170260	alennus 16 % (5)
17029010	vapautus
17029030	alennus 16 % (5)
17029050	alennus 81 euroa/t
17029060	alennus 16 % (5)
17029071	alennus 16 % (5)
17029075	alennus 117 euroa/t
17029079	alennus 81 euroa/t
17029080	alennus 16 % (5)
17029099	alennus 16 % (5)

1703 SOKERIN EROTTAMISESSA JA PUHDISTAMISESSA SYNTYVÄ MELASSI

1703 kiintiön rajoissa (lk 9) alennus 100 %

1704 KAAKAOTA SISÄLTÄMÄTTÖMÄT SOKERIVALMISTEET (MYÖS VALKOINEN SUKLAA)

170410	alennus 100 % arvotullista
17049010	vapautus
17049030	vapautus
17049051	alennus 100 % arvotullista
17049055	alennus 100 % arvotullista
17049061	alennus 100 % arvotullista
17049065	alennus 100 % arvotullista
17049071	alennus 100 % arvotullista
17049075	alennus 100 % arvotullista
17049081	alennus 100 % arvotullista
17049099	alennus 100 % arvotullista

18 KAAKAO JA KAAKAOVALMISTEET

1801 KAAKAOPAVUT, KOKONAISET TAI ROUHITUT, RAA'AT TAI PAAHDETUT

1801 vapautus

1802 KAAKAONKUORET JA -KALVOT SEKÄ MUUT KAAKAOJÄTTEET

1802 vapautus

1803	KAAKAOMASSA, MYÖS SELLAINEN, JOSTA RASVA ON POISTETTU
1803	vapautus
1804	KAAKAOVOI, -RASVA JA -ÖLJY
1804	vapautus
1805	KAAKAOJAUHE, LISÄTTYÄ SOKERIA TAI MUUTA MAKEUTUSAINETTA SISÄLTÄMÄTÖN
1805	vapautus
1806	SUKLAA JA MUUT KAAKAOTA SISÄLTÄVÄT ELINTARVIKEVALMISTEET
18061015	vapautus
18061020	alennus 100 % arvotullista
18061030	alennus 100 % arvotullista
18061090	alennus 100 % arvotullista
180620	vapautus
180631	vapautus
180632	vapautus
18069011	vapautus
18069019	vapautus
18069031	vapautus
18069039	vapautus
18069050	vapautus
18069060	alennus 100 % arvotullista
18069070	alennus 100 % arvotullista
18069090	alennus 100 % arvotullista

19 VILJASTA, JAUHOISTA, TÄRKKELYKSESTÄ TAI MAIDOSTA VALMISTETUT TUOTTEET; LEIPOMATUOTTEET

1901	MALLASUUTE; MUUALLE KUULUMATTOMAT HIENOISTA TAI KARKEISTA JAUHOISTA, TÄRKKELYKSESTÄ TAI MALLASUUTTEESTA TEHDYT ELINTARVIKEVALMISTEET, JOISSA EI OLE LAINKAAN KAAKAOTA TAI JOISSA SITÄ ON VÄHEMMÄN KUIN 40 PAINOPROSENTTIA; NIMIKKEIDEN 0401-0404 TUOTTEISTA TEHDYT ELINTARVIKEVALMISTEET
190110	alennus 100 % arvotullista; vapautus EA edellytyksen täyttyessä (e 1)
190120	alennus 100 % arvotullista; vapautus EA edellytyksen täyttyessä (e 1)
19019011	alennus 100 % arvotullista
19019019	alennus 100 % arvotullista
19019091	vapautus
19019099	alennus 100 % arvotullista; vapautus EA edellytyksen täyttyessä (e 1)

1902	MAKARONIVALMISTEET, KUTEN SPAGETTI, MAKARONI, NUUDELIT, LASAGNE, GNOCCHI, RAVIOLI JA CANNELLONI, MYÖS KYPSENNETYT TAI LIHALLA TAI MUULLA AINEELLA TÄYTETYT TAI MUULLA TAVALLA VALMISTETUT; COUSCOUS, MYÖS VALMISTETTU
190211	alennus 100 % arvotullista
190219	alennus 100 % arvotullista
19022010	vapautus
19022030	alennus 16 %
19022091	alennus 100 % arvotullista
19022099	alennus 100 % arvotullista
190230	alennus 100 % arvotullista
190240	alennus 100 % arvotullista
1903	TAPIOKA JA TÄRKKELYKSESTÄ VALMISTETUT TAPIOKANKORVIKKEET, HIUTALEINA, JYVINÄ, HELMISUURIMOINA, SEULOMISJÄÄMINÄ TAI NIIDEN KALTAISESSA MUODOSSA
1903	vapautus
1904	VILJASTA TAI VILJATUOTTEISTA PAISUTTAMALLA TAI PAAHTAMALLA TEHDYT ELINTARVIKEVALMISTEET (ESIM. MAISSIHIUTALEET); VILJA (EI KUITENKAAN MAISSI) JYVINÄ, ESIKYPSENNETTY TAI MUULLA TAVALLA VALMISTETTU
1904	alennus 100 % arvotullista
1905	RUOKALEIPÄ, KAKUT JA LEIVOKSET, KEKSIT JA PIKKULEIVÄT (BISCUITS) SEKÄ MUUT LEIPOMOTUOTTEET, MYÖS JOS NIISSÄ ON KAAKAOTA; EHTOOLLISLEIPÄ, TYHJÄT OBLAATTIKAPSELIT, JOLLAISET SOVELTUVAT FARMASEUTTISEEN KÄYTTÖÖN, SINETTIÖYLÄTIT, RIISIPAPERI JA NIIDEN KALTAISET TUOTTEET
190510	alennus 100 % arvotullista
190520	alennus 100 % arvotullista
19053011	alennus 100 % arvotullista; keksit ja pikkuleivät: vapautus
19053019	alennus 100 % arvotullista; keksit ja pikkuleivät: vapautus
19053030	alennus 100 % arvotullista
19053051	alennus 100 % arvotullista
19053059	alennus 100 % arvotullista
19053091	alennus 100 % arvotullista
19053099	alennus 100 % arvotullista
190540	alennus 100 % arvotullista
190590	alennus 100 % arvotullista

20 KASVIKSISTA, HEDELMISTÄ, PÄHKINÖISTÄ TAI MUISTA KASVINOSISTA VALMISTETUT TUOTTEET

	2001	ETIKAN TAI ETIKKAHAPON AVULLA VALMISTETUT TAI SÄILÖTYT KASVIKSET, HEDELMÄT, PÄHKINÄT JA MUUT SYÖTÄVÄT KASVINOSAT
	200110	vapautus
	200120	vapautus
	20019020	vapautus
	20019030	alennus 100 % arvotullista
	20019040	alennus 100 % arvotullista
	20019050	vapautus
	20019060	vapautus
	20019065	vapautus
	20019070	vapautus
	20019075	vapautus
	20019085	vapautus
	20019091	vapautus
ex	20019096	vapautus lukuun ottamatta viininlehtiä
	2002	MUULLA TAVALLA KUIN ETIKAN TAI ETIKKAHAPON AVULLA VALMISTETUT TAI SÄILÖTYT TOMAATIT
	2002	vapautus
	2003	MUULLA TAVALLA KUIN ETIKAN TAI ETIKKAHAPON AVULLA VALMISTETUT TAI SÄILÖTYT SIENET JA MULTASIENET (TRYFFELIT)
	2003	vapautus
	2004	MUULLA TAVALLA KUIN ETIKAN TAI ETIKKAHAPON AVULLA VALMISTETUT TAI SÄILÖTYT MUUT KASVIKSET, JÄÄDYTETYT (LUKUUN OTTAMATTA TOMAATTEJA, SIENIÄ JA MULTASIENIÄ)
	20041010	vapautus
	20041091	alennus 100 % arvotullista
	20041099	vapautus
	20049010	alennus 100 % arvotullista
ex	20049030	vapautus lukuun ottamatta oliiveja
	20049050	vapautus
	20049091	vapautus
	20049098	vapautus
	2005	MUULLA TAVALLA KUIN ETIKAN TAI ETIKKAHAPON AVULLA VALMISTETUT TAI SÄILÖTYT MUUT KASVIKSET, JÄÄDYTTÄMÄTTÖMÄT (LUKUUN OTTAMATTA TOMAATTEJA, SIENIÄ JA MULTASIENIÄ)
	200510	vapautus

20052010	alennus 100 % arvotullista
20052020	alennus 16 %
20052080	alennus 16 %
200540	vapautus
200551	vapautus
200559	vapautus
200560	vapautus
200570	vapautus
200580	alennus 100 % arvotullista
200590	vapautus
2006	SOKERILLA SÄILÖTYT (VALELLUT, LASITETUT TAI KANDEERATUT) HEDELMÄT, PÄHKINÄT, HEDELMÄNKUORET JA MUUT KASVINOSAT
20060031	alennus 100 % arvotullista
20060035	alennus 100 % arvotullista
20060038	alennus 100 % arvotullista
20060091	vapautus
20060099	vapautus
2007	KEITTÄMÄLLÄ VALMISTETUT HILLOT, HEDELMÄHYYTELÖT, MARMELAATIT, HEDELMÄ- JA PÄHKINÄSOSEET SEKÄ HEDELMÄ- JA PÄHKINÄPASTAT, MYÖS LISÄTTYÄ SOKERIA TAI MUUTA MAKEUTUSAINETTA SISÄLTÄVÄT
20071010	vapautus
20071091	vapautus
20071099	vapautus
20079110	alennus 100 % arvotullista
20079130	alennus 100 % arvotullista
20079190	vapautus
20079910	vapautus
20079920	vapautus
20079931	vapautus
20079933	vapautus
20079935	vapautus
20079939	vapautus
20079951	vapautus
20079955	vapautus
20079958	vapautus
20079991	vapautus
20079993	vapautus
20079998	vapautus
2008	VALMISTETUT TAI SÄILÖTYT HEDELMÄT, PÄHKINÄT JA MUUT SYÖTÄVÄT KASVINOSAT, MYÖS LISÄTTYÄ SOKERIA, MUUTA MAKEUTUSAINETTA TAI ALKOHOLIA SISÄLTÄVÄT, MUUALLE KUULUMATTOMAT
200811	vapautus
200819	vapautus

200820	vapautus
20083011	vapautus
20083019	alennus 100 % arvotullista; greipit: vapautus
20083031	vapautus
20083039	vapautus
20083051	vapautus
20083055	vapautus
20083059	vapautus
20083071	vapautus
20083075	vapautus
20083079	vapautus
20083091	vapautus
20083099	vapautus
200840	vapautus
20085011	vapautus
20085019	alennus 100 % arvotullista
20085031	vapautus
20085039	vapautus
20085051	alennus 100 % arvotullista
20085059	vapautus
20085061	vapautus
20085069	vapautus
20085071	vapautus
20085079	vapautus
20085092	vapautus
20085094	vapautus
20085099	vapautus
20086011	vapautus
20086019	alennus 100 % arvotullista
20086031	vapautus
20086039	vapautus
20086051	vapautus
20086059	vapautus
20086061	vapautus
20086069	vapautus
20086071	vapautus
20086079	vapautus
20086091	vapautus
20086099	vapautus
20087011	vapautus
20087019	alennus 100 % arvotullista
20087031	vapautus
20087039	vapautus
20087051	alennus 100 % arvotullista
20087059	vapautus
20087061	vapautus
20087069	vapautus
20087071	vapautus
20087079	vapautus
20087092	vapautus
20087094	vapautus
20087099	vapautus

	200880	vapautus
	200891	vapautus
	20089212	vapautus
	20089214	vapautus
	20089216	vapautus
	20089218	vapautus
	20089232	vapautus
	20089234	vapautus
	20089236	vapautus
	20089238	vapautus
	20089251	vapautus
	20089259	vapautus
	20089272	vapautus
	20089274	vapautus
	20089276	vapautus
	20089278	vapautus
	20089292	vapautus
	20089293	vapautus
	20089294	vapautus
	20089296	vapautus
	20089297	vapautus
	20089298	vapautus
	20089911	vapautus
	20089919	vapautus
	20089921	vapautus
	20089923	vapautus
	20089925	vapautus
	20089926	vapautus
	20089928	vapautus
	20089932	vapautus
	20089933	alennus 100 % arvotullista
	20089934	alennus 100 % arvotullista
	20089936	vapautus
	20089937	vapautus
	20089938	vapautus
	20089940	vapautus
	20089943	vapautus
	20089945	vapautus
	20089946	vapautus
	20089947	vapautus
	20089949	vapautus
	20089953	vapautus
	20089955	vapautus
	20089961	vapautus
	20089962	vapautus
	20089968	vapautus
	20089972	vapautus
	20089974	vapautus
	20089979	vapautus
ex	20089985	vapautus lukuun ottamatta sokerimaissia
	20089991	alennus 100 % arvotullista
ex	20089999	vapautus lukuun ottamatta viininlehtiä

2009	KÄYMÄTTÖMÄT JA LISÄTTYÄ ALKOHOLIA SISÄLTÄMÄTTÖMÄT HEDELMÄMEHUT (MYÖS RYPÄLEEN PURISTEMEHU "GRAPE MUST") JA KASVISMEHUT, MYÖS LISÄTTYÄ SOKERIA TAI MUUTA MAKEUTUSAINETTA SISÄLTÄVÄT
20091111	alennus 100 % arvotullista
20091119	vapautus
20091191	alennus 100 % arvotullista
20091199	vapautus
20091911	alennus 100 % arvotullista
20091919	vapautus
20091991	alennus 100 % arvotullista
20091999	vapautus
200920	vapautus
20093011	alennus 100 % arvotullista
20093019	vapautus
20093031	vapautus
20093039	vapautus
20093051	alennus 100 % arvotullista
20093055	vapautus
20093059	vapautus
20093091	alennus 100 % arvotullista
20093095	vapautus
20093099	vapautus
200940	vapautus
200950	vapautus
200960	vapautus
20097011	alennus 100 % arvotullista
20097019	vapautus
20097030	vapautus
20097091	alennus 100 % arvotullista
20097093	vapautus
20097099	vapautus
20098011	alennus 100 % arvotullista
20098019	vapautus
20098032	vapautus
20098033	alennus 100 % arvotullista
20098035	alennus 100 % arvotullista
20098036	vapautus
20098038	vapautus
20098050	vapautus
20098061	alennus 100 % arvotullista
20098063	vapautus
20098069	vapautus
20098071	vapautus
20098073	vapautus
20098079	vapautus
20098083	vapautus
20098084	alennus 100 % arvotullista
20098086	alennus 100 % arvotullista
20098088	vapautus
20098089	vapautus

20098095	vapautus
20098096	vapautus
20098097	vapautus
20098099	vapautus
20099011	alennus 100 % arvotullista
20099019	vapautus
20099021	alennus 100 % arvotullista
20099029	vapautus
20099031	alennus 100 % arvotullista
20099039	vapautus
20099041	vapautus
20099049	vapautus
20099051	vapautus
20099059	vapautus
20099071	alennus 100 % arvotullista
20099073	vapautus
20099079	vapautus
20099092	vapautus
20099094	alennus 100 % arvotullista
20099095	vapautus
20099096	vapautus
20099097	vapautus
20099098	vapautus

21 ERINÄISET ELINTARVIKEVALMISTEET

2101 KAHVI-, TEE- JA MATEUUTTEET, -ESANSSIT JA -TIIVISTEET SEKÄ NÄIHIN TUOTTEISIIN TAI KAHVIIN, TEEHEN TAI MATEEN PERUSTUVAT VALMISTEET; PAAHDETTU JUURISIKURI JA MUUT PAAHDETUT KAHVINKORVIKKEET SEKÄ NIIDEN UUTTEET, ESANSSIT JA TIIVISTEET

210111	vapautus
210112	vapautus
210120	vapautus
21013011	vapautus
21013019	alennus 100 % arvotullista
21013091	vapautus
21013099	alennus 100 % arvotullista

2102 HIIVA (ELÄVÄ ELI AKTIIVINEN TAI KUOLLUT ELI INAKTIIVINEN); MUUT KUOLLEET YKSISOLUISET MIKRO-ORGANISMIT, VALMISTETUT LEIVINJAUHEET (LUKUUN OTTAMATTA LÄÄKKEIKSI PAKATTUJA YKSISOLUISIA MIKRO-ORGANISMEJA)

21021010	vapautus
21021031	alennus 100 % arvotullista
21021039	alennus 100 % arvotullista
21021090	vapautus
210220	vapautus
210230	vapautus

2103	KASTIKKEET JA VALMISTEET NIITÄ VARTEN; MAUSTAMISVALMISTEITA OLEVAT SEKOITUKSET; SINAPPIJAUHO, MYÖS VALMISTETTU, JA SINAPPI
2103	vapautus
2104	KEITOT JA LIEMET SEKÄ VALMISTEET NIITÄ VARTEN; HOMOGENOIDUT SEKOITETUT ELINTARVIKEVALMISTEET, JOTKA KOOSTUVAT KAHDEN TAI USEAMMAN PERUSAINEEN, KUTEN LIHAN, KALAN, KASVISTEN JA HEDELMIEN HIENOKSI HOMOGENOIDUSTA SEOKSESTA JA JOTKA MYYDÄÄN PIKKULASTEN RUOAKSI VÄHITTÄISMYYNTIPAKKAUKSISSA
2104	vapautus
2105	JÄÄTELÖ, MEHUJÄÄ JA NIIDEN KALTAISET JÄÄDYTETYT VALMISTEET, MYÖS KAAKAOTA SISÄLTÄVÄT
2105	alennus 100 % arvotullista
2106	MUUALLE KUULUMATTOMAT ELINTARVIKEVALMISTEET,
210610	alennus 100 % arvotullista
21069020	vapautus
21069030	alennus 16 % (5)
21069051	alennus 16 %
21069055	alennus 81 euroa/t
21069059	alennus 16 % (5)
21069092	vapautus
21069098	alennus 100 % arvotullista

22 JUOMAT, ETYYLIALKOHOLI (ETANOLI) JA ETIKKA

2201	VESI, MYÖS LUONNON TAI KEINOTEKOINEN KIVENNÄISVESI JA HIILIHAPOTETTU VESI, LISÄTTYÄ SOKERIA TAI MUUTA MAKEUTUSAINETTA SISÄLTÄMÄTÖN JA MAUSTAMATON; JÄÄ JA LUMI
2201	vapautus
2202	VESI, MYÖS KIVENNÄISVESI JA HIILIHAPOTETTU VESI, LISÄTTYÄ SOKERIA TAI MUUTA MAKEUTUSAINETTA SISÄLTÄVÄ TAI MAUSTETTU, JA MUUT ALKOHOLITTOMAT JUOMAT (LUKUUN OTTAMATTA HEDELMÄ- JA KASVISMEHUJA JA MAITOA)
220210	vapautus
22029010	vapautus
22029091	alennus 100 % arvotullista
22029095	alennus 100 % arvotullista
22029099	alennus 100 % arvotullista

2203 MALLASJUOMAT

2203 vapautus

2204 TUOREISTA RYPÄLEISTÄ VALMISTETTU VIINI, MYÖS VÄKEVÖITY VIINI; OSITTAIN KÄYNYT RYPÄLEEN PURISTEMEHU (GRAPE MUST), JONKA TODELLINEN ALKOHOLIPITOISUUS ON ENEMMÄN KUIN 0,5 TILAVUUSPROSENTTIA, MYÖS LISÄTTYÄ ALKOHOLIA SISÄLTÄVÄ

22043092 vapautus
22043094 vapautus
22043096 vapautus
22043098 vapautus

2205 VERMUTTI JA MUU TUOREISTA VIINIRYPÄLEISTÄ VALMISTETTU VIINI, JOKA ON MAUSTETTU KASVEILLA TAI AROMAATTISILLA AINEILLA

2205 vapautus

2206 MUUT KÄYMISEN AVULLA VALMISTETUT JUOMAT (SIIDERI, PÄÄRYNÄVIINI, SIMA) SEKÄ KÄYMISEN AVULLA VALMISTETTUJEN JUOMIEN JA ALKOHOLITTOMIEN JUOMIEN SEKOITUKSET, MUUALLA MAINITSEMATTOMAT TAI MUUALLE KUULUMATTOMAT

22060031 vapautus
22060039 vapautus
22060051 vapautus
22060059 vapautus
22060081 vapautus
22060089 vapautus

2207 DENATUROIMATON ETYYLIALKOHOLI (ETANOLI), ALKOHOLIPITOISUUS VÄHINTÄÄN 80 TILAVUUSPROSENTTIA; DENATUROITU ETYYLIALKOHOLI (ETANOLI) JA MUUT DENATUROIDUT VÄKEVÄT ALKOHOLIJUOMAT, VÄKEVYYDESTÄ RIIPPUMATTA

2207 vapautus

2208 DENATUROIMATON ETYYLIALKOHOLI (ETANOLI), ALKOHOLIPITOISUUS PIENEMPI KUIN 80 TILAVUUSPROSENTTIA; VÄKEVÄT ALKOHOLIJUOMAT, LIKÖÖRIT JA MUUT ALKOHOLIPITOISET JUOMAT; ALKOHOLIPITOISET VALMISTEET, JOLLAISIA KÄYTETÄÄN JUOMIEN VALMISTUKSEEN

2208 vapautus

2209 ETIKKA JA ETIKKAHAPOSTA VALMISTETUT ETIKANKORVIKKEET

22090091 vapautus
22090099 vapautus

23 ELINTARVIKETEOLLISUUDEN JÄTETUOTTEET JA JÄTTEET; VALMISTETTU REHU

2302 LESEET, LESEJAUHOT JA MUUT VILJAN TAI PALKOVILJAN SEULOMISESSA, JAUHAMISESSA TAI MUUSSA KÄSITTELYSSÄ SYNTYNEET JÄTETUOTTEET, MYÖS PELLETEIKSI VALMISTETUT

230210 alennus 7,2 euroa/t
230220 alennus 7,2 euroa/t
230230 alennus 7,2 euroa/t
230240 alennus 7,2 euroa/t
230250 vapautus

2303 TÄRKKELYKSENVALMISTUKSEN JÄTETUOTTEET JA NIIDEN KALTAISET JÄTEAINEET, SOKERIJUURIKASJÄTEMASSA, SOKERIRUOKOJÄTE JA MUUT SOKERINVALMISTUKSEN JÄTTEET, RANKKI JA MUUT PANIMO- JA POLTTIMOJÄTTEET, MYÖS PELLETEIKSI VALMISTETUT

23031011 alennus 219 euroa/t

2308 TAMMENTERHOT, HEVOSKASTANJAT, PURISTEJÄÄNNÖS JA MUUALLE KUULUMATTOMAT KASVIAINEET JA KASVIPERÄISET JÄTTEET SEKÄ KASVIPERÄISET JÄTETUOTTEET JA SIVUTUOTTEET, JOLLAISIA KÄYTETÄÄN ELÄINTEN RUOKINTAAN, MYÖS PELLETEIKSI VALMISTETUT

23089090 vapautus

2309 VALMISTEET, JOLLAISIA KÄYTETÄÄN ELÄINTEN RUOKINTAAN

23091013 alennus 10,9 euroa/t
23091015 alennus 16 %
23091019 alennus 16 %
23091033 alennus 10,9 euroa/t
23091039 alennus 16 %
23091051 alennus 10,9 euroa/t
23091053 alennus 10,9 euroa/t
23091059 alennus 16 %
23091070 alennus 16 %
23091090 vapautus
23099010 vapautus
23099031 alennus 10,9 euroa/t
23099033 alennus 10,9 euroa/t

23099035 alennus 16 %
23099039 alennus 16 %
23099041 alennus 10,9 euroa/t
23099043 alennus 10,9 euroa/t
23099049 alennus 16 %
23099051 alennus 10,9 euroa/t
23099053 alennus 10,9 euroa/t
23099059 alennus 16 %
23099070 alennus 16 %
23099091 vapautus

24 TUPAKKA JA VALMISTETUT TUPAKANKORVIKKEET

24 vapautus (6)

29 ORGAANISET KEMIALLISET YHDISTEET

2905 ASYKLISET ALKOHOLIT JA NIIDEN HALOGEENI-, SULFO-, NITRO- JA NITROSOJOHDANNAISET

2905 alennus 100 % arvotullista

33 HAIHTUVAT ÖLJYT JA RESINOIDIT; HAJUSTE-, KOSMEETTISET JA TOALETTIVALMISTEET

3301 HAIHTUVAT ÖLJYT (TERPEENITTÖMÄT TAI TERPEENIPITOISET), MYÖS JÄHMEÄT (CONCRETES) JA VAHAA POISTAMALLA SAADUT NESTEET (ABSOLUTES); RESINOIDIT; HAIHTUVIEN ÖLJYJEN VÄKEVÖIDYT RASVA-, RASVAÖLJY- JA VAHALIUOKSET TAI NIIDEN KALTAISET LIUOKSET, KYLMÄNÄ UUTTAMALLA (ENFLEUROAAGE) TAI MASEROIMALLA SAADUT; TERPEENIPITOISET SIVUTUOTTEET

3301 vapautus

3302 HYVÄNHAJUISTEN AINEIDEN SEOKSET SEKÄ YHTEEN TAI USEAMPAAN TÄLLAISEEN AINEESEEN PERUSTUVAT SEOKSET (MYÖS ALKOHOLILIUOKSET), JOLLAISIA KÄYTETÄÄN RAAKAAINEENA TEOLLISUUDESSA

33021029 vapautus

35 VALKUAISAINEET; MODIFIOIDUT TÄRKKELYKSET; LIIMAT JA LIISTERIT; ENTSYYMIT

3501 KASEIINI, KASEINAATIT JA MUUT KASEIINIJOHDANNAISET; KASEIINILIIMAT (LUKUUN OTTAMATTA LIIMANA MYYTÄVISSÄ ENINTÄÄN 1 KG:N VÄHITTÄISPYYNTIPAKKAUKSISSA OLEVAT)

3501 vapautus

3502 ALBUMIINIT (MYÖS KAHDEN TAI USEAMMAN HERAPROTEIININ TIIVISTEET, JOIDEN HERAPROTEIINIPITOISUUS ON SUUREMPI KUIN 80 PROSENTTIA KUIVA-AINEEN PAINOSTA), ALBUMINAATIT JA MUUT ALBUMIINIJOHDANNAISET

35021190 alennus 100 % arvotullista
35021990 alennus 100 % arvotullista
35022091 alennus 100 % arvotullista
35022099 alennus 100 % arvotullista

3503 GELATIINI, MYÖS SUORAKAITEEN TAI NELIÖN MUOTOISINA LEHTISINÄ, MYÖS PINTAKÄSITELTYINÄ TAI VÄRJÄTTYINÄ, JA GELATIINIJOHDANNAISET; KALANRAKKOSELVIKKEET; MUUT ELÄINPERÄISET LIIMAT (LUKUUN OTTAMATTA NIMIKKEEN 3501 KOHDALLA MAINITTUJA KASEIINILIIMOJA)

3503 vapautus

3504 PEPTONIT JA NIIDEN JOHDANNAISET; MUUT PROTEIINIAINEET JA NIIDEN JOHDANNAISET, MUUALLE KUULUMATTOMAT; VUOTAJAUHE, MYÖS KROMIKÄSITELTY

3504 vapautus

3505 DEKSTRIINI JA MUU MODIFIOITU TÄRKKELYS (ESIM. ESIHYYTELÖITY TAI ESTERÖITY TÄRKKELYS); TÄRKKELYKSEEN, DEKSTRIINIIN TAI MUUHUN MODIFIOITUUN TÄRKKELYKSEEN PERUSTUVAT LIIMAT JA LIISTERIT (LUKUUN OTTAMATTA VÄHITTÄISMYYNTIIN TARKOITETTUJA, JOIDEN PAINO ON ENINTÄÄN 1 KG)

35051010 alennus 100 % arvotullista
35051050 vapautus
35051090 alennus 100 % arvotullista
350520 alennus 100 % arvotullista

38 ERINÄISET KEMIALLISET TUOTTEET

3809 VIIMEISTELYVALMISTEET, VALMISTEET, JOTKA NOPEUTTAVAT VÄRJÄYTYMISTÄ TAI VÄRIAINEIDEN KIINNITTYMISTÄ, SEKÄ MUUT TUOTTEET JA VALMISTEET (ESIM. LIISTAUSAINEET JA PEITTAUSAINEET), JOLLAISIA KÄYTETÄÄN TEKSTIILI-, PAPERI-, NAHKA- TAI NIIDEN KALTAISESSA TEOLLISUUDESSA, MUUALLE KUULUMATTOMAT

380910 alennus 100 % arvotullista

	3824	VALMISTETUT SITOMISAINEET VALUMUOTTEJA JA -SYDÄMIÄ VARTEN; KEMIALLISET TUOTTEET JA KEMIAN- TAI SIIHEN LIITTYVÄN TEOLLISUUDEN VALMISTEET, MYÖS JOS NE OVAT LUONNONTUOTTEIDEN SEOKSIA, MUUALLE KUULUMATTOMAT; KEMIAN- TAI SIIHEN LIITTYVÄN TEOLLISUUDEN JÄTETUOTTEET, MUUALLE KUULUMATTOMAT
	382460	alennus 100 % arvotullista
50	SILKKI	
	50	vapautus
52	PUUVILLA	
	52	vapautus

AKT-valtioista peräisin oleviin maataloustuotteisiin sovellettava etuuskohtelu

Ranskan merentakaisia departementteja koskevat määräykset

1. AKT-valtioista, merentakaisista maista tai merentakaisilta alueilta peräisin olevista seuraavista tuotteista ei Ranskan merentakaisiin departementteihin tuotaessa kanneta tullia:

CN-koodi	Kuvaus
0102	Elävät nautaeläimet, kotieläinlajit, muut kuin puhdasrotuiset siitoseläimet
0102 90 05	
0102 90 21	
0102 90 29	
0102 90 41	
0102 90 49	
0102 90 51	
0102 90 59	
0102 90 61	
0102 90 69	
0102 90 71	
0102 90 79	
0201	Naudanliha, tuore, jäähdytetty tai jäädytetty
0202	
0206 10 95	
0206 29 91	
0709 90 60	Sokerimaissi
0712 10 90	
1005 90 00	
0714 10 91	Maniokkijuuret, myös jamssi
0714 90 11	

2. Tullia ei kanneta CN-nimikkeeseen 1006 kuuluvan riisin suorassa tuonnissa, lukuun ottamatta CN-nimikkeeseen 1006 10 10 kuuluvan siemenviljan tuontia Réunioniin.

3. Komissio toteuttaa tarvittavat toimenpiteet, jos AKT-valtioista, merentakaisista maista tai merentakaisilta alueilta peräisin olevan sokerimaissin tuonti Ranskan merentakaisiin departementteihin ylittää jonakin vuonna 25 000 tonnia ja jos tämä tuonti uhkaa vakavalla tavalla kyseisten markkinoiden toimintaa.

4. CN-koodeihin 0714 10 91 ja 0714 90 11 kuuluvista tuotteista ei kanneta tullia vuosittaisen 2 000 tonnin kiintiön rajoissa.

Viittaukset

kiintiö 1	100 tonnia	Elävät lampaat ja vuohet
kiintiö 2	500 tonnia	Lampaan- ja vuohenliha
kiintiö 3	400 tonnia	Siipikarjan liha
kiintiö 4	500 tonnia	Valmistettu siipikarjan liha
kiintiö 5	1 000 tonnia	Maito ja meijerituotteet
kiintiö 6	1 000 tonnia	Juusto ja juustoaine
kiintiö 7	500 tonnia	Sianliha
kiintiö 8	500 tonnia	Valmistettu sianliha
kiintiö 9	600 000 tonnia	Melassi
kiintiö 10	15 000 tonnia	Vehnä sekä vehnän ja rukiin sekavilja
kiintiö 11	125 000 tonnia	Esikuorittu riisi
kiintiö 12	20 000 tonnia	Rikkoutunut riisi
kiintiö 13a	2 000 tonnia	Tomaatit, muut kuin kirsikkatomaatit
kiintiö 13b	2 000 tonnia	Kirsikkatomaatit
kiintiö 14	800 tonnia	Kivettömät syötäviksi tarkoitetut viinirypäleet
kiintiö 15	1 000 tonnia	Omenat
kiintiö 16	2 000 tonnia	Päärynät
kiintiö 17	1 600 tonnia	Mansikat
enimmäismäärä 1	100 000 tonnia	Durra
enimmäismäärä 2	60 000 tonnia	Hirssi
enimmäismäärä 3	200 tonnia	Tuoreet viikunat
vm 1	25 000 tonnia	Appelsiinit
vm 2	4 000 tonnia	Mandariinit
vm 3	100 tonnia	Kivettömät syötäviksi tarkoitetut viinirypäleet

(1) Jos jostakin ATK-valtiosta peräisin olevien, CN-koodeihin 0201, 0206 10 95, 0206 29 91, 1602 50 10 tai 1602 90 61 kuuluvien tuotteiden tuonti yhteisöön ylittää vuoden aikana määrän, joka vastaa sen jaksolle 1969–1974 sijoittuvan vuoden määrää, jona kyseisestä AKT-valtiosta peräisin olevien tuotteiden tuonti yhteisöön oli suurin 7 prosentin vuosikasvulla lisättynä, kyseistä alkuperää olevien tuotteiden verovapautuksen soveltaminen keskeytetään osittain tai kokonaan.

Tällöin yhteisö määrää kyseiseen tuontiin sovellettavat järjestelyt.

(2) Alennus koskee ainoastaan tuontia, jonka osalta tuoja todistaa, että viejämaa on perinyt alennuksen määrää vastaavan vientimaksun.

(3) Jos enimmäismäärä saavutetaan vuoden aikana, yhteisö voi asetuksella alkaa uudelleen soveltaa tavanomaisia tulleja voimassaoloajan loppuun asti; sovellettavia tulleja alennetaan 50 prosenttia.

(4) Jos tuotteen tuonti ylittää viitemäärän, voidaan tehdä päätös, että siihen sovelletaan viitemäärää vastaavaa enimmäismäärää tuotteen vuosittainen kauppatase huomioon ottaen.

(5) Tätä alennusta ei sovelleta silloin, kun yhteisö Uruguayn kierroksen sitoumusten mukaisesti soveltaa lisätulleja.

(6) Jos AKT-valtioista peräisin olevien ja CN-koodiin 2401 kuuluvien tuotteiden tullittoman tuonnin merkittävä lisääntyminen aiheuttaa vakavaa häiriötä tai jos kyseinen tuonti aiheuttaa ongelmia, jotka heikentävät jonkin yhteisön alueen taloudellista tilannetta, yhteisö voi ryhtyä toimenpiteisiin kaupan vääristymien korjaamiseksi.

(c 1) Jonka maitorasvapitoisuus on vähemmän kuin 1,5 painoprosenttia ja tärkki- tai jauhopitoisuus vähintään 50 mutta alle 75 painoprosenttia.

XXIII JULISTUS

Yhteinen julistus markkinoille pääsystä osana AKT–EY-kumppanuutta

Osapuolet hyväksyvät, että molempien osapuolten oletetaan osallistuvan sellaisten sopimusten neuvotteluun ja täytäntöönpanoon, joilla monen- ja kahdenvälistä kauppaa vapautetaan entisestään.

Osapuolet panevat merkille yhteisön sitoumuksen taata käytännöllisesti katsoen kaikille vähiten kehittyneiden maiden tuotteille vapaa pääsy markkinoille vuoteen 2005 mennessä.

Samanaikaisesti ne tunnustavat AKT-valtioiden tuotteiden etuuskohteluun perustuvan yhteisön markkinoille pääsyn osalta sen, että laajempi kaupan vapauttamisprosessi voisi johtaa AKT-valtioiden suhteellisen kilpailuaseman heikkenemiseen, mikä olisi uhka niiden kehityspyrkimyksille, joita yhteisö tukee.

Näin ollen osapuolet sopivat tarkastelevansa kaikkia tarvittavia toimenpiteitä AKT-valtioiden kilpailuaseman säilyttämiseksi yhteisön markkinoilla valmisteluvaiheen aikana. Tarkastelu voi kattaa muun muassa aikatauluvaatimukset, alkuperäsäännöt, terveys- ja kasvinsuojelutoimet sekä erityistoimenpiteiden täytäntöönpanon tarjontaan liittyvien ongelmien ratkaisemiseksi AKT-valtioissa. Tavoitteena on tarjota AKT-valtioille mahdollisuus hyödyntää olemassa ja saavutettavissa olevaa suhteellista etuaan yhteisön markkinoilla. Osapuolet pitävät mielessä sitoumuksensa tehdä yhteistyötä WTO:ssa ja sopivat, että mainitussa tarkastelussa otetaan huomioon myös kaikki WTO:ssa mahdollisesti tehtävät sellaisten kauppaetuuksien laajentamiset, joita WTO:n jäsenmaat voivat kehitysmaille tarjota.

Tätä tarkoitusta varten kaupan alan yhteisen ministerikomitean olisi annettava suosituksia komission ja AKT-valtioiden sihteeristön valmisteleman alustavan tarkastelun perusteella. EY:n neuvosto tarkastelee näitä suosituksia komission ehdotuksen perusteella, jolloin tavoitteena on säilyttää AKT–EY-kauppajärjestelyn edut.

Euroopan unionin neuvosto korostaa omalta osaltaan velvollisuuttaan ottaa huomioon vaikutukset, joita EY:n tekemillä sopimuksilla tai muilla sen toteuttamilla toimenpiteillä voi olla AKT-valtioiden ja EY:n väliseen kauppaan. Se pyytää komissiota suorittamaan järjestelmällisesti tarvittavat vaikutusten arvioinnit.

Toimenpiteet liittyvät valmisteluvaiheeseen, ja niissä otetaan asianmukaisesti huomioon yhteisön yhteinen maatalouspolitiikka.

Kaupan alan yhteinen ministerikomitea valvoo tämän julistuksen täytäntöönpanoa ja antaa asianmukaiset kertomukset ministerineuvostolle.

XXIV JULISTUS

Yhteinen julistus riisistä

1. Osapuolet tunnustavat riisin merkityksen useiden AKT-valtioiden talouden kehitykselle työllisyyden, ulkomaanvaluutan sekä yhteiskunnallisen ja poliittisen vakauden osalta.

2. Osapuolet tunnustavat myös yhteisön markkinoiden merkityksen riisialalle. Yhteisö vahvistaa olevansa sitoutunut parantamaan AKT-valtioiden riisialan kilpailukykyä ja tehokkuutta, jotta se säilyisi elinkykyisenä ja kehittyisi kestävältä pohjalta ja siten edistäisi AKT-valtioiden sujuvaa integroitumista maailmantalouteen.

3. Yhteisö on valmis myöntämään riittävästi varoja AKT-valtioiden riisinviejien alakohtaisen integroidun kehitysohjelman rahoittamiseksi valmisteluvaiheessa ja AKT-valtioiden alan edustajia kuullen. Ohjelmaan voivat sisältyä erityisesti seuraavat toimet:

— tuotantoedellytysten ja laadun parantaminen toteuttamalla toimia tutkimuksen, sadonkorjuun ja käsittelyn aloilla,

— kuljeus- ja varastointitoimet,

— nykyisten riisinviejien kilpailukyvyn parantaminen,

— AKT-valtioiden riisintuottajien auttaminen täyttämään ympäristönhoidon ja jätehuollon standardit sekä muut kansainvälisillä markkinoilla, myös yhteisössä, vallitsevat normit,

— markkinointi ja kaupan edistäminen,

— lisäarvollisten sivutuotteiden kehittämisohjelmat.

Tämä toimenpidekokonaisuus rahoitetaan riisiä vievissä AKT-valtioissa kansallisesti ja molempien osapuolten sopimuksella alakohtaisten erityisohjelmien kautta ohjelmointia koskevien sääntöjen ja menetelmien mukaisesti sekä lyhyellä aikavälillä EKR:n jakamattomista varoista sen jälkeen, kun ministerineuvosto on tehnyt asiassa päätöksen.

4. Osapuolet uudistavat sitoumuksensa tehdä tiivistä yhteistyötä sen varmistamiseksi, että AKT-valtiot voivat hyötyä täysimääräisesti yhteisön riisille myöntämistä kauppaetuuksista. Ne ovat yhtä mieltä siitä, että kaiken AKT-valtioista peräisin olevan riisin yhteisöön suuntautuvan viennin on oltava tehokasta ja avointa.

5. Yhteisö selvittää sopimuksen voimaantulon jälkeen AKT-valtioiden riisialan asemaa yhteisön riisimarkkinoilla jatkossa tapahtuvien muutosten valossa. Tätä tarkoitusta varten osapuolet sopivat perustavansa AKT-valtioiden ja alan edustajien kanssa yhteisen työryhmän, joka kokoontuu vuosittain. Yhteisö sitoutuu myös kuulemaan AKT-valtioita kaikissa kahden- tai monenvälisissä päätöksissä, joilla voi olla vaikutusta AKT-valtioiden riisialan kilpailuasemaan yhteisön markkinoilla.

XXV JULISTUS

Yhteinen julistus rommista

Osapuolet tunnustavat rommialan merkityksen useiden AKT-valtioiden ja niiden alueiden talous- ja yhteiskuntakehitykselle sekä sen keskeisen aseman työllisyyden luojana sekä vienti- ja valtiontulojen tuojana. Ne tunnustavat, että rommi on AKT-valtioiden maatalousteollisuuden lisäarvollinen tuote, joka tarkoituksenmukaisin toimin tuettuna pystyy kilpailemaan maa-

ilmanmarkkinoilla. Näin ollen ne tunnustavat tarpeen toteuttaa kaikki mahdollisesti tarvittavat toimenpiteet AKT-valtioiden tuottajien tällä hetkellä epäedullisen kilpailuaseman korjaamiseksi. Tässä yhteydessä ne panevat myös merkille neuvoston ja komission 24 päivänä maaliskuuta 1997 antamaan julistukseen sisältyvän sitoumuksen ottaa kaikissa rommialaa koskevissa tulevissa neuvotteluissa ja järjestelyissä täysimääräisesti huomioon vaikutukset, joita EY:n ja USA:n kyseisenä päivänä tekemällä, tiettyjen alkoholijuomien veron poistamista koskevalla sopimuksella voi olla. Ne tunnustavat myös sen, että on kiire vähentää AKT-valtioiden tuottajien riippuvuutta rommin hyödykemarkkinoista.

Näin ollen osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että AKT-valtioiden rommiteollisuutta on kehitettävä nopeasti, jotta niiden romminviejät voivat kilpailla alkoholijuomien yhteisön ja kansainvälisillä markkinoilla. Tätä tarkoitusta varten ne sopivat toteuttavansa seuraavat toimet:

1. HS-nimikkeeseen 22 08 40 kuuluvan, AKT-valtioista peräisin olevan rommin, arrakin ja taffian tuonti on tämän sopimuksen ja sen mahdollisten jatkosopimusten nojalla verotonta, eikä siihen sovelleta määrällisiä rajoituksia.

2. Yhteisö sitoutuu varmistamaan terveen kilpailun yhteisön markkinoilla sekä sen, että AKT-valtioiden rommin kilpailuasema EU:n markkinoilla on edullinen ja että sitä ei syrjitä kolmansien maiden rommintuottajiin nähden.

3. Tarkastellessaan pyyntöjä saada poiketa 29 päivänä maaliskuuta 1989 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1576/89 1 artiklan 4 kohdan 1 ja 2 alakohdan säännöksistä yhteisö kuulee AKT-valtioita ja ottaa huomioon niiden erityiset tarpeet.

4. Yhteisö on valmis myöntämään riittävästi varoja AKT-valtioiden romminviejien alakohtaisen integroidun kehitysohjelman rahoittamiseksi valmisteluvaiheessa ja AKT-valtioiden alan edustajia kuullen. Ohjelmaan voivat sisältyä erityisesti seuraavat toimet:

— nykyisten romminviejien kilpailukyvyn parantaminen,

— AKT-valtioiden tai niiden alueiden tukeminen omien rommimerkkien kehittämisessä,

— markkinointikampanjoiden suunnittelun ja toteutuksen tukeminen,

— AKT-valtioiden rommintuottajien auttaminen täyttämään ympäristönhoidon ja jätehuollon standardit sekä muut kansainvälisillä, myös yhteisön, markkinoilla vallitsevat normit, ja

— AKT-valtioiden rommiteollisuuden auttaminen siirtymään massahyödyketuotannosta arvostetumpien merkkituotteiden tuotantoon.

Tämä toimenpidekokonaisuus rahoitetaan molempien osapuolten sopimuksella kansallisesti ja alueellisesti alakohtaisten erityisohjelmien kautta ohjelmointia koskevien sääntöjen ja menetelmien mukaisesti sekä lyhyellä aikavälillä EKR:n jakamattomista varoista sen jälkeen, kun ministerineuvosto on tehnyt asiassa päätöksen.

5. Yhteisö sitoutuu tarkastelemaan niin kutsutuista valkoisista alkoholeista maaliskuussa 1997 tehtyyn sopimukseen liitettyyn rommia koskevaan yhteisymmärryspöytäkirjaan sisältyvän hintaindeksoinnin vaikutusta AKT-valtioiden alan teollisuuteen, jolloin muualta kuin AKT-valtioista peräisin olevaan rommiin sovelletaan tulleja. Tarkastelun tulosten perusteella se toteuttaa tarvittaessa asianmukaiset toimenpiteet.

6. Yhteisö sitoutuu käymään näistä sitoumuksista nousevista erityiskysymyksistä asiamukaisia keskusteluja AKT-valtioiden kanssa yhteisessä työryhmässä, joka kokoontuu säännöllisesti. Edelleen yhteisö sitoutuu kuulemaan AKT-valtioita kaikissa kahden- ja monenvälisissä, myös tariffin alennuksia ja yhteisön laajentumista koskevissa päätöksissä, joilla voi olla vaikutusta AKT-valtioiden rommiteollisuuden kilpailuasemaan yhteisön markkinoilla.

XXVI JULISTUS

Yhteinen julistus naudan- ja vasikanlihasta

1. Yhteisö sitoutuu huolehtimaan siitä, että naudan- ja vasikanlihasta tehdyn pöytäkirjan edunsaajina olevat AKT-valtiot saavat pöytäkirjasta kaiken mahdollisen hyödyn. Tätä tarkoitusta varten se sitoutuu tehostamaan pöytäkirjan määräysten vaikutusta vahvistamalla hyvissä ajoin asianmukaiset säännöt ja menettelyt.

2. Edelleen yhteisö sitoutuu panemaan pöytäkirjan täytäntöön siten, että AKT-valtiot voivat pitää naudan- ja vasikanlihaansa kaupan läpi vuoden ilman kohtuuttomia rajoituksia. Lisäksi EY auttaa AKT-valtioiden naudan- ja vasikanlihanviejiä parantamaan kilpailukykyään muun muassa etsimällä ratkaisuja tarjontaan liittyviin ongelmiin tässä sopimuksessa määriteltyjen kehitysstrategioiden mukaisesti sekä maa- ja alueohjelmien yhteydessä.

3. Yhteisö tarkastelee vähiten kehittyneiden AKT-valtioiden pyyntöjä, jotka koskevat niiden naudan- ja vasikanlihan vientiä etuuskohteluehdoin, niiden toimien yhteydessä, joita se aikoo toteuttaa vähiten kehittyneitä maita koskevan WTO:n yhtenäisen toimintakehyksen puitteissa.

XXVII JULISTUS

Yhteinen julistus liitteessä V olevan 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen AKT-valtioista peräisin olevien tuotteiden pääsyä Ranskan merentakaisten departementtien markkinoille sääntelevistä järjestelyistä

Osapuolet vahvistavat sen, että liitteen V määräyksiä sovelletaan Ranskan merentakaisten departementtien ja AKT-valtioiden välisiin suhteisiin.

Yhteisöllä on sopimuksen voimassaoloaikana oikeus muuttaa liitteessä V olevan 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen AKT-valtioista peräisin olevien tuotteiden pääsyä Ranskan merentakaisten departementtien markkinoille sääntelevia järjestelyjä viimeksi mainittujen talouden kehittämistarpeiden perusteella.

Harkitessaan tämän oikeuden mahdollista käyttöä yhteisö ottaa huomioon AKT-valtioiden ja Ranskan merentakaisten departementtien välisen suoran kaupan. Asianomaisten osapuolten välillä sovelletaan tiedotus- ja kuulemismenettelyjä liitteessä V olevan 12 artiklan mukaisesti.

XXVIII JULISTUS

Yhteinen julistus AKT-valtioiden, niiden naapureina olevien merentakaisten maiden ja -alueiden sekä Ranskan merentakaisten departementtien välisestä yhteistyöstä

Osapuolet rohkaisevat AKT-valtioita, niiden naapureina olevia maita ja -alueita sekä Ranskan merentakaisia departementteja lisäämään alueellista yhteistyötä Karibian, Tyynenmeren ja Intian valtameren alueella.

Osapuolet kehottavat asianomaisia osapuolia kuulemaan toisiaan menettelystä tällaisen yhteistyön edistämiseksi sekä niiden politiikkoja ja erityisasemaa alueella vastaavien sellaisten toimenpiteiden toteuttamiseksi, jotka mahdollistavat aloitteiden tekemisen talouden, myös kaupan kehittämisen, sekä yhteiskunnan ja kulttuurin aloilla.

Jos kaupan alan sopimukset koskevat Ranskan merentakaisia departementteja, tällaisilla sopimuksilla voidaan määrätä erityistoimista, joilla suositaan niistä peräisin olevia tuotteita.

Näiden alojen yhteistyötä koskevat kysymykset toimitetaan ministerineuvoston tietoon, jotta se olisi asianmukaisesti selvillä saavutetusta edistyksestä.

XXIX JULISTUS

Yhteinen julistus yhteisen maatalouspolitiikan alaan kuuluvista tuotteista

Osapuolet tunnustavat sen, että yhteisen maatalouspolitiikan alaan kuuluviin tuotteisiin sovelletaan erityisiä sääntöjä ja määräyksiä, erityisesti suojatoimenpiteiden osalta. Sopimuksen suojalauseketta koskevia määräyksiä voidaan soveltaa näihin tuotteisiin ainoastaan, jos ne ovat yhdenmukaisia kyseisten sääntöjen ja määräysten erityisluonteen kanssa.

XXX JULISTUS

AKT-valtioiden julistus liitteessä V olevasta 1 artiklasta

AKT-valtiot ovat tietoisia yhteisön markkinoilla oleviin AKT-valtioista peräisin oleviin tuotteisiin liitteessä V olevan 1 artiklan 2 kohdan a alakohdan nojalla sovellettavasta suosituimmuuskohtelusta johtuvasta epätasapainosta ja syrjinnästä sekä vahvistavat käsityksensä, jonka mukaan kyseisen artiklan tarkoittamilla neuvotteluilla varmistetaan, että AKT-valtioiden tärkeimpiä vientikelpoisia tuotteita kohdellaan vähintään yhtä edullisesti kuin niiden kolmansien maiden tuotteita, joihin yhteisö soveltaa suosituimmuuskohtelua.

Samantyyppiset neuvottelut käydään lisäksi, jos

a) yksi tai useampi AKT-valtio osoittaa pystyvänsä toimittamaan yhtä tai useampaa erityistuotetta, joiden osalta etuuskohtelua nauttivat kolmannet maat saavat edullisemman kohtelun, ja

b) yksi tai useampi AKT-valtio suunnittelee vievänsä yhteisöön yhtä tai useampaa erityistuotetta, joiden osalta etuuskohtelua nauttivat kolmannet maat saavat edullisemman kohtelun.

XXXI JULISTUS

Yhteisön julistus liitteessä V olevan 5 artiklan 2 kohdan a alakohdasta

Yhteisö suostuu siihen, että toisen AKT–ETY-yleissopimuksen 9 artiklan 2 kohdan a alakohdan teksti toistetaan liitteessä V olevan 5 artiklan 2 kohdan a alakohdassa, ja vahvistaa tekstin tulkinnan, jonka mukaan AKT-valtiot myöntävät yhteisölle vähintään yhtä edullisen kohtelun kuin minkä ne myöntävät kauppasopimusten nojalla kehittyneille valtioille edellyttäen, että kyseiset valtiot eivät myönnä AKT-valtioille parempia etuuksia kuin mitä yhteisö myöntää.

XXXII JULISTUS

Yhteinen julistus syrjintäkiellosta

Sen estämättä, mitä tämän sopimuksen liitteen V erityismääräyksissä sanotaan, osapuolet sopivat, että yhteisö ei harjoita AKT-valtioiden välillä syrjintää kyseisessä liitteessä tarkoitetussa kauppajärjestelmässä. Ne ottavat kuitenkin huomioon tämän sopimuksen määräykset ja monenvälisissä yhteyksissä tehdyt autonomiset erityisaloitteet, kuten yhteisön aloite vähiten kehittyneiden maiden hyväksi.

XXXIII JULISTUS

Yhteisön julistus liitteessä V olevasta 8 artiklan 3 kohdasta

Jos yhteisö hyväksyy ainoastaan välttämättömät kyseisessä artiklassa tarkoitetut toimenpiteet, se pyrkii valitsemaan sellaiset, jotka maantieteellisestä soveltamisalastaan tai asianomaisista tuotelajeistaan johtuen haittaavat mahdollisimman vähän AKT-valtioiden vientiä.

XXXIV JULISTUS

Yhteinen julistus liitteessä V olevasta 12 artiklasta

Osapuolet sopivat, että liitteessä V olevassa 12 artiklassa tarkoitetuissa neuvotteluissa on noudatettava seuraavia menettelyjä:

i osapuolet toimittavat kaikki tarvittavat ja merkitykselliset tiedot neuvoteltavasta yhdestä tai useammasta erityisaiheesta hyvissä ajoin, jotta keskustelut voidaan aloittaa varhaisessa vaiheessa, ja joka tapauksessa viimeistään kuukauden kuluttua neuvottelupyynnön vastaanottamisesta,

ii) kolmen kuukauden mittainen neuvotteluvaihe alkaa tietojen vastaanottamispäivästä; ensimmäisen kuukauden kuluessa toimitetut tiedot analysoidaan tekniseltä kannalta, ja suurlähettiläskomiteassa käytävät yhteiset neuvottelut käydään sitä seuraavan kahden kuukauden aikana,

iii) jos asiassa ei päästä molemminpuolisesti tyydyttävään ratkaisuun, asia viedään ministerineuvoston käsiteltäväksi,

iv) jos ministerineuvosto ei pääse molemminpuolisesti tyydyttävään ratkaisuun, neuvosto päättää muista toimista neuvotteluissa ilmitulleiden erimielisyyksien ratkaisemiseksi.

XXXV JULISTUS

Yhteinen julistus liitteen V 7 artiklaa koskevasta pöytäkirjasta 1

Jos AKT-valtiot soveltavat erityistä tullikohtelua yhteisöstä, myös Ceutasta ja Melillasta peräisin olevien tuotteiden tuontiin, pöytäkirjan 1 määräyksiä sovelletaan soveltuvin osin. Aina muulloin, kun AKT-valtioiden tuontiin soveltama kohtelu edellyttää alkuperäselvityksen esittämistä, kyseiset valtiot hyväksyvät asiaa koskevien kansainvälisten sopimusten mukaisesti laaditut alkuperätodistukset.

XXXVI JULISTUS

Yhteinen julistus liitteen V pöytäkirjasta 1

1. Pöytäkirjan 12 artiklan 2 kohdan c alakohdan soveltamiseksi laivaustodistus, joka myönnetään ensimmäisessä yhteisöön suuntautuvan viennin lastaussatamassa, vastaa AKT-sisämaavaltioissa myönnettävien tavaratodistusten kattamien tuotteiden konossementtiä.

2. AKT-sisämaavaltioista vietäville tuotteille, jotka varastoidaan muualla kuin AKT-valtioissa tai pöytäkirjan liitteessä III tarkoitetuissa maissa ja siinä tarkoitetuilla alueilla, voidaan pöytäkirjan 16 artiklassa tarkoitettujen olosuhteiden vallitessa myöntää tavaratodistus.

3. Pöytäkirjan 15 artiklan 4 kohdan soveltamiseksi hyväksytään toimivaltaisen viranomaisen myöntämät ja tulliviranomaisten vahvistamat EUR.1-todistukset.

4. AKT-valtioiden yritysten auttamiseksi niiden pyrkiessä löytämään uusia hankintalähteitä voidakseen täysimääräisesti hyödyntää pöytäkirjan alkuperäkumulaatiota koskevia määräyksiä toteutetaan toimia sen varmistamiseksi, että yritystoiminnan kehittämiskeskus auttaa AKT-valtioiden toimijoita luomaan asianmukaisia yhteyksiä AKT-valtioiden, yhteisön sekä maiden ja alueiden hankkijoihin, sekä suhteiden edistämiseksi teollisuuden alan yhteistyössä asianomaisten toimijoiden kesken.

XXXVII JULISTUS

Yhteinen julistus liitteen V pöytäkirjasta 1 kalastustuotteiden alkuperän osalta

Yhteisö tunnustaa AKT-rannikkovaltioiden oikeuden kalavarojen kehittämiseen ja järkiperäiseen käyttöön kaikilla niiden lainkäyttövaltaan kuuluvilla vesillä.

Osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että voimassa olevia alkuperäsääntöjä on tarkasteltava sen määrittelemiseksi, mitä muutoksia niihin on ensimmäisen kohdan perusteella mahdollisesti tehtävä.

AKT-valtiot ja yhteisö ovat tietoisia toistensa huolenaiheista ja eduista sekä sopivat jatkavansa AKT-valtioiden kansalliseen lainkäyttövaltaan kuuluvilla alueilla pyydetyistä saaliista peräisin olevien kalastustuotteiden yhteisön markkinoille tulon aiheuttaman ongelman selvittämistä molempia osapuolia tyydyttävän ratkaisun löytämiseksi. Selvitystyö tehdään tulliyhteistyökomiteassa tarvittaessa alan asiantuntijoiden avustamana sen jälkeen, kun tämä sopimus on tullut voimaan. Selvityksen tulokset toimitetaan sopimuksen ensimmäisen soveltamisvuoden kuluessa suurlähettiläskomitealle ja viimeistään toisen vuoden kuluessa ministerineuvostolle niiden tarkasteltaviksi ja molempia osapuolia tyydyttävään ratkaisuun pääsemiseksi.

Yhteisö ilmoittaa, että AKT-valtioissa tapahtuvan kalastustuotteiden jalostamisen osalta se on toistaiseksi valmis tarkastelemaan avoimin mielin pyyntöjä saada poiketa tämän tuotannonalan valmistettuja tuotteita koskevista alkuperäsäännöistä kolmansien maiden kanssa tehtyihin kalastusalan sopimuksiin sisältyvien pakollista purkamista koskevien määräysten perusteella. Tarkastelussa yhteisö ottaa erityisesti huomioon sen, että asianomaisten kolmansien maiden olisi varmistettava tällaisten tuotteiden jalostuksen jälkeinen tavanomainen menekki silloin, kun niitä ei ole tarkoitettu kansalliseen tai alueelliseen kulutukseen.

XXXVIII JULISTUS

Yhteisön julistus liitteen V pöytäkirjasta 1 aluevesien laajuuden osalta

Yhteisö muistuttaa, että kansainvälisen oikeuden asiaa koskevat tunnustetut periaatteet rajoittavat aluevesien laajuuden enintään 12 meripeninkulmaan, ja ilmoittaa ottavansa tämän huomioon soveltaessaan pöytäkirjan asiaa koskevia määräyksiä.

XXXIX JULISTUS

AKT-valtioiden julistus liitteen V pöytäkirjasta 1 kalastustuotteiden alkuperän osalta

AKT-valtiot vahvistavat koko neuvottelujen ajan julkituomansa näkökannan kalastustuotteiden alkuperäsäännöistä ja ovat edelleen sitä mieltä, että niiden kalavaroja koskevien täysivaltaisten oikeuksien käytöstä niiden kansalliseen lainkäyttövaltaan kuuluvilla vesillä, mukaan lukien Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksen määritelmän mukainen yksinomainen talousvyöhyke, seuraa, että kaikille kyseisillä vesillä pyydetyille saalille, jotka on jalostusta varten purettava AKT-valtioiden satamiin, olisi myönnettävä alkuperäasema.

XL JULISTUS

Yhteinen julistus sallittua arvopoikkeamaa koskevan säännön soveltamisesta tonnikala-alalla

Euroopan yhteisö sitoutuu panemaan täytäntöön tarvittavat säännökset liitteen V pöytäkirjassa 1 olevassa 4 artiklan 2 kohdassa määrätyn sallittua arvopoikkeamaan koskevan säännön soveltamiseksi täysimääräisesti tonnikala-alalla. Tätä tarkoitusta varten yhteisö esittää tämän sopimuksen allekirjoituspäivään mennessä ehdot, joilla alkuperätuotteisiin kuulumatonta tonnikalaa voidaan kyseisen artiklan mukaisesti käyttää 15 prosentin edestä.

Yhteisön ehdotuksessa täsmennetään, miten laskentatapa perustuu EUR.1-tavaratodistukseen.

Osapuolet sopivat tarkistavansa laskentatapaa kahden soveltamisvuoden jälkeen, jos menetelmän soveltamisen tavoitteena olevan joustavuuden saavuttamisessa ilmenee vaikeuksia.

XLI JULISTUS

Yhteinen julistus liitteen V pöytäkirjassa 1 olevasta 6 artiklan 11 kohdasta

Yhteisö suostuu tarkastelemaan pöytäkirjassa 1 olevan 40 artiklan valossa ja tapauskohtaisesti kaikkia perusteltuja pyyntöjä, jotka esitetään sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen ja jotka koskevat kumulaatiossa AKT-valtioiden naapurimaina sijaitsevien kehitysmaiden kanssa huomiotta jätettäviä tekstiilituotteita (pöytäkirjassa 1 oleva 6 artiklan 11 kohta).

XLII JULISTUS

Yhteinen julistus alkuperäsäännöistä: kumulaatio Etelä-Afrikan kanssa

AKT–EY-tulliyhteistyökomitea on valmis tutkimaan mahdollisimman pian kaikki pitkälle vietyä alueellista taloudellista yhdentymistä edustavien alueellisten elinten esittämät pyynnöt, jotka koskevat liitteen V pöytäkirjassa 1 olevan 6 artiklan 10 kohdan mukaista valmistuksen ja käsittelyn kumulaatiota.

XLIII JULISTUS

Yhteinen julistus liitteen V pöytäkirjan 1 liitteestä 2

Jos liitteen II sisältämien sääntöjen soveltaminen vaikuttaa AKT-valtioiden vientiin haitallisesti, yhteisö tutkii ja tarvittaessa toteuttaa asianmukaiset korjaavat toimenpiteet tilanteen korjaamiseksi ja edeltävän tilanteen palauttamiseksi (ministerineuvoston päätös 2/97).

Yhteisö on huomioinut AKT-valtioiden neuvottelujen yhteydessä esittämät alkuperäsääntöjä koskevat pyynnöt. Yhteisö suostuu harkitsemaan kaikkia perusteltuja pyyntöjä liitteen II sisältämien alkuperäsääntöjen parantamiseksi pöytäkirjassa 1 olevan 40 artiklan valossa ja tapauskohtaisesti.

NEUVOSTOSSA KOKOONTUNEIDEN JÄSENVALTIOIDEN HALLITUSTEN EDUSTAJIEN

SISÄINEN SOPIMUS

COTONOUSSA, BENINISSÄ 23 PÄIVÄNÄ KESÄKUUTA 2000 ALLEKIRJOITETUN AFRIKAN, KARIBIAN JA TYYNENMEREN VALTIOIDEN RYHMÄN SEKÄ EUROOPAN YHTEISÖN JA SEN JÄSENVALTIOIDEN VÄLISEN KUMPPANUUSSOPIMUKSEN RAHOITUSPÖYTÄKIRJAN MUKAISESTA YHTEISÖN TUKIEN RAHOITUKSESTA JA HOIDOSTA SEKÄ TALOUDELLISEN AVUN JAKAMISESTA EY:N PERUSTAMISSOPIMUKSEN NELJÄNNESSÄ OSASSA TARKOITETUILLE MERENTAKAISILLE MAILLE JA ALUEILLE

NEUVOSTOSSA KOKOONTUNEET EUROOPAN YHTEISÖN JÄSENVALTIOIDEN HALLITUSTEN EDUSTAJAT, jotka

ottavat huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen,

sekä katsovat seuraavaa:

1) Cotonoussa, Beninissä 23 päivänä kesäkuuta 2000 allekirjoitetulla Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden sekä Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden välisellä kumppanuussopimuksella, jäljempänä 'AKT–EY-sopimus', vahvistetaan yhteisön AKT-valtioille antamien tukien kokonaismääräksi 15 200 miljoonaa euroa viisivuotisajanjaksolle 2000–2005. Summa muodostuu jäsenvaltioiden rahoittamalta yhdeksänneltä Euroopan kehitysrahastolta (yhdeksäs EKR) saatavista 13 500 miljoonasta eurosta ja Euroopan investointipankilta, jäljempänä 'pankki', saatavista 1 700 miljoonasta eurosta.

2) Lisäksi aiemmissa Euroopan kehitysrahastoissa AKT–EY-sopimuksen rahoituspöytäkirjan voimaantulopäivänä jäljellä olevat varat siirretään yhdeksänteen EKR:ään ja käytetään AKT–EY-sopimuksessa määrättyjen ehtojen mukaisesti. Suunniteltu kokonaismäärä koskee ajanjaksoa 2000–2007. Tähän jaksoon sisältyvät yhdeksännen EKR:n ratifioimiseen vaadittava noin kahden vuoden jakso ja yhdeksännen EKR:n päättymistä seuraavat kaksi vuotta.

3) Merentakaisten maiden ja alueiden assosioinnista Euroopan talousyhteisöön 25 päivänä heinäkuuta 1991 tehdyn neuvoston päätöksen 91/482/ETY voimassaoloa on päätöksellä 2000/169/EY[1] pidennetty 28 päivään helmikuuta 2001. Mainittuun päivään mennessä hyväksytään uusi päätös EY:n perustamissopimuksen 187 artiklan perusteella. Päätöksellä vahvistetaan merentakaisille maille ja alueille, jäljempänä 'MMA', joihin sovelletaan perustamissopimuksen neljännen osan määräyksiä, yhdeksännestä EKR:stä suunnattujen tukien määräksi 175 miljoonaa euroa. Lisäksi määrätään pankin omilla varoillaan MMA:illa toteuttamista toimenpiteistä enintään 20 miljoonan euron arvosta. Lisäksi aiemmissa kehitysrahastoissa MMA:ille osoitetut tämän sopimuksen voimaantulopäivänä jäljellä olevat varat siirretään yhdeksänteen EKR:ään ja käytetään kyseisessä neuvoston päätöksessä säädetyin edellytyksin.

4) Neuvostossa kokoontuneet jäsenvaltioiden hallitusten edustajat ovat sopineet, että yhdeksännen EKR:n täytäntöönpanosta komissiolle syntyvien kulujen rahoittamiseen varataan 125 miljoonaa euroa.

5) AKT–EY-sopimuksen ja MMA:iden assosiaatioita koskevan tulevan päätöksen, jäljempänä 'päätös', täytäntöönpanemiseksi on tarpeen perustaa yhdeksäs EKR ja vahvistaa sen varojen hankkimista koskevat yksityiskohtaiset säännöt ja jäsenvaltioiden maksamat osuudet.

6) On tarpeen vahvistaa rahoitusyhteistyön hallinnon säännöt, päättää tukien ohjelmointi-, tarkastus- ja hyväksymismenettelystä ja määrittää tukien käytön valvonnan yksityiskohtaiset säännöt.

---

[1] EYVL L 263, 19.9.1991, s. 1, päätös sellaisena kuin se on muutettuna päätöksellä 97/803/EY (EYVL L 329, 29.11.1997, s. 50) ja voimassaololtaan jatkettuna päätöksellä 2000/169/EY (EYVL L 55, 29.2.2000, s. 67).

7) Yhdeksännen EKR:n rahoituksen jakamista koskevissa päätelmissä, jotka laadittiin 6 ja 7 päivänä joulukuuta 1999 pidetyn kolmannen AKT–EY-neuvottelukonferenssin Euroopan yhteisön ministerien koordinointikokouksessa, pannaan merkille komission aikomukset hajauttaa sen hallinnollinen päätöksenteko ja korostetaan sellaisten uudistusten tarvetta, joiden tavoitteena on määritellä uudelleen sekä komission että neuvoston asema Euroopan kehitysrahaston päätöksentekoprosessissa.

8) Helmikuun 2 ja 3 päivänä 2000 pidetyn AKT–EY-neuvottelukonferenssin pöytäkirjaan merkityssä ohjelmointiprosessia koskevassa neuvoston ja komission lausumassa tarkennetaan, että ohjelmointiprosessiin liittyviä menettelyjä ja tiedonantovelvoitteita on hallittava kurinalaisesti ja että jäsenvaltioiden ja komission asemaa päätöksentekoprosessissa tarkistetaan ja mukautetaan.

9) Euroopan yhteisön kehitysyhteistyövälineiden ja -ohjelmien arvioinnista 21 päivänä toukokuuta 1999 tehdyissä neuvoston päätelmissä esitetään useita tapoja, joilla neuvosto kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita parantamaan Euroopan yhteisön kehitysavun tehokkuutta, mukaan lukien hajauttaminen edustustoihin, rahoittajien parempi koordinointi ja keskinäinen täydentävyys, välineiden pienempi määrä, suoritusperusteiden lisääntyvä käyttö ja kehitysyhteistyön hallintakomiteoiden työn uudelleensuuntaaminen.

10) Toukokuun 21 päivänä 1999 kokoontunut neuvosto hyväksyi päätöslauselman yhteisön ja jäsenvaltioiden kehitysyhteistyön toisiaan täydentävästä luonteesta. Toukokuun 18 päivänä 2000 kokoontunut neuvosto hyväksyi päätelmät toiminnan yhteensovittamisesta. Näissä asiakirjoissa toistettiin läheisemmän koordinoinnin ja keskinäisen täydentävyyden tarve sekä todettiin olevan tarpeen, että kumppanimaa on prosessissa johtavassa asemassa.

11) Komission yhteyteen pitäisi perustaa jäsenvaltioiden hallitusten edustajien komitea, ja pankin yhteyteen pitäisi perustaa vastaavanlainen komitea. On tarpeen varmistaa niiden toimien yhdenmukaistaminen, joita komissio ja pankki toteuttavat AKT–EY-sopimuksen ja päätöksen vastaavien määräysten soveltamiseksi.

kuultuaan komissiota ja pankkia,

OVAT SOPINEET SEURAAVAA:

I LUKU

RAHOITUSVARAT

1 ARTIKLA

Yhdeksännen EKR:n varat

1. Jäsenvaltiot perustavat yhdeksännen Euroopan kehitysrahaston (2000), jäljempänä 'yhdeksäs EKR'.

2. Yhdeksäs EKR muodostuu seuraavista varoista:

a) Jäsenvaltiot rahoittavat enintään 13 800 miljoonaa euroa seuraavien osuuksien mukaisesti:

Jäsenvaltio	Osuus miljoonaa euroa
Belgia	540,96
Tanska	295,32
Saksa	3 223,68
Kreikka	172,50
Espanja	805,92
Ranska	3 353,40
Irlanti	85,56
Italia	1 730,52
Luxemburg	40,02
Alankomaat	720,36
Itävalta	365,70
Portugali	133,86
Suomi	204,24
Ruotsi	376,74
Yhdistynyt kuningaskunta	1 751,22
	13 800,00

Tästä kokonaissummasta

i) 13 500 miljoonaa euroa myönnetään AKT-valtioille;

ii) 175 miljoonaa euroa myönnetään MMA:ille;

iii) 125 miljoonaa euroa varataan komissiolle yhdeksännen EKR:n täytäntöönpanoon liittyviä kuluja varten.

b) Varat, jotka AKT–EY-sopimuksen rahoituspöytäkirjan voimaantulopäivänä ovat jääneet edellisistä EKR:istä käyttämättä, samoin kuin käynnissä olevista, kyseisistä rahastoista rahoitettavista hankkeista myöhemmin mahdollisesti vapautuvat varat siirretään yhdeksänteen EKR:ään. Yhdeksänteen EKR:ään näin siirretyt varat, jotka aiemmin oli osoitettu jonkin AKT-valtion, -alueen tai MMA:n maa- tai alueohjelmaan, osoitetaan jatkossakin kyseiselle maalle, alueelle tai MMA:lle.

c) AKT-apuun tarkoitettuun kokonaissummaan lisätään edellisten EKR:ien jäännös. Rahoitusvarojen kokonaissumma koskee ajanjaksoa 2000–2007.

3. AKT–EY-sopimuksen liitteessä IV olevan 37 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen valtuutettujen maksajien huostaan Eurooppaan talletettujen tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen varojen korkotulot merkitään yhdelle tai useammalle komission nimissä avatulle tilille ja käytetään 10 artiklan ehtojen mukaisesti.

4. Edellä 2 kohdan a alakohdassa mainittua maksuosuuksien jakoa muutetaan komission ehdotuksesta neuvoston yksimielisellä päätöksellä, jos Euroopan unioniin liittyy uusi valtio.

5. Varojen määriä voidaan neuvoston yksimielisellä päätöksellä mukauttaa myös AKT–EY-kumppanuussopimuksen 62 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

2 ARTIKLA

AKT-valtioille varatut varat

1. Edellä 1 artiklan 2 kohdan a alakohdassa mainitusta kokonaissummasta enintään 13 500 miljoonaa euroa jaetaan AKT-valtioille seuraavasti:

a) enintään 10 000 miljoonaa euroa avustuksina seuraavasti:

i) enintään 9 836 miljoonaa euroa pitkän aikavälin kehityksen tukemiseen. Varat ohjelmoidaan AKT–

EY-sopimuksen liitteessä IV olevan 1–5 artiklan mukaisesti. Poikkeustilanteissa näillä varoilla voidaan rahoittaa lyhyen aikavälin hätäaputoimia AKT–EY-sopimuksen 72 artiklan 3 kohdan mukaisesti,

ii) 90 miljoonaa euroa yritystoiminnan kehittämiskeskuksen (CDE) talousarvion rahoittamiseen AKT–EY-sopimuksen liitteen III määräysten mukaisesti,

iii) 70 miljoonaa euroa maatalouden ja maaseudun teknisen yhteistyön keskuksen (CTA) talousarvion rahoittamiseen AKT–EY-sopimuksen liitteen III määräysten mukaisesti, ja

iv) 4 miljoonaa euroa AKT–EY-sopimuksen 17 artiklassa perustettuun AKT:n ja EY:n yhteiseen edustajakokoukseen liittyviin menoihin;

b) enintään 1 300 miljoonaa euroa AKT-valtioiden alueellisen yhteistyön ja yhdentymisen tukemiseen AKT–EY-sopimuksen liitteessä IV olevan 6–14 artiklan mukaisesti;

c) enintään 2 200 miljoonaa euroa investointikehyksen rahoittamiseen rahoitusehtoja koskevassa AKT–EY-sopimuksen liitteessä II esitetyn mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta kyseisen sopimuksen liitteessä II olevassa 2 ja 4 artiklassa määrättyjen korkotukien rahoittamista kyseisen sopimuksen liitteessä I olevan 3 kohdan a alakohdassa mainituista varoista.

2. Edellä 1 kohdassa mainitusta 13 500 miljoonan euron summasta voidaan 1 000 miljoonaa euroa vapauttaa vasta neuvoston vuonna 2004 suorittaman arvioinnin perusteella ja komission ehdotuksesta. Jos nämä varat vapautetaan, ne on jaettava tarkoituksenmukaisesti 1 kohdan a, b ja c alakohdassa tarkoitettuihin määrärahoihin.

3. Ennen yhdeksännen EKR:n voimassaolon päättymistä jäsenvaltioiden on AKT-EY-sopimuksen rahoituspöytäkirjan 7 kohdan mukaisesti yhdessä AKT-valtioiden kanssa arvioitava sitoumusten ja maksujen toteutumisastetta. Rahoitusyhteistyön tukemisen uusien rahoitusvarojen tarve määritetään tämän arvioinnin perusteella, ja siinä otetaan täysin huomioon rahoitusvarat, joita ei ole sidottu tai maksatettu yhdeksännen EKR:n aikana.

4. Ennen yhdeksännen EKR:n voimassaolon päättymistä jäsenvaltioiden on määrättävä päivämäärä, jonka jälkeen yhdeksännen EKR:n varoja ei sidota.

3 ARTIKLA

MMA:ille varatut varat

1. Yhteisön MMA:ille avustusten muodossa antaman taloudellisen avun kokonaissumma 1 artiklan 2 kohdan a alakohdassa ilmoitetusta kokonaissummasta on 175 miljoonaa euroa, joista 155 miljoonaa euroa annetaan avustusten muodossa ja 20 miljoonaa euroa investointikehyksestä. Avun täytäntöönpanoa koskevat säännöt esitetään MMA:iden assosiaatiosta yhteisön kanssa tehdyssä neuvoston päätöksessä, joka on hyväksytty EY:n perustamissopimuksen 187 artiklan mukaisesti.

2. Jos jokin MMA:ista itsenäistyy ja liittyy AKT–EY-sopimukseen, 1 kohdassa mainittuja summia pienennetään ja 2 artiklan a alakohdan i alakohdassa mainittuja summia vastaavasti suurennetaan neuvoston yksimielisellä päätöksellä komission ehdotuksesta.

4 ARTIKLA

Täytäntöönpanoon liittyviin kuluihin varatut varat

Komissiolle AKT–EY-sopimuksen täytäntöönpanosta syntyvien kulujen rahoittamiseen varataan 125 miljoonaa euroa, jotka käytetään tämän sopimuksen 10 artiklassa määriteltyjen periaatteiden mukaisesti yhdessä tämän sopimuksen 1 artiklan 3 kohdassa mainittujen varojen kanssa.

5 ARTIKLA

Lainat pankin omista varoista

1. Edellä 1 artiklan 2 kohdassa määriteltyyn summaan lisätään enintään 1 720 miljoonaa euroa pankin omista varoistaan myöntäminä lainoina. Nämä varat myönnetään AKT–EY-sopimuksen liitteessä II ja MMA:iden osalta EY:n perustamissopimuksen 187 artiklan mukaisesti tehdyssä neuvoston päätöksessä, jäljempänä 'päätös', määriteltyihin tarkoituksiin pankin perussäännön ehtojen sekä edellä mainitun liitteen ja päätöksen investointien rahoittamista koskevien ehtojen asiaankuuluvien määräysten mukaisesti.

2. Näistä lainoista on tarkoitettu

a) enintään 1 700 miljoonaa euroa AKT-valtioissa toteutettaviin rahoitustoimenpiteisiin;

b) enintään 20 miljoonaa euroa MMA:illa toteutettaviin rahoitustoimenpiteisiin.

6 ARTIKLA

Pankin takaus

1. Jäsenvaltiot sitoutuvat suhteessa niiden osuuksiin pankin merkitystä pääomasta toimimaan ehdoitta pankin takaajina kaikissa rahoitussitoumuksissa, jotka johtuvat pankin omista varoistaan lainanottajien kanssa AKT–EY-sopimuksen liitteessä II olevan 1 artiklan ja päätöksen vastaavien säännösten soveltamiseksi tehdyistä lainasopimuksista.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu takaus rajoittuu 75 prosenttiin pankin kaikkien lainasopimusten perusteella avaamista luotoista; sitä käytetään vastaamaan kaikista riskeistä.

3. Edellä 1 kohdasta johtuvista jäsenvaltioiden sitoumuksista määrätään kunkin jäsenvaltion ja pankin välisissä takaussopimuksissa.

7 ARTIKLA

Aiempiin EKR:ihin liittyvät pankin hallinnoimat toimet

1. AKT-valtioille, MMA:ille sekä Ranskan merentakaisille departementeille myönnetyistä erityislainoista pankille suoritetut maksut sekä edellisen EKR:n aikana tehtyjen riskipääomatoimien tuotot ja tulot palautetaan jäsenvaltioille suhteessa niiden osuuksiin yhdeksännessä EKR:ssä, josta nämä määrät ovat peräisin, jollei neuvosto päätä yksimielisesti komission ehdotuksesta rahastoida varoja tai sitoa niitä muihin toimiin.

2. Ensimmäisessä alakohdassa mainittujen lainojen ja toimien hallinnoinnista pankille maksettavat välityspalkkiot vähennetään ennakolta näistä summista.

8 ARTIKLA

Pankin hallinnoimat yhdeksännen EKR:n toimet

1. Investointikehyksen puitteissa pankin toimista saadut tuotot ja tulot käytetään kehyksen muihin toimiin sopimuksen liitteessä II olevan 3 artiklan määräysten mukaisesti sen jälkeen, kun niistä on vähennetty investointikehykseen liittyvät poikkeukselliset menot ja velat.

2. Pankki saa investointikehyksen toimien hallinnoimisesta täyden korvauksen. Neuvosto päättää pankin varoista ja korvausmekanismeista tämän sopimuksen 21 artiklassa määrätyllä määräenemmistöllä ja komission ehdotuksesta, jonka komissio on laatinut yhteisymmärryksessä pankin kanssa. Päätöksen ehdot sisällytetään sopimukseen, jonka mukaan pankki sitoutuu hoitamaan nämä toimet.

9 ARTIKLA

Yhdeksännen EKR:n varojen täytäntöönpanoon liittyvät kulut

1. Tämän sopimuksen 4 artiklassa tarkoitetut varat on yhdessä 1 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen varojen kanssa käytettävä yh-

deksännen EKR:n varojen täytäntöönpanosta syntyviin hallinto- ja rahoituskuluihin. Komissio käyttää nämä varat seuraaviin tarkoituksiin:

a) yhdeksännen EKR:n varainhoidon hallinto- ja rahoituskulujen kattamiseen;

b) komission ja sen edustustojen hallinnollisten valmiuksien vahvistamiseen, jotta varmistettaisiin yhdeksännestä EKR:stä rahoitettujen toimien sujuva valmistelu ja täytäntöönpano;

c) tutkimusten, arviointien, tilintarkastusten tai asiantuntijapalvelujen rahoittamiseen, mukaan lukien rakennemukautusstrategioiden ja -politiikkojen erittelyn, määrittämisen ja suunnittelun ala; ja

d) seurantaan ja arviointiin.

Avustuksia ei pidä käyttää Euroopan yhteisöjen hallinnon perustehtäviin eli komission pysyvän henkilöstön rahoittamiseen.

2. Komissio tekee 21 artiklassa tarkoitetulle EKR:n komitealle, jäljempänä 'EKR:n komitea', vuosittain yleiskattavia rahoitusehdotuksia varojen käytöstä. Näihin sisältyy selvitys edellisen vuoden toiminnasta. EKR:n komitea antaa lausuntonsa näistä rahoitusehdotuksista 27 artiklassa esitetyn menettelyn mukaisesti.

3. Neuvosto voi kuitenkin komission ehdotuksesta 21 artiklassa määritetyllä määräenemmistöllä päättää käyttää tässä artiklassa tarkoitetut varat muihin kuin 1 kohdassa määrättyihin tarkoituksiin.

10 ARTIKLA

Rahoitusosuudet yhdeksänteen EKR:ään

1. Komissio hyväksyy ja ilmoittaa neuvostolle vuosittain ennen lokakuun 15 päivää arvion seuraavalle varainhoitovuodelle ennakoiduista maksuista sekä rahoitusosuuksia koskevien pyyntöjen erääntymisaikataulut ottaen huomioon investointikehyksen hallinnointia ja toimia koskevat pankin vaatimukset. Komissio perustelee pyydetyn määrän sen perusteella, mikä on komission kyky toimittaa ehdotetun tasoiset varat tehokkaasti. Neuvosto tekee päätöksen asiasta 21 artiklassa määrätyllä määräenemmistöllä, kuten myös kustakin erääntymisaikatauluun sisältyvästä rahoitusosuuksia koskevasta pyynnöstä.

2. Yhdeksänteen EKR:ään 1 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisesti aiemmista EKR:istä siirrettyjen varojen jäsenvaltiokohtaiset osuudet lasketaan suhteessa kunkin jäsenvaltion osuuksiin kyseisestä EKR:stä.

3. Komissio esittää neuvostolle vuosittaisen osuuksia koskevan arvionsa yhteydessä arvionsa sitoumuksista ja maksuista kultakin neljältä vuodelta, jotka seuraavat vuotta, jolle rahoitusosuuksia pyydetään. Neuvosto hyväksyy ja tarkistaa aikataulun vuosittain.

4. Jos osuudet eivät riitä kattamaan yhdeksännen EKR:n tosiasiallisia tarpeita kyseisen varainhoitovuoden aikana, komissio tekee ehdotuksia lisämaksuista neuvostolle, joka päättää asiasta viipymättä 21 artiklassa määrätyllä määräenemmistöllä.

5. Yksityiskohtaiset säännöt jäsenvaltioiden osuuksien maksamisesta annetaan 31 artiklassa tarkoitetussa varainhoitoasetuksessa.

II LUKU

KOMISSION JA PANKIN VASTUUT

11 ARTIKLA

Hankkeiden ja ohjelmien rahoitusjärjestelyt

1. Komissio huolehtii toimien rahoitusjärjestelyistä yhdeksännen EKR:n varoilla muina kuin korkotukina myönnettävinä avustuksina. Komissio suorittaa maksut 31 artiklassa tarkoitetun varainhoitoasetuksen mukaisesti.

2. Pankki huolehtii yhteisön puolesta investointikehyksestä ja sen toimien toteuttamisesta 31 artiklassa tarkoitetun varainhoitoase-

tuksen mukaisesti. Tässä yhteydessä pankki toimii yhteisön puolesta ja sen vastuulla. Jäsenvaltioilla on kaikki tästä johtuvat oikeudet, erityisesti oikeudet velkojana tai omistajana.

3. Pankki huolehtii sellaisten toimien rahoituksen täytäntöönpanosta, joihin on myönnetty sen omista varoista lainaa ja joihin on mahdollisesti liitetty korkotuki yhdeksännen EKR:n avustusvaroista.

4. Sekä komissio että pankki voivat, kun kyseessä ovat jäsenvaltioiden tai niiden täytäntöönpanevien elinten yhdessä rahoittamat ohjelmat tai hankkeet, jotka ovat yhdenmukaisia III luvussa mainittujen maakohtaisten yhteistyöstrategioiden ensisijaisen tärkeiden tavoitteiden kanssa, luovuttaa jäsenvaltioille tai niiden täytäntöönpaneville elimille hallinnollisen vastuun Euroopan unionin varoista. Euroopan unionin osuus on kuitenkin selvästi osoitettava. Komissio maksaa aiheutuneista hallinnollisista rasitteista taloudellisen korvauksen.

12 ARTIKLA

Yhdeksännen EKR:n avun täytäntöönpanon edistymistä koskevat seuranta- ja tiedonantovelvoitteet

1. Komissio ja pankki seuraavat, kumpikin omalta osaltaan, hallinnoimansa yhdeksännen EKR:n avun käyttöä AKT-valtioissa, MMA:illa tai muilla tukea saavilla alueilla sekä yhdeksännen EKR:n avulla rahoitettavien hankkeiden täytäntöönpanoa ottaen erityisesti huomioon AKT-EY-sopimuksen 55 ja 56 artiklassa sekä päätöksen vastaavissa määräyksissä tarkoitetut tavoitteet.

2. Pankki tiedottaa komissiolle määräajoin hoitamistaan yhdeksännen EKR:n varoista rahoitettujen hankkeiden täytäntöönpanosta investointikehyksen toimintaohjeissa esitettyjen menettelyjen mukaisesti. Komissio ja pankki varmistavat tiiviin koordinoinnin ja yhteistyön AKT-valtioiden yksityisen sektorin kehityksen tukemisessa.

3. Komissio ja pankki antavat 17, 18 ja 19 artiklan mukaisesti jäsenvaltioille, jotka kokoontuvat EKR:n komiteassa, tietoja yhdeksännen EKR:n varojen kansallisesta ja alueellisesta käytännön täytäntöönpanosta. Kyseiset tiedot käsittävät myös investointikehyksestä rahoitetut toimet.

4. Kuten 2 artiklan 2 ja 3 kohdassa mainitaan, komissio toimittaa neuvostolle ehdotuksen kokonaisarvioinnista, johon neuvoston on ryhdyttävä vuonna 2004. Arvioinnissa arvioidaan erityisesti sitoumusten ja maksujen toteutumisastetta.

13 ARTIKLA

Arviot

1. Komissio ja pankki varmistavat kumpikin omalta osaltaan, että riippumattomat arvioijat arvioivat perusteellisesti yhdeksännestä EKR:stä myönnettävän taloudellisen tuen laatua ja vaikutuksia tärkeimpien alojen, aihepiirien ja välineiden osalta.

2. Rajoittamatta 1 kohdassa tarkoitettujen tärkeimpien alojen, aihepiirien ja välineiden arviointia, riippumattomat arvioijat voivat arvioida yksittäisiä hankkeita tapauskohtaisesti. Hankearviointeihin voidaan ryhtyä komission aloitteesta ja ne voidaan ilmoittaa rahoitusehdotuksessa. Jäsenvaltiot voivat myös pyytää hankearviointia, kun rahoitusehdotuksesta keskustellaan EKR:n komiteassa.

3. Kaikki arvioinnit toteutetaan parhaiden arviointikäytäntöjen, mukaan luettuna OECD:n kehitysapukomitean laatimien arviointiperusteiden ja "Kehitysavun arvioinnin periaatteiden" mukaisesti.

4. EKR:n komitealle ilmoitetaan arvioinnin loppuunsaattamisesta, josta voidaan sen jälkeen 28 artiklan c kohdan mukaisesti keskustella EKR:n komiteassa. Arviointien tulokset otetaan huomioon 18 artiklassa säädetyn maakohtaisten yhteistyöstrategioiden välitarkistus- ja lopputarkistusprosessin yhteydessä.

III LUKU

OHJELMOINTI

14 ARTIKLA

Tukien ohjelmointi

1. Yksittäisille AKT-valtioille annettavaan tukeen liittyvästä ohjelmoinnista huolehditaan AKT-EY-sopimuksen liitteessä IV olevan 1–5 artiklan mukaisesti.

2. AKT-valtioiden alueelliselle yhteistyölle ja yhdentymiselle annettavaan tukeen liittyvästä ohjelmoinnista huolehditaan AKT–EY-sopimuksen liitteen IV 6–14 artiklan mukaisesti.

3. Ohjelmointi tässä yhteydessä tarkoittaa ennen kaikkea seuraavaa:

a) Kullekin maalle tai alueelle valmistellaan ja kehitetään maakohtainen tai alueellinen yhteistyöstrategia, joka perustuu maan tai alueen omiin keskipitkän aikavälin kehitystavoitteisiin ja strategioihin.

b) Yhteisö antaa liitteen IV 3 artiklan mukaisesti selvän ilmoituksen siitä ohjelmoitavasta ohjeellisesta rahoitustuesta, jonka valtio tai alue voi viisivuotiskauden aikana saada käyttöönsä.

c) Valmistellaan ja hyväksytään maaohjelma maakohtaisen tai alueellisen yhteistyöstrategian täytäntöönpanemiseksi.

d) Maakohtainen tai alueellinen yhteistyöstrategia, maaohjelma ja sitä varten myönnettyjen varojen määrä tarkistetaan.

15 ARTIKLA

Maakohtaiset yhteistyöstrategiat ja toimintaa koskevat maaohjelmat

1. Ohjelmointiprosessin aluksi komissio laatii pankin kanssa neuvoteltuaan yhteistyössä asianomaisen AKT-valtion kanssa maakohtaisen yhteistyöstrategian ja sen rinnalle toimintaa koskevan maaohjelman kenttätasolla.

2. Maakohtainen strategia laaditaan koordinoidusti asianomaisessa AKT-valtiossa olevien jäsenvaltioiden edustustojen kanssa. Tällaisen koordinoinnin on:

a) mikäli mahdollista, tapahduttava sellaisten järjestelmien kautta, jotka asianomaisessa AKT-valtiossa ovat olemassa tuenantajien koordinointia varten;

b) annettava mahdollisuus sellaisten jäsenvaltioiden osallistumiselle, jotka eivät ole pysyvästi edustettuina asianomaisessa AKT-valtiossa sekä muiden kyseisessä AKT-valtiossa toimivien rahoittajien osallistumiselle. Jäsenvaltioilla, jotka eivät voi osallistua koordinointiin, on oltava pääsy tuloksia koskeviin tietoihin;

c) sisällettävä pankin kuuleminen pankin toimiin ja investointikehykseen liittyvissä kysymyksissä.

3. Kenttätasolla tapahtuvassa koordinoinnissa painotetaan tarpeita ja tuloksia koskevia yhteisiä arviointeja ja alakohtaisia erittelyjä sekä painopistealueita. Koordinointi takaa sen, että maakohtainen yhteistyöstrategia ja kansallinen maaohjelma ovat yhdenmukaisia sellaisten maajohtoisten aloitteiden kanssa, kuten köyhyyden lievittämistä koskevat strategia-asiakirjat ja laaja-alaiset kehityspuitteet, mikäli tällainen vuoropuhelu on olemassa.

4. Yhteisön avustuksina antama tuki keskitetään rajatulle määrälle aloja ja se on kohdistettava siten, että yhteisön tuki ja AKT-valtion, jäsenvaltioiden ja toisten rahoittajien rahoittamat toimenpiteet täydentävät toisiaan.

5. Jokaisesta maakohtaisesta yhteistyöstrategiasta ja siihen liittyvästä maaohjelmaluonnoksesta laaditaan yksi asiakirja. Jäsenvaltiot ja komissiot keskustelevat asiakirjasta EKR:n komiteassa. AKT-EY-sopimuksen liitteessä IV olevien 4 artiklan 3 kohdan ja 5 artiklan 4 kohdan mukaisesti maaohjelmaan on sisällyttävä erityisiä ja selkeästi määriteltyjä toi-

mia tavoitteiden saavuttamiseksi, etenkin sellaisia, jotka voidaan toteuttaa ennen seuraavaa tarkistusta. Maaohjelmaan on sisällyttävä myös vaikutusta koskevia osoittimia ja eri alakohtaisia politiikkoja koskevia sitoumuksia sekä aikataulu maaohjelman täytäntöönpanemiseksi ja tarkistamiseksi sitoumukset ja varojen maksut mukaan luettuina.

Pankki osallistuu tähän keskusteluun. EKR:n komitea antaa lausunnon maakohtaisen yhteistyöstrategian luonnoksesta ja siihen liittyvästä maaohjelmaluonnoksesta 27 artiklassa määrätyn menettelyn mukaisesti.

6. Komissio ja asianomainen AKT-valtio hyväksyvät tämän jälkeen toimintaa koskevan maaohjelman yhteisellä sopimuksella, ja kun sopimus on tehty, se sitoo sekä yhteisöä että kyseistä valtiota. Lopullinen maakohtainen yhteistyöstrategia ja siihen liittyvä maaohjelma toimitetaan tämän jälkeen EKR:n komitealle tiedoksi.

Jos maakohtaista yhteistyöstrategiaa ja maaohjelmaa, joista EKR:n komitea on antanut lausunnon, muutetaan huomattavassa määrin ennen niiden allekirjoittamista asianomaisen AKT-valtion kanssa, tarkistettu maakohtainen yhteistyöstrategia ja maaohjelma annetaan kyseiselle komitealle uuden lausunnon antamista varten.

7. Komissio, pankki ja jäsenvaltiot ryhtyvät kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin, erityisesti 5 kohdassa tarkoitetun keskustelua koskevan prosessin suhteen, varmistaakseen, että maakohtainen yhteistyöstrategia ja maaohjelma valmistuvat mahdollisimman nopeasti. Poikkeustapauksia lukuun ottamatta prosessi on saatava päätökseen 12 kuukauden kuluessa kumppanuussopimuksen allekirjoittamisesta.

16 ARTIKLA

Varojen jakaminen

AKT–EY-sopimuksen liitteessä IV olevassa 1 ja 8 artiklassa tarkoitettujen ohjelman valmisteluprosessien aluksi komissio tekee AKT–EY-sopimuksen liitteessä IV olevassa 3 ja 9 artiklassa annettujen perusteiden mukaan ohjeellisen avustusten jaon 2 artiklan 1 kohdan a alakohdan i alakohdassa ja 1 kohdan b alakohdassa määritettyjen varojen puitteissa kaikille AKT-valtioille ja -alueille, jotka ovat ohjelmointiprosessin perustana. Tässä yhteydessä määritellään AKT–EY-sopimuksen liitteessä IV olevan 3 artiklan 2 kohdassa mainitut kutakin maata koskevat kaksi jakoperustetta. Komissio tiedottaa EKR:n komitealle näistä varojen jaoista sekä kaikista liitteessä IV olevan 3 artiklan 4 kohdan mukaisista määräyksistä.

EKR:n komitea antaa 27 artiklassa määritellyn menettelyn mukaisesti lausunnon komission esityksen mukaisesta varojen jakamista koskevien yleisten perusteiden soveltamisessa käytetystä menetelmästä.

17 ARTIKLA

Maaohjelmien vuosittainen tarkistus

1. AKT–EY-sopimuksen liitteessä IV olevan 5 artiklan 4 kohdan mukaisesti komissio ja kukin AKT-valtio tekevät jäsenvaltioiden kanssa tiiviin koordinoidusti kunkin maaohjelman vuosittaisen tarkistuksen. Pankin kanssa neuvotellaan sen toimiin ja investointikehykseen liittyvistä kysymyksistä.

2. Vuosittainen kunkin ohjelman tarkistusprosessi on saatettava päätökseen 60 päivän kuluessa. Komissio, pankki ja jäsenvaltiot ryhtyvät kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin, erityisesti 3 kohdassa tarkoitetun keskustelua koskevan prosessin suhteen, jotta varmistettaisiin, että vuosittaiselle tarkistukselle varattua määräaikaa noudatetaan.

3. EKR:n komitean on keskusteltava vuosittaisesta tarkistuksesta komission sille toimittaman asiakirjan perusteella 60 päivän kuluessa.

4. Komissio ja asianomainen AKT-valtio saattavat vuosittaisen tarkistuksen päätökseen. Vuosittaisen tarkistuksen lopputulokset toimitetaan EKR:n komitealle tiedoksi.

18 ARTIKLA

Maakohtaisen yhteistyöstrategian välitarkistus ja lopputarkistus

1. Rahoituspöytäkirjan soveltamisjakson puolivälissä ja sen lopussa tarkistusprosessia laajennetaan AKT–EY-sopimuksen liitteessä IV olevassa 5 artiklan 6 kohdassa ja 11 artiklassa tarkoitetun prosessin mukaisesti kattamaan seuraavan viisivuotiskauden yhteistyöstrategia ja maaohjelman tarkistus ja mukauttaminen. Kyseiset tarkistukset kuuluvat erottamattomana osana ohjelmointiprosessiin ja niihin sisältyy olennaisena osana yhteisön kehitysyhteistyön vaikutusten arviointi maakohtaisessa yhteistyöstrategiassa asetettuihin tavoitteisiin ja tunnuslukuihin verrattuna.

Komissio ja asianomainen AKT-valtio suorittavat välitarkistuksen ja lopputarkistuksen tiiviissä yhteistyössä niiden jäsenvaltioiden kanssa, jotka ovat edustettuina kyseisessä AKT-valtiossa. Pankin toimiin ja investointikehykseen liittyvistä kysymyksistä on neuvoteltava pankin kanssa.

2. Välitarkistus ja lopputarkistus voivat antaa komissiolle aiheen ehdottaa, että varojen jakamista seuraavalle viisivuotiskaudelle tarkistetaan asianomaisten AKT-valtioiden senhetkisten tarpeiden ja saavuttamien tulosten perusteella.

3. Rahoituspöytäkirjan soveltamisjakson välitarkistus ja lopputarkistus, jaettujen varojen mahdollinen tarkistus mukaan luettuna, on saatava päätökseen 90 päivän kuluessa. Komissio, pankki ja jäsenvaltiot ryhtyvät kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin, erityisesti EKR:n komitean 4 kohdassa tarkoitetun lausunnon suhteen, jotta varmistettaisiin, että tarkistuksille varattua määräaikaa noudatetaan.

4. EKR:n komitean on 27 artiklan mukaisesti komission sille toimittaman asiakirjan perusteella annettava välitarkistukseen ja lopputarkistukseen varatun ajan kuluessa lausunto seuraavista seikoista:

a) välitarkistusta ja lopputarkistusta koskevista päätelmistä;

b) maakohtaisesta yhteistyöstrategiasta ja sitä koskevasta maaohjelmasta;

c) varojen jakamista koskevasta komission ehdotuksesta.

19 ARTIKLA

Aluekohtaiset ohjelmat

1. Aluekohtaisen yhteistyöstrategian ja siihen liittyvän maaohjelman laatimisesta huolehtivat komissio ja asianmukaisesti valtuutettu alueellinen järjestö tai järjestöt tai, jos tällaista valtuutusta ei ole, AKT-valtioiden kansalliset tulojen ja menojen hyväksyjät kyseisellä alueella. Jos alueellinen tulojen ja menojen hyväksyjä on nimetty, aluekohtainen yhteistyöstrategia ja sen maaohjelma valmistellaan koordinoidusti jäsenvaltioiden kanssa.

2. Koordinointiin osallistuu myös pankki pankin toimiin ja investointikehykseen liittyvien kysymysten osalta.

3. Aluekohtaisesta yhteistyöstrategiasta ja siihen liittyvästä luonnoksesta maaohjelmaksi laaditaan yksi asiakirja. Jäsenvaltiot ja komissiot keskustelevat tästä asiakirjasta EKR:n komiteassa. Kyseinen komitea antaa lausunnon aluekohtaisen yhteistyöstrategian luonnoksesta ja siihen liittyvästä luonnoksesta maaohjelmaksi 27 artiklassa määrätyn menettelyn mukaisesti ottaen huomioon 23 artiklan 1 kohdan määräykset.

4. Komissio ja asianmukaisesti valtuutettu alueellinen järjestö tai järjestöt tai, jos tällaista valtuutusta ei ole, AKT-valtioiden kansalliset tulojen ja menojen hyväksyjät kyseisellä alueella hyväksyvät tämän jälkeen maaohjelman yhteisellä sopimuksella. Kun sopimus on tehty, se sitoo sekä yhteisöä että asianomaisia valtioita.

5. Aluekohtaisen yhteistyöstrategian ja maaohjelman välitarkistus ja lopputarkistus tehdään AKT–EY-sopimuksen liitteessä IV

olevan 11 artiklan mukaisesti. Tarkistusprosessin aikana EKR:n komitean on tämän sopimuksen 27 artiklan mukaisesti annettava lausunto komission sille toimittaman yhteenvetoasiakirjan perusteella. Kyseisessä komiteassa käydyn keskustelun jälkeen komissio ja asianmukaisesti valtuutettu alueellinen järjestö tai järjestöt tai, jos tällaista valtuutusta ei ole, AKT-valtioiden kansalliset tulojen ja menojen hyväksyjät kyseisellä alueella saattavat tarkistusprosessin päätökseen. Tarkistuksen lopputuloksista laaditaan yhteenveto, joka toimitetaan EKR:n komitealle tiedoksi.

6. Välitarkistukseen ja lopputarkistukseen voi sisältyä varojen myöntämistä koskeva tarkistus, joka perustuu asianomaisen AKT-alueen senhetkisiin tarpeisiin ja saavuttamiin tuloksiin.

20 ARTIKLA

Tarkistukset poikkeustapauksissa

AKT–EY-sopimuksen 72 ja 73 artiklassa tarkoitetuissa poikkeustapauksissa maakohtaisen yhteistyöstrategian tarkistus voidaan suorittaa joko asianomaisen AKT-valtion tai komission pyynnöstä. Tällaisissa tapauksissa sovelletaan tämän sopimuksen 18 artiklassa määrättyä menettelyä siten, että AKT–EY-sopimuksen liitteessä IV olevan 3 artiklan 4 kohdan määräykset otetaan tarvittaessa huomioon.

IV LUKU

PÄÄTÖKSENTEKOMENETTELYT

21 ARTIKLA

Euroopan kehitysrahaston komitea

1. Komissioon perustetaan komission hallinnoimia Euroopan kehitysrahaston varoja varten komitea, jäljempänä 'EKR:n komitea', joka muodostuu jäsenvaltioiden hallitusten edustajista.

EKR:n komitean puheenjohtajana toimii komission edustaja, ja komissio huolehtii sen sihteeristötehtävistä. Pankin edustaja osallistuu sen työskentelyyn.

2. Neuvosto hyväksyy EKR:n komitean työjärjestyksen yksimielisesti.

3. Jäsenvaltioiden äänimäärät painotetaan EKR:n komiteassa seuraavasti:

Jäsenvaltio	Ääniä
Belgia	9
Tanska	5
Saksa	50
Kreikka	4
Espanja	13
Ranska	52
Irlanti	2
Italia	27
Luxemburg	1
Alankomaat	12
Itävalta	6
Portugali	3
Suomi	4
Ruotsi	6
Yhdistynyt kuningaskunta	27

4. EKR:n komitea tekee päätöksensä sellaisella 145 äänen määräenemmistöllä, joka edustaa vähintään kahdeksaa asian puolesta äänestävää jäsenvaltiota.

5. Edellä 3 kohdassa määrättyä painotusta ja 4 kohdassa mainittua määräenemmistöä voidaan muuttaa neuvoston yksimielisellä päätöksellä 1 artiklan 4 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa.

22 ARTIKLA

EKR:n komitean vastuut

1. EKR:n komitea keskittyy työssään kehitysyhteistyön olennaisiin maakohtaisiin ja alueellisiin asioihin. Se seuraa yhteisön ja sen jäsenvaltioiden hyväksymien kehitysstrategioiden täytäntöönpanoa tavoitteenaan yhdenmukaisuus, koordinointi ja täydentävyys.

2. EKR:n komitean tehtävät jakautuvat kolmelle tasolle:

a) yhteisön tuen ja tarkistusten ohjelmointi siten, että keskitytään erityisesti maa- ja aluekohtaisiin strategioihin, mukaan lukien hankkeiden ja ohjelmien yksilöiminen;

b) osallistuminen päätöksentekoprosessiin, joka liittyy Euroopan kehitysrahastosta myönnettävään rahoitukseen; ja

c) yhteisön tuen täytäntöönpanon seuranta, mukaan lukien alakohtaiset näkökohdat, monialaiset asiat ja koordinointitoiminta kenttätasolla.

23 ARTIKLA

Ohjelmointi, yksilöiminen, täydentävyys ja yhdenmukaisuus

1. Ohjelmoinnin osalta komitea

a) antaa lausuntonsa 15 artiklan 5 kohdassa ja 6 kohdan toisessa alakohdassa, 16 artiklan toisessa alakohdassa, 18 artiklan 4 kohdassa sekä 19 artiklan 3 ja 5 kohdassa tarkoitetusta käsittelystä 27 artiklassa tarkoitettua menettelyä noudattaen;

b) keskustelee 17 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuista vuosittaisia tarkistuksia koskevista päätelmistä.

2. Komitea tarkastelee myös yhteisön tuen ja jäsenvaltioiden tuen yhdenmukaisuutta ja toisiaan täydentävyyttä. Varmistaakseen avoimuuden ja yhdenmukaisuuden yhteistyötoimien välillä sekä parantaakseen yhteisön toimien ja kahdenvälisten tukien toisiaan täydentävyyttä komissio toimittaa jäsenvaltioille ja niiden paikalla oleville edustajille hankkeita koskevat selostukset kuukauden kuluessa hankkeen arviointia koskevasta päätöksestä. Nämä selostukset saatetaan säännöllisesti ajan tasalle ja ne toimitetaan EKR:n komitealle, jäsenvaltioille ja niiden paikalle oleville edustajille.

3. Toimien keskinäisen täydentävyyden takaamiseksi jokainen jäsenvaltio ilmoittaa säännöllisesti komissiolle yhteistyötoimista, joihin se on ryhtymässä tai aikoo ryhtyä kussakin maassa. Kahdenvälistä tukea koskevat tiedot on toimitettava silloin, kun ensimmäinen maakohtainen yhteistyöstrategia laaditaan, ja ne on saatettava ajantasalle ainakin vuosittaisten tarkistusten yhteydessä.

24 ARTIKLA

Rahoitusehdotukset, joista EKR:n komitea antaa lausunnon

1. EKR:n komitea antaa lausuntonsa 27 artiklassa määrätyn menettelyn mukaisesti

a) rahoitusehdotuksista, jotka liittyvät hankkeisiin ja ohjelmiin ja joiden arvo on yli 8 miljoonaa euroa tai vastaa yli 25 prosentin osuutta maaohjelmasta,

b) 9 artiklassa tarkoitetuista rahoitusehdotuksista.

2. Rahoitusehdotukset, joiden arvo on

a) yli 15 miljoonaa euroa tai vastaa yli 25 prosentin osuutta maaohjelmasta, hyväksytään suullisella menettelyllä.

b) 8 miljoonan ja 15 miljoonan euron välillä, hyväksytään kirjallisella menettelyllä.

3. Komissiolla on valtuudet EKR:n komitean lausuntoa pyytämättä hyväksyä toimet, joiden arvo on enintään 8 miljoonaa euroa ja joiden arvo ei ylitä 25 prosentin osuutta maaohjelmasta. Kukin jäsenvaltio voi pyytää, että komission suoraan hyväksymät toimet käsitellään komitean tulevassa kokouksessa. Toimista, joiden arvo on

a) 2 miljoonan ja 8 miljoonan euron välillä, komissio tiedottaa EKR:n komitealle etukäteen vähintään kaksi viikkoa ennen päätöksen tekemistä 5 artiklassa määriteltyjen kriteerien mukaisesti.

b) 500 000 euron ja 2 miljoonan euron välillä, komissio toimittaa EKR:n komitealle etukäteen lyhyen tiedotteen vähintään kaksi viikkoa ennen päätöksen tekemistä.

c) alle 500 000 euroa, komissio tiedottaa EKR:n komitealle tehtyään päätöksen.

4. Komissiolla on myös EKR:n komitean lausuntoa pyytämättä valtuudet hyväksyä 1 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitetut hankkeen tai ohjelman ennakoitujen tai kirjattujen ylitysten kattamiseksi tarvittavat lisäsitoumukset, kun rahoituspäätöksessä määrätyn alkuperäissitoumuksen ylitys tai tarvittava lisäsumma on enintään 20 prosenttia ja/tai 5 miljoonaa euroa eikä siihen liity olennaista muutosta hankkeessa.

5. Edellä 1 kohdassa ja 3 kohdan a alakohdassa tarkoitetuista rahoitusehdotuksista on käytävä ilmi erityisesti

a) hankkeiden ja ohjelmien merkitys asianomaisen maan tai asianomaisten maiden kehitykselle sekä maakohtaisessa yhteistyöstrategiassa tai aluekohtaisessa yhteistyöstrategiassa mainittujen tavoitteiden saavuttamiselle;

b) hankkeiden ja ohjelmien odotettu vaikutus sekä niiden toteutettavuus ja toimet, joilla niiden jatkuvuus varmistetaan yhteisön rahoituksen päätyttyä.

Rahoitusehdotuksissa on myös määriteltävä täytäntöönpanoon liittyvät menettelyt ja aikataulu sekä tärkeimmät indikaattorit tavoitteiden ja odotettujen tulosten saavuttamisen arvioimiseksi. Ehdotuksissa on myös esitettävä, miten aikaisemmat kokemukset ja ohjelmat ovat vaikuttaneet ohjelman kehittämiseen ja miten ne on otettu huomioon ohjelmaa laadittaessa sekä miten rahoittajat ovat huolehtineet koordinoinnista asianomaisessa maassa tai asianomaisissa maissa.

25 ARTIKLA

Hätäavun rahoittaminen Euroopan kehitysrahaston varoilla

1. Humanitaarista apua ja hätäapua myönnetään AKT–EY-sopimuksen 72 ja 73 artiklan sekä päätöksen asiaa koskevan artiklan mukaisesti. Jos talousarviomäärärahoja ei ole saatavilla, kyseinen apu voidaan rahoittaa 2 artiklan 1 kohdan a alakohdan 1 alakohdassa mainituilla yhdeksännen EKR:n avustusvaroilla.

2. Tapauksia, joissa ilmaantuu yhtäkkisesti ja ennakoimattomasti vakavia ja luonteeltaan poikkeuksellisia humanitaarisia, taloudellisia ja yhteiskunnallisia vaikeuksia luonnonmullistusten, ihmisen aiheuttamien kriisien kuten sotien sekä muiden selkkausten tai vaikutukseltaan vastaavien epätavallisten olosuhteiden johdosta, voidaan pitää erityisen kiireellisinä tapauksina. Näissä tapauksissa komissiolla on valtuudet tehdä päätöksiä enintään 10 miljoonan euron arvosta. Kyseinen apu on rajoitettava täytäntöönpantavaksi korkeintaan kuusi kuukautta kestävänä ajanjaksona.

3. Erityisen kiireellisten toimien osalta komissio

- tekee päätöksen
- ilmoittaa siitä jäsenvaltioille kirjallisesti 48 tunnin sisällä
- selvittää päätöstään seuraavassa EKR:n komitean kokouksessa. Tässä yhteydessä komissio erityisesti perustelee syyt erityiskiireellisen menettelyn käytölle.

26 ARTIKLA

Yleiset luvat

1. Edellä 24 artiklan 1–3 kohdassa määrättyjä rahoitusehdotuksia koskevia menettelyjä noudattaen ja menettelyjä nopeuttaakseen komissio voi suoritettuaan laadullisen ja määrällisen arvioinnin hyväksyä yleiset luvat, jotka koskevat liitteessä IV olevassa 16 artiklan 7 kohdassa tarkoitettujen toimien kokonaisrahoitusta.

2. Yleisiä lupia voidaan myös käyttää korkotukiin 30 artiklan määräysten mukaisesti.

3. Kyseisissä rahoitusehdotuksissa olisi täsmennettävä tavoitteet ja tarvittaessa yhteisön osuuden tarkoitettu vaikutus, toimien kestävyys, aikaisemmat kokemukset ja arviot sekä koordinointi muiden tuenantajien kanssa.

27 ARTIKLA

Päätöksentekomenettely

1. Kun EKR:n komiteaa pyydetään antamaan lausunto, komissio antaa komitealle ehdotuksen toteutettavista toimenpiteistä.

2. EKR:n komitea antaa lausuntonsa 21 artiklan määräysten mukaisesti ja 21 artiklan 2 kohdassa mainitun työjärjestyksensä mukaisesti.

3. EKR:n komitean annettua lausuntonsa komissio päättää toimenpiteistä, joita sovelletaan välittömästi. Jos komissio päättää poiketa EKR:n komitean esittämästä lausunnosta tai jos komitea ei ole antanut myönteistä lausuntoa, komissio joko peruuttaa ehdotuksen tai antaa sen mahdollisimman pian neuvoston käsiteltäväksi, joka tekee päätöksen noudattaen samaa äänestysmenettelyä kuin EKR:n komitea pääsääntöisesti viimeistään kahden kuukauden kuluessa.

4. Jos toimenpide, josta komissio on ilmoittanut neuvostolle, on 24 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu rahoitusehdotus tai 26 artiklassa tarkoitettu yleinen lupa, asianomaiselle AKT-valtiolle tai asianomaisille AKT-valtioille ilmoitetaan asiasta AKT-EY-kumppanuussopimuksen liitteessä IV olevan 16 artiklan mukaisesti. Näissä tapauksissa yhteisö ei tee lopullista päätöstä ennen AKT-EY-kumppanuussopimuksen liitteessä IV olevan 16 artiklan 5 kohdassa mainitun 60 päivän määräajan päättymistä.

28 ARTIKLA

Täytäntöönpanon seuranta

Yhteistyön täytäntöönpanon seurannan osalta EKR:n komiteassa keskustellaan

a) yleisistä kehityskysymyksistä, jos niiden yhteydessä tulee esille asioita, jotka liittyvät Euroopan kehitysrahaston täytäntöönpanoon;

b) komission yhteistyössä jäsenvaltioiden asiantuntijoiden kanssa kehittämistä alakohtaisista strategioista, kun tämä katsotaan tarpeelliseksi yhteisön kehityspolitiikan yhdenmukaisuuden kannalta;

c) maa- tai alakohtaisten strategioiden arviointien, ohjelmien, hankkeiden tai muiden sellaisten arviointien tuloksista, joista katsotaan olevan EKR:n komitean työlle etua;

d) hankkeiden ja ohjelmien väliarvioinnista, jonka EKR:n komitea pyytää tarvittaessa tehtäväksi, kun hyväksytään rahoitusehdotuksia tai kun arviointi aiheuttaa olennaisia muutoksia kyseisessä hankkeessa tai ohjelmassa.

V LUKU

INVESTOINTIKEHYSKOMITEA

29 ARTIKLA

Investointikehyskomitea

1. Pankin alaisuuteen perustetaan komitea, jäljempänä 'investointikehyskomitea', joka muodostuu jäsenvaltioiden hallitusten edustajista ja komission edustajasta. Jokainen hallitus nimittää yhden edustajan ja yhden varaedustajan. Komissio toimii samoin edustajansa osalta. ylläpitämiseksi investointikehyskomitean Jatkuvuuden puheenjohtajan valitsevat investointikehyskomitean jäsenet keskuudestaan kaksi vuotta kestäväksi kaudeksi. Pankki huolehtii komitean sihteeristöstä ja tukipalveluista. Ainoastaan jäsenvaltioiden nimittämät investointikehyskomitean edustajat tai heidän varaedustajansa voivat äänestää.

2. Neuvosto hyväksyy investointikehyskomitean työjärjestyksen yksimielisesti ehdotuksesta, jonka pankki laatii komissiota kuultuaan.

3. Investointikehyskomitea tekee päätöksensä määräenemmistöllä. Äänten painotuksesta määrätään 21 artiklassa.

4. Investointikehyskomitea kokoontuu vähintään neljästi vuodessa. Lisäkokouksia voidaan kutsua koolle pankin tai komitean jäsenten pyynnöstä työjärjestyksen mukaises-

ti. Lisäksi investointikehyskomitea voi antaa lausunnon kirjallisella menettelyllä 30 artiklan 2 kohdassa mainituista asioista.

30 ARTIKLA

Investointikehyskomitean, pankin ja komission toimivalta

1. Investointikehyskomitea hyväksyy:

1) toimintaohjeet investointikehystä varten ja ehdotukset niiden tarkistamiseksi;

2) investointikehystä koskevat investointistrategiat ja liiketoimintasuunnitelmat, mukaan lukien toimintaa mittaavat indikaattorit, AKT-EY-sopimuksen ja yhteisön kehitysyhteistyöpolitiikan yleisperiaatteiden perusteella;

3) investointikehystä koskevat vuosikertomukset;

4) kaikki investointikehyksen yleisiä toimintaperiaatteita koskevat asiakirjat, mukaan lukien investointikehystä koskevat arviointiraportit.

2. Lisäksi investointikehyskomitea antaa lausunnon:

1) sopimuksen liitteessä II olevan 2 artiklan 7 kohdan ja 4 artiklan 2 kohdan mukaisen korkotuen myöntämistä koskevista ehdotuksista. Tällöin komitea antaa lausunnon myös kyseisen tuen käyttämisestä;

2) ehdotuksista, jotka koskevat investointikehysinvestoinnin tekemistä sellaisten hankkeiden osalta, joista komissio on antanut kielteisen lausunnon;

3) muista investointikehykseen liittyvistä ehdotuksista toimintaa koskevissa suuntaviivoissa määriteltyjen yleisperiaatteiden pohjalta.

3. Pankin vastuulla on toimittaa investointikehyskomitealle ajoissa asiat, jotka vaativat investointikehyskomitean hyväksyntää tai lausuntoa 1 ja 2 kohdan mukaisesti. Kaikki komitean lausuntoa varten toimitetut ehdotukset tehdään toimintaohjeissa esitettyjen asiaa koskevien perusteiden ja periaatteiden mukaisesti.

4. Pankki ja komissio ovat tiiviissä yhteistyössä ja koordinoivat tarvittaessa toimintansa. Pankki mm:

1) laatii ehdotuksen toimintaohjeista investointikehystä varten yhdessä komission kanssa;

2) pyytää etukäteen komission lausuntoa:

a) investointistrategioista, liiketoimintasuunnitelmista ja yleisiä toimintaperiaatteita koskevista asiakirjoista,

b) julkisen sektorin ja rahoitusalan hankkeiden yhdenmukaisuudesta maakohtaisten tukistrategioiden tai alueellisten tukistrategioiden tai joissain tapauksissa investointikehyksen yleisten tavoitteiden kanssa;

3) pyytää myös komission hyväksyntää investointikehyskomitealle esitettyjen korkotukiehdotusten yhdenmukaisuudesta AKT–EY-sopimuksen liitteessä II olevan 2 artiklan 7 kohdan ja 4 artiklan 2 kohdan sekä investointikehyksen toimintaohjeissa määriteltyjen perusteiden kanssa.

Komission katsotaan antaneen puoltavan lausunnon tai hyväksyntänsä ehdotukselle, jos se ei kahden viikon kuluttua ehdotuksen toimittamisesta ilmoita kyseistä ehdotusta koskevasta kielteisestä lausunnosta. Jos ehdotus edellyttää komission lausuntoa 4 kohdan 2 alakohdan b alakohdan mukaisesti, pankki esittää pyyntönsä lyhyenä muistiona, jossa esitetään ehdotetun toiminnan tavoitteet ja päämäärät sekä sen merkitys maakohtaiselle strategialle.

5. Pankki ei ryhdy mihinkään 2 kohdassa mainittuihin toimiin, jos investointikehyskomitea ei ole antanut puoltavaa lausuntoa.

Sen jälkeen kun investointikehyskomitea on antanut puoltavan lausunnon, pankki päät-

tää ehdotuksesta omien menettelyjensä mukaisesti. Se voi muun muassa päättää uusien tosiseikkojen vuoksi olla toteuttamatta ehdotusta. Pankki ilmoittaa säännöllisin väliajoin investointikehyskomitealle ja komissiolle tapauksista, joissa se on päättänyt olla toteuttamatta ehdotusta.

Kun on kyse pankin omista varoista annettavista lainoista ja investointikehysinvestoinneista, jotka eivät edellytä investointikehyskomitean lausuntoa, pankki tekee päätökset omien menettelyjensä mukaisesti ja investointikehyksen osalta investointikehyskomitean hyväksymien toimintaohjeiden ja investointistrategioiden mukaisesti.

Korkotuen myöntämisehdotusta koskevasta investointikehyskomitean kielteisestä lausunnosta huolimatta pankki voi antaa kyseisen lainan ilman korkotukietua. Pankki ilmoittaa säännöllisin väliajoin investointikehyskomitealle ja komissiolle jokaisesta tapauksesta, jonka osalta se päättää toimia näin.

Pankki voi, jollei toimintaohjeissa asetetuista edellytyksistä muuta johdu ja edellyttäen, että lainan tai kyseisen investointikehysinvestoinnin olennainen tavoite ei muutu, päättää muuttaa sellaisen investointikehyslainan tai investoinnin ehtoja, josta investointikehyskomitea on antanut puoltavan lausunnon 2 kohdan mukaisesti tai minkä tahansa lainan ehtoja, josta komitea on antanut puoltavan lausunnon korkotukien osalta. Pankki voi erityisesti päättää lisätä lainan tai investointikehysinvestoinnin määrää enintään 20 prosentilla.

Tällainen korotus voi sopimuksen liitteessä II olevan 2 artiklan 7 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen korkotuellisten hankkeiden osalta johtaa korkotuen arvon suhteelliseen korotukseen. Pankki ilmoittaa säännöllisin väliajoin investointikehyskomitealle ja komissiolle jokaisesta tapauksesta, jossa se päättää toimia näin. Jos korkotuen arvon korotusta pyydetään sopimuksen liitteessä II olevan 2 artiklan 7 kohdan b alakohdan mukaisille hankkeille investointikehyskomitean edellytetään antavan lausuntonsa, ennen kuin pankki toteuttaa korotuksen.

6. Pankki hoitaa investointikehysinvestoinnit ja kaikki investointikehyksen lukuun hallittavat varat sopimuksen tavoitteiden mukaisesti. Se voi muun muassa olla mukana niiden oikeushenkilöiden hallinto- ja valvontaelimissä, joihin investointikehyksen varoja on investoitu, ja se voi sopia investointikehyksen lukuun hallittavista oikeuksista sekä kumota ja muuttaa niitä.

VI LUKU

LOPPUSÄÄNNÖKSET

31 ARTIKLA

Varainhoitoasetus

Tämän sopimuksen täytäntöönpanoa koskevista määräyksistä annetaan ennen AKT-EY-sopimuksen voimaantuloa varainhoitoasetus, jonka neuvosto antaa 21 artiklassa määrätyllä määräenemmistöllä komission ehdotuksen perusteella ja saatuaan pankin lausunnon sitä koskevien määräysten osalta sekä Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 247 artiklassa perustetun tilintarkastustuomioistuimen , jäljempänä 'tilintarkastustuomioistuin', lausunnon.

32 ARTIKLA

Varainhoitojärjestelyt

1. Kunkin varainhoitovuoden päätyttyä komissio hyväksyy yhdeksännen EKR:n tulostilin ja taseen.

2. Tilintarkastustuomioistuin käyttää toimivaltaansa myös yhdeksännen EKR:n toimien osalta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 4 kohdan soveltamista. Edellytyksistä, joilla tilintarkastustuomioistuin käyttää toimivaltaansa, säädetään 31 artiklassa tarkoitetussa varainhoitoasetuksessa.

3. Euroopan parlamentti myöntää komissiolle vastuuvapauden yhdeksännen EKR:n varainhoidosta pankin hallinnoimia toimia lukuun ottamatta neuvoston suosituksesta, josta neuvosto on päättänyt 21 artiklan mukaisella määräenemmistöllä.

4. Komissio antaa 12 artiklassa tarkoitetut tiedot tilintarkastustuomioistuimen käyttöön, jotta tämä voisi asiakirja-aineiston perusteella valvoa yhdeksännen EKR:n varoista annettua tukea.

5. Pankin hallinnoimista yhdeksännen EKR:n varoista rahoitettuihin toimiin sovelletaan pankin perussäännössä määrättyjä pankin kaikkiin toimiin sovellettavia valvonta- ja vastuuvapausmenettelyjä. Pankki toimittaa neuvostolle ja komissiolle vuosittain kertomuksen pankin hallinnoimilla yhdeksännen EKR:n varoilla rahoitettujen toimien täytäntöönpanosta.

33 ARTIKLA

Edelliset EKR:t

1. Kaikki edellisistä EKR:istä jäljelle jäävät erät, joita tarkoitetaan 1 artiklan 2 kohdan b alakohdassa, siirretään yhdeksänteen EKR:ään, sanotun kuitenkaan rajoittamatta jäljempänä 2 kohdan määräyksiä, ja niitä hoidetaan tämän sopimuksen tai vastaavasti päätöksen sääntöjen mukaisesti.

2. Jos edellisistä EKR:istä yhdeksännen EKR:n kautta 14 artiklan 3 kohdan c alakohdassa ja 19 artiklassa tarkoitetuille tietyille kansallisille tai alueellisille maaohjelmille myönnettyjen varojen määrä on suurempi kuin 10 miljoonaa euroa maata tai aluetta kohti, varoja koskevat alkuperäisen EKR:n säännöt, siltä osin kuin on kysymys oikeudesta osallistua tarjouskilpailuihin ja sopimusten tekemisestä. Jos varoja siirretään enintään 10 miljoonaa euroa, sovelletaan yhdeksännen EKR:n osalta voimassa olevia tarjouskilpailujen kelpoisuussääntöjä.

34 ARTIKLA

Tarkistuslauseke

Neuvosto voi yksimielisesti ja komission ehdotuksesta muuttaa II–V lukuja 21 artiklaa lukuun ottamatta. Pankki osallistuu komission ehdotuksen laatimiseen pankin toimintoja sekä investointikehystä koskevissa asioissa. Tällaisia muutoksia voidaan harkita, jotta voidaan

a) varmistaa yhdenmukaisuus AKT–EY-sopimuksen ja erityisesti sen liitteiden kanssa, jotka sisältävät täytäntöönpano- ja hallintajärjestelmien säännöt; ja

b) tehostaa Euroopan kehitysrahaston varojen täytäntöönpanoa. Tässä yhteydessä 24 artiklassa olevia kynnyksiä, joiden perusteella rahoitusehdotukset annetaan käsiteltäväksi EKR:n komitealle, ja 27 artiklan mukaista päätöksentekomenettelyä voidaan tarkistaa vuonna 2003.

35 ARTIKLA

Sisäisen sopimuksen ratifiointi, voimaantulo ja voimassaoloaika

1. Kukin jäsenvaltio hyväksyy tämä sopimuksen valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti. Kunkin jäsenvaltion hallitus ilmoittaa Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristölle tämän sopimuksen voimaan saattamiseksi vaadittavien menettelyjen päätökseen saattamisesta.

2. Tämä sopimus tulee voimaan sitä päivää seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä, jolloin ilmoitetaan sen jäsenvaltion hyväksyneen sopimuksen, joka tekee sen viimeisenä.

3. Tämä sopimus tehdään samaksi ajaksi kuin AKT–EY-sopimuksen liitteenä oleva rahoituspöytäkirja. Tämä sopimus on kuitenkin voimassa niin kauan kuin kaikkien AKT-EY-sopimuksen ja mainitun rahoituspöytäkirjan perusteella rahoitettujen toimien toteuttamisen kannalta on tarpeen, sen estämättä, mitä 2 artiklan 4 kohdassa määrätään.

36 ARTIKLA

Todistusvoimaiset kielet

Tämä sopimus, joka on laadittu yhtenä kappaleena englannin, espanjan, hollannin, italian, kreikan, portugalin, ranskan, ruotsin,

saksan, suomen ja tanskan kielellä kaikkien yhdentoista tekstin ollessa yhtä todistusvoimaiset, talletetaan Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristön arkistoon, ja pääsihteeristö toimittaa oikeaksi todistetun jäljennöksen siitä kunkin allekirjoittajavaltion hallitukselle.

Tästä alkaa allekirjoitukset

LIITE

SISÄISEN SOPIMUKSEN LIITTEENÄ OLEVAT III LUKUA KOSKEVAT LAUSUMAT

1) Komission ja jäsenvaltioiden lausuma

Komissio ja jäsenvaltiot korostavat jälleen, miten tärkeinä ne pitävät maakohtaisten strategia-asiakirjojen standardoituja puitteita, joita kehitetään parhaillaan jatkona kehitysneuvoston toukokuussa 1999 antamalle täydentävyyttä koskevalle päätöslauselmalle. Yhdeksännen EKR:n tuen ohjelmointiprosessin on oltava yhdenmukainen neuvostossa annettavien maakohtaisia strategia-asiakirjoja koskevien päätelmien kanssa.

2) Komission lausumat

1. Komissio huolehtii siitä, että AKT-maiden maakohtainen yhteistyöstrategia noudattaa maakohtaisten strategia-asiakirjojen standardoituja puitteita. Erityisesti se

a) sisältää analyysin maan poliittisesta, taloudellisesta ja yhteiskunnallisesta tilanteesta, rajoitteista, toimintaedellytyksistä ja näkymistä sekä yksityiskohtaisen kuvauksen maan keskipitkän aikavälin kehitysstrategiasta. Lisäksi siinä on kuvaus muiden maassa toimivien tuenantajien olennaisista suunnitelmista ja toimista, erityisesti kahdenvälisinä tuenantajina toimivien Euroopan unionin jäsenvaltioiden avustustoimista,

b) esittää asianmukaiset vastestrategiat, joita yhteisön olisi tuettava. Vastestrategioiden on perustuttava maan omaan kehitysstrategiaan ja maan tilanneanalyysiin. Vastestrategia rakentuu tiukasti rajoitettuun määrään hyväksyttyjä tukitoimialoja ja on yhdenmukainen muiden kyseisessä maassa toimivien avunantajien tukitoimien kanssa ja täydentää niitä. Siinä yhdistyvät laaja-alaiset ja monialaiset asiat ja siinä keskitytään esimerkiksi köyhyyden lieventämiseen, sukupuolten tasavertaisiin mahdollisuuksiin, ympäristökysymyksiin, voimavarojen kehittämiseen ja kestävää kehitystä koskeviin kysymyksiin. Maakohtaisessa yhteistyöstrategiassa otetaan oppia aiemmista kokemuksista ja siinä otetaan huomioon kaikki asiaa koskevat arviot.

2. Vastestrategia toteutetaan realistisena, vuosittain ajan tasalle saatettuna suuntaa-antavana työohjelmana, joka muodostaa olennaisen osan maakohtaista yhteistyöstrategia-asiakirjaa. Työohjelmassa määritetään, mitä välineitä hankkeissa ja ohjelmissa eri kohdealoilla käytetään. Tuloksia painottavan lähestymistavan takaamiseksi siinä keskitytään toiminnallisiin tavoitteisiin ja tunnuslukuihin. Lisäksi siinä selvitetään täytäntöönpanoa koskeva aikataulu ja tarkistetaan maaohjelma sekä määritetään tunnusluvut suorituskyvyn mittaamista varten.

3. Vuosittainen toiminnan tarkistusprosessi tapahtuu AKT–EY-yleissopimuksen liitteen IV 5 artiklan 4 kohdan mukaisesti ja siinä arvioidaan pääasiassa maaohjelmassa esitettyjen toimien edistymistä vertaamalla tilannetta tavoitteeksi asetettuihin tunnuslukuihin.

4. Välitarkistuksessa ja lopputarkistuksessa, jotka toteutetaan AKT–EY-yleissopimuksen liitteessä IV olevan 5 artiklan 6 kohdan mukaisesti, tarkistus kohdistuu maakohtaisen yhteistyöstrategian arviointiin. Välitarkistukseen ja lopputarkistukseen kuuluvat erityisesti

a) poliittisen, taloudellisen ja sosiaalisen tilanteen analysointi sekä sen arviointi, kuinka johdonmukainen ja tarkoituksenmukainen Euroopan yhteisön vastestrategia maan tilanteen kannalta on,

b) Euroopan yhteisön ja asianomaisen maan aiemmin tai parhaillaan toteuttaman yhteistyön tulokset, joissa otetaan huomioon asianomaisten arviointien tulokset. Horisontaaliset ja monialaiset kysymykset arvioidaan niin ikään,

c) maakohtaisen yhteistyöstrategian arviointi ja ajanmukaistaminen ottamalla huomioon, missä määrin maakohtaiseen yhteistyöstrategiaan kuuluvat toimet täydentävät jäsenvaltioiden ja muiden tuenantajien toimia.

Vuosittaiseen tarkastukseen, välitarkastukseen ja loppuvaiheen tarkastukseen kuuluu maakohtaisen ohjelman konkreettinen ja eritelty ajantasaistaminen ja tarkistaminen sekä ohjelman yleisnäkymät seuraavien viiden vuoden päähän.

5. Komissio laatii ohjelmointia ja tarkistusta varten parhaillaan yksityiskohtaisia ohjeita, joissa noudatetaan kyseisiä periaatteita ja joissa niitä tarkennetaan. Komission yksiköt käyttävät kyseisiä ohjeita järjestelmällisesti ohjelmointityössään. Ohjeet toimitetaan jäsenvaltioille tiedoksi.

6. Edustuston päällikön sekä komission vastuullisten yksiköiden tehtävät ohjelmointityössä ovat AKT–EY-yleissopimuksen mukaiset.

COTONOUSSA, BENINISSÄ 23 PÄIVÄNÄ KESÄKUUTA 2000 ALLEKIRJOITETUN AFRIKAN, KARIBIAN JA TYYNENMEREN VALTIOIDEN RYHMÄN SEKÄ EUROOPAN YHTEISÖN JA SEN JÄSENVALTIOIDEN VÄLISEN KUMPPANUUSSOPIMUKSEN RAHOITUSPÖYTÄKIRJAN MUKAISESTA YHTEISÖN TUKIEN RAHOITUKSESTA JA HOIDOSTA SEKÄ TALOUDELLISEN AVUN JAKAMISESTA EY:N PERUSTAMISSOPIMUKSEN NELJÄNNESSÄ OSASSA TARKOITETUILLE MERENTAKAISILLE MAILLE JA ALUEILLE TEHDYN NEUVOSTOSSA KOKOONTUNEIDEN JÄSENVALTIOIDEN HALLITUSTEN EDUSTAJIEN SISÄISEN SOPIMUKSEN ALLEKIRJOITUSPÖYTÄKIRJAAN KIRJATTAVAT LAUSUMAT

1. Neuvoston ja komission lausuma 2 artiklan 1 kohdan a alakohdan i alakohdasta ja 25 artiklasta

Neuvosto ja komissio ilmoittavat, että hätäavun kattamiseen tarvittavat varat, mukaan lukien pakolaisille ja siirtymään joutuneille henkilöille annettava apu, ei saa ylittää kahdeksannessa rahoituspöytäkirjassa mainittua summaa.

2. Euroopan investointipankin lausuma 6 artiklasta

Pankki vahvistaa haluavansa ottaa AKT-maissa suorittamissaan rahoitusoperaatioissa käyttöön jaettuun riskiin perustuvan järjestelmän, jota noudatetaan muilla Euroopan unionin ulkopuolella olevilla alueilla. Ottaen kuitenkin huomioon monien AKT-maiden poliittisen ja kokonaistaloudellisen tilanteen ja Etelä-Afrikasta saamansa oman kokemuksen nojalla pankki huomauttaa, että jaettuun riskiin perustuvien operaatioiden määrä olisi todennäköisesti hyvin vähäinen.

3. Komission, jäsenvaltioiden ja Euroopan investointipankin lausuma 8 artiklan 2 kohdasta

Investointikehyskomitea tarkastelee EIP:n korvausta neuvoston päätöksen valmistelemiseksi.

4. Komission lausumat 10 artiklan 1 kohdasta

1. Komissio toteaa, että se toimittaa neuvostolle joka vuosi ennen lokakuun 15. päivää samanaikaisesti

a) vuosittaisen rahoitusosuuksia koskevan arvion seuraavaa varainhoitovuotta varten ja

b) ensimmäisen rahoitusosuuksia koskevan pyynnön.

2. Komissio sitoutuu toimittamaan jäsenvaltioille vuosittain viimeistään 15 päivää heinäkuuta asiakirjan "Euroopan kehitysrahastoa koskevia taloudellisia tietoja", joka liitetään alustavaan talousarvioesitykseen ja joka sisältää muun muassa arvion yhdeksännen Euroopan kehitysrahaston rahoitustarpeista seuraavina varainhoitovuosina.

Tämän asiakirjan avulla jäsenvaltiot voivat arvioida, kuinka paljon kansallisia talousarviovaroja niiden olisi asetettava yhdeksännen Euroopan kehitysrahaston käyttöön, kun rahoitusosuuksia koskevat pyynnöt esitetään.

Komissio korostaa kuitenkin, että nämä tiedot eivät millään tavoin vaikuta vuosittaisiin arvioihin tai niihin rahoitusvaroihin, jotka pyydetään.

5. Komission ja neuvoston lausuma 10 artiklan 1 kohdasta

Komissio vahvistaa, että se sitoutuu huolehtimaan siitä, että todelliset maksut ovat noin kymmenen prosentin vaihteluvälin rajoissa yhtä suuret kuin tässä artiklassa tarkoitettu arvio seuraavalle varainhoitovuodelle ennakoiduista maksuista ja että ne noudattavat vuosittaista rahoitusosuuksia koskevien pyyntöjen erääntymisaikataulua. Komissio ja neuvosto sopivat tarkastelevansa kahden toimintavuoden kuluttua sitä, missä laajuudessa sitoumus on täytetty. Jos sitoumusta ei

ole täytetty, komissio ja neuvosto päättävät toimenpiteistä, joilla varmistetaan sen täyttäminen tämän jälkeen.

6. Komission lausuma 10 artiklan 3 kohdasta

Komissio vahvistaa, että se sitoutuu huolehtimaan siitä, että todelliset sitoumukset ja maksut ovat noin kymmenen prosentin vaihteluvälin rajoissa yhtä suuret kuin 10 artiklan 3 kohdassa tarkoitetut arviot sitoumuksista ja maksuista kultakin neljältä vuodelta, jotka seuraavat osuuksia koskevia pyyntöjä.

7. Komission ja Euroopan investointipankin lausuma 11 artiklan 4 kohdasta

11 artiklan 4 kohta ei sulje pois muita yhteistyömuotoja komission ja/tai pankin ja Euroopan unionin jäsenvaltioiden ja/tai niiden toimeenpanevien elinten välillä. Komissio voi tehdä tältä osin erityisiä ehdotuksia EKR:n komitealle.

1. Komissio vahvistaa, että 11 artiklan 4 kohdassa tarkoitettu jäsenvaltioiden täytäntöönpaneva elin voi olla asianomais(t)en valtio(ide)n nimeämä valtioista riippumaton järjestö.

2. Komissio vahvistaa myös, että 11 artiklan 4 kohdan tosiasiallinen soveltaminen edellyttää EKR:n komitean virallista lausuntoa. Tällainen yhteisrahoitus voidaan osoittaa maakohtaisessa tukistrategiassa ja sen maaohjelmassa, joista EKR:n komitea antaa lausuntonsa 15 artiklan 5 kohdan mukaisesti, tai alueellisessa tukistrategiassa ja sen maaohjelmassa, joista EKR:n komitea antaa lausuntonsa 19 artiklan 3 kohdan mukaisesti. Yhteisrahoitusta edellyttävät toimet on myös määriteltävä yksittäisissä rahoitusehdotuksissa, joista EKR:n komitea antaa lausuntonsa 24 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

3. Pankki vahvistaa, että sovellettaessa 11 artiklan 4 kohtaa se pyytää investointikehyskomitean lausunnon vastaavasta rahoitusehdotuksesta.

4. Yhteisrahoitukseen käytettävät EKR:n varat osoitetaan Cotonoun sopimuksen 65 artiklan mukaisesti. Kuten kyseisessä artiklassa sanotaan, yhteisrahoitus voi olla rinnakkaisrahoitusta, jolloin kumpaankin osallistuvaan toimielimeen sovelletaan tarjouskilpailusääntöjä, tai yhteisrahoitusta, jolloin sovellettavista tarjouskilpailusäännöistä päätetään tapauskohtaisesti. Yhteisrahoituksessa ehdotus asianmukaisiksi tarjouskilpailusäännöiksi on sisällytettävä EKR:n komitealle tai investointikehyskomitealle harkittavaksi annettavaan rahoitusehdotukseen 24 artiklan 2 kohdan tai 30 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

8. Alakohtaista keskittymistä koskeva komission lausuma (15 artiklan 4 kohta)

Kuten Euroopan yhteisön kehityspolitiikkaa (asiak. KOM2000 (212), 26. huhtikuuta 2000) koskevasta komission tiedonannosta neuvostolle ja Euroopan parlamentille käy ilmi, komissio katsoo, että Euroopan yhteisön kehitysyhteistyö olisi keskitettävä rajatulle määrälle ydinaloja, jotka perustuvat yhteisön suhteelliseen etuun ja erityispiirteisiin.

Yhteisön interventioiden keskittäminen painopistealueille ja -aloille, myös kehitettäessä alakohtaisia politiikkoja ja ohjelmia, helpottaisi täydentävyyttä ja yhteensovittamista jäsenvaltioiden ja muiden tuenantajien kanssa. Kuten edellä mainitusta tiedonannosta käy ilmi, komissio on myös valmis, kyseisillä alueilla ja aloilla, tekemään aloitteen jäsenvaltioiden ponnistelujen koordinoimiseksi, erityisesti sovellettaessa alakohtaista ohjelmointimenetelmää.

Yhteisön avun täytäntöönpanoa koskevasta keskittämisestä huolimatta yhteisön olisi tuettava ja lujitettava ydinalojen ulkopuolista toimintaa, silloin kun avustusohjelmista vastaavat jäsenvaltiot ja muut tuenantajat.

9. Komission ja jäsenvaltioiden lausuma 18 artiklasta

Erillistä vuositarkistusta ei pidetä niinä vuosina, jolloin tehdään välitarkistus tai loppu-tarkistus. Viimeiseen vuoteen kiinnitetään erityistä huomiota.

10. Komission lausuma 24 artiklan 3 kohdasta

Komissio sitoutuu olemaan jakamatta hankkeita niiden hyväksymisen helpottamiseksi ja varmistamaan sen, että ilman EKR:n komitean lausuntoa hyväksytyt hankkeet ovat maakohtaisen yhteistyöstrategian ja sen kansallisen maaohjelman mukaiset.

11. Komission lausuma 24 artiklan 3 kohdasta

Komissio muistuttaa, että sen vakiintuneena käytäntönä on pyrkiä tyydyttävään päätökseen, joka saa myös mahdollisimman laajan kannatuksen EKR:n komiteassa. Komissio ottaa huomioon EKR:n komitean jäsenten kannan ja pyrkii välttämään toimia, jotka olisivat vastoin mahdollista täytäntöönpanotoimenpiteen aiheellisuutta vastustavaa enemmistön kantaa.

12. Komission lausuma 29 artiklan 1 kohdasta

Hallituksen nimeämän edustajan ollessa poikkeuksellisesti estynyt häntä voi edustaa toinen henkilö, jonka hän nimeää.

13. Jäsenvaltioiden ja komission lausuma 30 artiklan 2 kohdan 3 alakohtaan

Jäsenvaltiot ja komissio katsovat, että AKT–EY-kumppanuussopimuksen liitteessä II olevassa valuuttakurssiriskin jakamista käsittelevässä 5 artiklassa ei ole tarkoitus viitata siihen, että yhteisö tai sen jäsenvaltiot velvoitetaan kattamaan tämän artiklan täytäntöönpanosta johtuvat mahdolliset valuuttakurssitappiot. Investointikehyksellä katetaan täysin kaikki mahdolliset tappiot, jopa 5 artiklan b kohdassa mainitussa tapauksessa, jossa käsitteellä "yhteisö" on tarkoitus viitata ainoastaan investointikehykseen. Samalla tavalla jäsenvaltioita ei myöskään velvoiteta kattamaan investointikehyksen kautta myönnettyjen takuiden mahdollisia tappioita. Noudatetaan varovaista politiikkaa sen varmistamiseksi, että kehyksestä voidaan kattaa mahdolliset tappiot.

14. Euroopan investointipankin lausuma 30 artiklan 2 kohdan 3 alakohtaan

Pankki panee merkille jäsenvaltioiden ja komission lausuman ja vahvistaa noudattavansa jäsenvaltioiden linjauksia investointikehyksen hallinnassa.

15. Komission ja Euroopan investointipankin lausuma 30 artiklan 4 kohdan 3 alakohtaan

Näillä perusteilla varmistetaan, etteivät tuet – joista päätetään kussakin tapauksessa erikseen – johda erityiskohteluun tai häiriöihin rahamarkkinoilla.

16. Euroopan investointipankin lausuma 30 artiklan 5 kohtaan

Pankki käyttää mahdollisuutta lisätä rahoituksen määrää vain siinä määrin, ettei kyseessä olevan toimen tavoite tai luonne muutu tämän johdosta.

Investointikehyskomitealle ilmoitetaan muutoksista.

17. Komission lausuma 34 artiklan b alakohtaan

1. Yhdeksännen EKR:n päätelmissä todettiin tavoitteeksi Euroopan kehitysrahaston avun tehokkuuden, laadun ja vaikutuksen parantaminen sekä määriteltiin varojen käytön vuosittaiseksi tavoitteeksi 3500 miljoonan euron kunnianhimoinen tavoite. Samoissa päätelmissä korostettiin olevan tarpeen uudistaa Euroopan kehitysrahastoa koskevaa päätöksentekoprosessia komission ja neuvoston asema mukaan lukien. Ohjelmointiprosessia koskevassa neuvoston ja komission lausumassa todettiin uudelleen poliittinen sitoumus Euroopan kehitysrahaston päätöksentekomenettelyn tehostamiseen.

2. Näiden tavoitteiden toteuttamiseksi komissio laati rakentavan ehdotuksen sisäiseksi sopimukseksi yhdeksännestä EKR:sta. Ehdotuksen mukaan tarkoituksena oli keskittää jäsenvaltioiden osallistuminen toiminnan suun-

taviivojen vahvistamiseen ja täytäntöönpanon edistymisen arviointiin.

3. Komissio on toteuttanut yhteisön avun tehostamiseksi asianmukaisia toimia, joihin se voi ryhtyä neuvostosta riippumatta. Myös AKT-valtiot ovat kantaneet vastuunsa AKT-EY-rahoitusyhteistyön uudistamisessa, mikä käy ilmi Cotonoun AKT-EY-sopimuksesta.

4. Komissio pahoittelee sitä, että yhdeksättä EKR:a koskevasta sisäisestä sopimuksesta käytyjen neuvottelujen yhteydessä jäsenvaltiot eivät ole omalta osaltaan tehneet vastaavia ponnisteluja uudistuksen hyväksi. Kompromissiratkaisu, erityisesti kynnys, jonka perusteella rahoitusehdotukset annetaan käsiteltäväksi EKR:n komitealle, ja kyseisen komitean päätöksentekomenettely, oli pettymys ja merkitsee vain vähäistä muutosta kahdeksannen EKR:n täytäntöönpanojärjestelmään nähden. Komissio on huolissaan siitä, että sopimuksen sisältämät hankalat menettelyt voivat rajoittaa yhdeksännen EKR:n avun tehokkuutta ja että niiden myötä varojen käytön taso jää alhaisemmaksi kuin komission aiemmin neuvoston pyynnöstä hyväksymät tasot.

5. Komissio hyväksyy saavutetun kompromissiratkaisun, koska sisäinen sopimus on tehtävä ennen elokuun 1. päivää 2000, jotta yhdeksännen EKR:n ohjelmointiprosessi saadaan käynnistetyksi Cotonoun AKT-EY-sopimuksessa asetetussa määräajassa. Se, että komissio hyväksyy kompromissiratkaisun, ei rajoita sen kantaa kynnyksen ja päätöksentekomenettelyn tarkistamisen yhteydessä, joka on tarkoitus toteuttaa vuonna 2003 yhteisön avun tehostamiseksi, mitä neuvosto ja Euroopan parlamentti oikeutetusti edellyttävät.

NEUVOSTOSSA KOKOONTUNEIDEN JÄSENVALTIOIDEN HALLITUSTEN EDUSTAJIEN

SISÄINEN SOPIMUS

AKT–EY-KUMPPANUUSSOPIMUKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANEMISEKSI TOTEUTETTAVISTA TOIMENPITEISTÄ JA NOUDATETTAVISTA MENETTELYISTÄ

NEUVOSTOSSA KOKOONTUNEET EUROOPAN YHTEISÖN JÄSENVALTIOIDEN HALLITUSTEN EDUSTAJAT, jotka

ottavat huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen, jäljempänä 'perustamissopimus',

ottavat huomioon Cotonoussa (Benin) 23 päivänä kesäkuuta 2000 allekirjoitetun AKT–EY-kumppanuussopimuksen, jäljempänä 'AKT–EY-sopimus',

ottavat huomioon komission esityksen,

sekä katsovat seuraavaa:

1. Yhteisön edustajien on hyväksyttävä yhteisiä kantoja AKT–EY-sopimuksessa tarkoitetussa ministerineuvostossa, jäljempänä 'AKT–EY-ministerineuvosto'. Toisaalta tämän ministerineuvoston päätösten, suositusten ja lausuntojen soveltaminen saattaa edellyttää tapauksesta riippuen yhteisön toimia, jäsenvaltioiden yhteisiä toimia tai yhden jäsenvaltion toimia.

2. Jäsenvaltioiden on siten tarpeen täsmentää ne edellytykset, joiden mukaan yhteisön edustajien AKT–EY-ministerineuvostossa esittämät, jäsenvaltioiden toimivaltaan kuuluvia aloja koskevat yhteiset kannat muotoillaan. Niiden on myös toteutettava kyseisillä aloilla tämän ministerineuvoston päätösten, suositusten ja lausuntojen soveltamista koskevat toimenpiteet, jotka saattavat edellyttää jäsenvaltioiden yhteisiä toimia tai yhden jäsenvaltion toimia.

3. Jäsenvaltioiden on tarpeen valtuuttaa neuvosto tekemään AKT–EY-sopimuksen soveltamisalaan ja niiden toimivaltaan kuuluvilla aloilla asianmukaiset päätökset AKT–EY-sopimuksen 96 ja 97 artiklan mukaisesti.

4. Olisi lisäksi määrättävä, että jäsenvaltioiden on annettava tiedoksi toisilleen ja komissiolle kaikki sopimukset tai järjestelyt ja kaikki sopimuksen tai järjestelyn osat, jotka vaikuttavat AKT–EY-sopimuksessa käsiteltäviin aloihin ja jotka tehdään tai jotka on tarkoitus tehdä yhden tai useamman jäsenvaltion ja yhden tai useamman AKT-valtion välillä.

5. Olisi lisäksi määrättävä menettelyistä, joilla jäsenvaltiot ratkaisevat välillään mahdollisesti syntyvät AKT–EY-sopimusta koskevat riidat,

OVAT SOPINEET SEURAAVAA:

1 ARTIKLA

Neuvosto vahvistaa yksimielisesti komission ehdotuksesta tai jäsenvaltion ehdotuksesta tämän kuultua komissiota yhteisen kannan, jonka yhteisön edustajat esittävät AKT–EY-ministerineuvostossa ja suurlähettiläskomiteassa silloin, kun nämä käsittelevät jäsenvaltioiden toimivaltaan kuuluvia asioita.

2 ARTIKLA

Jäsenvaltiot antavat AKT–EY-ministerineuvoston tai suurlähettiläskomitean jäsenvaltioiden toimivaltaan kuuluvilla aloilla tekemien päätösten ja antamien suositusten soveltamista koskevat säännökset ja määräykset.

3 ARTIKLA

Neuvosto vahvistaa jäsenvaltioiden kannan AKT–EY-sopimuksen 96 ja 97 artiklan täytäntöönpanoa varten niiden toimivaltaan kuuluvissa asioissa liitteessä vahvistetun menettelyn mukaisesti.

Jos suunnitellut toimenpiteet koskevat jäsenvaltioiden toimivaltaan kuuluvia aloja, neuvosto voi tehdä päätöksensä myös yhden jäsenvaltion aloitteesta.

4 ARTIKLA

Asianomaisen jäsenvaltion tai asianomaisten jäsenvaltioiden on annettava tiedoksi toisille jäsenvaltioille ja komissiolle viipymättä kaikki sopimukset tai järjestelyt ja kaikki sopimuksen tai järjestelyn osat, jotka vaikuttavat AKT–EY-sopimuksessa käsiteltäviin aiheisiin niiden muodosta tai luonteesta riippumatta ja jotka tehdään tai jotka on tarkoitus tehdä yhden tai useamman jäsenvaltion ja yhden tai useamman AKT-valtion välillä. Jäsenvaltion tai komission pyynnöstä näin tiedoksi annettua tekstiä käsitellään neuvostossa.

5 ARTIKLA

Jos jäsenvaltio pitää tarpeellisena vedota AKT–EY-sopimuksen 98 artiklaan jäsenvaltioiden toimivaltaan kuuluvilla aloilla, sen on neuvoteltava etukäteen muiden jäsenvaltioiden ja komission kanssa.

Jos AKT–EY-ministerineuvosto joutuu ottamaan kantaa ensimmäisessä kohdassa tarkoitetun jäsenvaltion toimiin, yhteisön esittämä kanta on asianomaisen jäsenvaltion kanta, jolleivät neuvostossa kokoontuneet jäsenvaltioiden hallitusten edustajat toisin päätä.

6 ARTIKLA

Jäsenvaltioiden väliset riidat, jotka koskevat AKT–EY-sopimusta, sen liitteitä ja pöytäkirjoja sekä kyseisen AKT–EY-sopimuksen soveltamiseksi allekirjoitettuja sisäisiä sopimuksia, osoitetaan ensimmäisen osapuolen pyynnöstä Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ratkaistavaksi perustamissopimuksessa ja siihen liitetyssä, tuomioistuimen asemaa koskevassa pöytäkirjassa määrätyin edellytyksin.

7 ARTIKLA

Neuvostossa kokoontuvat jäsenvaltioiden hallitusten edustajat voivat muuttaa tätä sopimusta milloin tahansa yksimielisellä päätöksellä komission ehdotuksesta tai jäsenvaltion ehdotuksesta tämän kuultua komissiota.

8 ARTIKLA

Kukin jäsenvaltio hyväksyy tämän sopimuksen valtiosääntönsä vaatimusten mukaisesti. Kunkin jäsenvaltion hallitus ilmoittaa neuvoston pääsihteeristölle sopimuksen voimaantulon edellyttämien menettelyjen saattamisesta päätökseen.

Tämä sopimus tulee voimaan samaan aikaan kuin AKT–EY-sopimus, jos ensimmäisen kohdan vaatimukset täyttyvät.[1] Myös sen soveltamisaika on sama.

---

[1] Neuvoston pääsihteeristö julkaisee AKT–EY-sopimuksen voimaantulopäivän Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä.

9 ARTIKLA

Tämä sopimus, joka laaditaan yhtenä kappaleena englannin, espanjan, hollannin, italian, kreikan, portugalin, ranskan, ruotsin, saksan, suomen ja tanskan kielellä, ja jonka kaikki yksitoista tekstiä ovat yhtä todistusvoimaisia, talletetaan Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristön arkistoon, ja pääsihteeristö toimittaa oikeaksi todistetun jäljennöksen siitä kunkin allekirjoittajavaltion hallitukselle.

ALLEKIRJOITUSSIVUT TÄHÄN VÄLIIN

LIITE

1. Jos neuvosto katsoo komission tai jäsenvaltion aloitteesta, että AKT-valtio ei ole täyttänyt jotakin AKT–EY-sopimuksen 9 artiklassa tarkoitettua olennaista tekijää koskevaa velvoitetta tai jos kyse on vakavasta korruptiotapauksesta, asianomainen AKT-valtio kutsutaan neuvotteluihin AKT–EY-sopimuksen 96 ja 97 artiklan mukaisesti, jollei erityisen kiireelliset seikat muuta edellytä.

Neuvosto ratkaisee asian määräenemmistöllä.

Neuvoston puheenjohtajavaltio ja komissio edustavat yhteisöä kyseisissä neuvotteluissa.

2. Jos AKT–EY-sopimuksen 96 ja 97 artiklassa neuvotteluille asetetut määräajat ovat umpeutuneet eikä ratkaisua ole saavutettu kaikista pyrkimyksistä huolimatta tai jos kyse on erityisen kiireellisestä tapauksesta tai kieltäytymisestä neuvotteluista, neuvosto voi edellä tarkoitettujen artiklojen nojalla päättää määräenemmistöllä komission ehdotuksesta toteuttaa aiheellisia toimenpiteitä kuten keskeyttää osittain sopimuksen soveltamisen. Neuvoston on päätettävä yksimielisesti AKT–EY-sopimuksen soveltamisen täydellisestä keskeyttämisestä asianomaisen AKT-valtion osalta.

Nämä toimenpiteet ovat voimassa, kunnes neuvosto on käyttänyt ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua menettelyä tehdäkseen päätöksen aikaisemmin vahvistettujen toimenpiteiden muuttamisesta tai kumoamisesta, tai kyseisessä päätöksessä tarkoitetun ajan.

Tätä varten neuvosto tarkastelee säännöllisesti ja vähintään kuuden kuukauden välein edellä mainittuja toimenpiteitä.

Neuvoston puheenjohtaja ilmoittaa näistä toimenpiteistä asianomaiselle AKT-valtiolle ja AKT–EY-ministerineuvostolle ennen niiden voimaantuloa.

Neuvoston päätös julkaistaan Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä. Jos toimenpiteet toteutetaan välittömästi, siitä ilmoitetaan asianomaiselle AKT-valtiolle ja AKT–EY-ministerineuvostolle samanaikaisesti, kun esitetään neuvottelukutsu.

3. Euroopan parlamentille ilmoitetaan välittömästi ja kattavasti tämän liitteen 1 ja 2 kohdan mukaisesti tehdyistä päätöksistä.